

ê² ð¶Æê ²Úì ²¼Ú²Ü

ì ² ÜÆ Â² ¶² ì à ð à ô Â Ú² Ü
ê° ä² ¶Æ ð
² ð ò² Ü² ¶ ð à ô Â Ú à ô Ü Ü° ð À

II

à ô ð² ð ì ° ð ° ÜÆ-ð² Ú° ð ° ÜÆ
ä² ì ð² ð² ð° ð² ì ² Ì ² Ü ð° ð² Ì ² Ü à ô Â Ú à ô Ü

° ð ì ² ÜÆ ð² ð² È ê² ð² ÜÆ ð ð² ì ² ð² Ì à à ô Â Ú à ô Ü

° ð ì ² Ü - 2006

Đĩ 809.198.1:941(479.25)

¶10 81.2Đ+63.3(2Đ)

2 551

ê³ ñ· Çè 20ĩ ³ ½³ Ý

2 551 ì³ ÝÇ Á³. ³ í añaóÁl³ Ý è»á³. Çñ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÁláoÝÝ»ñÁ: ào-
ñ³ ñĩ »ñ»ÝÇ-Ñ³ l»ñ»ÝÇ á³ ì Û³ Ñ³ Û»Û³ ì ³ Ì³ Ý ù»ñ³ Ì³ ÝáoÁláoÝ:
- òñ.: òñ³ ÝÇ Ñ³ Û³ Èè. Ññ³ ì ., 2006, 252 ìç:

2BE³ ì áoÁláoÝÁ Ñ»ÓÇÝ³ ÌÇ Şì ³ ÝÇ è»á³. Çñ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÁláoÝÝ»ñÁ ì³ é³ çÇÝ
. nuÇ B³ ñáoÝ³ ÌáoÁláoÝÝ ì: Ûí Çñí³ Ì ì³ ÝÇ è»á³. Çñ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÁláoÝÝ»ñÇ
È»½íÇ: áoñ³ ñĩ »ñ»ÝÇ Ì Ñ³ l»ñ»ÝÇ ÷ áEN³ ñ³ µ»ñáoÁláoÝÝ»ñÇ ÈÝ¹ñÇÝ: 2é³ ì»É
Û³ Ýñ³ Û³ èÝ ùÝÝ³ ñí ì áoÙ ì áoñ³ ñĩ »ñ»ÝÇ ù»ñ³ Ì³ Ý³ Ì³ Ý Ñ³ Û³ Ì³ ñ. Á Ñ³ l»ñ»-
ÝÇ Ñ³ Û»Û³ ì áoÁl³ Ûµ: ÓánÓ ì³ ñí áoÙ Ý»ñí³ l³ óÝ»Éáo³ lè È»½áoÝ»ñÇ á³ ì Û³ Ñ³.
Û»Û³ ì³ Ì³ Ý ù»ñ³ Ì³ ÝáoÁláoÝÁ» ÈÝ»Éáí³ ÛÝ ì³ »é³ Ì³ ì³ Çó, áñ áoñ³ ñĩ »ñ»ÝÇ ÑÇÙ-
ùáoÙ ÁÝí³ Ì ì³ Ñ³ l»ñ»ÝÁ:

Û³ È³ ì³ »éí³ Ì ì³ èÝ³. »ì Ý»ñÇ: Ñ³ l³. »ì Ý»ñÇ, áoñ³ ñĩ³. »ì Ý»ñÇ Ì ì³ ÝÇ
è»á³. Çñ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÁláoÝÝ»ñÁí Ñ³ ì³ ùññíí áÓ ÁÝÁ»ñóáÓÝ»ñÇ Ñ³ Û³ ñ:

40602020100
2 2006 Á.
704(02)06

¶10 81.2Đ+63.3(2Đ)

ISBN 5-8084-0810-5

© è. è. 20ĩ ³ ½³ Ý, 2006 Á.

Ü°Ö²İ əoÄÜəoÜ

1. **Ə³ nÖÇ ä³ İ ÜəoÄÜəoYÄ** · **Yä³ İ ³ İY»nÄ**: Ə³ Ü-əoñ³ nİ ³ İ³ Y È»½İ ³ İ³ Y ³ éYəəoÄÜəoYÄ»nÇ əəəoÜY³ eÇnÜ³ Y ä³ İ ÜəoÄÜəoYÄ İ³ n»ÉÇ İ µ³ Ä³ -Y»É »nİ əo ÷ əoÉÇ: ² é³ çÇY ÷ əoÉY ÄY¹. nİ əoÜ İ ³ YÇ è»ä³. Çñ ³ nÖ³ Y³. -nəoÄÜəoYÄ»nÇ (³ ÜəəoN»İ ... İ ³ YÇ ³ nÖ³ Y³. nəoÄÜəoYÄ»nÇ) İ »nİ ³ YÜ³ Y · · Çİ ³ İ³ Y əəəoÜY³ eÇnÜ³ Y İ ³ Ö Bñç³ YÄ: ² Üè ÷ əoÉəoÜ əñəB əəəoÜ-Y³ eÇnəOY»ñ əoñ³ nİ »ñ»YÄ YəoÜY³ əəoÜ İÇY N³ Ü»ñ»YÇ N»İ¹: ° nİ nən¹ ÷ əoÉY èİ èİ »ó · Çİ əoÄÜ³ Y Ü»Ç · »ñ³ İ³ ¹³ nÖəÖ ³ ÜY İ³ nİ Çuəİ, əñ əoñ³ nİ »ñ»YÄ Ü³ èY İ ³ ½ÜəoÜ ³ Üèä»è İ ääİ ³ İ ÈəəeÇ³ -əoñ³ nİ ³ İ³ Y È»½əoY»nÇ · an»Çó» İ³ ä əəoYÇ N³ Ü»ñ»YÇ N»İ: əY³ Ü³ İ ¹ñ³ Yİ N³ Ü-əoñ³ nİ ³ İ³ Y È»½İ ³ İ³ Y ³ éYəəoÄÜəoYÄ»nÇ əəəoÜY³ eÇnəoÄÜəoYÄ»nÄ B³ nəoY³ İ İ əoÜ İÇY: Ä»° ³ é³ çÇY, Ä»° »nİ nən¹ ÷ əoÉəoÜ əəəoÜY³ eÇnəO-Y»nÄ NÇÜY³ İ³ YəoÜ ³ Y¹ñ³ ¹³ nÖ»É »Y N³ Ü-əoñ³ nİ ³ İ³ Y ½əo. ³ N»é µ³ é³ nÜ³ İ Y»nÇY, · ³ Üè N³ nÖÇY Yİ Çñİ ³ İ µ³ İ ³ İ³ Y³ ä³ ÷ · n³ İ³ Yəo-ÄÜəoY İ ³ éİ³: ÄYä İ »ñ³ µ»nəoÜ İ N³ Ü»ñ»YÇ · əoñ³ nİ »ñ»YÇ Ü»ñ³ İ³ Y³ -İ³ Y ÄY¹N³ YnəoÄÜəoYÄ»nÇY, ³ ä³ YÜ³ Y · n³ İ³ YəoÄÜəoYÄ µ³ ó³ İ³ ÜəoÜ İ: Ö³ èİ əñ»Y ÜÇYä ³ ÜÄÜ Ü³ èY³. »İ Y»nÄ µ³ İ ³ n³ nİ »É »Y ÜÇ³ ÜY ³ Üè »nİ əo È»½əoY»nÇ Ü»ñ³ İ³ Y³ İ³ Y YÜ³ YəoÄÜəoYÄ»nÇY İ³ Ü İ ³ nµ»nəo-ÄÜəoYÄ»nÇY İ »ñ³ µ»nəO ÄY¹N³ Yəoñ µYəoÜÄÇ N³ İ əoİ »Yİ ¹Çİ əOəoÄÜəoY-Y»nəİ: ÜÜ³ Y Üəİ »óÜ³ YÄ Yä³ èİ »É İ · Çİ ³ İ³ Y Bñç³ Y³ İY»nəoÜ İ³ nİ n³ ó³ İ ³ ÜY İ³ nİ ÇuÄ, əñ ³ Üè »nİ əo È»½əoY»nÄ ÜÇ³ Y. ³ Ü³ ÜY İ ³ n-µ»ñ »Y, ä³ İ İ³ YəoÜ »Y İ ³ nµ»ñ È»½İ ³ ÄYİ ³ YÇuY»nÇ · N»İ · ³ µ³ n YÜ³ YəoÄÜəoYÄ»nÄ İ³ nəO »Y İ »ñ³ µ»ñ»É èəèİ µ³ é³ ä³ B³ nÇY ä³ ÜÜ³ -Y³ İ əñİ ³ İ ÷ əÉ³ ¹³ nÖ ÷ əÉ³ éəoÄÜəoYÄ»nəİ: İ ³ YÇ ³ nÖ³ Y³. nəo-ÄÜəoYÄ»nÇY Yİ Çñİ ³ İ Ü»ñ ³ é³ çÇY · nÜəoÜ² Ü»Yü ³ n¹»Y Ü³ Yñ³ Ü³ èY ³ Y¹ñ³ ¹³ nÖ»É »Yü N³ Ü-əoñ³ nİ ³ İ³ Y ½əo. ³ N»é µ³ é³ nÜ³ İ Y»nÇY · N³ n³ İÇó N³ nÖ»nÇY, əəèİ Ç ³ Üèİ »ó ³ Ü¹ N³ nÖ»nÄ ä»Yü ÜY³ nİÇ³ µ³ ó³ éəoÄÜ³ Üµ ³ é³ çÇY · nÜəoÜ äÄY¹. nİ İ ³ İ Yəñ ½əo. ³ N»é µ³ é³ n-Ü³ İ Y»nÇ (İ »è VI): èəoÜY ³ BÉ³ İ əoÄÜəoYÄ, əñÄ ÷³ èİ əñ»Y ³ é³ çÇYÇ

¹ èñ³ YöÇó İ³ n»fÇ İ YB»É Ə.è³ Y¹³ ÈçÜ³ YÇ ³ YəoYÄ:
² **e.ə.0r³ ½³ Y**, 2003:

B³ náoY³ í áoÁláoY³ ĺ, YíÇñí³ í ĺ³ Úē »ñíáo É»áóY»ñÇ ù»ñ³ í³ Y³ í³ Y³ AY³ í³ YñáoÁláoY³»ñÇY: ²BE³ í áoÁláoY í»ñçáoU, áñǎ»è ùñÇY³ í, í³ Y³ í³ n³ 13 eY³ Yù áon³ ñí³ í³ Y³ ÚÇ ù³ YÇ³ nÓ³ Y³. náoÁláoY³»ñÇ³ Yñ³ Yó³ e³ YÓÇY³ Ñ³ í í³ íY»ñÇ AYÁ»ñóU³ Y³ áo Á³ ñ. Ú³ YáoÁláoY³»ñÇY, áñáYù ÑÇUY³ í³ »Y³ Ñ³ U-áon³ ñí³ í³ Y³ É»á³ í³ Y³ AY³ í³ YñáoÁláoY³»ñÇ³ 1ñ³ Yóaf³ á³ Ú³ Y³ íaf³ í³ áon³ ñí³ »ñ»YÇ³ áñáB³ xB³ ñí³ áoUY³»ñÇ í³ ñ³: Ú³ Y³ AYÁ»ñóáoUY³»ñÇ ½»i »ÓáoUÁ éáoUY³. ñúáoU á³ í³ Ñ³ í³ Y³ á³ í³ í³ í³ ĺ³ Ú³ Uñ³ áY³ í»éáo Ú»ñ³ ÚY³ í³ »é³ í³ »í³ Á, Aeí³ áñÇ³ ÑY³ ñ³ íaf³ ĺ³ áñ³ Çñ³ í³ YáoU áon³ ñí³ »ñ»YÁ ÑY³. áoUY³ Ñ³ Ú»ñ»YÇ³ ÚÇ³ μ³ ñμ³ é³ ĺ: Ð³ Ú³ Y³ ÚY³ 1»ǎè, ÇYǎǎ»è í³ »èY³ Yù, Ñ³ U-áon³ ñí³ í³ Y³ É»á³ í³ Y³ AY³ í³ YñáoÁláoY³»ñÁ ÑY³ ñ³ íaf³ á³ Ú³ Y³ íaf³ »éáèí ÷áÉ³ éáoÁláoY³»ñaf³ í³ Ú³ ½³ 1»óáoÁláoY³»ñaf³:

2. **ÓμláoñY»ñÁ:** ²BE³ í áoÁláoYáoU ÑÇUY³ í³ YáoU ú. í í»É³ »Yù í³ ñ-μ»ñ Á³ Ú³ Y³ í³ Bñç³ Y³»ñáoU áoéáoUY³ eÇñáOY³»ñÇ íáoÚÇó Ññ³ í³ ñ³ í-í³ í³ í³ í³ YÇ³ nÓ³ Y³. náoÁláoY³»ñÇ í³ Yí³. Çñ³ É³ í³ ÇY³ í³ e³ í³ e³. 13 nÓáoÁláoY³»ñÇó (· ñ³ 13 nÓáoÁláoY³»ñÇó), áñáYù áñǎ»è í³ YáoU áoO»ÍóíáoU »Y³ Ññ³ í³ ñ³ íaf³ íáoÚÇó³ ñí³ í³ Á³ ñ. Ú³ YáoÁláoY³»ñaf³ 13 Yñ³ Ú³ eY³ Ú»í³ Y³ μ³ YáoÁláoY³»ñaf³: Ú³ Y³ í³ e³ 13 nÓáoÁláoYÁ ÑY³. ñ³ íaf³ áñáoÁláoY³ ĺ³ í³ Çè³ Y³ Ññ³ Á»Bi áoÁláoY³ 1»áúáoU í³ ñ³ í³ Y³. Y³ »É³ máoY³ è»á³. ñ»ñÁ: áñáB³ 1»áú»ñáoU, ³ nÓ³ Y³. náoÁláoY³»ñÇ í³ Y³ eí³ í³ ÉÇY³ éáo í³ Ú³ Ú³ Ú³ á³ í³ x³ eY³»ñaf³ e³ e³ Ç³ ó³ í³ í³ eí³ í³ »ÉÇ³ Ñ³ í³ í³ í³ Y³»ñÇ xB³. ñí³ Ú³ Y³ Ñ³ Ú³ ñ, ú. í í»É³ »Yù Ó»éúÇ³ í³ í³ »Ó³ í³ è»á³. Çñ³ μY³. ñ»ñÇ éáoè³ Yí³ ñY³»ñÇó í³ Ú³ / . í³ Yí³ ñY³»ñÇó: ÁYá í³ ñ³ μ»ñáoU ĺ³ áon³ ñí³ »ñ»YÇ³ ù»ñ³ í³ YáoÁláoY³ éáoè³ μ³ Y³ Ú³ YÁ, ³ á³ ³ Úeí³ »Ó³ ú. í í»É³ »Yù ÇYǎǎ»è ³ í³ Y³ í³ Y³, ³ ÚYǎǎ»è ĺ³ Yáñ áoÓáoÁláoY³ Y³ Yñí³ Ú³ óáoóÇáY³»ñÇ³ ³ BE³ í³ áoÁláoY³»ñÇó:

3. **Áí³ náoÁláoY³»ñÁ:** Ð³ Ú»ñ»YÇ³ 13 áon³ ñí³ »ñ»YÇ³ ù»ñ³ í³ YáoÁláoY³ Y, 13 AY³ í³ Yñ³ á»è ³ Úē »ñíáo É»áóY»ñÇ Ñ³ Ú»Ú³ í³ áoÁláoY³ Ñ³ nóáoU ³ eí³ 13 1Áí³ náoÁláoY³»ñÁ í³ ñ»ÉÇ³ ĺ³ μ³ Á³ Y³ »É³ »ñ»ù ÑÇUY³ í³ Y³ ÈÚμÇ:

3) áon³ ñí³ í³ Y³ è»á³. Çñ³ ³ nÓ³ Y³. náoÁláoY³»ñáoU . áñí³ í³ í³ áo³ eáoñ³ -μ³ μ»É³ í³ Y³. ñÇ³ ³ Yí³ í³ ³ náoÁláoY³, áñÁ ÑÇUY³ í³ YáoU á³ Ú³ Ú³ Y³ íaf³ í³ ĺ³ Ú³ 1³ Ñ³ Ú³ í³ ñ. Ç³ ÑYááoY³ í³ Y³ í³ ½ÚÇ³ e³ í³ í³ áoÁláoY³ Úμ (½³ Y³ ½³ YáoU ĺ³ AY³ 13 Ú»YÁ 22-23 ÑYááoY) 13 YÚÇ³ ñÁ»úáoÁláoY³ Úμ (áafÇ-

³ ÐÇUY³ í³ YáoU ú. í í»É³ »Yù Ú. Ð³ náoÁláoY³ YÇ³ 13 1. Ð»ÉÇUÇBíÇéáo, Çeí³ Y³ Ú³ í³ Y³»ñÇ³ ÷³ eí³ 13 ÁOÁ»ñÇ 1»áúáoU³ Y³ 13 Á. Ú³ íafYáíÇ Ññ³ í³ ñ³ í³ í³ áon³ ñí³ í³ Y³ ³ nÓ³ Y³. náoÁláoY³»ñÇ³ e³ í³ »É³ 13 ÚμáOÇ³ í³ Y³ 1Çí³ Y³»ñÇó: ²Yññ³ Á»Bi áoÁláoY³ 1»áúáoU ú. í í»É³ »Yù Y³ 13 Ú³ 13 ÓμláoñY³»ñÇó:

UánYÇUáí), »ñm Uáon³ ú³ YáUáon è»á³. Çñ YB³ YÇY Í³ náO ÷ Ñ³ Ú³ á³ -
í³ èÉ³ Y»É UÇ ú³ YÇ í³ YÍ³ ÚÇY³ nÁ»ù³ Ñ³ Í³ è³ ÍÁ:

μ) áon³ ñí »ñ»YÇ Ú»½ Ñ³ è³ Í³ Ñ³ èí³ Y³ ÈÇ ú»ñ³ Í³ Y³ Í³ Y³ YUáOÁÇ³
O³ x³ í³ í³ ÍáOÁUáOY³ á³ ÚO³ Y³ íáñí³ Í³ ñO³ Y³. náOÁUáOY³»ñÇ á³ -
Í³ Y³ ÚÇ³ í³ ÇááOÁU³ Úμ³ Ñ³ O³ á³ ñ³ ÚYáOÁU³ Úμ: Ñ³ í³ á³ è³ ½³ ÈÇ
÷ μ³ Ú»ñÇ ÉáY³ ñNÚ³ Y³ Ñ³ Ú³ Í³ ñ. Ç á³ ñ½³ μ³ YU³ Y³ Ñ³ náOÁU:

.) Ð³ Ú»ñ»YÇ μ³ ½Ú³ ÁÇí ú»ñ³ Í³ Y³ Í³ Y³ O³»ñÇ Y³ ÈY³ Í³ Y³ Í³ Ç³ Í³ Ç
(ÉáèUÁ áon³ ñí Í³ Y³ è»á³. ñ»ñÇ èí »OÍ Ú³ Y³ Á³ Ú³ Y³ Í³ BñÇ³ YáOÚ
ÑY³ ñ³ íáñ íÇ³ Í³ Ú³ èÇY³ ÷) í»ñ³ Í³ Y³. YU³ Y³ ÷ YÑY³ ñÇYáOÁUáOY³ Ñ³ Ú³
÷ YÑáOé³ ÈÇáOÁUáOY³: 2Ùè »ñ³ áOÁÁ ÑÇU³ Y³ Í³ YáOÚ á³ ÚO³ Y³ íáñí³ ÷
áon³ ñí »ñ»YÇ ÑÇY³ Ñ³ Ú»ñ»YÇ (3ÙèáOÑ»í Ñ³ Ú»ñ»YÇ)⁴ Ú»½ Ñ³ è³ Í³
ñ³ μ³ ñ. ñ³ íáñ³ OμUáonY³»ñÇ ÚÇÇ³ èí³ Á³ Ú³ Y³ Í³ ÚÇY³ Ú»Í³ í³ ñμ»
náOÁU³ Úμ (1000-1300 í³ ñÇ), 3Ù¹ ÁYÁ³ óUáOÚ Ñ³ Ú»ñ»YÇ Íñ³ Í³ ½³ ÈÇ
÷ á÷ áÉáOÁUáOY³»ñáí, Ñ³ í³ á³ è³ ú»ñ³ Í³ Y³ Í³ Y³ Ñ³ Ú³ Í³ ñ. áOÚ, Ñ³
½³ ÈÇ ú³ Y³ Í³ Ç úí³ ñ³ í³ ññ»ñÇ Y³ ñUáOÍ Ú³ Úμ: 2Ùè 3Ù»YÇ 3ñ³ ÚáOYUáOÚ
Ñ³ Ú»ñ»YÇ μ³ ½Ú³ ÁÇí ú»ñ³ Í³ Y³ Í³ Y³ O³»ñÇ Í³. áOÚÁ Ñ³ Y³ È³. ñ³ ÚÇY³
BñÇ³ YÇ íÇ³ Í³ (Y»ñ) Á³ Ú³. Çí 3Í³ Y³ BñÇ³ Y³ Í³ Y³»ñáOÚ ÚÇYá 3ÚÁU ÚYáOÚ
÷(»Y) 3YÑ³ Úí³ Ú³ Í³ Ç³»ÈÇ:

4. Ð³ Ú»Ú³ í³ Ú³ Y³ Ú»Á³ Í³ Y³: °Á» Éáè»YU Ñ³ Ú»ñ»YÇ ñ³ áon³ ñí »ñ»
YÇ Ñ³ Ú»Ú³ í³ áOÁU³ Y³ Ú³ èÇY³ YÍ³ í³ Ç áOY»Y³ Éáí ÚÇ»YáOÚY É»Í³ Ç³ í³ ñμ»ñ
Á³ Ú³ Y³ Í³ ÚÇY³ íÇ³ Í³ Y³»ñÁ, »Á» 3è³ ÇÇY³ íÇ³ Í³ Á (áon³ ñí »ñ»YÁ)
Y»ñ³ Ú³ óY»YU b-áí, Çèí »ñ³ íáñ³ Á (Ñ³ Ú»ñ»YÁ) c-áí, 3á³ ÁY³ Ñ³ Yáon³
3èÚ³ Úμ á»í ÷ ÷ YÍ³ í³ Ç áOY»Y³ É Ñ³»í Ñ³ È ÑY³ ñ³ íáñ Çñ³ íÇ³ Í³ Y³»ñÁ.
1) c=b, 2) b→c 3) c≠b: è³ Í³ ÚY³ Çñ³ Í³ YáOÁUáOYÁ Í³ náO ÷ í³ ñμ»ñí »É
í»ñáYBÚ³ È á³ í³ Ñ³ ÇO. 3Ùèí »O á»í ÷ ÷ YÍ³ í³ Ç áOY»Y³ É Y³ Ñ³ í³ ñ³ Í³ -
ú³ ÚÇY³ (3È³ ñN³. ñ³ Í³ Y³). áñí áYÁ, áñÇ 3ñ³ ÚáOYUáOÚ c ÷ b íÇ³ Í³ Y³»ñÇ
ÚÇÇ³ ÑY³ ñ³ íáñ »Y³ Y³ μ³ ñμ³ è³ ÚÇY³ í³ ñμ»ñáOÁUáOY³»ñ: 3ñμ³ -
è³ ÚÇY³ í³ ñμ»ñáOÁUáOY³»ñ »Y³ èí³ Ñ³ Yó³ Y³ c-Ç ÷ b-Ç è³ ÑÚ³ Y³»ñáOÚ⁵:
í³ è³ Í³ Yáñ»Y Ñ³ Ú»Ú³ í³ áOÁUáOYÁ ÑY³ ñ³ íáñ ÷ 3Yóí³ óY»É b-ÇO c-Y
Í³ Ú³ Ñ³ Í³ è³ ÍÁ, ÇYááè³ Y³ ÷ áñO»É B³ ñÁí »É »ñ³ áO áOÓOáOÁU³ Úμ ÷É:
°Á» YÍ³ í³ Ç áOY»Y³ YU Ñ³ Ú»ñ»YÇ ÑY³ í³ íáñá³ Í³ Y³ Í³. áOÚÁ, 3á³
YBí³ Í³ »ñ³ áO íÇ³ Í³ Y³»ñÇY á»í ÷ ÷ Ñ³ í³ É»É Y³ ñ³ íáñ³ Á ÑY³ í³ íáñá³ -
Í³ Y³ Y³ È³ É»½áOY: °Á» 3ÚY YB»YU a-áí, 3á³ ÑY³ ñ³ íáñ »Y Ñ³»í Ñ³ È

⁴ °Á» ÉáèíáOÚ ÷ 3ñ³ Ç Ñ³ Ú»ñ»YÇ Í³ Ú³ Ñ³ Ú»ñ»YÇ áñ³ ÇO ÚÇ μ³ ñμ³ è³ Ú³ èÇY, 3á³
í³ ÚáOÚ Í³ í³ ñí áOÚ ÷ ÷ Ñ³ Ú³ á³ í³ 3èÉ³ Y³ YBáOÚ 3Ù¹ Ú³ èÇY:

⁵ ¶.Ø»ÇÇÇÇBí ÇÇÇY, óÇÇY³ Í, áon³ ñí 3Í³ Y³ ÷ 3Ùèí »ñáOÚ 3èí³ áñáB í³ ñμ»ñáOÁUáOY³»ñÁ
μ³ ó³ í³ náOÚ ÷ ŠUáOÍ³ ÍÇñÚ³ Y³; μ³ ñμ³ è³. áUáOÁU³ Úμ [1960, ÇÇ 82-89]:

Çñ³ íÇ×³ ÍÝ»ñÁ. 1) a=b=→c, 2) a→b=→c, 3) a→b, 4) b→c: ÚÍ³ í Ç áoÝ»Ý³ Éaí Ú½ Ñ³ è³ Í áoñ³ ñí ³ Í³ Ý í »uëí »ñÇ á×³ Í³ Ý ÚÇ³ í Çááo-ÁúáoYÁ .. 1ñ³ Yáí á³ ÚÚ³ Ý³ í añí ³ Í ³ éÍ³ ùñ³ Í³ Ý³ Í³ Ý ÝúáoÁÇ è³ Ñ-Ú³ Ý³ ÷³ Í áoÁúáoÝÝ áo Ñ³ í í ³ Í³ ÚÝáoÁúáoYÁ áoñ³ ñí »ñ»YÁ .. Ñ³ Ú»ñ»YÁ Ñ³ Ú»Ú³ í »ÉÇè³ áoñ³ ñí »ñ»ÝÇó ß³ ÑÁí »É »Ýú ¹ »áÇ Ñ³ Ú»ñ»YÇ ÝúáoÁÁ (b=→c), ÑÝ³ ñ³ í añaóÁÚ³ Ý ¹ »áúáoÚ Ú³ èÝ³ ÍÇañ»Ý ú. í í »É »Ýú Ñ³ Ú»ñ»-YÇ Ñ³ Ú»Ú³ í ³ Í³ Ý ú»ñ³ Í³ ÝáoÁÚ³ Ý ÁÝÓ»é³ Í ÝúáoÁÇó. í ³ Éaí Ý³ .. ÑÝ¹ »í náá³ Í³ Ý íÇ×³ ÍÁ: áoñ³ ñí »ñ»YÇ. áñá»è »YÁ³ 1ñí áÓ ÑÝ¹ .. ná-á³ Í³ Ý É½áo (a→=b), ³ é³ ÝÓÇÝ ¹Çí ³ ñí áoÚÝ»ñ á»Ý ³ ñí »É: ² ÚèáÇéaí, Ú»ñ Í áoÚÇó ÁÝí ñí ³ Í Ú»Áá¹Çí³ Ý ³ Ú÷á÷ Ý»ñí³ Ú³ óYáoÚ ¿ Ñ»í .. Ú³ É èÉ»Ú³ Ý:

3) Ú³ É í ñí áoÚ ¿ áoñ³ ñí »ñ»YÇ ³ Úè Í³ Ú ³ ÚÝ ú»ñ³ Í³ Ý³ Í³ Ý Í³ ñ-Ç. í »ñ³ ì»ñ³ É Ú³ èÝ³. Çí ³ Í³ Ý. ñ³ Í³ ÝáoÁúáoYáoÚ »Ó³ Í á³ í Í»ñÁ, Ñ³ Í³ éáoÁúáoÝÝ»ñÇ Í³ Ú í ³ ñ³ Ó³ ÚÝáoÁúáoÝÝ»ñÇ ¹ »áúáoÚ í í Ú³ É Ñ³ ñóÁ Ú³ Ýñ³ Ú³ èÝ úÝÝ³ ñí í áoÚ ¿ áoñ³ ñí ³ Í³ Ý í »uëí »ñáoÚ ³ éÍ³ Ñ³ Ú³ -á³ í ³ èÉ³ Ý í Í³ ÚáoÁúáoÝÝ»ñÇ Ñ³ Ú³ í »uëí áoÚ: ² ÝÑñ³ Á»Bí áoÁÚ³ Ý ¹ »áúáoÚ í í Ú³ É Ñ³ ñóÇ í »ñ³ ì»ñ³ É Ý»ñí³ Ú³ óí áoÚ ¿ Ý³ .. Ú»ñ í »è³ Í»-í Á Ú³ Ýñ³ Ú³ èÝ á³ ñ½³ ì³ ÝáoÚÝ»ñáí .. ÑÇÚÝ³ í añaóÚÝ»ñáí.

µ) Ú»ñí³ Ú³ óí áoÚ »Ý Ñ³ Ú»ñ»YÇ í í Ú³ ÉÝ»ñÁ: óÝÝ³ ñí í áÓ ÝúáoÁÁ Ñ³ -Ú»Ú³ í í áoÚ ¿ ÇÝáá»è ÓÇ, ³ ÚÝá»è ¿É ú»ñ³ Í³ Ý³ Í³ Ý ÇÚ³ èí Ç ³ éáoÚaí: ÚÍ³ í Ç áoÝ»Ý³ Éaí, áñ áoñ³ ñí ³ Í³ Ý ßñÇ³ ÝáoÚ Ñ³ Ú»ñ»YÇ ß³ í í ³ ññ»ñ Í³ ñáo »Ý Ý»ñí³ Ú³ óí ³ Í ÉÇÝ»É Çñ»Ýó ÑÇÝ Ó»ñáí, ³ ÝÑñ³ Á»Bí áoÁÚ³ Ý ¹ »áúáoÚ í ñí áoÚ ¿ Ý³ .. Ñ³ Ú»Ú³ í ³ Í³ Ý É½í³ ³ ì³ ÝáoÁÚ³ Ý, É½í Ç Ý»ñ-úÇÝ í »ñ³ Í³ Ý. ÝÚ³ Ý í³ Ú ³ Úè Ú»Áá¹Ý»ñáí í »ñ³ Í³ Ý. Ýí ³ Í Ñ³ Ú»ñ»YÇ Ý³ ÉÝ³ Í³ Ý íÇ×³ ÍÁ:

.) áñá»è Í³ ÝáÝ Ñ³ Ú»Ú³ í í áoÚ ¿ ÚÇ³ ÚÝ Ñ³ Ú»ñ»YÇ .. ÉáoéÇ»ñ»YÇ áoñ³ ñí »ñ»YÇ ÝúáoÁÁ, ³ Úè É½áoÝ»ñÇ Ñ»í (³ Ú¹ Áí áoÚ .. ÉáoéÇ»ñ»YÇ, áñÇ Ñ»í, Ñ³ í Í³ -á»è ÑÇÝ ÉáoéÇ»ñ»YÇ, áoñ³ ñí »ñ»ÝÝ áoÝÇ áñáß³ ÍÇ ÝÚ³ ÝáoÁúáoÝÝ»ñ) Ñ³ Ú»Ú³ í áoÁúáoÝÝ»ñ Í³ í ³ ñí »É »Ý ÚÇ³ ÚÝ ³ é³ ÝÓÇÝ ¹ »áú»ñáoÚ⁶:

1) í ñí áoÚ ¿ ³ Ú÷á÷ »ñ³ Í³ óáoÁúáoÝ úÝÝ³ ñí í áÓ ÝúáoÁÇ .. Í³ í ³ ñ-í ³ Í Ñ³ Ú»Ú³ í áoÁÚ³ Ý í »ñ³ ì»ñ³ É:

⁶ Ó³ èÝ³. Çí ³ Í³ Ý. ñ³ Í³ ÝáoÁúáoYáoÚ Ñ³ Ú»ñ»YÇ .. ÉáoéÇ»ñ»YÇ É½í³ Í³ Ý ³ éÝáoÁúáoÝ-Ý»ñÇ Ñ³ ñóÁ ÝáoÝá»è ÑÇÚÝ³ Í³ ÝáoÚ è³ ÑÚ³ Ý³ ÷³ Í í »É ¿ áñáß ½áo. áñ¹ áoÚÝ»ñÇ áoéáoÚÝ³ èÇñ-Ú³ Úì. áñá»è Í³ ÝáÝ 1ñ³ Ýú ¹Çí ³ ñí »Éaí áoñ³ ñí »ñ»YÇ ÚÇçáoáí Ñ³ Ú»ñ»YÇÝ ³ Ýó³ Í ì³ é³ Ó»ñ: ÓÇÝá¹ »è Ñ³ Ú-ÉáoéÇ³ Í³ Ý É½í³ Í³ Ý ³ éÝáoÁúáoÝÝ»ñÇ Í³ ÝáÝ³ í áñ áoéáoÚÝ³ èÇñáo-ÚÁ Í³ ñáo ¿ áá ÚÇ³ ÚÝ ½. ³ Éçañ»Ý úÁ³ Ý¹³ í »É Ñ³ Ú-áoñ³ ñí ³ Í³ Ý É½í³ Í³ Ý ³ éÝáoÁúáoÝÝ»ñÇ á³ ñ½³ ì³ ÝÚ³ ÝÁ, ³ Úè .. Í³ ñ³ áñ ¹ »ñ É³ Ó³ É Ñ³ Ú³. Çí áoÁÚ³ Ý .. ÉáoéÇ. Çí áoÁÚ³ Ý Úç:

5. í 3 é3 13 nÓáoÁláoYÁ ·· NYááoY3 13 nÓáoÁláoYÁ: í 3 é3 13 nÓÚ3 Ý
Ñ3 nÓáoU, É3 eÝ3 B÷áÁÇó Éáoè3 ÷»éáo Yá3í 3 Íáí, áon3 ní 3 Í3 Ý
í »üei »ñÇ áñ··Çó» ÚÇ Ñ3 í í 3 ÍÇ Í3 Ú 3 é3 ÝÓÇÝ µ3 é»ñÇ Ú»çµ»ñáoÚÝ»ñÁ
Ý»ñí 3 Ú3 óí áóU »Ý í í Ú3 É Ñ»ÓÇÝ3 ÍÇ (Ññ3 í 3 ñ3 ÍáÓÇ) ÍáÓÚÇó í ní 3 Í
í 3 é3 13 nÓáoÁláoY Áµ ·· Á3 ñ· Ú3 YáoÁláoY Áµ 3 é3 Ýó áñ· ç ÷ ÷ ÷ ÉáoÁláoY,
Çëí ÝláoÁÇ í »ñ3 B3 ñ3 1ñ3 ÝúÇ 1»áúáoU Aeí Ú»ñ ÍáÓÚÇó ÁÝ1áoYí 3 Í
Ó··Ç: ÁÝ1Ñ3 Yáoñ 3 éÚ3 Úµ, 3 BÉ3 í áóÁláoYáoU ·. áñÍ 3 Í í »é ç »ñ»ü í ÇáÇ
í 3 é3 13 nÓáoÁláoY. 1) áon3 ní »ñ»YÇ Ñ3 Ú3 ñ 3 í 3 Ý13 µ3 ñ ÁÝ1áoYí 3 Í
í 3 ÝÍ3. Çñ í 3 é3 13 nÓáoÁláoY (ÇYáá»è ÝB»óÇÝÚ 3 Üè Ó·áí í ní áóU »Ý
ÑÇÚÝ3 Í3 YáoU Ú3 eÝ3. Çí 3 Í3 Ý ·. ñ3 Í3 YáoÁláoYÇó 3 ní 3 Í áon3 ní 3 ·
Í3 Ý í »üei »ñÇ Ú»çµ»ñáoÚÝ»ñÁ), 2) Ú»ñ ÍáÓÚÇó 3 é3 ç3 ní í áÓ 3 ÜÉ-
ÁYí ñ3 Ýú3 ÚÇÝ í 3 ÝÍ3. Çñ í 3 é3 13 nÓáoÁláoY (3 Üè »ñí áóèÇ ÑÇÚúáoU çÉ
ÁÝÍ 3 Í ç 3 éáon3 -µ3 µ»í 3 Í3 Ý è»á3. Çñ ·. ñ3 ÚÇÝ Ñ3 Ú3 Í3 ñ· Ç Ñ3 Ú3 ñ
ÁÝ1áoYí 3 Í í 3 í ÇÝ3 í 3 é í 3 é3 13 nÓÚ3 Ý Ñ3 Ú3 Í3 ñ· Á. 1ñ3 Ýú »ñí áóéÝ
çÉ 1áoñè á»Ý ·. 3 ÉÇè 3 Ú1 Ñ3 Ú3 Í3 ñ· Ç è3 ÑÚ3 ÝÝ»ñÇó), 3) NYááoY3 í 3 Ý
í 3 é3 13 nÓáoÁláoY (NYááoY3 13 nÓáoÁláoY), áñÁ NY3 ñ3 í áñÇÝè ×B· ní á-
ñ»Ý ç 3 ní 3 óáéáoU í í Ú3 É µ3 éÇ Çñ3 Í3 Ý 3 ní 3 é3 YáoÚÁ: 2 Üè í »ñÇÇÝÁ
ÑÝ3 ñ3 í áñ ç ·. áñÍ 3 Í í »é ÚÇ3 ÚÝ 3 ÚÝ µ3 é»ñÇ/Ó·áoÚÝ»ñÇ 1»áúáoU áñáYó
Ñ3 Ú»ñ»Ý ½áo· 3 Ñ»éÝ»ñÁ Ñ3 Úí ÝÇ »Ý ·· áñáYó Ñ3 Ú3 á3 í 3 èÉ3 Ý 3 ní 3 ·
è3 YáoÁláoYÁ í í Ú3 É 13 ñ3 Bñç3 YáoU YáoUÝá»è Ñ3 Úí ÝÇ ç: í 3 é3 -
13 nÓÚ3 Ý/NYááoY3 13 nÓÚ3 Ý ÑÇBÚ3 É Ó·»ñÁ í 3 ñµ»ñ3 Í»éáo Ñ3 Ú3 ñ·
»ñíáñ1Á í ní áóU ç éáí áñ3 Í3 Ý, Çëí »ññáñ1Á áóÓ3 ÝÍ láoY ÷ 3 Í3. Í»-
ñáoU: 1 »ñ»Ýú ÚÇ únÇÝ3 Í. áon3 ní ·. al-zi-na §3 nÓ3 Ý, Á3 Üé! - Ñ3 Ú.
3 nÓ3 Ý, Ç-3 §3 nÓ3 Ý, Á3 Üé! µ3 éÇ Ñ3 Ú3 ñ.

- 1) al-zi-na - 3 í 3 Ý13 Í3 Ý í 3 ÝÍ3 ÚÇÝ í 3 é3 13 nÓáoÁláoY (· ñ3 -
13 nÓáoÁláoY),⁷
- 2) (al-ze-na) - 3 é3 ç3 ní í áÓ í 3 ÝÍ3 ÚÇÝ í 3 é3 13 nÓáoÁláoY (· ñ3 -
13 nÓáoÁláoY),
- 3) [arjena] - NYááoY3 13 nÓáoÁláoY:

Ð3 nÓ3 nÓÁláoY Ñ3 Ú3 ñ, áñáB Ñ3 í »éáoÚÝ»ñáí, ÍñÍÇÝ8 Ý»ñí 3 Ú3 ó-
Ý»Ýú Ñ3 Ú»ñ»ÝÇ ÑÇÚúÇ í ñ3 í »ñ3 Í3 Ý·. Ýí 3 Í, áon3 ní 3 Í3 Ý í »üei »-

⁷ áñí ú Ç ÝÍ3 í Ç áóÝ»Ý3 É, áñ Yáñ è»ñÝÇ B3 í áon3 ní 3 ·. »í Ý»ñ YáoUÝá»è Ú»ñÁáoU »Ý
3 í 3 Ý13 Í3 Ý í 3 é3 13 nÓáoÁláoYÁ 3 é3 ç3 ní í éáí 3 ÜÉÁYí ñ3 Ýú3 ÚÇÝ í 3 ñµ»ñ3 ÍÝ»ñ: í »é,
únÇÝ3 Í, Á·, Ú3 ÍáYáíÇ 3 BÉ3 í áóÁláoYÝ»ñÁ [1971, çÇ 24-58; ДВ, 5, çÇ 133-140] ·· 3 ÜÉÝ:

⁸ í »é·é·20í3 ¾3 Ý, 2003, çÇ 15-16

ñáoÙ · áñÍ³ Í í áŌ, ³ éáóñ³ -μ³ μ»É³ Í³ Ý è»Ǻ³ · ñ»ñÇ³ áóñ³ ñí »ñ»ÝáoÙ
 áóÝ»ó³ Í ÑÝ³ ñ³ í áñ ÑÝáŌáóÝ³ Í³ Ý³ ñǺ»ùÝ»ñǺ⁹:

2.0.1.1

è»Ǻ³ · Çñ í³ é³ 13 ñÓáoÙ	ĐÝáŌáóÝ	
	áóñ³ ñí »ñ»ÝáoÙ	Ñ³ Ú»ñ»ÝáoÙ
b	b, v, w	μ, í, 0
p	p, œ	Ǻ, ÷
d	d	1
t	t	í
k	k	Ǻ, í (st = ëí)
q	q	Ý
g	g, j, ê (±)	ù
m	m	·, ç, ā (±)
n	n	Ù
r	ŕ, r, ł	Ý
l	l, ł, r	é, ñ, Ō
h	x, h	É, Ō, ñ
z	c, j, z	Ě, Ñ
š	s, ž ?	ó, Ó, ½
s	š, c, j (±)	è, Ā (±)
š	š	β, ó, Ó (±)
w	w, u (±)	í
a	a, æ, ay	0, í, á0(±)
u	u, o, w	³, Á, ³Ů
e	e (μ³ é³ í »ñçáoÙ Ø/æ)	áo, á, 0
i, í	i, y	», (Ø / Á)
ei	ei (ë)	Ç, Ů
?	č	č (< »Ů)
		x

⁹ ä»í ù ç ÝÍ³ í Ç áóÝ»Ý³É, áñ ³ ŌŌáóè³ ÍáoÙ Ý»ñí³ Ú³ óí³ í Ǻ³ í Í»ñǺ áñáβ 1»äù»ñáoÙ
 ä³ ŮŮ³ Ý³ Í³ Ý³ Ç: ÛñÇÝ³ Í. ³ éáóñ»ñ»ÝÇ k-Ç 1ÇÚ³ ó Ú»Ýù Ñ³ Ú»ñ»ÝÇ Ñ³ Ú³ ñ í ³ÉÇè »Ýù Í, ÇëÍ
 q-Ç ù, è³ Í³ ÚÝ Çñ³ Í³ ÝáoÙ ä³ í Í»ñǺ Í³ ñáo ç ³ ÚÉÉÇÝ»É, ù³ Ý½Ç ³ éáóñ³ -μ³ μ»É³ Í³ Ý · ÇñǺ
 k-Ý ³ q-Ý áá ÚÇβí ç í ³ ñμ»ñ³ ÍáoÙ (Ú³ Ýñ³ Ú³ eÝ ³ ùè ³ Ñ³ ñ³ ÍÇó Ñ³ nó»ñÇ Ú³ eÇÝ í »è
 è, 2013, ç 8-16):

I. 0°i 2 12 Úa0AÚa0Ü

I.1 AÝ1Ñ3 Ýá0ñ i »0»Íá0Á0á0ÝÝñ

13 e3 Í3 ½Úa0Á0á0Ý: à0ñ3 ñi »ñ»Ýá0Ü µ3 e3 ñÜ3 i Ý»ñÁ ÑÇÜÝ3 Í3 Ýá0Ü ÜÇ3 í3 ÝÍ »Ý: ÐÇÜúÁ µ3 ÖÍ3 ó3 Í ç 3 ñÜ3 i Çó Í3 Ü 3 ñÜ3 i Çó Ñ3 í»ÉÜ3 É Ü3 eÝÇÍ(Ý»ñ)Çó (3 Í3 ÝóÝ»ñ, 3 x3 Í3 ÝÝ»ñ): i »ñÇÇÝÝ»ñë Í3 ñá0 »Ý Ñ3 í»Éí»É 3 ñÜ3 i ÇÝ Í3 Ü Ü»Í 3 ÜÉ ÑÇÜuÇÝ ÇÝá»è ëí ½µÇó (Ý3 É3 Í3 Ýó-Ý»ñ), 3 ÜÝá»è ç É í»ñÇÇó (í»ñÇ3 Í3 ÝóÝ»ñ, 3 x3 Í3 ÝÝ»ñ): ÐÇÇ3 Í3 ÝóÝ»ñ á0ñ3 ñi »ñ»Ýá0Ü á»Ý í3 Üí 3 Í (3 Í3 ÝóÝ»ñÇ Ü3 eÇÝ Ü3 Ýñ3 Ü3 eÝ i »è ëí áñ 1.3 1.4, µ3 e3 ÷ áÉá0 3 Í3 ÝóÝ»ñÇ (Ü3 eÝÇÍÝ»ñÇ) Ü3 eÇÝ i »è Ý3 11.2 111.2):

2 Ýí 3 Ý3 Í3 Ý ÑÇÜu»ñÁ á0ñ3 ñi »ñ»Ýá0Ü áñá»è Í3 ÝáÝ µÝ3 íáñ »Ý í»ñÇ3 Ýá0Ü »Ý Ó3 ÜÝ3 íáñáf (Ñ3 Ü»Ý3 ÜÝ 1»á»è · ñá0Ü): ñ3 Ýó Üç · »ñ3 Íbéá0Ü »Ý i-áf ÑÇÜu»ñÁ: Þ3 i µ3 é»ñÇ á0ÓÇÓ Ó»ñÁ · ñá0Ü 3 í3 ñi íá0Ü »Ý e-Ó3 ÜÝ3 íáñáf í3 ÝÍ3 · Çñ -ci/e-(e), -ce-(e), e3 Í3 ÜÝ Ñáfáf í»ÉÇë Í3 Ü 3 Í3 Ýóí »ÉÇë e-Ç ÷ áÉ3 ñ»Ý Ñ3 Ý1»è ç · 3 ÉÇë i-Ý, ÇÝá»è` ulguše - ulguši=ane, alsuiše - al-suiši=nine, gunuše - gunuši=ie, uštipte - uš-tipti=ne, 10Minuahe - 10Minuañi=nele 3 ÜÉÝ10: 2 Üë »ñ»á0ÜÁÁ Áñ»è á3 ÜÜ3 Ý3 íáñí 3 Í ç Þ»ßí 3 Íáñá0Üë 1Çñúá0Ü µ3 e3 í»ñÇÇ i Ó3 ÜÝ3 íáñÇ Áá0É3 óÜ3 Üµ Í3 Ü 3 ÝÍ Ü3 Üµ11: 2 Üëí »0 e-Ý, Áëí »ñ»á0ÜÁÇÝ, á»í ü ç 3 ñi 3 e3 Ý»É æ Í3 Ü Ø12: ÁÉÝ í»ñ3 µñá0Ü ç má0Ý e-áf ÑÇÜu»ñÇÝ, 3 á3 3 e3 ÜÁÜ íëí 3 Ñ3 µ3 ñ Í3 ñ»ÉÇ ç Éáè»É Áñ»è ÜÇ3 ÜÝ erele š3 ñü3 | (çñ · Ñáfáf` erele=še), ule šá0ñÇß! (çñ · Ñáfáf` ule=še) 11

10 eñ3 Yo ÁíÇÝ »Ý á3 í3 Ýá0Ü -ñe, -ibte (-ebte), -(u)se, -še 3 Í3 ÝóÝ»ñáf Í3 Üí 3 Í (3 Üë 3 Í3 ÝóÝ»ñáf í»ñÇ3 óá0) máfán µ3 é»ñÁ: °Á» 1ñ3 Yu Ñáfáf íá0Ü »Ý Í3 Ü ÍñÝ3 ÍÇ 3 Í3 Ýóí á0Ü, 3 á3 í»ñáÝßÜ3 É 3 Í3 ÝóÝ»ñÁ Ñ3 Ý1»è »Ý · 3 ÉÇë -ñi-, -ebti-, -(u)si-, -ši- i »ëuáf:

11 2 Üë Ü3 eÇÝ i »è Ý3 11 G.Wilhelm, 2004, çÇ 123:

12 Ð3 eÝ3 · Çí 3 Í3 Ý · ñ3 Í3 Ýá0Á0á0Ýá0Ü eáf áñ3 µ3 ñ · ññ3 13 éí á0Ü ç æ-Ý, Ü»Ýu ÑÝá0á0Ý3 · 13 ñ0»É »Ýü Ø:

ale §³ŮĚ, Çĕĭ! (NŮŮi . ale=ke §³ŮĚ! i 3 ħ̄»ñ³ĪÇ N̄»i ̄ Ī³½Ůi³Ī
 YáŮŮY ale 3 nŮ³i ÇŮ -ke Ů³ĕYÇĪÇ N̄³í«fáŮŮáí) μ³é»ñÇ Ů³ĕÇY¹³:
 àŋñ³nī »ñ»YáŮŮ a-áí NÇŮY³Ī³YáŮŮ 3 í³nī íáŮŮ »Y N̄³i áŮí 3 YáŮŮY-
 Y»ñÁ, ÇYáâ»è^dAdia, ^dAdaruta, ^dAia, ^mErimena, ^mMinua,
^{KUR}Baršua, ^{KUR}Eria, ^mKatarza ̄ 3 ŮĚY: Ů-áí NÇŮŮ»ñÁ (u-YĪ³ñáŮ ĺ
 3 nī 3 ĕ³Yí »Ě ÇYáâ»è [u], 3 ŮYáâ»è ĺ [o]) β³i á»Y:

1. ̄ 3 nī áŮŮ ̄ Ī nī YáŮŮáŮŮY: Ī nī YáŮŮáŮŮ³Y 1»áŮ»ñÁ àŋñ³nī »ñ»YáŮŮ
 β³i á»Y: Ī Ī³Ůí 3 Ī »Y N̄»i ̄ Ů³ĚY»ñÁ qarqara=ne §½ñ³N̄! (NŮŮi .
 N̄³Ů. Ī³nī³ĕ §½ñ³N̄³Y, Ů³ñ³ĪáŮŮi, á³i!), ħarħar(š)-
 §Ě³nĚĚ!»Ě! (N̄³Ů. Ě³nĚ³n-»Ě §Ě³nĚĚ!»Ě!), ħilħili §(±)!, mur-
 muri=aħe §(±)!; ¾Ě 3 ĕ³í»Ě ĕ³Ī³í »Y μ³nĪŮ³Y 1»áŮ»ñÁ: àñá»è
 3 Ůí áÇĕÇŮ Ī³n»ĚÇ ĺ 1Çi 3 nī!»Ě ariberi- §³éμ»ñĚ!, Āñ»è Y³ ̄ -
 barzu/idibidu=(ne) μ³é»ñÁ: Ī »ñÇYĕ 3 ŮY³ŮY N̄³í 3 Y³Ī³YáŮŮ-
 ĀŮ³Ůμ μ³Ůí³ó³Ī ĺ barzu/i (NŮŮi . N̄³Ů. μ³ñŮ, -áŮ §μ³ñŮñ! (±)) ̄
 dibidu Ī³Ů dibi μ³é³nŮ³i Y»ñÇŮ (ĕ³Ī³ŮY 1ñ³YŮ 3 ĕ³YŮÇY-
 3 ĕ³YŮÇY àŋñ³nī 3 Ī³YĪ »Ůĕi »ñáŮŮ Ī Ī³Ůí 3 Ī á»Y): 2ĕ³ŮÁŮ 1Áí 3 n̄ ĺ
 ĪáŮŮYáñáBí!»Ě qarqar(š)- < qar=qar(š)- (±) §βñÇ³ ÷ 3 Ī!»Ě, βñÇ³-
 á³i »Ě! (NŮŮi . N̄³Ů. Ī³÷-»Ě), kulu=ar/ubši- < kulu=ar/ub(=)
 ši- (±) §÷³ĚY»Ě! (NŮŮi . N̄³Ů. Īáñ-»Ě) ̄ 3 ŮĚ YŮ³Y³i Çá μ³é»ñÇ
 N̄³ñáŮŮ¹⁴: ŮBí 3 Ī μ³é»ñÇ »ñĪñáñ¹ μ³Ů³1ñÇáY»ñÇ Ů»Ç Ī³n»ĚÇ ĺ
 i »ĚY!»Ě ̄ ÇYŮYáŮŮáŮŮY μ³é³nŮ³i Y»ñ, ̄ 3 x³Ī³Y»ñ, 3 Ī³YŮY»ñ:
 Ī »ñÇY 1»áŮáŮŮ 1ñ³YŮ Ī³ñáŮ »Y ĚÇY!»Ě μ³Ů³1ñŮ³Ě: àŋñ³nī »ñ»YÇ
 áñáB 3 Ī³YŮY»ñ ̄ »i 1ÇñY»ñ YáŮŮYá»è Ī³n»ĚÇ ĺ 1Çi 3 nī!»Ě áñá»è
 μ³é»ñÇ »ñĪñáñ¹ 3 nŮ³i Y»ñ: ĕñ³YŮ áŮY»Y ÇYŮYáŮŮáŮŮY μ³é³ŮÇY
 3 ñÁ»Ů, Çĕĭ áñáB Y»ñÁ Y³ ̄ . áñĪ 3 Ī áŮŮáŮŮ¹⁵:

1.2 2 Ī³YŮáŮŮ

ĕáŮŮY 3 βĚ³i áŮŮŮ³Y 3 ĕ³ÇÇY . nŮáŮŮ, áñÁ YíÇñí 3 Ī ĺñ N̄³Ů-
 áŋñ³nī 3 Ī³Y ½áŮ. 3 Ñ»é μ³é³nŮ³i Y»ñÇY [ĕ. 2 Ůí 3 ½Ů³Y, 2003, ĺÇ 69-

¹³ àŋñ³nī »ñ»YáŮŮ μ³é»ñÇ áŮŮŮŮŮŮŮñÁ . náŮŮ í »ñÇŮŮ N̄³x³Ě ĕi 3 YáŮŮ »Y N̄³í »ĚŮ³Ě ĕ,
 áñÇ μYáŮŮÁÁ á³ñ½ áĺ (í »Ě II.2.3 Ī»i 2):

¹⁴ ŮBí 3 Ī μ³é»ñÇ ÇŮ³ĕi Y»ñÇ ̄ μ»ñí 3 Ī N̄³Ů»ñY ½áŮ. 3 Ñ»éY»ñÇ N̄³Ů³n i »Ě
 ĕ. 2 Ůí 3 ½Ů³Y, 2003, ĺÇ 18-22, 33, 42:

¹⁵ ŮñÇY³Ī, áñá»è 3 Ůí áÇĕÇŮ Ī³n»ĚÇ ĺ 1Çi 3 nī!»Ě up- (N̄³Ů. NáŮá-) Y³Ě³Ī³YŮáŮ up-
 =ardu-, ı=up=ardu- μ³é»ñáŮŮ [ĕ. 2 Ůí 3 ½Ů³Y, 2003, ĺÇ 20, 47], -kai[-kay] »i 1ÇñÁ
 (NŮŮi . N̄³Ů. Ī³Ů 3 nŮ³i áí Ī³½ŮáŮáŮáŮY»ñÇ N̄»i , Ů³Yñ³Ů³ĕYĪ i »Ě IV.2) ̄ 3 ŮĚY:

72], ო»Yü 3 ñ¹»Y Ñ³Ü³éáí 3 ÍÇ 3 Yíñ³ 13 ñÓ»É »Yü áon³ ñí 3 Í³Y 3 Í³YóY»ñÇY .. Ñ³Ü»ñ»YÇ Ñ»í áoY»ó³Í 3 éYáaoÁUáoYÝ»ñÇ Ñ³ñóÇY: 2Üeí »Ö ÍñíÇY Í³Yíñ³ 13 éY³Yü 3 Üë Ñ³ñóÇY Y»ñí 3 Ü³óY»éáí 3 ÜY 3 é³í»É Ü³Yñ³Ü³éY .. 3 ÜmaöÇ³Í³Y í »èuáí: Í¹Çí 3 ñí»Yü áá ÜÇ³ÜY 3 ÜY 3 Í³YóY»ñÁ, áñáYü ½áo. 3 Ñ»éY»ñ áoY»Y Ñ³Ü»ñ»YáoÜ, 3 ÜÉ¹ áon³ñ-í 3 Í³Y 3 Í³YóY»ñÁ AY¹Ñ³Yñ³á»é¹⁶: 1³ó³éáoÁUáoY Í¹Ç³½Ü»Y ÜÇ³ÜY Ñ³í áoí 3 YáoYÝ»ñÇY µYáñáB 3 Í³YóY»ñÁ: 1³Ü³Í³YóY»ñÁ .. 3 Yí 3 -Y³Í³Y 3 Í³YóY»ñÁ ÍY»ñí 3 Ü³óY»Yü 3 é³YóÇY-3 é³YóÇY:

eí áñ¹ 3 ÖUáoë³ÍÇ í »èuáí 3 Ü÷á÷ í ñíáoÜ 2 áon³ ñí 3 Í³Y í »üeí »ñáoÜ ÜÇYá 3 ÜÁÜ í¹Ç³Üí 3 Í¹µáñ 3 Í³YóY»ñÁ .. Ñ³Ü³á³í 3 é-É³Y Ñ³Ü»ñ»Y ½áo. 3 Ñ»éY»ñÁ:

2ÜUáoë³Í²

áon³ ñí »ñ»YÇ 3 Í³YóY»ñÁ .. Yñ³Yó ½áo. 3 Ñ»éY»ñÁ Ñ³Ü»ñ»YáoÜ

2 Í ³ YóY»ñ		ÜB ³ Y ³ ÍáoÁUáoYÁ	
áon ³ ñí »ñ»YáoÜ	Ð ³ Ü»ñ»YáoÜ		
2 Yí 3 Y ³ Í ³ Y 3 Í ³ YóY»ñ			
Y ³ É ³ Í ³ YóY»ñ			
z(a)-	[z(æ) -]	½-, 0- < *ghō	½án ³ óáoóÇá 3 Í ³ Yó
h-		Ñ-	-
ç-		Ç/Ü- < *en	-
an-		3 Y- < *η	AÉí 3 Í ³ YÜ ³ éYÇí
t-		í - < *dus	AÉí 3 Í ³ YÜ ³ éYÇí
n-		Y(Ç)- < *ni, *nei	Só ³ Í ¹
up-		Ñ-áoá < *sub-	SÚáí, Ü»ñÓ;
í »ñÇ ³ Í ³ YóY»ñ			
-a-ne	[-a-n]	-3 Y	Í ³ ½UáoÜ 2 . áÜ ³ Í ³ YÝ»ñ .. 3 Í ³ Í ³ YÝ»ñ
-i-ne	[-i-n]	-ÇY < *-e-ni/o	Í ³ ½UáoÜ 2 3 Í ³ Í ³ YÝ»ñ, . áÜ ³ Í ³ YÝ»ñ .. 3 ÜÉY
-ne	[-n]	-Y < *-ni/o, *-en	Í ³ ½UáoÜ 2 3 YáoYÝ»ñ (Ñ ³ ×3 É áÇ-Ç-í 3 Í ³ óíáoÜ)
-(i)a-ne	[-(i)a-n]	-(»)3 Y	Ñá- Y ³ ÍÇ ³ Í»ñí -Ñ ³ í ³ ü ³ Í ³ Y
-ne(é)	[-n]	-Y (±)	3 Í ³ YóY»ñ

¹⁶ áon³ ñí »ñ»YÇ 3 Í³YóY»ñÇ Ü³éÇY í »é Г.Меликишвили, 1960(УКН), 2Ç, 51-52; 1964, 2Ç 28-30; I.Diakonoff, 1971, 2Ç 58-87, 139-147; M.Хачикян, 1985, 2Ç 57-69; G.Wilhelm, 2004, 2Ç 119-137 .. 3 ÜÉY:

≥ [³ ÝóÝ»ñ		Üß³ Ý³ [³ áóÁúáóÝÁ
áóñ³ ñí »ñ»ÝáóÜ	Ð³ Ü»ñ»ÝáóÜ	
-(u)-aşe [-(-u)-aş]	-(áó)-³ [< ³ [->Ü (±) < *ag' - µ³ ÜÇó	µ³ Ü³ ÑÇÜù»ñÇó [³ ½áóÜ ç . áó³ [³ ÝÝ»ñ
-išhe, -išhi- [-isx, -isxi-]	-ÇëÉ	[³ ½áóÜ ç ³ ÝáóÝÝ»ñ
-ibte, -ibti- [-iwt, -iwti-]	-áÜÁ, -Ç < *-eu-ti	[³ ½áóÜ ç [³ ñ³ ó³ [³ Ý³ ÝáóÝÝ»ñ
-urda/i [-orda/i]	-áñ¹, Ç-³ < *dhro(±)	Ü³ éÝ³ . Çí áóÁúáóÝÝ»ñ [³ Ü³ ñ¹ [³ Ýó ÉÜµ»ñ/i »é³ [³ Ý»ñ
-use, -usi- [-oc, -oci-]	-áó, Ç-³ < *-sk´(sk)	í »Ð³ óáóó . aní Çu/ÜÇçaó, anáí ÜÇ µ³ Ý³ Ý³ ÝáóÜ
-(v)-ze/-zi- [-(v)-c/-ci-]	-ó < *-sk´(sk)	[³ ½áóÜ ç ³ ÝáóÝÝ»ñ
-ka-(ne) [-ka-(n)]	-[(Ý), -[³ Ý < *-kō-n	³ Ýó óáóó [í áó ÇÜ³ éí , Ñ³ Ü»ñ»ÝáóÜ
-ku-ne [-ku-n]	-[(Ý), -[áóÝ < *ko-n	Ý³ .. ÷áúñ³ óáóÇá-÷³ Ó³ úß³ [³ Ý
-(u)mene [-(u)men]	-(áó)ÜÝ, -Ü³ Ý, -ÜáóÝ < *-men	[³ ½áóÜ ç . aní áóáóÁÜ³ Ý³ ÝáóÝÝ»ñ
-bi [-wi, -vi] (±)	-µ, -ò, -í < *-bhi	[³ ½áóÜ ç Ü³ [³ µ³ ÜÝ»ñ, Ñ³ Ü»ñ»ÝáóÜ Ý³ .. aní . Náfat Ç óáóÇá
-še, -ši- [-s, -si-]	-ü (±) < *-s (±)	[³ ½áóÜ ç [³ ñ³ ó³ [³ Ý . áó³ [³ ÝÝ»ñ, áóÝÇ Ý³ .. Ná . Ý³ [³ Ç³ [³ ñí -Ñ³ [³ - ü³ [³ Ý ÇÜ³ éí
-šine, -šini- [-sin, -sini-]	-üÇÝ (±), -ü³Ý (±)	---
-e-le [-e-r]	-»ñ, -(Ý)»³ ñ, -áñ(»³)Ü	áóñ³ ñí . Ná . Ý³ [³ áóÓ³ [³ ÝÇ [³ ñÇ³ - í anáóÁúáóÝ, Ñ³ Ü . Ná . Ý³ [³ Ç³ [³ ñí - Ñ³ [³ ü³ [³ Ý³ [³ Ýó
-he, -hi- [-he, -hi-]	-Ç (±) < *-hi < *-sio (±)	á³ [³ [³ Ý»éáóÁÜ³ Ý³ [³ Ýó ([³ . áóÜ ç é»é . Náfat Ç Ü³ éÝÇ[Çó (±))
-hine, -hini- [-hin, -hini-]	-çÝ (±), -ÇÝ (±)	Ü³ [³ µ³ Ü³ [³ Ý Ü³ éÝÇ[
-(u)-tu-ñi-(ne)	-	[³ ½áóÜ ç [³ ñ³ ó³ [³ Ý . áó³ [³ ÝÝ»ñ (±)
-hali/e (±)	-	óáóó »Ý [³ ÉÇë Üë [³ Ü³ ÜÝ [³ ÜñÇó ÉÇÝ»ÉÁ
-a-lhe, -u-lhe	-	
³ Ü³ ÝáóÝÝ»ñ, ¹ñµ³ ÜÝ»ñ		
-ure, -aure [-ol, -awl]	-áó, -³ áó (-úó), Ç-³ < *-o-lo/i, *-a-tl (±)	áóñ³ ñí . ¹ñµ³ Ü³ [³ ñí ³ [³ Ýó, Ñ³ Ü. [³ ½áóÜ ç ÝÁ³ [³ Ü³ [³ Ý³ ¹ñµ³ ÜÁ
-u	-áó < *-ues (±)	áóñ³ ñí . ¹ñµ³ Ü³ [³ ñí ³ [³ Ýó (±), Ñ³ Ü . [³ ½áóÜ ç µ³ Ü³ ÝáóÝÝ»ñ .. µ³ Ü³ [³ [³ ÝÝ»ñ
-u(ne) [-u(n)]	-áó(Ý) < *-o/u-no/i	[³ ½áóÜ ç µ³ Ü³ [³ [³ ÝÝ»ñ, ¹ñµ³ ÜÝ»ñ
-v-i/ge [-v-y/j(>č?) (æ)]	-³ (Ý)á (±), -(Ý)á (±) -Çá (±), -áóá (±)	¹ñµ³ Ü³ [³ ñí /³ [³ [³ Ý³ [³ ñí ³ [³ Ýó, Ñ³ Ü . Ý³ .. µ³ Ü³ [³ Ýó

2 [3 YóY »ñ		ÜB 3 Y 3 Í áoÁUáoYÁ
áon 3 ní »ñ»YáoU	Ð 3 U»ñ»YáoU	
3 U 3 [3 YóY »ñ		
-v-št- [-v-st-]	-3 /áo/Ç/»-ëi < *-v-st	áon 3 ní . µ 3 U 3 [3 Yó, Ñ 3 U. µ 3 U 3 ÑÇUu- ñÇó Í 3 ½UáoU Ç 3 YáoYÝ»ñ
-(v)-t- [-(v)-t-]	-3 i -, -ái -, -i - (t)	áon 3 ní . µ 3 U 3 [3 Yó(Y»ñ), Ñ 3 U. µ 3 ½U 3 á 3 i Í 3 Í 3 Y µ 3 U 3 [3 YóY»ñ
-an- [-an-]	-3 Y-	µ 3 U 3 [3 Yó
-nu- [-nu-]	-Yáo- < *-nu-	µ 3 U 3 [3 Yó
-ul- [-or-(t)]	-áñ- (t)	µ 3 U 3 [3 Yó, Ñ 3 U. Í 3 ½UáoU Ç Y 3 .. 3 YáoYÝ»ñ

ÆYáá»è »ñ»áoU Ç µ»ní 3 Í 3 ÓUáoë 3 Í Çó i 3 YÇ 3 nÓ 3 Y 3 . náoÁUáoYÝ»-
 náou í í 3 Uí 3 í 3 í 3 YóY»ñÁ U»Í 3 U 3 é 3 Uµ ½áo. 3 Ñ»éY»ñ áoYÝ Ñ 3 U»ñ»-
 YáoU: ÁY í ánaoU, 1ñ 3 Yó . »ñ 3 Í BéáO U 3 éÁ ÑY í náá 3 Í 3 Y Í 3 . U 3 Uµ
 µYÇÍ Ñ 3 U»ñ»Y 3 Í 3 YóY»ñ Ç: 2 é 3 í »É U 3 Yñ 3 U 3 éY áon 3 ní 3 Í 3 Y
 3 Í 3 YóY»ñÇ .. Yñ 3 Yó Ñ 3 U»ñ»Y ½áo. áñ 1Y»ñÇ U 3 éÇY í »è èi áñ ..

1.3 2 Yí 3 Y 3 Í 3 Y 3 Í 3 YóY»ñ

1. **Ü 3 É 3 Í 3 YóY»ñ:** Ø 3 éY 3 . »i Y»ñÁ áon 3 ní »ñ»YáoU éáí áñ 3 µ 3 ñ
 Y 3 É 3 Í 3 YóY»ñ á»Y 3 é 3 YóY 3 oYáoU µ 3 ó 3 éáoÁU 3 Uµ Ü. Ð 3 náoÁUáoYU 3 YÇ,
 áñÁ ÑY 3 ñ 3 í áñ Ç Ñ 3 U 3 náou áon 3 ní »ñ»YáoU z- Y 3 É 3 Í 3 YóÇ . áUáo-
 ÁUáoYÁ YB»éáí í »ñÇÇYÇë YU 3 YáoÁUáoYÁ Ñ 3 U»ñ»YÇ ½- Y 3 É 3 Í 3 YóÇ
 (Y 3 É 1ñÇ) Ñ»i [Н.Арутюнян, 2001(КУКН), ÇÇ 476]: é 3 Í 3 UY U»ñ
 Í 3 í 3 ñ 3 í 1 Çí 3 ní áoUY»ñÁ U»½ µ»ñ»É »Y 3 UY Ñ 3 èi 3 í Ñ 3 Uá½U 3 Y, áñ
 áon 3 ní »ñ»YáoU Ñèi 3 Í áñ»Y í 3 ñ 3 YÇ 3 í í áoU Ç áá UÇ 3 UY z-, áñY
 3 YBáoBi á»i Ü Ç Í 3 á»É Ñ 3 U. ½-Ç Ñ»i , 3 UÉ .. h-, i-, an-, n(i)-,
 t/t- .. up- Y 3 É 3 Í 3 YóY»ñÁ, áñáYù máfáñY ÇÉ ½áo. 3 Ñ»éY»ñ áoYÝ
 Ñ 3 U»ñ»YáoU: Çí 3 ní »Yù 1ñ 3 Yù 3 é 3 YóÇY-3 é 3 YóÇY:

z(a)- [z(æ)]- - Ñ 3 U. ½-, Ó- <*ghō: ÆYáá»è 3 ñ 1Y ÝBí »ó, áon 3 ñ-
 í »ñ»YáoU YU 3 Y Y 3 É 3 Í 3 YóÇ . áUáoÁUáoYÁ ÑY 3 ñ 3 í áñ Ç Ñ 3 U 3 náou Ü.
 Ð 3 náoÁUáoYU 3 YÁ, ÇYáÁ Y 3 3 ñ 13 ñ 3 óÇáñ»Y ÑÇUY 3 í ánaoU Ç i 3 YÇ 3 ñÓ 3 -
 Y 3 . náoÁUáoYÝ»náou 3 é Í 3 aš(u/a)- ŞÑ»i 3 áY 1»É(±), úB»É(±), Ñ»-
 í .. »É(±), ú 3 UÉ»É(±),¹⁷ - zaš(u) - ŞÑ»i 3 áY 1»É(±); .. ašg(u) - Ş. ñ 3 í »É!

¹⁷ 2Uè µ 3 é»ñÇ Ñ 3 U 3 ñ YU 3 Y Á 3 ñ. U 3 YáoÁUáoY Ç 3 é 3 Ç 3 ní áoU Ü. Ð 3 náoÁUáoYU 3 YÁ
 [2001(КУКН), ÇÇ 476]: Óáí 3 Y 3 UÇó Ñ 3 Uí Y 3 µ»ní 3 í Áá÷áó 3 í 3 UÇ »ní é»½í 3 3 ñÓ 3 Y 3 . náo-

- zašg(u)- šááYá³ óY»É, èä³ Ý»É! μ³ Ú»ñÇ Ñ³ Ú»Ú³ í áóÚÇó, áñáYú Ñ³ x³ È Ñ³ Ý¹ »è »Ý . ³ ÈÇè Ñ³ Ú³ YÚ³ Ý Ñ³ Ú³ í »üèi »ñáóÚ: ÁYáÄ»è Çñ³ í ³ óÇáñ»Ý ÝáóÚ ĺ Ú.Đ³ náóÁóáóYÚ³ YÁ, aš- '' zaš- μ³ Ú»ñÇ³ ÇÚ³ èi áí Úáí ÈÇY»ÉÁ Ñ³ í í³ Ä»è Ä³ ññáñáß »ñ''áóÚ ĺ šsuui-dulubi aš-ubi pari ^{URU}X; '' šsuui-d[u] zaš-ubi pari[]... | ³ ñi ³ Ñ³ Ú- í áóÁóáóY»ñÇ Ñ³ Ú»Ú³ í áóÚÇó¹⁸:

² í YÑ³ Úi áñ»Ý YáóÚY ³ í ³ YóY ĺ ³ éí ³ Ý³ '' zad(u)- (Ä»í ù ĺ ÁYÁ»ñó»É zaṭ(u)- [zæ=ṭ(u)-]) š³ Ý»É, í ³ É! μ³ ÚáóÚ. ÑÚÚi . d(u)- (Ä»í ù ĺ ÁYÁ»ñó»É ṭu- š³ Ý»É, í ³ É!) - Ñ³ Ú. »í, í áó, í áó-ñ)¹⁹: ØÚáóè í áóÚÇó¹ áñáß Ñ³ Ú³ í »üèi »ñáóÚ zaṭ- μ³ ÚÁ ÑY³ ñ³ í áñ ĺ áñ í ³ ½Úi ³ í ÈÇYÇ aṭ/t- š í ³ Èè»É, áóí »É, Ñ³ í »É! (Ñ³ Ú. Ñ-³ í -(³Y)-»É) μ³ ÚÇó z- Ý³ È³ í ³ YóÇ Ñ³ í »ÉáóÚáí (zaṭ- < z=aṭ-)²⁰: ² Ú¹ Ä³ í - x³ éáí áñáß ¹»Äù»ñáóÚ ¹Áí³ ñ ĺ áñáß»É, Á» Ñ³ í í³ Ä»è áñ μ³ ÚY ĺ Á³ úYí ³ í zaṭ- . ñÇ í ³ í: ² ÚèÄÇéáí, í³ ñáó »Yú ÷³ èi »É, áñ Ñ»í ''Ú³ È áóñ³ ñi ³ í ³ Ý μ³ Ú»ñáóÚ μ³ é³ èí ½μÇ z-Ç í ³ í Ä³ ññáñáß »ñ''áóÚ ĺ z- Ñ³ Ú. ½-/Ó- Ý³ È³ í ³ YóÁ.

² é³ Yó z-Ç μ³ Ú³ Ó'' »ñ	z-áí μ³ Ú³ Ó'' »ñ
[t(u)-] š³ Ý»É, í³ í ³ ñ»É, í ³ É!	[zæ-ṭ(u)-] š³ Ý»É, èi »Ó! »É, í³ í ³ ñ»É, í ³ É!
[aṭ-] šÑ³ í »É, í³ Èè»É, ÚèÈ»É!	[z=aṭ-] (±) š³ é³ YÓY³ óY»É, ½³ í »É!
ašg- š- ñ³ í »É, Yí³ x»É!, šááYá³ óY»É!	z=ašg- šèÄ³ Ý»É, ááYá³ óY»É, í áí áñ»É!
[as-] š- ³ É, Úi Ý»É, μñ»É, Ñ³ èY»É, Ñ³ èóY»É '' ³ ÚEY!	[z=as-] š- ³ É, Ñ³ èY»É, Ñ³ èóY»É '' ³ ÚEY!

ñ- [h-] - Ñ³ Ú. Ñ-: Đ³ Ý¹ ÇááóÚ ĺ ÚÇ³ ÚY Ú»í ³ Ý. ³ Ú í í³ Úi ³ í

ÁÚ³ Y Yáñ³ Ñ³ Úi í ñí YúnÇY³ í áóÚ áóñ³ ñi . aš=d-(aš=ṭ-) μ³ ÚÁ Ñ³ Ú³ Ä³ í ³ èÈ³ YáóÚ ĺ ³ éáóñ. erēbu-ÇY šÚi Ý»É, Ñ»é³ Y³ É, Y»ñè μñ»É, í áóñè í ³ Ý»É '' ³ ÚEY! ÇÚ³ èi áí [í »è **B.André-Salvini, M.Salvini, SMEA, 44/1, 2002, ĺÇ 5-66]:** ĐÚÚi . Ñ³ Ú. Ñ-³ è (Ñ³ è-Ý-»É, Ñ³ è-³ Y-»É, Ñ³ è-áóó-³ Y-»É) μ³ ÚÇ Ñ»í [í »è **è.² Úi ³ ½Ú³ Ý, 2003, ĺÇ 28-30]:**

¹⁸ **Н.Арутюнян, 2001(КУКН), ĺÇ 254, í³ Ý.14:**

¹⁹ í »è **è.² Úi ³ ½Ú³ Ý, 2003, ĺÇ 55-56:**

²⁰ í »è **è.² Úi ³ ½Ú³ Ý, 2003, ĺÇ 30-31:**

h=at-[h=at-]²¹ ŠN³i »E(±), aoi »E(±)! .. μ³ ½UÇöë íí³ Úí³ Í h=as-
 [h=as-] ŠÇU³ Y³É, Èë»É, ï »O»Í³ Y³É! μ³ U»ñáóU: 2 é³ ÇÇYÁ N³-
 Ú³ Á³ í³ eÉ³ YáóU ĺ N³Ú. N³í - (3Y) - »É ŠN³i »E, Í³ Èë»É, Íí n»É ..
 3 ÚEY!, Çëí »ñíñāñ¹ A³ N³ë - (3Y) - »É μ³ UÇY, āñ³ N³ U»ñ³ YáóU áóYÇ Y³ ..
 Ší »O»Í³ Y³É, N³ éáo EÇY»É, Èë»É! ÇU³ ëí Y»ñ¹A²²:

i- [y-] - N³Ú. Ç/Ú- <*en: Đ³ Y³ ÇÁóU ĺ U»Í³ Y³. 3 Ú³
 an=i=ardu=(ne) [an=y=ardu=(n)] ŠU»O³ íāñ, 3 Y³ n³ n³! μ³-
 éáoU: Í³ ½ÚÍ³ Í ĺ an-(N³Ú. 3Y-) ÁÈí 3 Í³ Y³ Ú³ eYÇÍÇÓ ..
i=ardu[y=ardu] (N³Ú. Ú-3ñ¹, -áo) NÇUúÇó, āñY Çñ N»ñ¹ ĀÇY μ³ O-
 Í³ ó³ Í ĺ ardu (N³Ú. 3ñ¹, áo) Š³ n³, Í³ n³ . Ó .. 3 ÚEY! μ³ é³ nÚ³ -
 í Çó .. y- (N³Ú. Ú-) Y³ É³ Í³ YóÇó: °Á» áon³ n³ . ijarane[y=ar=an]
 Š³ Á³ í í³ Y³ í³ Y, ó»É³ ! Í³ Ú Šeñμ³ í³ UñÇY ÍÇó ÇYā-āñ Í³ éáoUó; μ³ eÇ
 Ú»Ç N³Y³ n³ í āñ ĺ í »eY»É ĺ N³Ú. Ú³ n³ ŠÍÇÓ; μ³ é³ nÚ³ í A³ -an - N³Ú. -3Y
 3 Í³ Yóái (3 Úë 3 Í³ YóÇ Ú³ eÇY í »ë 1.3 Í»í 2), 3 Á³ éáoU³ μ³ éáoU
 ÍáoY»Y³ Yú y- Y³ É³ Í³ YóÇ . āñ³ 3 Í³ Ú³ Y³ »ë Ú»Í í Í³ ÚáoÁÚáoY:

an- - N³Ú. 3Y- < *n: í Í³ Úí³ Í ĺ U»Í³ Y³. 3 Ú³ an=i=ardu=(ne)
 ŠU»O³ íāñ, 3 Y³ n³ n³ n³! μ³ éáoU (í »ë Y³ Éāñ¹ Í»í A): Đ³ U»ñ³ YáóU
 ó³ Úëùn³ í³ n³ í³ í³ .. 3 Íí Çí ÁÈí 3 Í³ Y³ Ú³ eYÇÍ ĺ:

n- - N³Ú. Y(Ç) - < *ni, *nei Šó³ Í !; 2 Úë Ú³ eYÇÍ Á N³ U»ñ³ YáóU
 3 é³ í »É³ Á»ë N»ñ¹ A³. 3 Úí áóU ĺ N/Ú-Ç N»í , únÇY³ í` Y-ÇóĀ/N-ÇóĀ,
 Y-3Ú-»É/N-3Ú-»É, Y-ëí 3 Í/Ú-ëí 3 Í, Y-»-ó-áoÍ/Ú-»-YáoÉ,
 μ³ Úó áá ÚÇBí , ÇYā»ë` Y-BáUÉ/BáO, Y(Ç) -ëí (-»U), Y-ÍáoO ..
 3 ÚEY: áon³ n³ »ñ³ YáóU 3 Úë 3 Í³ Yóái áóY»Yú N»í .. Ú³ É μ³ é»ñ¹. 1)
 n=ul-[n=uł-] ŠáoOÓāñ¹»É, 3 é³ ÇYāñ¹»É, í³ n»É, Nái í»É!, NÚUí .
 ul=[uł-] ŠáoO`āñ í»É, . Y³ É! (N³Ú. áóOÇ, Ú-áoO-3ñ¹ »É, ÚO»É <
 *Ú-áoO-»É), 2) n=ul=u=št-[n=uł=u=st-] Š³ é³ ÇYāñ¹»É, Í³ é³ -
 í³ n»É, Nái í»É!, NÚUí . ul=u=št-[uł=u=st-] ŠáoOÓāñ¹»É, 3 é³ ÇYāñ-
 1»É!³ Í³ ½ÚÍ³ Í ĺ Y³ Éāñ¹Çó¹ -u=št-[-u=st-] 3 Í³ YóÇ N³ í»ÉáoUái

²¹ í »ë YKH 130₁₅: Ú.Đ³ náoÁÚáoY³ YA, »EY»Éái N³ Ú³ í »Uëí Çó, hā-tu-bi-Ç +áÉ³ n»Y
 3 é³ Ç³ n³ íáoU ĺ Í³ n³ í³É za(?) -du(?) -[bi] [KYKH, 176₁₅ .. Í³ Y. 21]: °Á» YÍ³ í Ç áóY»-
 Y³ Yú, āñ z-ad- (=z-at-) μ³ UÇ NÇUúáoU Í³ náo ĺ AYÍ³ í EÇY»É YáoU³ at- 3 nÚ³ í A, ÇYāÇó āñ
 áóY»Yú h-at--A, 3 Á³ Yñ³ Yó³ UÇ³ YÚ³ Y N³ Ú³ í »Uëí áóU N³ Yí»ë . 3 ÉA .. ÇU³ ëí áí Úái
 EÇY»ÉA UÇ³ Y. 3 Ú³ Ú³ N³ éí³ Y³ ÉÇ ĺ, .. Í³ nÇU áí³ 3 Ú³ í Á³ í 3 éái hā-tu-bi-Y Í³ n³ í³É
 za(?) -du(?) -bi:

²² 2 é³ í»É Ú³ Yñ³ Ú³ eY³ 3 Úí Ú³ eÇY í »ë e.20 í³ 3 3 3 Y, 2003, ĺÇ 28-30:

(3) ðe 3 í 3 ýoç ð 3 èçý í »è 1.4 í »i 1), 3) n=ebsi-[n=ewši-]²³-
 şUañÁ»É! - Ñ 3 ð. 3 õß-»É, ð-3 õß-3 í /áí -»É şÑábáí »É, UañÁ»É,
 Í í ñ 3 í »É, ð 3 ñ ð ÇÝÁ Í í añ-Í í añ 3 Ý»É!²⁴, 4) n=a-[n=ay-] şè ð 3 è»É(±),
 Ý 3 ð»É(±)! - Ñ 3 ð. Ý-3 ð-»É şÝ 3 ð»É, Ñ 3 í »É, è ð 3 è»É » 3 ð ÝÝ!²⁵: 3 ó 3 è-
 í 3 í ð, añ Ýáó ðÝ 3 í 3 ýóý í í 3 ð í 3 í ý 3 » áõñ 3 ñí . nun- (< n=un-(±))
 ş: 3 É, Ñ 3 ð í Ý í »É! µ 3 ðáó ð, añÁ èá í añ 3 µ 3 ñ Ñ 3 ð ð 3 í í áó ð ç Èáóé. un-
 ş: 3 É, Ñ 3 ð í Ý í »É! µ 3 ðç Ñ 3 í »É!²⁶: ° Á » nirbe áõñ 3 ñí »ñ »Ýáó ð Çñ 3 á »è
 Ýß 3 Ý 3 Í áó ð ç şÇñ, 3 é 3 ñ í 3 í, ÇÝáá »è añ 3 é 3 ç 3 ñ í áó ð ç Á. ð 3 Í áÝá í Á,
 3 á 3 ð è µ 3 éáó ð »è ÑÝ 3 ñ 3 í añ ç í »èÝ »É Ñ 3 ð. n(i)- Ý 3 È 3 Í 3 ýó Á
 n(i)=ir=be í »ñéáó ð 3 ð µ (Ñ ð ð í . Ñ 3 ð. Çñ şÇñ, 3 é 3 ñ í 3 í, µ 3 é 3 í »ñçÇ
 -be-ç Ñ 3 ð 3 ñ Ñ ð ð í . qar=be ş ð 3 ñ, Á 3 ðé! - Ñ 3 ð. ð 3 ñ ş ð 3 ñ, Á 3 ðé!
 zel=be şó »ð, í á Ñ ð! - Ñ 3 ð. ó »ð şó »ð, í á Ñ ð! ½áó- añ 1 áó ð Ý »ñ Á²⁷):
 í »ñáÝ ð 3 É áñáß µ 3 é »ñáó ð ([n=uɫ=(u=stç)-], [n=ewši-]) áõñ 3 ñí »-
 ñ »Ýç n(i)-á í Ó »ñç ð á É 3 ñ »Ý Ñ 3 ð »ñ »Ýáó ð á 3 Ñ á 3 Ý í »É »Ý ð-á í í 3 ñ-
 µ »ñ 3 Í Ý »ñ Á (ð-áó ð-3 ñ í »É, ð-3 õß-(3 í /áí)-»É):

up- - Ñ 3 ð. Ñ-áóá- < *sub- ş Í Çó, ð »ñ Ó! : áõñ 3 ñí »ñ »Ýáó ð 3 ð è
 3 í 3 ýóçó áóÝ »Ý ð up=ardu=ç-, up=ardu=i=ale/ge şÑñ 3 ð 3-
 ð»É(±), í 3 ñ- 3 í ñ»É(±), ðñçÝ 3 í 3 ý áó Á í 3 É(±)! µ 3 ð 3 Ó »ñ Á » Ýáó ð Ý Ñ Ç ð ð çó
 í 3 ½ ð 3 í áñ í 3 í ç/t=up=ardu=ne µ 3 é Á (í »è Ñ 3 çáñ Á): 2 ñ ð 3 í Ç
 Ñ 3 ð 3 ñ Ñ ð ð í . áõñ 3 ñí . ardi- şÑñ 3 ð 3 ý, í 3 ñ. » 3 ð ÝÝ! - Ñ 3 ð. 3 ñ 1, -
 áó/ç ş í 3 ñ. Ó » » 3 ð ÝÝ!²⁸:

†- - Ñ 3 ð. í - ş 3 Ý-, áá-, á-! < *dus: áõñ 3 ñí 3 í 3 ý í »è í »ñáó ð
 3 ð è ð 3 èÝç í á í áóÝ »Ý ð ð Ç 3 ð Ý ç /tupardune µ 3 é Á: Á. ð 3 Í áÝá í Á 3 ð Ý
 Ñ 3 ð ð 3 í áó ð ç Èáóé.¹ tubue şáó Á »ð!, tib- ş 3 ðñ 3 óÝ »É! µ 3 é »ñç Ñ 3 í
 (Ý 3 ç /tupardune-Ý í »ñéáó ð áó ð ç çupar=d(u)- Ó »á í d(u)-ç ð çç
 í »èÝ »éá í áõñ 3 ñí . -d- µ 3 ð 3 í 3 ýó Á) [I. Diakonoff, 1971, çç 76]: è 3 í 3 ð Ý
 Ñ ð ð í . Ý 3 Èáñ^{1a} upardu- ş í 3 ñ- 3 í ñ »É(±), ðñçÝ 3 í 3 ý áó Á í 3 É(±),

²³ áõñ 3 ñí . e-ç 1 Ç ð 3 ó Ñ 3 ð. 3-ç Ñ 3 ð 3 á 3 í 3 é È 3 Ýáó Á áó ÝÁ µ 3 í 3 í 3 ý Ñ 3 × 3 É 3 í Ç ç:
 ðñçÝ 3 í [ewri=] - Ñ 3 ð. 3 õñç-áñ 1, [şeraw=a(æ)] - Ñ 3 ð. í 3 ñ 3 ó, [arçjena/i] - Ñ 3 ð.
 3 ñ Ó 3 ý, Ç-3, aleke[ayle=k] - Ñ 3 ð. 3 ð É 3 í - » 3 ð ÝÝ: 2 ð è ð 3 èç ý í »è Ý 3 » è. 2 ð í 3 ýó 3 ý,
 2003, çç 72:

²⁴ í »è è. 2 ð í 3 ýó 3 ý, 2003, çç 45:

²⁵ í »è è. 2 ð í 3 ýó 3 ý, 2003, çç 26-27:

²⁶ í »è ðñçÝ 3 í М.Хачикян, 1985, çç 47:

²⁷ 2 ð è ð 3 èç ý í »è Ý 3 » è. 2 ð í 3 ýó 3 ý, 2003, çç 59:

²⁸ 2 ð è ð 3 èç ý í »è Ý 3 » è. 2 ð í 3 ýó 3 ý, 2003, çç 47 » 3 ð ÝÝ »ð Ý ð í 3 í . ñ 3 í 3 ýáó Á áó ÝÁ:

ÉÇ³ ½áñ»É(±)| μ³ eÇ Ñ»i : °Á» í »ñÇÝÇÈ ÝÚ³ Ý Á³ ñ. Ú³ ÝáoÁúáoÝÁ ×ÇBí ç,

³ á³ ç=up=ardu=ne á»i ù ç Úái³ í áñ³ á»è ÝB³ Ý³ ÍÇ §³ Ýüñ»Ý(±),
³ Ýí³ ñ. (±), ³ ÝÇBÉ³ Ý(±)| ÁÈi³ í³ Ý *up=ardu=ne-ÇÓ²⁹:

2 Ú÷á÷áoÚ: ²ÚèáÇéái, Í³ ñ»ÉÇ ç áÝ¹»É, áñ áóñ³ ñi »ñ»ÝÇ ÚÇ B³ ñú
μ³ é»ñáoÚ Ñèi³ í³ é³ ÝÓÝ³ ÝáoÚ »Ý Ñ³ Ú»ñ»ÝÇ¹/²-, Ñ-, Ú-, Ý(Ç)-,
Ñáoá-, í-, ³Ý- Ý³ È³ Í³ ÝóÝ»ñ: áóB³. ñ³ í ç Ý³ ³ ÚÝ ÷³ èi Á, áñ
í »ñáÝBÚ³ É³ Í³ ÝóÝ»ñÁ μáfáñÝ çÉ, Ñ³ Ú»ñ»ÝáoÚ μÝÇÍ »Ý: ÚÍ³ í í áÓ
³ é³ ÝÓÝ³ Ñ³ í ÍáoÁúáoÝ»ñÇÓ Í³ ñ»ÉÇ ç ÝB»É áñáb áóñ³ ñi . μ³ é»ñáoÚ
Ý(Ç)- Ú³ èÝÇÍÇ . áñÍ³ ÍáoÚÁ Ñ³ Ú»ñ»ÝÇ Ú-ái í³ ñμ»ñ³ ÍÝ»ñÇ ÷áÉ³-
ñ»Ý: ÁÝ¹Ñ³ Ýñ³ á»è³ Úè Ú³ èÝÇÍÁ áóñ³ ñi »ñ»ÝáoÚ ³ ÍÝÑ³ Úi áñ»Ý³ é³-
í»É Ñ³ ×³ È ç . áñÍ³ ÍáoÚ, ú³ Ý Ñ³ Ú»ñ»ÝáoÚ:

2. í »ñÇ³ Í³ ÝóÝ»ñ: í »ñÇ³ Í³ ÝóÝ»ñÁ áóñ³ ñi »ñ»ÝáoÚ í³ ñáo »Ý³ Ý-
ÚÇÇ³ á»è Ñ³ í »Éí »É μ³ é³ ÑÇÚÚÇ í »ñÇÇ Ó³ ÚÝ³ í áñÇÝ (³ Úè³ Í³ ÝóÝ»ñÁ
áñá»è Í³ ÝáÝ èí éi áóÚ »Ý μ³ Ó³ Ó³ ÚÝái) Í³ Ú ÷áÉ³ ñÇÝ»É ¹ñ³ Ý (³ Úè³
Í³ ÝóÝ»ñÁ èí éi áóÚ »Ý Ó³ ÚÝ³ í áñái): Ú»ñÍ³ Ú³ óÝ»Ýú áóñ³ ñi ³ Í³ Ý
í »èi »ñáoÚ í Í³ Úi³ Í³ ÑÇÚÝ³ Í³ Ý³ Ý³ Ý³ Í³ Ý³ í »ñÇ³ Í³ ÝóÝ»ñÁ
³ é³ ÝÓÇÝ-³ é³ ÝÓÇÝ:

-v-ñe/-ñi³⁰, -v-ñine [-v-h/hi-, -v-hin] - Ñ³ Ú. --Ç, -çÝ, -ÇÝ (±):
Ø³ èÝ³. Çi³ í³ Ý³ . ñ³ í³ ÝáoÁúáoÝáoÚ Ñ³ Ú³ ñi áóÚ ç á³ í³ Í³ Ý»éáoÁúáoÝ
óáoÚó í í áÓ³ Í³ Ýó³¹: ¶.Ø»ÉÇÚÇBí ÇÉÇÝ³²³ ³ Úè³ Í³ ÝóÇ Ó³ Ý ç Ñ³ Ú³ ñáoÚ -
ñi(ni)-Ý »ÝÁ³ ¹ñ»Éái -ñini/-ñi Ñ»ñÁ³. ³ ÚáoÚ: ²ÚÝ, Áèi Ýñ³,
Í³ ½ÚáoÚ ç. 1) Ñ³ Úñ³ ÝáoÝ»ñ, ÇÝáá»è³¹ Menuañi(ni), Işpuuini-
ñi(ni), 2) ó»Ó³ ÝáoÝ»ñ, ÇÝáá»è³² Abeliani/eñi, Diau(e)ñi,
Erikuañi, 3) áñáb . áÚ³ Í³ ÝÝ»ñ, ÇÝáá»è³³ şuñi Şè³ ñú(±)|³³,
kamnañe Ş(±)|, panitñe Ş(±)|, qarmeñi Şi áÝ(±)|, urişñi
Ş½»Ýú| 4) í »Ó³ ÝáoÝ»ñ Ñá. Ý³ ÍÇ³ Í»ñi -li Ú³ èÝÇÍÇ Ñ»i ÚÇ³ èÇÝ,
ÇÝáá»è³⁴ Menuañinili, Rusañinili, ^{SAL}Taririañinili ..

²⁹ Ð³ ÓÇÇ [КУКН 406] .. á»É»μÇμ³ ÓÇ [КУКН 406] ³ ñÓ³ Ý³ . ñáoÁúáoÝ»ñáoÚ ³ Úè³ »ñÍáo
μ³ é»ñÁ í Í³ Úi³ í³ »Ý Ñ³ Ú³ í³ »Ó³ ÚÇ»ÝáoÚÝ³ ñi³ ³ Ñ³ Úi³ áóÁúáoÝáoÚ Ñ³ Í³ ñi »Éái Ú»ÍÁ ÚúáoéÇÝ
(Ú³ Ýñ³ Ú³ èÝ í »è III.2.4):

³⁰ ³ é³ í »ñçáoÚ ÚÇBí ³ èí³ ç -ñe, μ³ é³ ÚÇÇáoÚ -ñi-:

³¹ í »è J.Friedrich, 1933, çÇ 9:

³² Г.Меликишвили, 1960, çÇ 51-52; 1964, çÇ 29-30:

³³ Æñ³ í³ ÝáoÚ şuñe ÝB³ Ý³ ÍáoÚ ç ŞÝáñ| [í »è F.König, 1957, çÇ 202; H.Арутюнян
2001(КУКН), çÇ 465], Ñ»i³ ³ μ³ ñ³ í³ í³ Ý³ ç:

3 UEY: A. 3 U3 íáYáíA³⁴ Éáóé. -ñi/e-Ý 3 áóñ3 ñí. -ñi/-ñæ-Ý Ñ3 Ú3 ñáóÙ 3 3 í3 í3 Ý3 í3 ñí 3 í3 ÝóY»ñ, áñáYú 3 í3 í3 ÝY»ñ »Ý í3 ½-ÚáóÙ Ñ3 í3 í3 á»è 3 ÁYÇí3 í3 Ý 3 3 BÉ3 ñÑ3. ñ3 í3 Ý3 ÝáóÝY»ñÇó, áóñ3 ñ-í »ñ»YáóÙ Ý3 3 Ñ3 Úñ3 ÝáóÝY»ñ: Ú3 áóñ3 ñí 3 í3 Ý3 í »ueí »ñáóÙ Ñ3 Ý1Çááó 3 Diau(e)ñe, 3 Uelekuñe í »èùÇ í »Ó3 ÝáóÝY»ñÁ 3 ñ13. ñ3 óÇañÝ Ñ3 Ú3 ñáóÙ 3 3 í3 í3 ÝY»ñ 3 é3 Ç3 ñí »fáí 1ñ3 Ýú Ñ3 Ú3 á3. í3 èÉ3 Ý3 ì3 ñ Á3 ñ. Ú3 Ý»É 3 Ç3 áó(»)-3 í3 Ý3, 3 àó»ÉÇí áó-3 í3 Ý3, 3 àñ-á»è 3 í3 í3 Ý3³⁵, 3 UE áá Á» 3 Ç3 áó(»)ÉÇí, 3 àó»ÉÇí áóÉÇí, 3 àñá»è . áó3 í3 Ý3, ÇYáá»è 3 ÝáóÙ 3 Ç.Ø»ÉÇúÇBí ÇÉÇÝ³⁶: Ç.í ÇÉÑ»ÉUÁ 3 UE ÝáóÙÝ 3 í3 ÝóY 3 í »eÝáóÙ Ý3 3 eguru=ñæ/ñu 3 ŞU3 úáóñ, 3 Ý3 ñ3 í, 3 ÝáÇÓí, babana=ñæ (< babanae 3 Ş»éÝ3 ÚÇÝ Bñç3 Ýí) 3 áñáB 3 UE ì3 -é»ñáóÙ, ÇYáá»è Ý3 3 -i-şñæ (3 UE 3 í3 ÝóÇ Ú3 eÇÝ3 í »è èí áñ) 3 µ3 Ó3 1ñÚ3 É (Aei Çñ»Ý) 3 í3 ÝóáóÙ³⁷:

ÉÇUÝ3 í3 ÝáóÙ Ñ3 Ú3 Ó3 ÚY»fáí A. 3 U3 íáYáíÇ Ñ3 í3 Ý3 É áó½áóÙ »Ýú ÝB»É, áñ áóñ3 ñí »ñ»YáóÙ éáóÙÝ 3 í3 ÝóÁ . áñí 3 í3 í3 áóÙ 3 Ý3 3 áóó3 í3 Ý3 1»ñ3 ÝáóÝY»ñÇ 3 Ýñ3 ÝóÇó 3 ½Ú3 í3 Ú3 í3 µ3 Ú3 í3 Ý3 Ó3 3 ñáóÙ, ÇYáá»è ina=ñine, inuka=ñine, iša=ñine, išuka=ñine (Ý3 ÉíÇÝ ÁYÁ»ñoÚ3 Úµ ikuka=ñine), išer=ñine, ineri=ñine³⁸: AÝá í »ñ3 µ»ñáóÙ 3 -ñine/-ñe Ñ»ñÁ3. 3 ÚáóÁU3 ÝÁ, 3 á3 µ3 óÇ í »ñáÝBÚ3 É 1»ñ3 ÝáóÝY»ñÇ 3 1»ñ3 Ýí 3 Ý3 í3 Ý3 Ú3 í3 µ3 ÚY»ñÇ, ÚUáóé páfáñ 1»áú»ñáóÙ -ñe í 3 ñµ»ñ3 íÁ í í3 Ú3 í3 3 3 3 ÚÇ3 ÚÝ 3 ÚÝ 1»áú»ñáóÙ, »ñµ éáóÙÝ 3 í3 ÝóÁ èí 3 ó3 í3 µ3 éÁ 1ñí 3 í3 3 »½3 íÇ áóÓ3 í3 Ýáí, 3 UEÇYúY aÇ èí 3 ÝáóÙ áñ 3 Çó» Ñáfáí 3 ÚÇÝ í »ñç3 í áñáóÁUáóY: 3 ñ3 Ý Ñ3 í3 é3 í3, ó3 Ýí3 ó3 í3 Áú ÑáfáíÇ í3 Ú Ñá. Ý3 í3 Ç áóÓ3 í3 ÝÇ 1»áúáóÙ 3 éí3 3 -ñine: Ç.í ÇÉÑ»ÉUÁ 3 UE Ñ3 í »ÉU3 É ne-Ý ÝáóÙÝ3 óYáóÙ 3 Ñáfáí Ý»ñÇ Ñ3 Ú3 Ó3 ÚY»óÚ3 Ý -n(e)-B3 Óí 3 áÇá Ú3 eÝíÇ Ñ3 í3 3 ÝÁ3 1ñ»fáí, áñ 3 ÚY Ñ3 í3 »Éí áóÙ 3 -ñe 3 í3 Ý3 -óái 3 ½Ú3 í3 3 µ3 é»ñÇÝ, »ñµ í »ñçÇÝé Ñ3 Ý1»è . 3 fái Çµñ 3 Éñ3 áóóÙ

³⁴ Diakonoff, 1971, ç 70:
³⁵ И.Дьяконов, 1963, ç 30:
³⁶ Aei 3 U1U, unÇÝ3 í3 3 Uçupurşini LUGAL 3 Diaúeñi 3 ñí 3 Ñ3 Ú3 í3 áóUáóYA, áñA Ç.Ø»ÉÇúÇBí ÇÉÇÝ Á3 ñ. Ú3 ÝáóÙ 3 3 àóí áóááóñBÇ-Ý3 3 ñú3 Ý (í áNU) 3 Ç3 áó»ÉÇ-Çí [Г.Меликишвили, 1964, ç 33], á»í ú 3 Á3 ñ. Ú3 Ý»É 3 ñú3 Ý (í áNU) 3 Ç3 áó»-3 í3 Ý3 Ý/óÇí, áñí »0, µÝ3 í3 Ý3 µ3 ñ, 3 Diaúe 3 ÝáóYA 1ñí 3 í3 3 áóÓÇ 3 áá Á» è»é. Ñáfáíáí, ÇYáá»è áñ èÉ3 ÉU3 Úµ í3 ñí áóÙ 3 Ç.Ø»ÉÇúÇBí ÇÉÇÝ:
³⁷ G.Wilhelm, 2004, ç 125:
³⁸ ÚU3 Ý Ú»íÝ3 µ3 ÝU3 Ý Ñ3 Ú3 ñí »è II.3. 4:

Náfaíraf N³Ú³Ó³ÚYáóU ħ ħn³óU³ÉÇ N³i : e³í³ÚY¹³ 3Ú¹á»e ā: Añ³í³YáóU N³í»ÉU³É ne-Y³eí³ ħ máfañ³ ÚY¹»áú»náóU, »ñm -ñe-áf í³½Úí³ í³ μ³eçY N³í»Éí³áóU ħ añ³Çó» Náfaí³ÚÇY í»ñç³í³áñáóÁUáóY³ ħn³óáóU-ħn³óU³É í³á³í³óáóÁU³Y Úç³ÉÇY»Éáóó 3Yí³E (3Úe Ú³eçY Ú³Yñ³Ú³eY í³»e II.2.11): 2Úe 3í³Yóç ÚUáóe 3e³YÓY³N³i í³áóÁUáóY³ 3ÚY ħ, añ³eáóU³ 3í³Yóaf 3í³Yóí»ÉÇe μY³í³án i-áf μ³e»ñç i-Y ÷áE-í³áóU ħ e-Ç, xÇBí ÇYáá»e e»e³í³Y Náfaí Ç¹»áúáóU (Ú³Yñ³Ú³eY í³»e II.2.5): AYa í»ñ³μ»náóU ħ 3Úe 3í³Yóç N³»ñ»Y³háó. 3N»eç N³ñóÇY, 3á³áóñ³ní. -ñi--Y Áñ³e í³ñ»ÉÇ ħ YáóU³óY»É N³U. -Ç 3í³Yóç N³i`hi > i 3YóáóUáf: Ð³U»ñ»YáóU -Ç-Y í³náó ħ í³»É ÇYáá»e NY¹í»náá³í³Y μY³í³án NÇUú»ñç e»e³í³YÇ *-sio óáóÇÇáó (*-sio > *-hio > -hi > -i/y)³⁹, 3ÚYá»e ħf -(i)ios/-(i)iom/-(i)ia 3í³Yóçó⁴⁰ (í»ñçÇYē NY¹í»náá³í³Y É»ñí³áóU NÇU³í³YáóU í³½U»É ħ 3í³í³Yá»ñ³ 3í³í³Yá»í³ñá. áó³í³Yá»ñ): ØUáóe í³áóUÇó á³ñ½ ā ħ e»á³· Çñ ħi/e-ç xB. ñçí NYáóUÁ. 3ÚY í³náó ħ NYá»É ÇYáá»e`x, h, 3ÚYá»e ħf y í³ÚUáf añ³ NYáóUáf:

-(u)tu=he/-hi=ne: Ø³eY³. Çí³í³Y . ñ³í³YáóÁUáóYáóU 3Úe 3í³YóÁ N³Ú³ñí³áóU ħ í»ñ³ó³í³Y 3YáóYá»ñ í³½Uáó μ³Ó³ñó³É 3í³Yó: áóñ³ní 3í³Yí³»ueí³»náóU 3eí³»Y 3Úe 3í³Yóaf í³½Úí³í³ N³i`U³É μ³e»ñÁ LUGÁL-túñi(ne) ŠĀ³. 3í³áñáóÁUáóY!⁴¹, LÚ.ta(ú)túñe Š³eY³í³YáóÁUáóY!, ŠN»náeáóÁUáóY!⁴², LÚ-túñi(ne) (YáóU³ ħ Y³Eán¹Ç N³i(±)), huṭutú(ú)ñe ŠN³çáóÁUáóY!; A. Ú³í³áYáf Á NY³ñ³í³án ħ N³Ú³náóU, añ LUGÁL-túñi(ne)-ÇY³ LÚ-túñi(ne)-ÇY á»í³ú ħ AYÁ»ñó»É LUGÁL.TÚ-ñi(ne) (=SĀRRU.TÚ-) LÚ.TÚ-ñi(ne) (=AMELU.TÚ-) N³Ú³Ú³í³»áf 3úú³. Šarrūtu Š³ñ-ú³Ú³í³Y í³Ú³Yú! amēlūtu ŠU³ñ¹Çí, Ú³ñ¹í³áóÁUáóY! Ó³»ñç N³i : Aeí 3Ú¹Ú, Y³ í»náYBU³É μ³e»ñÁ N³Ú³á³í³ 3eE³Y³μ³ñ Á³ñ. Ú³YáóU ħ Š³ñ³Ú³Ú³í³Y ÇBE³YáóÁUáóY/3ñÁ³Y³á³í³í³áóÁUáóY!, Ší»Y¹³YÇ

³⁹ «Á» Yí³í³Ç áóY³Yú Y³ 3ÚY ±3eí³Á, añ eáóU³ 3í³YóÁ³ yáóYí³óçay³É, . añ í³í³Y³eáóUáf B³í³Uáf ħ e»e³í³Y NáfaíÇY, 3á³áóñ³ní. -ñe/-ñi--Ç N³Ú³ñ 3e³í³»É N³í³Y³í³Y ħ Áí³áóU N»Yó³Úe í³. áóUÁ:

⁴⁰ í»e ¶.æ³NáóU³Y, 1987, ħç 231-232:

⁴¹ í»e Г.Меликишвили, 1964, ħç 29; Н.Арутюнян, 2001(КУКН), ħç 420:

⁴² 2Ú¹á»e ħ Aeí Ø.í»ñ»Á»éáó [RA, XXXII, ħç. 32], añY AY¹áóYáóU ħ Y³ ¶.Ø»ÉÇuÇBí ÇEÇY [1964, ħç 29]: Ú.Ð³náóÁUáóY³YÁ [2001(КУКН), ħç 467] ¶ ¶.í ÇEñ»Á [2004, ħç 125] í³í³YáóU »Y A. Ú³í³áYáf Ç³ñ. Ú³YáóÁUáóYÁ (í»e»eí añ³):

3 í 3 ñ(±)⁴³: ÐÝ³ ñ³ í áñ Ñ³ Û³ ñ»éáí, áñ huṭutú(ú)ñe-Ç Û»Ç YáoolYá»è
 á»í ù ÿ ÿ »éÝ»é -útu ³ úú³ 1³ Í³ Ý Û³ èYÇÍÁ, áñÁ ÿ ³ ñ³ Í í»é ÿ ÿ í Ò³ É
 áon³ ñí ³ Í³ Ý µ³ éÇ í ñ³: ÛÙ³ Ý Úáí »ÓÙ³ Ý 1»áúáó huṭutú(ú)ñe-Ý,
 Á»ñ³ è á»í ù ÿ ÁYÁ»ñó»é huṭu-ṬṬ-ñe(±): 2 Û»Ý 1»áúáó ³ é³ ÚÁÚ
 èí Çáí ³ Í »Ýú ÷ ³ èí »é, áñ ³ Úè ³ Í³ ÝóÇ Ñ³ ñóáó ³ Û»Ý ÇYá á ÿ á³ ñ»:

-a-lñe, -u-lñe: Ð³ Ý¹Çááó Û»Ý ÛÇ Ò³ ñú ÿ »Ð³ YáoolY»ñÇ Û»Ç, ÇYáá»è⁴⁴
^{URU}Meliṭi(=)a=lñe, ^{KUR}Huš(=)a=lñe .. ³ ÚEY: ¶.Ø»ÉÇuÇBí ÇÉÇY⁴⁴
 »ñíñY»ñÇ .. ù³ Ð³ úY»ñÇ ³ Ýí ³ YáoolY»ñáó Ñ³ Ý¹Çááó -ñali í »ñÇ³ íá-
 ñáóÁúáóYÁ Ñ³ Û³ ñáó ÿ µÝ³ í ³ í ³ Ûñ»ñÇ ³ Ýí ³ YáoolY»ñ í ³ ½Úáó -ñinili
 ³ Í³ ÝóÇ ÛÇ ÿ ³ ñµ»ñ³ Í (í »è í »ñÁ -v-ñine-ÇÝ í »ñ³ µ»ñáó Í»í Á),
 áñÇó .. Áèí Çñ»Ý, 1ñ³ ÷ áÉáóÁÚ³ Ûµ Í³ ½Úí ³ Í ÿ -alñe ³ Í³ ÝóÁ:
 ØÇ»YáoolY Á³ Û³ Ý³ Í Ý³ áÇ µ³ ó³ éáóú, áñ í »ñÇÇYè Í³ ñáó ÿ ÉÇY»é
 µ³ Ð³ 1ñÚ³ É ³ Í³ Ýó -ñe/-ñi µ³ Ð³ 1ñÇááí⁴⁵: Ø.é³ Éí ÇYÇY ³ é³ Ç ÿ
 ù³ Òáó ³ ÚÝ ÿ »è³ Í»í Á, áñ éáóÚÝ ³ Í³ ÝóY»ñÇÝ í »ñ³. ñí áó a .. u
 Ó³ ÚY³ í áñY»ñÁ á³ ÿ í ³ Yáool »Ý ÑÇÚúÇÝ .. Ñ»í .. ³ µ³ ñ Çñ³ í ³ Ý ³ Í³ ÝóÁ
 -lñe-Ý ÿ [1971, ÇÇ 95-96]: ÚáóÚYÁ Íñí Yáool ÿ Ý³ .. ¶.í ÇEñ»ÉÚÁ [2004, ÇÇ
 125]: Ø»½ Áí áóú ÿ, áñ ¶.Ø»ÉÇuÇBí ÇÉáó ÍáóÚÇó ¹Çí ³ ñí í áó 1ñ³ ÷ á-
 ÉáóÁÚ³ Ý ÿ ³ ñµ»ñ³ ÍÁ úÇá Ñ³ í ³ Ý³ Í³ Ý ÿ, ù³ Ý½Ç ³ Ýµ³ ó³ ÿ ñ»ÉÇ ÿ
 ÚYáool -ulñe ÿ ³ ñµ»ñ³ ÍÇ Í³. áóÚÁ: ÆYá í »ñ³ µ»ñáó ÿ Ø. é³ Éí ÇYÇÇ
 ÍáóÚÇó ³ é³ Ç ù³ Òáó Í ÿ »è³ Í»í ÇÝ, ³ á³ ³ Úèí »Ð ÁáóÉ ÍáóÚÁ *-
 i/e=lñe ÿ ³ ñµ»ñ³ ÍÇ µ³ ó³ Í³ ÚáóÁúáóYÝ ÿ áon³ ñí ³ Í³ Ý ÿ »èí »-
 ñáóú, Á» .. i Ñáíáí Ú³ Ý µ³ é»ñÁ ³ Ú»Ý³ ÿ ³ ñ³ Í í ³ Í Ý »Ý ³ ÚYí »Ð: ØÇ³ Í
 µ³ YÁ, áñ ³ é³ ÚÁÚ ÑÝ³ ñ³ í áñ ÿ í èí ³ Ñ³ µ³ ñ ³ è»é, ³ ÚÝ ÿ, áñ éáóÚÝ
 ³ Í³ ÝóÁ µ³ Ð³ 1ñÚ³ É ÿ .. áñ Ýñ³ »ñíñáñ¹ µ³ Ð³ 1ñÇÇáÇ ÿ ³ Í Á³ úYí ³ Í ÿ
 á³ ÿ í ³ Ý»éáóÁÚ³ Ý -ñe/-ñi- ³ Í³ ÝóÁ (í »è í »ñÁ): ³ Ñèí ³ Í »ñ»áóú
 ÿ áon³ ñí ³ Í³ Ý ÿ »èí »ñáóú éáóÚÝ ³ Í³ ÝóÇ í Í³ ÚáóÁúáóYÝ»ñÇó,
 áñáYóáóú -a/u=lñe ³ Í³ ÝóÁ Ñ»ñÁ³. ³ Úáóú ÿ á³ ÿ í ³ Ý»éáóÁÚ³ Ý -
 ñe/-ñi ³ Í³ ÝóÇÝ Í³ Ú è»é³ Í³ Ý Ñáíáí ÇÝ (³ Úè Û³ éÇÝ ÿ »è II.2.5 Í»í
 2): ¹³ ó³ éí ³ Í á ÿ, áñ -u/a-lñe-Ý á»í ù ÿ ÿ ÿ ³ ñ³ ÝÇ³ ÿ »é máóÝ ÿ »Ð³ -
 YáoolYóÇ ¹ñ³ Ýó Ú»Ç ÿ »éÝ»éáí áon³ ñí . ule ŞáonÇB, ³ ÚE! .. ale Ş³ ÚE!

⁴³ И.Дьяконов, 1963, ÇÇ 63, Í³ Ý. 71:
⁴⁴ Г.Меликишвили, 1960, ÇÇ 51-52; 1964, ÇÇ 29-30:
⁴⁵ Æ. Û³ ÍáYáíÁ èí½µÝ³ á»è ÑÝ³ ñ³ í áñ Ñ³ Û³ ñ»éáí, áñ éáóÚÝ ³ Í³ ÝóY»ñÇ Û»Ç -1-
 µ³ Ð³ 1ñÇÁ áon³ ñí »ñ»ÝÇ Ñá. Ý³ ÍÇ áóÓ³ Í³ ÝÇ -1e-Ý ÿ, Ñ»í ³. ³ Úáóú Ññ³ Á³ ñí áóú ÿ Çñ ³ Û¹
 ÿ »è³ Í»í Çó [ДВ, 5, 1988, ÇÇ 174-175, Í³ Ý. 22]:

1»ñ³ YáoYÝ»ñÁ: ÐÙÙì . ùñÇÝ³ Í^{URU} Eraṭelie-ule Şǰñ³ ï »ÉÇ»-áonÇB; [KYKH 173 III₅₈] ï »Ô³ Ýí ³Ý Ñ»ï , µ³ Úó ³ Úè 1»áúáóÚ èá³ éíáóÚ ģñ * -ule=ñe, *-ale=ñe, Á»ñ ã»Ý µ³ ó³ éíáóÚ -ul=ñe, -al=ñe Ó»ñÁ:

-iṣhe, -iṣhi- [-isx, -isxi-] - Ñ³ Ú. -ÇÈÈ: áon³ ñí ³ Í³ Ý ï »úèí »ñáóÚ ³ Úè ³ Í³ ÝóÁ Í³ ½ÚáóÚ ģ ³ YáoYÝ»ñ (¶. ï ÇÈÑ»ÉÚÁ ³ ÚÝ Ñ³ Ú³ ÑáóÚ ģ µ³ Ô³ 1ñÚ³É ³ Í³ Ýó (-i=š=ñe/ñi-), áñÇ Ú»ç áñá»è »ñíñáñ¹ µ³ Ô³ 1ñÇá Ý³ ï »èYáóÚ ģ á³ ï Í³ Ý»éáóÁÚ³ Ý -ñe/ñi- ³ Í³ ÝóÁ. ï »è í »ñÁ): ² Úè ³ Í³ ÝóÁ áon³ ñí »ñ»YáóÚ Ñ³ Ý¹Ç ááóÚ ģ Ñ»ï ³ Ú³ É µ³ é»ñáóÚ ģ hur=iṣhe [xor=isx] Şçñ³ í ³ ½³ Ý(±) (ÑÙÙì . Ñ³ Ú. Éáñ ŞÉáñ, +áèí⁴⁶), ur=iṣhe [ur=isx] Ş½»Ýú, Ú»ï ³ ÓÚ³ Çñ! (ÑÙÙì . Ñ³ Ú. áóéÝ Şíé³ Ý, Úáonx, . ³ Ú! . ÑÙÙì . Ý³ ³ YáoÚÝ ³ ñÚ³ ï Çó Í³ ½Úí ³ Í^{LÚ}ur=-urda- ŞÚ»ï ³ Ô³ . áñÍ, 1³ ñµÇÝ!, ur=iṣh=use Ş½ÇÝ³ Yáo, 1³ ñµYáo, Ú»ï ³ Ô³ ÚB³ ÍÚ³ Ý ³ ñÑ»èí ³ Yáo! µ³ é³ Ó»ñÁ⁴⁷): Á»ñ»è YáoÚÝ ³ Í³ ÝóÝ ģ ³ éí³ Ý³ ³ tu=iṣñe(±) ŞÚ³ úáon, á³ ññ(±)! (ÉáèÚÁ . »ï Ç Ú³ èÇÝ ģ⁴⁸) (ÑÙÙì . tu=ai/ge ŞÚ³ úáon! í »ñ³ µ»ñáóÚ ģ áèíáóÝ), šur=iṣñe(±) [sor=isx] Ş³ Éáé!⁴⁹ (ÑÙÙì . Ñ³ Ú. éáñ-³-í ³ É Ş³ Éáé³ á³ Ý!⁵⁰) µ³ -é»ñáóÚ: ² é³ ÚÁÚ 1Áí ³ ñ ģ ³ è»É³ ³ ñ¹Úá±Ú ³ Úè YáoÚÝ ³ Í³ ÝóÝ ģ ³ éí³ Ý³ ³ ^{LÚ}tardašñie(±) < ^{LÚ}tarda=šñie(±) ³ ÝÑ³ Úí µ³ éáóÚ: Ð³ Ú»ñ»YáóÚ ³ Úè ³ Í³ ÝóÇó áóY»Ýú É³ ñÇÈÈ ŞÉ³ ñÇÈÈ, Ý³ í Ç »ñí ³ Á! ³ ÉáñÇÈÈ ŞÚ»Ńñ³ -Ñ³ ó, ÚáÚáí Ú»Ńñ! µ³ é»ñÁ⁵¹:

⁴⁶ ï »è **é. 2013 ½³ Ý**, 2003, ģÇ 39:

⁴⁷ Ur=iṣhe µ³ éÇ ³ Ýñ³ Ýó Í³ ½Úí ³ Í Ó»ñÇ ÝÚ³ Ý Á³ ñ. Ú³ YáoÁúáóYÝ»ñÁ ï »è **é. 2013 ½³ Ý**, 2003, ģÇ 47-48: ² Úè Ñ»ŃÇÝ³ ÍÝ»ñ Á³ ñ. Ú³ YáoÚ »Ý Ş½»Ýú!, Şçñ, ³ é³ ñí³ , . áóÚ! (³ Ú! ³ èÇÝ ï »è **Н.Арутюнян**, KYKH (2001), ģÇ 475): Ø.é³ ÉíÇÝÇÝ, ÑÇÚÝí »éáí áon³ ñí ³ Í³ Ý ï »úèí »ñáóÚ ³ éí³ ÑÍG.GA/ú-ri-iš-ñi Ñ»ñÁ³. ³ ÚáóÚÝ í ñ³, í »ñÇÝÇÈ Ñ³ Ú³ ñ ³ é³ Ç³ ñíáóÚ ģ ŞáoÝ»óí ³ Íú. . ³ ÝÓ! Á³ ñ. Ú³ YáoÁúáóYÁ [SMEA, 22, 1980, ģÇ 186], ³ ÚYáoÑ»ï ³ YáoÚYÁ áY¹áóÚ ģ [SMEA, 43/2, 2001, ģÇ 252]-áóÚ, µ³ Úó páfáñáí ÇÝ Ñ³ Bí Ç áÇ ³ éYáóÚ í »ÉÇBÇÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáóÁúáóYÁ, áon í »ñÇÝÈ Ñ³ Ú³ á³ ï ³ èÉ³ YáoÚ ģ ³ éáon. bēlu-ÇÝ Ş½»Ýú! [KYKH 30₈]:

⁴⁸ ² Ú! á»è Áèí Ø. ï ³ Ý ÉááÝÇ [AnSt, Fs. Güterbock, 1974, ģÇ 189]: Ú.Ð³ ñáóÁúáóYÚ³ YÁ Á³ ñ. Ú³ YáoÚ ģ³ Şçñ³ é³ ï (±), Ñáñ¹³ é³ ï (±) [2001 (KYKH), ģÇ 469]:

⁴⁹ ² Ú! á»è Áèí ³ . áÇ³ ï ñáíéíáó [1988, KB III, ģÇ 43]: **Æ.** ³ Ú³ ÍáYáí Á ³ é³ Ç³ ñíáóÚ ģ Ş½ÇÝ³ Yáo(±)! Í³ á»éáí ³ ÚÝ šuri Ş½»Ýú! µ³ éÇ Ñ»ï [1963, ģÇ 91]: Ø.é³ ÉíÇÝÇÝ ^Éšur-iš-he (^Éšur=iṣhe)-Ç +áÉ³ ñ»Ý í ³ ñ¹áóÚ ģ ur-iš-he [SMEA, 43/2, 2001, ģÇ 252]:

⁵⁰ **é. 2013 ½³ Ý**, 2003, ģÇ 53:

⁵¹ ¶.æ³ ÑáóÍÚ³ YÁ, ÑÇÚÝí »éáí áon³ ñí »ñ»YáóÚ ³ Úè ³ Í³ ÝóÇ . áúáóÁÚ³ Ý + ³ èí Ç í ñ³, Ñ³ Ú. É³ ñÇÈÈ ³ ÉáñÇÈÈ µ³ é»ñÇ Ñ³ Ú³ ñ »YÁ³ ¹ñáóÚ ģ áon³ ñí ³ Í³ Ý ÑÝ³ ñ³ í áñ í ³ . áóÚ [1987, ģÇ 438]:

-ibte, -ibti- [-iwɔt-, iwɔti-]⁵² - Ñ³Ů. -áŮĀ, -Ç (< *ÇŌ-ĀÇ) < *»ō-ĀÇ < *eu-ti: ¶.Ō»ÉÇŮÇBí ÇÉÇÝ Ñ³Ů³ náŮŮ ħ μ³é³í³½Ů³í³Ý³ í³Ýó³ í³ŮÝ³ í »ēÝ»áí uštipt(e/ini) §³ñ³í³! μ³éáŮŮ, áñĀ Ý³ í³ñ³óçáñ»Ý μĒ»óÝáŮŮ ħ ušt- §³ñ³í³»É! μ³ŮÇŮ⁵³: Ą. Ů³íáÝáíĀ⁵⁴ máŮÝ í³ÝóÝ ħ Ñ³Ů³ náŮŮ -pti-Ý, áñĀ, Ąēí Ýñ³, í³½ŮáŮŮ ħ í³ñ³óçí³Ý. áŮ³í³ÝÝ»ñ: í³óç í»ñáÝŮ³É μ³éçŮ Ý³ Ůē ÝáŮŮÝ í³ÝóÝ í »ēÝáŮŮ ħ Ý³ meri=pte §(±)!, (ÑŮŮí. mer- §(±)! μ³ŮÇ Ñ»í⁵⁵), DUB-te §. Çñ, í³ñŮ³Ý³. náŮĀŮáŮÝ! .. ģa-pti-ne §(±)! μ³é»náŮŮ: ¶.í ÇĒ»ĒŮĀ⁵⁶, -i(=)ptæ í»ñáŮŮŮŮŮŮ, éáŮŮÝ í³ÝóÝ ħ í »ēÝáŮŮ ušt=i=ptæ .. mer=i=ptæ μ³é»náŮŮ ÇŮ³ēí Ā Ñ³Ů³ñ»áí³ Ýáñáb: áŮñ³ñí. [-iwte/i-]-Ý íÝáŮŮí Ñ³Ů³á³í³éĒ³ÝáŮŮ ħ Ñ³Ů, -áŮĀ-Ā μ³-Ů³í³ñŮ³É í³ÝóçÝ, áñĀ í³½Ůí³í³ñ.». -*ti Ů³ēÝÇíÇ ÑÇŮŮç íñ³: Đ»í³. í³ŮáŮŮ *eu > -áŮ í³ÝóŮ³Ý Ñ»í³ Ýúáí³ ŮÝ ēí³ ó»É ħ -áŮĀ, -Ç í »ēŮĀ: Đ³Ů»ñ»ÝáŮŮ, ÇÝá»ē .. áŮñ³ñí »ñ»ÝáŮŮ, í³ŮÝ í³½ŮáŮŮ ħ μ³Ů³-ÝáŮŮÝ»ñ⁵⁷, ÇÝá»ē í»ñ-áŮĀ, -Ç, ½³Ůñ-áŮĀ, -Ç (½³Ůñ-í³Ů), »ñ³-áŮĀ, -Ç (»ñ³-ÇŮ) .. ŮĒÝ: °Ā» áŮñ³ñí. ģa-pti-ne-Ç Ůç Çēí³-á»ē á»í Ů ħ í »ēÝ»É ÇÝá-áñ. áŮ³í³Ý³ í³½Ůí³í³ ģa- μ³Ů³ñŮ³í³çŮ -pti í³Ýóç Ñ³í»áŮŮáí (ÇÝá»ē áñ í³éç³ñíáŮŮ ħ Ą. Ů³íáÝáíĀ), í³á³í³ñçÇÝē Ā»ñ³ē á»í Ů ħ Ñ³ŮŮŮ³í »É Ñ³Ů. ÝŮ³Ý³í³çá -ŮĀ(-í³-ŮĀ) í³Ýóç Ñ»í, áñĀ μ³Ů³ñŮ³í³Ý»ñçŮ í³½ŮáŮŮ ħ. áŮ³í³ÝÝ»ñ, ÇÝá-á»ē í³Ý³-ŮĀ §í³ÝáĀ!, í³Ů³-ŮĀ §³ŮáĀ!, í³Ů³-ŮĀ-Ů §³ŮáĀŮ! (ÑŮŮí: *í³Ý³-ā-»É, í³Ů³-ā-»É, í³Ů³-ā-»É μ³Ů»ñç Ñ»í):

-u - Ñ³Ů. -áŮ: Ą. Ů³íáÝáíĀ Ñ³Ů³ náŮŮ ħ í»ñμ³Ů³í»ñí í³Ýó, áñĀ í³½ŮáŮŮ ħ Ý³ .. μ³Ů³ÝáŮŮÝ»ñ / μ³Ů³í³ÝÝ»ñ: °Ā» í³çñáŮ ŮŮí-á»ē ħ, í³á³ í³ŮÝ í³ÝáŮŮí Ñ³Ů³á³í³éĒ³ÝáŮŮ ħ Ñ³Ů. -áŮ í³ÝóçÝ, áñĀ μ³Ů»ñçŮ .. μ³Ů³ÑÇŮŮ»ñçŮ í³½ŮáŮŮ ħ μ³Ů³í³ÝÝ»ñ, í³í³ÝÝ»ñ .. Ů³í³μ³ŮÝ»ñ: í³ŮÝ, Ąēí í³Ů»Ý³ŮÝÇ, í³. áŮŮ ħ Ñ.». Ý»ñ-áñ í³Ý³é»éç í³í³ñŮ³Éç *-ues í»ñμ³Ů³í³Ý³Ů³ēÝÇíçŮ (í³éç í»É Ů³Ýñ³Ů³ēÝ³Ůē

⁵² éáíáñ³ μ³ñ ĀÝĀ»ñŮíáŮŮ ħ -ip/b-ti-ne, -ip/b-te, ÑÝ³ñ³íáñ ħ Ý³ .. ĀÝĀ»ñŮŮÉ -ebti-ne[-ewti-n], -ebte[-ewt]: í»ñçç í-Ý á³ñá³Ýí»É ħ Ůç³ŮÝ Ñ³çáñ³ -ne-Ç í³éí³ŮáŮĀŮ³Ý í»áŮáŮŮ B»Bí Çí³ í:

⁵³ Г.Меликишвили, 1964, çç 30:

⁵⁴ I.Diakonoff, 1971, çç 146:

⁵⁵ í³Ů³éçÝ í »ē Ý³ .. Н.Арутюнян, 1966, çç 39 í³Ý. 143, 101; 2001(КУКН), çç 455:

⁵⁶ G.Wilhelm, 2004, çç 125

⁵⁷ Đ³½ í³á»á³ Ý³ .. ŮĒ ÝáŮŮÝ»ñ: í³Ůē .. Ñ³ñ³íçŮ Ñ³ñŮ»ñç Ů³éçÝ í »ē ¶.æ³ NáŮíŮ³Ý, 1987, çç 240:

3 [3 Yoc U3 ecYi »e III.3 I»i 2. i »e Y3 .. N3 canA):

-u-(ne) [-u-(n)] - N3U. -ao(Y), -aU/-3U/-C: AeI AE. U3 IaYaI C: 1»nmu3 Uy»n I3U mu3U3 [3I3 YY»n I3 1/2uaO 3 [3 Yo e, anA Y3 N3U»U3 - i aoU e -u 1»nmu3 U3 I»ni 3 [3 Yoc N»i (i »e Y3 Ea»A): aon3 ni »n»- Yaou 3 Ue 3 [3 YocO aoY»Yu agunu=ne S3 Uaon, 3 Un3 oi 3 I, aniar- du=(ne) [an=y=ardu=(n)] S»UO3 í an! (N3U. *3Y-U-3n1ao-Y, anA a»i u i YB3Y3I»n S3Y3n13n!, NUUi. YaouY 3 nu3i Co I3 1/2U3 I U- 3n1-3n-aoY S3n13n!, 1/2-3n1-(3n-)aoY (< 1/2-3n1ao-Y) S1/2n- 13naoYi) .. t»uardu=ne [t=up=ardu=n] S3Yu»n»Y(±), 3YI3n.(±), 3YCE3Y(±) mu3e»nA: aon3ni. [-u-(n)]-A 3Ybaobi N3U3 a3i 3e- E3 Yaou e N3U. -ao(Y) 3 [3 YocY, anA 3e3 cCY N»nAcY mu3U3 NCU»n»Co I3 1/2uaou e 3 [3 I3 YY»n, CYa»e Y3 .. aU3 I3 YY»n .. U3 I3 mu3 Uy»n (unC- Y3 IY»n»C N3U3n i »e III.3 I»i 2): ¶.æ3 NaolU3 YA 3 Uy N3U3 naou e mu3YI 3 [3 Yo, anA U3 e3 Um . 3 EcE e N.» . *-o-mno-Co (UCcCY e»eC 1»nmu3U3 I3 Y 3 [3 Yo), U3 e3 Um *-o-no/i, *-u-no/i (C. . *-o-na, *-u-na) i CaC I3 1/2uaouAaoY»n»Co (3 Ue *-no-Y, anC U»I 3 Ue i 3 nmu- n3 IY e *-ni-Y, NY1»i naa3 I3 Y E»1/2 aoU I3 1/2U»E e 3 [3 I3 YY»n .. mu3U3 - YaouY»n)58:

-urd-a/i [-ord-a/i, -urd-a/i (±)] - N3U. -an1, C-3, -aon1: AE. U3 Ia- YaI A 3 Ue 3 [3 Yoc O»A N3U3 naou e -o/urda-Y, anA Y3 3e3 YOY3 oYaou e L6ur=urda- .. L6.GI3 ga(?)r=urda mu3e»naou YB»eai, an 3 Uy aon3ni »n»Yaou I3 1/2uaou e i 3 nmu»n U3 eY3. Ci aoAaoY»n»C 3 Yi 3 Yaou- Y»n59: 3 oc I»naYBU3 E L6ur=urda= - S»U»i 3 O3. anI, 13 nmu3YI60, L6.GI3 ga(?)r=urda - S»CYa-an U3 eY3. Ci aoAU3 Y 3 Yi 3 Yaou! (Aei O.e3 ErcYcC S3i 3 O3. anI!61) mu3e»nCo, 3 Ue 3 [3 YoA N3YI3Caou e Y3 .. L6purun=urda- S»CYa-an U3 eY3. Ci aoAaoY! (U. D3 naoAaoYU3 YA »YA3 1naou e Si 3 x3 nC CYa-an I3 e3 uaO!62) mu3eaoU: A»n»e 3 Ue YaouY

58 i »e ¶.æ3 NaolU3 Y, 1987, eC 234, 241:

59 I.Diakonoff, 1971, eC 70 .. 72:

60 A3n. U3 YaouAaoYA U»nY e: U.D3 naoAaoYU3 YA N3U3 naou e CYa-an U3 eY3. Ci aoAU3 Y 3 Yi 3 Yaou [2001(KYKH), eC 473], U.oLaYc. A Sbeamte! (a»i 3 I3 Y CYa-an I3 e3 uaO) [1957, II, eC 208]: D.I 3 n3. UaU3 YA A3n. U3 Yaou e S»U3ni 3 I3 eu i3 naO, I3 e3 i3 n! N3U»U3 i »eai N3U. i 3 nan1 mu3 eC N»i [1998, eC 44-46]: 2 Ue 1»a»aou UC: aou ur=urda-Y (i 3 YI3. Cn u-ru- ur-da-) a»i u e I3 n13 E bar=urda- (i 3 YI3. Cn ba3-ru-ur-da-): e3 I3 Uy YI3 i C aoY»- Y3 eai N3U. i 3 n. 3 nu3i C Cn3 Y3 I3 Y I3. aoUA YU3 Y ei ao. 3 mu3 YaouA uCa N3 i 3 Y3 I3 Y e:

61 M.Salvini, 1988, (Bastam II), eC 135:

62 H.Арутюнян, 2001(KYKH), eC 458:

3 [3 YóY ç 3 éí 3 Ý 3 " şepurdi/e⁶³ < şep=urdi/e µ³ éáóU, NÚUí : şep- şÍ »÷»É! , µşep=ani/L^Uşepi=kane ŞÇYā-āñ Ú³ éY³. Çi áóÁU³ Ý í »ñ Ú³ n¹Çİ (N³ í 3 Ý³ µ³ n¹ Í »÷3. añÍY»ñ)!: ò³ í áú N³ Ú³ í »üèí Çó NÝ³ n³ í áñ ā; á³ nñ»É í »ñÇYÇë Náfáí Á: °Á» Ú»ñ¹ Çi³ n¹ áóUÝ»ñÁ ×ÇBí »Ý, 3 á³ 3 ÚY á»i ú ç ÝB³ Ý³ ÍÇ şÍ »÷3. añÍ! , µ³ é³ óÇ *Í »÷-āñ¹ " á»i ú ç 1^{ní} 3 Í ÉÇYÇ »½³ ÍÇ áóŌŌ³ í 3 Yáí Ç N³ í 3 1^{náo}ÁUáóY -urda-áf í 3 ½Uí 3 Í µ³ é»ñÇ, añáYú 3 Ú»Y³ ÚY N³ í 3 Ý³ í 3 YáóÁU³ Úµ 1^{ní} 3 Í »Y añ¹ Çó» Á»ú Náfáí Ç (3 é³ í »É N³ í 3 Ý³ í 3 Ý ç µ³ ó³ é³ í 3 ÝÇ) Ná. Ý³ ÍÇ Áí áí⁶⁴.

2Üè 3 [3 YóY 3 ÍYÑ³ Úí añ»Y á»i ú YáóUÝ³ óY»É N³ Ú. -āñ¹, Ç-3 (ÚÇ. áóó» Ý³ " -áōñ¹) 3 [3 Yó(Y»ñ)Ç N»i , añáYú N³ Ú»ñ»YáóU Yáñ µ³ é»ñ »Ý í 3 ½UáóU µ³ Ú³ NÇUú»ñÇó, . áU³ í 3 ÝY»ñÇó " 3 [3 í 3 ÝY»ñÇó, 1^{ní} 3 Yú NÇUÝ³ í 3 YáóU, ÇYāā»è " áōñ³ n¹ »ñ»YáóU, ÝB³ Ý³ í áóU »Y ½³ Ý³ ½³ Ý Ú³ éY³. Çi áóÁUáóY»ñ í 3 Ú Ú³ n¹ í 3 Yó ÉUµ»ñ/í »è³ ÍY»ñ, ÇYāā»è Ú»í Y-āñ¹, añè-āñ¹, ÷áĒ-³Y-āñ¹, Ý³Ē-āñ¹, 3é³ÇY-āñ¹, ÚÇÇY-āñ¹, 3Yó-āñ¹, ÁáŌáí -áōñ¹, ÉañN-áōñ¹ " 3 ÚÉY: -āñ¹ í »ñÇ³ í áñáóÁU³ Úµ µ³ é»ñÁ N³ Ú»ñ»YáóU á³ í í 3 YáóU »Ý Ç-3 Ē³ éY Náfáí Ú³ YA⁶⁵, añí »Ō NÝ³ n³ í áñ ç añ á³ Nā³ Ýí »É »Ý áōñ³ n¹ 3 - í 3 Ý 3 [3 YóÇ -a/-i(±) Ó³ ÚY³ í áñY»ñÁ): Æéí -áōñ¹-áf µ³ é»ñÁ á³ í - í 3 YáóU »Ý í 3 nµ»ñ Náfáí áóUÝ»ñÇ:

-(u)aşē [-(-u)aş] - N³ Ú. -(áō)³ í : áōñ³ n¹ »ñ»YáóU -aşē-Á éáí añ³ µ³ n N³ Ú³ n¹ áóU ç »i 1^{Çñ} Ý»ñ. áU³ í 3 Ý ÇU³ éí áí í 3 Ú Y»ñ. áU³ í 3 Ý Náfáí Ç óáóóÇā (locative-illative), í »è II.2.9 Í»i 3: é³ í 3 ÚY 3 éYí 3 ½Y urbuaşē Ş½áN, ½áN³ µ»ñáoÁUáóY! (í 3 ½Uí 3 Í ç urbu- Ş½áN»É, ½áN Ú³ í áóó»É µ³ ÚÇó!) " , Á»ñ¹ è tanaşi/e şÍ³ YĀ»Ō í 3 Ú N»Y³ í! (»Ā» ×ÇBí ç »ñ¹ nán¹ ÇU³ éí Á, 3 á³ 3 ÚY NÝ³ n³ í áñ ç añ í 3 ½Uí 3 Í ç tan=u- Ş¹Y»É í 3 Ú NÇUÝ»É! µ³ ÚÇó) µ³ é»ñáóU (añáYú »ñ¹ áóèY çÉ . áU³ í 3 ÝY»ñ »Ý), N³ Ý¹ »è ç . 3 ÉÇè añā»è ½áóí µ³ é³ í 3 ½U³ í 3 Ý 3 [3 Yó: Áéí 3 Ú¹ Ú, 3 ÚY

⁶³ şep-, N³ Ú³ Ó³ ÚY N³ Ú. Í »÷-»É µ³ ÚÇ, 3 ÚÉ N»ŌÇY³ ÍY»ñÁ í 3 n¹ áóU »Ý şip- (í »è **è.2Ūí³ ½U³ Ý**, 2003, çÇ 19):

⁶⁴ ŌÇ. áóó» şepurdi/e-Y á»i ú ç í 3 n¹ 3 É N³ çāñ¹ ale-Ç N»i ÚÇ³ éÇY (í »è [Ay-susi II₈]) şepurde(e)ale [şex=ord=ear] 3 Üè µ³ éÇ Ú»ç í »éY»fáí Ná. Ý³ ÍÇ áóŌŌ³ í 3 Ý şex=ordi/e-Çó: 2Ūí 1 »áúáóU -eale[-ear]-Á í 3 n»ÉÇ ç N³ Ú»Ú³ í »É N³ Ú. Ná. Ý³ í 3 í 3 Ý»ñí ->³ n Ú³ éYÇÍÇ N»i :

⁶⁵ ¶.æ³ Náóí Ú³ YA NÝ³ n³ í áñ ç N³ Ú³ náóU N³ Ú. -āñ¹, Ç-3 3 [3 YóÇ [3. áóUA N.-».
*dhro-Çó 1^{ní} 3 ÷áĒáoÁU³ Úµ [1987, çÇ 237]:

ã»i ù ç i ³ ñµ»ñ»É µ³ é³ ÷ áĒĈã - (i) aşē ³ í ³ ÝóÇó (³ ūē Ū³ ēçÝ i »ē II.2.9 Ī»i 3 .. IV.2): Ō»áí .. ÇŪ³ ēī áí ēáóŪÝ ³ í ³ ÝóÁ Ņ³ Ū³ ä³ i ³ ēĒĒ ³ ÝáóŪ ç Ņ³ Ū»ñ»ÝÇ - (áo) ³ í - ÇÝ, áñÁ Ņ³ Ū»ñ»ÝáóŪ Ī³ ½ŪáóŪ ç . áŪ³ - Ī³ ÝÝ»ñ ŅÇŪÝ³ Ī³ ÝáóŪ µ³ Ū»ñÇó (unçÝ³ Ī³ ³ ē³ í, . áñ í ³ í, í ³ É³ í, áñ Ū³ í şä³ i, ó³ Ý i ³ ä³ i |, ³ Ý í ³ í, í áí áñ³ í, ³ Ō»ñ³ í ş³ í »ñ |, . á. ³ í ş. á. ³ í áñáóĀŪáóÝ | .. ³ ŪĒÝ) .. ³ í ³ í ³ ÝÝ»ñ (³ ñ³ ñ³ í, áŌáñ Ū³ í, ³ ē³ í, ó³ ō³ í şŅÇ í ³ Ý í áí |, ùÝ³ í Ī³ Ū ùÝ ç ³ í .. ³ ŪĒÝ): Ð»i ³. ³ ŪáóŪ ³ ŪÝ ÷ áĒí »É ç ¹ »ñµ³ Ū³ Ī³ ñi ³ í ³ ÝóÇó⁶⁶: Ø³ ēÝ³ · Çi ³ í ³ Ý · ñ³ Ī³ Ýáó- ĀŪáóÝáóŪ ÁÝ í áóÝ í ³ í ç, áñ Ņ³ Ū. - ³ í ³ í ³ ÝóÁ í ³. áóŪ ç ³ í - »Ū µ³ ŪÇó, ē³ Ī³ ŪÝ áñáß Ņ»i ³ ½áí áŌÝ»ñ Ī³ ³ ñµ»ñ³ í áóŪ »Ý · áŪ³ Ī³ Ý³ Ī³ ñi .. ³ í ³ í ³ Ý³ Ī³ ñi ³ í ³ ÝóÝ»ñÁ, áñáÝó Ņ³ Ū³ ñ »ÝÁ³ í ñáóŪ »Ý Ī³ ³ ñµ»ñ í ³. áóŪ⁶⁷:

-ure, -aure [-oŭ, -aw] - Ņ³ Ū. - áŌ, -³ ōŌ (- ŪŌ), Ç-³: àñ³ ñi »- ñ»ÝáóŪ ³ ūē ³ í ³ ÝóÝ»ñÁ µ³ Ū³ ŅÇŪŪ»ñÇó Ī³ ½ŪáóŪ »Ý ¹ »ñµ³ ŪÝ»ñ: ²Ýßáóßi Ņ³ Ū³ ä³ i ³ ēĒĒ ³ ÝáóŪ »Ý Ņ³ Ū. »ÝÁ³ Ī³ Ū³ Ī³ Ý ¹ »ñµ³ ŪÇ - áŌ/-³ ōŌ ³ í ³ ÝóÝ»ñÇÝ (Ī³ ½ŪáóŪ »Ý · áñ í áŌ ³ ÝáóÝÝ»ñ): Ø³ Ýñ³ Ū³ ēÝ Ī³ »ē III.3 Ī»i 2:

-use/-usi-, -v-se/si-(±) [-oc/-oci-, -v-c/ci- (±)] - Ņ³ Ū. - áŌ, Ç-³, -ó: Ø³ ēÝ³ · Çi ³ í ³ Ý · ñ³ Ī³ ÝáóĀŪáóÝáóŪ ³ ūē ³ í ³ ÝóÇ í »ñ³ µ»ñŪ³ É ŪÇ³ - Ī³ ñ í áŌĀŪáóÝ áí ³: Ū³ É Ī ÇÝáóŪ ³ ŪÝ Ņ³ Ū³ ñí áóŪ ç ñ ³ í ³ í ³ Ý³ Ī³ ñi ³ í ³ Ýó, ÇÝáÇ Ņ³ Ū³ ñ ¶.Ø»ÉÇŪÇßí ÇĒÇÝ⁶⁸ µ»ñáóŪ ç Ņ»i .. Ū³ É ūñÇÝ³ ĪÝ»ñÁ badusi/e - şí »Ņ³ BáóŪ(±), LUGAL-(nu)si - ş³ ñŪ³ Ū³ Ī³ Ý |, (É)urişhusi - ş½ÇÝ³ ä³ Ņ»ēi | (µ³ é³ óÇ ½ÇÝ³ Ýáó³ ŪÇÝ "оружей- ный" ÉáēŪÁ ßÇÝáóĀŪ³ Ý Ū³ ēçÝ ç) |, inusi - ş³ Ū¹ äÇēÇ | .. ³ ŪĒÝ: ¶. Ī ÇĒ- Ņ»ÉŪÁ⁶⁹ ³ ŪÝ Ņ³ Ū»Ū³ i áóŪ ç Éáéé. Ņ³ Ý i »ñŌ³ ÝŪ, ä³ i ß³ »áŌĀŪáóÝ óáŪŪŪ Ī í áŌ -u/o=ssi ³ í ³ ÝóÇ Ņ»i, ÇÝáä»ē` aşt=u/o=ss- şŅ³ · áŌēi | (aşti şí ÇÝ |), šēn(a)=iffu=ssi şä³ i ß³ × ÇŪ »ŌµáñÁ |, pağ=u/o=ss- şĒĒ³ ñí | (paği/e şĒĒáŌÉ |) ŪÇ»ÝáóŪÝ Á³ Ū³ Ý³ Ī Ýß»Éáí, áñ áŌñ³ ñi »ñ»ÝáóŪ É³ í ³ · áŌŪÝ ¹ »äŪáóŪ ŪÇ³ ŪÝ ŪÇ Ū³ ÝÇ µ³ é»-

⁶⁶ Æñ³ Ī³ ÝáóŪ ¹ »ē Ý³ É³ Ū³ ßi áŌŪ³ Ý ßñÇ³ ÝáóŪ - ³ í ³ í ³ Ýó í ³ ñáŌ ç ñ Ņ³ Ý i »ē · ³ é Ý³ .. ¹ »ñµ³ Ū³ Ī³ Ý³ ñÁ»áí: .. ³ »Ý í Ī³ ŪáóŪ şí Çä³ ē³ Ý³ Ī³ Ý i Ņ³ Ū»ñ»ÝÇ Ū»½ Ņ³ ē³ í ä³ i ³ ēçí - Ý»ñÁ (³ ūē Ū³ ēçÝ i »ē ¶.æ³ ŅáŌí Ū³ Ý, 1987, çç 368):

⁶⁷ ² ūē Ū³ ēçÝ i »ē ¶.æ³ ŅáŌí Ū³ Ý, 1987, çç 249:

⁶⁸ Г.Меликишвили, 1964, çç 70:

⁶⁹ G.Wilhelm, 2004, çç 106, 126:

náoU ħ NÝ³ n³ í aň ħ »eÝ»É ÉaóeÇ»ň»Ý³ í³ ÝoÇÝ Úaí ÇU³ eí⁷⁰: aňn³ n-
 ħ »ň»Ý³ í³ ÝoÇ ÇU³ eí Á N³ Ú³ n»fáí³ ÝaňáB³ Ý³ μ»náoU ħ N»i³ U³ É
 ūňÇÝ³ ÍÝ»ňÁ³ urišh=usæ - Š½ÇÝ³ Ýáo, ·³ ÝÓ³ n³ Ý! (urišhæ Š½»Ýú!,
 Š· aňÍ ÇUÇ Ú³ eí!), aših=usæ ŠBÇÝáoÁUáoÝ N³ ó³ N³ í ÇÍÇ N³ Ú³ n!
 al=usæ ŠŌ»Í³ í³ n, ħ Çñ³ í³ É!, pul=usæ ŠÍáÁáŌ, eí »É³ !, bad=usæ
 ŠÍ³ í³ ħ n»ÉÇáoÁUáoÝ(±)! ·³ ÚEÝ: Ø.è³ Éí ÇÝÇÝ, ·³ Ý³ n³ 1³ eÝ³ fáí³ Úè
 N³ nócÝ, -use-Ý N³ Ú³ náoU ħ ·áU³ í³ ÝÝ»ňČó í»ň³ ó³ í³ Ý ·áU³ í³ ÝÝ»ň
 í³ ½Uáo³ í³ Ýó³ Úè³ í³ Ýóaí í³ ½Uí³ í³ μ³ é»ňÇÝ ħ í³ fáí N»i³ U³ É
 Á³ n· Ú³ ÝáoÁUáoÝÝ»ňÁ³ urišh=use ŠN³ nēi áUáoÝ!, LUGAL-(n=u)se
 ŠÁ³ · íáňáoÁUáoÝ!, bad=use ŠÍ³ í³ ħ n»fáoÁUáoÝ!, daš=use ŠÍ³ Ý-
 Á»Ō/fáoè³ íáňáoÁUáoÝ!, ird=use Šá³ Bí á³ ÝáoÁUáoÝ!⁷¹ (Çñ³ í³ ÝáoU,
 N³ ½ í³ 1»á³ 1»á³ U»náoU ÚÇ³ ÚÝ³ Úè³ í³ Ýóaí í³ ½Uí³ í³ μ³ é»ňÁ í³ n»ÉÇ
 ħ N³ Ú³ n»É í³ í³ ÝÝ»ň í³ Ú í³ n»ó³ í³ Ý ·áU³ í³ ÝÝ»ň): Đ³ nÓÁ á³ n-
 ½³ μ³ Ý»fáo N³ Ú³ n Áí³ nÍ»Ýú máfáň³ ÚÝ³ μ³ é»ňÁ, aňi³ »Ō³ eí³ ħ -
 (u)se/i- í³ ÝóÁ³ ÈÚμ³ íáň»fáí³ n³ Ýú Aeí ÇU³ eí Ç: 2³ e³ ÇÇÝ
 ÈÚμáoU ÁÝ³. nÍ»Ýú³ í³ ÝN³ Úi aň»Ý³ ½³ Ý³ ½³ Ý³ BÇÝáoÁUáoÝÝ»ň í³ Ú³ e³ n-
 í³ Ý»ň/· aňÍ ÇUÝ»ň ÝB³ Ý³ ÍáŌ μ³ é»ňÁ, »ňí³ nán³ áU³ ·1»ň³ ÝáoÝÝ»ňÁ
 (1»ň³ Ýí³ Ý³ í³ Ý NÇUú áUÝ»óáŌ μ³ é»ňÁ) ·»ňnán³ áU³ ÚÝ³ ó³ ÍÁ:

1) ^Éadun=usi=ne - ŠÇÝá-áň BÇÝáoÁUáoÝ/i áUÝ!, ^Éaših=use/i=
 =(ne) - ŠÇÝá-áň BÇÝáoÁUáoÝ/i áUÝ!, (^É)su=use/i=(ne) - Šeňμ³ í³ Úň,
 ħ³ ×³ n!³, (^É)urišh=use/i=(ne) - ŠU»i³ Ō³ ÚB³ í³ Ú³ Ý³ nN³ eí³ Ýáo,
 ½ÇÝ³ · aňÍ³ n³ Ý, 1³ nμÝáo!⁷², (^{NA4}) pul=use/i=(ne) - Š³ nŌ³ Ý³ ·
 · nÍ³ í³ èUáoÝ/i áÁáŌ!, pač=usi=(ne)/=ie⁷³ (éaíáň³ μ³ n ÁÝÁ»ňóí áU³
 ħ bad=usi-) - Šá³ nēá³ á³ i, Bñç³ á³ i (·áU³ í³ Ý) /á³ nēá³ ·
 á³ i, (Bñç³)á³ i í³ í³ (í³ í³ Ý/Ú³ í³ μ³ Ō)!⁷⁴: 2 Úè í»ňÇÇÝÁ Æ. Ú³ Íá-

⁷⁰ aňn³ · n³ í ħ, aň N³ Ō. -áo í³ ÝóÁ áUÝÇ Ý³ · ÉaóeÇ»ň»Ý³ í³ ÝoÇÝ N³ Ú³ á³ i³ eÉ³ Ý³
 ÇU³ eí, ÇÝáá»è³ ÍnÍÝ-áo, Ú»ÍÝ-áo, ÁÇÍÝ-áo. máfáňÝ ħ ÝB³ Ý³ ÍáoU »Ý ŠÁÇÍÝ-áo,
 í»ň³ nÍáo, ±ÇfáÝ!, ·ÉÉ-áo Š·ÉÉ³ nÍ! (NŪÚi· Éaóe. pač=u/o=ss- Š·ÉÉ³ nÍ! · pági/e
 Š· fáUÉ; -Čó), Ó»éÝ-áo (· n³ í³ N³ Ú»ň»ÝáoU) ·³ ÚEÝ:

⁷¹ ħ »è M.Salvini, SMEA, 43/1, 2001, ħÇ 35-36:

⁷² ħ »è **É.Đór³ ħŌ³ Ý**, 2003, ħÇ 47-48: 2 ÚE N»ŌÇÝ³ ÍÝ»ň Á³ n· Ú³ ÝáoU »Ý Šá³ N»eí (½»ÝúÇ/
 · aňÍ ÇUÝ»ňÇ!), Š· ÝÓ³ í³ áUÝ!, Úè Ú³ eÇÝ ħ »è **Н.Арутюнян**, 2001(КVKH), ħÇ 479:

⁷³ ĐŪÚi· N³ Ō. á³ i Šá³ i; · aňn³ nī · bad=g-(pač=g-) ŠBñç³ á³ i »É! (Ú³ Ýn³ Ú³ eÝ
 ħ »è **É.Đór³ ħŌ³ Ý**, 2003, ħÇ 49-50):

⁷⁴ aňn³ nī í³ Ý ħ »eí »náoU éáUÝ μ³ eÁ í³ Úi í³ í³ Ý³ · aňá»è · áU³ í³ Ý, ūňÇÝ³ í³ 1)
 ...^dHal-di-ni-e ba-du-si-e DUB-te te-ru-ú-bi a-li^{URU}Ar-šu-ni-ú-i-ni
 DUB-te te-ru-ú-bi... ŠÉ³ í³ ÇÝ Nál³ í³ á Ō³ í³ (±) (Ú³ í³ μ³ Ō) · nŌ³ Ý³ · náoÁUáoÝ³ n³ nŌ³ Ç

Yaf A .. ¶. i ÇEN»EUA 3 n13 n3 oÇañ»Y í »ñfaoí aoU »Y bad=usi=ie O`af`
 N3 U3 n»fai, añ 3 UY 1n1 3 í ç i n3 í 3 Y Nafai af: ¶. i ÇEN»EUA, »EY»fai 3 UY
 ÷ 3 eí Ço, añ 3 UY añ»è è í 3 YaY aÇ N3 U3 O3 UYaoU Y3 E3 13 eaoAU3 Y 3 Uf
 3 Y13 UY»nÇ N»i, 3 UY N3 U3 naoU ç U3 í µ3 U. n1 3 í ç n3 o3 í i n3 í 3 Y
 Nafai af⁷⁵, ÇYaY AY1aoYaoU ç Y3 .. Æ. U3 í aYaf A⁷⁶:

2) inu=se/i=(ne) - Ş3 U1(âÇeÇ), 3 UY(âÇeÇ)!, şu=se/i=
 =(ne/nele) - ŞÇU!, ŞeaoUY(±)!, ma=se/i=(ne/nele) - ŞUaoñ, Yn3 !
 (eñ3 Yo U3 eÇY U3 Yn3 U3 eY i »ë II.3 Í»i 1, 2):

3) URU LUGAL-(n=u)se - Ş3 nu3 U3 í 3 Y! (EäeuA U3 O3 uÇ U3 eÇY
 ç) / ŞÄ3. 3 í añaoAUaoY!, L⁰AD-si=ni(ne) - ŞY3 EYU3 o, N3 Un3 í 3 Y!,
 daş=use Şí 3 YÄ»O/faoë3 í añaoAUaoY!, ird=use - Şâ3 Bi â3 YáoAUaoY!
 (µ»naoU »Yü e3 í ÇYÇÇ Ä3 n. U3 YáoAUaoYA, añA, e3 í 3 UY, aaYaaf
 NÇUY3 í añí 3 í aç), alu=se Şí »ñ, í 3 e3 í 3 nÇa!, alu=si=ni/a=
 =ne/EN-si=ni=ne - Şí ÇñaoY3 í 3 Y!, çiru=se - Şâ3 ÷ Ç UÇ3 í añ!,
 (GİŞ) şí=si=ne - ŞÇYa-añ 3 e3 n13 /½»Yü!: i »nÇY »ñáo µ3 e»nA
 3 í YN3 Uí añ»Y 3 í 3 í 3 Y a»Y, çiru(=)se-Ç U»ç -use-Y N3 í 3 Y3 í 3 Y
 ç, añ â3 í 3 YáoU ç 3 nU3 í ÇY (±), Ä» aÇ µ3 o3 eí aoU, añ 3 Ueí »O
 YáoUYâ»è. añí aoY»Yü YáoUY 3 í 3 YóÇ N»i: Al=use-Y Ä3 n. U3 Yí aoU ç
 Şí »ñ, í 3 e3 í 3 nÇa!, .. N3 eí 3 Y3 eÇ aç, Ä» ÇYaao â»i u ç aluse-Ç U»ç
 3 e3 YOY3 oY»E 3 í 3 í 3 Y3 í »ñi -usi í 3 U -si 3 í 3 YóA: ÆYa í »ñ µ»
 ñaoU ç alusi=ni=ne/EN-si=ni=ne-ÇY, 3 â3 3 e3 ÇÇYA µ3 ½U3 ÄÇí
 3 Y. 3 U í 3 Uí 3 í ç UÇ3 UY alusi=ni=ne alsuişi=ne 3 n1 3 -
 N3 Uí aoAUaoYáoU, añY aoO3 í Ç YB3 Y3 í aoU ç Şalusi--Ç U»í aoAU3 Uµ!:

... ||[KYKH 40obop.3; 41obop.2], 2)... È-i-ni ši-di-ši-tú-ni i-nu-ki ba-du-si-
 ni ú-i gi-e-i ši-da-(g)u-ri Ş...í aoYÝ (È-ini) í 3 eaoó»o 3 U1âÇeÇ NaoU3 í 3 â (±),
 aaÇYa açñ í 3 eaoóí 3 í ! [KYKH 181,2 191,2]: í n1 3 í Ä3 n. U3 YáoAUaoY»nA â»i u ç aoOí »Y,
 N3 U3 â3 í 3 eE3 Y3 µ3 n1) ŞHaldi-Ç badusi-ÇY3 3 nO3 Y3. naoAUaoY 1n»oÇ ...!, µ3 e3 oÇ
 ŞHaldi-Ç(ÇY) badusi-ÇY!, »ñí aoéY ç í n1 3 í »Y í n3 í 3 Y Nafai af (Haldi-Y N3 í 3 oaoóÇaY
 ç, .. -n(e)- U3 eYÇí Ç UÇçaoaf N3 U3 O3 UYí aoU ç í n3 í 3 Y Nafai af 1n1 3 í N3 í 3 oU3 eÇ
 badusi-Ç N»i ` eí 3 Y3 fai í »nÇYÇe Nafai af 3 UÇY í »nÇ3 í añaoAUaoYA), 2) Ş...í aoYA (È-ine)
 í 3 eaoó»o, 3 U1(âÇeÇ)(±) badusi=ne í 3 eaoóao í 3 n1: 2 Ueí »O badusi=ne-Y N3 í 3 Y3 í 3 Y
 ç, añ. aoU3 í 3 Y ç: eí 3 oí aoU ç, añ aon3 n1. í »ueí »naoU bad=usi--Ço aoY»Yü bad=usi=ie
 (í n3 í 3 Y Nafai), bad=usi=ne (aoO3 í 3 Y Nafai) . aoU3 í 3 YA .. bad=usi=ie 3 í 3 í 3 YA
 (U3 í µ3 U(A):

⁷⁵ 2 Ue U3 eÇY U3 Yn3 U3 eY i »ë Г.Вильгельм, ДВ, 5, 1988, çç 98, 118-119, í 3 Y.19:

⁷⁶ И.Дьяконов, ДВ, 5, 1988, çç 165, 180, í 3 Y. 64:

20ei »O alsui--Y. al³ i³ Y i³ 1ni³ i³ i³ e»e³ i³ Y Na³ ai³ ai³, " -n(e)-
 B³ OI³ a³ a³ O U³ eY³ i³ C U³ C³ a³ o³ ai³ N³ U³ O³ OY³ a³ o³ i³ N³ i³ i³ o³ O³ E³ C³
 alsui³ ši- -C N³ i³ " mY³ i³ Y³ m³ n³ a³ a³ U³ C³ i³ a³ a³ o³ Y³ C³ i³ i³ Y³ Y³ i³ Y³
 N³ i³ : U³ Y³ a³ e³ " EN-sinine⁷⁷-Y: O³ e³ i³ a³ n³ Y³ O³ e³ E³ U³ m³ C³ O³ U³ C³ OY³
 LUGAL-(n=u)se " L⁶ AD-si=ni(ne) m³ e³ n³ C U³ C³ i³ N³ Y³ n³ i³ a³ i³ a³ i³ »e-
 Y³ e³ i³ i³ Y³ Y³ n³, OY³ i³ e³ a³ n³ a³ i³ n³ a³ i³ N³ a³ o³ U³ Y³ n³ a³ i³, u³ Y³ ½³ O³ e³ »n³ i³ a³ o³
 m³ e³ Y³ i³ e³ U³ C³ OY³ U³ e³ Y³ i³ C³ »Y³ . n³ i³ i³ i³ Y³ i³ . C³ n³ i³ »e³ u³ a³ i³, N³ i³ " m³ n³
 1n³ Y³ o³ U³ C³ N³ Y³ n³ i³ a³ i³ a³ i³ a³ i³ 3n³ U³ i³ A³ i³ e³ i³ 3N³ a³ n³ Y³ 3e³ Y³ OY³ 3OY³ e³
 3 i³ Y³ o³ (Y³ n³) C³ O³ : O³ e³ i³ a³ n³ Y³ a³ o³ n³ i³ »n³ Y³ a³ o³ U³ -use/-usi- 3 i³ Y³ o³ a³ i³
 m³ e³ n³ A³ N³ C³ U³ Y³ i³ Y³ a³ o³ U³ 3 i³ Y³ N³ O³ i³ a³ n³ Y³ . al³ i³ Y³ Y³ n³ »Y³, a³ n³ a³ Y³ o³ U³ C³ . »-
 n³ i³ B³ e³ a³ o³ U³ »Y³ ½³ Y³ ½³ Y³ B³ C³ Y³ a³ o³ A³ o³ U³ Y³ n³ A³ (6 1³ a³ u³), C³ Y³ a³ a³ 3 n³ k³ a³ n³ a³ B³
 »n³ a³ o³ U³ i³ 3 O³ e³ m³ e³ n³ A³ m³ Y³ a³ o³ A³ 3 . n³ a³ O³ N³ i³ a³ o³ i³ Y³ B³ Y³ Y³ n³ C³ a³ n³ a³ B³ C³ a³ Y³ n³ C³
 C³ U³ e³ i³ C³ O³ (E³ adun=usi=ne, E³ a³ ši³ h=usi/e=(ne), (E³) su=usi/e=
 =(ne) " (E³) uri³ ši³ n³ =usi/e=(ne) m³ e³ n³ A³ m³ Y³ a³ o³ A³ 3 . n³ i³ a³ o³ U³ »Y³ E³ ši³ a³ o³ Y³,
 B³ C³ Y³ a³ o³ A³ o³ Y³ i³, C³ e³ i³ (NA⁴) pul=usi/e=(ne)-C³ Y³ NA⁴ š³ u³ 3 n³ i³ a³ n³ a³ B³ C³ a³ a³ i³):
 Đ³ »i³ " m³ n³ 3 O³ e³ m³ e³ n³ A³ a³ »i³ u³ i³ Y³ B³ Y³ i³ »Y³ C³ Y³ a³ a³ n³ i³ 3 e³ a³ o³ o³ Y³ n³,
 3 U³ i³ A³ i³ a³ o³ U³ (E³) uri³ ši³ n³ =usi/e=(ne), a³ n³ e³ 3 i³ C³ Y³ C³ e³ E³ 3 E³ A³ 3 n³ . U³ Y³ a³ o³ U³ i³
 š³ N³ 3 n³ e³ i³ a³ o³ A³ o³ Y³ i³: E³ 3 i³ . a³ o³ U³ 1³ a³ u³ a³ o³ U³ 3 OY³ i³ 3 n³ a³ O³ i³ n³ Y³ B³ Y³ i³ »E³ š³ . 3 Y³-
 O³ 3 n³ Y³ i³, m³ 3 o³ a³ a³ »n³ m³ u³ š³ N³ 3 n³ e³ i³ a³ o³ A³ o³ Y³ i³: A³ e³ i³ pa³ ɕ=usi=ne-Y³ a³ »i³ u³ i³
 Y³ B³ Y³ i³ C³ š³ a³ 3 n³ e³ a³ 3 a³ 3 i³, B³ n³ C³ 3 a³ 3 i³ | (al³ i³ Y³ i³, a³ a³ »i³ u³ i³ B³ + a³ A³ »E³
 pa³ ɕ=usi=ie š³ a³ 3 n³ e³ a³ 3 a³ 3 i³ | 3 i³ i³ Y³ C³ / U³ i³ m³ 3 O³ C³ N³ i³), 3 O³ e³ a³ A³ »
 š³ i³ 3 i³ 3 n³ »e³ a³ o³ A³ o³ Y³ i³: A³ Y³ a³ i³ n³ 3 m³ »n³ a³ o³ U³ i³ LUGAL-(nu=)se-C³ Y³, 3 a³ 3 3 OY³
 i³ »u³ e³ i³ »n³ a³ o³ U³ N³ 3 Y³ i³ C³ a³ a³ o³ U³ i³ U³ C³ OY³ URU LUGAL-(nu=)se m³ e³ 3 i³ -
 a³ 3 i³ o³ a³ o³ A³ o³ Y³ a³ o³ U³ (N³ Y³ n³ 3 i³ a³ i³ n³ i³ Y³ 3 " URU LUGAL-(nu=)se) " A³ 3 i³ 3 U³ »-
 Y³ 3 OY³ C³ a³ »i³ u³ i³ A³ 3 n³ . U³ 3 Y³ »E³ š³ 3 n³ u³ 3 U³ 3 Y³ C³ e³ i³ u³ 3 O³ 3 u³ i³ 3 U³ n³, a³ n³ i³ »O³
 . i³ Y³ i³ a³ o³ U³ i³ 3 n³ u³ 3 Y³ i³: 2 i³ Y³ N³ O³ i³ a³ n³ Y³ E³ a³ e³ u³ A³ C³ Y³ a³ a³ n³ i³ 3 e³ a³ o³ o³ C³ U³ e³ C³ Y³ i³
 Y³ 3 " i³ r³ d³ u=se-C³ 1³ a³ u³ a³ o³ U³, u³ 3 Y³ ½³ C³ i³ »u³ e³ i³ a³ o³ U³ a³ o³ Y³ Y³ u³ š³ i³ d³ i=š³ ɕ=u=be
 der=u=be ti=ne d³ h³ a³ l³ d³ e=i i³ r³ d³ =use š³ i³ 3 e³ a³ o³ o³ C³, 1³ n³ o³ C³ 3 Y³ a³ o³ Y³ A³

77 2 OY i³ i³ O³ i³ i³ i³ i³ i³ d³ h³ a³ l³ d³ i=ni=ni uš=ma=ši=ni/ba=ú=ši=ni/al=su=ši=ni
 EN-si=ni=ni N³ U³ 3 Y³ O³ 3 n³ i³ 3 N³ O³ i³ a³ o³ A³ o³ Y³ n³ a³ o³ U³ [KYKH 389i, 241C₃₀, 406 лиц.₁₄,
 407 лиц.₁₁ " 3 O³ e³ Y³:

78 O³ e³ Y³ . C³ i³ 3 i³ Y³ . n³ 3 i³ Y³ a³ o³ A³ o³ Y³ a³ o³ U³ L⁶ AD-si=ni m³ e³ 3 O³ C³ 3 n³ U³ 3 i³ Y³ i³ N³ U³ 3 n³ i³ a³ o³ U³
 L⁶ ate=ini š³ N³ 3 U³ n³ i³ m³ e³ A³, e³ 3 i³ 3 OY³ -si- 3 i³ Y³ o³ a³ i³ 3 OY³ a³ a³ U³ C³ 3 Y³ . 3 U³ a³ C³ i³ i³ O³ i³ 3 i³: A³ e³ i³ LUGAL-
 (nu)si O³ A³ U³ Đ³ 3 n³ a³ o³ A³ o³ Y³ 3 Y³ A³ N³ 3 U³ U³ 3 i³ a³ o³ U³ i³ i/ernu=tu³ h³ i-C³ N³ i³ " LUGAL-(nu)si-C³
 i³ 3 i³ i³ »e³ Y³ »f³ a³ i/ernu- 3 n³ U³ 3 i³ A³:

è»ǎ³· Çñ È»ǎóÝ»ñáoU Í³ñáo çñ ³ñî ³óáf»É Ý³· c(ó) NYááoÝÁ⁸², ÇÝǎǎ»è Ý³· ³ÚÝ ÷³èî Á, áñ è»ǎ³· Çñ È»ǎóÝ»ñÇ Ñ³Ú³ñ, ³Úî ÁíáoU· áon³ñî »ñ»ÝÇ, ÚÇ·ÝáoUÝ í³ÝíÇ Ñ³Ú³ñî ³ñµ»ñ ÝB³ÝÝ»ñÇ · áñí³ ÍáoUA éáfáñ³ Í³Ý »ñ·áoUÁ ç, ³ǎ³ ³Úè ¹Áí³ñáoÁUáoÝÁ Ñ³ñÁíáoU ç:

-v-ze/-zi, [-v-c/-ci] - Ñ³Ú. -ó(±): Æ. ³Ú³ÍáÝáíÁ áon³ñî ³Í³Ý armu=zi Şè»ñáoÝ¹, ½³ñÚ! (Ñ³Ú. ½-³ñÚ, -áU), nañi=ze Ş(±)! - (NUÚî . nañi=be Ş±, nañ- Şµ»ñ»É, ·ÉÉ³ íáñ»É!); ñarni=zi=nei Ş(±); µ³é»ñáoU ÑÝ³ñ³ íáñ ç Ñ³Ú³ñáoU ³é³ÝÓÝ³ óÝ»É -zi Ú³èÝÇÍÁ, áñÁ Ý³ Ñ³Ú³ñáoU ç ³Ýí³Ý³Í»ñî ³Í³Ýó: Ú³ ÑÝ³ñ³ íáñ ç Ñ³Ú³ñáoU ³Úè ÝáoUÝ ³Í³ÝóÇ · áUáoÁUáoÝÁ Ý³· aŞ(a)ze ŞÑ³éáoUÁ(±), éá×ÇÍ(±)!⁸³, salzi/e Ş½³éÇÁ³ ÷(±)!, ÇÝǎǎ»è Ý³· gal(a)zi/e Ş(±)! · zabzi/e Ş(±); µ³é»ñáoU⁸⁴: Æèî ³Ú»Ý³ÚÝÇ, ÇÝǎǎ»è »ñ·áoU ç áon³ñî ³Í³Ý í »ùèî »ñáoU í »ñáÝBU³É µ³é»ñÇ íÍ³ÚáoÁUáoÝÝ»ñÇó, Í³ñí »è Á» áon³ñî »ñ»ÝáoU ³éí³ »Ý »ñíáo î ³ñµ»ñ ³Í³ÝóÝ»ñ -ze[-c] · -zi[-ci]: ²é³ÇÇÝÁ ³éí³ ç armuzi (-ñáoU` ar-mu-ze/i-(i)), Çèí »ñíñáñ¹Á nañi=ze (-ñáoU` na-ñi-ze/i-(e)), aŞ(a)=ze (-ñáoU` aŞ-(a)-ze/i-(e)) µ³é»ñáoU: ØUáoèÝ»ñÇ Ñ³Ú³ñ ǎ³ñ½ ãç:

éáoUÝ ³Í³Ýó(Ý»ñ)Á Á»ñ·è ǎ»î ù ç Ñ³Ú»Ú³î »É Ñ³Ú. -ó/-óÇ ³Í³Ýó(Ý»ñ)Ç Ñ»î⁸⁵, áñáÝU Í³. áoU »Ý Ñ·». *-sk´(sk)-Çó (NY¹»íñá-ǎ³Í³ÝÉ»ñíáoU ³ÚÝ í³½U»É ç ³Í³Í³ÝÝ»ñ· Ú³è³Úµ · áU³Í³Ý³ óí³Í): Ð³U»ñ»ÝáoU ³éí³ ç ó-áí í³½UáoÁUáoÝÝ»ñÇ »ñíáo î Çǎ. 1) ½áoí ³Ýí³Ý³Í³Ý, áñáÝU ½áo. ³Ñ»èÝ»ñ ááoÝ»Ý µ³Ú³Í³Ý ó-áí Ó·»ñÇ Ú»ç, 2) ³Ýí³Ý³-µ³Ú³Í³Ý, áñáÝó ¹»ǎúáoU ÝÍ³í íáoU ç ³Ýí³Ý³Í³Ý · µ³Ú³Í³Ý Ó·»ñÇ ½áo. ³Ñ»éáoÁUáoÝ: Ð³×³É -ó-áí µ³Ú³Í³Ý ÑÇÚU»ñÁ · áñí³ ÍáoU »Ý áñǎ»è ÇÝUÝáoñáoUÝ ³Ýí³Ý³Í³Ý Ó·»ñ, ÇÝǎǎ»è ÁÝÁ³ó-ù` ÁÝÁ³Ý³Ú-Çó, è³éáUó` è³èÝ³Ú-Çó · ³ÚÈÝ: ²Úè -ó-Çó ç · ³ÉÇè Ñ³U»ñ»ÝÇ -(³-, »-)óÇ ³Í³ÝóÁ, áñÁ óáoU ç î ³ÉÇè ÇÝá-áñ

⁸² ²Úè Ú³éÇÝ í »è, ùñÇÝ³Í, **М.Хачикян**, 1985, çç 23-44:

⁸³ °А» ×ÇВî í Æ. ³Ú³ÍáÝáíÇ ÍáoUÇó aŞ(a)ze µ³éÇÝ í níáo ŞÑ³éáoUÁ(±), éá×ÇÍ(±); ÇÚ³èî Á, áñÁ ÍñíÝáoU ç Ý³· Ù.Ð³ñáoÁUáoÝ³ÝÁ[2001(КУКН), çç 437], ³ǎ³ ³Ú»Ý³ÚÝ Ñ³Í³Ý³Í³ÝÝáoÁU³Úµ ³Úè µ³éÇ Ú»ç ǎ»î ù ç í »èÝ»É aŞ-[as-] Ş. ³É, Ñ³èÝ»É, Úî Ý»É! (Ñ³Ú. Ñ-³è(³Ý) →É Ş. ³É, Ñ³èÝ»É · ³ÚÈÝ!); µ³Ú³ñÚ³í Á (NUÚî . Ñ³Ú. Ñ-³è, Ñ-³è-áoUÁ ŞÑ³è, Ñ³éáoU, µ³ÁÇÝ! í »è VI):

⁸⁴ í »è **И.Дьяконов**, 1963, çç 70; **I.Diakonoff**, 1971, çç 146, Í³Ý. 153:

⁸⁵ Ð³U»ñ»ÝáoU ³Úè -óÇ ÷áÉ³ñ»Ý »ñµ»ÚÝ ³éí³ ç -è Í³Ú ½, ÇÝǎǎ»è »É-áU½-³Ý»U, Íáñ-áoè-³Ý»U, ÷É-áo½-³Ý»U ÷áÉ³Ý³Í· *»É-áoó-³Ý»U, *Íáñ-áoó-³Ý»U, *÷É-áoó-³Ý»U:

i »OÇo EÇY»EA I 3 U I 3. »EA⁸⁶: eñ³ YÇo ç I 3 ½Ur 3 I Y 3 .. -áo 3 I 3 YóA,
 añY aón³ ni 3 I 3 Y i »uei »ñáou . ñ í áou ç -use/-usi- O'ái .. áoYÇ
 YáoU ÇU³ ei A, ÇYa añ N³ Uñ»YáoU (i »e í »ñA): AEYaá»e 3 ñ³ Y i »e 3 Yú,
 µ³ óÇ -use/-usi--Ço I 3 ½Uí áO µ³ é»ñÇó, aón³ ni »ñ»YáoU 3 Ue 3 I 3 Y-
 óÇo áoY»Yú .. e »ñ»u-áañe µ³ é, añaYú mafañY çÉ . áOU I 3 Y Yñ »Y:
 Ö³ ei añY aón³ ni »ñ»YáoU -c(-o) U³ eYÇíA, Ç i 3 ñµ»ñáouáouY N³ Uñ»-
 YÇ, µ³ ó³ I 3 UáoU ç Náfaí U³ Y .. EaY³ nNU³ Y N³ U³ I 3 ñ . »ñáou (3 Ue
 U³ eÇY i »e Y 3 .. II.2.10 .. III.2.5): Aeí 3 U³ U, I 3 ñ»EÇ ç I 3 ñ í »É, añ
 aón³ ni »ñ»YáoU 3 UY N³ Y i »e ç . 3 EÇ» Çñ Y 3 EY³ i 3 Y µ³ é³ I 3 ½U³ I 3 Y
 . añ I 3 éáouÁaí .. áoYÇ 3 é 3 í »É Y i 3 ½ . añ I 3 í áouáouY, ú 3 Y 3 UY O»eú ç
 µ»ñáou N»i 3 . 3 UáoU N³ Uñ»YáoU:

-(a, i)-ni/e [-(a, i)-n(i)] - N³ U. -³Y, -ÇY, -Y: AE. U³ í áYáí A⁸⁷ aón³ ñ-
 i 3 I 3 Y i »uei »ñáou 3 é³ YOY³ óYáoU ç -(a)-ne/a- 3 I 3 Yó(Y»ñ)A`
 µ»ñ»Eaí N»i U³ é únÇY³ í Y»ñA. 1) -(a)na--ái` tarma=na/e=læ
 Ş³ ÖµáaónY»ñ!, burg=ana- Şµáon., 3 Uñáo, á³ B i á³ YáoUáouY!,
 atq=ana- Ş½áN, ÁYí 3 !, 2) -a-næ-ái` baba=næ Şf»é!, eba=næ
 Ş»ñí ñ³ U³ é, »ñí Çñ!, paña=næ ŞÉáBañ »OÇ»ñ³ í añ 3 Y 3 éáoY!, 3) -ne-
 aí` pañi=næ (i »e Y 3 Éañ¹A), ti=næ Ş³ YáoY!, ar(-a)=næ
 Şµ³ náouáouY!, iara=næ Şá³ i í 3 Y¹³ Y, ó»f³ !: U³ Y 3 .. U³ i Y 3 óáou
 ç 3 YáoU, añ éáoU 3 I 3 YóY»ñA O'ái YU³ Yí áou »Y aón³ ni »ñ»YÇ -næ
 añaBÚ³ É Na¹ÇY .. á³ i í 3 Y»éáouáouY óáou í áO -næ 3 I 3 I 3 Y 3 I »ñi
 3 I 3 YóÇY: ¶. i ÇÉN»EUA⁸⁸ -næ 3 I 3 YóY ç 3 é³ YOY³ óYáoU aón³ ni .
 ti=næ Ş³ YáoY! µ³ éáou NÝ³ ñ³ í añ N³ U³ ñ»Eaí, añ 3 Ue YáoU 3 I 3 YóY
 ç 3 éí³ Y 3 .. ebanæ Ş»ñí Çñ!, iaranæ Şí Çó I 3 éáou!, qarqaranæ
 Ş½ñ³ N!⁸⁹, sirhanæ ŞÇYa-áñ I 3 éáou! µ³ é»ñáou, añaYó 3 nU³ i Y»ñA

⁸⁶ 2Ue U³ eÇY 3 é 3 í »É U³ Yñ³ U³ eY i »e ¶.æ³ Naóí O³ Y, 1988, çç 235-236: I 3 ó³ éí 3 í áç,
 añ N³ Uñ»YÇ -³óÇ 3 I 3 YóY ç í I 3 U³ í á aón³ ni . ¹⁰tard=as(=az/s)=ñe µ³ éáou tard-
³óÇ ÇU³ ei aí, »A» ÇN³ í » aón³ ni . -ñe/-ñi-[-he/-hi-] - N³ U, -Ç N³ U³ á³ i 3 éÉ³ Yáo-
 ÁouÁA xÇB i ç (i »e í »ñA):

⁸⁷ I.Diakonoff, 1971, çç 66:

⁸⁸ G.Wilhelm, 2004, çç 125:

⁸⁹ O»í 3 Y. 3 U í 3 U³ í 3 I 3 aón³ ni 3 I 3 Y ½ñ³ ÇÇ µñáY½» I áx³ I Ç í ñ³, añi »OÇo .. Ş½ñ³ N!
 YB³ Y 3 í áouáouÁA, NUUí . Éáé. karkarni, kerkerni Ş½ñ³ N! [i »e Б.Пиотровский, КБ, III,
 çç 35; М.Хачикян, 1985, çç 48; Н.Арутюнян, 2001 (КУКН), çç 459 .. 3 UÉY: I 3 ó³ éí 3 í áç,
 añ 3 UY á»í ç Á³ ñ . U³ Y»É Şx³ nU³ Y i, I áx³ I !. NUUí . N³ U I 3 é- Şí 3 éá»É! µ³ U³ nU³ i Ç N»i :
 Oúáé í áOUÇó³ áoB³ . ñ³ í ç, añ N³ Uñ»YáoU í 3 ñ í 3 é Şí áouí , 1»½, á³ i ! µ³ éÇ NaU³ YÇBY ç
 ½ñ³ N»Y-Á' Şí áouí , 1»½! ÇU³ ei aí, aña U`ÐE-Y [2, 1981, çç 752] µE»óYáoU ç ½ñ³ N Ş½ñ³ N!

óáóóó í íáó -i-ne 3 í 3 YóÇÝ, áñÁ Ñ3 Ú3 ñí áóÙ çñ É3 ÚÝ í 3 ñ3 í áóÙ áóÝ»óáó 3 í 3 í 3 Ý3 í »ñí 3 í 3 Yó, 3 á3 ¶.í ÇÈÑ»ÉÚÁ 3 ñ3 ñ3 óÇáñáÝ Ù»ñÁáóÙ ç 3 Ú1 í »è3 í »í Á 3 ÚÝ Ñ3 Ú3 ñ»éíáí ß3 Óí 3 áÇá Ú3 éÝÇí, áñÁ Ñ3 í »éí áóÙ ç è»é3 í 3 Ý Náéíáí 1ñí 3 í Éñ3 óÚ3 ÝÁ (Ñ3 í í 3 óáóóÇáÇÝ)· NáéíáíÝ»ñÇ Ñ3 Ú3 Ó3 ÚÝ»óÚ3 Ý ÁÝÁ3 óúáóÙ Ó3 ÚÝ3 í áñÝ»ñÇ Íáóí 3 Í áóÚÝ»-ñÇó Éáóè3 ÷»éáó Ýá3 í 3 Í áí (3 Úè Ú3 èÇÝ Ú3 Ýñ3 Ú3 éÝ í »è II.2.1 Í»í 1): 2 ÚÝáó3 Ú»Ý3 ÚÝÇí áóñ3 ñí »ñ»ÝáóÙ 3 éÝí 3 ½Ý ÙÇ ù3 ÝÇ µ3 é»ñáóÙ í 3 -ñ»ÉÇ ç Ñèí 3 í í »èÝ»É -(i)ne/i 3 í 3 í 3 Ý3 í »ñí 3 í 3 YóÁ, áñÁ áá ÙÇ í 3 á ááóÝÇ í »ñáÝßÓ3 É Ú3 éÝÇíÇ Ñ»í : ÉÝáá»è alsu(i)=ne ŞÙ»Í! (ÑÚÚí . alsu(i)=še ŞÙ»Í áóÁÚáóÝ!), urbi=ne Ş½áÑ3 µ»ñáóÁÚ3 Ý Ñ3 Ú3 ñ Ý3 É3 í »éí 3 í, ½áÑ3 µ»ñí áó! (ÑÚÚí . urb- Ş½áÑ»É! µ3 ÚÁ, ÇÝáá»è Ý3 .. urbi=ka=ni .. urbi=ka=še 3 ÝáóÝÝ»ñÁ⁹⁵) .. 3 ÚÉÝ⁹⁶: Áèí »ñ»áóÚÁÇÝ, 3 Úè µ3 é»ñáóÙ ÝáóÚÝá»è á»í ù ç í »èÝ»É ÝáóÚÝ -(v)=ni/e 3 í 3 YóÁ: áóñ3 ñí »ñ»ÝáóÙ áóÝ»Ýú Ý3 .. -v=ne` Ná. Ý3 í Ç3 í »ñí -Ñ3 í 3 ú3 í 3 Ý .. -u=(ne) 3 í 3 í 3 Ý3 í »ñí 3 í 3 YóÝ»ñÁ, áñáÝó ÙÇ ÝáóÚÝá»è ÑÝ3 ñ3 í áñ ç í »èÝ»É ÝáóÚÝ -ne í 3 ññÁ (3 Úè 3 í 3 YóÝ»ñÇ Ú3 èÇÝ í »è 3 é3 YÓÇÝ): Áèí »ñ»áóÚÁÇÝ, É. 3 ÚáÝáíÇ ÑÇß3 í 3 í 3 í pañi/a=næ ŞÉábáñ »ÓÇ»ñ3 í áñ 3 Ý3 éáóÝ! ùñÇÝ3 ÍÁ á»í ù ç 1Çí 3 ñí »É Ñ»Ýó 3 Úè` Ná. Ý3 -ÍÇ3 í »ñí -Ñ3 í 3 ú3 í 3 ÝÇÚ3 èí áí (±):

2 ÚèáÇéáí, áóñ3 ñí »ñ»ÝáóÙ -(a, i)-ni/e [-a-n(i), -i-n(i), -n(i)] 3 í 3 Yó(Ý»ñ)áí áóÝ»ÝáóÙ »Ýú Ñ»í 3 Ú3 É µ3 é»ñÁ` tarma=ni, Ş3 Óµááóñ!⁹⁷ í 3 Ú ŞÁ3 ñÚ3 |⁹⁸, burgana=ni Şµáóñ. 3 Úháó,

38b1; 270s; 392s; 424r] .. i-na-(na)-ni i-me-na-ni/^ÉURU4-na-ni [KYKH 202s, 247r, Ayanusi II₄ (Ayanis I)]:

⁹⁵ í »ñÇÇÝ »ñí áóèÇ Ú3 èÇÝ í »è 1.3.2 (-v-ka-(ne) 3 í 3 YóÇÝ í »ñ3 µ»ñáó Í»í áóÙ):

⁹⁶ ÚÚ3 Ý3 í Çá 3 í 3 Yó ç 3 éí 3 Ý3 .. áóñ3 ñí 3 í 3 Ý Ñ3 í áóí 3 ÝáóÝÝ»ñáóÙ, ÇÝáá»è^d Airaini/e, ^éHuṭuini/e, ^ṛŠpuuini/e, ^ṇNalaini/e, ^šŠiuini/e, Waruba-(i)ni/e, Ardini/e, ^{URU}Aršuniuini/e, ^{KUR}Bia(i)ne=le, ^{KUR}Elaini/e .. 3 ÚÉÝ: ÁÝ1Ñ3 Ýñ3 á»è áóñ3 ñí »ñ»ÝáóÙ -ni/e Ú3 éÝÇíÁ Ñ3 Ý1ÇááóÙ ç í 3 ñµ»ñ 1Çñú»ñáóÙ .. áóÝÇ í 3 ñµ»ñ ýáóÝ1óÇáÝ3 É Ýß3 Ý3 ÍááóÁáóÝ áó í 3. áóÙ, áñáÝó í 3 ñµ»ñ3 ÍááóÚÁ Ñ3 ×3 É 13 éÝáóÙ ç 3 ÝÑÝ3 ñ: ùñÇÝ3 Í` ÝáóÚÝ í »èÇ Ú3 éÝÇí ç 3 éí 3, áñá»è µ3 Ó3 1ñÚ3 É í 3 ññ, Ý3 .. -usine .. -v=šine 3 í 3 YóÝ»ñáóÙ, áñáÝú Ñ3 ×3 É Ñ3 Ý1»è »Ý · 3 ÉÇè -use-Ç .. -v=še-Ç ÷áÉ3 ñ»Ý Ñ3 í í 3 á»è -kai(ne) »í 1Çñó .. pei(ne) »í 3 1ñáóÁáóÝÇó 3 é3 Ç: é3 í 3 ÚÝ Ñ3 ½Çí Á» í »ñ-ÇÇÝé í 3 á áóÝ»Ý3 í »ñáÝßÓ3 É 3 í 3 Yó(Ý»ñ)Ç Ñ»í : áóñ3 ñí »ñ»ÝáóÙ 3 Úè ÝáóÚÝ í »èÚÝ áóÝ»Ý Ý3 .. µ3 ó3 é3 í 3 Ý .. áóÓ3 í 3 Ý ½. ÁÇí` áñáßÓ3 É 3 éáóÚáí` NáéíáíÝ»ñÇ í »ñÇ3 í áñáóÁáóÝÝ»ñÁ:

⁹⁷ 2 Ú1 á»è` Áèí É. 3 ÚáÝáíÇ [1963, ç 61, 91; 1971, ç 66, 77, 85]:

⁹⁸ ĐÚÚí . Ñ3 Ú. Á3 ñÚ3 [¶.æ3 Ñáóí 03 Ý, 1988, 143]:

ä³ ßi ä³ ÝáoÄÜáoÝ!, atqana=ni Ş½añ³ µ»ñáoÄÜ³ Ý Ñ³ Ü³ ñ Ý³ È³ i »ë-
 í³ í! (³ í³ í³ Ý), baba=ni Şf»é!, sirña=ni ŞÇÝá-añ BÇÝáoÄÜáoÝ!,
 eba=ni Ş»ñíñ³ Ü³ è, »ñíÇñ!(±), ti=ni Ş³ ÝáoÝ!, ar(a)=ni Şµ³ -
 ñáoÄÜáoÝ! í³ Ü³ Ş³ éÝ³ í³ Ý(áoÄÜáoÝ)!⁹⁹, iar=ani Şä³ i í³ Ý¹³ Ý, ó»f³ í!,
 alg=ani Şë³ ÑÜ³ Ý!, kai=ani Şí³ Ü³ Ý!¹⁰⁰ (Ñ³ Ü. í³ Ü-³Ý), ama=ni
 Ş³ Ü³ Ý(±)! (Ñ³ Ü. ³Ü-³Ý), qarqara=ni Ş½ñ³ Ñ! í³ Ü³ Ş×³ ñÜ³ Ý¹!,
 kuldi=ne ŞÉáä³ Ý, È³ Ü!, alsu(i)=ne ŞÜ»í! (³ í³ í³ Ý), urbi=ne
 ŞÜ³ i³ Ö³ óáo, ½añ³ µ»ñíáo(í»Ý¹³ ÝÇ)! (³ í³ í³ Ý): ²Ü¹ ÁíáoÜ
 at=qana=ne, urbi=ne, alsu(i)=ne, kuldi=ne, Ä»ñë Ý³ ...
 ar(a)=ni, baba=ni, tarma=ni, ti=ni, eba=ni µ³ é»ñáoÜ
 máóÝ³ í³ ÝóÁ -ni/e-Ý ç kai=ani-áoÜ, iar=ani-áoÜ alg=ani-áoÜ
 ³ Ü»Ý³ ÜÝ Ñ³ í³ Ý³ í³ ÝáoÄÜ³ Üµ -a=ni-Ý: ØáoéÝ»ñÇ Ñ³ Ü³ ñ ä³ ñ½ äç:

Ð³ Ü»ñ»ÝáoÜ Ñ³ Ü³ ä³ i³ ³ èÈ³ Ý³ µ³ ñ áóÝ»Ýü. 1) -Ý, í³ ½ÜáoÜ ç
 .áoÜ³ í³ ÝÝ»ñ .. ³ í³ í³ ÝÝ»ñ Ñ³ i³ ä³ è µ³ Ü³ ÑÇÜ»ñÇó (µ³ Üó áá
 ÜÇ³ ÜÝ), ÇÝáä»è í³ Ü-³Ý, -Ç (ÑÜÜi .áoñ³ ñi .kai=ani), Éáñ-³Ý,
 Ç-³, ÑÝÓ-³Ý, Ç-³, Bñç-³Ý, Ç-³, çÝÇ-³Ý, Ç-³, áñ¹-³Ý
 (í³ ñÜÇñ Ý»ñí .áñ¹Ý-Çó) .. ³ ÜÉÝ, 2) -ÇÝ, Ç ÁÇí é³ ÜÉ .áñí³ íáoÄÜáoÝ»ñÇ
 í³ ½ÜáoÜ ç Ý³ .. ³ í³ í³ ÝÝ»ñ, ÇÝáä»è í»ñ-ÇÝ, ÜÄ-ÇÝ, ëí áñ-ÇÝ,
 Éáñ-ÇÝ, ÜÇÇ-ÇÝ .. ³ ÜÉÝ, 3) -Ý, áñä»è ³ í³ Ýó .ñ³ µ³ ñÇ µ³ ½Ü³ ÁÇí
 µ³ é»ñáoÜ ³ ñ¹»Ý äçñ .Çí ³ íóíáoÜ, ÇÝáä»è ³ ÝÓ-Ý, ³ é-Ý (ÑÜÜi .
 áóñ³ ñi .ar(a)ni), »½-Ý, ³ ñ¹-Ý .. ³ ÜÉÝ: èñ³ Ýü Ü³ è³ Üµ .³ ÉÇè »Ý
 Ñ.-». *(-e,-o)- no/i, *-nā ³ í³ ÝóÇó, áñÝ ëí ½µÝ³ ä³ è í³ ½ÜáoÜ
 çñ ³ í³ í³ ÝÝ»ñ .. µ³ Ü³ ÝáoÝÝ»ñ, Ü³ è³ Üµ * -en/-on-Çó, Ü³ è³ Üµ çÉ
 ³ ÜÉ í »Ö»ñÇó¹⁰¹:

-(i)a-ne, -ne[-(i)a-n, -n] - Ñ³ Ü. -(»)³Ý, -³ÝÇ, -Ý (Ñá. Ý³ íÇ³ -
 í»ñi -Ñ³ í³ ü³ í³ Ý³ í³ ÝóÝ»ñ): äóñ³ ñi »ñ»ÝáoÜ áóÝ»Ýü Ñ³ í³ ü³ í³ Ý
 ÇÜ³ ëí áí .áñí³ íáoÜ ÜÇ B³ ñü µ³ é»ñ, áñáÝü ëí ³ ÝáoÜ »Ý -(i)ane
 í»ñÇ³ íáñáoÄÜáoÝÁ: ² é³ çÇÝ Ñ»ñÁÇÝ ³ Üè µ³ é»ñÇ Ü»ç ä»í ü ç
 ³ é³ ÝÓÝ³ óÝÉ^{LÜ} daršu=ane^(MEŠ) [LÜ darsu=an] ŞÜ³ ñ¹Çí, Ü³ ñ¹í³ Ýó
 ÉáoÜµ; (Ñ³ Ü. ¹³ (ñ)è, -áo¹⁰²) .. LÜ/SAL uedia=ne^(MEŠ) (è»é.

⁹⁹ ÐÜÜi . Ñ³ Ü. ³ éÝ [H.Арутюнян, 2001(КУКН), çÇ 435]:

¹⁰⁰ Ä³ ñ. Ü³ ÝáoÄÜáoÝÁ Ü»ñÝ ç (i »è IV.2): Ä. Ü³ ÝáÝáÁ [1963, çÇ 72, 89] í³ ëí³ í³ Ýúáí
 Ä³ ñ. Ü³ ÝáoÜ ç ŞÝñ³ ³ é³ ç(±):

¹⁰¹ Ø³ Ýñ³ Ü³ éÝ³ Ü¹ Ü³ èÇÝ í »è ¶.æ³ ÑáoíÜ³ Ý, 1987, çÇ 234, 238, 241:

¹⁰² í »è e.²Üí³ ³ ½Ü³ Ý, 2003, çÇ 34:

L¹⁰uedia=ne=i) ŠI³Y³U³, I³Y³Y³ÇI (N¹⁰U³i . L¹⁰uedia=ç- ŠI³Y³ 1³n¹⁰n¹⁰o³ÇI; μ^3 U³ N¹⁰i) μ^3 e³n¹⁰n¹⁰A: 2U³Y³U³ N³i³Y³I³Y³á³o³Á³U³U³ μ^3 U³é Y³á³o³Y³ ç 3éI³Y³Ç³ .. ^mšep=ane/i ŠI³÷³á³o³Y³n¹⁰, I³÷³. á³n¹⁰I³Y³n¹⁰¹⁰³, and=ane/i ŠN³Y³i³n¹⁰! (N³U³. (N³)³Y³(±)¹⁰⁴) μ^3 e³n¹⁰n¹⁰U³¹⁰⁵:

Đ³U³n¹⁰n¹⁰Y³á³o³U³ á³o³Y³Y³U³ N¹⁰A: Y³I³Ç³I³n¹⁰i -N³i³ç³ú³I³Y³Ç³U³èi 3n¹⁰i 3- N³U³i á³o³ -(«)Y³, 3Y³Ç, 3I³Y³o³Y³n¹⁰A, ÇY³á³»è I³á³o³è-3Y³, Ç-3 ŠI³á³o³è³Y³U³!, Éá³o³Á³Y³, -Ç ŠÉ³Á³á³o³U³á³ 3U³á³E³!, U³è³Y³, -Ç ŠU³I³Y³á³o³Y³U³!, 3¹⁰2³i-3Y³Ç, »ñ³ó-3Y³Ç, ·ÉÉ-3Y³Ç Š·Éá³o³E³Y³n¹⁰!, Y³U³3³I³-3Y³Ç, 3I³3-3Y³Ç, I³Y³-3Y³Ç .. 3U³E³Y³(á³n¹⁰á³è I³Y³á³Y³-3Y³Ç-áI μ^3 e³n¹⁰n¹⁰A á³3³i I³Y³á³o³U³ »Y³á-3 É³e³Y³ N¹⁰á³áI U³Y³A): Đ³U³n¹⁰n¹⁰Y³á³o³U³ I³n¹⁰á³Y³U³3É-3Y³ .. -3Y³Ç 3I³Y³o³Y³n¹⁰áI I³3¹⁰U³i³ 3I³ .. N³i³ç³ú³I³Y³Ç³U³èi 3n¹⁰i 3N³U³i á³o³ μ^3 e³n¹⁰n¹⁰A N¹⁰á³áI I³á³o³U³ »Y³ ½. ÁIáI, u³n¹⁰ÇY³I³ I³Y³Y³Ç - è»é. I³Y³Y³o³áU³, »ñ³ó³Y³Ç - è»é. »ñ³ó³Y³o³áU³ .. 3U³E³Y³: U³á³o³Y³ á³3³i I³n¹⁰Y³ ç Y³ .. á³o³n¹⁰3n¹⁰i »ñ¹⁰Y³á³o³U³, ÇY³á³á³ñ¹⁰á³n¹⁰á³»ñ¹⁰á³o³U³ ç L¹⁰/SAL¹⁰uedia=ne=i μ^3 e³Ó³Ó³ (è»é³I³Y³N¹⁰á³áI, »½. ÁÇI): ÁE³I³ 3U³Y³, á³n L¹⁰/SAL¹⁰uedia=ne-Y³ á³3³i ù ç ÁY³I³É³É³N¹⁰A: Y³I³Ç³I³n¹⁰i -N³i³ç³ú³I³Y³Ç³U³èi áI, N³èi 3³i I³á³o³U³ ç L¹⁰//SAL¹⁰uedia=ne^{MEŠ} ·ñá³o³Á³U³U³, á³n¹⁰ »o³ MEŠ á³n¹⁰á³Ç³á³ Y³B³Y³á³ oá³o³ ç I³ÉÇè N¹⁰A: Y³I³Ç³á³o³Á³á³o³Y³ (N¹⁰U³i . Y³Ç³ .. L¹⁰darš³u=ane^{MEŠ} ŠU³n¹⁰I³ÇI, U³n¹⁰I³Y³o³ Éá³o³U³U³); Đ³U³·Ç³i 3³I³Y³·ñ³I³Y³á³o³Á³á³o³Y³á³o³U³ 3U³è 3I³Y³o³Y³n¹⁰Ç I³3·U³Y³ I³n¹⁰3³U³n¹⁰3É 3éI³ »Y³ I³3¹⁰n¹⁰»ñ I³3¹⁰n¹⁰I³Ç³U³Y³n¹⁰¹⁰⁶: á³o³n¹⁰3n¹⁰i 3³I³Y³i »uèi »ñá³o³U³ 3U³è 3I³Y³o³Y³n¹⁰Ç I³I³á³o³Á³á³o³Y³á³o³U³ Éá³éá³o³U³ ç I³n¹⁰Y³o³ N¹⁰ÇY³ÉÇY³Éá³o³U³èÇY³:

-v-še, -v-ši(-ne) [-v-s, -v-si-(n)]: á³o³n¹⁰3n¹⁰i »ñ¹⁰Y³á³o³U³ I³3¹⁰n¹⁰I³3I³3I³Y³o³ ç: è³n¹⁰Y³áI I³3¹⁰U³i³ 3I³ μ^3 e³n¹⁰n¹⁰A Ç³n¹⁰Y³o³ á³o³ÓÇÓ Ó³»ñá³o³U³ èi 3Y³á³o³U³ »Y³ -še I³n¹⁰Ç³I³á³n¹⁰á³o³Á³á³o³Y³á³o³U³, è³I³3U³Y³ »Á» μ^3 e³Á N¹⁰á³áI I³á³o³U³ I³3U³ N³i³É³U³É³ 3I³Y³o³I³á³o³U³ ç, 3á³3³ -ši-: 2U³Y³ á³o³Y³Ç N¹⁰i³ U³É³ N¹⁰ÇU³Y³I³Y³ I³Ç³n¹⁰éá³o-

¹⁰³ U³Đ³ñá³o³Á³á³o³Y³U³Y³Y³Á³ Á³ñ¹⁰·U³Y³á³o³U³ ç ŠÇY³á³-á³n U³Ç BÇY³ñ³n³I³3Y³U³èY³·Ç³i á³o³Á³á³o³Y³! [КУКН (2001), çÇ 461-462] 3U³Y³ 3¹⁰n¹⁰3¹⁰ç³á³n¹⁰»Y³ N³U³»3³i »ÉáI L¹⁰šipikani (=L¹⁰šepikani/e) .. šip- (=šep-) (μ^3 U³) μ^3 e³n¹⁰Ç N¹⁰i : Á³·U³I³á³áI Á³N³U³ná³o³U³ ç 3Y³o³Y³Y³á³o³Y³ [1963, çÇ 36, 94]:

¹⁰⁴ 3éÇèi á³o³ 3 μ^3 Y³á³o³U³Á³èi ¶.æ³Ná³o³I³Y³Ç [1988, çÇ 149-150]:

¹⁰⁵ 3ó³éI³3I³á³, á³n N³i³ç³ú³I³Y³Ç³U³èi áI ç á³3³i ù ÁY³I³É³É³Y³ .. è³n¹⁰Y³o³ N¹⁰i U³Ç³Y³á³o³U³ N³U³i³ »uèi á³o³ I³3¹⁰U³i³ 3I³ pa³ñi=ne^{MEŠ} ŠÉá³á³n »o³Ç³n¹⁰3³i á³n I³Y³I³Y³Ç(Y³n); (N³U³. á³E³n¹⁰ç), ul³ç³u=ne^{MEŠ} Šá³o³i (»ñ); (N³U³. á³o³o³i, -á³o³) μ^3 e³n¹⁰n¹⁰A: Á³ .. N¹⁰Y³n¹⁰3³i á³n ç μ^3 e³3³i »ñ³ÇÇ -ne-Ç 3U³E³Y³á³o³U³:

¹⁰⁶ 2U³I³U³èÇY³U³Y³n¹⁰3³U³èY³ I³»è Н.Мкртчян, “Армянские ареальные показатели множественности”, Ø»ñÓ. 2000, çÇ 369-377:

ĀláoYŷ»nĀ¹⁰⁷. 1) μ³Ū³ŃÇŪ»nĈó Ī³½ŪáoŪ ĸ í»n³ó³Ī³ŷ . álŪ³Ī³ŷŷ»n, Çŷǎǎ»è` aru=še Šμ³ñ». ĀáoĀláoŷ, μ³ñ» . áńĪ áóĀláoŷŷ;` ar=u- ŠĪ³ĒĪ μ³ŪÇó (Ń³Ū. Ū-³n-»É ŠŃ³ñ»É, ŪÇ³óŷ»ÉĪ), izidu=še ŠĪ³ñ-³ñáo-Āláoŷ(±);` izid=u- ŠĪ³ñ-³ñ»É, Ńñ³Ū³Ū»É(±); μ³ŪÇó, manu=še Š(±);` man=u- ŠŪŷ³É, ĒÇŷ»ÉĪ; μ³ŪÇó (Ń³Ū. Ūŷ-³É, ŠŪŷ³ÉĪ) · ·³ŪÉŷ, 2) ³ŷáoŷŷ»-nĈó Ī³½ŪáoŪ ĸ í»n³ó³Ī³ŷ . álŪ³Ī³ŷŷ»n (ñ»μŪŷ ŪÇ³ŷ. ³Ū³Ūŷ ĪáŷĪñ»Ī ÇŪ³ēĪ áĪ), Çŷǎǎ»è` alsui=še ŠŪ»ĪáoĀláoŷŷ;` alsui--Çó (ŃŪŪĪ . alsui=(i)ne- ŠŪ»ĪĪ), ardi=še ŠŃñ³Ū³ŷŷ, Ī³ñ-³ñáo-Āláoŷŷ;` *ardi--Çó (Ń³Ū. ³n¹, -Ç/áo ŠĪ³ñ-Ī), ulgu=še ŠáoÇáó-Āláoŷŷ;` *ulgu--Çó (Ń³Ū. áÓÇ, -áo ŠáoÇĪ) · ·³ŪÉŷ, 3) ³nĪ³Ń³ŪĪ áŪŪ ĸ Ná. ŷ³ĪÇ³Ī»ñĪ -Ń³Ī³ŷ³Ī³ŷ ÇŪ³ēĪ , Çŷǎǎ»è` ^{LŪ}ar=še ^{MEŠ}Šǎ³Ī³-ŷÇŷ(ŷ»ñ); Ī³Ū Š³Ūñ(»ñ)¹⁰⁸ (Ń³Ū. ³Ūñ, Š³Ūñ;` Ná. Ń³Ūó. ³ñē), ^{LŪ}wa(=)še ^{MEŠ}ŠĪ Ū³Ū³ñĪ(ÇĪ)¹⁰⁹, kumemu=še (·³Ū³÷³ñ³. Çñ³ ^{GIŠ}TUKUL ^{MEŠ}) Š½ŷŪ»ñĪ, ^{LŪ}tašmu=še Š. »ñÇŷ(ŷ»ñ)(±);, ^{LŪ}DUMU ^{MEŠ}-ni=še Šán¹Çŷ»ñĪ, ŪKUM ^{MEŠ}--še ŠŪ³ñĪÇĪĪ, III PIT.ĤAL.LU=-š[e](±) Š3 Ń»ĪŪ³Éŷ»ñĪ · ·³ŪÉŷ¹¹⁰, 4) óáoŪŪ ĸ Ī³ÉÇē Çŷǎ-án Ī »ŪÇó ĒÇŷ»ÉÁ, Çŷǎǎ»è` Biaini=še Š³Ç³Çŷ-(»óÇ)ŷ»ñĪ, luluini=še ŠéáoéáoÇŷ-(»óÇ)ŷ»ñĪ;

²Ūē ³Ī³ŷóÇó ĸ Ī³½Ū³íáńĪ³Ī -ši=ne/-ši=ni- μ³Ū³ñŪŪ³Ē³Ī³ŷóÁ, áńŷ³ĒĪ³ ĸ gunu=ši=ne ŠŪ³ñĪ ÇĪĪ; μ³éáoŪ: áóŪ³. ·³Ī Ū · ĸ III-še ·³Ū³÷³ñ³. Çñ ĀĪ³Ī³ŷÁ ĪĪ³ŪĪ³Ī III-še UD ^{ME}: na-ú-be - Š»ñ»ù Ūñ ēǎ³ē»óÇ(±); (Ā³ñ. Ū. ĀēĪ Ā. Ū³ĪáŷáĪ Ç) ³nĪ³-Ń³ŪĪ áóĀláoŷáoŪ, áńŷ áóŷÇ -še[-s] Ńŷáoŷáoŷ³Ī³ŷ Ń³Ī³ÉáoŪÁ: ĐŪŪĪ . Ń³Ū. »ñ»-ù, ááń»-ù ĀĪ³Ī³ŷŷ»ñÇ Ń»Ī; Āñ . áńĪ³ĪáoĀŪ³Ūμ · ·ŷŪ³ŷ³ĪáoĀŪ³Ūμ ³Ūē -še[-s] ³Ī³ŷóÁ ŃÇŷ»óŷáoŪ ĸ Ń³Ū. Ná. ŷ³ĪÇ áóŪŪ³Ī³ŷÇ -ù (Ń³Ūó. -ē) Ū³ēŷÇĪÁ, áńĀ Ń³Ū»ñ»ŷáoŪ Ń³ŷ¹»ē ĸ ·³ÉÇē

¹⁰⁷ ²Ūē ³Ī³ŷóÇó · ·ŷñ³ Ńŷ³ñ³Ī áń ÇŪ³ēĪ ŷ»ñÇ Ū³éÇŷĪ Ī »ē ŷ³ · · Г.Меликишвили, 1964, ÇÇ 29; I.Diakonoff, 1971, ÇÇ 59; М.Хачикян, 1985, ÇÇ 64; G.Wilhelm, 2004, ÇÇ 125:

¹⁰⁸ Ī »ē ē. ²ŪĪ³ŷŷŪ³ŷ, 2003, ÇÇ 17:

¹⁰⁹ ^{LŪ}ar=še ^{MEŠ} · · ^{LŪ}wa=še ^{MEŠ} μ³é³Ū»ñÇ Ń³Ī³ŷ³Ī³ŷ ÇŪ³ēĪ Ç Ń³Ū³ñ Ī »ē ŷ³ · ·

I.Diakonoff, 1971, ÇÇ 69:

¹¹⁰ ·³Ū³éĪ³Ī āĸ, áń ³Ūē ŷáoŷŷ ³Ī³ŷóŷ ĸ ³éĪ³ŷŷ · · ^{UDU}šusše/UDU-še, ĀB-še, GUD-še μ³é»náŪŪ: Ū³éŷ³. ÇĪ³Ī³ŷŷ . Ń³Ī³ŷáoĀláoŷáoŪ Ń³Ū³ñĪáoŪ ĸ, áń ^{UDU}šusše μ³éÇ ŪÇĪ í»ñÇÇ -še-ŷ á³Ī³ŷáoŪ ĸ ŃÇŪŪÇŷ, ÇēĪ UDU-še, ĀB-še, GUD-še Ū»náŪ. Ū.ŪñÇĪñÇĒÁ ³é³Ç³ñĪáoŪ ĸ Ī³ñ¹ŷĒ UDU.ŠE, ĀB.ŠE, GUD.ŠE` ŠE-Ç Ī³Ī³»éŷ»éáĪ Šǎ³ñ³ñĪ; ·³Ū³÷³ñ³. Çná, Çŷǎǎ»ē áń Ē»Ā³Ī³ŷē»ǎ³. ñ»náŪŪ ĸ [1952, ÇÇ 298]:

Ý³ · μ³ ε³ ἰ³ ¼³ ἰ³ Ý ÇÙ³ εἰ áí, ÇŸáḍ»è` ³Ýóυ, · Çñù, »ñ»ù, ááñ»ù, Ùçìù, í³¼ù, ½³ñÙ³Ýù, ÑÙ³Ùù, ÷áóù(÷áóùè), Ùù-ñáóù(Ùùñáóè) · ³Ùε μ³ ¼Ù³ Ἀçí μ³ ε³»ñáòÙ (ÝÙ³Ý · áñí³ ἰáóÀÙ³ Ùμ · áñí áóŸ; Ý³ · ³ñ¹Ç Ñ³ Ù»ñ»ÝáòÙ): Ð³ Ù»ñ»ÝáòÙ -ù-Çó áóŸ»Ýù Ý³ · -ùÇŸ, -ù»³Ý Ó· »ñÁ, ÇŸáḍ»è` »ñí áùÇŸ Š»ñí áóèÁ ÙÇ³ èÇŸí, »ñí áù»³Ý · ³ÙεŸ: Ð³ Ù»ñ»ÝáòÙ ³Ùε³ ἰ³ ÝóŸ»ñáí ἰ³ ½Ù³ ἰ³ ἰ³ μ³ ε³»ñÁ Ñáḗáí í áòÙ »Ÿ Ñá· Ý³ ἰÇ Ἀíáí (³Ý»½³ ἰ³ Ý μ³ ε³»ñ »Ý): ØÇŸá¹»è áóñ³ ñí »ñ»ÝáòÙ [-s/-si-] ³ ἰ³ ÝóÁ · Çí ³ ἰóí áòÙ ç ÑÇÙùÇ Ù³ è¹¹, Ñ³ Ù»Ý³ ÙŸ ¹»ḗé í »ñ³ ó³ ἰ³ Ý · áù³ ἰ³ ÝŸ»ñÇ ÇÙ³ εἰ áí Ñ³ Ý¹»è · ³ḗáóó: Ð³ Ù. ù-Ç ἰ³. Ù³ Ý Ñ³ ñóáòÙ Ù³ èŸ³. »í Ý»ñÇ ÑñÇ³ ÝáòÙ ÙÇ³ èŸáóÀáóŸ áí³, Ἀεἰ ³ ε³ ἰ³ »ḗé ἰ³ ñ³ ἰ³ ἰ³ ἰ³ ἰ³ ñí ÇùÇ· ³ ÙŸ ἰ³. áòÙ ç ÑŸ¹»ἰ ἰñáḗ³ ἰ³ Ý ἔ»½í Ç Ñá· Ý³ ἰÇ áóòó ἰ³ ÝÇ - *es/-*os í »ñç³ í áñáóÀáóŸÇó¹¹²:

-i-ka-(ne), -a-ku-ne - Ñ³ Ù. -í (Ý), -áóí, -Çí, -Çí-³Ý: áóñ³ ñí »ñ»ÝáòÙ ³Ùε³ ἰ³ ÝóŸ»ñÇó áóŸ»Ýù ^{L15}šepi=ka=ne [šexei=ka=n]¹¹³ Ší»÷³ · áñí (Ý»ñ)(±); (ÑÙÙí. šep- Ší»÷»ḗ! - Ñ³ Ù. ἰ»÷»ḗÉ), ^{L16}urbi=ka=ne, ŠḗáÑ³ μ»ñ(í)áò(±), (½áÑ) Ù³ ἰ áóó(í)áò(±)!, ^{L17}urbi=ka=šé¹¹⁴ Š±! (ÑÙÙí. urb- ŠḗáÑ»ḗ, ½áÑ Ù³ ἰ áóó»ḗ!, urbi=ne (³ ἰ³ -ἰ³ Ý) ŠḗáÑ³ μ»ñ(í)áò(±)!), ušḗ=ak=une [ostḗ=ku=n] Š(±); (ÑÙÙí. ušḗ-[ostḗ-] Š³ ñβ³ ἰ»ḗ! - Ñ³ Ù. áéí (³)ÝáóÉ Šó³ ἰ ἰ»ḗ, Ç μ³ ó Ñ»é³-Ý³ é · ³ÙεŸ!)¹¹⁵: Ð³ Ù»ñ»ÝáòÙ -í (Ý) (Ñá· Ý. áóòó.Ñ³ Ùó. -í áóŸ-ù/è, Ἀù Ñáḗáí. -í³ Ý) ³ ἰ³ Ýóáí áóŸ»Ýù μ³ ¼Ù³ Ἀçí μ³ ε³»ñ, ÇŸáḍ»è` ³ñáó-íŸ,

¹¹¹ ἘŸáḍ»è ³ñ¹Ç Ñ³ Ù»ñ»ÝáòÙ, ùñÇŸí· Ἐáèù (è»è. ἘáèùÇ, · áñí. Ἐáèùáí), ùñ»Ýù (è»è. ùñ»ÝùÇ, · áñí. ùñ»Ýùáí) · ³ÙεŸ:

¹¹² Ø³ Ḧñ³ Ù³ èŸ í »è Γ.Джаукян, 1982, çÇ 139 · 222 ἰ³ Ý. 75:

¹¹³ Ù.Ð³ ñáóÀáóŸÙ³ ḦÁ ³ ÙŸ μ³ Ó¹³ ἰ áòÙ ç ^{L15}šipi-kani Ó·áí· -kani-Ç Ù»Ç ἰ »èŸ»ḗáí áóñ³ ñí. -ka(i) »í¹ ÇñÁ· Š³ éç · ÇÙ³ εἰ áí, Çéí μ³ éŸ ³ ÙμáóÇáóÀÙ³ Ùμ Ἀ³ ñ· Ù³ ÝáòÙ ç Ššipi-Ç (šipi Ù³ ñ¹áó) ³ éç Ç! [Н.Арутюнян, 2001(КУКН), çÇ 462]: è³ ἰ³ ÙŸ ÑÙÙí. Ñ³ Ù³ ÝÙ³ Ý ^{L16}urbi=kani/e=kai Šurbi=ka=ni/e-Ç ³ éç Ç!, áóñ ÙÇ³ Ἀ³ Ù³ Ý³ ἰ ³ éŸ ç · -ka(i) »í¹ ÇñÁ, · -ik-ani/e μ³ ε³ ἰ³ ¼Ù³ ἰ³ Ý³ ἰ³ ÝóÁ:

¹¹⁴ ²Ùε Ó·áí ἰ³ ÙáòÙ ç áóñ³ ñí »ñ»ÝáòÙ -v-ka³ ἰ³ ÝóÇ · ááóÀÙ³ Ý Ù³ èÇŸ, áñÁ Ñ³ Ù³ -ḗ³ ἰ ³ èÉ³ ÝáòÙ ç Ñ³ Ù. -³/áó/Ç-í-ÇŸ: ἰ »ñçÇŸè Ñ³ Ù³ ñí áòÙ ç Çñ³ Ý³ ἰ³ Ý³ ÷áÉ³ éáóÀáóŸ, μ³ Ùó áá ÙÇβí :

¹¹⁵ ³ó³ éŸ ἰ³ ḗ, áñ ³Ùε³ ἰ³ ÝóŸ ç ³ éŸ ç Ḧ³ · ^{L16}ú-di-ku₉-né (^{L16}udi=ku=ne) (éáíáñ³ μ³ ñ ἈŸÁ»ñóí áòÙ ç ^{L16}ú-di-qu-ni) Ší³ éç ἰ³ ñÇá(š), Ù³ ñ½á³ Ḧ(š); μ³ éáòÙ, ÑÙÙí. ú-di-da-be Š(±); ÑŸ³ ñ³ ἰáñ μ³ Ó·óÇ Ñ»í : ²Ùε ¹»ḗáóòÙ udi/e- ³ñÙ³ ἰÇ Ù»Ç· uḗi/e- ἈŸÁ»ñóÙ³ Ùμ, Ἀñ»è³ ἰ³ ñ»Ç ç ἰ »èŸ»ḗ Ñ³ Ù. áóí -»É μ³ Ù³ ñÙ³ ἰ Á: ἈÙ³ εἰ Ç Ñ³ Ù³ ñ ÑÙÙí. Ñ³ Ù. ἰ»ñ ŠÁÙ, · ³ ἰ³ é; μ³ éÇ Ñ»í, áñÇ ḦÙ³ Ý ÇÙ³ εἰ Ἀ · ³ éÇ è ç Šáóí »ḗáóí · ³ Ó³ ÷³ ñÇó [ἰ »è Ð.₂ · ³ éŸ³ Ḧ, Ð² · II, çÇ 576]:

13Éāō-īY, īñāō-īY, Ūāō-īY, 3ñ». 3-īY, ī3Ūī3-īY .. 3ŪEY: 2Ūē
 3ī3YōÁ. 3ÉÇē ĸ Ñ.-». -kōn/kon-Çó (μ3 Ū3 1ñŪ3É 3ī3Yó ĸ ī3½Ūī 3ī -
 ko/kō--ÇŌ -n Ū3ÉYÇİÇ Ñ3í »ÉāŪáí): -Āī, -āōī 3ī3YōYñĀ Ñ3Ūñ»-
 YāŪŪ μ3í3ī3Y ī 3ñ3 íí3 í »Y: 3ñ3 Yū ÑÇŪY3 ī3YāŪŪ āŪŪY ÷ áúñ3 -
 óāŪŪā- ÷ 3Ū3 ūβ3 ī3Y ī3Ū 3YŪ óāŪŪŪ ī íāŪ ÇŪ3 ēī, ÇYāā»ē 3ŪÇ-Çī
 (-ī3Y), 3ēī Ū-Çī (-ī3Y), ÉŪÇī (-ī3Y), Ū3Y-āŪī, Ū3ñ½-
 Çī, Ū3ñī-Çī, é3½Ū-Çī, Ū3Ūñ-Çī, ÷ áúñ-Çī (-ī3Y) .. 3ŪEY,
 Çēī Ū3ñ-Çī (-ī3Y) μ3 éāŪŪ Y3 .. Ñā. Y3 īÇ3 īññī: -Āī -3Y Ūāí
 āŪŪYŪ āŪŪ-Çī -3Y ŠāŪŪÇī; μ3 éÁ: ēñ3 Yū Ū3 é3 Ūμ . 3ÉÇē »Y
 Y3 Éāñ1ÇŌ μ3 é3 í »ñÇÇ Y-Ç 3 YīāŪáí¹¹⁶, Ū3 é3 Ūμ āŪŪYŪ Çñ3 Y3 ī3 Y
 ī3 . āŪŪ, āñāYū Ñ3 Ūñ»YāŪŪ É3 éYí »É »Y: YÇī ā»ī ū ĸ Ñ3 Ū3 ñĀÉ Ñ3 ī -
 ī3 ā»ē Yñ3 Yū, āñāYū Ñā. . āŪŪŪ/Ñ3 ŪŪ. .. Ā» ū Ñāfáí YñāŪŪ ā3 Ñā3 Y»É »Y
 í »ñÇÇY -Y-Y (-ī3Y/-ī āŪŪ-ū/ē)¹¹⁷: āŪñ3 ñī »ñ»YāŪŪ 3ŪY í ī3 Ūī 3 ī ĸ -
 ku-ne .. -ka-ne Ū »ñāí: ŪŪāŪĀÇ ē3 ī3 í āŪŪŪ3 Y ā3 ī x3 éáí 3 é3 ŪĀŪ
 1Āí 3 ñ ĸ Éāē»É 3 Ūē »ñī āŪ ī 3 ñμñ3 īYñÇ Ā» ū ī3 Ū āŪŪŪŪ Ñāfáí YñĀ
 Yñī3 Ū3 ŪY»ÉāŪ Ū3 éÇY: ŪÉY»Éāí Ñ3 Ū3 ī »Ūēī ÇŌ Āññ ē ī3 ñĀÉ ĸ »Y-
 Ā3 1ñĀÉ, āñ¹¹⁸ šepi=ka=ne μ3 éÁ 1ñī 3 ī ĸ ē»é3 ī3 Y Ñāfáí áí¹¹⁸: ŪĀ » 13
 ÇñāŪ 3 Ū1 ā»ē ĸ, 3 ā3, Āññ ē ī3 ñĀÉ ĸ Ūī 3 ī »É, āñ éāŪŪY 3 ī3 YŪŪ »ñī āŪ
 ī 3 ñμñ3 īYñÇ (Ū3 ŪY3 13 ñŪñÇ) Ñ3 Ū3 ñ Ñāfáí Ū3 Y Ñ3 Ū3 ī3 ñ. āŪŪ
 . āñī āŪŪ ĸ Ñ3 Ūñ»YÇY Ñ3 Ū3 YŪ3 Y μ3 BÉāŪŪ: ē3 ī3 ŪY 13 Ū»½ ūÇā Ñ3 -
 í 3 Y3 ī3 Y ĸ Āí āŪŪ:

-(u)-mene [-(u)-men] - Ñ3Ū. -(āŪ)ŪY (Ā» ū Ñāfáí. -(āŪ)Ū3Y, Ñā.
 āŪŪ/Ñ3 ŪŪ. -(āŪ)ŪāŪŪ-ū/ē) <* -men: Ā. Ū3 í āYáí Ā ÑY3 ñ3 í āñ ĸ
 Ñ3 Ū3 ñāŪŪ āŪñ3 ñī . sudumeniedi Š(±) (Āēī Çñ»Y ā»ī ū ĸ í »ñĀŪŪ »É
 sud=umæ=nedæ¹¹⁹) μ3 éÇ Ū»Ç 3 é3 YŪY3 ŪY»É -umæ 3 ī3 YŪÁ, āñĀ Y3
 Ñ3 Ū3 Ū3 ī āŪŪ ĸ Éāēé. -umme/-ume 3 ī3 YŪŪ Ñ»ī¹²⁰: ē3 ī3 ŪY 3 ī YŪŪ Ūī

¹¹⁶ 2Ūē . āñĀYĀ3 ŪÁ B3 ñāŪŪ3 īí »É ĸ Y3 .. Ñ»ī 3. 3ŪāŪŪ, āñÇ 3 ñŪāŪŪāŪŪ 3 ñÇ
 Ñ3 Ūñ»YāŪŪ 3 Ūē 3 ī3 YŪáí ī3 ½Ūī 3 ī B3 ī μ3 éñ, āñāYū . ñ3 μ3 ñāŪŪ 1 »ē ā3 Ñā3 YāŪŪ ĸ ÇY
 μ3 é3 í »ñÇÇ -Y-Y, ĪāñŪñ»É »Y 3 ŪY:

¹¹⁷ 2Ūē .. Ñ3 ñ3 īÇŪ 3 ŪE Ñ3 ñŪñÇ Ū3 éÇY 3 é3 í »É Ū3 Yñ3 Ū3 éY ī »ē ħ.æ3 ÑāŪŪŪ3 Y, 1987,
 ÇÇ 238-239; 2.2 μñ3 Ñ3 ŪŪ3 Y, 1976, ÇÇ 27-34 .. 3 ŪEY:

¹¹⁸ 2 ñŪ3 Y3 . ñāŪŪŪ3 Y 3 ŪY Ñ3 ī í3 í āŪŪ, āŪñ í3 Ūī 3 ī ĸ éāŪŪY μ3 éÁ, Āí 3 ñī í āŪŪ »Y
 ½3 Y3 ½3 Y Ū3 ñī í3 YŪ ÉŪμñ, āñāYŪ ŪÇ Ū3 éÁ 3 ī YŪŪŪ Ūī āñ»Y ñī 3 ī ĸ ē»é3 ī3 Y Ñāfáí áí . ĸ »ē
Н.Арутюнян, КУКН (2001), 3 ñŪ. 412b ī3 Y. 14:

¹¹⁹ Āñ3 ī3 YāŪŪ āŪñ3 ñī »ñ»YÇ »½3 īÇ āŪŪñ3 ī3 YÇ í »ñÇÇ í āñāŪŪāŪŪY - (e) di ĸ, .. āā Ā»
 -nedi, ÇYāā»ē āñ »YĀ3 ñāŪŪ ĸ Ā. Ū3 í āYáí Ā: 2Ūē Ū3 éÇY ī »ē 11.2.8:

¹²⁰ Éāē»Éāí Éāēé. -umme, -ume 3 ī3 YŪŪ Ū3 éÇY Ā. Ū3 í āYáí Ā YāŪŪ ĸ, āñ μ3 Ū3 é3 í ĸ
 āĸ, āñ āŪñ3 ñī »ñ»YāŪŪ 3 ŪY í3 Ūī 3 ī ĸ sud-ume-niedi Š(±), āñĀ Y3 Ñ3 Ū3 Ū3 ī āŪŪ ĸ sud-u-

ĺ, añ ³ Ůei »Ō · añĪ aóY»Yù [- (u)men] - Ñ³ Ů. - (áō) ŮY (³ñ-ŮY
 §³ ñŮ³ ĩ ĩ, μ»Ō-ŮY §μ»ñŮĪ, · »ŌŮY §μáōñ¹Ī, ÑÇŮY §ÑÇŮùĪ, è»ñŮY
 §è»ñŮĪ; ³ ŮEY) ³ ĩ³ YóÇ Ñ»Ī : àōñ³ ñĪ »ñ»YáōŮ ³ Ůè ³ ĩ³ YóáĪ aóY»Yù
 imen- §ÑÇŮùĪ - Ñ³ Ů. ÑÇŮY, -Ů³Y/ŮáōY-Ů¹²¹ ĩ»ñāYŮŮ³É sud=u-
 =mene §(±)Ī μ³ é»ñÁ: Sud=u- ³ ñŮ³ ĩ áĪ ĩ³ ½ŮĪ ³ ĩ μ³ é»ñ aóY»Yù
 ŮÇ³ ŮY ³ ñŮ³ Y³ · ñáōŮáōY»ñÇŮ Ů»ĪáōŮ [KYKH 520 л.с.13, о.с.8, 8], Ů»Ī
 ³ Y. ³ Ů sud=u=meni / e=edi · áŮ³ ĩ³ YÇ (áōŮ»añ³ ĩ³ Y ÑáfáĪ *sud=u-
 =mene / i-ÇŮ) ĩ»ñĪáō ³ Y. ³ Ů sud=u=št=u (=ne) μ³ ŮÇ ĩ »èùáĪ:
 àōß³ · ñ³ ĺ, añ Ñ³ Ů»ñ»YáōŮ--áō-èĪ ³ ĩ³ YóáĪ ³ ĩ³ YóáĪ áŮ μ³ é»ñÁ -
 (áō)-ŮY-áĪ ĩ³ ½ŮáōŮáōY»ñáōŮ Ñ³ Y¹»è »Y · ³ ÉÇè Ñ»Yó -áō-ŮY ĩ ³ ñ-
 μ»ñ³ ĪáĪ: ÆYá»è óáŮŮŮ »Y ĩ ³ ÉÇè sud=u=št- / sud=u=meni- μ³ -
 é³ Ů»ñÁ, YáōŮY á³ ĩ ĩ»ñY ĺ ³ éĪ³ Y³ ĩ»ñ³ ñĪ »ñ»YáōŮ (³ Ůè Ů³ èÇY
 ĩ »è Y³ ĩ 1.4 Ī»Ī 1): Đ³ Ů»ñ»Y -ŮY ³ ĩ³ YóÁ Ī³ · áŮŮ ĺ Ñ-». * -men/-mŋ-
 ÇŮ, áñÁ ÑÇŮY³ ĩ³ YáōŮ ĩ³ ½ŮáōŮ ĺ · añĪ áŮáōŮŮ³ Y ³ YáōY»ñ: Đ³ Ů»ñ»YáōŮ
 ³ Ůè ³ ĩ³ YóÇ -áō-ŮY ĩ ³ ñμ»ñ³ ĪÁ μ³ Ů³ ÑÇŮù»ñÇŮ ĩ³ ½ŮáōŮ ĺ μ³ Ů³ -
 YáōY»ñ, ÇYá»è Èù-áōŮY, ÑáfáĪ -áōŮY ĩ ³ ŮEY. ³ ŮY Ñ³ Ů³ ñĪ áŮŮ ĺ
 Ñ³ Ů»Ů³ ĩ ³ μ³ ñ áŮŮ · áŮ³ óáōŮáōY¹²² (Ī »è Y³ ĩ 1.4 Ī»Ī 1' -v-št-
 ³ ĩ³ YóÇY ĩ»ñ³ μ»ñáŮ Ñ³ ĩ ĩ³ ĪÁ):

-v-bi [-v-wi/-vi] - Ñ³ Ů. -ÇŮ, -»ō, -³ō, -áō, -áĪ, -μ < *-bhi:
 Đ³ Ů»ñ»YáōŮ · añĪ Ç³ ĩ³ Y ÑáfáĪ Ç óáŮŮÇáY ĺ: ĩ³ ½ŮáōŮ ĺ Y³ ĩ ³ Ů³ ĩμ³ ŮY»ñ,
 ÇYá»è ³ ñ¹-³ ñ-»ō, ³ ŮYáŮŮ»Ī-»ō, èĪ áŮ. -ÇŮ, Èñ-ÇŮ, Ñ³ ½-
 ÇŮ, ĩ³ ŮŮ-ÇĪ ĩ ³ ŮEY: àōñ³ ñĪ »ñ»YáōŮ -v-bi Ů³ èYÇĪÁ ĩ³ ñĪ »è Á»
 ĩ ĩ³ ŮĪ ³ ĺ Ñ»Yó ³ Ůè Ů³ ĩμ³ Ů³ ĩ»ñĪ Yß³ Y³ ĪáŮŮŮ³ Ůμ:

1.4 ³ Ů³ ĩ³ YóY»ñ

1. àōñ³ ñĪ »ñ»YÇ μ³ Ů³ ĩ³ YóY»ñÁ: àōñ³ ñĪ »ñ»YÇ μ³ Ů³ ĩ³ YóY»ñÇ

št-u(ni) μ³ ŮÇ Ñ»Ī, ÇYá»è Y³ ĩ kulme §á³ ÑáŮei Ī μ³ é»ñáŮŮ: ĩ ñÇÇYÁ Y³ Ñ³ Ů»Ů³ ĩ áŮŮ
 ĺ kulu- ŠÁáŮY»É, ÷ Éá»Ī; μ³ ŮÇ Ñ»Ī ĩ»YÁ³ ĩñ»éáĪ *kul-ume > kulme ³ YóáŮŮ [I.Diakonoff,
 1971, ĺÇ 146, ĩ³ Y. 154]: ² ĩ»ÉÇ áŮŮ ĩñĪÇY ³ Y¹ñ³ ¹³ èY³ éáĪ ³ Ůè Ñ³ ñŮÇY Y³ YáŮŮ ĺ, añ áŮñ³ ñ-
 ĩ »ñ»YáŮŮ ³ Ůè ³ ĩ³ YóÁ Y»ñĪ³ Ů³ óĪ³ ĩ ĺ ŮÇŮŮY Ů»Ī ĩ³ éĪ³ ĩ»ÉÇ μ³ éáĪ (Ñ³ ĩ³ Y³ μ³ ñ YĪ³ ĩ Ç
 áŮY»Y³ éáĪ sudumeniedi-Y) [И.Дьяконов, 1979, ĺÇ 75]: ¶Ī.Ī ÇÈÑ»ÉŮÁ -umæ-Y ĩ³ éĪ³ ĩ³ YúáĪ
 YáŮŮ ĺ áñá»è ³ YáñáŮÇ óáŮŮÇá μ»ñ»éáĪ Ñ»Ī Ů³ É ŮÇÇY³ ĩY»ñÁ' ašhume §AYĪ³ ŮáŮŮ(±)Ī,
 sudumeniedi §(±)Ī [G.Wilhelm, 2004, ĺÇ 125]:

¹²¹ èĪ áŮ. ³ μ³ YŮ³ Y Ñ³ Ů³ ñĪ »è VI:

¹²² ² ŮĪ Ů³ èÇY ĩ »è ¶Ī.æ³ ÑáŮĪŮ³ Y, 1987, ĺÇ 239:

13 e3 i3 n. U3 Y U3 eC Y i »e III.1 I »i 1: 13 U3 Ya0Y »n i3 ½Ua0
 3 i3 YoY »nç U3 eC Y i »e I.3 I »i 2: 2 Uei »0 U3 Yn3 U3 eY I Y »n i3 U3 o-
 Y »Yu 3 UY m3 U3 i3 YoY »nA, añaYo u »n3 i3 Y3 i3 Y C U3 ei A a0n3 ni »n»-
 Ya0U i3 U B3 i Aa0E ç . Çi 3 I o í a0U, i3 U AY I N3 Yn3 a »e aç
 . Çi 3 I o í a0U: Ð3 U »Y3 UY 1 »aè, »03 í í i3 Ua0A0a0Y »na0U aç »n »a0U:

-v-št- [-v-št-] - N3 U. --Ç/3/»/a0-ei < *-v-s-ti: a0n3 ni »n »Ya0U
 i 3 n3 i i3 i m3 U3 i3 Yo ç: OÇYa 3 UAU »03 í ma fan í i3 Ua0A0a0Y »na0U
 3 UY N3 í »E í a0U ç 3 Y U Ç Ç3 a »e m3 U3 N Ç U u Ç m Y3 í a n Ó3 U Y3 í a n Ç Y,
 Ç Ya a »e` ama=št- Š3 U n »E! (N U U i . am- Š3 U n »E!), šulu=št- Šeá-
 Ó3 É, . »i Ç Y AY I Y »E! (N3 U. eá0-3É, eá0-a0-U Y), šidi=št- Š i3 eá0-
 ó »E! (N U U i . šid- Š i3 eá0 »E!), sudu=št- Š(±) (N U U i . sudu-
 =meni- Š(±)) 3 U E Y: a0n3 ni . i »uei »na0U 3 Ue 3 í3 Yoç C U3 ei A
 a3 n ½ a ç aç »n »a0U¹²³: Ð3 U »n »Ya0U -v-ei 3 i3 YoA m3 U3 n U3 i Y »n Ç0
 i3 ½Ua0U ç m3 U3 Ya0Y »n (. a n í a0a0A03 Y 3 Ya0Y »n) » Ya0U Y a »e
 N3 í »E í a0U ç m3 U3 n U3 i Ç Y (m Y3 í a n Ó3 U Y3 í a n Ç Y), Ç Ya a »e` a0i »-ei
 (a0i »-U), N3 Y. Ç-ei (N3 Y. -a Ç U < * N3 Y. Ç-a Ç-U), ½. 3-ei
 (½. 3-U), C U3-ei (C U3-Y3-U, C U3-o), »Eá0-ei (»E3-Y »-
 U, »E-a0-U Y), ÷3Eá0-ei (÷3E-a »-U, ÷3E-a0-U Y) 3 U E Y: 2 U Y
 í3 . a0U ç N.-. *-s-ti-Ç0, a n A m3 O3 1 n U3 É 3 í3 Yo ç¹²⁴: Ae i ¶.
 æ3 Na0 i U3 Y Ç N3 U »n »Ya0U eá0Y 3 í3 Yoç--a0-ei i 3 n m »n3 i Ç0
 i3 ½U i 3 í m3 e3 O »n Ç0 B3 i »n A Ya n3 i3 ½Ua0A0a0Y »n »Y, a n i »0 -a0-Y
 a0Y Ç Ya0U 1 »n A, Ç Ya a n m3 U3 Ya0Y »n i3 ½Ua0 - (a0) -U Y 3 í3 Yo a0U¹²⁵:
 A E Ya a »e »n »a0U ç a0n3 ni . sudu=št- / sudu=men- O »n Ç N3 U »U3 i a0-
 U Ç0, Ya0U Y a3 i i »n Y ç 3 e i3 Y3 » a0n3 ni »n »Ya0U: Ð U U i . Y3 »
 (n)=ulu=št-[(n)=u lu =st=-] Ša00 »a n (í) »E, 3 e3 Ç Ya n 1 »E! - N3 U.
 U0-a0-U Y < *U-a00-a0-U Y, šulu=št-[so lu =st=-] Šeá03 É,
 . »i Ç Y AY I Y »E! - N3 U. eá0-a0-U Y 3 U E Y:

-(v)-t- (eá í a n3 m3 n i 3 e3 13 n0 í a0U ç -(v)-d-) - N3 U. -3 i -, -a i -,
 -i - (±): a0n3 ni »n »Ya0U 3 e3 í »E N3 x3 E N3 Y i Ç a00 m3 U3 i3 YoY »n Ç0
 ç: I 3 na0 ç i n í »E Ç Ya a »e` u/o, a, i/e Ó3 U Y3 í a n Y »n Ç0, 3 U Y a »e` ç E

¹²³ A. U3 I a Ya í A, N3 U »U3 i »E í A E a0e. -v-st- m3 U3 i3 Yoç N »i , N Y3 n3 í a n ç N3 U3 na0U,
 a n 3 U Y 3 n i 3 N3 U i a0U ç . a n í a0a0A03 Y Ç Y i »e Y Ç í a0A03 Y, 3 í3 n i »E Ç a0A03 Y C U3 ei [1971, ç
 117] (i »e Y3 » M.Хачикян, 1985, ç 61): e3 i3 U Y »03 í í i3 Ua0A0a0Y »n Ç0 13 aç »n »a0U: ¶. i Ç E-
 N »U A 3 U Y Ya0U Y a »e N3 U »U3 i a0U ç E a0e. Y B i 3 í m3 U3 i3 Yoç N »i » Y B »E í e3 i3 U Y, a n a0n3 ni »-
 n »Ya0U eá0Y 3 í3 Yoç Y B3 Y3 í a0A0a0Y A N3 U i Y Ç a ç [G.Wilhelm, 2004, ç 129]:

¹²⁴ í »e ¶. æ3 Na0 i U3 Y, 1987, ç 240:

¹²⁵ Г.Джаукян, 1982, ç 125-126:

μ³ Ó³ Ó³ ÚÝÇó N̄i á: î»ë, únÇÝ³ Í` at=qa=na=(t=u)- ŞAYÍ³ Ú»É,
 N̄³ i áóò»É!, erşı/e=t=u- Ş³ ½³ İ »É, μ³ ó ÁáŌÝ»É!, zani/e=t=a-
 [jaini/e=t=a-] ŞÓ³ ÚÝ İ³ É, Éäè»É!, n=ebşı/e=t=u-
 [n=ewşı/e=t=u-] (N̄³ Ū. Ū-³ŌB-³İ-»É), zel=t=u-[cel=t=u-]
 Şx»Đ»É(±), á³ İ é»É(±)! İ³ Ú Şİñx³ İ »É, ÷áũñ³ óÝ»É, Ý»Ō³ óÝ»É! ...³ ÚÉY:
 ¶.i ÇÉN»ÉÚÁ áóñ³ ni »ñ»ÝáóU³ é³ YóY³ óYáóU Ç` -id-, -ud-, -ad-
 (Ú»İ³ Ý. ³ Ū), -d- μ³ Ú³ Í³ YóY»ñÁ, áñáYú Ý³ Ó`áí Úáí Ç N̄³ Ú³ náóU
 Éáóé. -ed- μ³ Ú³ Í³ YóÇÝ, ÝB»Éáí è³ Í³ ÚÝ, áñ áóñ³ ni »ñ»ÝáóU³ Úè
³ Í³ YóÇ ÇU³ èİ Á aÇ »ñ`áoU¹²⁶: àñáb áóéáóUÝ³ èÇñáŌY»ñ³ ÚÝ μÉ»óYáóU
 »Ý áóñ³ ni . d(u)- (=t(u)-) Ş³ Ý»É, İ³ É! (N̄UŪı . N̄³ Ū. İ³-Ū, İ áŌ-
 ñ, »-İ, (»)İ áŌ Şİ³ É, ³ Ý»É!) μ³ ÚÇó¹²⁷: ÚU³ Ý . áñÍ³ Í áóŪáóY
 áóY»Yú Ý³ ... İ »ñáYBÚ³ É N̄³ Ū. ½áó. ³ N̄»éÇ N̄³ Ú³ ñ, áñÁ YáóUÝ»á»è İ³ náŌ Ç
 . áñÍ³ Í İ»É³ Úè μ³ Ú³ N̄ÇU»ñÇ N̄i (N̄³ İ İ³ á»è á³ İ x³ é³ İ³ Ý ÇU³ è-
 İ áí), ÇYáá»è Ú³ Ý İ³ É, Náóá İ³ É, Ó³ ÚÝ İ³ É, ½áé İ³ É ...³ ÚÉY:
 è³ İ³ ÚÝ U»½³ é³ İ»É N̄³ İ³ Y³ İ³ Ý Ç Áí áóU, áñ İ»ñÇÝÇè Ú»Ç á»İ ù Ç
 İ »èY»É N̄³ Ū»ñ»YÇ -áİ-, -³İ¹²⁸-, -İ- μ³ ½Ú³ á³ İ İ³ İ³ Ý
 μ³ Ú³ Í³ YóY»ñÁ, áñáYóÇó áóY»Yú, únÇÝ³ Í` Ū-³ŌB-³İ-»É (N̄UŪı .
 áóñ³ ni . [n=ewşe/i=t=u-] ŞUánÁ»É, İİ ni »É!), N̄³ èİ-³İ-
 »É, İñx-İ-»É, μİ-İ-»É, Éáó-áİ-»É ...³ Úè μ³ Ú³ Ó`»ñÁ:

-an- - N̄³ Ū. -³Y- : áóñ³ ni »ñ»ÝáóU Í³ Ú³ Í³ Í³ Ç` ke(i)t=an-
 Şİ»Yı náY³ óY»É, Ç ÚÇ N̄³ İ³ Ú»É!¹²⁹, uşh=an- Şİ³ É(±), BÝánN̄»É(±)!,
 Áñ`è Ý³ ... aşt=an- Ş(±)!, hiş=an- Ş(±)! μ³ Ū»náóU: A., Ú³ Í áYáí Á,
 μ»ñ»Éáí é³ çÇÝ »ñíáó únÇÝ³ ÍY»ñÁ, N̄Y³ ñ³ íáñ Ç N̄³ Ú³ náóU, áñ éáóUÝ³
³ Í³ YóY áóYÇ á³ İ x³ é³ İ³ Ý »ñ³ Y.¹³⁰: 2Úè N̄³ nóáóU 1Á³ ñ Ç
 N̄³ Ú³ Ó³ ÚÝı»É Ýñ³ N̄i : Đ³ Ú»Y³ ÚÝ 1»áè, »Ō³ Í í³ ÚáóŪáóY»ñÇó³
 áÇ »ñ`áoU, Ú³ Y³ í³ Y³ I áñ únÇÝ³ ÍY»ñÁ è³ İ³ í³ ÁÇı »Y ... áá Náóé³ ÉÇ:
 YU³ Ý »½ñ³ İ³ óáóŪU³ Y N̄³ Ú³ ñ: ¶.i ÇÉN»ÉÚÁ YáóUÝ»á»è, áóñ³ ni »ñ»ÝáóU

¹²⁶ G. Wilhelm, 2004, Ç 129:

¹²⁷ İ »è, únÇÝ³ Í, Г.Меликишвили, 1964, Ç 45: ¶.æ³ NáóU³ YÁ İ»ñÇÝè N̄³ Ú»Ú³ İ áóU Ç N̄.-». *dhē-Ç N̄i , anÇó áóY»Yú N̄³ Ū. 1Y»É μ³ ÚÁ [1988, Ç 139]:

¹²⁸ 2Úè ³ Í³ YóÁ Ú³ èY³. Çı ³ İ³ Y . ñ³ İ³ YáóŪáóYáóU éáí áñ³ μ³ ñ İ³ áí áóU Ç N̄-³İ-³Y-
 »É μ³ ÚÇ N̄i : è³ İ³ ÚÝ áá páfan 1»áũ»náóU Ç, áñ 1³ çñ³ ñ³ óí³ Ç : 2Úè Ú³ èÇY İ »è ¶.æ³ NáóU³ Y, 1987, Ç 353:

¹²⁹ A çñ. Ú³ YáóŪáóYÁ Ú»ñY : 2Úè N»ŌÇÝ³ İY»ñ Á çñ. Ú³ YáóU »Ý ŞáóŌ³ ní»É!: Ø³ Yñ³ Ú³ èY³
 ç Úè Ú³ èÇY İ »è é. 2Ú³ İ³ ½Ú³ Y, 2003, Ç 41:

¹³⁰ Ú³ ç Úè YáóUÝ³ ³ Í³ YóÁ, YU³ Y³ İ³ ÇÁ ÇU³ èİ áí, İ »èYáóU Ç Y³ ... ÉáóéÇ»ñ»YáóU (İ»ñÇÇ-
 YáóU Ý³ ... -am- İ³ çñ»ñ³ íáí) [I.Diakonoff, 1971, Ç 114]: 2Úè Ú³ èÇY İ »è Y³ ... М.Хачикян, 1985, Ç 60:

3 é3 ÝÓÝ3 óÝ»éáí ÝáóÙÝ -an- μ3 Ú3 Í3 ÝóÁ, 1ñ3 ÝΒ3 Ý3 ÍáóÁÙáóÝÁ
 Ñ3 Ú3 ñáóÙ ζ 3 ÝÑ3 Ùí 131: 2Ùè 3 Í3 ÝóÁ, Áèí »ñ`áóÙÁÇÝ, á»í ù ζ
 Ñ3 Ú»Ù3 í »É Ñ3 Ù. -3Ý- μ3 Ú3 Í3 ÝóÇ Ñ»í, áñÁ Ñ3 Ù»ñ»ÝáóÙ áóÝÇ É3 ÙÝ
 · áñÍ3 ÍáóÁÙáóÝ: ì »ñÇÝÈ Ù3 è3 Ùμ Í3 · áóÙ ζ Ñ-». *-ne-Çó` Ý3 Èáñ1áó
 -a- Í3 Ù -æ- í 3 ññáí, ÇÝáá»è` 3éá. -3Ý-»Ù, Ñ3ñó-3Ý-»Ù .. 3 ÙÉÝ,
 Ù3 è3 Ùμ · 3 Éçè ζ Ñ-». -n- ÙÇç3 Í3 ÝóÇó Í3 Ù3 ÙÉ í »ÓÇó, ÇÝáá»è` 3óÍ -
 3Ý-»Ù, μ»Í -3Ý-»Ù, μáó-3Ý-»Ù, Ù»Í -3Ý-3É, ÑÝ-3Ý-3É ..
 3 ÙÉÝ132:

-ul- [-or-(±)] - Ñ3 Ù. -áñ- (±): áòñ3 ñí »ñ»ÝáóÙ μ3 ½ÙÇóè í Í3 Ùí 3 Í
 3 Í3 Ýó ζ, è3 Í3 ÙÝ áá ÙÇΒí ζ, áñ èñ3 í 3 Í3 ñ»ÉÇ ζ í »èÝ»É μ3 Ú3 Í3 Ýó:
 Þ3 í 1 »áù»ñáóÙ 3 ÙÝ Ñ3 í 3 Ý3 μ3 ñ á»í ù ζ 1Çí 3 ñí »É áñá»è áòñ3 ñ-
 í 3 Í3 Ý μ3 ÙÇ 3 ÝÇñ3 Í3 Ý »Ó3 Ý3 ÍÝ»ñÇ ÈáÝ3 ññÙ3 Ý áñáß óáóóÇáÝ»ñÇ
 í 3 ññ (3 Ùè Ù3 èÇÝ Ù3 Ýñ3 Ù3 èÝ í »è III.2.3): Ù.ÙñÇ1ñÇÉÁ [1933, ζç 5] ..
 ¶.Ø»ÉÇùÇΒí ÇÉÇÝ [1964, ζç 50-51] 3 Ùè 3 Í3 ÝóÁ Ñ3 Ú3 ñáóÙ »Ý 3 ÝóáÓ3 -
 Í3 Ý μ3 Ù»ñÇÝ Ñ3 í áóÍ μ3 Ú3 Í3 Ýó, áñÇ ÝΒ3 Ý3 ÍáóÁÙáóÝÁ áÇ ½- 3 óí áóÙ:
 Ø.È 3 áÇÍ Ù3 ÝÁ ÑÝ3 ñ3 í áñ ζ Ñ3 Ù3 ñáóÙ, áñ 3 ÙÝ Í3 ñáó ζ 3 ñí 3 Ñ3 Ùí »É
 Çñ (éáóμ»Í í Ç) ù· í ÇÝ Í3 í 3 ñí áó · áñÍáóáóÁÙáóÝ` μ»ñ»éáí par=ul-
 šμ»ñ»É, í 3 Ý»É (Çñ»Ý) | .. badg=ul- (á»í ù ζ Í3 ñ13É paç=-)
 šβñç3 á3 í »É! μ3 Ù»ñÇ ùñÇÝ3 ÍÝ»ñÁ133: Áèí »ñ`áóÙÁÇÝ, 3 Ùè 3 Í3 ÝóÁ
 Ñ3 Ú3 á3 í 3 èÉ3 ÝáóÙ ζ Ñ3 Ù. -áñ- μ3 Ú3 Í3 ÝóÇÝ (ÑÙÙí . . É-(áñ) -
 »É, ÚáÉ-(áñ)-»É .. 3 ÙÉÝ): Ð3 Ù»ñ»ÝáóÙ 3 ÙÝ Í3 ½ÚáóÙ ζ Ý3 ..
 3 ÝáóÝÝ»ñ: éáóÙÝ 3 Í3 Ýóáí Í3 ½Ùí 3 Í áòñ3 ñí . 3 ÙÉ μ3 Ù»ñÇó ÝΒ»Ýù
 der=(ul)-[der=(or)-] šÝ»É, í »Ó3 1ñ»É! (Ñ3 Ù. 1Çñ, 1 »ñ šÝ»É!),
 suui=(ç)=(ul)-[-=ç=(or)-] šÓ· »É, Βáñí »É!134, wal(=)ç=(ul)
 [wæl(=)ç=(or)-] šÑ3 ÓÁ3 Ñ3 ñ»É, · ó»É, · éáñ»É! (Ñ3 Ù. · É-(í) -
 (áñ)-»É)135, Á»ñ`è Ý3 .. mak=ul-[mæk=ol-] šÝ»í »É (Ý»í Á) |
 (ÑÙÙí . Ñ3 Ù. Ùí -áóÝ1 ší »·, ÝÇ½3 Í!), ur=(ul)- š(±) ùñÇÝ3 ÍÝ»ñÁ:
 ÁÝáá»è »ñ`áóÙ ζ suui=(ç)=(ul)- μ3 Ú3 Ó`Çó (ÑÙÙí . suui- μ3 ÙÇ Ñ»í)
 -ul-[-or-], 3 Í3 ÝóÁ Ñ3 çáñ1áóÙ ζ -ç--ÇÝ136 (í »ñÇÝÇè Ù3 èÇÝ í »è

131 G. Wilhelm, 2004, ζç 129:

132 2 Ùè Ù3 èÇÝ Ù3 Ýñ3 Ù3 èÝ í »è Г. Джаукян, 1982, ζç 170-187:

133 М. Хачикян, 1985, ζç 61:

134 ØÇ· áóó» áòñ3 ñí . suui=(ç)- šβáñí »É, Ó· »É! μ3 Ú3 Ó`Á á»í ù ζ Ñ3 Ù»Ù3 í »É Ñ3 Ù. Ó· -
 (í) -»É (*Óáó· -(±) ÝáóÙÝÇÙ3 èí μ3 ÙÇ Ñ»í :

135 í »è é·2Ùí 3 ½Ù3 Ý, 2003, ζç 56-57:

136 °Á» »ÝÁ3 1ñ»Ýù, áñ · É-(í) -(áñ) -»É μ3 ÙáóÙ -í - Ý ÝáóÙÝ ζ, ÇÝá áñ áòñ3 ñí . -ç--Ý,
 3 á3 wal(-)ç-(ul)-[wæl(-)ç-(or)-] μ3 ÙáóÙ áóÝ»Ýù .. è ÙÇ ùñÇÝ3 Í, áñí »Ó -ul-[-or-]-Á

í »ñÁ):

2. 20E NY3 ñ3 íáñ μ3 03 í3 YóY»ñ: E. 03 íaYáí Á áon3 ñi »ñ»YÇ μ3 03 í3 YóY»ñÇ B3 ñuáou YBáou ç ÚÇ ú3 YÇ 3 í3 YóY»ñ "è, ÇYá»è. 1) - ar-, áñÁ Y3 Ñ3 Ú3 ñáou ç ÉáoeÇ3 -áon3 ñi 3 í3 Y μ3 03 í3 Yó" á3 i - x3 é3 í3 Y (factitive) 3 ñÁ»úái: ¶.ì ÇEñ»ÉUA¹³⁷, μ»ñ»fái qapq=ar=ul-ŞBñÇ3 á3 i »É, ÷3 í»É!, up=ar(=)d=d-, tųp=ar(=)d- únÇY3 í-Y»ñÁ, 3 0è -ar-Á YáouYá»è Ñ3 Ú»Ú3 i áou ç ÉáoeÇ»ñ»YÇ Ñ3 Ú3 á3 i 3 è-É3 Y μ3 03 í3 YóÇ N»i , è3 í3 ÚY í»ñÇYÇè YB3 Y3 í áoÁúáYÁ áon3 ñi »ñ-Yáou Ñ3 Ú3 ñáou ç 3 YÑ3 Úi (upardu=(d)- " tųpardu- μ3 é3 Ó"»ñÇ Ñ3 Ú3 ñ, áñáYú, Áei »ñ"áouÁÇY, í3 ½Úí3 í »Y ardu/i (Ñ3 Ú. 3ñ1, -áo/Ç Ş3 ñ1, í3 ñ. !) 3 ñÚ3 i Çó, í »è III.2.4 " e.20r3 ½03 Y, 2003, çÇ 27): E. 03 íaYáí Á áon3 ñi »ñ»Yáou 3 é3 YÓY3 óYáou ç Y3 " -iy-, -uy- μ3 03 í3 YóÁ, áñÁ, Áei Yñ3 , éái áñ3 μ3 ñ . áñí3 í íáou ç -ar--Ç Ñ»i " áoYÇ Y3 " Çñ ú. i ÇY í3 i 3 ñ3 í . áñí áoáouÁ3 Y ÇÚ3 èi , ÇYáÁ Y3 ÑÇÚY3 íáñáou ç μ»ñ»fái bed=uy=a(r)=şæ Ş»i 13 ñÓÇY!, kul=uj=ar=ş- Ş÷3 Éáoeí áí ÷ñí í»É!, an=iy=ar=d=u/o=(næ) Ş3 YNY3 -½3 Y1(±)! únÇY3 íY»ñÁ: Eñ3 í3 Yáou èñ3 YóÇó 3 é3 ÇÇYÁ . ní áou ç be-du-i-a-şæ, Ñ»i " 3 μ3 ñ 3 0èi »Ó μ3 ó3 í3 Úáou ç -ar- Ú3 èYÇíÁ, " ÁY1Ñ3 Yñ3 á»è 3 0è μ3 éÇ YÚ3 Y μ3 Ó13 i áouÁ Úi 3 ó3 íÇY ç " áá Náoe3 ÉÇ: °ñíñáñ1Ç 1»áúáou áoY»Yú ku-lu-ar-şi-, áñi »Ó, Á» kul=uj=ar=şi- í»ñfáol áouÁ NY3 ñ3 íáñ ç, μ3 0ó" áá á3 ñi 3 1Çñ: Aeí »ññáñ1 μ3 éÁ, áñÁ Y3 3 í»ÉÇ áob Á3 ñ. Ú3 Yáou ç ŞÚ»Ó3 íáñ!, 3 Yí3 eí3 í í3 ½Úí3 í ç *y=ardu (Ñ3 Ú. (Ú) -3ñ1, -áo Ş3 ñ1, í3 ñ. !) 3 ñÚ3 i Çó an- (Ñ3 Ú. 3Y-) ÁEi 3 í3 Yái¹³⁸, Ñ»i " 3 μ3 ñ í»ñÇYè YáouYá»è á»i ú ç 1áonè ÁáOY»É: ÚÚ3 Y3 á»è í3 eí3 í»ÉÇ ç Y3 " Çñ íáOÚÇó YBí áó -il 3 í3 YóÁ, áñÇ Ñ3 Ú3 ñ Y3 YBáou ç abili- ŞÑ3 í»É»É! μ3 ÚA: ÚáouYÁ íñíYáou ç Y3 " ¶.ì ÇEñ»ÉUA: è3 í3 ÚY 3 0è μ3 éÇ 3 ñÚ3 i Á 3 YBáobí abeli-[aweli-]-Y ç (Ñ3 Ú. 3Ó»ÉÇ, Ú-3Ó»É»-É): °Á» áon3 ñi . arnu=iale ŞÚ. YáouÁ3 Y »í3 Y/»í3 í! μ3 03 Ó"Ç Ú»ç á»i ú ç í »èY»É Ñ3 Ú. Ú-3ñ-(Yá)- ŞÑ3 ñ»É, ÚÇ3 Y3 É, 3 éYái »É! μ3 03 ñÚ3 i Á [í »è e.20r3 ½03 Y, 2003, çÇ 72], 3 á3 3 Yí3 eí3 í áon3 ñi »ñ»Yáou á»i ú ç

Ñ3 çáñ1 áou ç -t--ÇY:

¹³⁷ G. Wilhelm, 2004, çÇ 129:

¹³⁸ í »è e.20r3 ½03 Y, 2003, çÇ 27-28:

3 é3 ÝÓÝ3 óÝ»É -nu- μ3 Ú3 Í 3 ÝóÁ, áñÁ Ā»ñ''è ð»i ù ¿ Ñ3 Ú»Ú3 i »É Ñ3 Ú.
 ÝÚ3 Ý3 i Çá -Ý(áo) - <*-nu- 3 Í 3 ÝóÇ Ñ»i (3é-Ýáo-Ú <*ar-nu-
 mi, Ç»é-Ýáo-Ú <*g^hher-nu-mi, É-Ýáo-Ú <*plē-nu-mi ''
 3 ÚÉÝ): i »è Ý3 '' **é. 2 Úr 3 ½03 Ý, 2003, ¿Ç 28:**

2 Ú÷á÷áoÚ: ÁÝ1Ñ3 Ýñ3 óÝ»Éáí áòñ3 ñi »ñ»ÝÇ 3 Í 3 ÝóÝ»ñÇ ùÝÝ3 ñí áó-
 ÚÁ . 3 ÉÇè »Ýù Ñ»i '' 3 É »½ñ3 Í 3 óáoÁÚ3 Ý:

1. àòñ3 ñi »ñ»ÝáoÚ í Í 3 Úr 3 Í 3 Ýí 3 Ý3 Í 3 Ý 3 Í 3 ÝóÝ»ñÁ, μ3 ó3 éáo-
 ÁÚ3 Úμ Ú»Í »ñí áóèÇ, Çñ»Ýó Ñèi 3 Í ½áo. 3 Ñ»éÝ»ñÝ áóÝ»Ý
 Ñ3 Ú»ñ»ÝáoÚ: ðñ3 Ýù Ñ3 ×3 È Ñ3 Ý1»è »Ý . 3 ÉÇè Çñ»Ýó 3 é3 í »É
 ÑÇÝ i »èuáí '' . áñÍ 3 Í áóÁÚ3 Úμ: óñÇÝ3 i' Ñ3 Ú. -áÚÁ, -Ç < *-
 eu-ti - áòñ3 ñi . [-ewt(i-)] Í 3 Ú [-iwt(i-)], Ñ3 Ú. -
 Í (Ý), -Í 3 (Ý), -Í áó(Ý) <*-kō-n/ko-n - áòñ3 ñi . -ka-
 (n)/ku-n '' 3 ÚÉÝ: ðñ3 Ýù Ú»Í Ú3 è3 Úμ Ñ3 Ú»ñ»Ý μÝÇÍ
 3 Í 3 ÝóÝ»ñ »Ý '' áóÝ»Ý ÑÝ1»í ñáð3 Í 3 Ý Í 3 . áóÚ:
2. Ð3 Ú»ñ»ÝÇ ÑÝ3 . áóÚÝ ß»ñi Á Ý»ñí 3 Ú3 óÝáo μÝÇÍ 3 Ýí 3 Ý3 Í 3 Ý
 3 Í 3 ÝóÝ»ñÇ Ú»Í Ú3 éÁ í Í 3 Úr 3 Í ¿ áòñ3 ñi 3 Í 3 Ý i »èi »ñáoÚ:
3. àòñ3 ñi »ñ»ÝáoÚ í Í 3 Úr 3 Í μ3 Ú3 Í 3 ÝóÝ»ñÁ ÝáoÚÝð»è Çñ»Ýó ½áo-
 . 3 Ñ»éÝ»ñÝ áóÝ»Ý Ñ3 Ú»ñ»ÝáoÚ »ñμ»ÚÝ áòñ3 ñi »ñ»ÝÇó áñáß3 -
 Í Çáñ»Ý i 3 ñμ»ñí áó . áñÍ 3 éÝáoÁÚ3 Úμ: 2 Úèi »ó ÑÇÚÝ3 Í 3 Ý
 i 3 ñμ»ñáoÁúáoÝÁ Ñ3 Ú»ñ»ÝáoÚ é3 ÚÝáñ»Ý i 3 ñ3 Í 3 Í óáo3 Í 3 Ý (-
 ó- 3 ýñÇÍ 3 i áí Í 3 ½Úr 3 Í) μ3 Ú3 Í 3 ÝóÝ»ñÇ μ3 ó3 Í 3 ÚáoÁúáoÝÝ ¿
 áòñ3 ñi »ñ»ÝáoÚ: óáÈ3 ñ»ÝÁ' ó-áí Ó''ñÁ í Í 3 Úr 3 Í »Ý Çñ»Ýó
 èÍ ½μÝ3 Í 3 Ý 3 Ýí 3 Ý3 Í 3 Ý (μ3 é3 Í 3 ½Ú3 Í 3 Ý) Ýß3 Ý3 Í áóÁÚ3 Úμ:
4. àñáb áòñ3 ñi . 3 Í 3 ÝóÝ»ñ Çñ»Ýó ½áo. 3 Ñ»éÝ»ñÝ áóÝ»Ý Ý3 '' 3 ÚÉ
 É»háóÝ»ñáoÚ Ú3 éÝ3 í áñ3 á»è ÈáoéÇ»ñ»ÝáoÚ:

II. 2 ÛàòÙ

II.1 ÁÝ¹Ñ³ Ýàòñ ï »Õ»ÍàòÁÙàòÝÝ»ñ

àòñ³ ñï »ñ»ÝàòÙ ³ ÝàòÝÁ àóÝÇ Ñàíáí, ÁÇí («½³ ÍÇ .. Ná· Ý³ ÍÇ), àñàòÙ³ È .. ³ Ýàñàß íÇ×³ Í: è»éÇ Í³ ñ. àòñ³ ñï »ñ»ÝàòÙ àí³: Ðàíáí Á .. ÁÇí Á àñàí áòÙ »Ý Ñ³ ï àóí í »ñç³ Í³ ÝóÝ»ñÇ/Ù³ èÝÇíÝ»ñÇ ÛÇçáóáí, Çèí àñàòÙ³ È íÇ×³ ÍÁ` ini (Ná· Ý. Áí áòÙ` inele) ¹»ñ³ Ýí ³ Ý/Ñá¹Ç ÛÇçáóáí (ÑÇÙÝ³ Í³ ÝàòÙ àóÝÇ Ý³ È³ ¹³ è ÍÇñ³ éáòÁÙàòÝ, µ³ Ùó Í³ ñàò ç. àñí ³ Í í »É Ý³ .. »í ³ ¹³ è) Í³ Ù -ne[-n] Ñá¹Ç ÛÇçáóáí: àòñ³ ñï »ñ»ÝàòÙ Ñàíáí- í áòÙ »Ý · àÙ³ Í³ Ý .. ³ Í³ Í³ Ý³ ÝàòÝÝ»ñÁ, ¹»ñ³ ÝàòÝÝ»ñÁ, Á»ñ` è Ý³ .. àñàß ¹»ñµ³ ÙÝ»ñ: àòñ³ ñï »ñ»ÝÇ Áí ³ Í³ ÝÝ»ñÇ Ñàòè³ ÈÇ í Í³ ÙàòÁÙàòÝÝ»ñ àí³ Ý:

II.2 Ðàíáí áòÙ

II.2.1 àòñ³ ñï »ñ»ÝÇ Ñàíáí Ù³ Ý Ñ³ Ù³ Í³ ñ. Ç ÁÝ¹Ñ³ Ýàòñ µÝàòÁ³ · ÇñÁ¹³⁹

Ðàíáí Ý»ñÇ Í³ ½ÙàòÙÁ: àòñ³ ñï »ñ»ÝÁ à³ ï Í³ ÝàòÙ ç Íó³ Í³ Ý È»½àò- Ý»ñÇ ß³ ñóÝ: Ðàíáí Ý»ñÁ ³ è³ í »É³ à»è Í³ ½Ùí áòÙ »Ý µ³ è³ ÑÇÙù»ñÇÝ Ñ³ Ù³ à³ ï ³ èÈ³ Ý ³ Í³ ÝóÝ»ñÇ (Ñàíáí ³ Í»ñï Ù³ èÝÇíÝ»ñÇ) Ñ³ í »ÉÙ³ Ý ÛÇçáóáí (Áèí Á. Ù³ ÍáÝáí Ç³ àòñ³ ñï »ñ»ÝÇ Ñàíáí Ý»ñÇó ß³ ï »ñÁ · ï Ýí áòÙ »Ý ³ ÝàòÝÇó »í ¹Çñ .. »í ¹ÇñÇó Ñàíáí ³ ÙÇÝ óáòóÇà ³ ÝóÙ³ Ý ÷ àòéáòÙ¹⁴⁰): àòñ³ ñï »ñ»ÝÁ í ³ ñµ»ñáòÙ ç »ñí áò ÁÇí` »½³ ÍÇ .. Ná· Ý³ ÍÇ, àñàÝù ÑÇÙÝ³ Í³ ÝàòÙ Í³ ½Ùí áòÙ »Ý ÛÇ³ ÝÙ³ Ý` ÝàòÙÝ Ñàíáí ³ Í»ñï Ù³ è- ÝÇíÝ»ñÇ ÛÇçáóáí, ¹»ñ³ Ýù »½³ ÍÇÇ ¹»àùáòÙ Ñ³ í »Éí áòÙ »Ý ³ ÝÙÇÇ³ à»è ³ Ýí ³ Ý ÑÇÙùÇÝ (µÝ³ í àñ Ó³ ÙÝ³ í àñÇÝ), Çèí Ná· Ý³ ÍÇÇ` Ná· Ý³ ÍÇçáòÁÙàòÝ

¹³⁹ àòñ³ ñï »ñ»ÝÇ Ñàíáí Ù³ Ý Ñ³ Ù³ Í³ ñ. ÇÝ ³ è³ í »É³ Ù³ Ýñ³ Ù³ èÝ ³ Ý¹»ñ³ ¹³ ñó»É »Ý Ù. Ù»ñÇ¹»ñÇÉÁ [1933, çç 10-16], ¶. Õ»ÉÇùÇßí ÇÈÇÝ [1960, çç 55-56; 1964, çç 33-34], Á. Õ»ßà³ ÝÇÝáí Á [1958, çç 124-126], Á. Ù³ ÍáÝáí Á [1971, çç 87-106; 1979, çç 61-67], Ø. È³ àÇÍ Ù³ ÝÁ [1988, çç 71-78], ¶. ï ÇÈÑ»ÉÙÁ [1988, çç 93-132; 2004, çç 126-127] .. ³ ÙÈù:

¹⁴⁰ í »è И. Дьяконов, 1979, çç 61, 76:

oáooló i íáó -(n)a¹⁴¹ - (áoóóíáóú - (n)e-) úó eýçíçý, ańý çñ Ñ»ñÁçý íóíáoú ç 3 ýí 3 ý Ñçúúçý (-n-ç µ³ ó³ í³ úáoú³ ý 1»áúáoú µý³ í ań ó³ úý³ í ańç 3 ýí ú³ úµ): Đá- ý³ íçáoú³ ý ú³ eýçíçý»ñç .. ýñ³ ýó . ańí 3 íáoú³ ý ú³ eçý 3 éç í »É ú³ ýñ³ ú³ eý í »ë II.2.2 í»i 1:

Ø³ eý³ . Çi 3 í 3 ý . ñ³ í 3 ýáoúáoýáoú aóñ³ ñi »ñ»ýáoú i 3 ñµ»ñ³ í- íáoú »ý e, i, u¹⁴² .. a Ñáfaíáoúý»ñÁ (Aei 3 ýí 3 ý Ñçúúç í »ñçç ó³ ú- ý³ í ańç), ańáýó á³ í 3 ýáoú µ³ é»ñÁ Ñçúúç³ í 3 ýáoú Ñáfaí íáoú »ý Áý¹ñ³ ýáoñ í 3 ñ- aí: ańá»ë úç³ í µ³ ó³ éáoúáoý 1çí 3 ñí íáoú ç a Ñáfaí ú³ ý µ³ é»ñç »½³ íç í ñ³ í 3 ýÁ (ú³ ýñ³ ú³ eý í »ë II.2.6 í»i 1): Aei Á. ú³ íáýáíç í »ñáýáóúÉ µý³ í ań ó³ úý³ í ańý»ñÁ, é»é³ í 3 ý (»½³ íç), í ñ³ í 3 ý (»½³ íç) .. aóó»áñ³ í 3 ý (Áý¹ñ³ ýñ³ á»ë) Ñáfaí ý»ñç Ñáfaí 3 í»ñi ú³ eýçíçý»ñç Ñ»i ÷áÉ³ ½¹»faí, í³ ñáo »ý 3 éçç³ óý»É »ñí µ³ ñµ³ eý»ñ, ańáýú Ñ³ x³ É úç³ µ³ ñµ³ éç ýáoú »ý í »ñ³ í í»faí 3 úë í 3 ú³ úý ó³ úý³ í ańç (ú³ ýñ³ ú³ eý í »ë II.2.2):

1. Đáfaí ý»ñç Ñ³ ú³ ó³ úý»óáoúÁ: 2 ýáoýý»ñÁ aóñ³ ñi »ñ»ýáoú ańá»ë í 3 ýáý á³ ñ³ ýçáoú »ý Ñ³ ú³ ó³ úý»óáoú, 3 úëçýúý ý³ É³ 1³ éáoú³ ý úçç . aú³ í 3 ýç í 3 ú . aú³ í 3 ýç µ³ ñ . ańí 3 í 3 í µ³ eç Ñáfaíç .. Áíç í 3 ñ³ íáoúÁ Éñ³ óú³ ý í ñ³, »Á» 3 ú¹áçççý 3 éíç ç: Áý¹ ańáoú, Ñ³ í 3 óáoóçáç .. Ñ³ í 3 óú³ éç Ñ³ ú³ ó³ úý»óáoúÁ í 3 í 3 ñíáoú ç Ñ³ - í aóí í 3 ýáýáí (3 úë ú³ eçý ú³ ýñ³ ú³ eý í »ë II.2.11):

2. Đáfaí ý»ñç ÁçíÁ: aóñ³ ñi »ñ»ýç Ñáfaí ý»ñç Áíç í »ñ³ µ»ñó³ É ú³ eý³ . Çi 3 í 3 ý . ñ³ í 3 ýáoúáoýáoú 3 éí³ »ý ańáß í 3 ñ³ ó³ úýáoúáoý- ý»ñ: ¶.Ø»ÉçúçbíçÉçý¹⁴³ í 3 ñµ»ñ³ íáoú ç 8 Ñáfaí» aó³ í ańí 3 í, aóóó- í 3 ý, çñ- 3 í çí, é»é³ í 3 ý, í ñ³ í 3 ý, µ³ ó³ éç³ í 3 ý.. ańíç³ í 3 ý, aóó»á- ñ³ í 3 ý .. ý»ñ- aú³ í 3 ý¹⁴⁴: Á. ú³ íáýáíÁ ý»ñúáoúáoú ç 3 úëá»ë í áaí 3 í ańáßóÉ Ñáfaí ú³ ý . 3 ó³ ÷³ ñÁ aÁý¹áoý»faí ¶.Ø»ÉçúçbíçÉáo íáoúçó 3 éçç³ ñí íáoú »ñíáo aóóçó Ñáfaí ý»ñç (aó³ í ańí 3 í .. aóóó³ í 3 ý) í »ë³ - í»i Á: ú³ »ýÁ³ 1ñáoú ç ú»í aóóçó Ñáfaí ç 3 éí³ úáoúáoý, ańÁ íááoú ç µ³ ó³ ñó³ í Ñáfaí (ú³ ýñ³ ú³ eý í »ë II.2.3): Øç»ýáoúý Á³ ú³ ý³ í ý³

¹⁴¹ Đá- ý³ íç aóó»áñ³ í 3 ýáoú »ñµ»úý - (n)as-, ańÁ, Aei í 3 ñ³ í 3 í í 3 ñíçúç, 3 úë ú³ eýçíç Ñý³ . aóúý ó»ý ç .. á³ Ñá³ ýí»É ç úç³ úý úý³ óáñ¹³ úçý ó»aí: 2 úë ú³ eçý í »ë И.Дьяконов, 1979, ç 61; М.Хачикян, 1985, ç 75 .. 3 úÉý:

¹⁴² Éñ³ í 3 ýáoú u Ñáfaí ú³ ýÁ í »ñ³ - ñiáo µ³ é»ñÁ µ³ Á³ ýíáoú »ý »ñíáo Éúµç .. á³ í 3 ýáoú »ý »ñíáo í 3 ñµ»ñ [u] .. [o] Ñáfaí aóúý»ñç (í »ë II.2.2 í»i 3):

¹⁴³ Г.Меликишвили, 1964, ç 30-40:

¹⁴⁴ Ø»á»ýçýáíÁ í »ñççýçé 3 éí³ úáoúáoýÁ aóñ³ ñi »ñ»ýáoú Ñ³ ú³ ñáoú ç aa Ñá»é³ Éç, ú³ ýçç 3 úý³ éç³ ýóý³ óíáoú ç úç³ úý úç³ ýç 1»áú»ñáoú [1958, ç 131-132]:

1^{h3} Yó N³ í »éaóU ḡ .. è 7 Náfaí . »ní nán¹ áoŦ³ án³ í³ Y³ áoŦ³ án³ í³ Y³
 μ³ ó³ é³ í³ Y³ (directive-ablative), »ní nán¹ Y³ñ . áU³ í³ Y³ Y³ñ . áU³ í³ Y³
 »ñ³ ÷ ÷ í³ Çā (locative-illative), Ú³ í³ μ³ Ú³ í³ Y³ / eí³ ÷ í³ Çí (stative), ÇYāāè³
 Y³ ... Ş³ ÇÚ³ í³ | (предстоятельный), Ş³ ÇÚ³ í³ μ³ ó³ é³ í³ Y³ | (пред-
 стоятельный отложительный), Şéáóμ₂èÇí (éáóμ₂èÇí) | (субессивный),
 Şéáóμ₂èÇí μ³ ó³ é³ í³ Y³ | (субессивный отложительный) ` Ú»ñĀ»éfaí í »ñ-
 çÇY āāñéA āñā»è »í³ 1^{h3} ÇñY»ñ 1^{h3} Çí³ ÷ ní »éaó ÷ í³ Y³ 1^{h3} μ³ ñ AY¹ áoYí³ í³ í³ »-
 è³ í³ »í³ A¹⁴⁵: ÚáóUYÁ í³ ní YáóU ḡ Ø.É³ aÇí³ Ú³ YÁ, āñĀ NÇUY³ í³ YáóU N»-
 í³ áóU Ā. Ú³ í³ áYáí ÇY³ YB»éfaí, āñ Ā»³ í³ »ñçÇY³ »ñè, Ç N³ í³ 1^{h3} áóĀáóY
 NÇUY³ í³ Y³ Náfaí Y»ñÇ, N³ Ú³ Ó³ ÚY»óáóU ā»Y ā³ N³ YçáóU, ÷ ÚYáó³ Ú»Y³ Ú-
 YÇí 1^{h3} Yú aÇ í³ ñ»éÇ 1^{h3} Çí³ ÷ ní »É āñā»è áoŦ³ ó³ í³ Y³ Náfaí áí 1^{h3} í³ í³
 ÷ YáóY»ñÇY N³ í³ »Éí áó »í³ 1^{h3} ÇñY»ñ, ÷³ YÇ āñ³ Ú³ 1^{h3} »āúáóU Nā. Y³ í³ Ç Áí áóU
 1^{h3} Yú ā»í³ ÷ ḡ í³ óí »ÇY Nā. Y³ í³ Ç áoŦ³ ó³ í³ YÇ - (n) e 1 e í³ »ñç³ í³ āñāó-
 ĀÚ³ YÁ .. āā Ā» Ā»ú Náfaí Y»ñÇ Nā. Y³ í³ Ç áóĀÚ³ Y³ - (n) a- óáóÇaÇY¹⁴⁶:
 ¶.i ÇÉN»ÉUÁ áoñ³ ní »ñ»YáóU ÷ é³ YÓY³ óYáóU ḡ Y³ ... ŞN³ Ú³ í³ »Ŧ³ | (comi-
 tative) Náfaí N³ Ú³ »Ú³ í³ »éfaí ÷ ÚY ÉáóéÇ»ñ»YÇ N³ Ú³ ā³ í³ ÷ èÉ³ Y³ Náfaí Ç
 N»í³ 147: ØÇ³ YáóUY Á³ Ú³ Y³ í³ Y³ Ú»ñĀáóU ḡ Ā. Ú³ í³ áYáí Ç ÷ é³ ç ÷ ÷ B³ í³
 āñāóŦ³ É Náfaí Ú³ Y³ . ÷ Ŧ³ ÷ ÷ ñĀ, Çèí Yñ³ í³ áóŦ³ Ú³ é³ ç³ ní í³ áó »ní nán¹-
 1^{h3} ÚÇY Náfaí Y»ñĀ N³ Ú³ áóU »í³ 1^{h3} ÇñY»ñ í³ Ú³ »í³ ÷ 1^{h3} áóĀáóY»ñ¹⁴⁸:

II.2.2 áoñ³ ní »ñ»YÇ Náfaí Ú³ Y³ N³ Ú³ í³ Ç. ÇY í³ »ñ³ μ³ »ñáŦ āñāB ā³ ÷ ÷ ñ³ μ³ YáóUY»ñ

1. Ðā. Y³ í³ Ç Náfaí Y»ñÇ í³ ½ÚáóUÁ áoñ³ ní »ñ»YáóU: 2. ¶Uáí ó»Y¹⁴⁹
 Í »ÉÇBÇYÇ »ñíÉ»í³ Ú³ ÷ ñŦ³ Y³ . ñáóĀÚ³ Y³ ÚB³ í³ Ú³ Y³ AYĀ³ óúáóU áoñ³ ní »-
 ñ»YÇ Nā. Y³ í³ Ç Náfaí Y»ñÇ N³ Ú³ ñ³ ÷ é³ YÓY³ óñ»ó -na- óáóÇāĀ, āñĀ
 è³ í³ ÚY N»í³ ÷ . ÷ ÚáóU Ú³ éY³ . »í³ Y»ñÇ í³ áóŦ³ Ú³ Ú»ñĀí »ó, Çèí Ú. ÚñÇ³ 1^{h3} Ç-
 ÉA¹⁵⁰ ÷ é³ ç³ ní »ó āñā»è ÷ Ú³ āÇèÇY N³ Ú³ ñ»É -a-Y, ÇYāĀ .. ÷ ñ-

¹⁴⁵ í³ »è Г.Меликишвили, 1964, ḡç 59-60:

¹⁴⁶ М.Хачикян, 1985, ḡç 77: 2 Úè āY¹ áóUÁ í³ Ç»³ ní »éÇ ḡ, ÷³ Y³Ç pafañáí ÇY ā³ ñ³ ÷ 1^{h3} Çñ ā₂,
 āñ »í³ 1^{h3} ÇñY»ñĀ N³ í³ »Éí »Y N»Yó áoŦ³ ó³ í³ Y³ Náfaí ÇY, 1^{h3} Yú í³ ñáŦ³ »Y N³ í³ »Éí »É Y³ .. Ā»ú
 Náfaí Y»ñÇY, N³ í³ í³ ā»è³ »í³ ÷ 1^{h3} áóĀáóY»ñĀ, āñāYú N³ Ú³ »ñ»YáóU éáí āñ³ μ³ ñ . āñí³ í³ í³ áóU »Y
 N»Yó Ā»ú Náfaí Y»ñÇ N»í³ :

¹⁴⁷ Г.Вильгельм, ДВ, 5, 1988, ḡç 103-105:

¹⁴⁸ G. Wilhelm, 2004, ḡç 127, 134: í³ »è Y³ .. Y³ Éāñ¹Ā:

¹⁴⁹ A. Götze, ZA, 39, 1930, ḡç 115:

¹⁵⁰ J. Friedrich, ZA, 40, 1934, ḡç 274:

U³ i³ íáñí »ó áon³ ní³ . Çí áoÁláoYáoU: ÁYá í »ñ³ μ»náou ζ Ná. Y³ ÍÇáí
 1ñí áO μ³ é»ñÇ Ú»ç³ Úè -a-ÇY N³ x³ É³ ÍÇ Y³ Éañ¹áO -n-ÇY, ³ á³ ³ ÚY
 Ú»íYíáoU ζñ i³ nμ»ñ í »ñá: ² Úèá»è, ÇYúÁ¹ Ú.ÚñÇ1ñÇÉÁ ³ Úè -n-Ç Ú»ç
 í »èYáoU ζ -ini ³ Í³ YóÁ, áñÇ í »ñÇÇ i-Y ÁYÍYáoU ζ a -Çó ³ é³ ç:
 Ø»ÉÇUÇBíÇÇY¹⁵¹ ³ ÚY N³ Ú³ náou ζ áoO³ Í³ Y Náfaí Ç í »ñÇ³ í áñáOÁláoY,
 áñÇY, ³ Yí ³ Y Ú³ úáñ NÇUúÇY ½áó. ³ N»é, Í³ náO ζ N³ í »Éí »É ó³ YÍ³ ó³ Í
 Náfaí ³ ÚÇY í »ñÇ³ í áñáOÁláoY: ¶.i ÇÉÑ»ÉUA¹⁵², ³ Y¹ñ³ ¹³ eY³ faí éáoUÝ
 N³ nócY, YáñÇó ³ é³ ç³ ní »ó áon³ ní »ñ»YÇ Á»ù Náfaí Y»ñÇ Ná. Y³ ÍÇÇ
 óáóóÇá N³ Ú³ n»É -na-Y, Çéí ³ ÚY ¹ »áú»ñÁ, »ñμ -na-Ç ÷ áÉ³ n»Y ³ éí³ ζ
 -a-, Y³ μ³ ó³ í náou ζ ÉáóéÇ»ñ»YÇ YÚ³ YáoÁU³ Úμ áon³ ní »ñ»YáoU
 »YÁ³ 1ñíáO -rvn->r(r), -lvn->l(l) NYáúáoY³ ÷ áÉáóÁU³ Y ún»Y-
 úaí, ³ ÚY i³ nμ»ñáOÁU³ Úμ, áñ áon³ ní »ñ»YáoU, Ç N³ Í³ 1náOÁláoY
 ÉáóéÇ»ñ»YÇ, ³ ÚY áÇ i³ n³ í íáoU -nvn- NYáúáoY³ Í³ Y Í³ á³ ÍóáoÁU³ Y
 íñ³ ÷ áÉ³ n»YÁ NY³ n³ í áñ N³ Ú³ n»faí -svn->s(s) ³ YóáoUÁ
 artuwarasau μ³ éáoU: ØÇ: YáoUÝ Á³ Ú³ Y³ Í Y³ áÇ μ³ ó³ éáoU, áñ í »ñ-
 çÇYè 1ñí ³ Í ζ »½³ ÍÇ Áíáí, Çéí μ³ éÇ ³ nÚ³ i Y (NÇUúY) ζ ar-
 tuwarasau-Y³ ³ Úèí »O á³ n½³ á»è . áñí áoY»Yú »½³ ÍÇ i n³ Í³ Yáí
 1ñí ³ Í u Náfaí Ú³ Y μ³ éÇ N»i : i »ñÇ»ñè Ø.é³ Éí ÇYÇY¹⁵³, Ú³ i Y³ YB»faí
 Çñ ÍáOÚÇó Nñ³ i³ n³ í í í Óaí ³ Y³ ÚÇ³ Ø»ñ. »N Ø³ ní ³ YÇ ³ nÓ³ Y³ .
 náOÁláoYáoU í í³ Úí ³ Í šuiaše Ó`Á, áñÁ Y³ N³ Ú³ náou ζ Ná. Y³ ÍÇ
 ζñ³ i³ Çí` šui-Çó (šuiaše < šui=a=še), Í³ éí³ ÍÇ i³ í³ ζ ³ éYáoU
 ¶.i ÇÉÑ»ÉUÇ í »ñáYBÚ³ Éí »è³ í »i Á` YB»faí, áñ í³ Ú á»i ú ζ ÁY¹áoY»É, áñ
 na-Ç ÍáOÚÇY áon³ ní »ñ»YáoU ³ éí³ ζ Y³ ³ Ná. Y³ ÍÇÇ a óáóóÇá, Í³ Ú
 á»i ú ζ ÁY¹É³ ÚY»É ¶.i ÇÉÑ»ÉUÇ ÍáOÚÇó »YÁ³ 1ñí áO NYáúáoY³ ÷ áÉáó-
 ÁláoYÝ»ñÇ ó³ YÍÁ: ØUáóè ÍáOÚÇó³ í »ÉÇ áoB ¶.i ÇÉÑ»ÉUA áñáB xB. ní áoU-
 Y»ñ ζ Úí óYáoU Çñ i³ »è³ í »i Ç Ú»ç³ »YÁ³ 1ñ»faí, áñ áon³ ní »ñ»YÇ
 Náfaí Y»ñÇ N³ Ú³ Ó³ ÚY»óU³ Y -na-³ -ne- ³ Í³ YóY»ñÁ (B³ Óí³ áÇá
 Ú³ eYÇíY»ñ) N³ Y¹ »è »Y . ³ ÉÇè Y³ ³ áñá»è Ná. Y³ ÍÇÇ Í³ ½U³ í áñU³ Y
³ Í³ YóY»ñ: ÁY¹ áñáú, »Á³ μ³ é³ NÇUúÇ í »ñÇÇY Ó³ ÚY³ í áñÇY Y³ Éañ-
 1áoU ζ r, n í³ Ú l μ³ Ó³ Ó³ ÚYÝ»ñÇó Ú»íÁ, ³ á³ i³ »OÇ ζ áoY»YáoU -
 rvn- > -r-, -lvn- > -l-, -nvn- > -n- NYáúáoY³ ÷ áÉáóÁláoY
 (éOáoU): ¹ ³ Úó »Á³ -na-³ -ne- ³ Í³ YóY»ñÁ N³ Y¹ »è »Y . ³ ÉÇè áñá»è

¹⁵¹ Г.Меликишвили, 1964, ζç 31-32:

¹⁵² Г.Вильгелм, ДВ, 5, 1988, ζç 100-102:

¹⁵³ M.Salvini, SMEA, 44/1, 2002, ζç 14-16:

Ńafáí Ý»ñÇ Ń³ Ú³ Ó³ ÚÝ»óÚ³ Ý Ú³ eÝÇÍÝ»ñ, ³ ǎ³ YÚ³Ý ŃYáúáóÝ³ ÷áÉáó-
 ÁúáóÝ áÇ ÉÇÝáóÚ` Áeí Ýñ³` í»ñÇÇÝÝ»ñÇè Ý³ Éáñ¹áó è»e³ í³Ý Ńafáí Ç í
 óáóóÇáÇ ǎ³ í ×³ éaí¹⁵⁴:

²Ýíñ³ ¹³ eÝ³ éaí ¶.ì ÇĔŃ»ĔUÇ ÍáÓÚÇÓ ³é³ Ç ú³ Bí³ Í í »è³ Í»í ÇÝ`
 Ý³ É áó½áóÚ »Ýú ÝB»Ĕ, áñ arṭuwarasau-e-Ç ÍáÓÚÇÝ áóñ³ ñí ³ Í³ Ý
 ³ ñÓ³ Ý³. ñáóÁúáóÝÝ»ñáóÚ áóÝ»Ýú Ý³ ... III-a e-sa-a(III-a
 esa=(a)) [u]š-ti-ip-te za-du-ú-bi - Š...»ñ»ú í »Ó»ñáóÚ ³ ñ-
 B³ í³ Ýú ³ Ýóí³ óñÇ; [KYKH 241 D₂₁] ³ ñí ³ Ń³ Úí áóÁúáóÝÁ, áñí »Ó esi
 Ší »Ó; µ³ eÇ Ńá. Ý³ ÍÇ Áí Ç Ń³ Ú³ ñ ÝáóÚÝǎ»è áóÝ»Ýú a-áí í ³ ñµ»ñ³ Í:
 ÚÚ³ Ý³ ǎ»è áóÝ»Ýú Ý³ ... Ĥal-di-né-le še-iš-te-le(Ĥaldi=-
 i=ne=le šeište=le) - ŠĔ ³É¹ÇÇ ¹éÝ»ñ; [KYKH 92₃] µ³ é³ Í³ ǎ³ Í-
 óáóÁúáóÝÁ, áñí »Ó ³ ñ¹»Ý áóÝ»Ýú -ele Ńá. Ý³ ÍÇ áóÓÓ³ Í³ ÝÇ í»ñÇ³ íá-
 ñáóÁúáóÝÁ, ÇÝáÁ ÝáóÚÝǎ»è Ń³ Í³ éáóÚ ħ ¶.ì ÇĔŃ»ĔUÇ í »è³ Í»í ÇÝ, Ń³ Ú³ -
 Ó³ ÚÝ áñÇ` í»ñáYBÚ³ É úñÇÝ³ ÍÝ»ñáóÚ ǎ»í ú ħ ÉÇÝ»ñ (*III-a esi=na-
 =(a)) .. (*Ĥaldi=i=ne=le šeišt=v=ne=le): Ĕñ³ Í³ ÝáóÚ, ÇÝá-
 ǎ»è óáóó »Ý í ³ ÉÇè ÚÇÝá ³ ÚÁÚ Ń³ Úí ÝÇ áóñ³ ñí ³ Í³ Ý í »ueí »ñáóÚ
 »Ó³ Í í Í³ ÚáóÁúáóÝÝ»ñÁ, Ńá. Ý³ ÍÇ Ńafáí Ç Í³ ½Ú³ íáñÚ³ Ý Ń³ ñóáóÚ
 áóñ³ ñí »ñ»ÝáóÚ ÝÍ³ í í áóÚ »Ý Ń»í .. Ú³ É úñÇÝ³ ǎ³ ÷ áóÁúáóÝÝ»ñÁ:

³) Á»ú Ńafáí Ý»ñÇ Ńá. Ý³ ÍÇÝ Í³ ½Úí áóÚ ħ ÇÝáǎ»è -a-, ³ ÚÝǎ»è ħÉ -
 na- óáóóÇáÝ»ñÇ ÚÇÇáóaí: Ĕeí Ńá. Ý³ ÍÇ áóÓÓ³ Í³ ÝÁ Ń³ Ú³ ǎ³ -
 í ³ èÉ³ Ý³ µ³ ñ eí ³ ÝáóÚ ħ -ele (³ eÝÍ³ ½Ý í .. e Ńafáí Ú³ Ý
 µ³ é»ñÁ)¹⁵⁵ Í³ Ú -nele í»ñÇ³ íáñáóÁúáóÝÝ»ñÁ: AY¹ áñáóÚ, µáfañ ³ ÚÝ
 µ³ é»ñÁ, áñáÝó Á»ú Ńafáí Ý»ñÇ Ńá. Ý³ ÍÇ áóÚ ³ éÍ³ ħ -na- í ³ ñµ»ñ³ ÍÁ,
 Ńá. Ý³ ÍÇ áóÓÓ³ Í³ ÝáóÚ eí ³ ÝáóÚ »Ý -nele í»ñÇ³ íáñáóÁúáóÝÁ, ..
 Ń³ Í³ é³ ÍÁ: ²ÚeÇÝúÝ` Á»ú .. áóÓÇÓ Ńafáí Ý»ñÁ Í³ ½Úí áóÚ »Ý ÚÇ³ Í»ñǎá-
 ñ»Ý, éaí ³ ÚÝ í ³ ñµ»ñáóÁÚ³ Úµ, áñ áóÓÇÓ Ńafáí Ç ¹»áúáóÚ -na-Ç
 ÷áÉ³ ñ»Ý ³ éÍ³ ħ -ne-, Çeí -a-Ç` -e-, ÇÝáǎ»è` arniúši=ne=le
 /arniúši=na=ni, baúši=ne=le/baúši=na=ni, huradi=ne-
 =le/ĥuradi=na=ue/ĥuradi=na, babane¹⁵⁶=le/baban=a=ue/
 baban=a=ni/baban=a=di, eban=e=le/eban=a=idi/eban=a-

¹⁵⁴ G. Wilhelm, 2004, ħÇ 123, 126:

¹⁵⁵ Úááè Ńafáí áóÚÝ»ñÇÝ ǎ³ í Í³ Ýáó µ³ é»ñÁ Ńá. Ý³ ÍÇ áóÓÓ³ Í³ ÝáóÚ eí ³ ÝáóÚ »Ý -v-
 nelele í»ñÇ³ íáñáóÁúáóÝÁ: ²Úè Ú³ eÇÝ ³ é³ í»Ĕ Ú³ Ýñ³ Ú³ eÝ í »è Ĩ.2.3:

¹⁵⁶ ²Úè µ³ eÇ ŃÇÚUÁ babani/e-Ý ħ, ÇÝáÁ »ñ` áóÚ ħ babani=edi »½³ ÍÇ áóÓ` áñ³ Í³ ÝÇó:

=(a), ^{KUR}šure=le/^{KUR}šur=a=ni, tarmane=le/tarman=a
3 ÚĚY:

μ) ØÇŸā 3 ÚĀU í 3 Úí 3 Í μáfāñ 3 ÚŸ μ³é»ñĀ, āñāŸú í »ñç³ŸáoU »Ÿ
-ri/e, -li/e .. -ni/e í 3 ŸÍ »ñái, Ná. Ÿ³ÍÇ ĀíáoU N³Ú³ā³í 3 ē-
Ē³Ÿ³μ³ñ ēí 3 ŸáoU »Ÿ -r/l/na + Náfái 3 í »ñí Ú³ēŸÇÍ (Ā»u Náfái-
Ÿ»ñ) .. -r/l/ne + le (áoŌŌ³Í³Ÿ Náfái) í »ñç³ í āñáoĀúáoŸŸ»ñĀ:

.) Đá. Ÿ³ÍÇ í »ñç³ í āñáoĀúáoŸŸ»ñç n-ái í 3 ñμ»ñ³ÍŸ»ñç 1»āúáoU
Náfái í áŌ μ³éç μŸ³ í āñ Ó³ŸŸ³ í āñĀ ā³Ńā³Ÿí áúU ĺ, ÇēĪ 3 é³Ÿó n-Ç
í 3 ñμ»ñ³ÍŸ»ñáoU³ āā:

2. āōñ³ñí »ñ»ŸÇ NáfáiŸ»ñç ĀíÇ N³ñóĀ: ĀŸāā»ē 3 ñ³Ÿ ŸBí»ó,
Ú³ēŸ³. Çí 3 í 3 Ÿ. ñ³Í³ŸáoĀúáoŸáoU 3 Úē N³ñóáoU 3 éÍ³ ĺ í 3 ñ³Ó³Ú-
ŸáoĀúáoŸ NÇUŸ³Í³ŸáoU ā³Ú³Ÿ³ í āñí 3 í 3 ŸáoŸŸ»ñçŸ N³×³Ē³ÍÇ
N³í »ÍfíáŌ -kai/kai-ne, -pei/pei-ne Ú³ēŸÇÍŸ»ñç »í 1ÇñŸ»ñ
Í³Ú Náfái 3 ÚÇŸ óáoŌÇāŸ»ñ N³Ú³ñ»éáo ĒŸ³ñái: ēñ³Ÿó »í 1ÇñŸ»ñ
ĒÇŸ»éáo ú. í ÇŸ ĺ ÉáéáoU 3 ÚŸ ÷³ ēí Ā, āñ í »ñçŸŸŸ»ñē āŸ ā³Ń³ŸçáoU
N³Ú³Ó³ŸŸ»óáoU: ĀēĪ ÇŸā í »ñ³μ»ñáoU ĺ 3 ÚŸ í »ē³Í»í ÇŸ, āñ 1ñ³Ÿú
»í 1Çñ 1Çí 3 ñí »éáo 1»āúáoU Ná. Ÿ³ÍÇ ĀíáoU ā»í ú ĺ Íóí »ÇŸ Ná. Ÿ³ÍÇ
áoŌŌ³Í³ŸÇ -(n)ele í »ñç³ í āñáoĀú³ŸĀ .. āā Ā» Ā»u NáfáiŸ»ñç
Ná. Ÿ³ÍÇáoĀU³Ÿ -(n)a- óáoŌÇāŸŸ, 3 ā³ ā»í ú ĺ ŸÍ³í »É, āñ 3 Úē
ā³Ń³ŸçĀ μáfāñáiÇŸ ĺ ā³ñí 3 1Çñ ā: 2 Úē Ú³ēŸÇÍŸ»ñĀ Í³ñáo »Ÿ
N³í »Ífí»É .. Ā»u NáfáiŸ»ñçŸ, unÇŸ³Í³ μ³ó³é³Í³ŸÇŸ, ÇŸāā»ē āñ áúŸŸú
»í 3 1ñáoĀúáoŸŸ»ñç 1»āúáoU (í »ē IV.3 Í»í 2): 2 ÚŸáo³ÚŸ³ŸŸÇÍ,
í »ñçŸŸŸ»ñçē 1Çí 3 ñí áúUĀ āñā»ē Náfái 3 ÚÇŸ í »ñç³ í āñáoĀúáoŸŸ»ñ
ŸáoŸŸā»ē NŸ³ñ³ í āñ ĺ, μ³ó³éáoĀU³ Úμ pei(ne)-Ç (3 Úē Ú³ēŸŸ í »ē
ēí āñ): āōñ³ñí »ñ»ŸáoU ĒÇ³ñĀ»u Náfái āÇ Í³ñ»ÉÇ N³Ú³ñ»É Ÿ³ ..
áoŌ»āñ³Í³ŸĀ, āñĀ Í³½Úí áúU ĺ í ñ³Í³Ÿ NáfáiÇŌ` edi- §³Ú³í »Ō;
1»ñ³Ÿí 3 Ÿ³Í³Ÿ (í »ŌÇ) Ú³Í³μ³ÚÇ N³í »éáoUái .. ŸáoŸŸā»ē āÇ ā³Ń³Ÿ-
çáoU N³Ú³Ó³ŸŸ»óáoU: 2 í »ÉÇ ×ÇBí³ N³Ú³Ó³ŸŸáo μ³éĀ (N³í 3 Í³óáoŌÇ-
āĀ) 1ñí áúU ĺ í ñ³Í³Ÿ Náfái áí (Ú³Ÿñ³Ú³ēŸ í »ē II.2.8): 2 ÚĀU 3 Ÿí ñ³-
1³ēŸ³Ÿú Ā. Ú³ÍáŸáíÇ ÍáŌUÇó 3 é³ç³ñí í áŌ áŌ»āñ³Í³Ÿ-μ³ó³-
é³Í³Ÿ (directive-ablative) NáfáiÇŸ, āñĀ, Āēí Ÿñ³, . āñí³Í í áúU ĺ
aptine §Í áŌU!» í 1ÇñÇ N»í .. áúŸÇ -dane (»½. ĀÇí) .. -áštani (Ná.
ĀÇí) í »ñç³ í āñáoĀúáoŸŸ»ñĀ: Đ³ñí ĺ ŸB»É, āñ ēñ³Ÿú í 3 Úí 3 í »Ÿ ÚÇ³ŸŸ
^mŠá-da-`a-li-e-ñi-ni(-)da-a-ni aptini [KYKH 44 л.с.6] ..
^{NA4}gar-bi-e ap-ti-ni ^{KUR}Ĥa-ti-na-áš-ta-a-ni [KYKH 44

л.с.7] 1ñí³.Ý»ñáóÙ` Ù»í³í³Ý ³Ý.³Ù, Ñ»í`³³µ³ñ Ñáóè³ÉÇ á»Ý, Ù³Ý³í³Ýí áñ áóñ³ñí³. »í Ý»ñÇ ÑñÇ³ÝáóÙ í³Ý í³ñ³Ó³ÙÝáóÁóáóÝ-Ý»ñ` í³áí³í Ýbí³í Ñ³í í³íÝ»ñÇ ÁÝÁ»ñóÙ³Ý Ñ»í: ²Ùèá»è, ³é³çÝÁ ÑÝ³ñ³ íáñ ¿ ÁÝÁ»ñó»É` ¢šá-da-`a-li-e-ñi-ni da-a-ni aptini, ÇÝáá»è áñ ³ÝáóÙ »Ý ¶.Ø»ÉÇÙÇbíÇÉÇÝ` Ù.Ð³ñáóÁóáóÝ³ÝÁ¹⁵⁷: Æèí`ñíñáñ¹Á íí³Ùí³í ¿ ^{KUR}Ĥa-ti-na(-)áš-ta-a-ni í»Ó³Ýí³Ý Ù»Ç (Ñ»í), áñÁ ¶.Ø»ÉÇÙÇbíÇÉÇÝ í»ñéáóí áóÙ ¿ ^{KUR}Ĥa-ti-na áš-ta-a-ni Ó`áí`áš-ta-a-ni-Ý Ñ³Ù»Ù³í »éáí`išani, inani`dani ¹»ñ³ÝáóÝ»ñÇ Ñ»í¹⁵⁸: ²Ù»Ý ¹»áúáóÙ Ù»í íí³ÙáóÁóáóÝ íñ³ ÑÇÙÝí³ í áñ`çó» Ñáéáí³ÙÇÝ í»ñÇ³ íáñáóÁóáóÝ ³é³ÝÓÝ³ óáóÁÁ Ñáóè³ÉÇ á¿, Ñ»í`³³µ³ñ Ù»Ýú³Ù á»Ýú úÝÝ³ñíÇ: ÙáóÙÝ á³í ×³éáí á»Ýú úÝÝ³ñíÇ ÝáóÙÝá»è Æ. Ù³ íáÝáíÇ íáóÙÇó Ý»ñáóí í³ í ÑÙ³ íµ³Ù³ í³Ý/èí³ í Çí (stative); ÑáéáíÁ¹⁵⁹: ÆÝá í»ñ³µ»ñáóÙ ¿ ¶.ì ÇÈÑ»ÉÙÇ íáóÙÇó ³é³ç³ñí-í³ í ÑÑ³Ù³ í»Ó; ÑáéáíÇÝ, ³á³ áóñ³ñí³ í³Ý í »ùèí »ñáóÙ³ ÙÝ³é³ÝÓÝ³ óí áóÙ ¿ ÙÇ³ÙÝ taršwana=rani (< *taršvani=a=rani) µ³éÇ ÑÇÙ³Ý íñ³, áñÁ, »ÉÝ»éáí Ñ³Ù³ í »ùèí Çó, ¶.ì ÇÈÑ»ÉÙÝ ³é³ç³ñ-íáóÙ ¿ Á³ñ. Ù³Ý»É ÑÙ³ñí³Ýó Ñ»í ÙÇ³éÇÝí`-rani Ù»Ç í »èÝ»éáí ÉáóèÇ»ñÝÇ ÑÑ³Ù³ í»Ó; (комитатив) ÑáéáíÇ -ra óáóóáÇ áóñ³ñí³ í³Ý ÝÙ³Ý³ íÁ¹⁶⁰: é³ í³ÙÝ Çñ³ í³ÝáóÙ µ³ó³ éí³ í á¿, áñ³Ùè -a-rani-Ç í³ í áóóó³ íÇ á»í ù ¿ í »èÝ»É ÇÝá-áñ ÙÇ³ í³Ýó: Ðèí³ í á¿Ý³` í»ñÇÇ-ÝÇè ÇÙ³èí Á: ²Ù»Ý ¹»áúáóÙ, ÇÝáá»è³ñ¹Ý Ýbí»ó, Ù»í³ í³Ý ùñÇÝ³ íÝ»ñÇ íñ³³Ùè í³Ù³ ÙÝ ÑáéáíÇ ³é³ÝÓÝ³ óáóÁÁ` Ñáéáí³ÙÇÝ Ó`áóÙÁÝ»ñÇ í»ñ³ í³Ý. ÝáóÁÁ Ñáóè³ÉÇ á¿: ²Ù¹ á³í ×³éáí ¹ñ³Ýú Ù»Ýú µ³ó»Ýú Ááó»É úÝÝ³ñí í áóÝ»ñÇ ó³Ýí Çó:

°Á» áñáß³Ýí³Ý³ í³Ý í»ñÇ³ íáñáóÁóáóÝ»ñÇ Ñáéáí³ÙÇÝ óáóóáÇá»ñ í³Ù »í`¹ÇñÝ»ñ ÉÇÝ»éáó Ñ³ñóÁ ÁáóÝ»Ýú ÙÇ íáóÙ`³á³Ù³Ý³ í³Ýáñ»Ý ¹ñ³Ýú Ñ³Ù³ñ»Ýú »ñíñáñ¹³ÙÇÝ ÑáéáíÝ»ñ (ÑáéáíÝ»ñÇ í»ñÇ³ íáñáóÁóáóÝ-Ý»ñ), ³á³ áóñ³ñí»ñÝÇ ÑáéáíÝ»ñÁ Ñèí³ íáñ»Ý í³ñ»ÉÇ ¿ µ³Á³Ý»É »ñíáó ÈÙµÇ:

1) `áóÝ ÑáéáíÝ»ñ: èñ³Ýó í»ñÇ³ íáñáóÁóáóÝ»ñ (Ó`áóÙÁÝ»ñÁ) áñ`¿ ³Ýí³Ý³ í³Ý³ñÁ»ù ááóÝ»Ý` Æèí`»ñ`áóÙÁÇÝ í³½Ùí³ í»Ý áóñ³ñí»ñ»ÝÇ µáóÝ Ñáéáí³ í»ñí`Ù³ èÝÇíÝ»ñÇó: ²Ùè ÑáéáíÝ»ñÁ á³ Ñ³ÝçáóÙ »Ý Ñ³-

¹⁵⁷ КУКН 44 л.с.6, УКН 28 л.с.6:

¹⁵⁸ í »è Г.Меликишвили, 1960(УКН), ³нó. 28, í³Ý. 16:

¹⁵⁹ ¶.ì ÇÈÑ»ÉÙÁ ³ÙèáÇèÇ Ñáéáí áóñ³ñí »ñ»ÝáóÙ áÇ ÝáóÙ [2004, ¿ç 127]:

¹⁶⁰ Г.Вильгелм, ДВ, 5, 1988, ¿ç 103-105:

U³ Ó³ UY»óáú: 2 òè ÈÙμÇÝ »Ý á³ í í³ ÝáúÙ áóŌŌ³ í³ Ý, ¿ñ· 3 í Çí, è»é³ í³ Ý, í ñ³ í³ Ý, μ³ ó³ é³ í³ Ý-. áñÍÇ³ í³ Ý .. Ý»ñ· áú³ í³ Ý (±) Náfáí Ý»ñÁ:

2) »ñÍñáñ¹³ ÚÇÝ Náfáí Ý»ñ¹⁶¹: Èñ³ Ýó óáúÇáÝ»ñÁ Í³. áúÙ »Ý í³ ñμ»ñ μ³ é³ ñÚ³ í Ý»ñÇó, áñáÝú · áñÍ³ Í áúÙ »Ý Ý³ .. 3 ÝÍ³ È³ μ³ ñ í³ ñμ»ñ È áéúÇ Ú³ è»ñÇ í »èúáí: 2 òè Náfáí Ý»ñáí ññ³ Í μ³ é»ñÁ Ñ³ Ú³ - Ó³ UY»óáú á»Ý á³ Ñ³ ÝçáúÙ: Àèí 3 Ú³ Ú, ññ³ Ýú Çñ³ í³ ÝáúÙ á»í ù ¿ Ñ³ Ú³ ñ»É »í 1ÇñÝ»ñ Í³ Ú »í 3 1ñáŌÁúáúÝÝ»ñ: ½³ ÍÇ Áí áúÙ ññ³ Ýú Í óí áúÙ »Ý í³ ñμ»ñ Náfáí Ý»ñáí ññ³ Í 3 ÝÍ³ ÝÁ, ÇèÍ Ñá· Ý³ ÍÇáúÙ Á»ú Náfáí Ý»ñÇ Ñá· Ý³ ÍÇáúÁÚ³ Ý -(ñ)á- óáúÇáÇÝ: 0 Á» 1áóñ ÁáŌÝ»Ýú Ú³ í³ - Í³ Ý í í³ ÚáŌÁúáúÝÝ»ñÇ ÑÇÚ³ Ý í ñ³ 3 é³ ÝŌÝ³ óí áŌ Í³ èí³ Í³ »ÉÇ Náfáí Ý»ñÁ, 3 á³ áóñ³ ñí »ñ»ÝáúÙ ÑÝ³ ñ³ í áñ ¿ í »èÝ»É Ñí»í .. Ú³ É »ñÍñáñ¹³ ÚÇÝ Náfáí Ý»ñÁ 1ÇÚ³ í³ (μ³ ó³ é³ í³ Ý) ”предстоятельный (отложительный)”, ŠéáŌμ¿èÇí (μ³ ó³ é³ í³ Ý)! (субессивный (отложительный) .. áŌŌ·áñ³ í³ Ý: ÁÝáá»è á³ ñ½áñáß »ñ·áúÙ ¿ áñáß 3 ñŌ³ Ý³ · ñáŌÁúáúÝÝ»ñáúÙ, Á. 3 Ú³ ÍáÝáí Ç .. Ø. È³ áÇÍÚ³ ÝÇ ÍáŌÚÇó Náfáí 3 ÚÇÝ í»ñÇ³ í áñáŌÁúáúÝ Ñ³ Ú³ ñíáŌ pei(ni) Ú³ èÝÇÍÇ Ñ³ çáñ¹ í áŌ 3 ½³ í³ í »Ō³ - ÷ áÉáŌÚÇó 3 ÚÝ á»í ù ¿ Ñ³ Ú³ ñ»É 3 é³ ÝŌÇÝ μ³ é³ É³ í³. áúŌÝ 1»áúáúÙ 1Çí 3 ñí»fáí áñá»è »í 3 1ñáŌÁúáúÝ, ÇÝáá»è áñ kurune-Ý .. peçi-Ý (èñ³ Ýó Ú³ èÇÝ 3 é³ í»É Ú³ Ýñ³ Ú³ èÝ í »è IV.3 Í»í 2): Ð»í .. 3 μ³ ñ ŠéáŌμ¿èÇí | .. ŠéáŌμ¿èÇí μ³ ó³ é³ í³ Ý! Náfáí Ý»ñ áóñ³ ñí »ñ»ÝáúÙ á³ ñ· ½³ á»è á»Ý í³ ñáŌ ÉÇÝ»É: 2 òèáÇèáí, áóñ³ ñí »ñ»ÝÇ Ñ³ Ú³ ñ ÑÝ³ ñ³ í áñ ¿ »ÝÁ³ 1ñ»É Ñí»í .. Ú³ É Náfáí Ý»ñÁ.

áŌŌÝ Náfáí Ý»ñ

- áŌŌ³ í³ Ý
- ¿ñ· 3 í Çí
- è»é³ í³ Ý
- í ñ³ í³ Ý
- μ³ ó³ é³ í³ Ý-. áñÍÇ³ í³ Ý
- Ý»ñ· áú³ í³ Ý, -(i)áș Náfáí (±)

»ñÍñáñ¹³ ÚÇÝ Náfáí Ý»ñ (»í 1ÇñÝ»ñ)

- áŌŌ·áñ³ í³ Ý
- 1ÇÚ³ í³ (μ³ ó³ é³ í³ Ý) ”предстоятельный (отложительный)”

¹⁶¹ Èñ³ Ýó Ñ³ Ú³ ñ ŠNáfáí | 3 ÝÍ³ ÝáúŌÁ · áñÍ³ Í áúÙ »Ýú á³ Ú³ Ý³ í³ Ýáñ»Ý:

‘áoY ‘áoŌ‘án³ I³ Y Náfai Y»ñÇ I³ ½UáoUA, . aní³ I³ áoÁUáoYA ‘Yñ³ Yo N»i I³ áI³ I³ ÚE N³ n³ I³ Çó N³ n³ áU³ Yñ³ Ú³ eY I³ uY³ nI³ »Yu eir an³ ‘
 3 e³ YÓÇY-3 e³ YÓÇY: Aeí ŠIÇU³ I³ (µ³ ó³ e³ I³ Y) | -A I³ Çi³ 3 nI³ »Yu
 añá»e »i I³ Çñ, añÇ Ú³ eÇY i »e IV.2:

3. Đáfai Ú³ Y NÇUúA ‘ Náfai ÇaY»ñA áon³ nI³ »ñ»YáoU: AÉYá»e 3 nI³ »Y
 YBí »ó, ¶.Ø»EÇUÇBí ÇEÇY áon³ nI³ »ñ»YÇ 3 Yí³ Y áOÇŌ O³ Ç N³ Ú³ n³
 3 e³ YÓY³ óYáoU ç nI³ áo i³ 3 nµ»ñ Náfai Y»ñ aŌ³ í ańí³ I³ (Ú³ uáon NÇUú)
 ‘ áoŌŌ³ I³ Y (Ú³ uáon NÇUú + ni)¹⁶²: Ú³ »YÁ³ í náou ç, añ 3 Úe »ní³ áo
 Náfai Y»ñái í nI³ I³ µ³ e»ñY çE I³ náŌ »Y NÇUú 1³ eY³ E 3 ÚE Náfai Y»ñÇ
 (ÇYáá»e ½³ I³ Ç, 3 ÚYá»e çE N³ i I³ á»e Ná. Y³ I³ Ç Áí áoU) I³ ½U³ í ańU³ Y
 N³ Ú³ n³¹⁶³: 2 Úe áÇeái, 3 e³ Ç ç ú³ Bí áoU 3 ÚY i »e³ I³ »i Á, Aeí añÇ
 áon³ nI³ »ñ»YÇ Náfai Ú³ Y N³ Ú³ I³ n. áoU NÇUúA I³ náŌ ç N³ Y³ »e . 3 E
 ÇYáá»e Çñ Ú³ uáon O³ áí (áŌ³ í ańí³ I³ Náfai), 3 ÚYá»e çE áoŌŌ³ I³ Y
 Náfai Ç O³ áí: A. Ú³ í aYáí Á [1979, ç 62-65] Ú»ñÁáoU ç 3 Úe i »e³ I³ »i Á ‘
 AY³ áoYáoU ç ÚÇ³ ÚY Ú»i áoŌŌ (µ³ ó³ nŌ³ I³) Náfai ÚÇ³ YáoUÝ Á³ Ú³ Y³ I³
 Y»ñUáoU »fái 3 Úe á»e í aái³ I³ añáB³ E Náfai Ú³ Y . 3 Ō³ ÷ 3 nÁ, añái Y³
 µ³ ó³ i náou ç áon³ nI³ »ñ»YÇ Náfai Y»ñÇ O³ í ańU³ Y I³ n. áoU 3 eí³
 añáB³ I³ Ç »ní³ I³ Ç áoÁUáoYA¹⁶⁴: ¶.i ÇEñ»EUA [ДВ 5, 1988, ç 93-102],
 AY³ áoY»fái ÚÇ³ ÚY Ú»i³ µ³ ó³ nŌ³ I³ Náfai Ç 3 eí³ 3 áoÁUáoYA, ÚÇ³ YáoUÝ Á³ -
 Ú³ Y³ I³ Ú»ñÁáoU ç añáB³ E Náfai Ç A. Ú³ í aYáí Ç . 3 Ō³ ÷ 3 nÁ 3 e³ Ç³ n-
 í »fái YBí I³ »ní³ I³ Ç áoÁUáoYA µ³ ó³ i náŌ Çñ i »e³ I³ »i Á: 2 e³ í »E Ú³ Y-
 n³ Ú³ eY 3 Úe Ú³ eÇY i »e II.2.1 I³ »i 1, añí »Ō Y»ñí³ Ú³ óí³ I³ »Y Y³ ‘
 Ú»ñ I³ Çi³ 3 nI³ áoUY»ñA 3 Ú³ Ú³ eÇY: 2 Úe i »Ō, áon³ nI³ »ñ»YÇ Náfai Y»ñA
 3 e³ YÓÇY-3 e³ YÓÇY uY³ nI³ »EÇe, Ú»Yu I³ Y. á»Yu 3 eYÇ µ³ e³ NÇUú»ñÇ
 í n³ B»Bí Á Y»fái máoY Náfai 3 ÚÇY óáoÇaY»ñÇ, 1 n³ Yo I³ ½U³ í ańU³ Y ‘
 Náfai Y»ñÇ . aní³ I³ áoÁU³ Y í n³ :

AÉYá»e 3 nI³ »Y YBí »ó, áon³ nI³ »ñ»YáoU i³ 3 nµ»ñ³ I³ í áoU »Y e, i, u
 ‘ a Náfai áoUY»ñA: Đ³ nI³ ç YB»E, añ eái an³ µ³ n e Náfai Ú³ YA í n³ . nI³ áŌ
 µ³ ½U³ ÁÇí µ³ e»ñ (eñ³ Yo áoŌŌŌ O³ »ñA . náou í »ñÇ³ YáoU »Y e-ái) Çñ³ -
 I³ YáoU Náfai í áoU »Y i Náfai áoUái: 2 Ú³ í á³ i x³ eái 1 n³ Yu á»i ú ç
 1³ e»E i Náfai Ú³ Y µ³ e»ñÇ B³ nUÇY, ÇYáá»e ušmaše – ušmaši-

¹⁶² Г.Меликишвили, 1964, ç 30-32:

¹⁶³ Aeí ¶.Ø»EÇUÇBí ÇEÇaŌ 3 Úe -ni-Y NÝ³ n³ í ań ç, añ í³ . áoU ç ini óáoŌ³ I³ Y 1 n³ Yáo-
 YÇó, añY, Aeí Çñ»Y, 3 Úe i »Ō óáoŌ³ µ»ñáoU ç 3 x³ I³ YÇ N³ i í áoÁUáoY I³ ½U»fái Yán NÇUú»ñ
 [Г.Меликишвили, 1964, ç 31-32]: 2 Úe Ú³ eÇY i »e Y³ ‘ Т.Гамкрелидзе, 1954, ç 116:

¹⁶⁴ И.Дьяконов, 1979, ç 61-65: Aen³ I³ YáoU »ní³ I³ Ç áoÁUáoY I³ ÚÇ³ ÚY Ná. Y³ I³ Ç N³ Ú³ n:

=e/ne, alsuiše - alsuiši=e/ne, uštipte - uštipti=ne " 3 ŪĒY: i ēi 3 N̄³ μ³ ñ e Náfáí Ū³ Ȳ »Ȳ Ā³ i Ī³ Yáŭ Ū Āñ̄ ē ŪÇ³ ŪY erele Š³ ñ³ | " ule ŠáŋÇB̄ | μ³ éñĀ, áñáYó N̄³ Ū³ ñ ĭ.ñ̄ ³ i Çíáŭ N̄³ Ū³ - Ā³ i ³ ēĒ³ Ȳ³ μ³ ñ áŏȲYŭ erele=še " ule=še` í³ YĪ³ . Çñ e-re-(e)-le-(e)-še " u-le-(e)-še: 2Ūē μ³ éñĀ »½³ ĪÇ ĀíÇ 3 ŪĒ Náfáí Ȳñáí í Ī³ Ūí 3 Í āY: 2Ūí Ā³ i x³ éáí e Náfáí áŭŪ Ū»Yŭ 3 é³ ŪŪ ā»Yŭ ūY³ ĩĪÇ: A Yāā»ē YBí »ó (i »ē II.2.1 Ī»i 1), áŋñ³ ĩi »ñ»Yáŭ Ū³ i - Ī³ óáŏÇāĀ N̄³ i Ī³ óŪ³ ĒÇ N̄i Náfáí áí " Āí áí N̄³ Ū³ Ó³ ŪYáŭ ĭ N̄³ í »ĒŪ³ Ē -n(e)-/-n(a)- Ū³ ēYÇĪY»ñÇ ŪÇÇáŏáí` ÷³ ēi áñ»Y 3 é³ Ç³ ŏY»fáí Náfáí Ū³ Ȳ Yāñ Ī Çā, áñĀ i 3 ñμ»ñí áŭ ĭ Ūŭáŏē Náfáí áŭŪY»ñÇŏ: Ø»Yŭ 3 ŪY Ā³ ŪŪ³ Ȳ³ Ī³ Yāñ»Y 3 YĪ³ Yáŭ »Yŭ n (N̄³ i Ī³ óáŏÇāĀ) Náfáí áŭ (Ū³ Y-ñ³ Ū³ ēY Ī »ē II.2.2): Ø³ ēY³ . Çi 3 Ī³ Ȳ . ñ³ Ī³ YáŭŪŭáŭYáŭ μ³ ½ŪÇŏē YBí »Ē ĭ, áñ ē»Ā³ . Çñ N̄³ Ū³ Ī³ ñ. áŭŭ ŏ N̄YáŭáŏYÇ N̄³ Ū³ ñ N̄³ i áŏí YB³ Y āĪ³ " n̄ YáŭáŏYÇ Ī³ Ū u-áí Ī³ ½Ūí 3 Í í³ YĪ³ ñÇ N̄³ Ū³ ñ Ȳ³ Ē³ i »ēi 3 Í YB³ ȲYñĀ áŋñ³ ĩi »ñ»Yáŭ 3 ĩi 3 óáŭŭ »Y Y³ " ŏ-Y¹⁶⁵: āY³ Ū³ Í ĩñ³ Y, μáfāñ 3 ŪY μ³ éñĀ, áñáYó μY³ í áñ Ó³ ŪY³ í áñĀ . ñáŭŪ 3 ĩi 3 óáŭí áŭŭ ĭ u-áí , 1³ ēí »Ē »Y YáŭŪY Náfáí Ū³ YĀ N̄³ Ū³ ñ»fáí , áñ ĩñ³ Yó N̄³ Ū³ ñ . áñí áŭŭ »Y ŪÇ³ YŪ³ Y Náfáí Ū³ Y Ī³ YáYŷ»ñ: ē³ Ī³ ŪY 3 Ūē Náfáí Ū³ YĀ í »ñ³ . ĩí áŐ 3 ēYí 3 ½Y ŪÇ ū³ YÇ μ³ é Náfáí í »ĒÇē B»Ōí áŭŭ »Y ÁYĪN̄³ Yáŋ Ī³ YáYÇŏ: , ñ³ Yó Āí ÇY Ā»i ū ĭ 1³ ēĒĒ^{KUR} Iš-qi-gu-lu-ú, ^{URU} A-li-iš-tú-ú i »Ō³ YáŭYŷ»ñĀ: í »ē N̄i " Ū³ Ē ūñÇY³ ĪY»ñĀ.

- (1) ku-t̄ē-i-a-di pa-a-ri-e ^{URU}A-li-iš-tú-ú [KYKH 174 A2₁₂]:
- (2) ĥa-ú-bi ^{URU}Ir-da-ni-u-ni pa-ri ^{KUR}Iš-qi-gu-lu-ú [KYKH 179_{4,5}]:

ŏ Ā» YĪ³ i Ç áŏY»Y³ Yŭ, áñ pari(e) Ȳ³ Ē ĪÇñĀ 3 YĒi Çñ Ā³ N̄³ YçáŭŪ ĭ ĩ ĩñ³ Ī³ Y Ī³ Ū áŏŏ` áñ³ Ī³ Y Náfáí (i »ē IV.1), 3 Ā³ Ā»i ū ĭ N̄³ Ū³ - Ā³ i ³ ēĒ³ Ȳ³ μ³ ñ áŏȲȲ³ ŪÇYŭ ...*pari(e) ^{URU}Aliištú(ú)e(di), ...*pari(e) ^{KUR}Išqigulu(ú)e(di), ŪÇYā¹»é 1³ 3 Ū¹Ā»ē ā: ĐŪŪi . ūñÇY³ Ī .

- (3) ku-ṭu-ni pa-ri ^{KUR}Bu-uš-tú-ú-e [KYKH 148₁₅, 149₁₃]:
- (4) ka-ru-ni ^{KUR}ṭu-a-ra-a-ši-ni-e-i hu-[bi] pa-ri ^{ŠADU}Gur-qu-ú-e [KYKH 173 V₁₂₋₁₃] " 3 ŪĒY¹⁶⁶:

¹⁶⁵ í »ē, ūñÇY³ Ī, И.Дьяконов, 1979, ĭÇ 55:
¹⁶⁶ pare Ȳ³ Ē ĪÇñáí Ī³ ½Ūí 3 Í ūñ³ Ī³ Ȳ³ Ī³ Ȳ³ Ā³ Ī óáŭŪŭáŭY»ñÇ Ū³ ēÇYĪ »ē IV.1:

Ā»ñ`ē ³ 0ē μ³ ē»ñÇ ß³ ñŪÇÝ ĸ Ā»i ù ¹³ ē»É Ý³ ...^{KUR} Babiluú ĩ »
Ō³ YáoYÁ` ³ Eiduru ¹Çó³ YáoYÁ, áñáYó Ñ³ Ū³ ñ ánoY»Yù.

(5) ĥa-[ú-bi] ^{KUR} Ba-bi-lu-ú ^{KUR} e-ba-a-ni [KYKH 241
A₅]:

(6) ...UDU ^dĥal-di-na-ue KĀ UDU ^dE-i-du-ru UDU ^dba-
ba-a... [Ay-susi I₁₁-II₁ (Ayans I)]:

(6)-áoŪ ^dEiduru ¹Çó³ YáoYÁ ³ ÝÍ³ ēĭ³ Í ¹ñí³ Í ĸ Ĩ³ Ĩ³ Ý Ñáfáíáí`
Ş...ááĒ³ ñ Ē³ É¹Ç ³ ēĭ Íá ¹éÝ»ñÇÝ, ááĒ³ ñ ¼¹áoñáoÇÝ, ááĒ³ ñ ¹³ μ³ -
ÇÝ...], Ñ»i ³ μ³ ñ Ā»i ù ĸ ÉÇÝ»ñ ^dEiduru(ú)e Ĩ³ Ū Eiduru(ú)ge (áoß
ßñÇ³ Ý). ŪÇÝá¹»é ¹³ ³ Ū¹Ā»è Ā: (5)-áoŪ ^{KUR} Babiluú ĩ »Ō³ YáoYÁ ¹ñí³ Í
ĸ ē»é³ Ĩ³ Ý Ñáfáíáí, ÇÝáĀ »ñ`áoŪ ĸ Ýñ³ Ý Ñ³ çáñ¹áo ^{KUR} ebani μ³ éÇó,
áñÁ í Ĩ³ Ūí³ Í ĸ Çñ áoŌÇŌ Ō`áí: ŪŪ³ Ý ¹»Ā»ñáoŪ ĩñ³ óáoŪÁ, ĩ í Ū³ É
¹»ĀúáoŪ ^{KUR} Babiluú-Y, ³ ÝĒi Çñ ¹ñíáoŪ ĸ ē»é³ Ĩ³ Ý Ñáfáíáí,
Ñ³ Ĩ³ é³ Ĩ ¹»ĀúáoŪ Ā»i ù ĸ ÉÇÝ»ñ ^{KUR} ebani(i)e (³ 0ē Ū³ éÇÝ Ū³ Ýñ³ -
Ū³ éÝ ĩ »è II.2.3): ² 0ēĀÇéáí, Ýbí³ Í ÝúáoĀÁ Ū»½ ÑÇŪú ĸ Ĩ³ ÉÇē »YÁ³ ¹-
ñĒáo, áñ áoñ³ ñi »ñ»YáoŪ · áúáoĀúáoY »Ý áoY»ŌÉ »ñíáo Ĩ³ ñμ»ñ Ñáfá-
íáoŪY»ñ, áñáYó μÝ³ íáñ Ō³ ŪÝ³ íáñÁ · náoŪ ³ ñi ³ óáfí»É ĸ u-áí, μ³ Ūó
áñáYú Ñáfáíáí»ÉÇē Ĩ³ ñμ»ñíáoŪ »Ý Çñ»Yó Ñáfáí³ ŪÇÝ í»ñÇ³ íáñáoĀúáoY-
Y»ñáí` ³ éÝí³ ½Ý · áÝ» Ĩ³ Ĩ³ Ý` ē»é³ Ĩ³ Ý Ñáfáíáí»ñáoŪ: ² é³ çÇÝ
ĒŪμÇ μ³ é»ñÁ Ýbí³ Í Ñáfáíáí»ñÇ »½³ ĨÇ ÁíáoŪ, Áēi Ĩ³ YaYÇ, ēi ³ YáoŪ »Ý
Ñ³ Ū³ Ā³ Ĩ³ éĒ³ Ý³ μ³ ñ` -ue, -ui í»ñÇ³ íáñáoĀúáoY»ñÁ, Çēĭ
»ñíáñ¹ÇÝÁ` »ñíáo Ñáfáíáí»ñÇ Ñ³ Ū³ ñ ĸÉ ŪÇ`YáoŪY` u: ÁY¹ áñáoŪ, áo-
ß³ · ñ³ Ĩ ĸ, áñ · náoŪ ³ ŪÝ³ é³ í»É Ñ³ ×³ Ē³ ñi ³ óáfí³ Í ĸ ĨñíÝ³ ĨÇ u-áí
(í »è í»ñÁ μ»ñí³ Í ūñÇÝ³ ĨÝ»ñÁ):

II.2.3 áoŌŌ³ Ĩ³ Ý (μ³ ó³ ñó³ Ĩ) Ñáfáí

áoñ³ ñi »ñ»ÝÇ áoŌŌ³ Ĩ³ Ý ÑáfáíÇ Ý»ñí³ Ū³ óŪ³ Ý Ñ³ ñóáoŪ ³ í³ Ý-
¹³ Ĩ³ Ý` Yáñ áoŌáoĀúáoY»ñÇ Ý»ñí³ Ū³ óáoóÇaY»ñÇ Ĩ³ ē»É Ĩ³ Ĩ³ Ý»ñÇ Ū»ç
Ĩ³ Ý áñáß³ ĨÇ Ĩ³ ñμ»ñáoĀúáoY»ñ: áēi Ç Ñ³ ñóÁ uÝÝ³ ñí»ÉÇē Ñ³ Ū³ éá-
í³ ĨÇ ĨÝ»ñí³ Ū³ óÝ»Yù ³ Ū¹ »ñíáoēÝ ĸÉ: Ēñ³ óáoóÇā Ĩi ñí»Ý Ū»ñ áñáß
Ā³ ñ½³ μ³ YáoŪY»ñÁ: Ĩ uÝÝ³ ñí»Yù Ý³` Ēñ³ óáoŪ-Ēñ³ óŪ³ É Ĩ³ Ā³ Íáo-
ĀúáoY»ñÁ, áñáYóáoŪ áoŌŌ³ Ĩ³ Ý Ñáfáíáí ¹ñí³ Í ³ YáoY»ñÁ óáoó³ μ»ñáoŪ
»Ý áñáß³ ĨÇ ³ é³ YÓY³ Ñ³ Ĩ³ ÍáoĀúáoY»ñ:

1. aōñ³ nī »ñ»ŸÇ aōŌŌ³ ĩ³ Ÿ (μ³ o³ nŌ³ ĩ³) .. aŌ³ ĩ³ rāñĭ³ ĩ³ ĩ (Aeĭ
 ¶.Ō»ĕÇuÇBĭ Çĕáo) Náfáí Ÿ»ñÁ Ū³ eŸ³. Çĭ³ ĩ³ Ÿ. ñ³ ĩ³ ŸáoÁŌáoŸáoŪ: AĒŸá-
 á»e³ ñ¹»Ÿ ŸBĭ »ó, Aeĭ ¶.Ō»ĕÇuÇBĭ Çĕáo¹⁶⁷, »½³ ĩ³ Ç ÁĭáoŪ aōñ³ nī »ñ»ŸÇ
 aŌ³ ĩ³ rāñĭ³ ĩ³ Náfáí Á Ñ³ Ū³ á³ ĩ³ eĒ³ ŸáoŪ ĭ μ³ eÇ Ū³ úaōñ ÑÇŪuÇŸ,
 ÇŸáá»e` pulusi ŠĭáÁáŌĭ, pili Šçñ³ Ÿóuĭ, qiura ŠñÁŌ, . »ĭ ÇŸĭ,
^{KUR}Buštu Š`áoBĭ aŌ(»ñĭ Çñ) .. ³ ŪEŸ: Đá. Ÿ³ ĩ³ Ç ÁĭáoŪ ÑÇŪuÇŸ Ñ³ ĭ »ĒĭáoŪ ĭ
 Náf. Ÿ³ ĩ³ ÇáoÁŪ³ Ÿ -li óáoŌÇáÁ, ÇŸáá»e` erelili Š³ ñ³ Ÿ»ñĭ,
 burgalali Š³ ŪnáŌŸ»ñĭ (±): Aeĭ aŌŌŌ³ ĩ³ Ÿ Náfáí Á ĩ³ ½ŪĭáoŪ ĭ μ³ eÇ
 Ū³ úaōñ ÑÇŪuÇŸ -ni Ū³ eŸÇĭÇ Ñ³ ĭ »ĒáoŪáĭ, áñÁ, Aeĭ Çñ»Ÿ, Ñ³ ĭ³ Ÿ³ μ³ ñ
 ĩ³. áŪ ĭ ini óáoŌ³ ĩ³ Ÿ³ »ñ³ ŸáoŸÇó: aŌŌŌ³ ĩ³ Ÿ Náfáí Ç Náf. Ÿ³ ĩ³ ÇŸ
 ĩ³ ½ŪĭáoŪ ĭ »½³ ĩ³ ÇÇó` Náf. Ÿ³ ĩ³ ÇáoÁŪ³ Ÿ -li óáoŌÇ Ñ³ ĭ »ĒáoŪáĭ³ e³-
 ç³ óŸ»Ēáĭ Náf. Ÿ³ ĩ³ Ç aŌŌŌ³ ĩ³ ŸÇ -nili ĭ »ñç³ ĭ áñáŌÁŪáoŸÁ: Aeĭ Ÿñ³ ·
³ Ūe »ĭáo Náfáí Ÿ»ñÁ Çñ»Ÿó ŸáoŸĭ óÇáŸ³ ĒáoÁŪ³ Ūμ³ ĭ Ūáĭ »Ÿ ĩ³ Ÿ. Ÿ³ ĩ³
 Çñ³ ñ: ² Ūeá»e, aŌ³ ĩ³ rāñĭ³ ĩ³ Náfáí áĭ (ĭ³ nŌŪ³ Ē Aeĭ Çñ»Ÿ) ĭñĭáoŪ »Ÿ. 1)
³ Ÿ³ ŸáoŌ³ ĩ³ Ÿ μ³ Ū»ñç eáoŪ»ĭĭ Á, Á»` ĒÇeĭ Ñ³ ½ĭ³ »á, ÇŸáá»e` iu
^DĤaldikai ^{URU}Ardinidi nunali ^IIšpuini-ni ^{ID}Sardureĥe,
^IMenua ^{ID}Sardureĥe - Š»ñμ Ē³ Ēĭ³ ÇÇ³ eÇ` ² ñ¹ ÇŸÇ³ ú³ Ō³ ú »ĭ³ Ÿ
 AĒááoÇŸÇŸ e³ ñ¹ aŌñÇÇ áñ¹ ÇŸ, Ō»Ÿáo³ Ÿ e³ ñ¹ aŌñÇÇ áñ¹ ÇŸĭ,
 burgalali LUGÁL^{MEŠ} ^{KUR}Etiuhineli arnuiali - ŠÑ³ Ū³ ĩ³ áŌúŸ»-
 ñÁ (±) ¼ÁÇáoĒÇ »ñĭñÇ Á³. ³ ĭ áñŸ»ñç »ĭ³ Ÿ ú. ŸáoÁŪ³ Ÿĭ, ^DĤaldi kuru-
 ni - ŠĒ³ Ēĭ³ ÇŸ Ÿñáñ (ĭ), ² ³ ŸáoŌ³ ĩ³ Ÿ μ³ Ū»ñç úŪ»ĭĭ Á (³ Ūe ¹ »á-
 ú»ñÁ ³ e³ ĭ »Ē³ ĭ »Ÿ), ÇŸáá»e` ^IMenuaše ^IIšpuiniĥiniše ini
 pili aguni - ŠŌ»Ÿáo³ Ÿ AĒááoÇŸÇÇ áñ¹ ÇŸ ³ Ūe çñ³ ŸóuÁ
³ Ÿóĭ³ Ōñ»óĭ, ^IMenuaše ali...terubi ini pulusi - ŠŌ»Ÿáo³ Ÿ
³ eáoŪ ĭ ... ĭñ»óÇ (»e) ³ Ūe ĭáÁáŌÁĭ .. ³ ŪEŸ: ŪŪ³ Ÿ³ á»e, ¹³ nŌŪ³ Ē Aeĭ
 ¶.Ō»ĕÇuÇBĭ Çĕáo, aŌŌŌ³ ĩ³ Ÿ Náfáí áĭ ĭñĭáoŪ »Ÿ. 1) ³ Ÿ³ ŸáoŌ³ ĩ³ Ÿ
 μ³ Ū»ñç eáoŪ»ĭĭ Á, ÇŸáá»e` uštabi ^IArgištini - Š³ ñB³ ĭ »ó ² ñ· ÇB-
 ĭ ÇŸĭ, uluštaibi ^DĤaldini - Š³ e³ ÇŸáñĭ»ó Ē³ Ēĭ³ ÇŸĭ, qiurani
 manu¹⁶⁸ quldini - Š. »ĭ ÇŸÁ (³ Ūeĭ »Ō) Ēáá³ Ÿ(±) ĭñĭ, ² ³ ŸáoŌ³ ĩ³ Ÿ
 μ³ Ū»ñç úŪ»ĭĭ Á karuni Ašurnirarini Adadinirareĥi
 LUGÁL^{KUR} Aššurni KUR-ne, karuni ^{KUR}Manani ^{KUR}Buštuni -
 ŠÑ³ ŌÁ»ó Ÿ³ (Ē³ Ēĭ³ Ç³ eĭ ĭ³ Á) ² BáoñŸÇñ³ ñÇÇŸ² ¹³ ĭ³ ÇŸÇñ³ ñÇÇ áñ-

¹⁶⁷ Г.Меликишвили, 1964, ĭç 30-32:

¹⁶⁸ ¶.Ō»ĕÇuÇBĭ ÇĕÇŸ manu μ³ ŪÁ Ñ³ Ū³ náŌŪ ĭ ³ Ÿ³ ŸáoŌ³ ĩ³ Ÿ μ³ Ū, áñŸ aŌŸÇ³ Ÿĭ³ ŸáŸ
 ĒáŸ³ ññáoŪ:

3) 2Ý3 Ýóá03 Í3Ý µ3 0»ñÇ éá0µ0»Íi (»ÝÁ3 Í3): Ú3 È 3 Ý1ñ3 13 é-
 Ý3 Ýú »½3 ÍÇ Ái ÇÝ: ÁÝá»è ÝBi »ó í »ñÁ, Áëi Ø»ÉÇÛÇBí Çéá0 á0ñ3 ñi »ñ»-
 Ýá0Ú 3 Ý3 Ýóá03 Í3Ý µ3 0»ñÇ »ÝÁ3 Í3 Ý ÑÇÛÝ3 í3 Ýá0Ú 1ñi á0Ú ç á0003-
 Í3Ý Ñáfai áí, µ3 0ó Í3 ñá0 ç 1ñi »É Ý3 .. á0 .. í áñi 3 Í Ñáfai áí, Á .. ÈÇëi
 Ñ3 ½i 3 1»á: 0½3 ÍÇ Ái Ç Ñ3 Ú3 ñ Ý3 ÝÚ3 Ý ÍÇñ3 éá0Á03 Ý Ñ3 Ú3 ñ µ»ñá0Ú
 ç iu ^Dñaldikai ^{URU} Ardinidi nunali ^IIšpuini-ni ^{ID}Sar-
 dureñe, ^IMenua ^{ID}Sardureñe uñÇÝ3 ÍÁ¹⁷¹, áñi »0 ^IMenua-Ý, áñÁ
 Ñ3 Ý1»è ç . 3ÉÇè Ý3 È3 13 éá0Á03 Ý éá0µ0»Íi Ç 1»ñá0Ú, 1ñi 3 Í ç á0 .. 3-
 í áñi 3 Í Ñáfai áí Ç Ñ3 Í3 1ñá0Á0á0Ý Ý3 È3 13 éá0Á03 Ý »ñiñáñ1
 éá0µ0»Íi Ç: ^IIšpuini-Ç, áñ 1ñi 3 Í ç á0003 Í3Ý Ñáfai áí: Ø»½ Ñ3 Úi ÝÇ
 á0ñ3 ñi 3 Í3 Ýi »ùèi »ñÇ Úç Ú»Ýú Í3 ñá03 ó3 Ýú . i Ý»É ÁÝ13 Ú»ÝÁ Ú»Í
 3 0É ÝÚ3 Ý 1»áú¹⁷² akuke MU ^mRusaa URU ^mArgišť[eh]in[i]
^mSaga DUMU tara ^(KUR1)Išqugulhie úlab[i] ^{KUR}Manaidi...
 Š3 ÚÝ (±) i 3 ñÇ (»ñµ) éá0è3 ÚÇ ú3 03 úçó 2ñ. ÇBí ÇÇ áñ1á0, 33. 3 Ý
 áñ1ÇÝ 3 í3. (»ñiñÇ) ÁÈú3. á0ÉÇÇ »Í3 í Ø3 Ý3 »ñiÇñÁ... ¡ [KYKH 421.
 3] 3 ñi 3 Ñ3 Úi á0Á0á0Ýá0Ú, áñi »0 »ÝÁ3 Í3Ý (éá0µ0»Íi Á) Í3 ñi »è Á»
 1ñi 3 Í ç á0 .. 3 í áñi 3 Í Ñáfai áí: é3 Í3 ÚÝ Ú3 éÝ3. »i Ý»ñÇ BñÇ3 Ýá0Ú,
 µ»ñi 3 Í 3 ñi 3 Ñ3 Úi á0Á03 Ý ÁÝÁ»ñ0Ú3 Ý Ñ3 ñ0á0Ú 3 éi3 ç ÈÇëi
 3 ÝÑ3 Ú3 03 ÚÝá0Á0á0Ý: 2 0èá»è, Ú»½ Ñ»i 3 ùñúñá0 Ñ3 i í 3 Í Á Á. 03 Íá-
 Ýái Á Í3 ñ1á0Ú ç ...^mSaga DUMU tara LUGÁL Išquguulhie... [ΥΠΔ,
 № 12, л.ц. í á0. 1-3], ¶.Ø»ÉÇÛÇBí ÇÉÇÝ ...^mŠa-ga-aš-tar-a LUGÁL
 Iš-qu-gu-ul-hi-e... [YKH 286_{1,3}], Ü.Ø0áÝÇ. Á ...^mŠa-ga-`a(?) -
 tar-a ^{KUR}Iš-qu-gu-ul-hi-e... [F.König, 1955(HChI), 131_{1,3}], Ø.é3 É-
 íÇÝÇÝ ...^mŠa-ga-tur tar-a... [Bastam II, 1988, çÇ 134], 3 í »ÉÇ á0B
 ...^mŠa-ga-pu_x-tar-a... [Ayanis I, 2001, çÇ 262], Ð.Í 3 ñ3. 0á03 ÝÁ ^mŠa-
 ga-DUMU (Ú»Í µ3 é) tar-a LUGÁL Iš-qu-gu-ul-hi-e - ŠÉÍ3 0áñ-
 1ÇÝ¹⁷³. Ú»Í 3 ñú3 Ý... ¡: ì »ñÇÇÝè, ÝÚ3 Ý ÁÝÁ»ñ0á0ÚÁ ÑÇÚÝ3 í áñ»ÉÇè,
 ÝBá0Ú ç Ý3 .. 3 0è uñÇÝ3 á3 ÷ á0Á0á0ÝÁ, áñ á0ñ3 ñi »ñ»Ýá0Ú 3 Ý3 Ýóá03-
 Í3Ý µ3 0»ñÇ éá0µ0»Íi Á Áëi uñ»ÝúÇ èi 3 Ýá0Ú ç -ni í »ñÇ3 Ú3 éÝÇÍ Á¹⁷⁴:

¹⁷¹ »ñi 3 Í ç Í »ÉÇBÇÝÇ »ñiÉ»½i Ú3 3 ñ03 Ý3. ñá0Á0á0ÝÇ0 [YKH 19₂₆₋₂₇, KYKH 30₂₆₋₂₇]:

¹⁷² ¶.Ø»ÉÇÛÇBí Çéá0 ÝB3 Í Ú»Í 3 0É ^Dñaldi kuruni - ŠÉ3 É1ÇÝ Ñ»áñ (ç); uñÇÝ3 ÍÇ (i »è í »ñÁ) çÇBí Ú»Í Ý3 µ3 ÝÚ3 Ý Ñ3 Ú3 ñi »è Г.Вильгельм, ДВ, 5, çÇ 96-97: í »è Ý3 .. IV.3 Í »i 2:

¹⁷³ Ú3 3 0è ^mSaga-DUMU-Ç Ú»Ç i »èÝá0Ú ç Ñ3 0á0 éi3 0áñ1Ç Á3. 3 í áñÇÝ:

¹⁷⁴ Ð.Í 3 ñ3. 0á03 Ý, 1984, çÇ 75-80: Ú3 3 ñi3 ñ3 óÇáñ»Ý ÝBá0Ú ç, áñ i 3 ÝÇ 3 ñ03 Ý3. ñá0Á0á0Ý»ñá0Ú . 3 03 ÷ 3 ñ3. ñ»ñái ÷ áÉ3 ñÇÝi 3 í µ3 éÇ í »ñÇ3 í áñá0Á03 Ý 3 é-
 Í3 0á0Á0á0ÝÁ . ñá0Ú ðáfai áí ÇÝ á3 ñi 3 1Çñ áç, Ñ»i 3 µ3 ñ ÝÚ3 Ý ÁÝÁ»ñ0Ú3 Ý 1»áúá0Ú µ3 é3 -

Ö³ eĩ añ»Ý ÛÇÝá³ ÚÁÚ Ñ³ Úi Ç áon³ ñi³ Í³ Ý i »uëi »ñáoÚ Í³ ÁÝ¹³ Ú»ÝÁ Ú»Í Ñáoë³ ĚÇ í³ ÚáoÁÚáoÝ, añi »Ö »½³ ÍÇ Áí áoÚ³ Ý³ ÝóáÖ³ Í³ Ý³ μ³ ÛÇ éáoμÚ»Í i Á íñ³ Í ĺ³ é³ Ýó -ni (-ne) Ú³ éÝÇÍÇ: ØÇÝá¹»é Ñ³ Í³ é³ Í í³ ÚáoÁÚáoÝ»ñÇ ÁÇí Á Ñ³ éÝáoÚ ĺ³ ÛÇ ú³ ÝÇ Ñ³ ñÚáoñÇ: ñ³ Ýó Áí áoÚ »Ý Ý³ Ñ»Ýó ÝáoÚÝ ÆBááoÇÝÇÇ ·· ØÇÝáo³ ÛÇ ÍáoÚÇó Ñ³ Ú³ i »Ö Ááo³ Í Úúáoë³ Ñ³ Ó³ Ý³. ñáoÁÚáoÝ»ñÁ, únÇÝ³ Í³ uš-ta-a-li³ Lu-šá-i-ni-e-di³ Iš-pu-ú-i-ni-ni³ Sar₅-du-ri-e-hi³ Me-nu-ú-a-ni³ Iš-pu-ú-i-ni-ni-hi [KYKH 32₉₋₁₁, 33₉₋₁₁] (ÑÚÚi . Í »ĚÇBÇÝÇ³ Ñ³ Ó³ Ý³. ñáo-ÁÚ³ Ý í »ñáÝBÚ³ Ě íñ³ Ç Ñ³ i): Áeĩ³ Ú³ Ú, é³ í Ě³ Ñ³ í³ Ý³ Í³ Ý ĺ, añ Í »ĚÇBÇÝÇ³ Ñ³ Ó³ Ý³. ñáoÁÚ³ Ý³ Ú³ íñ³ Ç. Á áoÖ³ ÍÇ íñÇá³ Í ĺ, ÇÝáo áon³ ñi³ Í³ Ý i »uëi »ñáoÚ μ³ ó³ éáoÁÚáoÝ á: 2 ÚëáÇéáí, Í³ ñ»ĚÇ ĺ áÝ¹»Ě, añ áon³ ñi³ »ñ»ÝáoÚ³ Ý³ ÝóáÖ³ Í³ Ý³ μ³ Ú»ñáí Í³ ½Úí³ Í³ Ý³ Ě³ -1³ éáoÁÚ³ Ý³ éáoμÚ»Í i Á (»ÝÁ³ Í³ Ý) ÛÇBí eĩ³ ÝáoÚ ĺ -ne í »ñÇ³ Ú³ éÝÇ-ÍÁ³ Ñ³ Ú»Ý³ ÚÝ¹ »áë Ñ³ i áoí³ ÝáoÝÝ»ñÁ: Ø³ é³ ñ³ Í³ ÝáoÝÝ»ñÇ Ñ³ Ú³ ñ Ñáoë³ ĚÇ únÇÝ³ Í³ Ú»Ýú á»Ýú . i »Ě¹⁷⁵ (Ú³ éÝ³. Çí³ Í³ Ý . ñ³ Í³ ÝáoÁÚáo-ÝáoÚ³ Ú³ áÇéÇÝ ÝáoÚÝá»é áÇ ÝBí áoÚ):

Đá. Ý³ ÍÇÇ Ñ³ Ú³ ñ ¶.Ø»ĚÇÚÇBí Çéáo ÍáoÚÇó μ»ñí³ Í³ únÇÝ³ ÍÝ»ñÇÝ (i »ë í »ñÁ) Í³ ñ»ĚÇ ĺ Ñ³ í»ĚĚ³ »ë ÛÇ ú³ ÝÇéÁ: í»ñ»Ýú ñ³ Ýú páfáñÁ (Ý»ñ³ eÚ³ Ě Ø»ĚÇÚÇBí Çéáo ÝB³ ÍÝ»ñÁ):

(7) t]a(?) -nu-bi³ ũ-i-ṭè-ru-ñi³ Lu-ú-šá-a³ Ka-tar-za-a [bur]-ga-la-li LUGAL^{MEŠ} [KUR]E-[ti]-ú-ñi-[ni]-e-l[i] [a]r-nu-ia-l[i] - §×³ Ý³ -á³ ñÑ ĺÇ Ñ³ ñÁáoÚ(±) (»ë) áoÇi »ñáoĚÇÇ³ 1»Ú, Éáoë³ ÛÇ³ 1»Ú, Í³ Á³ ñ½³ ÛÇ³ 1»Ú, úÁ³ Ý¹³ Í³ áoÁ»ñÁ(±) ¼ÁÇáoÝ³ Í³ Ý³ Á³. 3 íánÝ»ñÇÝ ú. ÝáoÁÚ³ Ý³ »Í³ Ý³ ... | [KYKH 31л.с.12, 31о.с.3]:

(8) su-ú-i-du-tú³ ũ-i-ṭè-ru-[hi] [m]Lu-ú-šá-[a] Ka-tar-za-a bur-ga-la-li LUGAL-[li]-l[i]/^{MEŠ} [KUR]E-ti-ú-ñi-ni-li za-ši-li - §...»í Báñi »óÇÝ (Ýñ³ Ýú) áoÇi »ñáoĚÇÝ, Éáoë³ Ý, Í³ Á³ ñ½³ Ý, úÁ³ Ý¹³ Í³ áoÁ»ñÁ (±) ¼ÁÇáoÝ³ Í³ Ý³ Á³. 3 íánÝ»ñÇ: 2 ÚñáoÝ»ñÁ (±)... | [KYKH 31л.с.30, 31о.с.12]:

í »ñÇÇ -ni-Ý (ÇÝáá»ë³ ó³ Ý¹³ ó³ í³ ÚĚ í³ Ý¹³) Í³ ñáoÚ³ Á³ úÝí»Ě. 3 Ó³ ÷ 3 ñ³. ñÇ í³ Í³:
¹⁷⁵ «Á», ÇÑ³ ñÍ», áñá»ë³ 3 Ú³ áÇéÇÝ á¹Çi³ 3 ñi»Ýú man- SUÝ³Ě, ĚÇÝ»Ě; í Ç×³ ÍÇ μ³ Úáí Í³ ½Úí³ í³ áñáB Ý³ Ě³ 1³ éáoÁÚáoÝÝ»ñ, ÇÝáá»ë³ qiura=ne manu... §. »í ÇÝÁ ÚÝ³ ó(ÚÝ³ ó»Ě ĺñ)... Í³ Ú³ ñ³ íán³ Í³ Ý³ ÇÚ³ eĩ³ áí³ §. »í ÇÝÁ ÁáoÝí³ »ó/ÁáoÝí³ »Ě ĺñ; (i »ë III.2.11»í³ 3):

(9) [ᵐAlr-gi-iš-ti-še a-li-e a-li-e-li LUGÁL^{MEŠ}
 [a]r-nu-i-a-li ᵐDi-a-ú-hi-ni-e ši-ši-ni MU¹⁷⁶
 [ha]-ú-bi^{KUR} Lu-šá-e KUR-ni-e^{KUR} Ka-tar-za-e
 KUR-ni-e... - Š2ñ· ÇBí ÇÝ³ éá0U ḷ́ Á3̣· 3 íánŸ»ñÁ, áñáYù
 ú· Yá0ÁU³ Ý »Í³ Ý ḷ́ Ç³ á0ÉÇ³ Í³ Ý Á³· 3 íánÇÝ »ñ»ú(±) í 3 ñÇ
 (3 ÝÁÝ¹Uç): ¶ñ³ í »óÇ »è· Éá0è³ »ñÍÇñÁ, Í³ Á³ ñ½³ »ñÍÇ-
 ñÁ... | [KYKH 174 B1₃₃₋₃₇]:

(10) ... a-[ru-me me-še?] ^{KUR}e-ba-ni-e a-li-li
 URU^{M[ÉŠ]} ha-ši-a-li lu(?) -a(?) -u-li(?) e-si a-
 li-li gu-nu-ši-ni-e a-ri bi-ri- Š...í í »ó ÇÝÓ
 (Çñ) »ñí ñÇ Ñ³ ñÍÁ: àñáß ú³ Ó³ úY»ñÁ fè»óÇÝ ... í »ÓÁ, áñáß
 ½áñú»ñ ari biri! [KYKH 174 411 o.c._{3,6}]:

(11) ...ha-ši-al-me DINGIR^{meš} -(1[i])... Š...fè»óÇÝ ÇÝÓ
 3 èi í 3 ÍY»ñÁ... | [...]:

à0ß³· ñ³ í ḷ́, áñ µ»ñí 3 Í úñÇÝ³ ÍY»ñá0U 3 Ý³ Ý0á0³ Í³ Ý µ³ ÚÁ èi 3 -
 Yá0U ḷ́ 3 Ý0U³ f Í³ í 3 ñU³ fÇ Ñ³ Ú³ á³ í 3 èÉ³ Ý í »ñÇ³ í áñá0ÁU³ Ý -ia-
 áí í 3 ñµ»ñ³ ÍÁ, áñÁ, Áèi »ñ`á0UÁÇÝ, Í³ ñá0 ḷ́ 3 ñí 3 Ñ³ Úi »é ÇYáá»è
 3 Ý³ Ý0á0³ Í³ Ý, 3 ÚYá»è ḷ́ 3 Ý0á0³ Í³ Ý (Y»ñ· áñ³ Í³ Ý) µ³ Ú»ñÇ
 ÇU³ èi .. »ñµ»UÝ Ñ»ñÁ³· 3 á0áU ḷ́ Ñ³ Ú³ á³ í 3 èÉ³ Ý 3 Ý0á0³ Í³ Ý
 µ³ Ú³ Ó`»ñÇÝ (í »è III.2.1 Í»i 2): ÐÚÚi· . è³ Í³ ÚÝ (7)-Á .. (8)-Á, áñí »0
 ÝÚ³ Ý³ í Çá Ñ³ Ú³ í »uèi á0U ÚÇ Íá0UÇ0 á0Y»Yù arnuiali(arn-
 u=ia=le), ÇèÍ ÚUá0è Íá0UÇ0` zašili (zaš=i=le), áñÝ 3 ÝBá0ßi
 Í³ ½Úi 3 Í ḷ́ zaš- µ³ Ú³ Í³ Ý ÑÇUúÇ0` Yá0UÝá»è Í³ ñá0 ḷ́ fÇY»f 3 Ý0U³ f
 Í³ í 3 ñU³ fÇ 3-ñ¹ 1»UúÇ Ná· . ÁÍÇ 3 Ý³ Ý0á0³ Í³ Ý µ³ Ú (-i-áí í 3 ñµ»-
 ñ³ Í)¹⁷⁷:

µ) 2Ý0á0³ Í³ Ý µ³ Ú»ñÇ 0µU»Íi (á00Ç0 ÉÝ¹Çñ): à0ñ³ ñí »ñ»Yá0U
 á00Ç0 ÉÝ¹ñÇ 1Çñúá0U 1ñí 3 Í Ñ³ è³ ñ³ í 3 Ýá0YÝ»ñÁ »½³ ÍÇ Áí á0U áñá»è
 Í³ ÝáY áá ÚÇ Ñ³ í »fU³ É Náfáí 3 ÚÇÝ í »ñÇ³ í áñá0ÁUá0Y Í³ Ú Ná¹ áY
 èi 3 Ýá0U, úñÇÝ³ Í`

¹⁷⁶ Áèi ¶.0»fÇUÇBí Çfá0 ŠE· ŠE· DÙ ŠÇ³ ñ¹ ÇñÍ³ Ý³ óñÇ; [1960 (VKH), 134 B1₃₅₋₃₇]:
¹⁷⁷ 0Ç· á00» (7)-á0U .. (9)-á0U áñá»è Ý³ É³ 1³ éá0ÁU³ Ý µ³ Ú ÑÝ³ ñ³ í áñ ḷ́ 1Çi 3 ñí »f
 ta(?)nube-Y .. suúidutú-Y, ÇèÍ [a]r-nu-i-a-le-Á Ñ³ Ú³ ñ»f 1»ñµ³ Ú³ Í³ Ý ÚÇ Ó` (±)
 (í »è Ý³ .. III.2.4): 2U¹ 1»áúá0U (7)-Á ÑÝ³ ñ³ í áñ ḷ́ Á³ ñ· Ú³ Ý»f Šta(?)n»óÇ (»è)
 à0Çi »ñá0ÉÇ(ÇÝ), Éá0è³ (ÇÝ), Í³ Á³ ñ½³ (ÇÝ), burgalale ¾ÁÇá0Y³ Í³ Ý Á³· 3 í áñY»ñ(ÇÝ) ú· -
 Yá0ÁU³ Ý »Í³ í (ar=nu=ia=le-Á NUÚi· Ñ³ Ú· Ú³ ñ-Yá-É ŠÑ³ ñ»f, ÚÇ³ Ý³ f .. 3 ÚEY; [í »è
 è, 2013 ¾0³ Ý, 2003, ĺÇ 28)] ... |:

- (12) ^mIš-pu-ú-i-ni-i-še ^{md}Sar₅-du-ú-ri-e-ĥi-ni-e-še i-ni Ē-e za-a-du-ú-ni - ŠĀBāáoÇÝÇÝ Ē³ñ-¹áoñÇÇ áñ¹ÇÝ³ Ûè ì áóYÁ Ē³ñù»ó! [KYKH 16_{1,2,3}]:
- (13) a-lu-še i-ni DUB-te pi-tú-li-i-e... - Šái áñ³ Ûè · náóÁúáoYÁ ÍÇ³ñ¹Ç...! [KYKH 56₂₂₋₂₃]:
- (14) ^mMe-i-nu-ú-a-še ^mIš-pu-u-i-ni-ĥi-ni-še i-ni ^{NA4}pu-lu-si ku-ú-gu-ú-ni - ŠØ»Yáo³Ý ĀBāáoÇÝÇÇ áñ¹ÇÝ³ Ûè ÌáÁáÓÁ Í³Ý · Ý»óñ»ó(±)! [KYKH 59 II₅₋₈]:
- (15) ^mMe-nu-a-še ^mIš-pu-ú-i-ni-ĥi-ni-še i-ni pi-li-e a-gu-ni ŠØ»Yáo³Ý ĀBāáoÇÝÇÇ áñ¹ÇÝ³ Ûè çñ³ÝóúÁ³ Ýól³ óñ»ó! [KYKH 64₂]:
- (16) ^{LÚ}ir-di iš-ti-i-ni a-šú-ú-bi - ŠÍ³Ú³½áñ(±)³ Ûèì »Ō (»è) Ááo»óÇ(±)! [KYKH 241D₂₉₋₃₀]:
- (17) I UD^{ME} ^{KUR}e-ba-ni-i áš-gu-bi É.GAL^{MEŠ} ĥar-ĥar-šú-b[i] [U]RU^{MEŠ} GIBÍL-bi ^{KUR}e-ba-a-ni a-tú-ú-bi `a-a-š[e] [^{SA}L]lu-tú iš-ti-ni pa-ru-bi - ŠU»Í únáóU »ñ¹ÇñÁ (»è) · ñ³í »óÇ, ³ÚnáóY»ñÁ ÷f»óÇ, ú³Ō³ú-Y»ñÁ³ Ûñ»óÇ, »ñ¹ÇñÁ Ñ³í »óÇ, ì Ō³Ú³ñ¹Í³Ýó, Í³Ý³Ýó³ Ûèì »Ō³óÇ ú»óÇ! [KYKH 241 C₈₋₁₀] .. ³ŪÉÝ:

ĀYáá»è »ñ¹áoU ĺ μñ¹Í³ Í únÇÝ³ÍÝñÇÓ, ³Ûè ¹ÇnúáoU Ñ³Ý¹»è »Íáo Ñ³é³ñ³Í³ ³YáoYÝ»ñÁ Í³náó »Ý ĕñ³ óí »Ē Ú»ñŌ³ íáñ³ é³ñ¹Í³ÝÝ»ñ óáoUó ì íáo ini óáoó³Í³Ý¹ »ñ³YáoYáí, áñÁ³ Ú»Ý³ÚY Ñ³í³Ý³Í³YáoÁU³Úμ³ Ûèì »Ō³ñ³ Ñ³Ú³Ú³áoU ĺ áñáBŌ³É ÇU³èì .. áñá»è Í³YáY¹ñíáoU ĺ Ý³É³Í³è¹ÇnúáoU: Đ³½í³ »á¹ñ³Ýú èì³ YáoU »Ý -ne í »ñç³Ú³éÝÇ-ÍÁ, ÇYáá»è`

- (18) a-lu-še ti-ni-ni tú-li-e ma-a-si ti-ni te-li-e - Šái áñ³ YáoYÝ ááYá³óÝÇ (``) Çñ³ YáoYÁ¹ÝÇ! [KYKH 412b₁₄₋₁₅]:
- (19) LUGÁL-ni ^{URU}Bu-i-ni-al-ĥi ^{LÚ}bu-ra áš-tú-bi - Š¹áoÇÝÇ³ÉÈÇÇ³ñù³ÚÇÝ¹⁷⁸ èì náól¹ ¹ñŌñÇ! [KYKH 412b₁₄₋₁₅] .. ³ŪÉÝ:

Đ³í áól³ ³YáoYÝ»ñÇ¹ »áúáoU · áñ¹áoU ĺ ×ÇBí Ñ³Í³é³Í únÇÝ³á³-÷áoÁúáoYÁ, ³ÛèÇYúÝ¹ Ñ³í áól³ ³YáoYÝ»ñÁ, áóŌŌ ÉY¹ñÇ¹ÇnúáoU¹ñí »ĒÇè, áñá»è Í³YáY¹èì³ YáoU »Ý -ne í »ñç³Ú³éÝÇÍÁ, ÇYáá»è`

¹⁷⁸ ³é³óÇ á»í ù ĺ Á³ñ · Ú³Ý»Ē Š³ñú³-Ý¹áoÇÝÇ³-³Í³Ý; ¹úó³ Ûèì »Ō μ³é³í »ñç³-ni (-ne)-Ý¹Í³náó ĺ á³í³Ý»Ē ÑÇUúÇÝ, ÑŪŪí . LUGÁL-nu-se (LUGÁL-n=use):

(20) ^mAr-gi-iš-ti-še ^mMe-nu-a-ĥi-ni-še a-li-e
^{[U]RU}Er-bu-ú-ni-ni ši-i-di-iš-tú-ú-bi-e -
§²ñ. ÇBí ÇÝ Ø»Ýáo³ UÇ añ¹ÇÝ ³éáoU ĺ (ú³ Ō³ ù) ¾ñ»máoÝÇÝ
Í³ éáoó»óÇ; [KYKH 174 A2₁₄₋₁₅]:

(21) ĥa-ú-bi ^{URU}Lu-ĥi-ú-ni-ni `a-al-du-bi ^{URU}Lu-
ĥi-ú-ni-ni me-e-ši-ni pi-i-š. ñ³ í»óÇ (ú³ Ō³ ù)
ÉáoÈÇáoÝÇÝ. · ó»óÇ (ú³ Ō³ ù) ÉáoÈÇáoÝÇÝ Ñ³ ñ¹Ç ý³ í³;
[KYKH 47₁₂₋₁₄]:

(22) ...ma-si-ni ^{GIŠ}šú-ri-e ka-ru-ni ^{KUR}E-ti-ú-ni-ni
- š...Çñ èñÇÝ »ÝÁ³ ñ¹»ó (»ñ¹ Çñ) ¾ÁÇáoÝÇÝ; [KYKH 177_{1,2}]

· ³ ÚEY, Çè¹ ³ é³ í»É Ñ³ ½¹ ³ í»á Ñ³ Ý¹»è »Ý · ³ ÉÇè ³ Ý¹ ³ Ý¹ Ú³ úáoñ
ÑÇUaí, uñÇÝ³ Í³

(23) [m]a-si-ni-e ^{GIŠ}šú-ri-e ka-ru-ni ^mU-i-ṭè-ru-
[ĥi] [k]a-ru-ni ^mLu-ú-šá-a ka-ru-ni ^mKa-a-
tar-za-[a] - §Çñ èñÇÝ »ÝÁ³ ñ¹»ó àòÇí »ñáoÈÇ(ÇÝ), »Ý-
Á³ ñ¹»ó Éáoè³ (ÇÝ), »ÝÁ³ ñ¹»ó Í³ í³ ³ ñ½³ (ÇÝ); [KYKH 32₅.
6]:

(24) za-áš-gu-ni ^{URU}Qu-ṭu-me-e ĥa-ú-ni ^{KUR}Al-zi-e
ĥa-ú-ni ^{KUR}šá-áš-nu-ú-i-ni-i ^{KUR}e-ba-a-ni ši-
di-iš-tú-ni É.GAL ^{URU}Qu-ṭu-me-e - šááÝá³ óñ»ó
(Ý³) (ú³ Ō³ ù) Í aóí aóU»(Ý), · ñ³ í»ó (ú³ Ō³ ù) ²É½Ç(Ý), Þ³ Þ-
ÝáoÇÝÇ »ñ¹ Çñ(A)¹⁷⁹, Í³ éáoó»ó ³ ÚñáoÁ (ú³ Ō³ ù) Í aóí aó-
U»Ç¹⁸⁰; [KYKH 148₂₄₋₂₅, 149₂₂₋₂₄] · ³ ÚEY¹⁸¹:

Ini óáoó³ Í³ Ý¹ »ñ³ Ý¹ ³ Ý¹ (Ñá¹Ç) Ñ»í Ñ³ í aóí ³ ÝáoÝÝ»ñÁ añá»è
Í³ ÝaÝ á»Ý · añ¹ ³ í aóU¹⁸²: Éá. Ý³ ÍÇ Áí aóU ³ ÝáoÝÝ»ñÁ èí ³ ÝáoU »Ý -

¹⁷⁹ ÖB. nÇí Á³ ñ³ Ú³ ÝáoÁúáoÝÝ ĺ §è³ eÝáoÇÝ(Ç)-Ç (è»è. Ñafáí) »ñ¹ Çñ(A);

¹⁸⁰ ²Ý¹ ³ è¹ ³ í³ »³ Ō³ ÝáoÝÁ ³ Úèí »Ō ñ¹ í³ í³ ĺ í ñ³ í³ Ý¹ · áá Á» è»è³ í³ ³ Ý¹ Ñafáí áí, ÇÝá»è
añ Á³ ñ³ Ú³ ÝáoU ĺ Ú.É³ náóÁúáoÝ³ ÝÁ: á»í ù ĺ Á³ ñ³ Ú³ Ý»É §Í³ éáoó»ó ³ Únáó Í aóí aóU(»)-ÇÝ
(§Í aóí aóU(»)); ú³ Ō³ uÇ Ñ³ Ú³ ñ); (í »è II.2.5 Í»í 1):

¹⁸¹ ³ ó³ é¹ í³ á³, añ ÝU³ Ý¹ »áú»náóU Çñ³ í³ ÝáoU ³ ÝáoÝÁ ñ¹ í³ í³ ĺ áá Á» aóÇŌ, ³ Úè
í ñ³ í³ Ý¹ Ñafáí áí: ÉUÚí · uñÇÝ³ Í³ ... ĥa-a-ú-bi ^{KUR}Ur-me-i-e-š. ñ³ í»óÇ (»ñ¹ Çñ) àòñU»-
(Ý); [KYKH 58 C_{4,5}] ³ ñ¹ ³ Ñ³ Ú³ í³ áóÁ³ Ý Ñ»í, añ¹ »Ō ÑÝ³ ñ³ í áñ ĺ, añ Ur-me-i-e (Urmí-
ie) í »Ō³ ÝáoÝÁ ñ¹ í³ í³ ĺ Ñ»Ýó í ñ³ í³ Ý¹ Ñafáí áí: ²Úí¹ »áúáoU éáoUÝ³ ñ¹ ³ Ñ³ Ú³ í³ áóÁúáoÝÁ
á»í ù ĺ Á³ ñ³ Ú³ Ý»É §. ñ³ í»óÇ/í Çñ»óÇ (»ñ¹ Çñ) àòñU»-ÇÝ;

¹⁸² añá»è ^µ ó³ éáoÁúáoÝ Í³ ñ»ÉÇ ĺ ÝB»É ^dĥal-di-ni-li KÁ ši-di-iš-tú-a-li
^dĥal-di-ni/^{URU}Ar-šu-ni-ú-i-ni-e URU ba-du-si-e i-ni ^dÚ-a-(i) ṭè-ri-bi
šú-zi [KYKH 20a I/II, 42 I/II] ³ ñ¹ ³ Ñ³ Ú³ í³ áóÁúáoÝ»ñÁ, è³ í³ ³ ÚY³ Úèí »Ō i-ni-Ý³ í³ ÉÇ Báuí
í»ñ³ »ñáoU ĺ ṭè-ri-bi(-) šú-zi-ÇÝ · áá Á» ^dÚ-a-(i)-ÇÝ:

(v-n)ele í »ñç³ í áñáoÁUáoYÁ, áñÁ Ñ³ í »Éí áóU ĺ ³ Ýí ³ Ý ÑÇUúÇÝ, úñÇ-Ý³ Í.

- (25) i-ú^d Ĥal-di-i-ni-li KÁ ši-di-iš-tú-ú-a-li -
Š»ñµ Ē³ í 0³ Ý ¹éY»ñÁ Ĩ³ éáóó»ó! [KYKH 82_{5,7}];
- (26) ^mMe-nu-a-še ^mIš-pu-u-ni-ñi-ni-še i-ni-li ta-
ar-ma-ni-li at-ñu-a-li ši-di-iš-tú-a-li -
ŞØ»Yáo³ Ý ÆBááoÇYÇÇ áñ¹ÇÝ ³ Úè ³ ØµláónY»ñÁ · Ĩ ³ í (·)
Ĩ³ éáóó»ó! [KYKH 118a,b,c_{3,4}];
- (27) ^{L0}[ñu]-ra-di-ni-e-li ú-e-li-du-ú-bi -
ŞU³ ñí ÇÍY»ñ (»è) Ñ³ í ³ ú»óÇ! [KYKH 173 III₁] · ³ ÚÉY:

ÁY¹ áñáoU, -nele/-ele µ³ BÉáoUÁ xÇBí YáoUYY ĺ, ÇYá áñ Á»ú
ÑáfáíY»ñÇ Ñá· Ý³ ĨÇáoÁU³ Ý -na-/-a- óáoóÇáY»ñÇ ¹»áúáoU: ´ñí³ Í
úñÇÝ³ ĨY»ñÁ í »ñ³ µ»ñáoU »Ý i · e Ñáfáí Ú³ Ý µ³ é»ñÇÝ: ÆYá í »ñ³ µ»ñáoU
ĺ a · u Ñáfáí Ú³ Ý µ³ é»ñÇÝ, ³ á³ ¹ñ³ Yó Ñ³ Ú³ ñ Áèí ÁY¹áoYí ³ Í
Ĩ³ ñÍÇUÇ (í »è í »ñÁ) Ñá· Ý³ ĨÇ áóÓÓ³ Ĩ³ ÝÇ Ñ³ Ú³ á³ Ĩ³ éÉ³ Ý
í »ñç³ í áñáoÁUáoYÁ á»í ù ĺ ÉÇY»ñ -ale Ĩ³ Ú -ule (ÉáèUÁ áÇ í »ñ³ µ»-
ñáoU n-áí Ĩ³ ñµ»ñ³ ĨY»ñÇÝ. ³ Ú¹ á»è Ñáfáí í áó µ³ é»ñÁ ³ YBáoBí èí ³-
YáoU »Ý -a-nele · -u-nele í »ñç³ í áñáoÁUáoYÁ»ñÁ): é³ Ĩ³ ÚY áóñ³ ñ-
í ³ Ĩ³ Ý Ĩ³ »èí »ñáoU YU³ Ý Ñáfáí Ú³ Ý Ñáoè³ ÉÇ í Ĩ³ ÚáoÁUáoYÁ»ñ áĨ³ Ý:
Á»ñ³ è Ĩ³ ñ»ÉÇ ĺ áñá»è ³ Ú¹ áÇèÇU Ñ³ Ú³ ñ»É ÚÇ³ ÚY Ú»Ĩ³ Ý. ³ Ú í Ĩ³ Ú-
í ³ Í a-su-li-e (ÁYÁ»ñáoUÁ · Ú»Ĩ³ Ý³ µ³ YáoUÁ Ú·Đ³ náóÁUáoYU³ ÝÇ¹⁸³)
Ñá· Ý³ ĨÇ ÁÇí¹ asu-ni-Çó(±) (ŞU³ ñ½(±)!) · »ñíáo ³ Ý. ³ Ú í Ĩ³ Úí ³ Í
[bur]-ga-la-li· Ñá· Ý³ ĨÇ ÁÇí¹ burgala-ni-Çó(±) (Ş³ ÉáU³ Ý,
Ñ³ Ĩ³ é³ Íáñ¹(±)!¹⁸⁴) µ³ é»ñÁ: ´óó ³ é³ ÇÇYÇ ÁYÁ»ñáoUÁ Ñáoè³ ÉÇ áĺ,
³ ÚY Ĩ³ ñµ»ñ Ñ»í ³ ½áí áÓY»ñ Ĩ³ ñµ»ñ Ó»áí »Ý Ĩ³ ñ¹áoU (í »è Ĩ³ Ý.
183): ÆYá í »ñ³ µ»ñáoU ĺ »ñíí náñ¹ÇÝ, ³ á³ »ÉY»Éáfí Ñ³ Ú³ Ĩ³ »èí Çó (í »è
(7)-Á), ³ ÚY Ĩ³ ñí »è Á» á»í ù ĺ ÁUµéY»É áñá»è Ñá· Ý³ ĨÇ Áíáfí ¹ñí³ Í
³ Ĩ³ Ĩ³ Ý, áñÁ Áíáfí · Ñáfáíáfí Ñ³ Ú³ Ó³ ÚYáoU ĺ · áU³ Ĩ³ ÝÇ (áñáBU³ ÉÇ)
Ñ»í: é³ Ĩ³ ÚY ÚUáoè ÍáÓUÇó èñ³ »½³ ĨÇÝ Ñ³ Ú³ ñí áó bur-ga-la-ni
Ó»Á, áñÁ í Ĩ³ Úí ³ Í ĺ ú-e-še-la-a-še mu-ú-şi a-lu-ka-a ú-e-

¹⁸³ Н.Арутюнян, 1981(ДВМК), ĺÇ 74-76; 2001 (KYKH), ĺÇ 83, Ĩ³ Ý. 6: É»Ú³ Ý·Đ³ áóáí Á
Ĩ³ ñ¹áoU ĺ ^mSu-li-e, ¶.Ø»ÉÇUÇBí ÇÉÇÝ [?] -su-li-e, Ú.ØUáYÇ: Á ^mSu-li-e- (í »è
YáoUYY Ĩ³ ÓáoU):

¹⁸⁴ ÚU³ Ý Á³ ñ· Ú³ YáoÁU³ Ý Ñ³ Ú³ ñ Ĩ³ »è M.Salvini, SMEA 44/1, 2002, ĺÇ 143: °.¶ñ»Ĩ³ ÚY
³ é³ Ç³ ñÍáoU ĺ KÖR ŞÁBY³ ÚÇ, Ñ³ Ĩ³ é³ Íáñ¹! · ³ Ó³ ÷ ³ ñ³ · ñÇ ÷ áÉ³ ñ»Ý Ĩ³ ñ¹ÇÉ PAB
Ş³ ÚµáÓÇ!, Ø»ñÓ., 2004 ÁÇí 1, ĺÇ 225, 232:

ši-ia-ú-li bur-ga-la-ni/KÚR(Í³Ú PAP) ^{KUR}šú-ri-l[i]/-
 KUR.KUR^{MEŠ} [KYKH 406л.с.28-30, 407л.с.21-23, Van re.11-12 (SMEA 44/1, 2001,
 ђ 112-143)] ³ÝŃ³ěi³Ý³Ě³ ěi³ ³Ń³Úi³ áóÁúáóÝáóÚ, ÝáóÚÝá»è³Ń³Ý¹»è³ ђ
 . ³Ěĉè³ Ná.Ý³Ĭĉ³ Áíáí³ 1ńí³Í³ .áú³Ĭ³Ýĉ³ Ń»i³ : Đ»i³ ³μ³ñ³ ³Úěi³ »Ó
³é³í³Ě³ěá³è»Ě³ ěñ burgalale Ó³Á, μ³Úó³ ¹³ ³Úěá³»è³ á: ØÚáóè³ ÍáÓ-
 ÚĉÓ áóñ³ńi³ ³Ĭ³Ý³ ĩ³ »úěi³ »ñáóÚ³ ³Í³Ĭ³ÝÁ ÚĉBi³ á, áñ Áíáí³ Ń³Ú³-
 Ó³ÚÝáóÚ³ ђ . áú³Ĭ³Ýĉ³ Ń»i³ : ²Ú»Ý¹ ¹»áúáóÚ³ ³Úě³ úñĉÝ³ ÍÁ ÝáóÚÝá»è³ Náó-
 è³Ě³ á:

Đ³í³ áóĬ³ ³ÝáóÝÝ»ñÁ Ná.Ý³Ĭĉ³ Áíáí³ áóÚ³ Ń³Ý¹»è³ »Ý . ³Ěĉè³ Ná.Ý³Ĭĉ³ -
 Ĭ»ñá . ńi³Í³ ĩ³ »Ó³ÝáóÝÝ»ñĉ Ó³áí³ (³Ý³½³Ĭ³Ý³ ³ÝáóÝÝ»ñ): ³ñ³Ý³Ú³
 áóÓ³Ĭ³Ý³ Náfái³ áóÚ³ ěi³ ³ÝáóÚ³ »Ý - (n)ele í³»ñĉ³ í³áñáóÁúáóÝÁ, ĉÝáá»è³
^mArgište=ñi=ne=le, ^{md}Sardure=ñi=ne=le, ^{SAL}Tariria=ñi=-
 ne=le, ^{KUR}Bia(i)ne=le ³ÚĚÝ:

²Ú÷á÷áóÚ: ²Úěáĉéáí, »Á» ³Ú÷á÷»Ý³ í³»ñáβ³ñ³1ńÚ³Ě³ ÝÚáóÁÁ,
³á³ áóñ³ńi³ »ñ»Ýĉ³ áóÓ³Ĭ³Ý³ (μ³ó³ńÓ³Ĭ³) Náfái³ĉ³ í³»ñĉ³ í³áñáóÁúáóÝ»ñĉ³
 Ń³Ú³ñ³ ěi³ ³ÝáóÚ³ »Ý³Ń»i³ ³Ú³Ě³á³Ĭ³í³»ñÁ.

2 ÝáóÝ	í ³ »ñĉ ³ í ³ áñáóÁúáóÝ (- náóÚ)	
	»½. ĀĈí	Ná. ĀĈí
	éáóμĬí ³ (»ÝÁ ³ Ĭ ³)	
Ń ³ é ³ ñ ³ Ĭ ³	(t)	-(v=n)e=le(t)
Ń ³ í ³ áóĬ ³	-v=ne	(t)
	úμĬí ³ (áóÓĉÓ ĒÝ ¹ ĉñ)	
Ń ³ é ³ ñ ³ Ĭ ³	-v=ne (Ń ³ ½í ³ »á), -v=Ø	-(v=n)e=le ¹⁸⁵
Ń ³ í ³ áóĬ ³	-v=ne, -v=Ø (Ń ³ ½í ³ »á)	

ÁÝ¹Ń³Ýáóñ³ ³éÚ³Úμ, áóÓ³Ĭ³Ý³ Náfái³ĉÝ³ Ń³í³áóĬ³ »Ý³Ń»i³ ³Ú³Ě³
³é³ÝÓÝ³Ń³í³ ÍáóÁúáóÝÝ»ñÁ:

1) ½³Ĭĉ³ áóÓ³Ĭ³Ýáí³ 1ńí³Í³ μ³é»ñá á»Ý³ á³Ń³ÝĉáóÚ³ Náfái³-
 Ý»ñĉ³Ń³Ú³Ó³ÚÝ»áóáÚ:

¹⁸⁵ Đá.Ý³Ĭĉĉ³ -ele Ó³Á ĩ³ńí³Í³ ě³í, e³ ĩ³ń Náfái³Ú³Ý³μ³é»ñĉ³Ń³Ú³ñ: ĒÝáá»è³ ³ñ³»Ý³
 ÝBi³ó, a³ ĩ³ń Náfái³Ú³Ý³μ³é»ñĉ³Ń³Ú³ñ Náóè³Ě³ í³ ³ÚáóÁúáóÝÝ»ñ áí³Ý: 0Á», ĉŃ³ńi³», ĉμ³ ĩ³Ú³-
 áĉĉèÝ³ áŃ³Ú³ñ»Ý³ale=le/alu=še ĩ³ ³ñμ³ñ³Ĭ³Ý»ñĉ³ ³éí³ ³ÚáóÁúáóÝÁ: è³Ĭ³ÚÝ³ áóñ³ńi³ »ñ»-
 ÝáóÚ³al- μ³é³ńÚ³í³ Á Ń³Ý¹»è³ě³. ³Ěĉè³ ĉÝáá»è³ ale, ³ÚÝá»è³ ě³alu ŃĉÚáí³ (í³»è³II.3.6):

2) 0½³ İÇ Āi áóÙ Ñ³ è³ ñ³ İ ³ YáoYÝ»ñĀ áñĀ»è İ³ YáY Ñ³ Y¹»è »Y . ³ ÈÇè Û³ úáóñ ÑÇÙúáí: óáĒ³ ñ»YĀ, YÙ³ Y ¹»âú»ñáóÙ, Û»İ³ Û³ è³ Ûµ ĩñ³ óí áóÙ »Y ini Û»ñÓ³ í áñ ³ è³ ñİ³ Y»ñÇ óáóó³ İ³ Y ¹»ñ³ YáoYáí (Ñ³ Y¹»è »Y . ³ ÈÇè í »ñÇYÇè Ñ»İ ³ Ñ³ ñ³ 1ñÙ³ Ûµ): Đ³ İ áóİ ³ YáoYÝ»ñĀ, ÁY¹Ñ³ İ³ è³ İĀ, ÑÇÙY³ İ³ YáoÙ èİ ³ YáoÙ »Y -ne í »ñÇ³ í áñáóĀúáóYĀ ³ áñĀ»è İ³ YáY ½áóñİ »Y í »ñáYBU³ È ¹»ñ³ Yí ³ Y³ İ³ Y ĩñ³ óáóÙÇó:

3) Đá. Y³ İÇ Āi áóÙ áóŒŒ ÈY¹ÇñĀ èİ ³ YáoÙ Ç - (v-n)ele í »ñ- ç³ í áñáóĀúáóYĀ: ÛÙ³ Y ¹»âú»ñáóÙ Ñ³ è³ ñ³ İ ³ YáoYÝ»ñĀ İ³ ñáó »Y ĩñ³ óí »È Û»ñÓ³ í áñ ³ è³ ñİ³ Y»ñÇ Ñá. Y³ İÇ Āi Ç inele óáóó³ İ³ Y ¹»ñ³ YáoYáí:

4) áóŒŒ³ İ³ Yáí 1ñİ ³ İ »YĀ³ İ³ Y (èáóµ)İ³ Ā) »½³ İÇ Āi áóÙ ÛÇBİ èİ ³ YáoÙ Ç -ne í »ñÇ³ í áñáóĀúáóYĀ, Çèİ Ñá. Y³ İÇ áóÙ İ³ ñİ »è Ā» - (v-n)ele (±):

.) Ēñ³ óáóÙ-ĩñ³ óŒ³ È İ³ á³ İ óáóĀúáóYÝ»ñ: ĒYĀá»è ³ ñİ»Y YBİ»ó, ĩñ³ óáóÙ-ĩñ³ óŒ³ È İ³ á³ İ óáóĀúáóYÝ»ñáóÙ áóŒŒ ÈY¹ñÇ ÓĀ Ā İ³ Èİ ³ İ Ç ĩñ³ óŒ³ Y µYáoŒĀÇó:

²Ùèá»è. »Ā» áóŒŒ ÈY¹ñÇ ĩñ³ óáóÙĀ 1ñİ ³ İ Ç è»è³ İ³ Y Ñáfáíáí, ³ á³ áóŒŒ ÈY¹ÇñĀ Ñ³ Y¹»è Ç . ³ ÈÇè Çñ Û³ úáóñ ÑÇÙúáí ³ áèİ ³ Y³ fáí áñ»Çó» ĩñ³ óáóóÇá í »ñÇ³ Û³ èYÇİ: ³ Œó »Ā» áóŒŒ ÈY¹ÇñĀ èİ ³ YáoÙ Ç áñ»Çó» ³ ŒÈ ĩñ³ óáóÙ(Y»ñ), ³ á³ á³ İ İ»ñĀ ÷áÈíáóÙ Ç: ÛÙ³ Y ¹»âú»ñáóÙ ³ ŒY µ³ è³ í »ñÇáóÙ èİ ³ YáoÙ Ç -e Ñ³ í »ñŒ³ È Û³ èYÇİĀ (í İ³ Œİ ³ İ »Y ŒÇ³ ŒY í Ñáfáí Û³ Y µ³ è»ñ. ³ ŒÈ Ñáfáí áóŒY»ñáf úñÇY³ İY»ñ áİ³ Y): ²Ùè »ñ»áóŒĀĀ Ñ³ İ İ³ á»è ó³ Œİ áóY »ñ»áóŒ Ç ebani Ş»ñİÇñ, Û³ ñ½; µ³ èÇ . áñİ³ Í áóĀúáóYÝ»ñáóÙ: ŒñÇY³ İ

(28) ha-ú-ni ^{URU}Şe-be-te-ri-a-ni ^{KUR}e-ba-ni-e ha-ú-ni ^{URU}ĥu-za-a-na-ni ^{KUR}e-ba-ni-e ĥa-ú-ni ^{KUR}Şu-ú-pa-a-ni [KYKH 56₈₋₁₀]:

(29) ka-ru-bi ^mAr-qù-qi-i-ni ^{KUR}ni-e ^mA-da-ĥu-ni ^{KUR}ni-e ^mLu-ib-ru-ni ^{KUR}ni-e ^mE-şú-mu-a-i (è»è. Ñáfáí) ^{KUR}ni ^mKa-am-ni-ú-i (è»è. Ñáfáí) ^{KUR}e-ba-ni ^{KUR}Qu-`a-al-ba-ni ^{KUR}Ū-ĥu-ni-ni ^{KUR}ni-e ^{KUR}Te-ri-a-ni ^{KUR}ni-e [KYKH 241 F₂₂₋₂₄]:

(30) ĥa-ú-ni ^{KUR}Ū-lu-a-ni-e-i (è»è. Ñáfáí) ^{KUR}e-ba-ni ^{URU}Da-a-ra-ni ^{KUR}ni-e [KYKH 177 F₆₋₇]:

(31) ^{KUR}e-ba-ni a-tu-(ú)-bi [...]:

(32) ka-ru-ú-ni ^{KUR}Ma-na-a-ni ^{KUR}e-ba-ni-i-e ka-ru-ú-ni ^{KUR}Bu-uš-tú-ni [KYKH 173 IV₄₄] .. 3 ÚEY:

ÆYāā»è »ñ`áoÙ ħ μ»ñí 3 Í ùñÇY3 ÍY»ñÇó, Y3 E3 13 éáoĀŪ3 Y áoŌÇŌ EY1ÇñĀ (í íŪ3 f 1»āúáoÙ ebaní μ3 éĀ) N3 Y1»è ħ . 3 fÇè Çñ áoŌÇŌ Ō`áí μáfāñ 3 ŪY 1»āú»ñáoÙ, áñí »Ō Y3 ááoYÇ Ēñ3 óáoŪ í 3 Ū 3 Ū1 Ēñ3 óáoŪĀ 1ñí 3 Í ħ è»é3 Í 3 Y Náfáí áí: Æ N3 Í 3 1ñáoĀŪáoY 1ñ3 Y 3 ŪY èí 3 YáoŪ ħ - (i)ie í »ñÇ3 í áñáoĀŪáoYÁ μáfāñ 3 ŪY 1»āú»ñáoÙ, »ñμ áoYÇ Ēñ3 óáoŪ .. 3 Ū1 Ēñ3 óáoŪĀ 1ñí 3 Í ā ħ è»é3 Í 3 Y Náfáí áí: Æ.Ø»Ba3 YÇYáí Á186 3 Ūè ebanie μ3 é3 Ō`Ç N3 í »fŪ3 f -e-Ç Ū»Ç í »èYáoŪ ħ »ññáñ1 1»ŪŪÇ 1»ñ3 YáoY`ŠYñ3 | ÇŪ3 èí áí (í »è Y3 .. II.3 Í»í 2): ŪŪ3 Y μ3 ó3 í ñáoĀŪáoYÁ ŪÇ3 Y . 3 Ū3 ŪY NÝ3 ñ3 í áñ ħ , è3 Í 3 ŪY Ū½ 3 é3 í »Ē N3 í 3 Y3 Í 3 Y ħ Áí áoŪ, áñ 3 Ūèí »Ō . áñí áoY»YŪ ŪÇ3 Y . 3 Ū3 ŪY 3 Ūè »ñ`áoŪĀÇ Nñí 187 (ùñÇY3 Í` í ñ3 - Í 3 Y Náfáí áí N3 Y1»è »Í áŌ áoŌÇŌ EY1ñÇ Nñí): ò3 í áù, ÇYāā»è 3 ñ1»Y Ybí »ó, 3 Ūè Náfáí áoŪY»ñÇY ā3 í Í 3 YáoŪ μ3 é»ñÇ YŪ3 Y í Í 3 ŪáoĀŪáoY»ñ ááoY»YŪ, ÇYāĀ ÁáoŪè áÇ í 3 fÇè »B. ñí »éáo 3 Ūè í »ñÇ3 í áñáoŪ3 Y μYáoŪĀĀ188: ÆYā í »ñ3 μ»ñáoŪ ħ Ēñ3 óŪ3 YÁ, 3 ā3 3 ŪY YŪ3 Y Í 3 ā3 Í óáoĀŪáoY»ñáoŪ Í 3 ñáo ħ N3 Y1»è . 3 f Çñ Ū3 úáoñ NÇŪúáí Í 3 Ū èí 3 Y3 f` -ne Í 3 Ū -e í »ñÇ3 Ū3 èYÇÍ Y»ñĀ: í »è Nñí` ŪŪ3 f ùñÇY3 Í Y»ñĀ`

(33) [há]-ú-bi ^{KUR}Lu-šá-e KUR-ni-e ^{KUR}Ka-tar-za-e KUR-ni-e [m]E-ri-a-ñi KUR-ni-e [KYKH 174 B1₄₄]:

(34) ka-ru-[b]i-e ^{KUR}ú-šú-lu-ni-i KUR-ni ^{KUR}Bu-qu-|ú-e KUR-ni[... [KYKH 409 3,4]:

(35) a-lu-si-(e) ^{URU}tu-uš-pa(e) URU/pa-ta-ri-(e) [...]:

(36) X ma-na(-e) GUŠKIN tú-a-g[i] X ma-na(-e) KU. BABBAR [KYKH 241 E₅₄₋₅₅. 174 B1₂₀]:

(37) X ma-na(-e) GUŠKIN [KYKH 241 G₁₁, 174 B1₂₁] .. 3 ÚEY¹⁸⁹: ĐŪŪí . ùñÇY3 Í (7)-(8)-Ā .. (33)-Ā, áñáYóáoŪ ŪÇ Í áŌŪÇó áoY»YŪ [m]Lu-

¹⁸⁶ И. Мещанинов, 1958, ħÇ 80-85:

¹⁸⁷ Æ.Ø»Ba3 YÇYáí Ç 3 é3 Ç3 ñÍÇY N3 ñŪ3 ñ á»Y, ùñÇY3 Í` ña-a-ú-bi ^{KUR}Ur-me-i-e [KYKH 55c₄] .. 3 Ūè YŪ3 Y3 í Çā 3 ñí 3 N3 Ūí áoĀŪáoY»ñĀ, áñí »Ō »YĀ3 1ñí áŌ ŠYí 3 »»óÇí Ç-ñ»ŌÇ áoñŪÇ»-(Y)-Yñ3 | Ā3 ñ . Ū3 YáoĀŪáoYÁ ÇŪ3 èí 3 »áoñí ħ :

¹⁸⁸ áoB3 . ñ3 í ħ , áñ YŪ3 Y . áñí 3 í ááoŪ3 Ūμ μ3 Ūó Nā . Y3 ÍÇ Áí áí 1ñí 3 í μ3 é»ñĀ Í 3 ñí »è Ā» èí 3 YáoŪ »Y -iaše í »ñÇ3 í áñáoĀŪáoYÁ (3 Ūè Ū3 eÇY í »è II.2.9 Í»í 3):

¹⁸⁹ 2 Ūè N3 í »fŪ3 f -e-Ç N3 Ū3 ñ NŪŪí . Y3 .. úí Šáá; μ3 éĀ, áñĀ N3 »3 E . ñí áoŪ ħ Y3 .. úie Ō`áí:

ú-šá-[a] ^mKa-tar-za-a, Çeĩ Úláoë ÍáÓUÇÓ ^{KUR}Lu-šá-e KUR-ni-e ^{KUR}Ka-tar-za-e KUR-ni-e: ÚláoĀÇ ë³ Í³ í áóĀU³ Ý ·· ÚÇ³ í Çááó-ĀU³ Ý á³ í x³ éáí ·³ é³ ÚĀU ÍÁí³ n³ ÝáoU »Yú í³ É ÝU³ ÝúnÇÝ³ Í ĩn³ - óáoU-ĩn³ óU³ É Í³ á³ Í óáoĀUáoÝÝ»náU³ ÝáoÝÝ»nÇ · aní³ Í áóĀU³ Ý ĩ³ Ú³ - á³ ĩ÷³ Í³ á³ í Í»nÁ:

II.2.4 ¾ñ· 3 í Çí Náfai

áoñ³ ĩi »ñ»ÝÁ á³ í Í³ ÝáoU ĺ³ Úeá»ë Íááí³ Í ĺñ· 3 í Çí Í³ éáoí- í³ Í ú áóÝ»óáo ĩ»½áoÝ»nÇ ÁíÇÝ, ÇÝáÁ »ÝĀ³ ĩnáU ĺ, an³ 3 Ýóáo³ Í³ Ý³ μ³ U»- nÇ úμU»Íí Á (áo³ÇÓ ĒÝ³ÇnÁ) ·· 3 Ý³ Ýóáo³ Í³ Ý³ μ³ U»nÇ éáoμU»Íí Á (»Ý- Ā³ Í³ Ý) Í³ ½úí áóU »Ý ÚÇ³ ÝU³ Ý, Çeĩ 3 Ýóáo³ Í³ Ý³ μ³ U»nÇ éáoμU»Íí Á eĩ 3 ÝáoU ĺ ĩ³ í áóí Náfai, anÁ · Çí 3 Í³ Ý · ĩ³ Í³ ÝáoĀUáoÝáoU eĩ 3 ó»É ĺ Šĺñ· 3 í Çí Í³ Ý³ ÝáoUÁ:

1. áoñ³ ĩi »ñ»ÝÇ ¾ñ· 3 í Çí Náfai Á Ú³ eÝ³ · Çí 3 Í³ Ý · ĩ³ Í³ ÝáoĀUáoÝáoU 3 Úe NáfaiÇ óáoÇáÝ ĺ ĩ³ Ú³ ĩí áóU -še-Ý Í³ Ú -š-Ý¹⁹⁰: 2 ÚÝ »½³ ÍÇ Áí áóU ĩ³ í »Éí áóU ĺ 3 Ýí 3 Ý ĩÇUúÇÝ, Çeĩ Ná· Ý³ ÍÇáoUÁ Ná· Ý³ ÍÇáoĀU³ Ý - (n)a- óáoóÇáÇÝ, únÇÝ³ í ·^mÍšpuini=še ^{md}Sardureĥini=še ini Ē-e zadune - ŠĀB- ááoÇÝÇÝ ē³ ĩ³ áoñÇÇ aní³ÇÝ 3 Úe í áóÝÁ ē³ ĩ³ úó! (»½. ĀÇí), ale ^{LÚ}A.SI^{MEŠ} (a)=še partu šere partu - ŠÇÝáÁ ½ÇÝí ánÝ»nÁ úB»óÇÝÁ úB»óÇÝ 3 é³ ÝÓÇÝ! (Ná· . ĀÇí) ·· 3 ÚEÝ¹⁹¹:

2. áoñ³ ĩi »ñ»ÝÇ ĺñ· 3 í Çí Í³ éáoí³ Í úÇÝ í »ñ³ μ»náó anáb 1Çí áÓáo- ĀUáoÝÝ»ñ: áoñ³ ĩi »ñ»ÝÇ ĺñ· 3 í Çí Í³ éáoí³ Í úáoU Ýí³ í í áóU »Ý ĩ³ - í ·· Ú³ É 3 é³ ÝÓÝ³ ĩ³ í í áóĀUáoÝÝ»nÁ ·· B»ÓáoUÝ»nÁ. 1) »½³ ÍÇ Áí áóU 3 Ý- 3 Ýóáo³ Í³ Ý³ μ³ U»nÇ éáoμU»Íí Á, anÁ μÝ³ Í³ Ý³ μ³ ĩ ĩí áóU ĺ áó³Ó³ Í³ Ý Náfai í, μ³ é³ í »ñÇáoU ÚÇBí eĩ 3 ÝáoU ĺ -ne[-n] Ú³ eÝÇíÁ: ØÇÝá¹ »é 3 Ýóáo³ Í³ Ý³ μ³ U»nÇ úμU»Íí Ç ĩ³ Ú³ ĩ 3 Úí Ú³ eÝÇíÁ á³ ĩi 3 1Çñ áĺ, 3 Ú- eÇÝúÝ³ 3 ÚÝ ĩ³ Ý³ »é ĺ · 3 ÉÇe »ñí³ ÍÇ³ Ç ĩ³ Í³ ĩnáóĀUáoÝ 3 Ý³ Ýóáo³ Í³ Ý³ μ³ U»nÇ éáoμU»Íí Ç (únÇÝ³ ÍÝ»nÇ ·· ĩ³ í »ÉU³ É μ³ ó³ í náóĀUáoÝÝ»nÇ ĩ³ - Ú³ ĩ í »ë II.2.3). 2) anáb 1»áú»náóU ĺñ· 3 í Çí Náfai í í³ í éáoμU»Í- í ÇÝ Ý³ É³ 13 éáoĀU³ Ý ÚÇ ĩ³ Ú³ á³ í 3 éÉ³ ÝáoU ĺ 3 Ý³ Ýóáo³ Í³ Ý³ μ³ U» ĩ³ Ú³ Ý³ ÚÝ 1»áë Ó³ í: óí ĩ³ Í³ é³ ÍÁ, áó³Ó³ Í³ Ý Náfai í í³ í 3 Í

¹⁹⁰ ØÇUÝ³ Í³ ÝáoU í³ Í³ Ú³ í ĺ -še Ó³ í: ó ĩí áó 1»áúáoU ĺ É á»í ú ĺ ÁÝĀ»ñó»É [-s]:

¹⁹¹ 2 Úe Náfai Ç Ú³ eÇÝ í »ë, únÇÝ³ í, Г.Меликишвили 1960, ĺç 55; 1964, ĺç 32-33 ·· 3 ÚEÝ:

ěáoμl»Íí ÇÝ Ñ³ Ú³ ä³ í³ ä³ ě³ ÝáoÙ ĺ³ ÝáoŌ³ Í³ Ý³ μ³ Ů, ůñÇÝ³ Í³ a-še LUGAL-ni ^dĤal-di-ni a-šú-me [KYKH 412₄], ^dĤal-di-še si-li-iš-ti-li ma-si-ni-li KĀ al-zi-na-i ^dĤal-di-na-a KĀ bi-di («Ā», ÇÑ³ ĤĪ», si-li-iš-ti-li-Ý³ μ³ Ů ĺ) [KYKH 424₉, Ay-susi II₂ (Ayanis I)] .. ³ ŮĚÝ: ² ŮÝáo³ Ů³ Ý³ ŮÝÇí Ñ³ ĤĪ ĺ ÝB»Ě, añ B»ŌáoŮÝ»ñáí ůñÇÝ³ Í³ Ý»ñĀ ě³ Í³ í³ ĀÇí »Ý .. ³ ŮÝú³ Ý ĺĚ Náöě³ ĚÇ ā»Ý:

II.2.5 ě»ě³ Í³ Ý Náfaí

² Ůě Náfaí Á Ý»ñĪ³ Ů³ óÝ»ĚÇĕ ĤúÝÝ³ ĤĪ»Ýú Ý³ .. ě»ě³ Í³ Ý Náfaí Ç Ñ»í ě»ñĪ añ»Ý³ ěÝáí áŌ ä³ í³ Í³ Ý»ĚáoĀŮ³ Ý Ĥĕ/-ĤĪ- ³ Í³ ÝóÇ Ñ³ nóÁ:

áöñ³ ĤĪ »ñ»ÝÇ ě»ě³ Í³ Ý Náfaí Á Ů³ ěÝ³. Çí ³ Í³ Ý . Ĥ³ Í³ ÝáoĀŮáo-ÝáoŮ: ¶.Ō»ĚÇúÇBíÇĚÇÝ¹⁹², ÑÇŮÝ³ Í³ ÝáoŮ Ñ»í .. »faí Ů. ŮñÇñÇĚÇÝ¹⁹³, áöñ³ ĤĪ »ñ»ÝÇ ě»ě³ Í³ ÝÇ »½³ ÍÇ ĀíÇ Náfaí ³ Í³ ĤĪ Ů³ ěÝÇí ĺ Ñ³ Ů³ náŮ i-Ý, añĀ Ñ³ í»Ěí áŮ ĺ a-áí Í³ Ů-u-áí ÑÇŮu»ñÇÝ Í³ ½Ů»faí Ñ³ Ů³ ä³ í³ ä³ ě³ ě³ Ý³ μ³ ñ -ai .. -ui, ÇĕĪ -i-áí ÑÇŮu»ñÇ ¹»äúáoŮ -i í»ñÇ³ íáñáo-ĀŮáoÝÝ»ñĀ: ï »ñÇÝĕ . náŮ Í³ náŮ ĺ Ý»ñĪ³ Ů³ óí»Ě ÇÝáä»ĕ Ů»Ī (-i), ³ ŮÝáä»ĕ ĺĚ ĤĪĪÝ³ ÍÇ (-i-i) i-áí: ÁÝ¹ áñáoŮ, Ñ³ ×³ Ě -(i)-i-Ç ÷á-Ě³ ñ»Ý ě»ě³ Í³ Ý Náfaí Á ěí ³ ÝáoŮ ĺ -e Í³ Ů -iei í»ñÇ³ íáñáoĀŮáoÝÝ»ñĀ: Ě. Ů³ íáÝáí Á »½³ ÍÇ ĀíÇ Ñ³ Ů³ ñ ě»ě³ Í³ Ý Náfaí Ç Ů³ ěÝÇí ĺ Ñ³ Ů³ -náŮ i-Ý¹⁹⁴, añÇ Ī »ĕŮĀ ě³ Í³ ŮÝ, ÇÝáä»ĕ ÇÝúÝ ĺ äÝ¹áoŮ, Ñ³ ×³ Ě Í³ Ě-í³ Í ĺ ÑÇŮúÇ μÝ³ íáñ Ō³ ŮÝ³ íáñÇó: Ů³ -a, -u/o, .. -i ÑÇŮu»ñáí μ³ ě»ñÇ Ñ³ Ů³ ñ añä»ĕ ě»ě³ Í³ Ý Náfaí Ç »½. ĀíÇ í»ñÇ³ íáñáoĀŮáoÝÝ»ñ Ī »ĕÝáoŮ ĺ Ñ³ Ů³ ä³ í³ ä³ ě³ ě³ Ý³ μ³ ñ -a-i-Ý, -u/o-i-Ý .. -e-i-Ý, ŮÇ»ÝáoŮÝ Ā³ -Ů³ Ý³ Í³ ÝB»faí, añ í»ñÇÇÝÝ»ñĕ ŌáoĚŮ³ Ý Ñ»í .. ³ Ýúáí Í³ náŮ »Ý Ī Ě Ýáñ í»ñÇ³ íáñáoĀŮáoÝÝ»ñ -a (< a-i), -u/o (< -u/o-i) .. -e (< e-i)¹⁹⁵: Ō³ ěÝ³. Çí ³ Í³ Ý . Ĥ³ Í³ ÝáoĀŮáoÝáoŮ áöñ³ ĤĪ »ñ»ÝÇ Ná. Ý³ ÍÇ ĀíÇ ě»ě³ Í³ ÝÇ Náfaí ³ Í³ ĤĪ Ů³ ěÝÇí ĺ Ñ³ Ů³ ĤĪáoŮ -ue/i-Ý, añĀ

¹⁹² Г.Меликишвили, 1960, ĺÇ 55-56; 1964, ĺÇ 23-24, 33-34:

¹⁹³ J.Friedrich, 1933, ĺÇ 12:

¹⁹⁴ Ů³ Ý³ .. ÑÝ³ Ĥ³ íáñ ĺ Ñ³ Ů³ náŮŮ, añ ^{KUR}x-ue edia [128A4₂₅, 155A1₄ .. ³ ŮĚÝ] Ī »ĕŮÇ μ³ ě³ Í³ ä³ ÍáoĀŮáoÝÝ»ñáoŮ -ue-Ç Ī ³ Í³ ä»Ī Ů ĺ Ī »ĕÝ»Ě ě»ě³ Í³ Ý Náfaí Ç ³ ñĚ³ Çí Ō³ áŮĀ [1979, ĺÇ 95, í³ Ý. a]:

¹⁹⁵ I.Diakonoff, 1971, ĺÇ 87-113; 1979, ĺÇ 61-67, 95 í³ Ý. c: ¶.Ī ÇĚŮ»ĚŮĀ ě»ě³ Í³ Ý Náfaí Ç Ō³ áŮĀ ĺ Ñ³ Ů³ náŮŮ -i-Ý, -ei-Ý .. -e-Ý [ДБ, 5, 1988, ĺÇ 95], ³ í»ĚÇ áŮB ÝBáoŮ ĺ ŮÇ³ ŮÝ -i-Ý [2004, ĺÇ 126-127]: Ō.Ě³ áÇí Ů³ ÝÁ ÑÇŮŮ³ Í³ ÝáoŮ ĤĪĪÝáoŮ ĺ Ě. Ů³ íáÝáí ÇÝ [1985, ĺÇ 71-78]:

UÇ³ YáoU ç Á»ù Náfáí Y»ñÇ Ná· Y³ ÍÇáoÁU³ Y -a óáoÇçáÇY^a Í³ ½U»fáí -
 aue/-auí í »ñÇ³ í áñáoÁUáoYÁ, áñÁ, áñá»è Í³ YaY, N³ í »Éí áóU ç áóÓ³ -
 Í³ Y Náfáí áí 'ní³ í µ³ é»ñÇY, ÇYáá»è^{KUR} ebaninaue (< ebanini-
 aue) DINGIR Ş»ñíñY»ñÇ³ èí í áóYí, ^Dşuininaue DINGIR Şf»ñÇ³
 èí í áóYí; °ñµ»UÝ^a U³ úáoñ NÇUúÇY, ÇYáá»è^a LUGÁL erilaue Ş³ ñ-
 ù³ UÇó³ ñú³ í¹⁹⁶:

°Á» ÷áñO»Yú ÁY¹ N³ Yñ³ óY»É í »ñáß³ ñ³ 1ñU³ ÉÁ, á³ èí³ óí áóU ç,
 áñ áóñ³ ní »ñ»YÇ »½³ ÍÇ ÁíÇ è»é³ Í³ Y Náfáí Ç Náfáí³ Í»ní U³ èYÇÍY ç
 i-Y (N³ U»Y³ UÝ¹ »áè · náóU):² UÝ N³ í »Éí áóU ç µ³ é³ NÇUúÇ -a, u³ -i
 Ó³ UÝ³ í áñY»ñÇY N³ U³ á³ í³ èÉ³ Y³ µ³ ñ Í³ ½U»fáí -ai, -ui³ -i
 (· ní áóU ç -ci Í³ U -ci-i) í »ñÇ³ í áñáoÁUáoY»ñÁ: 2 é³ í »É N³ ½³ í³ »á
 è»é³ Í³ Y Náfáí Ç Náfáí³ Í»ní U³ èYÇÍÇ¹ »náóU N³ Y¹ »è ç · 3 ÉÇè -e-Y,
 Áèí Á, U³ í áYáí Ç³ Y³ -a-Y³ -u/o-Y, ÇYáÁ, Áèí Yñ³, »YÁ³ 1ñ³ µ³ ñ
 3ñ³ UáoYú ç i/e N»ñÁ³ · 3 UáoÁU³ Y Í³ U µY³ í áñ Ó³ UÝ³ í áñÇ N»í
 è»é³ Í³ YÇ i U³ èYÇÍÇ ÓáoU³ Y:

1. áóñ³ ní »ñ»YÇ è»é³ Í³ Y Náfáí Ç áñáß á³ ñ½³ µ³ YáoUÝ»ñ: áóñ³ ñ-
 í 3 í 3 Y 3 ñÓ³ Y³ · náóÁUáoY»ñáoU³ éí³ -i/e N»ñÁ³ · 3 UáoÁU³ Y¹ »ñÇ
 · »ñ³ · Y³ N³ í áóUÁ N³ ×³ É N³ Y · óYáoU ç Náfáí³ UÇY í »ñÇ³ í áñáoÁUáoY-
 Y»ñÇ ÁUáoñÁUµeU³ Y: Í³ 3 ní áóU »Yú, áñ Çñ³ Í³ YáoU áóñ³ ní »ñ»YáoU³ é-
 Í³ ç è»é³ Í³ Y Náfáí Ç 3 é³ í »É Í³ YaY³ í áñ N³ U³ Í³ ñ ·, ù³ Y Y»ní³ -
 U³ óí áóU ç: 2 Uèá»è, áóñ³ ní 3 Í³ Y í »uèí »ñÇ³ U»ñ í áóUÇó Í³ í 3 ní 3 í
 1Çí 3 ní áóUÝ»ñÁ U»½ ÁáoUÉ »Y í 3 ÉÇè áY¹ »fáó, áñ i NÇUúáí µ³ é»ñÇ è-
 é³ Í³ Y Náfáí Ç í »ñÇ³ í áñáoÁUáoY ç -ei-Y · náóU -ce(e)i (á»í ù ç
 »YÁ³ 1ñ»É, áñ NÇUú³ Í³ ½U -i-ÇY Náfáí³ Í»ní i-Çó³ é³ Ç í »ñ³ í áóU ç
 e-Ç), Çèí a³ u[o] NÇUú»ñáí µ³ é»ñÇ N³ U³ ñ N³ U³ á³ í³ èÉ³ Y³ µ³ ñ
 -ai-Y³ -ui[oi]-Y: ÁYá í »ñ³ µ»náóU ç N³ ½³ í³ »á N³ Y¹ ÇááÓ B»-
 ÓáoUÝ»ñÇY, á³ 1ñ³ Yú Í³ U³ 3ñ³ UáoYú »Y è»é³ Í³ Y/í ñ³ Í³ Y N»ñÁ³ -
 · 3 U³ Y (í »è èí áñ³ Í³ 3), Í³ U³ á³ U³ Y³ í áñí 3 í »Y è»á³ · Çñ N³ -
 U³ Í³ ñ · Ç³ YÍ³ í³ 3ñ»ÉÇáoÁU³ Uµ, µ³ Uó áá É»½³ í áóU³ éí³ Çñ³ Í³ Y NÝáUáo-
 Y³ ÷ áÉáoÁUáoY»ñáí: Ð³ ñoÁ á³ ñ½³ µ³ Y»fáó N³ U³ ñ uYÝ³ ní »Yú 3 UÝ¹
 1»áú»ñÁ, áóñ YÍ³ í í áóU »Y B»ÓáoUÝ»ñ YBí 3 í Í³ YaY»ñÇó: °ñ»Yú UÇ
 ù³ YÇ únÇY³ ÍY»ñ³ ½³ Y³ ½³ Y 3 é³ ní³ Y»ñÇ í ñ³ · ní 3 í Í³ ñ× 3 ñÓ³ -
 Y³ · náóÁUáoY»ñÇó.

¹⁹⁶ í »è »½. ÁíÇ N³ U³ ñ YBí 3 í · ñ³ Í³ YáoÁUáoYÁ: únÇY³ ÍY»ñÁ³ · Yñ³ Yó Á³ ñ · U³ Yáo-
 ÁUáoY»ñÁ í ní 3 í »Y Áèí ¶.Ø»ÉÇUçBí Çfáo:

(38) ^{md}Sar₅-du-ri-e-i NÍG.GA - §ē³ñ¹áonĈ-Ç è» ÷³ Ĩ³ Yáo-
ÁúáoY! [KYKH 308-309]:

(39) ^mMe-nu-a/^{md}Sar₅-du-ri-(e/i) / ^mAr-gi-iš-ti-e/i
NÍG- §N-Ç è» ÷³ Ĩ³ YáoÁúáoY! [KYKH 169-171, 231, 234, 310-
381] ..³ ÚEY:

2é³ ÇÇY Ĩ³ Ú³ óúÇó (39)-áoU μ»ñí³ Í úñÇY³ ÍY»ñÁ Ĩ³ Ĩ³ éáoU »Y
í»ñáNĈBÚ³ É áY¹ Ú³ YÁ, ú³ Y½Ç³ ÚYí »Ó³ ñ³ Ú³ ÚÇ³ Yí³ Y Ĩ³ Ú³ ñ áoY»Yú-
-ci/e-(i/e) í»ñç³ íánaóÁúáoY»ñÁ Ç Ĩ³ Ĩ³ 1ánaóÁúáoY (38)-áoU Y»ñ-
Í³ Ú³ óí³ Í Ó³ Ç (-ce-ei): ³ Úó (38)-áoU áoY»Yú NÍG.GA §è» ÷³ -
Í³ YáoÁúáoY! .³ Ó³ ÷³ ñ³ . ÇñÁ, ÇéÍ (39)-áoU NÍG: °YÁ³ 1níáoU ĺ, áñ³
³ Úè NÍG-Á NÍG.GA-Ç Íñ³ x³ í³ Ĩ³ μ»ñ³ ÍY ĺ, N»í³ ..³ μ³ ñ μ³ ó³ éí³ Á ĺ,
áñ³ ñ³ Ú³ ÚÇ³ YáoYÁ YáoUYá»è Ĩ³ ñ³ x³ í³ ĺ . ní³ Í (½³ Y³ ½³ Y³ 3é³ ní³ Y»ñÇ
íñ³ . ní³ Í Í³ ñ³ x³ ñÓ³ Y³ . náóÁúáoY»ñáoU³ Ú³ Ú³ á»è Ĩ³ x³ É ĺ ÉÇYáoU):
Óúáoè ÍáoÚÇó NÍG .³ Ó³ ÷³ ñ³ . ÇñÁ, Ç Ĩ³ Ĩ³ 1ánaóÁúáoY NÍG.GA-Ç,
Í³ ñ»ÉÇ ĺ Í³ ñ³ É Çñ éáíáñ³ Í³ Y GAR Ó³ áí (3 éáoñ. šaknu(m)- Ší Çñ³ -
Í³ É, Í³ é³ í³ ñÇá!), áñÁ áon³ ñí³ Í³ Y í »úèí »ñáoU³ ñ³ Y í Í³ Úí³ Í³ ĺ,
ÇéÍ Í »ÉÇBÇYÇ »ñíÉ»í³ Ú³ ñÓ³ Y³ . náóÁúáoYáoU Ĩ³ Ú³ á³ í³ 3éÉ³ YáoU ĺ
áon³ ñí . aluse-ÇY .. í»ñ³ μ»ñáoU ĺ ÁBááoÇYÇ³ ñ³ Ú³ ÚÇY [KYKH³ ñÓ. 30
³ è. 3/ áon. 4]: ÚÚ³ Y AYÁ»ñóU³ Y 1»áúáoU (39)-áoU μ»ñí³ Í³ ñÓ³ Y³ . -
náóÁúáoY»ñÁ Í³ ñ»ÉÇ ĺ Á³ ñ . Ú³ Y»É Ší Çñ³ Í³ É/Í³ é³ í³ ñÇá ÓÇYáo³ /-
2ñ . ÇBí Ç/é³ ñ¹áonĈ!¹⁹⁷, áon³ ñ³ Ú³ ÚÇ³ YáoYÁ 1ní³ Í³ ĺ áoÓÇÓ Ó³ áí .. áá
Á »èé³ Í³ Y Nafáíáí: ³ »ñ»Yú ÚÇ ú³ YÇ úñÇY³ ÍY»ñ ..è, áñí »Ó Í³ ñí »è
Á³ éí³ ĺ B»ÓáoU í »ñáYBÚ³ É úñÇY³ á³ ÷ áoÁúáoYÇó.

(40) ...LUGÁL ^{KUR}Bi-a-i-na-ú-e (LUGÁL e-ri-e-la-ú-e)
a-lu-si-(e) ^{URU}Ṭu-uš-p-a-(a)-(e) pa-ta-ri-
(e)/URU-(e) - §...³ ñ³ Ú³ Ç³ ÇY(Y»ñ)Ç, (3 ñ³ Ú³ ñ³ Ú³ -
Y»ñÇ,) í Çñ³ Í³ É í áoßá³ ú³ Ó³ ÚÇ! [KYKH 30_{3,18}, 36 I₂II₃,39₁,
45₁₃, 46₉, 56₁₇...]:

(41) ^{m1}Me-n-u-a-i-ni-ei ^{SAL}si-la-ie ^{SAL}Ta-ri-ri-a-i
ini ^{GIŠ}ul-di ^{SAL}Ta-ri-ri-a-ñi-ni-li ti-i-ni -
§...Ø»Yáo³ Ú³ Y ÍYáÇ Á³ ñÇñÇ³ Ç³ Úè³ Ú . ÇY, Á³ ñÇñÇ³ ÉÇ-
YÇÉÇ (ĺ) ³ YáoYÁ! [KYKH 137 I₁] ..³ ÚEY:

¹⁹⁷ ÚÚ³ Y AYÁ»ñóU³ YÁ Í³ ñí »è Á³ Ĩ³ Ĩ³ éáoU ĺ KYKH 231 ñÓ³ Y³ . náóÁúáoYÁ, áñí »Ó
áoY»Yú §NÍG ^mAr-gi-iš-ti-i u-[ri-iš-ñi], μ³ Úó, Çñ³ Í³ YáoU, »YÁ³ 1ñÚ³ furišñi
μ³ éÇó³ Úèí³ »Ó á³ ñá³ Yí³ Í³ ĺ ÚÇ³ ÚY³ 3é³ ÇÇY YB³ YÁ³ : ÚY ĺ³ Ú³ μ³ éÇ Ĩ³ Ú³ ñ³ Yéáíáñ u
í »éúáí (Úúáoè páfán 1»áú»ñáoU³ éí³ ĺ ú), N»í³ ..³ μ³ ñ³ Úè úñÇY³ ÍÁ Náoè³ ÉÇ ĺ:

àñab³ ĩÇ Ñ³ ĩ³ éáoĀúáoÝ áoÝ»Ýú (40)-áoU Ý»ñĭ³ ũ³ óí³ ĩ³ ñĭ³ Ñ³ ũ-
 ĩ áóĀúáoÝáoU, áoñ patare šú³ Ő³ ù, µ»ñ¹³ ù³ Ő³ ù; µ³ éÁ áoÝÇ -ri(e)
 (= -re(e)) ĩ»ñç³ ĩáñáoĀúáoÝÁ, Ā» Ñ³ ũ³ ĩ »üei Á ĩ³ ñĭ³ »è Ā» á³ -
 Ñ³ ÝçáoU ħ è»é³ ĩ³ Ý Ñáfái (S... ĩ Çñ³ ĩ³ ĩ ĩ áoßá³ ù³ Ő³ ù-çĭ); éáoUÝ
 ¹ñĭ³. Ç ÝÚ³ Ý ÁÝÁ»ñoÚ³ Ý Ñ³ ũ³ ñ ĩ »éáñáb ¹»ñ áoÝÇ aluse µ³ éÇ
 ×ß- ñçĭ Ā³ ñ- ũ³ ÝáoĀúáoÝÁ: ²ŪÝ ĩ³ ½Ūĭ³ ĩ ħ al - šĭ »ñĭ³ ñŪ³ ĩ Çŏ ... -
 use ³ ĩ³ ÝóÇŏ: ¹³ ũŏ »Ā» Ýĭ³ ĩ Ç áoÝ»Ý³ Ýú, áñ éáoUÝ ³ ĩ³ ÝóÁ ³ Ūéáoñ
 ³ Ýŏ óáoŭŏ ĩ ĩáŐ Ýß³ Ý³ ĩáoĀŪ³ Ūµ áá ŪÇ ³ Ý. ³ Ū ĩ³ Ūĭ³ ĩ ħ ħ (áoñ³ ñĭ »-
 ñ»ÝáoU ³ ŪÝ ÑÇŪÝ³ ĩ³ ÝáoU áoÝÇ ĩ »Ő³ óáoŭŏ Ýß³ Ý³ ĩáoĀúáoÝ¹⁹⁸), ³ á³
 aluse-Ç šĭ Çñ³ ĩ³ ĩĭ; Ā³ ñ- ũ³ ÝáoĀúáoÝÁ ¹³ éÝáoU ħ ĩ³ éĭ³ ĩĭĭÇ: ²Ūè
 ĩ »è³ ÝĭŪáoÝÇŏ aluse-Ý ³ ĩĭĭÇ Báŏĭ á»ĭ ù ħ Ýß³ Ý³ ĩÇ šĭ ÇñáoÝ³ ĩ³ Ý
 ĩ³ Ūñĭ, ù³ Ý šĭ »ñ, ĩ³ é³ ĩ³ ñçáĭ (ÑŪŪĭ. alusi(e) URUṬušpa(e)
 URU Ṭ ŪŪ³ Ý³ ĩ Çá` URU LUGÁL-(nu)si(e) - šĀ³. ³ ĩáñ³ ÝÇei
 (ÝŪ³ Ý Ā³ ñ- ũ³ ÝáoĀŪ³ Ý Ñ³ ũ³ ñĭ ĩ »è ĩ. 3 ĩ»ĭ 2) ù³ Ő³ ù; ³ ñĭ³ Ñ³ Ūĭ áo-
 ĀúáoÝÝ»ñĀ¹⁹⁹ [KYKH 173 I₁₂, 241 A₁₆-₁₇, 244, 19, ³ ŪÉÝ]: Āei (41)-Ā á»ĭ ù ħ
 Ā³ ñ- ũ³ Ý»ĭ šŐÇÝáo³ -Ç ĩÇÝ Ā³ ñçñç³ -Ç ³ Ū- ÇÝ ... ĭ, áñĭ »Ő ³ ñŪ³ ŪÇ
 ³ ÝáoÝÁ ¹ñĭ³ ĩ ħ è»é³ ĩ³ Ý Ñáfáiáĭ Ṭ Ñ³ ũ³ Ő³ ŪÝáoU ħ Ýñ³ ĩÝáç
 Ā³ ñçñç³ ŪÇ ³ Ýĭ³ Ý Ñ»ĭ, áñÁ ÝáoUÝá»è ¹ñĭ³ ĩ ħ è»é³ ĩ³ Ý Ñáfáiáĭ: ĀÝá
 ĩ»ñ³ µ»ñáoU ħ SALsilaie šĭÇÝ; µ³ é³ Ő³ ÇÝ, ³ á³ ³ ŪÝ, ³ Ū»Ý³ ŪÝ Ñ³ -
 ĩ³ Ý³ ĩ³ ÝáoĀŪ³ Ūµ, ¹ñĭ³ ĩ ħ Çñ áoŐÇŐ Ő»áĭ: è»é³ ĩ³ Ý ÑáfáiÇ ¹»áúáoU
 ³ ĩÝÑ³ Ūĭ áñ»Ý á»ĭ ù ħ ĩÇÝ»ñ SALsila=i, ÇÝáá»è áñ a Ñáfái Ū³ Ý Ūáoè
 µáfáñ µ³ é»ñç ¹»áúáoU (»Ā», ÇÑ³ ñĭ», µ³ é³ ÑÇŪúÁ silai ħ); ĐÝ³ ñ³ -
 ĩáñ ħ Ý³ Ṭ, áñ ³ Ūei »Ő. áñĭ áoÝ»Ýú è»é³ ĩ³ Ý/ĭ ñ³ ĩ³ Ý Ñ»ñĀ³. ³ Ūáo-
 ĀŪ³ Ý Ñ»ĭ (Ū³ Ýñ³ Ū³ éÝĭ »è ei áñ Ṭ»ĭ 3):

²Ūé é³ ĩ³ ĩ³ ĀÇĭ ¹ñĭ³. Ý»ñáoU áñĭ »Ő ³ é³ çÇÝ Ñ³ Ū³ óuÇŏ, ÝáoUÝ-
 á»è, ĩ³ ñĭ³ »è Ā» ³ éĭ³ ħ ß»ŐáoU ĩ»ñáÝßŪ³ É ūñÇÝ³ á³ +áoĀúáoÝÇŏ, Çñ³ -
 ĩ³ ÝáoU ĩ³ Ū Ū»½ Ñ»ĭ ³ ūñúñáo µ³ éÁ ¹ñĭ³ ĩ ħ ³ Ūé Ñáfáiáĭ, ĩ³ Ū. áñĭ
 áoÝ»Ýú èÉ³ ĩĭ ĀÝÁ»ñoÚ³ Ý Ñ»ĭ, ÇÝáá»è X LŪ^{MEŠ} gunušine
 eršidube eštine ^{KUR}hate(ha-te-e) ^{KUR}šupane(šu-ú-pa-a-
 né) šĒ³ ĀÇ »ñĭñç Ṭ áoá³ ÝÇ »ñĭñç X ½ÇÝĭáñÝ»ñ »è ³ ŪÝĭ »Ő

198 - (u)se-áĭ ³ ĩ³ Ýóĭ áoU »Ý Ý³ Ṭ »ñáb ¹»ñ³ ÝáoÝÝ»ñ (ĭ »è ĩ. 3 ĩ»ĭ 2): é³ ĩ³ ŪÝ ³ Ūei »Ő
 al(u)- ³ ñŪ³ ĩ Çĭ ³ ĩ áoñ³ ñĭ . alu/e ¹»ñ³ Ýĭ³ Ý³ éĭ³ ŪáoĀúáoÝÁ ūÇá Ñ³ ĩ³ Ý³ ĩ³ Ý ħ:

199 ²Ūĭ ¹»áúáoU, (40)-Ç ÝßŪÉ ĩ³ ĩ ĩ ĩ ĩ Ā»ñ»è ĩ³ ñ»ĭÇ ħ Ā³ ñ- ũ³ Ý»ĭ šĭ Çñ³ ÝÇei
 ĩ áoßá³ [ĭ áéá³] ù³ Ő³ ù(á): Patare š(µ»ñ¹³) ù³ Ő³ ù; µ³ éÇ è»é³ ĩ³ ÝÁ ³ Ýĭ³ éĭ³ ĩ á»ĭ ù ħ
 ĩÇÝ»ñ patar=ei, ÇÝáá áñ áoÝ»Ýú KYKH 182, 1, 3-áoU:

μΥ³Í»ōŋÇ! (í »ë í»ñÁ) ³ñí ³Ñ³Ūí áóĀóáóÝáóŪ ŪÇ³Ý. ³Ū³ŪÝ
 ³ÝÑ³ëí³Ý³ÉÇ ĸ^{KUR}ha-te-e ..^{KUR}şu-ú-pa-a-né í »Ō³ÝáóÝÝ»ñÇ
 Ñ³Ū³ñ è»é³Í³Ý ÑáfáíÇ »YÁ³ ¹ñáoŪÁ: ²ŪÝ ³é³Ýó ¹Áí³ñáoĀŪ³Ý
 Í³ñ»ÉÇ ĸ Í³ñ¹³É ŞX ½ÇÝíáñÝ»ñ ³Ūëí »Ō-Çó (eşti=ne` μ³ó³é.
 Ñáfáí) ĀáŌ»óÇ (»ñÍÇñ)É³Ā», (»ñÍÇñ)Íáóă³Ý»! Í³Ū ŞX ½ÇÝíáñ-
 Ý»ñ ³Ūëí »Ō ĀáŌ»óÇ É³í »-Çó (μ³ó³é. Ñáfáí), Íáóă³(Ý»)-Çó
 (μ³ó³é. Ñáfáí); Í³ëí³Íó í»ñ ĸ, áñ, ūñÇÝ³Í, ^{KUR}şupa(ne)
 í »Ō³Ýí³Ý Ñ³Ū³ñ è»é³Í³Ý ÑáfáíáóŪ ÍáóÝ»Ý³ŪÇÝŪ ^{KUR}şupa(a)i
 (^{KUR}şupa=i) Í³Ū ^{KUR}şupane(e)i (^{KUR}şupan=ei):

ĀYá í»ñ³μ»ñáoŪ ĸ Ñ³í Í³óáóóÇáÇ (n) ÑáfáíŪ³YÁ (í »ë II.2.2 Í»í
 3), ³ă³ Ñ³Ū³Ō³ŪÝ»óŪ³Ý -n(e)- Ū³éÝÇÍÇ Ñ³í»fáóŪÇó Ñ»í á ³ŪÝ
 ÑáfáííáóŪ ĸ -i ÑáfáíŪ³Ý μ³é»ñÇ í Çăáí, ÇYăă»è ^mIşpuuni=i=n=
 =ei/^mMenua=i=n=ei/^mRusa=i=n=ei urişñ=usin=ei - ŞĀB-
 ááóÇÝÇ-Ç/ŌÇÝáó³-Ç/èáóë³-Ç á³Ñ»ëí-Ç; [KYKH 391₄, 392₁₀, 27-29, 152,
 154...], ^{md}Sarduri=i=n=ei ^{GIŞ}udul=ei Şé³ñ¹áóŋÇ-Ç É³ŌáŌÇ
 ³Ūáó; [KYKH 273_{6,7}], ^dĥaldi=i=n=ei patar=ei - ŞÉ³ÍÇ-Ç
 ū³Ō³Ū-Ç; [KYKH 282_{1,3}] .. ³ŪÉY: àβ³.ñ³ í ĸ, áñ Ñ³í Í³óáóóÇáÇ ¹»-
 ñáoŪ Ñ³Ý¹»è »ÍáŌ i ÑáfáíŪ³Ý μ³é»ñÇ μÝ³íáñ í-Ý e-Ç áÇ ÑYááó-
 Ý³÷áÉíáóŪ, ÇYăă»è áñ áóÝ»Ū è»é³Í³Ý ÑáfáíÇ .áñÍ³ÍŪ³Ý ³ŪÉ
 ¹»ăŪ»ñáoŪ: ²ŪëÇÝŪÝ, Ū»Ū áóÝ»Ū ^mIşpuuni=i=n=ei, ^dĥal-
 di=i=na=ne .. ³ŪÉY, .. áă Ā» *^mIşpuuine=i=n=ei, *^dĥal-
 de=i=na=ne:

Đá.Ý³ÍÇ ĀíáóŪ, ÇYăă»è è»é³Í³Ý, ³ŪÝă»è ĸ í ñ³Í³Ý ÑáfáíÇ
 Ñ³Ū³ñ Ý»ñÍ³Ū³óíáŌ -auí í ³ñμ»ñ³ÍÁ Ñáoë³ÉÇ äĸ: ²ŪÝ íÍ³Ūí³ í
 ŪÇ³ŪÝ ^{KUR}Biaín=auē uşmaşe ^{KUR}luluín=au(i) napañiaidi -
 Ş`Ç³ŪÝ(»ñ)-ÇÝ ÑñáñáoĀáóÝ, ĀBÝ³ŪÇ »ñÍñÝ»ñ-ÇÝ ÑÝ³½³Ý¹áoĀáóÝ(±);
 [KYKH 173 II₃₃, 174 AII₁₄, 200₅, 200₅ ³ŪÉY] Í³Ō³ă³ñ³ŪÇÝ ³ñí ³Ñ³Ūí áó-
 ĀáóÝáóŪ, áñÇ ÝŪ³Ý Ū»ÍÝ³μ³ÝáóŪÁ Ñáoë³ÉÇ äĸ ^{KUR}luluín-
 aú(i)/^{KUR}luluín-au Ñ»ñĀ³. ³ŪáoĀŪ³Ý .. napañiaidi μ³éÇ Í³è-
 Í³Í»ÉÇ Ā³ñ. Ū³ÝáóĀŪ³Ý á³í x³éáí:

°Ā» Ç Ýí³íÇ áóÝ»Ý³Ū í»ñáβ³ñ³ ¹ñŪ³É ÝŪáoĀáóŪ ³ñí³Í ¹Ç-
 í ³ñÍáóŪÝ»ñÁ, ³ă³ áóñ³ñí »ñ»ÝÇ è»é³Í³Ý ÑáfáíÇ Ñ³Ū³ñ ëí ³ó-
 íáŌ á³í Í»ñÁ ÑÝ³ñ³íáñ ĸ Ý»ñÍ³Ū³óÝ»É Ý»ñúáμ»ñŪ³É ³Ūáoë³ÍÇ
 í »ëúáí.

DÇÜÜ	ì »ñç³ í áñáóÁÜáóÝ		
	»½. ĀÇí	Ñá. . ĀÇí	
i	- e(e)i	[-e=y(-ē)]	
a	- a(a)i	[-a=y]	-(n)a=(u)e
u [o]	- u(u)i	[-o=y]	
u [u] ²⁰⁰	- u(u)	[-u]	
n	- ne(e)i	[-ne=y(-nē)]	-na=(u)e

2. áòñ³ ñí »ñ»ÝÇ -ñe /-ñi- ³ [³ ÝóÇÝ í »ñ³ μ»ñáó áñáó á³ ñ½³ μ³ ÝáóÜ-Ý»ñ: ²Üè ³ [³ ÝóÇ Ü³ èÇÝ Ü³ Ýñ³ Ü³ èÝ í »è 1.3 Í»í 2: ²Üèí »Ó Ü»Ýü Í³ Ý. Í³ èÝ»Ýü èáóÜÝ ³ [³ ÝóÇ .. è»è³ Í³ Ý ÑáíáíÇ ÑÝ³ ñ³ í áñ í³ áÇ í ñ³: ² Çí ³ ñí »Ýü Ñ»í .. Ü³ É ünÇÝ³ ÍÝ»ñÁ.

- (42) ...ka-ru-ni LUGÁL ^mE-ri-a-ñi ^{KUR}e-ba-ni-e ka-ru-n[í] ^mA-bi-li-a-ni-ñi ^{KUR}e-ba-ni-e-Ş... »ÝÁ³ ñí »ó (Çñ»Ý) ³ ñü³ ÜÇÝ (ó»Ó) ¾ñç³ ĒÇ »ñí ñÇ, »ÝÁ³ ñí »ó (ó»Ó)² μÇÉÇ³ ÝÇÉÇ »ñí ÇñÁ; [KYKH 241 C₂₀]:
- (43) ka-ru-ni ^mDi-ú-şi-ni-ni ^mI-ga-ni-e-ñi LUG[ÁL] ^{KUR}E-ti-ú-ñi ^{KUR}e-ba-ni-e-Ş...»ÝÁ³ ñí »ó (Çñ»Ý) Ą. ³ ÝÇÇ áñ¹Ç ² ÇáóÍÇÝ ³ ñü³ ÜÇÝ ¾ñç³ ĒÇ »ñí ñÇ; [KYKH 241 C₄₉]:
- (44) [k]a-ru-ni ^mMu-ri-nu-ni LUGÁL ^{KUR}Ű-e-li-ku-ñi ^{KUR}ni-e-Ş...»ÝÁ³ ñí »ó (Çñ»Ý) ØáóñÇÝáóÇÝ í »ÉÇí áóĒÇ »ñí ñÇ ³ ñü³ ÜÇÝ; [KYKH 242 DI+DII₃]:
- (45) LUGÁL ^{KUR}Ű-e-li-ku-ñi ka-ru-bi-Ş...í »ÉÇí áóĒÇ ³ ñü³ ÜÇÝ »ÝÁ³ ñí »ó (Çñ»Ý); [KYKH 388₂]:
- (46) ka-ru-ni ^mHi-la-ru-a-da-ni ^mŠá-ñu-ñi LUGÁL ^{URU}Me-li-ţè-al-ñi-e²⁰¹ ^{KUR}ni-e-Ş...»ÝÁ³ ñí »ó (Çñ»Ý) Þ³ ÉáóÇ áñ¹Ç ĒÇÉ³ ñáó³ ¹Ç ³ ñü³ ÜÇÝ Ø»ÉÇí »³ ÉĒÇ »ñí ñÇ; [KYKH 244₂] ... ³ ÜÉÝ:

²⁰⁰ U[u] Ñáíáí Ü³ Ý Ñ³ Ü³ ñ í »è II.2.2 Í»í 3:

²⁰¹ áñáó í »Ó³ ÝáóÝ»ñáóÜ -ñe-ç ðáĒ³ ñ»Ý ³ éí³ ç -alñe í³ Ü -ulñe (í »è 1.3 Í»í 2):.

´»ñí³ í ³ ñí ³ Ñ³ Ûí áoÁúaoÝÝ»ñç ´ ùñçÝ³ í (75)-(76)-ç Ñ³ Û»Û³ -
 í áoÚÁ óáoúo ç í ³ Éçè, áñ ÷³ èí áñ»Ý ÝáoÚÝ Ñ³ Û³ í »ùèí áoÚ Ûç ÍaÓUçó
 áoÝ»Ýú karuni (...) LUGÁL ºx-ñe (³ ñú³ Ûç ³ ÝáoÝÁ èí ³ ÝáoÚ ç -ñe
 ³ Í³ ÝoÁ), Úúaoè ÍaÓUçó´ karuni (...) LUGÁL ºx-i (³ ñú³ Ûç ³ ÝáoÝÁ
 ¹ñí³ í ç è»è. Ñafáíáí): áoß³. ñ³ í ç, áñ í µÝ³ í áñ Ó³ ÛÝ³ í áñáí í »ñç³ -
 óáo ³ ÝáoÝÝ»ñçÝ -ñe ³ Í³ Ýóç Ñ³ í »ÉÛ³ Ý ¹»áúáoÚ µÝ³ í áñ í-Ý í »ñ ç
 ³ Í í áoÚ ç -e-ç´ ³ è³ ç³ óÝ»Éáí -eñe[-eh] í »ñç³ í áñáoÁúaoÝÁ, ÇÝáá»è`
 ºArgište(e)=ñe (çñ. ºArgišti(i)=še), ºIšpuine(e)=ñe
 (çñ. ºIšpuuini(i)=še), ºAbeliane(e)=ñe ´ ³ ÚÉÝ, ×çßí ÇÝáá»è
 è»è³ í³ Ý Ñafáíç ¹»áúáoÚ (ÑÚÚí. í Ñafáí Û³ Ý µ³ è»ñç è»è³ í³ Ýç -
 ei[-ey] í »ñç³ í áñáoÁÛ³ Ý Ñ»í): ä³ í Í³ Ý»ÉáoÁÛ³ Ý -ñe/-ñi-
 ³ Í³ Ýóç ÝÚ³ Ý á³ Ñí³ í ÚÁ í Í³ ÚáoÚ ç í »ñççÝçè ´ è»è³ í³ Ýç Ñafáí³ -
 Í»ñí Û³ èÝÇÍç è»ñí Í³ áç Û³ èçÝ²⁰²: Ð³ í³ Ý³ í³ Ý ç Ý³ ´, áñ ¹ñ³ Ýú
 áoÝ»Ý ÁÝ¹Ñ³ Ýáoñ Í³. áoÚ:

3. è»è³ í³ Ý/í ñ³ í³ Ý Ñ»ñÁ³. ³ Û³ Ý ÷³ èí »ñÁ áoñ³ ñí »ñ»ÝáoÚ:
 °ñµ»ÚÝ áoñ³ ñí ³ í³ Ý í »ùèí »ñáoÚ Ñ³ Ý¹çááoÚ »Ýú è»è³ í³ Ý Ñafáíáí
 ¹ñí³ í µ³ è»ñç, áñáÝú ÍñíÝúñçÝ³ ÍÝ»ñáoÚ í Í³ Ûí ³ í »Ý í ñ³ í³ Ýáí:
 ´»ñ»Ýú ùñçÝ³ ÍÝ»ñ ØÑ»ñç , è³ Ý ÍñíÝúñçÝ³ í ³ ñó³ Ý³. ñáoÁúaoÝçó´
 ºUTU⁴ ITU a-şu-şe ma-nu-şe ºĥal-di-e-i ºIM ºUTU
 DINGIR^{MEŞ} UKKIN^{MEŞ} /ºUTU-ni-ni ITU a-şu-ú-şe ma-a-nu-şe
 ºĥal-di-e ºIM ºUTU DINGIR^{MEŞ} UKKIN^{MEŞ} [KYKH 38 I₂₋₃ / II₃₋₄].
 ºĥal-di-ni ni-ri-bi-e IV UDU^{MEŞ} / [IV UDU ºĥal-di-ni
 ni]-ri-bi-i [KYKH 38 I₂₀ / II₃₅], a-şe GIS^{MEŞ} ú-i al-di-ni-i-
 e gu-du-ú-li/a-şe GIS^{MEŞ} ú-i al-[di]-ni-i [gu-du-ú-
 li] [KYKH 38 I₂₉ / II₅₉]: ´»ñí³ í Ñ³ í í³ ÍÝ»ñç ³ è³ ççÝ ùñçÝ³ ÍÝ»ñáoÚ
 áoÝ»Ýú` ºĥal-di-e-i, ni-ri-bi-e, al-di-ni-i-e, ÇÉÍ
 »ñíáñá¹Ý»ñáoÚ ºĥal-di-e, ni]-ri-bi-i, al-[di]-ni-i µ³ -
 é³ Ó´»ñÁ: °Á´ ³ Úèí »Ó ni]-ri-bi-i-ç ´ al-[di]-ni-i-ç Ñ³ Û³ ñ
 ¹»é í³ ñ»Éç ç »ÝÁ³ ¹ñ»Éí í ñ³ í³ Ý Ñafáíç Ñ³ Û³ éáí Ó´, ³ á³ ºĥal-di-
 e-i / ºĥal-di-e Ñ»ñÁ³. ³ ÚáoÚÁ í Í³ ÚáoÚ ç, áñ ³ Úèí »Ó. áñí áoÝ»Ýú è»-
 é³ í³ Ý/í ñ³ í³ Ý Ñ»ñÁ³. ³ Û³ Ý Ñ»í : í³ ñµ»ñ ù»ñ³ í³ Ý³ í³ Ý Ó´»ñç
 . áñí³ ÍáoÚÁ ØÑ»ñç , è³ Ý ³ ñó³ Ý³. ñáoÁÛ³ Ý 1-çÝ ´ 2-ñ¹ ùñçÝ³ ÍÝ»-
 ñáoÚ, Ñ³ í áoí ç Ý³ ´ µ³ Û»ñç ÉáÝ³ ñÑÚ³ ÝÁ (³ Û¹ Û³ èçÝ í »è ³ è³ ÝóçÝ),

²⁰² 2 ÚÝ, áñ ³ Úè ³ Í³ ÝoÁ ýáoÝÍóçáÝ³ Éáñ»Ý Úáí ç è»è³ í³ Ý ÑafáíçÝ, ÝáoÚ ç Ý³ ´. E.O»B-
 á³ ÝçÝáí Á [1958, çç 93]:
 74

ÇYáÁ ĩ³ eĭ³ ĩ āÇ ÁáŎYáóŬ, áñ ĩ³ ĩ̄m̄»ñáóŬáóŬY»ñÁ ³ Ŭeĭ³ »Ŏ ŭ»ñ³ ĩ³ Ý³ - ĩ³ Ý³ (á×³ ĩ³ Ý³) »Ý³ · áá Á» · ñ³ ŬÇÝ³:

Đ³ ĩ³ Ý³ μ³ ñ YáóŬY »ñ³ áóŬÁY ħ ³ eĭ³ Ý³ · ³ ŬÉ ³ ñŎ³ Ý³ · ñáóŬ ÁáóŬY»ñÇó ĩ»ñóĭ ³ ĩ̄Ñ» ĩ̄Ŭ³ ĩ³ ñĭ³ ³ ũ³ Ŭĭ áóŬáóŬY»ñáóŬ.

- (47) ...^{md}Sar₅-du-ri-ni-i ti-i-ni ^{md}Sar₅-du-ri-ni-i
^{GIŠ}u-du-li-e-i-š...ĕ³ ñ¹áóñŬ³ Ý³ YáóYÁ ĕ³ ñ¹áóñŬ³ Ý
Ē³ ŎáŎÇ ³ Ŭ áó; [KYKH 273₆₋₇]:
- (48) ^dĥal-di-ni-i URU-i-e pu-lu-si ... ^dĥal-di-ni-
e-i URU-e-i-š... Ē³ ũ³ Ý³ ũ³ Ŏ³ ũÇÝ ĩáÁáŎ ... Ē³ ũ³ ÇÇ
ũ³ Ŏ³ ũÇ; [KYKH 282₁₋₃]:
- (49) ^{m1}Me-nu-a-i-ni-e-i ^{SAL}si-la-i-e ^{SAL}Ta-ri-ri-a-
i i-ni ^{GIŠ}ul-di ^{SAL}Ta-ri-ri-a-ĥi-ni-li ti-i-
ni-š...Ŏ»Yáó³ Ŭ³ Ý³ ĩYáç` Á³ ñÇñÇ³ ŬÇ ³ Ŭe³ Ŭ ÇÝ, Á³ ñÇ-
ñÇ³ ĒÇÝÇĒÇ (ħ) ³ YáóYÁ; [KYKH 137_{I1}]:
- (50) ^mRu-sa-a-ni-i URU TUR-gi-šĕáðe³ Ŭ³ Ý³ ðáúñ ũ³ Ŏ³ -
ũÇÝ; [KYKH 423]:
- (51) ^dĥal-di-ni-i a-ma-ni(-)²⁰³i-gi-di ip-hi-e
(^dĥal-di-ni-i ba-du-si-ni i-ú ur-zi-e) -š |
[KYKH 415₁₀, Ay-susi IV_{8,9} (Ayanis I)] · ³ ŬÉY²⁰⁴:
- Ŏ Á» ^{md}Sar₅-du-ri-ni-i ^{GIŠ}u-du-li-e-i (^{md}Sarduri=i-
=ne=i ^{GIŠ}udule=i) · ^dĥal-di-ni-e-i URU-e-i (^dĥal-
di=i=ne=i *patare=i) ĩñ³. Y»ñáóŬ ñ³ ĩ ĩ³ áóóŎÇáÁ Áeĭ ĩ³ YáYÇ
ñ³ Ŭ³ Ŏ³ ŬYáóŬ ħ ĕ»é³ ĩ³ Ý³ Náfáíáí ĩñ³ ĩ ĩ³ óŬ³ ĒÇ ñ» ĩ, ³ á³
^{md}Sar₅-du-ri-ni-i ti-i-ni (^{md}Sarduri=i=n=e/i),
^dĥal-di-ni-e-i URU-i-e (^dĥaldi=i=n=e/i patar=ie) (47)-
(48) · ^mRu-sa-a-ni-i URU TUR-gi (50) ĩñ³. Y»ñáóŬ ³ eĭ³ ħ ³ Ý-

²⁰³ Ŏĕ³ ĩÇÇÝ ĩ³ áóŬ ħ ^dĥal-di-ni-i a-ma-ni i-gi-di...!, ÇYáÁ, Áeĭ Ŭ»ħ, ŬÇá ñ³ ĩ³ Ý³ ĩ³ Ý³ ħ, ũ³ ÝÇ ³ Ŭĭ ĩ»áúóŬ á» ĩ ĩ ĒÇÝ»ñ^dĥaldi(e)i amani (áóŎ³ ĩ³ Ý³ Náfáí) igidi..., »Á» Çñ³ ñĭ» amani-Ç ĩ³ ĩ á»Ŭ ñ³ eĭ³ YáóŬ ĩ ñ³ ĩ³ Ý³ Náfáíáí ĩñ³ ĩ μ³ é aman(e)=e ÁYÁ»ñóŬ³ Ŭμ:

²⁰⁴ Tĕ-ri-bi(-)šú-zi ñ³ ĩ ĩ³ ĩÇ ³ Yñ³ eĭ³ Ý³ ĒÇ ĒÇÝ»fáó á³ ĩ ×³ éáf ³ é³ ŬÁŬ á³ ñħ ħĭ ĩ-ni ^dŭ-a-i tĕ-ri-bi(-)šú-zi ku-gu-ú(-ni)! [KYKH 20 I/II₃], · ĩ-ni ^dŭ-a tĕ-ri-bi(-)šú-zi ku-gu-ú(-ni)! [KYKH 42 I/II₆] ħáó. ³ ñ»é ñ³ ĩ ĩ³ ĩY»ñáóŬ ³ eĭ³ ^dŭ-a /^dŭ-a-i ñ»ñÁ³. ³ ŬŬ³ Ý³ μYáóŬÁÁ: á³ ñħ ħĭ Ý³ · ĩ»ñÇÇÝÇĕ Náfáí Á: ³ ó³ eĭ³ ĩ ħĭ, áñ ³ Ŭeĭ³ »Ŏ YáóŬYá»é · áñĭ áóŬY»Ŭ ĕ»é³ ĩ³ Ý³ ĩ ñ³ ĩ³ Ý³ ñ»ñÁ³. ³ ŬŬ³ Ý³ ñ» ĩ :

N̄³U³Ó³UÝáoÄÜáoÝ, ù³Ý½Ç N̄³īī³óáoÇáÄ N̄³īī³óU³ÉÇ N̄³īī³U³-
 Ó³UÝ»ÉÇē ēī³ÝáoU ḡ ē»é³ī³Ý NáfáíÇ í»ñç³íáñáoÄÜáoÝ, UÇÝa¹»é
 N̄³īī³óU³ÉÄ n̄ī³í ḡ īñ³ī³Ýī³U áóÓÓ³ī³Ý Náfáíáí²⁰⁵: °Ä» (49)-
 áóU ÝáoUÝÄ»ē ·ání áóÝ»Ýü ē»é³ī³Ýīñ³ī³Ý N̄»ñÄ³.³ÜáoÄÜ³Ý N̄³īī³,
 ³ä³^{SAL}silaie-Ç +áÉ³ñ»Ý ä»īü ḡ ÉÇÝ»ñ^{SAL}sila(a), »Ä» ÇN̄³ní»
 ³Üēī»Ö ³ñÜ³īÁ^{SAL}silai-Ý äḡ²⁰⁶ (NÜÜī. Ý³[·] [GUD] p[a-hi-ni-
 UDU]šú-šel)?^dĤal-di-e ur-bu-li-ni^{GUD}ÄB^dĤal-di^[SAL?]si-
 la-i-e šóáoÉ (°)ááÉ³ñ É³É¹ÇÇÝ ÄáÖ ½áN̄³µ»ñíÇ, íáí É³É¹ÇÇÝ íÝáÇÄ;
 [KYKH 39a₅], áñī »Ö N̄³U³īī »üēī Á^dĤal-di-[x?²⁰⁷]-si-la-i-e-Ç
 N̄³U³ñ ³ÝáóBí ä³N̄³ÝçáoU ḡ īñ³ī³Ý Náfáí): (51)-áóU ī³ní»é Ä»
 áóÝ»Ýü áóÖ»án³ī³Ý Náfáíáí n̄ī³í N̄³īī³óU³É, UÇÝa¹»é N̄³īī³óáo-
 óÇáÄ n̄ī³í ḡ ē»é³ī³Ý Náfáíáí: °Üó í»ñçÇÝÇē ÁÝÄ»ñóáoÜÄ Náoé³ÉÇ äḡ,
 N̄Ý³ñ³íáñ ḡ Ý³[·] ^dĤal-di-ni-i a-ma-ni-i gi-di(-)ip-hi-e
 (N̄³īī³óáoóÇáÄ Áíáí[·] Náfáíáí N̄³U³Ó³UÝáoU ḡ N̄³īī³óU³ÉÇ N̄³īī³)
 ī³U^dĤal-di-ni-i a-ma-ni-i-gi di-ip-hi-e (³Éí³ ḡ īñ³-
 ī³Ý/ē»é³ī³Ý N̄»ñÄ³.³ÜáoÄÜáoÝ): Äēī »ñáoÜÄÇÝ, ē»é³ī³ÝÇ ÇÜ³ēīáí
 N̄³Ýīī»é »íáó īñ³ī³Ý Náfáí ḡ ³Éí³ Ý³[·] tú-ri-ni-ni ... ma-ni-
 ti-i-ni ar-mu-zi-i ar-mu-zi-gi ar-mu-zi... - šÄáÖ ááÝá³ó-
 Ý»Ý ... Ýñ³Ý, ³ÝáoÝÄ, ½³ñÜÄ, ½³ñÜÇ (armuzi=ge) ½³ñÜÄ...! [Ay-susi,
 VIII₈₋₉ (Ayanis I)] ³ñī ³N̄³Üī áóÄÜáoÝáoU: °Ä» ×ÇBí ḡ Äá+ñ³É-í³ÉÇ
 ³ñÓ³Ý³.ñáoÄÜ³Ý [KYKH 412 л.с.] Ä.Ü³íáÝáíÇ ÁÝÄ»ñóáoÜÄ²⁰⁸, áñī »Ö
 Ý³ ma-ri-ge-Ç Ü»Çī »éÝáoU ḡ áóñ³ñī³Ý mari šÇBÉ³Ý, ³½Ýī³-

²⁰⁵ 2é³í»É N̄³īī³Ý³ī³Ý ḡ īñ³ī³Ý NáfáíÁ, ù³Ý½Ç »½³íÇ ÁíÇ áóÓÓ³ī³Ý Náfáíáí n̄ī³í
 N̄³īī³óU³ÉÄ N̄³U³Ó³UÝáoÄÜáoÝ äÇ ä³N̄³ÝçáoU: ÄÝá í»ñ³µ»ñáoU ḡ ti-i-ni š³ÝáoÝ! µ³ÉÇÝ,
 ³ä³³Üē »äüáoU ³UÝ ä»īü ḡ īñ³ī³É[ti= (ti=in=e)] īñ³ī³Ý Náfáí (-ine ³í³Ýóáí
 ī³Ýüī³í ³ÝáoÝÝ»ñç³īñ³ī³ÝÇ Ü³ēÇÝÝī»ē II.2.6 í»ī 2):

²⁰⁶ 2Üē ³ñī ³N̄³Üī áóÄÜáoÝ Ü»īÝ³µ³ÝáoÄÜáoÝ N̄³U³ñīī»ē í»ñÄ³ í»ī 1: °³óÉí³í äḡ
 Ý³[·], án Ç »Üē -ie-Ç ³Üēī»Ö ·ání áóÝ»Ýü í»ñ³UÝñ[·] ³í³ī³ÝÝ»ñíñīáó -i/ge ³-
 í³ÝóÇ N̄³ī: ²Üī »äüáoU UÇ: áóó^{SAL}sila(i)-Ý ä»īü ḡ N̄³Éí³Ý³Éánä»é ³í³ī³Ý (t): í»ē
 Ý³[·] ³Ý. 207:

²⁰⁷ ^dĤal-di^[SAL?]si-la-i-e-Ý³ÝN̄³çáo í»ñ³ī³Ý. ÝáoÄÜáoÝ ḡ: ä»īü ḡ ÉÇÝÇ^dĤal-
 di- [ni-i^{SAL?}si-la-i-e, áñī »Ö N̄³īī³óáoóÇáÄ N̄³U³Ó³UÝíáoU ḡ N̄³īī³óU³ÉÇ N̄³īī³-
 -n(e)- Ü³ÉÝÇíÇ ÜÇçáoáí ī³U^dĤal-di-[i?]-si-la-i-e` Ü»ī µ³É: ²Ü»Ý í»äüáoU
 N̄³U³īī »üēī Á^dĤal-di-[x?]-(-)si-la-i-e-Ç N̄³U³ñ ä³N̄³ÝçáoU ḡ īñ³ī³Ý Náfáí, ÇÝáÄ
 Ä»É³íáoU ḡ, áñ ³ñÜ³īÁ silai-Ý ḡ: ÄÝá í»ñ³µ»ñáoU ḡ ³ñÓ³Ý³.ñáoÄÜáoÝÝ»ñçÓ Ü»īáoU
 N̄³ÝíÇäáó sila ī³ñµ»ñ³íÇÝ, ³ä³³Üē N̄³Üī áóÄÜáoÜµ µ³ó³íñíáoU ḡ áóñ³ñī³Ý
 ē»ä³.ñÇÝ µÝáñáb -ai/-a N̄»ñÄ³.³ÜáoÄÜáoÜµ (NÜÜī[·], óNÇÝ³í, UÇ`ÝáoUÝ [-kay] »ī¹çÇ -
 kai[·] -ka ī³ñµ»ñ³íÝ»ñÄ³.ñáoU):

²⁰⁸ И.Дьяконов, 1963, ḡ 81:

ĩ 3 Y! μ 3 éÁ 1 nĩ 3 Í è»é 3 ĩ 3 Y Náfáíáí, 3 á 3 3 ðeĩ »Ö . áńí áoY»Yú
 ĩ n 3 ĩ 3 Y NáfáíÇ í»ñç 3 íáńáoÁU 3 Y -i=ge-Ç è»é 3 ĩ 3 YÇ ÇU 3 eĩ áí
 N 3 Y 1 »è . 3 Éáo »è U»í í ĩ 3 ÚáoÁU 3 Y N»í :

II.2.6 ĩ n 3 ĩ 3 Y Náfáí

1. áoñ 3 nĩ »ñ»YÇ ĩ n 3 ĩ 3 Y NáfáíÁ Ú 3 èY 3 . Çí 3 ĩ 3 Y . n 3 ĩ 3 YáoÁUáo-
 YáoU: ¶.Ø»ÉÇUÇBí ÇÉÇY²⁰⁹ i, e, u Náfáí Ú 3 Y μ 3 é»ñç ĩ n 3 ĩ 3 Y NáfáíÇ
 »½ ĩ Ç ÁíÇ óáoÓÇáY ħ N 3 Ú 3 náóU e-Y, áńÁ N 3 í»Éí áóU ħ 3 YUÇÇ 3 á»è
 μ 3 é 3 NÇUúÇY, ÇYá»è^d Halde eure ŠÉ 3 É ĩ Ç-Y ĩ ÇńáÇÁ, ^dŠebitue
 ŠP»μÇÁáo-ÇY!, Çeĩ a Náfáí Ú 3 Y μ 3 é»ñç N 3 Ú 3 n a-Y, áńÁ Óáoí áóU ħ
 NÇUú 3 ĩ 3 ½U a-Ç N»í . nĩ áóU ħ -a ĩ 3 Ú -aa, ÇYá»è^d Quera
 Šóáo»ñ 3 -ÇY!, ^dMenua ŠØ»Yáo 3 -ÇY!, ^dAnapšaa Š 2 Y 3 áB 3 -ÇY! . . 3 ÚEY:
 ° nμ»UY (1 3 nÓU 3 É Aeĩ Ø»ÉÇUÇBí ÇÉáo) Yí 3 ĩ í áóU ħ -i/e N»ñÁ 3 . 3 ÚáoU,
 ÇYá»è^d Ipñhari/^dIpñharie ŠÆáÉ 3 nÇ-ÇY!, ^dDiduaini/^dDie-
 duainie Š, Ç(») 1 áó 3 ÇYÇ-ÇY! . . 3 ÚEY: ´afán NÇUú»ñç N 3 Ú 3 n Y 3
 ĩ n 3 ĩ 3 YÇ Ná. Y 3 ĩ Ç ÁíÇ óáoÓÇá ħ N 3 Ú 3 náóU -aue/-aui-Y, áńÁ YáoUY 3 -
 YáoU ħ è»é. NáfáíÇ Ná. ÁíÇ í»ñç 3 íáńáoÁU 3 Y N»í . . NÇUY 3 ĩ 3 YáoU
 N 3 í»Éí áóU ħ μ 3 éç áóÓ 3 ĩ 3 Yáí 1 nĩ 3 Í NÇUúÇY: Aeĩ Yñ 3 . áoñ 3 nĩ »ñ»-
 YáoU ĩ n 3 ĩ 3 Y NáfáíÁ ĩ 3 náÓ ħ N 3 Y 1 »è . 3 É Y 3 . . Y»ñ- áU 3 ĩ 3 YÇ
 ÇU 3 eĩ áí, ÇYá»è^d terube manine esine LUGÁL-tuñine -
 Š 1 n»óÇ Yñ 3 Y 3 nù 3 Ú 3 ĩ 3 Y ĩ »ÓáoU!, eršidube ^{KUR}ebaniuke -
 ŠμY 3 ĩ »ónç »è (Yñ 3 Yó) ÇU »ñí náóU!, GUD II UDU ^{DIM}KA
^{URU}Irdia... ŠóáoÉ . . »ñíáo ááÉ 3 n Á»B»μ 3 3 eĩ íá 1 eY»ñÇY ÁeñÇ 1 Ç 3
 ú 3 Ó 3 úáoU...! . . 3 ÚEY²¹⁰: Á. Ú 3 íáYáíÁ²¹¹ ĩ n 3 ĩ 3 Y NáfáíÇ »½ ĩ Ç ÁíÇ
 óáoÓÇáY ħ N 3 Ú 3 náóU -(ĩ)æ-Y (áńáBÚ 3 É Náfáí Ú 3 Y 1 »áúáoU -nĩæ-Y),
 áñç ĩ »èuÁ, Aeĩ Çñ»Y, ĩ 3 Éí 3 Í ħ Y 3 Éáń 1 NÇUú 3 ĩ 3 ½U Ó 3 UY 3 íáńÇó . .
 áńáoU N 3 Y 3 n 3 íáń »Y -i-(ĩ)æ > ĩ, -u/o-(ĩ)æ > ū/ō . . -a-(ĩ)æ
 > ā 3 YáoUY»ñÁ: Ú 3 Ná. Y 3 ĩ Ç ÁíÇ óáoÓÇá ħ N 3 Ú 3 náóU -a-wæ-Y
 (áńáBÚ 3 É Náfáí Ú 3 Y 1 »áúáoU -na-wæ-Y), áńÁ »ñμ»UY ĩ 3 náÓ ħ ĩ 3 É -ā
 (-a-wæ > ā), ÇYá»è^d áń ^{URU}tušpa(a)ue ĩ 3 YáY 3 íáń Ó Ç íáUÇY

²⁰⁹ Г.Меликишвили, 1960, ħç 56-57; 1964, ħç 34-35:

²¹⁰ ¶.Ø»ÉÇUÇBí ÇÉÇY ĩ n 3 ĩ 3 Y NáfáíÇ ħ ĩ »èYáoU Y 3 . . ikukani sale Š 3 Ú 1 YáoUY ĩ 3 nÇ!,
 susine sale ŠU»í ĩ 3 nÇ! 3 nĩ 3 N 3 Ú 3 í áóÁáoY»náóU, áoñ, Aeĩ Çñ»Y, 3 UY N 3 Y 1 »è ħ . 3 ÉÇé
 Á 3 Ú 3 Y 3 ĩ Ç óáoÓÇáÇ 1 »náóU [1964, ħç 35]:

²¹¹ I.Diakonoff, 1971, ħç 94-95, 3 Ó. 3; И.Дьяконов, 1979, ħç 62:

3 éí³ »Ý Ý³ .. URU tušpa(a) .. URU tušpa(a)e ī³ ħ̄m»ñ³ ÍÝ»ñÁ:
 ¶.ī ÇĒN»EUA ī ħ̄³ Í³ Ý NáfáíÇ »½. ÁíÇ óáoÇáÝ ħ̄ Ĩ³ Ú³ ħ̄áoU -æ-Ý (· ħ̄áoU
 -e)²¹²:

2. ðõñ³ ħ̄ī »ñ»ÝÇ ī ħ̄³ Í³ Ý NáfáíÇ áñáb ð³ ħ̄½³ µ³ ÝáoUÝ»ñ

3) ðõñ³ ħ̄ī ³ Í³ Ý ī »üei »ñÇ Ú»ñ 1Çī ³ ħ̄īáoUÝ»ñÁ óáoU »Ý ī ³ ÉÇē,
 áñ ī .. u(o) NáfáíÚ³ Ý µ³ é»ñÁ ī ħ̄³ Í³ ÝÇ »½³ ÍÇ ÁíáoU (· ħ̄áoU) Ĩ³ Ú³ -
 ð³ ī ³ ēĒ³ Ý³ µ³ ħ̄ ēī ³ ÝáoU »Ý -i-(i)e, -u(u)e (áoB Bñç³ ÝáoU
 Ĩ³ x³ Ē̄ -i-g(i/e)e(-i-g(e)e), -u-g(i/e)e(-u-g(e)e)),
 Çēī a NáfáíÚ³ Ý µ³ é»ñÁ -a(a) í»ñç³ íáñáoÁUáoÝÝ»ñÁ, ünÇÝ³ ī` GUD
 ᵀḥal-di-i-e TAG ... UDU ᵀḥal-di-e TAG ... UDU. MÁŠ. TUR
 ᵀḥal-di-i-e ni-[ip-si-du-li-ni]... ŠóáóĒ, Ē ³ f1Ç-ÇÝ Ááo ½áñ³ -
 µ»ñíÇ, ... ááĒ³ ħ̄ Ē ³ f1Ç-ÇÝ Ááo ½áñ³ µ»ñíÇ, ... áóĒ Ē ³ f1Ç-ÇÝ Ááo ÚanÁíÇ
 ... | [KYKH 270₃₋₅], I GUD I UDU ᵀše-bi-tú-e TAG ... ŠU»Í óáoĒ,
 Ú»Í ááĒ³ ħ̄ B»µÇÁáo-ÇÝ Ááo ½áñ³ µ»ñíÇ; [KYKH 392₉], i-nu-ka-hi-
 ni-e ᵀRu-sa-i-ni-e ħ̄u-bi-gi ... UDU. MÁŠ. TUR ᵀḥal-di-e
 ni-ip-si-du-li-ni UDU ᵀḥal-di-e TAG UDU ᵀIM-a UDU
 ᵀUTU-ni-e še-ħa-di-e ᵀA-ni-qu-gi-e - Š³ ūē²¹³ èáoē³ ŪÇ Náf-
 ī ÇÝ²¹⁴ ... áóĒ Ē ³ f1ÇÇÝ Ááo ½áñ³ µ»ñíÇ, óáoĒ Á»B»µ³ ŪÇÝ, óáoĒ BÇī ÇÝÇÇÝ,
 šeħadie ² ÝÇúáoÇÝ; [KYKH 421₁₆₋₂₁] .. ³ ŪĒÝ:

µ) ÁÝáá»ē ³ ħ̄ī»Ý ÝBí »ó, ī ħ̄³ Í³ Ý NáfáíÇ í»ñç³ í áñáoÁUáoÝÝ»ñáoU
 (Ý³ .. áñáb ³ Ūē 1»áú»ñáoU) Ĩ³ Ý1Çááo -g/i- Ĩ»ñÁ³. ³ ÚáoUÁ Ú³ ēÝ³. Ç-
 ī ³ Í³ Ý. ħ̄³ Í³ ÝáoÁUáoÝáoU Ĩ³ Ú³ ħ̄íáoU ħ̄ ½áoī · ħ̄çÝ µÝáñáb ³ é³ ÝÓÝ³ -
 Ĩ³ ī ÍáoÁUáoÝ .. Ĩ»ī .. ³ µ³ ħ̄ ħ̄īáo 1»áúáoU ħ̄ ÁÝÁ»ñóíáoU ħ̄ ŪÇ³ ÝÚ³ Ý -i
 (y): ē³ Í³ ŪÝ ³ Ūēī »Ō ³ é³ í»Ē Ĩ³ ī ³ Ý³ Í³ Ý ħ̄ »ÝÁ³ ħ̄ñ»É ÇÝá-án NÝáoáo-
 Ý³ Í³ Ý ³ ÝáoU²¹⁵, áñÇ Ĩ»ī .. ³ Ýúáf ī ħ̄³ Í³ ÝÇ -i(i)e[-iy(æ)] .. -
 ue[-oy(æ)] í»ñç³ í áñáoÁUáoÝÝ»ñÁ áóB Bñç³ ÝÇ ³ ħ̄Ó³ Ý³. ħ̄áoÁUáoÝÝ»-

²¹² G. Wilhelm, 2004, ħ̄Ç 127:
²¹³ Ēñ³ Í³ ÝáoU inu=ka- 1»ñ³ ÝáoYÁ á»ī ū ħ̄ Á³ ħ̄. Ú³ Ý»É Š³ ŪÝ, ³ ŪÝ ÝáoŪÝ, ³ Ūī ÝáoŪÝ ..
 ³ ŪĒÝ, µ³ Ūó áá Š³ Ūē; (³ Ūē Ú³ éÇÝ Ú³ Ýñ³ Ú³ ēÝ ī »ē Ĩ.3 Ĩ»ī 3):
²¹⁴ »ñ»µ³ é»ñÝ ħ̄Ē íñí ³ í »Ý ī ħ̄³ Í³ Ý Náfáíáf ī inuka=ħi=n(e)=e ᵀRusa=i=n(e)-
 =e ħ̄ubi=ge: ²Ūēī »Ō inuka=ħi=n(e)=e-Ý Náfáíáf Ĩ³ Ú³ Ó³ ŪÝáoU ħ̄ ī ħ̄³ Í³ Ý Náfáíáf
 1ñí ³ ħ̄ ūbi · áŪ³ Í³ ÝÇ Ĩ»ī, Çēī Rusa ³ ÝÓÝ³ ÝáoYÁ Ĩ³ Ýī»ē ħ̄. ³ ÉÇē Ĩ³ ī Í³ óáoÇáÇ 1»ñáoU
 .. · áŪ³ Í³ ÝÇ (Ĩ³ ī Í³ óŪ³ ÉÇ) Ĩ»ī Ĩ³ Ú³ Ó³ ŪÝáoU ħ̄ -n(e)- B³ ŪÍ³ áÇá Ú³ ēÝÇÍÇ ŪÇçáoáí
 ³ ÝóÝ»áf n Náfáí Ú³ Ý µ³ é»ñÇ B³ nŪÁ: Ð»ī .. ³ µ³ ħ̄ ī ħ̄³ Í³ ÝáoU ēī ³ ÝáoU ħ̄ -ne-e(-n(e)=e)
 í»ñç³ í áñáoÁUáoYÁ, Ç ī ³ ħ̄m»ñáoÁUáoÝ ħ̄ ūbi-Ç, áñÝ ēī ³ ÝáoU ħ̄ -i-ge(-i=ge) (Ĩ³ Ú³ á³ -
 ī ³ ēĒ³ ÝáoU ħ̄ í³ Ó. Bñç³ ÝÇ -i-ī-e-ÇÝ) í»ñç³ í áñáoÁUáoYÁ:
²¹⁵ í »ē e.2Ūí ³ ½Ū³ Ý, 2003, ħ̄Ç 16:

ňáoŮ Ń³ ×³ Ě Ÿňí³ Ů³ óíáoŮ »Ÿ -ige[-ij(æ)] " -uge[-oj(æ)]
 í »ëuáf :

·) N Ńáfáí Ů³ Ÿ í Ń³ í³ YÁ, áňá»è í³ YáY, í í³ Ůí³ í ĺ -ni/e-
 (e)(-ne(e)) Ó'áf, ůňÇY³ í³ ^dĤal-di-ni i-ni-ri-a-ši-e GUD
 II UDU^{MEŠ} ^dĤal-di-ni al-su-i-ši-e GUD II UDU^{MEŠ} ^dĤal-
 di-ni di-ru-ši-i-e - ŠóáoĚ, 2 ááĚ³ Ń Ě³ í³ Ů³ Ÿ²¹⁶ 3 ëí í³ íáoŮ³ -
 YÁ(±), óáoĚ, 2 ááĚ³ Ń Ě³ í³ Ů³ Ÿ Ů»íáoŮ³ YÁ, óáoĚ, 2 ááĚ³ Ń Ě³ í³ Ů³ Ÿ μ³ -
 Ń»· ÁáoŮ³ YÁ (±) | [KYKH 38 I₁₂₋₁₃, II₂₁₋₂₂], GUD II UDU ^dĤal-di-ni
 ar-ni-i-e GUD II UDU ^dĤal-di-ni uš-ma-ši-i-e - ŠóáoĚ, 2
 ááĚ³ Ń Ě³ í³ Ů³ Ÿ áóĀÇŸ, óáoĚ, 2 ááĚ³ Ń Ě³ í³ Ů³ Ÿ Ń½áňáoŮ³ YÁ | [KYKH
 38 I₁₆₋₁₇, II₂₉₋₃₀]: ŮáoŮYÁ í »ň³ μ»ňáoŮ ĺ Ÿ³ " -ine³ í³ Yóáf í »ň³ óáoŮ (ë»
 é³ í³ YáoŮ ëí³ YáoŮ »Ÿ -ei í »ň³ íáoŮáŮáoYÁ) μ³ é»ňÇŸ (ŃÇŮŸ³ í³ -
 YáoŮ Ń³ í áóí³ YáoŸŸ»ň »Ÿ), áňáŸŮ YáoŸŸ»è í Ń³ í³ Y Ńáfáí áŮŮ ëí³ -
 YáoŮ »Ÿ -ne(e) " áá Ā» í³ YáŸ³ íáň -ni(i/g)e(-ni=i/g=e) í »ň-
 ç³ íáoŮáŮáoYÁ: í »è, ůňÇY³ í, í Ń³ í³ Y Ńáfáí áí 1ńí³ í Ń»í³ í³ Ç³ -
 YáoŸŸ»ňĀ^dDi(e)dua-ini/e-(e), ^dwaruba-(i)ni/e-(e), ^dĤu-
 tu-ini/e-e " 3ŮEŸ²¹⁷ (μ³ Ůó áá »ňμ»Ů³ *^dDi(e)dua-ini/e-i-e,
 *^dwaruba-(i)ni/e-i-e, *^dĤu-tu-ini/e-i-e): áŮň³ Ńí »ň»ŸÇ
 u[u] Ńáfáí Ů³ Ÿ μ³ é»ňĀ í Ń³ í³ YáoŮ, Áëí »ň»áoŮĀÇŸ, ëí³ YáoŮ »Ÿ -
 u(u) í »ň³ íáoŮáŮáoYÁ (í »è II.2.2 í»í 3):

2Ů+á+áoŮ: 2ŮèáÇëáf, áŮň³ Ńí »ň»YáoŮ í Ń³ í³ Y Ńáfáí Ç Ń³ Ů³ Ń
 ëí³ YáoŮ »ŸŮ Ń»í³ í³ Ç³ íáoŮ:

Đafa- íáoŮ	í »ň ³ íáoŮáŮáoŸ	
	»½. ĀÇí	Ńá. ĀÇí
a	- a(a) [-a] -	-(n)a=(u)e

²¹⁶ ĀŃ³ í³ YáoŮ á»í Ů ĺ ĚÇŸÇ Ě³ í³ ÇÇ, -ni(-ne)-Ÿ³ Ůëí »Ů áá Ā» 3 í³ Ů³ Ÿ³ íáoŮí
 3 í³ Yó ĺ, 3ŮE Ń³ Ů³ Ó³ ŮŸ»áoŮ³ Ÿ Ů³ éŸÇí, áňÇ Ń³ íáoŮáf é»é³ í³ Yáf 1ńí³ í³ ^dĤaldi í³ Ç³ -
 YáoYÁ 3 ŸoYáoŮ ĺ n Ńáfáí Ů³ Ÿ μ³ é»ňÇ β³ nuĀ " ëí³ YáoŮ í Ń³ í³ Yáf 1ńí³ í³ Ů³ Ů³ ĚÇ Ńá-
 fáf 3 ŮÇŸ í »ň³ íáoŮáŮáoYÁ (Ńáfáí Ÿ»ňÇ Ń³ Ů³ Ó³ ŮŸ»áoŮ³ Ÿ Ů³ éŸŸ í »è II.2.11): Áëí 3Ůí³, μ»ň-
 í³ í³ ůňÇŸ³ íáoŮ ^dĤal-di-ni di-ru-ši-i-e | 1ńí³ · Ā á»í Ů ĺ Ā³ Ń· Ů³ Ÿ»Ě ŠĚ³ í³ ÇÇ
 diruše-ÇŸ |:

²¹⁷ ŮŮ³ Ÿ³ á»è " -ri/e-áf " -ni/e-áf í »ň³ óáoŮ áňáb μ³ é»ň, áňáŸŮ »ňμ»ŮŸ Ńáfáí íáoŮ
 »Ÿ n Ńáfáí Ů³ Ÿ í Çááf, ůňÇŸ³ í³ ^dIphari(e) (^dIphare(e)) ŠĀĀĚ³ ŃÇ-ÇŸ í³ Ů ĀĀĚ³ Ń-
 ÇŸ |:

i	- i(i)e - ige(e)	[-i=y(æ)] [-i=j(æ)]]	í 3 0 áóß
u[o]	- u(u)e - uge(e)	[-o=y(æ)] [-o=j(æ)]	í 3 0 áóß
u[u]	- u(u)	[-u]	-
n ²¹⁸	- ne(e)	[-n=(æ)]	- na=(u)e

í ñ³ Ì³Ý Ñáfáí Ç ÍÇñ³ éáoÁúáoÝÁ áóñ³ ñí »ñ»ÝáoÚ: àóñ³ ñí »ñ»ÝáoÚ
í ñ³ Ì³ ÝÇÝ Ñ³ í áóí »Ý Ñ³ í Ì³ É ÍÇñ³ éáoÁúáoÝÁ»ñÁ:

3) àóó`án³ Ì³ Ý Ñáfáí Ç Ñ³ í Ì³ ÇÝÝ Ñ³ Ý¹ »è ÿ . 3 ÉÇè pare (= Ñ³ Ì³ .
3 é) Ý³ É¹ ñÇ Ñ³ í (í »è IV.1):

µ) àóó`án³ Ì³ Ý Ñáfáí áí ñ³ í Ì³ óÚ³ ÉÇ ¹ »áúáoÚ Ñ³ í Ì³ -
óáoóÇáÁ áñá»è Ì³ ÝáÝ ñ³ í áóÚ ÿ áá Á» Ñ³ í Ì³ óÚ³ ÉÇ (í í Ú³ É ¹ »áúáoÚ
áóó`án³ Ì³ Ý) Ñáfáí áí, ³ ÚÉ í ñ³ Ì³ Ýáí (í »è II.2.8 Í»í 2):

·) Ð³ ×³ É³ ñ³ Ì³ Ñ³ Ì³ áóÚ ÿ Ýñ· áÚ³ Ì³ ÝÇ ÇÚ³ éí :

½) °ñµ»ÚÝ Ñ»ñÁ³ . ³ ááoÚ ÿ è»é³ Ì³ Ý Ñáfáí ÇÝ (í »è II.2.5 Í»í 3):

II.2.7 ³ ó³ é³ Ì³ Ý- áíÇ³ Ì³ Ý Ñáfáí

1. àóñ³ ñí »ñ»ÝÇ µ³ ó³ é³ Ì³ Ý- áíÇ³ Ì³ Ý Ñáfáí Á Ú³ èÝ³ . Çí 3 Ì³ Ý
· ñ³ Ì³ ÝáoÁúáoÝáoÚ: àóñ³ ñí »ñ»ÝáoÚ ³ é³ ÝÓÇÝ µ³ ó³ é³ Ì³ Ý
· áíÇ³ Ì³ Ý Ñáfáí Ý»ñ áí³ Ý, ³ ÚÉ ³ éí³ ÿ Ú»í µ³ ó³ é³ Ì³ Ý- áíÇ³ Ì³ Ý
Ñáfáí, áñÁ á³ í ³ èÉ³ ÝáoÚ ÿ Şañí »ÓÇó!, ŞáoÚÇó!, ŞÇÝááí!, ŞáoÚáí!
Ñ³ ñó»ñÇÝ: ¶. ØÉÇÚÇßí ÇÉÇÝ²¹⁹ ³ Úè Ñáfáí Ç Ñáfáí ³ Ì³ ñí Ú³ èÝÇí ÿ Ñ³ -
Ú³ ñáoÚ -ni-Ý (· ñáoÚ), áñÁ »½³ Ì³ Áí áóÚ Ñ³ í »Éí áóÚ ÿ µ³ é³ ÑÇÚúÇÝ í, a
· u Ñáfáí áóÚÝ»ñÇ Ñ³ Ú³ ñ Ñ³ Ú³ á³ í ³ èÉ³ Ý³ µ³ ñ Ì³ ½Ú»áí -ini, -
ani · -uni í »ñÇ³ í áñáoÁúáoÝÁ»ñÁ, ÇÝáá»è ^dhaldinini baušini
ŞÉ³ É¹Ç ³ éí í á Ñ½áñáoÁÚ³ Úµ!, ^dhaldinini alsušini ŞÉ³ É¹Ç
³ éí í á Ú»ÍáoÁÚ³ Úµ!, šusinie uštiptini ŞÚ»Í³ ñß³ íáí!, ^{1D}mu-
nani IV PA₅^{MEŠ} aguli Ş. »í Çó(±) ááñè çñ³ ÝóúÝ»ñ ³ Ýóí³ óñÇ!,
^dhaldini bedini ŞÉ³ É¹Ç ³ éí í á ÍáoÚÇó!, inukani esi(ni)ni
Ş³ Úè í »ÓÇó!: Ðá· Ý³ Ì³ Áí áóÚ, Áéí Ýñ³, -ni-Ý Ñ³ í »Éí áóÚ ÿ Ñá· Ý³ -
Ì³ çáoÁÚ³ Ý -a- óáoóÇáÇÝ Ì³ ½Ú»áí -ani í »ñÇ³ í áñáoÁúáoÝÁ, ÇÝáá»è

²¹⁸ ÁÝáá»è ³ ñ¹ »Ý Ýßí »ó, ÝáoÚÝ Í»ñá »Ý Ñáfáí í áóÚ Ý³ · -ine ³ í³ Ýóáí í »ñÇ³ óáo áñáß
³ ÚÉ µ³ é»ñ »è:

²¹⁹ Г.Меликишвили, 1960, çç 57-58; 1964, çç 35-36: í »è Ý³ · J.Friedrich, 1933, çç 13:

inani arniušinani/INIM^{MEŠ}-ni/baušinani (áo00. Náf. inani arniušinili/baušinili): Aëi 𐎧.Ø»ÉÇÛÇBÍÇÉá0 -edini »i 1ÇnÁ ÚÇBí á³N³Ýçá0U ħ μ³ó³é³Í³Ý Náfáí, ³0¹ á³i x³éáí μ³ó³é³Í³Ý Náfáíáí 1nÍ³Í μ³é»nÁ N³x³É ëi ³Ýá0U »Ý -edini í»ñç³ íáñá0-Á0á0YÁ, ÇYáá»è^{LÚ} ipriunanedini (< ^{LÚ}ipriuni-ani-edini), ^{KUR}biananedini (< ^{KUR}biani-ani-edini), ^{KUR}šuranedini, ^{LÚ}A.SI^{MEŠ}-nanedini .. ³0ÉY: Ú³ áñáB μ³é»ñÇ í»ñçá0U »ñμ»ÚY ³é-Í³ -iani²²⁰ í»ñç³ íáñá0Á0YÁ, áñÁ Aëi Ýñ³ ³ñ¹0á0YU ħ i-Ç »níμ³ñ-μ³é³ó0ÚÝ (i>ia), Ýá0ÚYá»è í»ñ³.ñá0U ħ »ñ³ÍÇ μ³ó³é³Í³Ý. ·ánÍÇ³Í³ÝÇY: Á. ³0¹áYáíÁ, Ø. É³açÍ0³YÁ .. 𐎧.í ÇÉñ»ÉUA μ³ó³é³-Í³Ý-· ánÍÇ³Í³ÝÇ óá00ÇáY »ÝN³ Ú³ñá0U -næ-Y (·ñá0U -ne-Y)²²¹:

2. á0ñ³ní »ñ»ÝÇ μ³ó³é³Í³Ý-· ánÍÇ³Í³Ý NáfáíÇ áñáB á³ñ½μ³-Ýá0ÚY»ñ: ÁYáá»è óá00 »Ýi ³ÉÇ Ú»ñ 1Çi ³níá0ÚY»ñÁ, á0ñ³ní »ñ»Ýá0U μ³ó³é³Í³Ý-· ánÍÇ³Í³Ý Náfáíáí 1nÍ³Í μ³é»ñÇ N³Ú³ñ ÇYáá»è »ñ. Áíá0U, ³ÚYá»è ħ Ná. Ý³ÍÇá0U -ne[n] Náfáí³Í»ñi ÁÍ³ná0 ħ μ³ó³-Í³Ú»É: 0³ëi áñ»Ý³ Úè NáfáíÇ óá00áÇ N³Ú³ñ á0Y»ÝU -ne/-Ø NññÁ³. ³-Úá0U: ²ëí³ ÍÁ N³ëi ³i »fá0 N³Ú³ñ μ»ñ»ÝU ÚÇ ú³ÝÇ unÇY³Í ÍñÍÝ³ÍÇ ·ní³Í ØNñÇ ³éÝ [KYKH 38] ³ñ0³Ý³.ñá0Á0á0YÇ0. GUD II UDU^{MEŠ} DINGIR^{MEŠ} ᵀHal-di-ni-ni URU-ni [I₁₄₋₁₅]/GUD II UDU^{MEŠ} DINGIR^{MEŠ} ᵀHal-di-ni URU [II₂₅] - Šóá0É, »níá0 ááÉ³ñ É³fÍ0³Ý ú³0³úÇ ³ëí³ÍÝ»ñÇY!, ᵀIM KÁ^{URU}E-ri-di-a-ni GUD II UDU^{MEŠ} ᵀUTU KÁ^{URU}Ú-i-ši-ni-ni GUD II UDU [I₁₆]/ᵀIM KÁ^{URU}Er-di-ia GUD II UDU ᵀUTU KÁ^{URU}Ú-i-ši-ni GUD II UDU [II₂₈] - ŠññÇ¹Ç³ (ÝÇ) ú³0³úÇ Á»B»μ³0³Ý 1³ñá³éY»ñÇY óá0É, »níá0 ááÉ³ñ, á0ÇBÇÝÇ(ÝÇ) ú³0³úÇ BÇíÇYÇU³Ý 1³ñá³éY»ñÇY óá0É, »níá0 ááÉ³ñ!; °Á»^{URU}E-ri-di-a-ni/^{URU}E-ri-di-a, ^{URU}Ú-i-ši-ni-ni/^{URU}Ú-i-ši-ni NññÁ³. ³Úá0Á0Y 1»á0á0U »níñáñ¹ ÍñÍÝunÇ-Ý³Íá0U ú³0³úY»ñÇ ³Ýí³Ý í»ñçá0U N³í»ÉU³É -ni(-ne)-Ç ³éí³Úá0Á0á0YÁ Í³ñ»ÉÇ ħ μ³ó³iñ»É Ýñ³Ý0 ³Ýá0YÝ»ñÇ »níá0 i³ñμ»ñ³ÍÝ»ñÇ N³í»ÉU³É -ne-áí .. ³éÝ0 -ne-Ç, ·á0á0Á0U Úμ Í³Ú -ne-Ç Ú»Ç Í³ñ»ÉÇ ħ i »éY»É áñáB0³É Ná¹, ³á³ ᵀHal-di-ni-ni URU-

²²⁰ Aëñ³Í³Ýá0U -ia(-ne) í»ñç³ íáñá0Á0á0YÁ N³i á0í ħ »i ³ñá0Á0á0YÝ»ñÇ Nñi N³Ý¹»è »Íá0 μ³é»ñÇY (Ý³É³ 1ñá0Á0Y/»i ³ñá0Á0Y ÉÝ¹ñÇY): ²0è Ú³éÇY ³é³í»É Ú³Ýñ³Ú³éY i »è IV.3.Í»i 2:

²²¹ í»è I.Diakonoff, 1971, ħÇ 92-94, ³0. 3; 1979, ħÇ 62-64; M.Хачикян, 1985, ħÇ 72; G.Wilhelm, 2004, ħÇ 127:

ni/^dĥal-di-ni URU Ń»ñĀ³.³ ŪáoĀŪáoYÁ³ Ū¹ NŸ³ ñ³ í añaóĀŪáoYÁ aÇ
 i³ Ěĉē: 2 Ūēi »Ō^dĥal-di-ni-ni-Ÿ³ ñáŌ ĵ ĚĉŸ»Ě ŪÇ³ ŪŸ Ñ³ i³ Ī³ óáo-
 óĉa, áñĀ Ńáfaíái .. Áíái Ń³ Ū³ Ó³ ŪŸáoŪ ĵ Ā»ù Ńáfaíái 1ñ³ í
 Ń³ i³ Ī³ óŪ³ Ěĉ URU-ni-Ç Ń»i³ (^dĥaldi=i=ni=ne pařari/e=ne/-
^dĥaldi=i=ne=Ō pařari/e=Ō): Đ»i³ ..³ μ³ ñ, ŸBí³ í 1ñ³. Ÿ»ñĀ Ń³-
 Ū³ á³ i³ ěĚ³ Ÿ³ μ³ ñ á»i³ ĵ Ā³ ñ. Ū³ Ÿ»Ě Œ...³ ēi í³ ÍŸ»ñĉŸ Ě³ Ě³ Ě³
 ù³ Ō³ ùĉŌ³! , Œ...Ā»β»μ³ ŪÇ/ĤĉÍ ĉŸĉĉ 1ēŸ»ñĉŸ ¾ñĉ³ Ě³ /àŌĉBĉŸĉ ù³ Ō³-
 ùĉŌ³! : ˘»ñ»Ÿù³ ŪĚ ūñĉŸ³ ÍŸ»ñ³ (ŸŪēi »Ō μ³ ó³ ē³ Ī³ Ÿái 1ñ³ í . áŪ³-
 Ī³ ŸÁ . áñ³ í í í ĵ peři=(ne) (éái áñ³ μ³ ñ ÁŸĀ»ñóíáoŪ ĵ
 bedi=(ne)) »i³ 1ĉñĉ Ń»i³)²²²:

manini ^dĥaldi bedini ^dĥaldinani KÁ bedini [KYKH 141yp₁,247₈, Ay-susi I₆,
 (Ayanis I)],

manini ^dĥaldi-ni bedini ^dĥaldinani KÁ bedini [KYKH 20 I/II/III₁₀, 271₇]
 Ī³ Ū

^dĥaldini bedini ^dĥaldinani KÁ bedini ^dŪa-ni bedini manulini [KYKH 20a I₁₄],

^dĥaldini bedini ^dĥaldinani KÁ bedini ^dŪa bedini manulini [KYKH 42 II₁₄]

Ī³ Ū

^dĥaldini bedini ^dĥaldinani KÁ bedini ^dŪra-ni bedini manulini [KYKH 38a I₁₅],

^dĥaldini bedini ^dĥaldinani KÁ bedini ^dŪra bedini manulini [KYKH 172a₁₄]:

ĚŸáá»ē i³ ēēŸáoŪ »Ÿù, ŸáoŸŸ Ñ³ Ū³ i³ »ùēi áŪŪ μ³ ó³ ē³ Ī³ Ÿ Ńáfaíái
 1ñ³ í 1ĉŌ³ ŸáoŸŸ»ñĉ Ñ³ Ū³ ñ ŪÇ ĪáoŪĉŌ áŪŸ»Ÿù^dĥaldi/^dŪa/^dŪra, ŪáŌē
 ĪáoŪĉŌ^dĥaldi-ni/^dŪa-ni/^dŪra-ni²²³: ˘»ñ»Ÿù ..ē ŪÇ ù³ Ÿĉ ūñĉŸ³ ÍŸ»ñ,
 í »ñŌ³ í Ńá. Ÿ³ Īĉ Áíĉ Ñ³ Ū³ ñ, 2 Ū³ Ÿĉĉĉ [Ay-susi (Ayanis I)] .. Ÿñ³ Ÿ
 ½áo. 3 Ñ»ē 2 ñŪ³ í ĉñĉ [KYKH 270] áŌ Ī³ ñŪĉñ- ˘éáŌñĉ [KYKH 424] 3 ñŌ³ -
 Ÿ³. ñáoŪáoŸŸ»ñĉŌ, áñi³ »Ō áŪŸ»Ÿù^dĥaldi=i=na/^dĥaldi=i=na=ne)
 Ń»ñĀ³.³ ŪáoĀŪáoŸ:

... šini zadini ŠUM ^dĥaldina KÁ-kai [Ay-susi III₁₋₂],

... šini zadini TAG ^dĥaldina KÁ-kai [KYKH 270₁₀],

... šini zadini TAG ^dĥaldina-ni KÁ-ka [KYKH 424₁₇]

Ī³ Ū

... ^dĥaldina KÁ UDU erašini úŪi [Ay-susi II₈₋₉],

... ^dĥaldina-ni ^{GIŠ}KÁ UDU erašini úŪi [KYKH 424₁₄],

... ^dĥaldina-ni ^{GIŠ}KÁ UDU erašinie úŪi [KYKH 270₇]:

²²² 2 Ūē Ū³ ēĉŸ³ i³ »ē II.3 Ī³ i³ 3:

²²³ 2 Ūē »ñ³ áŪŪĀÇ Ū³ ēĉŸ³ i³ »ē Ÿ³ .. Н.Арутюнян, 1966, ĉĉ 18:

2U÷á÷á0U: i »ñáβ³ ñ³ 1ñ0³ ÉÇÓ Í³ ñ»ÉÇ ĺ ½ñ³ Í³ ÓÝ»É, áñ á0ñ³ ñi »ñ»Ýá0U ³ éÍ³ ĺ μ³ ó³ é³ Í³ Ý-- áñÍÇ³ Í³ Ý ÑáfáíÇ »ñíá0 í³ ñμ»ñ³ Í: 2é³ ÇÇÝá0U áñǎ»è Ñáfáí³ ÚÇÝ óá0óÇǎ Ñ³ Ý¹»è ĺ . ³ÉÇè ne-Ý, ÇéÍ »ñíñáñ¹á0U ð-Ý: ¹³ 0ó Ç í³ ñμ»ñá0Á0á0Ý á000³ Í³ Ý(μ³ ó³ ñ0³ Í) ÑáfáíÇ: μ³ ó³ é³ Í³ Ý-- áñÍÇ³ Í³ Ýáí 1ñí³ Í μ³ é»ñÁ, ³ÝÍ³ É ne óá0óÇ ³ éÍ³ 0á0Á0á0ÝÇó, Ñ³ í Í³ óá0óÇǎÇ 1»ñá0U Ñ³ Ý¹»è . ³Éá00³ ³ ÝÉí Çñ èi ³ Ýá0U »Ý Ñ³ Ú³ Ó³ 0Ý»0U³ Ý -n(e)- (½. ĀÇí) Í³ Ú -na- (Ñá. ĀÇí) Ú³ éÝÇÍÝ»ñÁ, ÇÝǎǎ»è ^dĤaldi=i=ne=∅ URU--ne=∅ ŠĒ³ É¹ÇÇ ú³ 0³ -úÇó!, ^dĤaldi=i=na KÁ - ŠĒ³ É¹ÇÇ 1³ ñǎ³ éÝ»ñÇó! ³ ÚÉÝ (í »è í »ñÁ): 2UèǎÇéáí, á0ñ³ ñi »ñ»ÝÇ μ³ ó³ é³ Í³ Ý-- áñÍÇ³ Í³ Ý ÑáfáíÇ Ñ³ -Ú³ ñ èi ³ Ýá0U »ÝU Ñ»í ³ Ú³ Éǎ³ í Í»ñÁ.

Đáfá-í á0U	í »ñÇ³ í áñá0Á0á0Ý	
	»½. ĀÇí	Ñá. ĀÇí
i	- i(i)=ne [- i=n ²²⁴] - i(i)=∅ [- i=∅]	
u(o)	- u(u)=ne [- o=n] (í Í³ 0í ³ Í áĵ)	-(n)a=ne -(n)a=∅
a	- a(a)=ne [- a=n] - a(a)=∅ [- a=∅]	
n	- ni(i) ²²⁵ =ne [- ni=n] - ne(e)=∅ [- n=∅]	-na=ne -na=∅

¹³ ó³ é³ Í³ Ý-- áñÍÇ³ Í³ Ý ÑáfáíÇ ÍÇñ³ éá0Á0á0ÝÁ á0ñ³ ñi »ñ»Ýá0U:

3) Áèi ÁÝ¹á0Ýí ³ Í Í³ ñÍÇuÇ á0ñ³ ñi »ñ»Ýá0U ³ é³ ÝÓÇÝ μ³ ó³ é³ -Í³ Ý ³ . áñÍÇ³ Í³ Ý ÑáfáíÝ»ñ áí ³ Ý: ³ ñ³ Ýó ÷áÉ³ ñÇÝá0U ĺ Ú»Í³ μ³ ó³ -é³ Í³ Ý-- áñÍÇ³ Í³ Ý ÑáfáíÁ, áñÝ ³ ñi ³ Ñ³ 0í á0U Á» μ³ ó³ é³ Í³ ÝÇ, Á» . áñÍÇ³ Í³ ÝÇ ÇÚ³ èi : é³ Í³ 0Ý á0β³ . ñ³ í ĺ, áñ μ³ ó³ é³ Í³ Ý-- áñÍÇ³ -Í³ ÝÇ Ó³ á0UÁÇ -ne/-∅ Ñ»ñÁ³ . ³ 0á0UÁ ³ éÍ³ ĺ ÚÇ³ 0Ý ³ 0Ý 1»ǎU»ñá0U, »ñμ Ñ³ Ú³ í »èi Á ǎ³ Ñ³ ÝÇá0U ĺ μ³ ó³ é³ Í³ ÝÇ ÇÚ³ èi : Đ³ Ú»Ý³ 0Ý 1»ǎè, ÚÇÝǎ ³ 0ÁU Ñ³ 0í ÝÇ á0ñ³ ñi ³ Í³ Ý í »èi »ñá0U . áñÍÇ³ Í³ ÝÇ

²²⁴ ¶ñá0U á0Ý»ÝU -ne, áñÁ Ú»ÝU Ý»ñí³ Ú³ óÝá0U »ÝU n-áí: Áñ³ Í³ Ýá0U e-Ç ÷áÉ³ ñ»Ý ÑÝ³ ñ³ í áñ ĺ Ý³ ³ Áá0UÉ ÑÝá0Ó 0³ 0Ý³ í áñ, ³ è»ÝU -æ, ÇÝǎǎ»è áñ ³ é³ Ç³ ñíá0U ĺ Á. ³ Ú³ ÍáÝáí Á (í »è í »ñÁ):

²²⁵ 2U¹ǎ»è -ni- Ñ³ Ú³ Ó³ 0Ý KYKH 241 B₃₇₋₃₈-Ç, áñi »0 á0Ý»ÝU ^dĤal-di-ni-i-ni al-su-ú-i-ši-ni (^dĤaldi=i=ni=ne alsui=ši=ne) (³ ÚÉ í Í³ 0á0Á0á0Ý»ñ áí ³ Ý): 2Uèi »0 Ñ³ Ú³ Ó³ 0Ý»0U³ Ý -n(e)- Ú³ éÝÇÍÁ μ³ ó³ é³ Í³ Ý ÑáfáíÇ -ne óá0óÇǎÇ ³ é³ Ç Ñ³ Ý¹»è ĺ . ³ ÉÇè -ni- (ñá0U -ni-(i)-) í »èúáí:

3 nĀ»uáí 1nĭ3 Í 3 YáoYÁ 3 YĒi Ćn ěi 3 YáoU ħ -ne í »ñç3 í ańáoĀUáoYÁ:
 °Ā» YŪ3 Y μ3 BĒáoUÁ ă3i 3 N3 Í3 Y ă, 3 ă3 μ3 ó3 éí3 Í ă, ań ańn3 n-
 i »n»YáoU Ćn3 Í3 YáoU 3 éi3 »Y »ńíáo 3 é3 YÓÇY NáfaiY»n μ3 ó3 é3 -
 Í3 Y (-ne/-ø) .. ańíÇ3 Í3 Y (-ne):

μ) 3 ó3 é3 Í3 Y- ańíÇ3 Í3 Yái 1nĭ3 Í μ3 é»nĀ ańn3 nĭ »n»YáoU
 N3 x3 Ē3 ÍÇ N3 Y1»è »Y . 3 ĒÇè »i 3 1ńáoĀUáoY»ñç .. 1»n3 Yí 3 Y3 Í3 Y
 (i »ÓÇ) U3 Í μ3 ŪY»ñç N»i , ańă»è »i 3 1ńáoĀU3 Y ĒY1Ćn` óáoUó i 3 éai`
 B3 nĀU3 Y , ańí aÓáoĀU3 Y »Ē3 Í»i Á (U3 Yn3 U3 éY i »è IV.3 Í»i 2 .. II.3
 Í»i 4):

II.2.8 aóĀ`ań3 Í3 Y Náfai

EYăă»è 3 n1»Y YBí»ó, 3 Uěă»è íáai3 Í »ńíńań13 ŪÇY NáfaiY»nĀ,
 3 Ū1 ĀíáoU .. aóĀ`ań3 Í3 YÁ, ŪÇ3 ŪY ă3 ŪU3 Y3 Í3 Yáń»Y í3 n»ĒÇ ħ
 N3 Ū3 n»Ē ańă»è 3 Ū1 ăÇèÇu: 2 Ū1 ă3 i x3 éai 1n3 Yú Ū»Yú uYŪ3 nĭáoU
 »Yú »i 1ĆńY»ñÇY .. »i 3 1ńáoĀUáoY»ñÇY í»n3 μ»ńáo μ3 ĀÇYŪ»ńáoU (i »è
 IV.2 .. IV.3) μ3 ó3 éáoĀU3 Ūμ aóĀ`ań3 Í3 YÇ, ańĀ í 1ĉi 3 nĭ»Yú 3 Ūei »ó:

1. ańn3 nĭ »n»YÇ aóĀ`ań3 Í3 Y Náfai Á Ū3 éY3 . Ći 3 Í3 Y . n3 Í3 Yáo-
 ĀUáoYáoU: ¶.Ø»ĒÇuĆBí ĆĒY²²⁶ YBáoU ħ, ań aóĀ`ań3 Í3 Y Náfai Á ańn3 nĭ »n»-
 YáoU ă3 i 3 ĒĒ3 YáoU ħ Šáoń; N3 nÓÇY .. NÇŪY3 Í3 YáoU íĆn3 éíáoU ħ
 Yă3 i 3 íÇ YB3 Y3 í Ū3 Y N3 Ū3 n: Aěi Yn3` aóĀ`ań3 Í3 YÇ »½3 íÇ ĀíÇ
 Náfai3 í»nĭ Ū3 éYĉíY ħ -e/i-di-Y, ańĀ N3 í»ĒíáoU ħ μ3 é3 NÇŪuÇY,
 ÇYăă»è` uštadi ^{KUR}Urme-edi ŠáoĀ`ańí»óÇ (3 nB3 í»óÇ) 1»ăÇ ańnU»
 (»ńíĆńĀ); AY1 ańáoU, »Ā» NÇŪuÁ í»ñç3 YáoU ħ i-ái í3 Ū e-ái, 3 ă3
 aóĀ`ań3 Í3 YÇ óáoÇăÇ -e/i- i 3 nĭĀ ÓáoĒíáoU ħ NÇŪuÇ Ó3 ŪY3 í ańç N»i
 .. náoU í3 náo ħ ańn3`Ē, ÇYăă»è` iu ^{dĥaldi-kai} ^{URU}Ardinidi
 nunali... Š»nμ Ē3 ĒíÇÇ 3 éç` 2ń1ĆYÇ (ú3 Ū3 ú) »í3 Y...!, ^{KUR}Urmeuĥi-
 di Š1»ăÇ ańnU»áoĒÇ (»ńíĆńĀ), ^{KUR}Diauhinidi Š1»ăÇ , Ć3 áóĒÇYÇ
 (»ńíĆńĀ); .. 3 ŪEY: °nμ»ŪY 3 ŪY í3 náo ħ .. aÓáoí»Ē, ÇYăă»è` ^{dĥaldiedi},
^mLušainiedi, ^{KUR}Urmeiedi, ańáYú ă»i ú ħ N3 Ū3 ă3 i 3 ĒĒ3 Y3 -
 μ3 n í3 n13Ē ^{dĥaldedi}, ^mLušainedi, ^{KUR}Urmedi: Ēéí ańăB
 1»ăU»ńáoU (Aěi ¶.Ø»ĒÇuĆBí ĆĒáo) NÇŪu3 í3 ½U Ó3 ŪY3 í ańç .. -e/i-di-
 Ç ŪÇÇ` 3 éi3 ħ N3 í»Ē3 Ē ^g²²⁷, ÇYăă»è` uštadi ^{KUR}Babilunie

²²⁶ Г.Меликишвили, 1960, ħç 57-59; 1964, ħç 36-38:

²²⁷ Aěi ¶.Ø»ĒÇuĆBí ĆĒáo` ÁáoU μ3 Ū3 Ó3 ŪY, ańĀ ŪÇBí ă, ań . náoU »n`áoU ħ [1964, ħç 23]:

^{KUR}ebanigidi řáoŕ`ání »óç (³ ñß³ í »óç) ¹»ăç ´³ µ»éáo »ñíçñÁ; Æëí
 »Ă» ÑçŪuÁ í»ñç³ ÝáoŪ ħ a-ái í³ Ū u-ái, ³ă³ -e/idi Ū³ ëÝçíÁ
 ÑçŪÝ³ í³ ÝáoŪ Ñ³ í»ÉíáoŪ ħ ³ é³ Ýó ÷á÷áÉáoŪŪ³ Ý, µ³ Ūó ³ éí³ »Ý Ý³ ..
 -iedi .. -di Ó»ñÁ, ūñçÝ³ í` ħiuraidi, ^{URU}řudaladi,
 zainuadi .. ³ ŪÉÝ: Đá. Ý³ íç ÁíáoŪ (¹³ ñŪŪ³ É Æëí ¶.Ū»ÉçŪçßí çÉáo) ³ é-
 í³ ħ áóŕ`án³ í³ Ý Ñáfáíç í³ ½Ū³ íánŪ³ Ý »ñí³ íç í³ ñ: ² é³ ççÝáf
 í³ ½Ūí »Éçë ³ ŪÝ ëí ³ ÝáoŪ ħ -aidi (<a-idi), -aedi (<a-edi),
 -adi (<a-i/edi) í»ñç³ íánáoŪáoÝ»ñÁ, áñáÝŪ ÑçŪÝ³ í³ ÝáoŪ Ñ³ í»É-
 íáoŪ »Ý áóŕŪ³ í³ Ý ÑáfáíçÝ, çÝăă»ë ^{KUR}Biainaidi (<^{KUR}Biaini-
 aidi), ^MRusañinaidi (^MRusañini-aidi), ^{KUR}Etiuañinadi
 (^{KUR}Etiuañini-aidi), çÉí »ñíñán`ái` -ašte í»ñç³ íánáoŪáoÝÁ,
 çÝăă»ë ^{LŪ}A.SI^{MEŠ}-ašte, ^{KUR}Biainašte (< ^{KUR}Biaini-ašte):
 Æëí Æ. Ū³ íáÝáfç` áóñ³ ñí »ñ»Ýç áóŕ`án³ í³ Ý ÑáfáíÁ »½³ íç ÁíáoŪ
 í³ ½ŪíáoŪ ħ` -(i)edæ, -(i)dæ, çÉí Ñá. Ý³ íçáoŪ -a(i)dæ,
 Ñ³ ½í³ ¹»ă` -astæ Ū³ ëÝçíÝ»ñç Ūççáoái²²⁸: ì »ñççÝÁ Ý³ Ñ³ Ū³ ñáoŪ ħ
 ³ ñÉ³ çí Ó²²⁹:

**2. áóñ³ ñí »ñ»Ýç áóŕ`án³ í³ Ý ÑáfáíçÝ í»ñ³ µ»ñáo áñabă ă³ ñ½³ µ³ -
 ÝáoŪÝ»ñ**

³) áóñ³ ñí ³ í³ Ý í »uëí »ñç Ū»ñ ¹çí ³ ñíáoŪÝ»ñÁ óáoŪó »Ý í ³ Éçë,
 áñ u[o] ÑáfáíŪ³ Ý µ³ é»ñÁ (· ñáoŪ) áóŕ`án³ í³ Ý Ñáfáíç »½³ íç ÁíáoŪ
 ëí ³ ÝáoŪ »Ý -uedi, í ÑáfáíŪ³ ÝÁ` -iedi (áoß ññç³ ÝáoŪ Ñ³ ×³ É -
 igedi), çÉí a ÑáfáíŪ³ Ý µ³ é»ñÁ` -a(i)di (í³ Ū ññç³ ÝáoŪ -a(i)-
 edi) í»ñç³ íánáoŪáoÝ»ñÁ, ūñçÝ³ í`

(52) uř-ta-di ^{KUR}A-bu-ni-i-e-di / ^{KUR}E-ti-ŭ-ni-i-e-
 di / ^{KUR}A-bi-li-a-ni-ñi-ni-e-di / ^{KUR}Ū-e-li-ku-
 ni-gi-di - řáoŕ`ání »óç (³ ñß³ í »óç) ¹»ăç ² máóÝç/¾Ăçáo-
 Ýç/² µ»Éç³ ÝçÉçÝç/í »ÉçíáoÝç (»ñíçñÁ)... | [КУКХ 173 I₁₁ / 241
 A₁₃, F₄ / 241 C₃₅ / 241 F₁₆]:

(53) uř-ta-di ^{KUR}Ma-na(a)-i-di... - řáoŕ`ání »óç (³ ñß³ -
 í »óç) ¹»ăç Ū³ Ý³ (»ñíçñÁ) ... | [КУКХ 173 III₆₀, IV₃₄, V₂₄,
 174 B₂₆, 241 B₁₄]:

(54) uř-ta-di ^{KUR}Bu-uř-tŭ-(ŭ)-e-di... - řáoŕ`ání »óç
 (³ ñß³ í »óç) ¹»ăç ´áoßíáo (»ñíçñÁ)... | [КУКХ 173 II₃₆, IV₅₃,

²²⁸ I.Diakonoff, 1971, ħç 93-95, ³ Ū. 3; И.Дьяконов, 1979, ħç 62-64:

²²⁹ í »ë Ý³ .. М.Хачикян, 1985, ħç 76; G.Wilhelm, 2004, ħç 127:

μ) ĀYāā»ē YBí»ó, a Náfáí Ū³Y μ³é»nĀ í³Ō Bñç³YáoŪ (ĒāēuĀ í»ñ³μ»náoŪ ħ ĀBāáoÇYÇ³ñ³ŪÇ³ŪÇ³YÓYŪ³ " Yñ³ āñ¹Ç ØÇYáo³ŪÇ N»í³ N³Ū³í³»Ō ĀāŌ³Í³ñ³Ō³Y³. náoĀŪáoYÝ»ñÇY) áóŌ`āñ³Í³Y Náfáí áóŪ ěí³YáoŪ»Y -a(i)edi) í»ñç³í áñáoĀŪáoYĀ, ūñÇY³Í³:

(55) uš-ta-li ^{URU}Me-iš-ta-a-e-di... - ŠáoŌ`āñí»óÇY³
(³ñB³í»óÇY) 1»āÇ Ø»ÇBĀ³ (»ñíÇñĀ) ... ! [KYKH 35 I₆, II₃₆, III₁₀):

(56) ^dĥal-di-[i]-e ... i-na-i-na-e-di GIŠ^{ĤĀ}-edi na-
ñi-tú e-e-ṭu - Š! [KYKH 39₂):

(57) ...zi-il-be/i qi-(ú)-ra-(a)-e-di... - Š...ó»ŌĀ
· »í YÇ íñ³...! [KYKH 30_{yp 35, 40}):

(57)-Ā NŪŪí . áóB Bñç³YÇ YŪ³Y³í ÇĀ` ...ziilbi/e qiura=idid... [KYKH 421₄₂] ³ñ³í³ñ³Ūí áóĀŪ³Y N»í³: Ō³ěí āñ»Y ěíē³Í³ ØÇYáo³ŪÇ ŪÇ³YÓYŪ³ . ³ñ³í³ĒŪ³Y Bñç³YÇŌ` áóñ³ñí³í³Y³ñ³Ō³Y³. náoĀŪáoY-Y»náoŪ a Náfáí Ū³Y μ³é»ñÇ N³Ū³ñ³í³YaY³í áñ³ā»ē N³Y¹ÇāáoŪ ħ áóŌ`āñ³Í³Y Náfáí Ç ŪÇ³ŪY -a-(i)di) í»ñç³í áñáoĀŪáoYĀ:

·) ĀYā í»ñ³μ»náoŪ ħ n Náfáí Ū³Y μ³é»ñÇY, ³ā³ 1ñ³YŪ »¹2³ÍÇ áóŌ`āñ³Í³YáoŪ ěí³YáoŪ»Y -ne(e)di(-nedi) í»ñç³í áñáoĀŪáoYĀ, āñāYŪ áóB Bñç³YáoŪ, ÇYāā»ē āñ í³ñ³í³Y NáfáíÇ 1»āúáoŪ, g-áf ā»Y Y»ñí³Ū³óí³Í³: ŪŪ³Y Ō`áf »Y Náfáí íáoŪ Y³ " -ine ³Í³Yóáf í»ñç³-óáo μ³é»nĀ²³⁰:

1) Đā·Y³ÍÇ ĀíáoŪ áóŌ`āñ³í³YĀ NÇŪY³í³YáoŪ í¹3Ūí³Í³ ħ -a(i)di) í»ñç³í áñáoĀŪ³Ūμ, āñĀ í³½Ū³í áñí³Í³ ħ Ā»Ū NáfáíY»ñÇ Nā·Y³ÍÇáoĀŪ³Y -(n)a- óáoÇāÇY -edi Ū³ēYÇÍÇ N³í»éáoŪáf - (n)a-edi > -(n)a(i)di ³Yáoúáf: Āěí āñāB áóēáoŪY³ēÇnaŌY»ñÇ Ç 1»Ūē áóñ³ñí »ñ»YÇ áóŌ`āñ³í³Y NáfáíÇ Nā·Y³ÍÇÇ »ñíñāñ¹ Ō`áoŪ (-aš-te) ³éí³ -aš- í³ññÇ³ ā³Nā³Yí³Í³ ħ ³Ūí Ē»ħíÇ Nā·Y³ÍÇáoĀŪ³Y -a-óáoÇāÇ ³éí³Í³Ē³Ō`Ā, āñY³Ūéáóñ aÇ ā³Nā³Yí³Í³»²³¹: ŌĀ» 1³Çñāú ³Ūíā»ē ħ, ³ā³ ā»í ū ħ »YĀ³1ñ»Ē, āñ N»Yó³Ūē š-Ç (s-Ç) ³½¹»óáo-

²³⁰ ĐŪŪí . í³ñ³í³Y NáfáíÇ N»í³: ĀYāā»ē " í³ñ³í³YÇ 1»āúáoŪ, í»ñç³í áñáoĀŪ³Y ³Ūē Ō`Ā »ñμŪY³N³Y¹ÇāáoŪ ħ Y³ " -ni/e-áf " -ri/e-áf í»ñç³óáo āñāB ³Ūē μ³é»ñÇ 1»āúáoŪ:

²³¹ í »ē, ūñÇY³Í³, И.Дьяконов, 1979, ħÇ 61; М.Хачикян, 1985, ħÇ 77 " 3 ŪĚY:

ĀŪ³ Ū³ ħ, āñ āōŌ`āñ³ ĭ³ Ÿç máōŸ óáōŌçāĀ³ Ūēi` »Ō Ń³ Ÿ¹»è ħ .³ ĒçĒ -te (ŃŸ³ ñ³ íāñ ħ Ÿ³ ` -çe) ĭ »ēuáí (sd > st/sç³ ŸóáōŪáí)²³²:

») Đ³ ĭ³ óáōŌçāĀ āōŌ`āñ³ ĭ³ Ÿáí 1ñ³ í Ń³ ĭ³ óŪ³ Ēç Ń» ĭ Ń³ Ū³ Ó³ ŪŸ»ĒçĒ -n(e)- ß³ Ōí³ āçā Ū³ èŸçĭç Ń³ í »éáōŪçó Ń» ĭ á ēi³ -ŸáōŪ ħ āā Ā» Ń³ ĭ³ óŪ³ Ēç Ńáíáí³ ŪçŸ í »ñç³ í áñáōĀŪáōŸĀ, çŸāā»è máōŸ Ńáíáí Ÿ»ñç³ 1»āŪáōŪ, Ūē 1ñ³ áōŪ ħ ĭ ñ³ ĭ³ Ÿ Ńáíáí áí, ūñçŸ³ ĭ`

(58) i-šá-a-ni bi-di-i-a-di uš-ta-a-di ^{KUR}Iš-te-lu-a-ni-gi-di ^{KUR}Qa-di-a-i-ni-e-di ^{KUR}A-bu-ú-ni-ni-e (Abuni=i=n(e)=e` ĭ ñ³ ĭ³ Ÿ Ńáíáí) ^{KUR}e-ba-ni-i-e-di (ebani=i(e)=edi` áōŌ`āñ³ ĭ³ Ÿ Ńáíáí) ^mA-bi-li-a-ni-hi-ni-e-di [KYKH 241 F₁₃₋₁₅]:

(59) uš-ta-a-di ^{KUR}Ba-bi-lu-ni-e (Babilu=i²³³=n(e)=e` ĭ ñ³ ĭ³ Ÿ Ńáíáí) ^{KUR}e-ba-ni-gi-di (ebani=g(e)=edi` áōŌ`āñ³ ĭ³ Ÿ Ńáíáí) [KYKH 241 A₄]:

(60) uš-ta-di ^{KUR}Bu-zu-ni-a-i-ni-e (Buzunia=i=n(e)=e` ĭ ñ³ ĭ³ Ÿ Ńáíáí) ^{KUR}e-ba-ni-e-di (ebani=i(e)=edi` áōŌ`āñ³ ĭ³ Ÿ Ńáíáí) ^{URU}Al-qa-ni-a-i-di ^{URU}šu-da-la-di [KYKH 241 F₁₁]`³ ŪÉŸ:

½) Ū³ Ē³ ĭ³ éáōĀŪ³ Ÿ Ū»ç áōŌ`āñ³ ĭ³ Ÿ Ńáíáí Ā Ń»ñĀ³ .³ ŪáōŪ ħ edi-šç Ū¹ ĭ »Ō! 1»ñ³ Ÿí³ Ÿç³ ĭ³ Ÿ Ū³ ĭ³ ŪçŸ: ĐŪŪĭ . ūñçŸ³ ĭ (52)-(55)-Ā` Ń» ĭ` Ū³ Ē³ ñ³ ĭ³ Ūĭ áōĀŪáōŸŸ»ñĀ`

(61) uš-ta-di ^{KUR}Ur-me-ú-e e-di-a-šáōŌ`āñí »óç (ŷ ñ³ ß³ - í »óç) 1»āç āōŪ» (»ñĭçñĀ)! [KYKH 241 A₂₂]:

(62) uš-ta-di ^{KUR}E-ti-ú-ni-e-di ^{KUR}Li-qi-ú-e e-di-a-šáōŌ`āñí »óç (ŷ ñ³ ß³ í »óç) 1»āç ¼ĀçáōŸç (»ñĭçñĀ), 1»āç Ēç-ùçáō (»ñĭçñĀ)! [KYKH 241 A₁₃]:

(63) uš-ta-d[i ^{KUR}]ĥa-ñi-a-ú-e e-di-a-šáōŌ`āñí »óç (ŷ ñ³ ß³ í »óç) 1»āç Ē³ Ēç³ (»ñĭçñĀ)! [KYKH 173 II A₄₃]:

ŪĔí³ í ūñçŸ³ ĭŸ»ñáōŪ . áŪ³ ĭ³ ŸĀ ĭ³ Ū 1ñ³ áōŪ ħ áōŌ`āñ³ ĭ³ Ÿ Ńáíáí (52)-(55) ēi³ Ÿç³ éáí Ń³ Ū³ ā³ ĭ³ ēĒ³ Ÿ í »ñç³ í áñáōĀŪáōŸĀ, ĭ³ Ū Ń³ Ÿ¹»è ħ .³ ĒçĒ edia šç Ū¹ ĭ »Ō! 1»ñ³ Ÿí³ Ÿç³ ĭ³ Ÿ (ĭ »Ōç) Ū³ ĭ³ Ūç Ń» ĭ³ ā³ í óí³ (61)-(63) ēi³ Ÿç³ éáí -ue í »ñç³ í áñáōĀŪáōŸĀ,

²³² Ā. Ū³ ĭ³ Ÿáíáí Ā áōŪ³ ñ³ »ñ»Ÿç áōŌ`āñ³ ĭ³ Ÿç máōŸ óáōŌçāŸ ħ Ń³ Ū³ náōŪ -tæ-Ÿ, āñĀ, Āēĭ Ÿñ³, ā³ Ńá³ Ÿí »é ħ Ūç³ ŪŸ -ašte ĭ³ ñ»ñ³ ĭ³ áōŪ [И.Дьяконов, 1979, ħç 61-62]:

²³³ ĭ³ Ū³ Babilu=n(e)=e, »Ā» í »ñççŸē ā³ ĭ³ Ÿ ŸáōŪ ħ Ū[u] Ńáíáí Ū³ ŸĀ:

áñÇ μÝáóŮÁÁ Ñ³ Ůí ÝÇ áĵ²³⁴: ĐŮŮí . Ý³ ...

(64) me-i ... zi-il-be/i qi-(ú)-ra-(a)-e-di ku-lu-di-i-[a-ni?]-Ş...ó»ŌÁ· »í ÝÇ íñ³ ÁáŌ áÁáŌÝ»Ý! [КУКХ 30 ур.^{30,40}],

(65) me-i ... zi-il-bi-i qi-ú-ra-i-di ku-li-e-tú-ún[i]-Ş...ó»ŌÁ· »í ÝÇ íñ³ ÁáŌ áÁáŌÝ»Ý! [КУКХ 421₄₂]

(66) ...[tú]-ru-ti-ni-e-ni ma-a-ni e-`a [zi]-li-bi qi-ú-ra-a-ni e-di-ni-ŞÁáŌ ááÝá³ óÝ»Ý Ýñ³ Ý .. ó»ŌÁ· »í ÝÇ íñ³ ! [КУКХ 40 о.с. 11, 41 о.с. 10]

³ ñí ³ Ñ³ Ůí áŌÁŮáŌÝ»ñÁ²³⁵: Ø»ñ³ í³ Ý³ í³ Ý ÝŮ³ Ý í³ éáŌŮŌÁ ÑÇ»óÝáŌŮ ĵ Ñ³ Ů»ñ»ÝÇ ¹»ñ³ Ýí ³ Ý³ í³ Ý Ů³ íµ³ ŮÝ»ñÇ . áñ í ³ í áŌÁŮáŌÝÁ (³ Ůë Ů³ éÇÝ ³ é³ í»É Ů³ Ýñ³ Ů³ ëÝ í »ë II.3 í»í 4):

² Ů÷á÷áŮŮ: Ůí³ í Ç áŌÝ»Ý³ Éáí í»ñáÝŮŮ³ É÷³ ëí »ñÁ` áŌñ³ ñí »ñ»ÝÇ áŌŮ`áñ³ í³ Ý Ñááí Ç Ñ³ Ů³ ñ ëí ³ ÝáŮŮ »ÝŮ Ñ»í` ŮŮ³ É á³ í í»ñÁ.

Đáááí - áŮŮ	í »ñÇ³ í áñáŌÁŮáŌÝ	
	»½. ÁÇí	Ñá. ÁÇí
i	- i(i)edi [-i=yedi] í³ Ō - i(g)eedi [-i=jedi] áŮß	- a(i)di [- a=ydi], - ašte [- as=ʧ(æ)]
u[o]	- u(e)edi [-o=yedi] í³ Ō (í í³ Ůí ³ í áĵ) áŮß	
a	- a(i)edi [-a=yedi] í³ Ō - a(i)di [-a=ydi] áŮß	
n	- n(e)edi [-n(e)=edi] -	- na(i)di [- na=ydi]

Ō³ ëí áñ»Ý »½³ íÇ Áí áŮŮ áŌŮ`áñ³ í³ Ý Ñááí Á í³ ½Ůí áŮŮ ĵ »½³ íÇ í ñ³ í³ ÝÇŮ - (e)di Ů³ ëÝÇíÇ Ñ³ í»ÉáŮŮáí, ³ é³ Ç³ óÝ»Éáí Ñ³ Ů³ á³ - í³ ëÉ³ Ý³ µ³ ñ - aidi<-aedi²³⁶ (<-a+edi), -i(i/g)edi/(<-i(i/g)e+edi), -uedi(<-ue+edi), -ne(e)di(<-ne+edi) Ñá-

²³⁴Æ. Ů³ íáÝáí Á ³ ŮÝ Ñ³ Ů³ Ů³ í³ áŮŮ ĵ ÉáŮÇ»ñ»ÝÇ ë»é. Ñááí Ç -we/a óáŮŮÇáÇ Ñ»í` »ÝÁ³ íñ»Éáí, áñ ³ ŮÝ í³ ñáŌ ĵ Ý»ñí³ Ů³ óÝ»É áŌñ³ ñí »ñ»ÝÇ é»é³ í³ Ý Ñááí Ç ÑÝ³. áŮŮÝ ŮÇ Ō` [И.Дьяконов, 1979, ĵÇ 62-64]:

²³⁵ áŌñ³ ñí »ñ»ÝáŮŮ edia Ş³ Ůí»Ů! ¹»ñ³ Ýí ³ Ý³ í³ Ý Ů³ íµ³ ŮÇ ÝŮ³ Ý íÇñ³ éáŌŮŮ³ Ý Ů³ éÇÝ í »ë Ý³` Н.Арутюнян, 2001(КУКХ), ĵÇ 443:

²³⁶ Ø»í ³ Ý. ³ Ů, í³ Ō ÑñÇ³ ÝÇ í Ý³ ëí ³ í ŮÇ íñ³. áŮŮ, áŮŮ»ÝŮ - aiedi ([me-i ti-i]-ni me-i zi-li-b[i] [qi-ú-ra]-i-e-di [¾ [КУКХ 31 об.с.33-34]):

Éaí ³ UÇÝ í »ñç³ í ánaoĀlaoYÝ»ñA²³⁷:

əoĀ`añ³ Ī³ Ý Nafar Ç ĪÇñ³ éaoĀlaoYA əoñ³ nī »ñ»YáoU: əoñ³ nī »ñ»-
YáoU əoĀ`añ³ Ī³ Ý Nafar ÇÝ Ñ³ Ī³ əoĪ »Ý Ñ»i` ³ UÉ ĪÇñ³ éaoĀlaoYÝ»ñA:

3) ²UÝ, ÇYáə»è` Ī³ ĩ³ Ī³ Ý Nafar Á, Ī³ náO ĺ Ñ³ Ýí»è` . ³É pare
Ý³ É ĩñÇ Ñ»i` :

μ) Ü³ É³ Ī³ éaoĀÜ³ Ý Üç Ñ»ñÁ³ . ³ UáoU ĺ edi- Š³ Ü¹i` »Ā! ¹»ñ³ Ý-
í ³ Ý³ Ī³ Ý (í »ĀÇ) Ü³ Ī³ μ³ UÇÝ` óáoUo Ī³ ³ Éaí` B³ ñÁÜ³ Ý, . añĪ` aĀoĀÜ³ Ý
Yá³ Ī³ ³ ĪÁ (³ nī ³ Ñ³ Üi` əoU ĺ Ī³ ĩ³ ³ ÝÇ ÇÜ³ èi`) Ī³ Ü Ī³ ³ UñÁ (í »è` Ý³`
IV.3 Ī³ Ī³ 2` II.3 Ī³ Ī³ 4):

·) Đ³ Ī³ Ī³ óáoÇaÁ əoĀ`añ³ Ī³ Ý Nafar áí ¹ñí ³ Ī³ Ñ³ Ī³ Ī³ óU³ ÉÇ Ñ»i`
Ñ³ Ü³ Ó³ UÝ»ÉÇè, Ç Ñ³ Ī³ Ī³ ¹naoĀlaoY` máoÝ Nafar Ý»ñÇ, aÇ Ñ³ Ü³ Ó³ UÝáoU
Ýñ³ Ñ»i` , ³ UÉ ¹ñí əoU ĺ Ī³ ĩ³ ³ Ý Nafar áí :

o ½ñ³ Ī³ óáoĀlaoY: Ī³ »ñáYBU³ É máfáñ ÷³ èi` »ñÁ Ī³ ³ UáoU »Ý əoĀ`añ³ -
Ī³ Ý` Ī³ ĩ³ ³ Ý Nafar Ý»ñÇ è»ñi` Ī³ áÇ Ü³ èÇÝ: Áèi` »ñ` əoUÁÇÝ, Çñ³ Ī³ -
YáoU, əoñ³ nī »ñ»YáoU əoĀ`añ³ Ī³ Ý Nafar Ç óáoÇaÇ ÷³ ÁÉ³ ñ»Ý əoĀ`³ Ī³ Ç
á»i` ù ĺ Ñ³ èĪ³ Ý³ É -edi ¹»ñ³ Ýí ³ Ý³ Ī³ Ý (í »ĀÇ) Ü³ Ī³ μ³ UÇó Ī³ . əO
Ná¹` óáoó³ Ī³ Ý ÇÜ³ èi` áí :

II.2.9 Ü»ñ- əU³ Ī³ Ý Nafar

1. əoñ³ nī »ñ»YÇ Ý»ñ- əU³ Ī³ Ý Nafar Á Ü³ èÝ³ . Çi` ³ Ī³ Ý . ñ³ Ī³ Ýáo-
ĀlaoYáoU: ¶.Ø»ÉÇÜÇBí ÇÉÇÝ²³⁸ əoñ³ nī »ñ»YÇ Ý»ñ- əU³ Ī³ Ý Nafar Ç ÇYáə»è
»½³ ĪÇ, ³ UÝáə»è ĺÉ Ná- Ý³ ĪÇ ĀíÇ óáoÇaY ĺ Ñ³ Ü³ náoU a-Ý, añĀ »½³ ĪÇ
Āí əoU añá»è Ī³ ÝáÝ Ñ³ í »Éí əoU ĺ μ³ é³ ÑÇÜüÇÝ, ÇèĪ Ná- Ý³ ĪÇ Āí əoU ÑÇÜ-
Ý³ Ī³ ÝáoU əoĀ`³ Ī³ Ý Nafar ÇÝ: Áèi` Ýñ³` Ý»ñ- əU³ Ī³ Ýáí ¹ñí ³ Ī³ a Ná-
Éaí Ü³ Ý μ³ é»ñÇ Nafar ³ UÇÝ óáoÇaÁ ÓáoÉí əoU ĺ ÑÇÜü³ Ī³ ½U a Ó³ UÝ³ í añÇ
Ñ»i` , ÇYáə»è` ^{URU}Ildamuša (DUB-te ^{URU}Ildamuša terubi Š- Çñ
ÆÉ¹³ UáoB³ əoU ¹ñ»óÇ!), ^{URU}šebiteria (^{URU}šebiteria ^dHaldi
iarani šidištuni ŠP»μÇĀ»ñÇ³ UáoU É³ É¹ÇÇ iarani Ī³ éáoó»ó!):
ÜÜ³ Ý³ á»è` Ná- Ý³ ĪÇ Ý»ñ- əU³ Ī³ Ýáí ¹ñí ³ Ī³ máfáñ μ³ é»ñÇ ¹»áüəoU,
añi` »Ā í »ñçÇÝè ÓáoÉí əoU ĺ Ná- Ý³ ĪÇáoĀÜ³ Ý - (n) a óáoóáÇ Ñ»i` , ÇYáə»è`
^dHaldina KĀ-kai ŠÉ³ É¹ÇÇ ¹éÝ»ñáoU!, gunuša ŠÜ³ ñi` »ñáoU(±)!:
Øláoè ¹»áü»ñáoU ÑÇÜü³ Ī³ ½U Ó³ UÝ³ í añĀ á³ Ñá³ Ýí əoU ĺ, ÇYáə»è`

²³⁷ U[u]Nafar Ü³ Ý μ³ é»ñÇ Ñ³ Ü³ ñ Ī³ ñ»ñÇ ĺ »YÁ³ ¹ñ»É -u(e)di í »ñç³ í ánaoĀlaoYA:

²³⁸ Г.Меликишвили, 1964, ĺÇ 38:

^dHaldia, ^{KUR}Etiunia, şuinia, esia, babania (i NáfáíáóU):
 A.Ø»Bá³ÝÇÝáíÁ²³⁹ Ý»ñ. áU³Í³Ý NáfáíÇ³éí³ÚáóÁUáóYÁ³ Ýñ³ Ó³áóUÁÇ³
³é³ÝÓY³óáóUÁ áóñ³ñí »ñ»YáóU Ñ³Ú³ñáóU ħ³Ú³Ý³Í³Ý³ áá Náoë³-
 ÉÇ: Áëí ħ³ñ³Í³Í³Í³ñíÇUÇ³ áóñ³ñí »ñ»YáóU Ý»ñ. áU³Í³ÝÇ ÇU³ëí ħ³
³ñí³ Ñ³Ú³Ú³áóU Ý³ -aşe²⁴⁰ »í³ÇñÁ/Ú³éÝÇíÁ, ÇYáâ»è³ şuñinaşe,
 ebaniaşe, ħatinaşe²⁴¹: A. Ú³Í³áYáíÁ -aşe-Ý, áñáBU³É NáfáíÚ³Ý³
 1»áúáóU -naşe-Ý, Ñ³Ú³ñáóU ħ³ Náfáí³ÚÇÝ í»ñç³íáñáóÁUáóY³
 Ý»ñ. áU³Í³Ý ÇU³ëí áí (locative-illative)²⁴²: ¶.í ÇÉN»ÉUÁ, -şe ħ³»éúáí,
³ÚY Ñ³Ú³ñáóU ħ³»í³Çñ²⁴³:

**2. áóñ³ñí »ñ»ÝÇ Ý»ñ. áU³Í³Ý NáfáíÇÝ í»ñ³µ»ñáó áñáB á³ñ½³µ³-
 ÝáóUÝ»ñ**

3) Ø³ÝÇ áñ Áëí AÝ³áóYí³Í³Í³ñíÇUÇ (í »è í »ñÁ) Ná. Ý³ÍÇ Áíáí,
 Çéí a NáfáíÚ³Ý 1»áúáóU Ý³ »½³ÍÇáí 1ñí³Í³, µ³é»ñáóU Ý»ñ. áU³-
 Í³ÝÇ a óáóÇaÁ ÓáóÉíáóU ħ³ Ná. Ý³ÍÇáóÁU³Ý -(n)a- óáóÇaÇ Í³Ú³ÑÇU-
 ú³Í³½³ a Ó³ÚY³íáñÇ Ñ»í, Çéí Ý»ñ. áU³Í³Ý Náfáíáí 1ñí³Í³ u Náfáí-
 Ú³Ý µ³é»ñÇ áñ³ ħ³Í³ÚáóÁUáóY áóñ³ñí³ Í³Ý³ ħ³»éí »ñáóU áí³,³ á³
 ÚÇ³Í³ »ÓÁ, áóñ ÑY³ñ³íáñ ħ³ Ñëí³Í³ é³ÝÓY³óY»É áóñ³ñí »ñ»ÝÇ
 Ý»ñ. áU³Í³Ý NáfáíÇ Ñ³Ú³ñ³ é³ç³ñííáó a óáóÇaÁ, i/e NáfáíÚ³Ý
 »½³ÍÇ Áíáí 1ñí³Í³ µ³é»ñÝ »Ý: éñ³Ýó ÁÇíÁ Ú»Í áĸ: ØYÝ³ñí»ÝU
 1ñ³ÝU ÉÚµ³íáñ»Éáí Áëí í»ñç³íáñáóÁU³Ý Ó³Ç:

Ú³É 1Çí³ñí»ÝU -ia-áí í»ñç³óáó µ³é»ñÁ (³ÚY µ³é»ñÁ,
 áñáYóáóU -ia í»ñç³íáñáóÁUáóYÁ³ íYñ³Ú³Ú³ áñ»Ý á³í³ÝáóU ħ³ÑÇUÇÝ,
 ÇYáâ»è³ ^{URU}Eridia, ^{URU}NA₄ANŠU-nia, E.GAL-ria/^Eţuluria,
 µ³óíÁáóY»ÝU):

(67) ^dhal-di-a iš-ti-ni-(i)-e i-na-ni-(e)-li ar-
 ni-ú-ši-ni-(e)-li šú-si-ni/I MU za-du-(ú)-
 bi - ŞÉ³É³ÇÇ BÝáñÑÇí(±) Ú³Ú³é³ñ³ñúY»ñÁ Ú»Í³Ú³ñáóU
³ñ»óÇ³! [КУКН 173 I₆, 173 II_{2, 23}, 173 III_{18,44}, 173 IV₉ ... ³ÚÉY]:

(68) ú-la-di ^{KUR}E-ti-ú-ni-e-di a-li áš-ta-a-di
^{KUR}E-ti-ú-ni-a iš-ti-ni-i-e ... - ŞáóÖ³áñí»óÇ

²³⁹ И.Мещанинов, 1958, ħÇ 131-132, 137:

²⁴⁰ áñáB Ñ»í³½áí áóY»ñ éñ³ Ó³Ý »Ý Ñ³Ú³ñáóU -şe-Ý³ ÚY ħ³ñ³ÝÇ³í»Éáí

Ý³Éáñ³áó -a--Çó:

²⁴¹ í »è Г.Меликишвили, 1964, ħÇ 59:

²⁴² I.Diakonoff, 1971, ħÇ 94-95, ³Ó. 3; И.Дьяконов, 1979, ħÇ 62 ³Ó. 8:

²⁴³ G.Wilhelm, 2004, ħÇ 134:

¾ĀÇáoÝÇ: ° ħ̄μ (»è) 13 3 ħ̄»óÇ(±) ĺĀÇáoÝÇÇ BÝáñÑÇí (±)...!
[KYKH 241 F₅]:

(69) ha-a-ú-bi ^{URU}Qi-ĥu-ni KUR si-lu-ni-ŋu-i(?) -
ni-a bi-di-e... - ſ̄. ħ̄³ í »óÇ oÇĒáoÝÇ (ú³ Ō³ úÇ) »ñíÇñĀ,
ÍáíÇ silunini ÍáŌŪáoŪ...! [KYKH 173 II₃₀, 174 A₂₁₁]:

(70) a-li-li ^{ŠADU}ba-ba-ni-li ŋu-ni-a bi-di-i-e-ſ̄!
[KYKH 407лиц.₃₅₋₃₆]:

(71) XIX LUGAL ^{MEŠ}i-šá-ni ap-ti-ni ŋu-ni-a-ni
^{ŠADU}ba-ba-ni-a [k]u-ru-ni-e-ſ̄19 Ā³. 3 íáñÝ»ñ ÍáíÇ
3 ŪÝ ÍáŌŪóó` μ³ ħ̄Ōñ Ē»éÝ»ñáoŪ! [KYKH 389₁₂₋₁₃]:

(72) ^{LÚ}EN.NAM e-di-a te-ru-bi-ſ̄í³ é³ í³ ħ̄Çá³ Ū¹í »Ō
1ñ»óÇ! [KYKH 389₁₂]:

(73) me-še e-di-a te-ru-bi-ſ̄N³ ħ̄í³ Ū¹í »Ō 1ñ»óÇ! [KYKH
389₁₂]:

(74) ^{LÚ}E]N.NAM ^{MEŠ}e-si-a te-ru-bi-ſ̄í³ é³ í³ ħ̄Çá¹ í »ŌáoŪ
1ñ»óÇ! [KYKH 389₁₂]:

2Ūèi »Ō (67)-(71)-Ā ÷³ èi áñÝ bedi, kuruni/e »i³ 1ñáoĀŪáoÝ-
Ý»ñáí Í³ Ū ištine 1»ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý³ Ū³ Í³ μ³ Ūáí Í³ ½Ūí³ Í³ Ý³ Ē³ Í³ -
éáoĀŪáoÝÝ»ñ »Ý: 1ñ³ ÝáoŪ »i³ 1ñáoĀŪáoÝÝ»ñĀ .. 1»ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý³
(i »ŌÇ) Ū³ Í³ μ³ ŪÁ 1ñí³ Í³ »Ý i ħ̄³ Í³ Ý³ Ĥáfáíáí, Çèí »i³ 1ñáoĀŪ³ Ý³
ĒÝ¹ÇñĀ èí³ ÝáoŪ ĺ -ia(ne) í »ñÇ³ íáñáoĀŪáoÝÁ: 2Ūè i ÇáÇ Ý³ Ē³ Í³ -
éáoĀŪáoÝÝ»ñáoŪ -ia(ne) í »ñÇ³ íáñáoĀŪ³ Ūμ³ é»ñÇ Ū»Ç Ý»ñ. áŪ³ Í³ Ý³
Ĥáfáí í »éÝ»Ēá páfáñáíÇÝ á³ ħ̄í³ 3 1Çñ áĺ (Ū³ Ýñ³ Ū³ éÝ³ Ūè Ū³ éÇÝ í »è
IV.3 Í»i 2 .. II.3 Í»i 4), ħ³ í³ Í³ á»è »ñμ ĒáèŪĀ ſ̄Ē³ é¹Ç³ 3 èi Íáí (67),
ſ̄ÍáíÇ! (69)-(71) .. ſ̄Ē»é³ Ýí (71) Ū³ éÇÝ ĺ: 1Y³ Í³ Ý³ ĺ, áñ á»i Ū ĺ ĒÇÝÇ:
ſ̄Ē³ é¹ÇÇÝ (i ħ̄³ Í³ Ý³ Ĥáfáí); Í³ Ū ſ̄Ē³ é¹ÇÇ BÝáñÑÇí!, μ³ Ūó áá »ñμ»Ū
ſ̄Ē³ é¹ÇÇ Ū»Ç!: ŪŪ³ Ý³ á»è .. ſ̄ÍáíÇ ÍáŌŪÁ!, ſ̄ÍáíÇ N»i .. Á!: 2Ū»Ý
1»áúáoŪ, ÝBí³ Í³ ŪñÇÝ³ ÍÝ»ñĀ Çñ»ÝóÇó Ý»ñí³ Ū³ óÝáoŪ »Ý »i³ 1ñáo-
ĀŪáoÝÝ»ñáí Í³ ½Ūí³ Í³ μ³ é³ í³ á³ Í³ óáoĀŪáoÝÝ»ñ .. N»i .. 3 μ³ ħ̄ áÝ Í³ -
ñáo Náoè³ ĒÇ NÇŪù ĒÇÝ»Ēé áñ`Çó» ĤáfáíÇ, 3Ū¹ ÁíáoŪ .. Ý»ñ. áŪ³ Í³ Ý³ Ç,
3 é³ ÝŌÝ³ óŪ³ Ý³ N³ Ū³ ħ̄: Ēèí (72)-áoŪ .. (73)-áoŪ í³ Ūí³ Í³ edia-Ýí »ŌÇ
Ū³ Í³ μ³ Ū ĺ, N»i .. 3 μ³ ħ̄ i »Ō³ óáoŪó 3 ħ̄Ā»Ū áoÝ»Ý³ Éáo N³ Ū³ ħ̄ á³ ħ̄í³ 3 -
1Çñ áĺ (Ā» .. μ³ ó³ é³ í³ áĺ), áñ 1ñí³ Í³ ĒÇÝÇ Ý»ñ. áŪ³ í³ Ý³ Ĥáfáí áí, Ū³ Ý³ -
í³ Ý¹ áñ ÝŪ³ Ý³ Ó`áí 3Ūè μ³ éĀ . áŪ³ í³ Ý³ Ç N»i . áñí³ Í³ ĒÇè

N»ñÁ³. ³ ÚáóÙ ĸ áóŃ·áñ³ Ĩ³ Ý Náfáí ÇÝ²⁴⁴: ¹ ó³ éí³ Í áĸ, áñ áñá»è Ĩ »ŌÇ Ú³ Ĩ³ Ú á» Ĩ ù ĸ AYĨ³ É»É Ý³ ·· (74)-áóÙ í Ĩ³ Úí³ Í esia μ³ ÉÁ: ² ÚèáÇeáí, »Á» ³ Ú÷á÷»ÝÙ N³ nŃÇ ùÝÝ³ nĨ áóÚÁ, ³ á³ èí Çáí³ Í »Ýù ³ ÚÝ³ é³ ÚÁÚ ÁáŌÝ»É μ³ ó, N³ Ú»Ý³ ÚÝ ¹»áè áñ· ĸ Náoè³ ÉÇ ³ á³ óáóŃŃ -ia í »ñÇ³ í áñáó-ÁŌ³ Úμ μ³ é»ñÇ Ý»ñ. áŌ³ Ĩ³ ÝÇ ÇŪ³ èí ³ nĨ ³ N³ Úí »Éáó í »ñ³ μ»ñŌ³ É Ú»Ýù á»Ýù · Ĩ YáóÙ: Áèí ÇÝá í »ñ³ μ»ñáŌÙ ĸ »½³ ĨÇ Ý»ñ. áŌ³ Ĩ³ ÝÇ -a-áí Ĩ ³ nμ»ñ³ ĨÇÝ, ³ á³ ³ Úèí »Ō, Á»ñ·è, í »ñÇÇÝÇè ÚÇ³ Ĩ Náoè³ ÉÇ í Ĩ³ Úáó-ÁŌáóYÁ gunuša (<*gunuše=a) ŠŪ³ nĨ áóÙ; ·· ^{GIŠ}GU.ZA-a Š. ³ NÇ í n³, · ³ NÇÝ; μ³ é»ñÝ Ý: ² é³ ÇÇÝÁ μ³ ½Ū³ ÁÇí ³ Ý. ³ Ú Ĩ³ Úí³ Í ĸ gu-nu-šá-a ħa-ú-bi - ŠŪ³ nĨ áóÙ · n³ í »ŌÇ; Ĩ³ Ō³ á³ n³ ŪÇÝ μ³ é³ Ĩ³ -á³ Ĩ³ óáóÁŌáóYáóÙ²⁴⁵, áñÇ N³ Ú³ n ¶.Ø»ÉÇŪÇBí ÇÉÇÝ ³ é³ Ç³ nĨ áóÙ ĸ ŠŪ³ nĨ í »ñáóÙ (Ná. Ý³ ĨÇ ÁÇí) · n³ í »ŌÇ²⁴⁶; Á³ nĨ · Ú³ YáóÁŌáóYÁ (í »è Ĩ »ñÁ): Áèí ^{GIŠ}GU.ZA-a-Ý Ĩ³ Úí³ Í ĸ na-a-ħa-(a)-di LUGÁL-tú-ħi-ni-na-(a)²⁴⁷ ^{GIŠ}GU.ZA-(a) - Šμ³ ½Ū³ »ŌÇ (»è) ³ nŪ³ Ū³ Ĩ³ Ý · ³ NÇÝ; (μ³ é³ ŌÇ »Ĩ³ ³ nŪ³ Ū³ Ĩ³ Ý · ³ NÇ Ú»Ç/í n³ (±) ³ nĨ ³ N³ Úí áóÁŌáóYáóÙ [KYKH 406 л.с.24-25, 407 л.с.19, Van recto, (SMEA 44/1, 2001, ĸÇ 112-143)]: Ō³ èí áñ»Ý è³ ÚÇ³ Ĩ³ ¹»áóÚ ĸ áñí »Ō NÝ³ n³ í áñ ĸ í »èÝÉ» »½. Ý»ñ. áŌ³ Ĩ³ ÝÇ í Ĩ³ ÚáóÁŌáóY:

μ) Áèí ÁÝ¹áóÝí³ Ĩ³ Ĩ³ nĨ ÇŪÇ³ Ná. Ý³ ĨÇ Ý»ñ. áŌ³ Ĩ³ ÝÇ í »ñÇ³ í áñáó-ÁŌáóYÁ · náóÙ ÁÝ¹N³ Yñ³ á»è áÇ Ĩ ³ nμ»ñí áóÙ Á»ù Náfáí Ý»ñÇ Ná. Ý³ ĨÇ áó-ÁŌ³ Ý óáóŌÇaŌó, áóèí Ç ·· Ná. Ý³ ĨÇ Ý»ñ. áŌ³ Ĩ³ ÝÇ óáóŌÇaÇ N³ nŃÁ YáóŪÝá»è ÚYáóÙ ĸ μ³ ó: ÚñÇÝ³ Ĩ³, á³ n½ áĸ, Á», ³ è»Ýù, ebana Š»ñĨ nÝ»ñáóÙ;²⁴⁸ μ³ é³ Ō³ ÁÇÝáá»è á»Ĩ ù ĸ μ³ Ō³ Ĩ³ í »É ebani+(n)a+a > ebana, Á» ebani+(n)a+Ø > ebana: Đá. Ý³ ĨÇ Ý»ñ. áŌ³ Ĩ³ ÝÁ Çñ

²⁴⁴ ĐŪŪí . uštadi X-ue e-di-a/uštadi X-edi Ĩ ÇáÇ N»ñÁ³. ³ ÚáóÁŌáóY»ñÇ N»Ĩ (í »è II.2.8):

²⁴⁵ Ĩ »è KYKH 173 V_{38, 75}, 241 A_{7,14}, 241 B₂₀, 241 E_{12, 49} ... ·· ³ ÚÉÝ:

²⁴⁶ Gunuša-Ý NÝ³ n³ í áñ ĸ Á³ nĨ · Ú³ Ý»É Ý³ ·· μ³ ó³ é³ Ĩ³ Ý·. áñíÇ³ Ĩ³ Ý Náfáí áí · ŠŪ³ nĨ »-nái |:

²⁴⁷ ² ÚÝ, áñ Š. ³ NĨ; μ³ ÉÁ ³ Úèí »Ō Ĩ nĨ ³ Í áĸ Ĩ n³ Ĩ³ Ý Náfáí áí, »ñ·áóÙ ĸ N³ Ĩ³ Ĩ³ óáóŌÇaÇ (LUGÁL-túħina-Ç) Náfáí ³ ÚÇÝ í »ñÇ³ í áñáóÁŌáóYáóÙ: ² ÚÉ³ á»è Ĩ ÉÇÝ»ñ *LUGÁL-túħini-ni(e): ² Úèí »Ō NÝ³ n³ í áñ ĸ Ý³ ·· Ná. μ³ ó³ é³ Ĩ³ Ý, é³ Ĩ³ ÚÝ N³ Ú³ Ĩ³ »èí áóÙ ¹³ áñ· ĸ ÇŪ³ èí áÇ Ĩ³ ÇÉè:

²⁴⁸ ² ÚÝ Ú»Ĩ ³ Ý. ³ Ú Ĩ³ Úí³ Í ĸ 'ali LŪ-tú-ħi III ^{KUR}e-ba-na I MU za-du-bi-[KYKH 241 A₂₅₋₂₆] ³ nĨ ³ N³ Úí áóÁŌáóYáóÙ: á»Ĩ ù ĸ ÝĨ³ Ĩ³ ĸ áóÝ»Ý³ É, áñ ^{KUR}ebana-Ý ³ Úèí »Ō Ĩ³ náŌ ĸ ÉÇÝ»É Ná. Ý³ ĨÇ μ³ ó³ é³ Ĩ³ Ý: ² ÚĨ ¹»áóÚŪ YBí³ Ĩ³ Ĩ³ í ³ Í Á NÝ³ n³ í áñ ĸ Á³ nĨ · Ú³ Ý»É Š...»ñ» ù »ñĨ nÝ»ñÇŌ...|:

ĩ »euaí YÚ³ Ýí áóU ħ Y³ Ĩ Ná. Y³ ÍÇ μ³ ó³ é³ í³ Ý.. áñÍ Ç³ í³ ÝÇ »ñĩ nán¹
 (ne óáóÇãÇáó ħáóñĩ) Ó Ĩ Y²⁴⁹. ° Á» Ĩ Ĩĩ YũñÇY³ Ĩ Ĩ »uëĩ (»ñ)áóU Ĩ³ U YÚ³ Ý
 Ñ³ Ú³ Ĩ Ĩ »uëĩ »ñáóU - (n)a-ÇY ħáó. ° Ñ»é³ é³ í³ ħ - (n)a=ne Ĩ³ ñμ»ñ³ -
 ÍÁ, ° á³ Ĩ³ ñ»ÉÇ ħ Ñ³ Úáħí³ Í ÉÇY»É, áñ μ³ éÁ Ĩ¹ Ĩ³ Í ħ μ³ ó³ é³ í³ Ýáí :
 Øááöē 1»áũ»ñáóU ÑY³ ñ³ íáñ ħ Ĩ Ĩ³ ñμ»ñ»É Áñ Ĩ¹ é ÚÇ³ ÚY B³ ñ³ ÑÚááöēáó-
 ÁÚ³ Úμ: °³ Úó ÚÇBí áħ, áñ 1³ ÑY³ ñ³ íáñ ħ. uñÇY³ Ĩ Ĩ ...III-a e-sa-a
 u]š-ti-ip-te za-du-ú-bi §...»ñ»u Ĩ »Ó»ñáóU ħÉ³ ñB³ í»óÇ Ĩ
 [KYKH 241 D₁₉₋₂₃] Ĩ³ ñ Ĩ³ Ú Ĩ áóÁÚáóYÁ ÑY³ ñ³ íáñ ħ Á³ ñ. Ú³ Ý»É
 §...»ñ»u Ĩ »ÓÇó (Í³ Ú Ĩ »Óáí) ħÉ³ ñB³ í»óÇ Ĩ: ÁY¹ Ñ³ Ýñ³ á»è, Ná. Y³ ÍÇ
 Ý»ñ. áU³ í³ ÝÇ í³ Ú áóÁÚáóYÝ»ñÁ é³ í³ í³ ÁÇí »Ý, Çëí »Ó³ í Ý»ñÁ ° ÚY³ Ú³ Ý
 ħÉ Ñ³ ÚáħÇá á»Ý Ĩ μ³ ó³ é³ í³ áħ, áñ Ĩ¹ Ĩ³ Ýú Ĩ¹ Ĩ³ Í »Ý³ ÚÉ Ñáfaí (Y»ñ)áí :

3. -aše ° Ĩ³ ÝóÇ Ý»ñ. áU³ í³ Ý ÑY³ ñ³ íáñ ÇÚ³ ëĩ Ç Ú³ éÇY: ÁYáá»è
 ° ñ¹ »Ý ÝBí »ó (ĩ »è í »ñÁ), áñáb áóñ³ ñ Ĩ³. »ĩ Ý»ñ - (a)še í »ñÇ³ Ú³ é-
 ÝÇÍÇ Ú»Ç Ĩ »èYáóU »Ý Ý»ñ. áU³ í³ Ý Ñáfaí Ç óáóÇá Ĩ³ Ú Ý»ñ. áU³ í³ ÝÇ
 ÇÚ³ ëĩ áí »ĩ 1³ Çñ: Ø³ ñóÁ á³ ñħ³ μ³ Ý»éáó Ñ³ Ú³ ñ 1³ Ç Ĩ³ Ĩ¹ »Ýú μáfañ
 ÑY³ ñ³ íáñ ÝÚ³ Ý 1»áũ»ñÁ 1³ é³ í³ ñ. »faí Ĩ¹ Ĩ³ Ýú Áëĩ Ñ³ Ú³ Ĩ Ĩ »uëĩ Ç
 (ÑY³ ñ³ íáñ ÇÚ³ ëĩ Ç) Ĩ μ³ ó ÁáOY»faí - (a)še-Ç³ ÚY í³ Ú áóÁÚáóYÝ»ñÁ,
 áóñ ° ÚY³ Ĩ¹ ÝÑ³ Ú Ĩ¹ áñ»Ý áóYÇ ° ÚÉ³ ñÁ»u. uñÇY³ Ĩ, μ³ é³ í³ ½ÚÇá ° Ĩ³ Ýó ħ
 (ëñ³ Ýó Ú³ éÇY Ĩ »è IV.2 Ĩ Ĩ¹ Ĩ¹ 2):

3) àóñ³ ñ Ĩ³ í³ Ý Ĩ »uëĩ »ñáóU ° éYí³ ½Y ÚÇ ú³ ÝÇ ° Ý. ° Ú
 Ýí³ Ĩ í áóU ħ »½³ ÍÇ ÁÇí Ĩ -i=ie, Ná. Y³ ÍÇ ÁÇí Ĩ -(i)aše Ñ»ñÁ³. ° ÚáóU:
 Ĩ »è Ñ»ĩ Ĩ³ ÚÉ³ ñ Ĩ³ Ú Ĩ áóÁÚáóYÝ»ñÁ.

(75) ...ma-si-ni-e ^{GIŠ}šú-ri-e ka-ru-ni (ᵐN-ni ᵐN-ñi)
 LUGÁL^{URU} X-i/ñi KUR-ni/e-ba-ni-(i)-e - §...Úáóñ
 ëñÇY »YÁ³ ñ Ĩ »ó N-ÇY áñ¹ áóY N-Ç³ Á³. ° Ĩ íáñÇY X-Ç (ú³ Ó³ -
 úÇ/»ñĩ ñÇ/ó»ÓÇ³ Ýí³ ÝáóU) »ñĩ ñÇ Ĩ [KYKH 241C_{8,49}, F₆, 242DI +
 DII₅, 244₂ Ĩ³ ÚÉY]:

(76) ...ma-si-ni-e ^{GIŠ}šú-ri-i-e ka-ru-a-li IV
 LUGÁL^{MEŠ KUR} Ú-e-du-ri-E-ti-u-ni-i ^{KUR}e-ba-a-ni-
 a-ši-e - §...Úáóñ ëñÇY »YÁ³ ñ Ĩ »ó 4 Á³. ° Ĩ íáñÇY»ñÇY àó¹ áó-
 ñÇ-¾ÁÇáóYÇ »ñĩ ñY»ñáóU Ĩ [KYKH 241C₄₇]:

(77) ^{KUR}Aš-šur ^{LÚÇ}hu-ra-di-i-e ^{KUR}e-[ba]-ni-ú-ki áš-
 du - §²éáóñ³ í³ Ý ½áñuÁ ÇÚ »ñĩ ñáóU ááYá³ óñÇ(±) Ĩ [KYKH
 173 III₂₅]:

²⁴⁹ »è Ú³ éÇY Ú³ Ýñ³ Ú³ éY Ĩ »è II.2.7 Í Ĩ 2:

- (78) ^K[^{UR}]Aš-[šur ^{LÚ}A.S]I?^{MEŠ}-ši-e ^{KUR}e-ba-ni-[ú]-ki
 áš-du - š² éáóñ³ í³ ý³ ½áñúÇÝ ÇÚ »ñí³ náóU ááÝá³ óñÇ(±);
 [KYKH 173 III₂₅ - IV₁]:
- (79) II LUGÁL^{MEŠ}-li-li e-di-ni su-ṭu-qu-[ú]-bi
^mBa-al-tú-ú-ul-ḥi-e ^{KUR}e-ba-a-ni-i-e ^{URU}ḥa-al-
 di-ri-ul-ḥi ^{KUR}e-ba-a-ni-i-e É.GAL^{MEŠ}-a-ši-li
 a-gu-ú-nu-ni-e-li ^{KUR}e-ba-ni-a-ši e-di-ni
 su-ṭu-qu-bi - š»ñí³ áó³ Á³.³ í³ áñÝ»ñ³ ÚYi³ »ÓÇó (»è) Ñ»-
 é³ óñÇ³ í³ ÉÁáóÉÇ (ó»Ó) »ñí³ ñÇ, É³ í³ ÇñÇáóÉÇ (ó»Ó) »ñí³ ñÇ:
² Úáóñ³ Ú³ ÚñáóÝ»ñÁ »ñí³ ñÝ»ñÇ³ ÚYi³ »ÓÇó (»è) ááí³ »óÇ; [KYKH
 53₂₄₋₂₈]:
- (80) áš-ta-a-di ^{KUR}E-ti-ú-ni-a iš-ti-ni-i-e - š...»è
³ ñ»óÇ(±) ¼ÁÇáóÝÇ »ñí³ ñÇ Ñ³ Ú³ ñ; [KYKH 241 F₅]:
- (81) a-[x?-]šá-di [^{KUR}Ar-ḥu]-ú?-e iš-ti-ni-a-ši -
 š; [KYKH 409₂, Shisheh₃ (SMEA 43/1, 2001, ç 25-37)]:

ÉYáá»è »ñ³ áóU ç (77)-Ç .. (78)-Ç Ñ³ Ú³ í³ náóUÇó, YáóUÝ Ñ³ Ú³ -
 í »ùèi áóU »½³ í³ Ç ÁíÇ Ñ³ Ú³ ñ³ áóÝ»ÝU ^{LÚ}huradi=ie, Çèí³ Ná.Ý³ í³ Ç³
^{LÚ}A.S]I?^{MEŠ}-še (í³ ñ³ í³ ý³. Ýí³ í³ ÉÇÝ»éáó á³ í³ x³ éáí³ Úè í³ ñ³ ÇÝÁ
 Náóè³ ÉÇ áç): ÚÚ³ Ý³ á»è (75)-Ç .. (76)-Ç Ñ³ Ú³ í³ náóUÇó³ karu=ne ...
 LUGÁL ... ^{KUR}enani=(i)e .. kar=u=ale 4 LUGÁL^{MEŠ} ... ^{KUR}eba-
 ni=aše: ÚÚ³ Ý³ á³ í³ í³ ñ³ ç³ éí³ Ý³ .. (79)-áóU, áñi³ »Ó UÇ³ YáóUÝ Ñ³ Ú³ -
 í »ùèi áóU UÇ³ í³ áóUÇó³ éí³ ç³ II LUGÁL^{MEŠ} ... ^mX-ḥe ^{KUR}ebani=ie,
^{URU}X-ḥe ^{KUR}ebani=ie š»ñí³ áó³ Á³.³ í³ áñÝ»ñ³ ... X ^{KUR}ebani=ie, X
^{KUR}ebani=ie! (»ñí³ áó³ Á³.³ í³ áñÝ»ñ³ »ñí³ ñÝ»ñÁ Ýbí áóU »Ý³ é³ ÝÓÇÝ-
³ é³ ÝÓÇÝ »ñí³ áó³ ý³. Ú³ Ñ³ »í³ »³ µ³ ñ³ í³ í³ »Ý³ »½³ í³ Ç Áí í³ í³), Úáóè
 í³ áóUÇó É.GAL^{MEŠ} ... ^{KUR}ebani=aše - š³ ÚñáóÝ»ñ³ ... ^{KUR}ebani-aše
 (»³ ÚñáóÝ»ñ³ »ñí³ ñÝ»ñÁ (í³ í³ í³ ç³ Ná.Ý³ í³ Ç Áí í³ í³)): ØYáóU ç³ YÁ³ í³ ñ³ é,
 áñ³ í³ Ú³ »½³ í³ Ç í³ ñ³ í³ ý³ Úèi³ »Ó³ ñi³ Ñ³ Ú³ í³ áóU ç³ Ý³ ñ³. áóU³ í³ ý³
 ÇÚ³ èi³, í³ Ú³ -aše-Ý³ Ná.Ý³ í³ Ç í³ ñ³ í³ ý³ Ç²⁵⁰: (80)-Ç Ú³ í³ ý³ µ³ YáóÁU³ Ý³
 Ñ³ Ú³ ñ³ í³ »è IV.3 í³ »í³ 2²⁵¹: Ð»í³ »³ ùñúçñ³ ç³ Ý³ .. (81)-áóU³ éí³ í³ »ùèi Á
 (ó³ í³ áú³ Úèi³ »Ó³ iš-ti-ni-a-ši/e-ÇÝ Ý³ Éáñ³ áó³ µ³ éáí³ Ý³ èi³ í³ ç³):

²⁵⁰ ØÇ. áóó» ši/e-Ý³ Úèi³ »Ó³ á»í³ ú ç³ í³ ñ³ í³ é³ zí/é [í³ »è J.L.Линин, 1964, ç 137-148,
 YB³ Ý № 102]` -(i)aze-Ç Uç³ í³ »éY»éáí³ Ñ³ Ú³ ñ³ »ÝÇ UÇ B³ ñ³ Á»U Náíáí Ý³ ñ³ Ç Ná.Ý³ í³ Ç Áí Ç -
 (»³)³ ó í³ »ñ³ Ç í³ áñáóÁUáóYÁ:

²⁵¹ í³ í³ í³ í³ Á³ ñ³. Ú³ YáóÁUáóYÁ³ í³ Ý³ Ñ³ Ú³ í³ áñ³ Ý³ éÉ³ é ç³, ú³ Ý³ ½Ç áš-ta-a-di (ášt=a=di)
 µ³ Ú³ á³ Ý³ YáóÁU³ í³ ý³ ç³:

´ 3 ó³ éí 3 Í ā, āñ ÝÚ³ Ý ù»ñ³ Í³ Ý³ Í³ Ý Ó´ »ñÁ ā»i ù ħ páfáñáí ÇÝ ³ ÚÉ
 Í »ñÁ Ù»ÍÝ³ µ³ ÝÉ: Ð³ Ú³ i »üei Á ÑÝ³ ñ³ í áñáóÁúáóÝ áç i ³ éÇë Ñei ³ Í
 Í áÓÚÝáñáBí »éáó:

µ) -aşe Ú³ eÝÇÍáí Í³ ½ÚÍ ³ Í µ³ é»ñÁ ÚÇ ú³ ÝÇ ¹ñí³ . Ý»ñáóÚ Í³ ñ-
 Í »è Á» Ñ³ Ý¹»è »Ý . ³ éÇë ³ ÚÝāÇëÇ ¹ÇñúáóÚ, áñi »Ó éáí áñ³ µ³ ñ áóÝ»-
 ÝáóÚ »Ýú áóÓ´ áñ³ Í³ Ý Ñáfáí áí ¹ñí ³ Í µ³ é»ñ: ´ »ñ»Ýú Ñ»i ´ Ú³ é úñÇÝ³ Í-
 Ý»ñÁ.

(82) uş]-ta-ia-di ^{KUR}Ĥa-ti-i-na-a-ş-i-e- ŞáóÓ´ áñi »óÇ
 Ê³ ĀÇÝ³ ÚÇ (»ñÍÇñÁ) | [KYKH 176 III₁₅):

(83) ka-a-di ^{LÚ}A.SI^{MEŞ}-ş-i ^{URU}Tu-me-iş-ki-ni-ka-i-
 ŞÑ³ Úi Ýí »óÇ (»è) ½áñúÇ Ú»ç í áóÚ»ÇBÍÇÝÇÇ (ú³ Ó³ úÇ) ³ éÇ´ |
 [KYKH 241 B1₁₂, 244₁₁):

(84) ...a-li-a-ba-di ^{KUR.KUR}MEŞ-ş-i şú-i-a-ş-i-e ĥa-
 ş-i-al-me ^{DINGER}MEŞ za-tú-me ĥa-a-ri-e-
 Ş...aliabadi páfáñ »ñÍñÝ»ñáóÚ é»óÇÝ-ÇÝÓ ³ ei í³ ÍÝ»ñÁ,
 é³ ñú»óÇÝ ×³ Ý³ ā³ ñÑ | [KYKH 241 E_{6,47}):

(85) ...a-li-a-ba-di ^{KUR}lu-lu-i-na-ş-i ĥa-ş-i-al-me
^{DINGIR}MEŞ - Ş...aliabadi ĀBÝ³ Ú³ Í³ Ý (ÉáóáóÇÝ³ Í³ Ý)
 »ñÍñÝ»ñáóÚ é»óÇÝ-ÇÝÓ ³ ei í³ ÍÝ»ñÁ | [KYKH 241 F₃):

° Ā» (83)-áóÚ -(a)şe-Ý Çñáú Í³ ñí »è Ā» áóÝÇ Ý»ñ- áú³ Í³ Ý ÇÚ³ ei ,
 ³ ā³ ÝáóÚÝÁ ÑÝ³ ñ³ í áñ ā ħ āÝ¹»É (84)-Ç Ñ³ Ú³ ñ. í »ñÇÝè ÑÚÚi .,
 úñÇÝ³ Í, áóÓ´ áñ³ Í³ Ýáí ¹ñí ³ Í´ ...^{KUR.KUR}MEŞ-di şú-ia-i-di... -
 Ş...páfáñ »ñÍñÝ»ñÇ í ñ³ ... | [KYKH 271₁₁] ÝÚ³ Ý³ í Çā ³ ñi ³ Ñ³ Úi áó-
 ÁÚ³ Ý Ñ»i : ÚáóÚÝÝ ħ Ý³´´ (82)-áóÚ, áñi »Ó áóÓ´ áñ³ Í³ ÝÇ ÇÚ³ ei Á
 ³ é³ í »É Ñ³ í³ Ý³ Í³ Ý ħ, Ā»´ áç µ³ ó³ éí áóÚ Ý³´´ Ý»ñ- áú³ Í³ ÝÇ ÇÚ³ ei´
 ŞáóÓ´ áñi »óÇ/³ ñB³ í »óÇ Ê³ Ā»áóÚ (Ê³ Ā» »ñÍñáóÚ) (±)!: ĀYá í »ñ³ µ»-
 ñáóÚ ħ qudul(=)ane(=kutul(=)ane²⁵²) şuĥi=na=(a)şe/
 GIBIL-şe µ³ é³ í³ ā³ ÍáóáÓÚ³ ÝÁ, áñÁ éáí áñ³ µ³ ñ Ā³ ñ- Ú³ Ýí áóÚ ħ
 ŞÝáñ í ³ ×³ ñ(Ý»ñ)áóÚ!, ³ ā³ ³ Úei »Ó ÝáóÚÝā»è Ñei ³ ÍáóÁúáóÝ áí³ :
 Ø³ eÝ³ í áñ³ ā»è ³ ÚÝú³ Ý ħÉ Ñ³ ei ³ Ý³ éÇ ā, Ā» ÇÝá Ñáfáí áí ħ ¹ñí ³ Í
 kutulane Şi ³ ×³ ñ; µ³ éÁ. »Ā» ÑÇÚÚÁ kutul-Ý ħ, ³ ā³ Ā»ñ´è Ñá-
 Ý³ ÍÇ µ³ ó³ é³ í³ Ýáí: ²Ú»Ý ¹»āúáóÚ ŞÝáñ í ³ ×³ ñ(Ý»ñ)áóÚ! Ā³ ñ- Ú³ -
 ÝáóÁÚ³ Ý ¹»āúáóÚ áñáBÇáÁ´ şuĥinaşe (şuĥi=na=(a)şe)-Ý Ñáfáí áí
 áç Ñ³ Ú³ Ó³ ÚÝáóÚ áñáBÚ³ éÇ´ kutul(a=ne)-Ç Ñ»i : ÁÝ¹Ñ³ Ýáóñ ³ eÚ³ Úµ,

²⁵² ÐÚÚi . Ñ³ Ú. Í áĀáÓ Şí áĀáÓ, í ³ ×³ ñ; µ³ éÇ Ñ»i . i »è e.²0i³ ³ ³ Ý, 2003, ħç 42-43:

³Ùè -aʃe ³Í³ÝÓÇ/Ú³èÝÇÍ¹»ñÇ´´ÇÚ³èíÇÁÙµéÝÚ³ÝÑ³nóáòÙ³Ù»Ý
 ÇYá à, áñ à³ñ½ ¿ (Ñ³Ú³Ó³ÙÝáóÀÙáóÝ áÍ³Ý³´´Ú³èÝ³. Çí³Í³Ý
 ·ñ³Í³ÝáóÀÙáóÝáóÙ): Á»ñ´´èÍ³ñ»ÉÇ¿Ñáòè³É, áñÝáñ³ñÓ³Ý³·ñáó-
 ÀÙáóÝÝñÇÑ³ÙíÝ³µ»ñÚ³ÙµÑ»í³.³ÙáóÙÑÝ³ñ³íáñÍéÇÝÇÑèí³Íáó-
 ÀÙáóÝÙíóÝ»É³ÙèÑ³nóáòÙ:

II.2.10 àòñ³ñí»ñ»ÝÇÑáfáíÚ³ÝÑ³Ú³Í³ñ.Ç Ñ³Ù»Ù³íáóÙÑ³Ù»ñ»ÝÇÑ»í

1. àòñ³ñí»ñ»ÝÇÑáfáíÚ³ÝÑ³Ú³Í³ñ.ÇÁÝÑ³Ýáóñà³íÍ»ñÁ: ²Ù-
 ÷á÷áòñ³ñí»ñ»ÝÇ³Ýí³Ý³Í³ÝÑáfáíÚ³Ýà³íÍ»ñÁ, Áèí³é³ÝÓÇÝ
 ÑáfáíáóÙÝ»ñÇ, Ý»ñÍ³Ù³óí³Í¿²Ùáòè³Í³-áóÙ(Ù»ÍÝ³µ³ÝáóÀÙáóÝÝ»ñÁ
 íñí³Í¿»ÝÝ»ñ´´áóÙ): ²é³í»É³Ýñ³Ú³èÝí»èII.2.2'Ñ³Ú³à³í³è-
 É³ÝÑáfáíÝ»ñÇÝí»ñ³µ»ñáóÍ»í»ñÁ: óñíñáñ¹³ÙÇÝÑáfáíÝ»ñÇÑ³Ú³ñ,
 áñáÝù³Ùèí»ó¹Çí³ñÍíáóÙ»Ýáñà»è»í¹ÇñÝ»ñ´´»í³¹ñáóÀÙáóÝÝ»ñ
 (í»èIV.2´´IV.3):

²Ùáòè³Í³

àòñ³ñí»ñ»ÝÇÑáfáíÚ³ÝÑ³Í³ñÇíáñáóÀÙáóÝÝ»ñÁ

Đáfáí	°½³ÍÇĂÇí		Đá·Ý³ÍÇĂÇí
	ÑáfáíáóÙ		
	a, i, o, u	n	
àòÙ³Í³Ý	-(v)=Ø, -v=n, -v=e/æ	-	-(v=n)=er
¿ñ·³íÇí	-v=s	-v=i=ne=s	-(v=n)a=s
è»é³Í³Ý	-a=y, -e=y(è), -o=y, -u	-v=i=ne=y	-(v=n)a=(u)e
íñ³Í³Ý	-a, -i= y/j(æ), -o= y/j(æ), -u	-v=i=n(æ)	
´³ó³é³Í³Ý· ·áñÍÇ³Í³Ý	-v=n, -v=Ø	-v=i=ni=n -v=i=n(e)	-(v=n)a=(n)
Ù»ñ·áÙ³Í³Ý	-a (±)	-(±)	-(v=n)a (±)
-aʃ Ñáfáí (±)	-(±)	-	-(v=n)a=aʃ -i=aʃ

³) Đáfáí³ÙÇÝí»ñÇ³íáñáóÀÙáóÝÝ»ñÁ³Ùáòè³íáóÙÝ»ñÍ³Ù³óí³Í¿»Ý
 ÑÝááóÝ³Í³Ýí³é³¹³ñÓáóÀÙ³Ùµ: àñábÑáfáí³ÙÇÝóáóóÇáÝ»ñÇí»ñÇáóÙ
 ·ñíáó-eÓ³ÙÝ³íáñÁ, áñÁÚ³èÝ³. Çí³Í³Ý·ñ³Í³ÝáóÀÙáóÝáóÙéáíá-
 ñ³µ³ñÑÝááóÝ³¹³ñÓíáóÙ¿èÍ³Ùæ, ³Ùèí»óÝ»ñÍ³Ù³óñ»É»ÝùØ-áí:

è»é³ í³ ý-í ñ³ í³ ýç Ñá. ý³ íç ý í³ ñáó çñ Ñý»É -a(w) (æ) ` ä³ ñ½ äç:
 µ) ¶ñáóÙ u µYáí Ý»ñí³ ð³ óí áó µ³ é»ñÁ µ³ Á³ Ýí³ í »Ý »ñí áó ð³ èç:
 2é³ ççÝáóÙ ÁÝ¹. ñí í³ í »Ý³ ðÝ µ³ é»ñÁ áñáÝÙ Ñáfaí íáóÙ »Ý Áeí
 í³ ÝáÝç: Ùáóè Ñáfaí áóÙÝ»ñçÝ ä³ í³ ýáó µ³ é»ñç ÝÙ³ Ý, »ñí ñáñí áóÙ³
 ðÝ µ³ é»ñÁ, áñáÝÙ »½³ íç è»é³ í³ ýáóÙ .. í ñ³ í³ ýáóÙ áóÝÝ -u(u)
 í »ñç³ í áñáóÁáóÝÁ: 2é³ ççÝáóÙ µÝ³ íáñ u-Ý ÑÝááóÝ³ 1³ ñóí³ í ç ò
 ÑçÙÝí »Éáí Ñ³ ð»ñ»Ýç íñ³ (³ ùè ð³ èçÝ ð³ Ýñ³ ð³ èÝ í »è èí áñ .. í »í
 3):

·) V-áí Ý»ñí³ ð³ óí áóÙ ç ÑçÙu³ í³ ½Ù ó³ ðÝ³ í áñÁ:

1) ½³ íç í ñ³ í³ ýç j-áí ó»ñÁ (· ñáóÙ g) í í³ ðí³ í »Ý Ùç³ ðÝ
 2ñ. çBí ç I-óó Ñ»í á:

») -er-áí (· ñáóÙ -ele-áí) í í³ ðí³ í »Ý Ùç³ ðÝ e .. í Ñáfaí ð³ ý µ³ -
 é»ñÁ: ØáóèÝ»ñç Ñ³ ð³ ñ Ñáóè³ Éç í í³ ðáóÁáóÝÝ»ñ áí³ ý (í »è í³ ý. 185):

½) N Ñáfaí ð³ ý çñ. ³ í çíç Ñ³ ð³ ñ ÑÝ³ ñ³ íáñ ç ý³ .. -v-i-nis
 (ä³ ñ½ äç):

ç) -i-aş Ùç³ ðÝ í Ñáfaí ð³ ý µ³ é»ñç Ñ³ ð³ ñ. ÙáóèÝ»ñç Ñ³ ð³ ñ
 í í³ ðáóÁáóÝÝ»ñ áí³ ý:

Á) ½³ íç áóóó³ í³ ýáóÙ -v-e í »ñç³ í áñáóÁáóÝ (· ñí áóÙ ç -v- (e))
 èí³ ýáóÙ ç Ùç³ ðÝ áóçó ÈÝ¹ñç Éñ³ óáóÚÁ: ÓB. ñçí ÑÝááóáóÁáóÝÁ ä³ ñ½
 äç:

Ä) í »ùèí »ñáóÙ è»é³ í³ ýý »ñµ»ÙÝ ÷áÉ³ ñçÝí áóÙ ç í ñ³ í³ ýáí ..
 Ñ³ í³ é³ íÁ:

Ä) N Ñáfaí ð³ ý »½³ íç í ñ³ í³ ýç .. µ³ ó³ é³ í³ ýç · ñáóÙ -ne-áí
 Ý»ñí³ ð³ óí áó í »ñç³ í áñáóÁáóÝ çñ³ í³ ý ÑÝááóáóÁáóÝÁ ä³ ñ½ äç:
 í³ ñáó ç .. ÉçÝ»É -n(æ):

2. Ð³ ð»ñ»Ýç Ñáfaí ð³ ý Ñ³ ð³ í³ ñ. ç³ ð÷á÷ ä³ í í»ñÁ: Ð³ ð»ñ»Ýç
 ³ ñí³ ççÝ Á»ùð³ ý Ñáfaí Ý»ñç í »ñç³ í áñáóÁáóÝÝ»ñÁ Ý»ñí³ ð³ óí³ í »Ý
 2 Øáóè³ í 4-áóÙ (Ù»íÝ³ µ³ ýáóÁáóÝÝ»ñÁ í ñí³ í »Ý èí áñ ..):

2 Øáóè³ í 4

Ð³ ð»ñ»Ýç ³ ñí³ ççÝ Ñáfaí ð³ ý µ³ é»ñç Ñáfaí ³ ðçÝ í »ñç³ í áñáóÁáóÝÝ»ñÁ

Ðáfaí	½³ íç Äçí	Ðá. . Äçí
áóóó³ í³ ý	-Ø (áñáóÙ³ É³ éáóÚáí -Ý)	-ù
Ð³ ðó³ í³ ý	-Ø	-è
è»é³ í³ ý	-³ ð, -áð, -ç, -áó, -(áç)	-³ /á/ç/áó-ó, -(»)³ -ó

ī n̄³ ī³ Ȳ	-³ ū, -áŭ, -ç, -áo, -(á)ç, -áoŭ	-³ /á/ç/áo-ó, -(»)³ -ó
´³ ó³ é³ ī³ Ȳ	-³ ū, -áŭ, -ç, -(áo)ç, -(á)çç, -áoŭç	-³ /á/ç/áo-ó, -(»)³ -ó
¶ānīç³ ī³ Ȳ	-³ ō, -áf, -çō, -áo, -μ	»½. + ù, -(»)³ ō-ù

3) à-² È³ éÝ Náfáí Ū³ Ȳ μ³ é»ñç N̄³ Ū³ ñ »½. è»é³ ī³ Ȳ/i n̄³ ī³ Ȳ/ μ³ ó³ é³ ī³ Ȳ-áoŭ áoÝ»Ȳù -ōáŪ:

μ) -áoŭ-áf Ō´»ñÁ ³ YáoYȲ»ñçȲ »Ȳ ³ Yó»É ¹»ñ³ Ȳí ³ Ȳ³ ī³ Ȳ Náfáí Ū³ Ȳ N̄³ Ū³ ī³ ñ. Çó´´ N̄³ Ȳ¹çááoŭ »Ȳ Èçēī N̄³ ½í ³ ¹»á:

.) ² Ȳí ³ YáȲ Náfáí Ū³ Ȳ Ō´»ñÁ ³ Ōŭáoē³ íáoŭ NçŪȲ³ ī³ Ȳáoŭ ī nī ³ í áȲ:

3. Đ³ Ū»Ū³ í áŌŬáoYÁ: Ū³ È ȲB»Ȳù áŏñ³ nī »ñ»Ȳç´´ N̄³ Ū»ñ»Ȳç Náfáí-Ū³ Ȳ N̄³ Ū³ ī³ ñ. »ñç NçŪȲ³ ī³ Ȳ í ³ ñμ»ñáoŬáoYȲ»ñÁ: Đáfáí Ȳ»ñç Áí Ç N̄³ náoŭ (ÈáēŭÁ í»ñ³ μ»ñáoŭ ç áŏñ³ nī »ñ»Ȳç máóÝ Náfáí Ȳ»ñçȲ) ³ éí ³ »Ȳ N»í´´ Ū³ É í ³ ñμ»ñáoŬáoYȲ»ñÁ:

3) áŏñ³ nī »ñ»Ȳáoŭ, çñ. ³ í Çí N̄³ Ū³ ī³ ñ. Ç ³ éí ³ ŭáoŬŪ³ Ūμ á³ ŪŪ³ -Ȳ³ í anī ³ í, çñ. ³ í Çí Náfáí Ç . áŭáoŬáoYÁ´´ N̄³ Ū³ á³ í ³ éÈ³ Ȳ³ μ³ n̄³ N̄³ Ū³ ó³ ī³ Ȳç μ³ ó³ ī³ ŭáoŬáoYÁ:

μ) áŏñ³ nī »ñ»Ȳáoŭ ³ é³ ȲŌçȲ . anī ç³ ī³ Ȳ Náfáí ç μ³ ó³ ī³ ŭáoŬáoYÁ. . anī ç³ ī³ Ȳç ÇŪ³ ēī Ȳ ³ ñī ³ N̄³ Ūí íáoŭ ç μ³ ó³ é³ ī³ Ȳç Ūççáoáí, Á»´´ NȲ³ ñ³ í an ç, an ¹ñ³ Ȳù ³ é³ ȲŌçȲ Náfáí Ȳ»ñ Ȳ:

áŏñ³ nī »ñ»Ȳç Náfáí Ū³ Ȳ N̄³ Ū³ ī³ ñ. áoŭ, Ç í ³ ñμ»ñáoŬáoY N̄³ Ū»ñ»-Ȳç, ³ éí ³ ç Ūç³ ŪȲ ³ ñī ³ ùçȲ (Ō³ ŪȲ³ í an³ ŪçȲ) Náfáí áoŭ, ÇȲáÁ NçŪù ç í ³ Èçē Ūí ³ í »Éáo, an N̄³ Ū»ñ»Ȳç Ȳ»ñùçȲ (Ō³ ŪȲán¹³ ŪçȲ) Náfáí Ū³ Ȳ ī³ ñ. Á ¹»é áçñ Ō´´ í aní »É: ² Ūē ÷ ³ ēī Á Nēī ³ í »ñ´´áoŭ ç N̄³ Ū»ñ»Ȳáoŭ Ȳ»ñùçȲ Náfáí Ū³ ȲÁ á³ í ī³ Ȳáo Ūç B³ ñù μ³ é»ñç áŏñ³ nī ³ ī³ Ȳ ½áo. ³ N»éȲ»ñç Náfáí áŭçó, ŭñçȲ³ í´ 1) imen- šNçŪù!, Ná. . μ³ ó³ é. imen=ane - N̄³ Ū. NçŪȲ, Ná. . μ³ ó³ é. NçŪ³ Ȳ-ó, 2) *sudu=meni- š(±)!, »½. áŌ´´an. sudu=meni/e=edi²⁵³ (N̄³ Ū»ñ»Ȳáoŭ -(áo)ŪȲ ³ í Ȳáoáí ī³ ½Ūí ³ í máfan μ³ é»ñÁ á³ í ī³ Ȳáoŭ »Ȳ Ȳ»ñùçȲ Ȳ Náfáí Ū³ ȲÁ), 3) kuruni/e ší áŌȲ!, »½. ī ñ³ í. kuruni/e=e - N̄³ Ū. í áŌȲ, Ná. . áŌŌ./N̄³ Ūó. í áŌáoȲ-ù/è, »½. ī ñ³ í. í áŌ³ Ȳ-ó´´ ³ ŪÉȲ: Ōŭáoē í áŌŪçó´´ áŏB³. ñ³ í ç, an -ni/e, -ri/e, -li/e, í Ȳ í »ñáf í »ñç³ óáo μ³ é»ñçó B³ í »ñÁ Náfáí íáoŭ »Ȳ n Náfáí Ū³ Ȳ í çááf, ÇȲáÁ NȲ³ ñ³ í an ç, an ³ ñī ³ óáfáoŭ ç N̄³ Ū»ñ»Ȳç

²⁵³ ĐŪŪí . Ȳáoŭ NçŪùçó ī³ ½Ūí ³ í sud=u=št- š(±)! μ³ Ūç N̄³ í :

Y»ñuÇY Ñafáí Ú³ Y Í³ ½Ú³ í añÚ³ Y Y³ EY³ Í³ Y ÍÇ×³ ÍÁ:

əon³ nī »ñ»YÇ · Ñ³ Ú»ñ»YÇ Ñafáí Ú³ Y Ñ³ Ú³ Í³ ñ. »ñÇ Ñ³ Ú»Ú³ í əo-
ĀláoYÁ ³ é³ í »É Ú³ Yñ³ Ú³ əY ùYÝ³ ñí»Yú ³ é³ YÓÇY.³ é³ YÓÇY Äei Ñá-
fáí Y»ñÇ: Ú³ É ³ Yíñ³ 1³ éY³ Yú »½³ ÍÇ Áí ÇY:

əoŌ³ Í³ Y Ñafáí : əon³ nī »ñ»YáoU əoŌ³ Í³ Y Ñafáí Á »½. Áí əoU Y»ñ-
Í³ Ú³ óí³ Í ½ñá óáoŌÇaáí, ³ ÚeÇYúY əoŌ³ Í³ YáoU μ³ éÁ Ñ³ Yí»é ½. ³-
ÉÇə Çñ Ú³ úəon ÑÇUúáí: əñáBU³ É ³ éáoUÇ 1»əúəoU ÑÇUúÇY Í³ ñáo ½
Ñ³ í »Éí »É [-n] (· ñáoU -ne) Ñá¹Á/óáoŌÇáÁ²⁵⁴: ÚáoUÝ ă³ í Í»ñY ½ éÍ³
Y³ · Ñ³ Ú»ñ»YáoU, əon »½. Áí əoU əoŌ³ Í³ Y Ñafáí Á Y»ñí³ Ú³ óí³ Í ½ñá
óáoŌÇaáí, Çeí əñáBU³ É ³ éáoUáí -Y Ñá¹áí:

ə»é³ Í³ Y Ñafáí : əon³ nī »ñ»YáoU o · a Ñafáí Ú³ Y »½. Áí Ç ə»é³ Í³ -
YÇ [-ay] · [-oy] (· ñáoU -ai · -ui) Ñafáí ³ ÚÇY í »ñÇ³ í añáoĀláoYÝ»-
ñÁ ³ YbáoBí Ñ³ Ú³ ă³ í ³ əÉ³ YáoU »Y Ñ³ U. »½. ə»é³ Í³ YÇ -³U · -əU
í »ñÇ³ í añáoĀláoYÝ»ñÇY: Äei u Ñafáí Ú³ Y [-u] (· ñáoU -u(u)) í »ñÇ³ -
í añáoĀláoYÁ Ñ³ Ú»ñ»YÇ YáoUÝ Ñafáí Ú³ Y -əŌ-ÇY: ²Uei »Ō ÚÇ³ Í í ³ ñμ»-
ñáoĀláoYÁ í »ñ³ μ»ñáoU ½ i Ñafáí Ú³ Y μ³ é»ñÇY, añáYó Ñ³ Ú³ ñ əon³ nī »-
ñ»YáoU əóY»Yú [-ei(=ē)], Çeí Ñ³ Ú»ñ»YáoU -Ç í »ñÇ³ í añáoĀláoYÁ²⁵⁵:
əon³ nī »ñ»YáoU añáb μ³ é»ñ ə»é³ Í³ YáoU əóY»Y [-j] óáoŌÇáÁ (· ñáoU -
ge, í ³ Ō BñÇ³ YáoU -je), añÁ í ñ³ Í³ YÇ í »ñÇ³ í añáoĀláoYÝ ½: ²UY
³ YbáoBí Ñ³ Ú³ ă³ í ³ əÉ³ YáoU ½ Ñ³ U. ə»é³ Í³ Y-i ñ³ Í³ YÇ Ç-áí Ō »ñÇ
Ç-ÇY: é³ Í³ ÚY »Ā Ñ³ Ú»ñ»YáoU Ç-áí Ō »ñÇ Ñ³ ñ³ μ»ñ³ í óáoĀláoYÁ ə»é³ -
Í³ YáoU · í ñ³ Í³ YáoU · ñ»Ā» YáoUÝ ½, ³ ă³ əon³ nī »ñ»YáoU ³ ÚY
í ñ³ Í³ YáoU ³ ÍYÑ³ ūí añ»Y. »ñ³ Í BéáoU ½ (í »é Y³ · Ñ³ Çáñ¹ Í »í Á):

í ñ³ Í³ Y Ñafáí : əon³ nī »ñ»YáoU o · i Ñafáí Ú³ Y əoB BñÇ³ YÇ »½. Áí Ç
í ñ³ Í³ YÇ [-j] óáoŌÇáÁ, añÁ Ñ³ Ú³ ă³ í ³ əÉ³ Y³ μ³ ñ Í³ ½ÚáoU ½ [-
oj] · [-ij] (· ñáoU -uge` í ³ Ō BñÇ³ YáoU -ue · -ige` í ³ Ō BñÇ³ YáoU
-(i)je) í »ñÇ³ í añáoĀláoYÝ»ñÁ, ³ Ú»Y³ ÚY Ñ³ í ³ Y³ Í³ YáoĀU³ Úμ Ñ³ Ú³ -
ă³ í ³ əÉ³ YáoU ½ Ñ³ Ú»ñ»YÇ í ñ³ Í³ Y-ə»é³ Í³ YÇ á · ³ YÍ³ YáY Ñafáí -
Ú³ Y añáb μ³ é»ñÇ -áč · -(Y)Ç í »ñÇ³ í añáoĀláoYÝ»ñÇ Ç μ³ Ō³ 1ñÇÇY:
Äei ³ ÚeU, ă³ ú i ½ »YĀ³ 1ñ»É, añ Ñ³ Ú»ñ»YÇ í ñ³ Í³ Y Ñafáí Ç »½. Áí Ç
μáoÝ óáoŌÇáÁ »Ō»É ½ Ñ»Yó ³ Úe Ç-Y: Đ³ ūí YÇ ½, añ Ñ³ Ú»ñ»YáoU í ñ³ Í³ YÁ
ÑÇUY³ Í³ YáoU Í añon»É ½ Çñ μáoÝ Ō`Á · Ú»Í³ Ú³ é³ Úμ ÍñíYáoU ½

²⁵⁴ əñáBU³ É ³ éáoUÁ əon³ nī »ñ»YáoU Í³ ñáo ½ ³ ñí ³ Ñ³ ūí í »É Y³ · Ú»ñŌ³ í añ ³ é³ ñí³ Y»-
ñÇ ini óáoŌ³ Í³ Y 1»ñ³ YáoYáí, añÁ Í³ í ³ ñáoU ½ añáBU³ É ÑáÇ í »ñ (í »é II.3 Í »í 3):

²⁵⁵ Đ³ Ú»ñ»YáoU é³ Í³ í ³ AÇí μ³ é»ñ »½. ə»é³ Í³ YáoU ei ³ YáoU »Y -½ (<->U) í »ñÇ³ í añáo-
ĀláoYÁ, unÇY³ Í í əó½ Šo»ñí³ í ³, añáYú Ñ³ Ú³ ní əoU »Y ÑY³. əoUÝ » Ñafáí Ú³ Y ÚY³ óán¹Y»ñ:

è»é³ í³ ÝÇÝ: ä»ì ù ç »YÄ³ ñ»É, añ ³Ùè ÷ ð ÷ ð ÄäoÄÜ³ Ý ³ ñ¹ÙaoÝuaou
è»é³ í³ ÝÇ í»ñç³ í ñáoÄÜaoYÄ í ³ ñ³ Í í aoU ç í ñ³ í³ ÝÇ U»Í U³ èç í ñ³ :
¹³ ó³ éaoÄÜaoÝ »Y í³ ½ÙaoU Ç-áí Y»ñ¹³ U³ óí³ Í µ³ è»ñÁ, añáYó Ñ³ U³ ñ
í »ØÇ ç áoY»óÉ Ñ³ í³ è³ í . añÍ ÁYÄ³ óÁ, ³ÙèçYúY í ñ³ í³ ÝÇ í »ñç³ í ñáoÄÜaoYÄ í ³ ñ³ Í í »É ç è»é³ í³ ÝÇ í ñ³ : ÄYä»è »ñ¹³ aoU ç áon³ ñ-
í »ñ»YáoU ³ éí³ è»é³ í³ Ý-í ñ³ í³ Ý Ñ»ñÁ³ . ³ÙaoÄÜaoÝÇó (í »è II.2.6) ..
³ÙÝ ÷ ³ éí Çó, añ áon³ ñí »ñ»YáoU Ñá. Y³ ÍÇ è»é³ í³ ÝÄ Ó¹áí áÇ í ³ ñ-
µ»ñ¹³ aoU Ñá. Y³ ÍÇ í ñ³ í³ ÝÇó, ³Ùè . añÍ ÁYÄ³ óY éí éí »É ç ñ³ ñ¹»Y í ³ ÝÇ
Ä³ . ³ í añáoÄÜ³ Ý Bñç³ YáoU: Ð³ Ù³ . Çí ³ Í³ Ý . ñ³ í³ ÝáoÄÜaoÝáoU Ñ³ Ù»ñ»-
ÝÇ í ñ³ í³ Ý-è»é³ í³ ÝÇ Ç-Ç Í³ . U³ Ý Ñ³ ñáoU ÙÇ³ í³ ñÍ aoÄÜaoÝ áí³ .
áU³ Ýù ³ÙÝ µÉ»óYáoU »Ý Ñ-». *dhi Ù³ èYÇÍÇó, è³ í³ ÙÝ áonçBY»ñÁ
Ù»ñÁáoU »Ý ³ Ù¹ í »è³ í³ »í A²⁵⁶. °Ä» çXBr í ç½³ ÍÇ í ñ³ í³ ÝÇ Ñ³ Ù. Ç-Ç ..
áon³ ñí . [j]-Ç U»ñ YáoUÝ³ óaoUA, ³ ä³ , ÇYä»è óaoU ç í ³ Éçè í³ Ó
Bñç³ ÝÇ áon³ ñí ³ Í³ Ý í »ùèí »ñáoU ç½. í ñ³ í³ ÝÇ [j]-Ç ÷ ð ÄÉ³ ñ»Y
[y]-Ç ³ éí³ ÙáoÄÜaoYÄ, Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ ³Ùè Ç-Y ä»ì ù ç añ Í³ . »ñ y-Çó
Ñ³ Ù»ñ»ÝÇÝ Ñ³ í áoí y > j ³ ÝáoUáí («Ä», ÇÑ³ ñÍ», áon³ ñí »ñ»ÝÇ í/g
Ñ»ñÁ³ . ³ÙáoUA ³ ñí ³ óáfáoU ç Çñ³ í³ Ý ÑYáoUÝ³ ÷ ð ÄäoÄÜaoYÄ, ³Ùè äÄ»
áoÝÇ Éáí áoÓÓ³ . ñ³ í³ Ý µYáoUÄ³ Ñ³ í áoí ÙÇ³ ÙÝ . ñÇÝ): ÄYä í »ñ³ µ»ñáoU ç
áon³ ñí »ñ»ÝÇ u Ñáfái Ù³ Ý µ³ è»ñÇ [-u] í »ñç³ í ñáoÄÜaoYÄ, ³ ä³ ,
ÇYä»è .. è»é³ í³ ÝÇ ¹»äüáoU, ³ÙÝ ³ YáoUßí Ñ³ U³ ä³ í ³ èÉ³ YáoU ç
Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ YáoUÝ Ñáfái Ù³ Ý è»é³ í³ Ý-í ñ³ í³ ÝÇ áó-ÇÝ:

¹³ ó³ è³ í³ Ý Ñáfái : ¹³ ó³ è³ í³ ÝÄ áon³ ñí »ñ»YáoU í³ ½Ù¹³ aoU ç [-
n]-áí (- ñáoU -ne) í³ Ù ½ñáláí : Ð³ Ù»ñ»YáoU µ³ ó³ è³ í³ Ý Ñáfái Ä, ÇYä-
»è añ í ñ³ í³ ÝÄ, ÑÇUÝ³ í³ YáoU Íáonñ»É ç Çñ µáoY Ñáfái ³ÙÇÝ í »ñç³ -
í añáoÄÜaoY(Ý»ñ)Ä .. Ñáfái í áoU ç è»é³ í³ ÝÇ ä»è: ²Ùèí »Ó µ³ ó³ è³ í³ ÝÄ,
µ³ ó³ éaoÄÜ³ Ùµ Ç .. áo Ñáfái Ù³ Ý µ³ è»ñÇ, è»é³ í³ ÝÇó ½³ Ý³ ½³ Ýí áoU ç
ÙÇ³ ÙÝ Ç/Ü Ý³ É¹Çñáí: Äéí Ç .. áo Ñáfái ÇáY»ñái Ñáfái í áo µ³ è»ñÁ
èí ³ YáoU »Y Ý³ .. ç óáoóÇáÄ, añÁ Ñ³ U³ ä³ í ³ èÉ³ Ý³ µ³ ñ ÷ ð ÄÉ³ ñÇYáoU
ç ÑÇUú³ í³ ½Ù -Ç-ÇÝ í³ Ù -áó-ÇÝ (áó Ñáfái Ù³ Ý añáb µ³ è»ñÇ ¹»äüáoU
³ÙÝ Ñ³ í »Éí áoU ç ÑÇUú³ í³ ½Ù -áó-ÇÝ ³ è³ Ç³ óY»Éáí -áó ç í »ñç³ í añáo-
ÄÜaoYÄ): ÙÜ³ Ý³ ä»è .. ç½³ ÍÇ è»é³ í³ Ý-í ñ³ í³ ÝáoU Ç-áí Ñáfái í áo µ³ -
è»ñÇ Ñ³ U³ ñ »½³ ÍÇ µ³ ó³ è³ í³ ÝáoU áoY»Yù -(v)-Ç ç í »ñç³ í ñáoÄÜaoYÄ:
²Ùè ç-Ç Í³ . U³ Ý Báonç Ñ³ U³ . »í Y»ñÇ Bñç³ YáoU ÙÇ³ í³ ñÍ aoÄÜaoÝ áí³ :
Í³ ñÍ ÇúY»ñ »Ý Ñ³ Ù¹ Ýí »É, añ ³ÙÝ Í³ . áoU ç Ñ-». *-tes/-tos-Çó

²⁵⁶ Ø³ Ýñ³ Ù³ èÝ³ Ùè Ù³ èÇÝ í »è, unÇÝ³ Í, Г.Джаукян, 1982, çÇ 139:

(U³ í m³ U³ í 3 Y 0' 2), *-eti-Çó, *-ti-Çó' 3 UeY²⁵⁷: àòß³. ñ³ í 2, ań
 Ñ³ U»ñ»YÇ Ç Ñáfáí U³ Y m³ é»ñÇ m³ ó³ é³ í 3 YÇ 3 Ue 2-Y Ñ³ UAYÍ YaóU 2
 àòñ³ ñí »ñ»YÇ YaóU³ Ç Ñáfáí U³ Y m³ é»ñÇ »½. è»é³ í 3 YÇ [-ei(-è -
 Ñ³ U. 2)] óáóÇÇáÇ Ñ»í : 0» YÍ³ í Ç áoY»Y³ Yú, ań Uúáòè Ñáfáí ÇaY»ñÇ
 1» àúáoU Ñ³ U»ñ»YÇ m³ ó³ é³ í 3 YÁ Í ñí YaóU 2 è»é³ í 3 YÇY, 3 à³ m³ ó³ é-
 í 3 Í à, ań 2-Y, ÇYaà»è ań Uúáòè Ñáfáí U³ Y m³ é»ñÇ 1» àúáoU, m³ ó³ é³-
 í 3 YÇY 2 3 Yó»f Ñ»Yó è»é³ í 3 YÇó, ańÁ Ñ»í 3. 3 UáoU »ñí ñań¹³ m³ ñ (Ñ³-
 U³ m³ YaóÁU³ U³ m) í 3 ñ³ í í»É 2 Y³'' áó Ñáfáí U³ Y'' Ç-áí Ñáfáí í áó ańáb
 m³ é»ñÇ í ñ³'' Ñ³ í»Éí»Éáf Ñ³ U³ à³ í 3 èÉ³ Y í»ñÇ³ í ańáoÁúáoY»ñÇY:
 ÁYá í»ñ³ m»ñáoU 2 Ñ³ U»ñ»YÇ m³ ó³ é³ í 3 YÇ máoY í»ñÇ³ í ańáoÁU³ YÁ,
 3 à³ ÇYaà»è óáóU 2 í 3 ÉÇè àòñ³ ñí »ñ»YÇ m³ ó³ é³ í 3 YÇ [n] óáóÇÇáÇ
 3 UY í 3 ñáo 2 ñ ÉÇY»ñ *Y-Y, ańÁ, Áèí ¶.æ³ Náóí U³ YÇ, à³ Ñá³ Yí»É 2
 Ñ³ U»ñ»YÇ Y Ñáfáí U³ Y ańáb m³ é»ñáoU²⁵⁸: 2U¹ 1» àúáoU, ÇYaà»è óáóU 2
 í 3 ÉÇè àòñ³ ñí »ñ»YÇ m³ ó³ é³ í 3 YÇ [-n/ø] Ñ»ñÁ³. 3 UáoUÁ, 3 Ue *Y-Ç
 3 YÍ áoUÁ à³ í 2 ań èí èí 3 í ÉÇY»ñ 1» é àòñ³ ñí 3 í 3 Y BñÇ³ YaóU:

¶ańíÇ³ í 3 Y Ñáfáí: àòñ³ ñí »ñ»YaóU 3 é³ YÓÇY. ańíÇ³ í 3 Y Ñáfáí
 . áúáoÁúáoY ááoYÇ, . ańíÇ³ í 3 YÇ ÇU³ èí Y 3 ñí 3 Ñ³ Uí í áoU 2 m³ ó³ é³ í 3 -
 YÇ UÇÇáoáí, »Á», ÇÑ³ ñí», m³ ó³ é³ í 3 YÇ ÇU³ èí áí í 3 Uí 3 í m³ ó³ é³ -
 í 3 Y-. ańíÇ³ í 3 YÇ óáóÇÇáÇ [-n/ø] Ñ»ñÁ³. 3 UáoUÁ Ç Ñ³ í 3 í ańáoÁúáoY
 . ańíÇ³ í 3 YÇ ÇU³ èí áí »Ó³ í í 3 UáoÁúáoY»ñÇ, ańÇ 1» àúáoU áoY»Yú
 UÇ³ UY [-n], »ñí áó í 3 ñm»ñ Ñáfáí Y»ñÇ . áúáoÁU³ Y 3 ñí UáoYúA à³:²⁵⁹:
 Ð³ U»ñ»YaóU . ańíÇ³ í 3 Y Y Çñ í 3 ½UáoÁU³ U³ m í 3 ñm»ñí áoU 2 Uúáòè Áú
 Ñáfáí Y»ñÇó, ańaYú ÑÇU³ í 3 YaóU í 3 ½Uí áoU »Y UÇ³ í Çá èÉ»U³ Uáí:
 ØÇYá¹ é . ańíÇ³ í 3 YÁ »½³ í Ç Áí áoU í 3 ½Uí áoU 2 -µ, -í, -ò óáóÇÇá-
 Y»ñÇ UÇÇáoáí, ańaYú Ñ³ í»Éí áoU »Y m³ éÇ ÑÇUúÇY (É³ éÁ Ñáfáí U³ Y
 1» àúáoU -3-ÇY): àòñ³ ñí »ñ»YaóU, ÇYaà»è 3 ñí»Y YB»oÇYú, . ańíÇ³ í 3 Y
 Ñáfáí Á YaóU³ YaóU 2 m³ ó³ é³ í 3 YÇ Ñ»í'' 3 ñí 3 Ñ³ Uí í áoU 2 [-n]-áí,
 Ñ»í'' 3 m³ ñ ań' 2 3 éYááoÁúáoY Ñ³ U»ñ»YÇ . ańíÇ³ í 3 YÇ -µ, -í, -ò
 óáóÇÇaY»ñÇ Ñ»í ááoYÇ²⁶⁰: Øúáòè í áóUÇó^ó Ñ³ U»ñ»YÇ . ańíÇ³ í 3 YÇ

²⁵⁷ 2 Ue U³ eÇY í »è Г.Джаукян, 1982, 2ç 224 í 3 Y. 83:

²⁵⁸ ¶.æ³ Náóí U³ Y, àòñ³ ñí 3 í 3 Y 3 ñó³ Y3. náóÁúáoY»ñÇ Y»ñUáí U³ Y m³ Yó³ O'»ñÇ ÑY³ -
 ñ³ í ań Ñ³ Uí 3 í 3 Y mYaóUÁÇ U³ eÇY, à' Ð, 2001, 1, 2ç 124-129:

²⁵⁹ '3 ó³ é³ í 3 à 2 Y³'' , ań alepi (< ale=pi) m³ é³ ó³ »ñáoU -pi-Ç í 3 í YaóUÝá»è
 à»í 2 2 í »èY»f . ańíÇ³ í 3 Y Ñáfáí Ç óáóÇÇá:

²⁶⁰ ÐY³ ñ³ í ań 2, ań ań Ñ³ U»ñ»YÇ -µ, -í, -ò U³ eYÇí Y»ñÁ UÇ³ UY ÑY³. áoU³ m³ ó³ -
 é³ í 3 Y-. ańíÇ³ í 3 Y Ñáfáí Ç máoY í»ñÇ³ í ańáoÁU³ Y [n]-Ç í ańèí Çó'' m³ ó³ é³ í 3 YÇ í ñ³
 è»é³ í 3 YÇ-í ñ³ í 3 YÇ í»ñÇ³ í ańáoÁúáoY»ñÇ í 3 ñ³ í áoUÇó^ó Ñ»í á »Y èí èí»É³ UYá»Y í Çñ³ èí»É:

í »ñáYBU³ É Náfáí³ Í»ñí U³ eYÇÍY»ñÁ Í³. áoU »Ý Ñ.» · anÍÇ³ Í³ YÇ * -
 bhi(s) óáoóÇaÇó, áñÁ ÑÝ¹»íñáá³ Í³ Ý É»½íáoU Ñ»ñÁ³. ³ ÚíáoU çñ -
 mi(s)-Ç Ñ»í : í »ñçÇYë ÑÝ¹»íñáá³ Í³ Ý É»½áoY»ñáoU áoYÇ É³ ÚY
 í ³ ñ³ ÍáoU .. Ñ³ Ú»ñ»YáoU á»í ù ç í ³ ñ *-Y, áoëí ç µ³ ó³ éí³ Í áç, an
 áon³ ñí »ñ»YÇ · anÍÇ³ Í³ YÇ [-n] óáoóÇaÁ Í³. áoU ç Ñ»Yó³ Úë -mi(s)-
 Çó(±):

Ú»ñ. áU³ Í³ Ý Náfáí : Éáoë³ ÉÇ únçY³ ÍY»ñç µ³ ó³ Í³ ÚáoÁU³ Ý á³ í -
 x³ éái áon³ ñí »ñ»YáoU Y»ñ. áU³ Í³ Ý NáfáíÇ »½³ ÍÇ ÁíÇ óáoóÇaÇ Ñ³ ñ-
 óáoU á³ ñ»áoÁUáoY áí³ : Éá. Y³ ÍÇ ÁíáoU, Áeí³ Ú»Y³ ÚYÇ, ³ ÚY Y»ñí³ -
 Ú³ óí³ Í ç -Ø-ái (±) Í³ Ú -a-ái (±):

-(i)ase(±) Náfáí : 2 Úë Ú³ eYÇÍÇ Ñ³ ñáoU Ñeí³ ÍáoÁUáoY áí³ : Ø³ eY³ -
 · Çí ³ Í³ Ý · ñ³ Í³ YáoÁUáoYáoU áU³ Yú ³ ÚY Ñ³ Ú³ ñáoU »Ý Y»ñ. áU³ Í³ YÇ
 ÚÇ Ó³, áonçBY»ñÁ »í³ Çñ: áon³ ñí ³ Í³ Ý í »ùeí »ñáoU ÚÇ B³ ñu
 1ñí³. Y»ñáoU ³ ÚY ÷aÉ³ ñçYáoU ç »½³ ÍÇ í ñ³ Í³ Yái 1ñí³ Í µ³ é»ñçY
³ ÚY 1»áú»ñáoU, áñí »Ø Ñ³ Ú³ í »ùeí Á á³ Ñ³ YçáoU ç Ná. Y³ ÍÇ ÁÇí : 2 Úë
³ Í³ YóÁ áon³ ñí »ñ»YáoU Í³ ñ»ÉÇ ç Í³ ñ³ Í³ É Y³ .. -(i)aze: 2 Ú³ 1»áúáoU
 ÚÇ. áoo» ³ ÚY á»í ù ç YáoUY³ óY»É Ñ³ Ú»ñ»YÇ ÚÇ B³ ñu Á»ú NáfáíY»ñç
 -(») ³ ó í »ñç³ í áñáoÁU³ Ý Ñ»í (±):

Éá. Y³ ÍÇ ÁÇí : Éá. Y³ ÍÇ áoo³ Í³ YÁ áon³ ñí »ñ»YáoU Í³ ½íáoU ç
 µ³ é³ ÑÇÚúÇY [- (n)e=r] (· ñáoU - (n)e=le) ³ Í³ YóÇ Ñ³ í »éáoUái : ÁY¹
 áñáoU, [-er] í ³ ñµ»ñ³ ÍÁ Ñ³ í »ÉíáoU ç ÚÇ³ ÚY í Náfáí Ú³ YÁ á³ í Í³ -
 Yáo µ³ é»ñçY µY³ íáñ Ó³ ÚY³ íáñç ³ YÍÚ³ Úµ²⁶¹: A .. o/u Náfáí Ú³ Y
 µ³ é»ñç Ñ³ Ú³ ñ á³ ñ½ áç: 2 Úë µ³ é»ñç Ñ³ Ú³ ñ [-er]-ái Í³ ½íúí³ Í Ná. -
 Y³ ÍÇÇ Náoe³ ÉÇ í Í³ ÚáoÁUáoY»ñ áí³ Y. ³ éí³ »Ý ÚÇ³ ÚY [-ner]-ái
 í ³ ñµ»ñ³ ÍY»ñ: Ø³ Ú»ñ»YáoU Ná. Y³ ÍÇ áoo³ Í³ YÁ ÑÇÚY³ Í³ YáoU
 Í³ ½íúíáoU ç Ñ³ Ú³ á³ í ³ eÉ³ Y µ³ é³ ÑÇÚúÇY -ù Ná. Y³ ÍÇ³ Í»ñí Ç²⁶²
 Ñ³ í »éáoUái, »ñµ»ÚY Y³ .. Ñ³ í ³ ú³ Í³ Y ÇÚ³ eí³ ³ ñí ³ Ñ³ Úí aØ -
 (Y)»³ ñ, ->ñ, -án(») ³ Ú, -³ YÇ, -áoÇ, -³ Y, ->³ Y, -íÇ, -

ØÇ. áoo» Ñ»Yó 1ñ³ Yái í á³ Ú³ Y³ í aní³ í ³ ÚY Ñ³ Y. ³ Ú³ YúÁ, an Ñ³ Ú»ñ»YáoU · anÍÇ³ Í³ YÇ Çñ
 Í³ ½íúíáoU í anÚ³ Y Ó³ áí í ³ ñµ»ñíáoU ç ÚÚáoe Á»ú Náfáí Y»ñÇó:

²⁶¹ ³ ó³ éí³ í áç, an Ná. Y³ ÍÇÇ máóY óáoóÇaÁ r-Y ç, Çeí e-Y · ³ ÉÇë ç ÑÇÚú³ Í³ ½íúíáoU í -çó,
 ÇYáá»ë an áoY»Yú é»é³ Í³ YÇ .. -ñí (ne) ³ í ³ YóÇ 1»áúáoU:

²⁶² Áeí³ ³ é³ í »í³ í ³ ñ³ í í ³ í »é³ í »í³ Ç Ñ³ Ú»ñ»YÇ ³ Úë -ù-Y í³. áoU ç ÑY¹»íñáá³ Í³ Y
³ YáoY ÑÇÚú»ñÇ Ná. Y³ ÍÇ áoo³ Í³ YÇ -es/ós Ú³ eYÇÍÇó: ³ Úó Í³ Y .. ³ Úë í »é³ í »í³ A
 Ú»ñáoY»ñ: 2 Úë Ú³ eÇY í »ë Г. Джаукян, 1982, çÇ 224, í Y. 85:

áí Ç, -ÇÍ, -áí çÝ ç í ç ÝóÝ»ñÇ ÛÇçáóáí²⁶³: áóñ³ ní ç í ç Ý í »ùeí »-
 náóÙ -³ÝÇ, -³Ý, -»³Ý Ñ³ í ç ù³ í ç Ý-Ñá. Ý³ ÍÇç³ Í»ñí ç í ç ÝóÝ»ñÇ
 ÍÇñ³ éáóÁÙ³ Ý Û³ eÇÝ í »è 1.3 Í»í 2: ÁËá í »ñ³ µ»ñáóÙ ç áóñ³ ní »ñ»ÝÇ
 Ná. Ý³ ÍÇ áóÓÓ³ í ç ÝÇ [- (n)er] í »ñç³ í áñáóÁÙ³ ÝÁ, ç á³ ç ÛÝ ç Ýáóóí
 á³ Ñá³ Ýí »é ç Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ -»³ñ, -(Ý)»ñ, -áñ(»)³Ù Ná. Ý³ ÍÇç³ Í»ñí
 ç í ç ÝóÝ»ñÇ Ûç: èñ³ ÝóÇó -(Ý)»ñ-Á ç ñ¹Ç Ñ³ Ù»ñ»ÝáóÙ Ñ³ Ý¹»è ç . ç ÈÇè
 áñá»è Ná. Ý³ ÍÇ áóÓÓ³ í ç ÝÇ ÑÇÙÝ³ í ç Ý Ó²⁶⁴: ÁËá í »ñ³ µ»ñáóÙ ç
 Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ Ná. Ý³ ÍÇÇ ù-ÇÝ, ç á³, Áeí »ñ»áóÁÇÝ, áóñ³ ní ç í ç Ý
 í »ùeí »ñáóÙ ç ÛÝ ç éí ç ç Ç ¹»Ùè í »ñ³ ó³ í ç Ý. áóÙ³ í ç ÝÝ»ñ í ç ½ÚáÓ [-
 s]-Ç, áñÁ Ñ³ Ý¹»è ç . ç ÈÇè Ý³ » Ná. Ý³ ÍÇç³ Í»ñí -Ñ³ í ç ù³ í ç Ý ç ñÁ»úáí
 (í »è 1.3 Í»í 2):

Á»ù NáfaíÝ»ñÇ Ná. Ý³ ÍÇÝ áóñ³ ní »ñ»ÝáóÙ í ç ½Úí áóÙ ç ÛÇç³ í Çá`
 µÝ³ í áñ Ó³ ÛÝ³ í áñÇÝ Ñ³ í »éí áó Ná. Ý³ ÍÇçáóÁÙ³ Ý -(n)a- óáóÇçÇ (-a-
 -Ç ¹»áúáóÙ µÝ³ í áñ Ó³ ÛÝ³ í áñÇ ç Ýí Û³ Ùµ) ÛÇçáóáí, áñÇÝ, Çñ Ñ»ñÁÇÝ,
 Ñ³ í »éí áóÙ ç »½³ ÍÇ ÁíÇ Ñ³ Û³ á³ í ç eÈ³ Ý Náfaí³ Í»ñí Û³ eÝÇíÁ:
 Ø³ eÝ³ ÍÇáñ»Ý µ³ ó³ éáóÁÙáóÝ »Ý í ç ½ÚáóÙ Ná. Ý³ ÍÇ è»é³ í ç Ý-
 í ñ³ í ç ÝÁ, áñáÝó ¹»áúáóÙ Ná. Ý³ ÍÇÝ í ç ½Úí áóÙ ç -(n)a- óáóÇçÇÝ -
 (u)e Û³ eÝÇíÇ Ñ³ í »éáóÚáí: Ð³ Ù»ñ»ÝÇ è»é³ í ç Ý, í ñ³ í ç Ý » µ³ ó-
 ç é³ í ç Ý NáfaíÝ»ñÇÝ Ñ³ í áóí ç »ñí áó èÈ»Ù³: ç Ùèá»è í ááí ç í á³ ñ½
 NáfaíÙ³ Ý ¹»áúáóÙ Ná. Ý³ ÍÇÝ í ç ½Úí áóÙ ç Ñ³ Û³ á³ í ç eÈ³ Ý µ³ éç-
 ÑÇÙçÝ -ó-Ç, Çeí È³ eÝ NáfaíÙ³ Ý ¹»áúáóÙ -(»)³ó-Ç Ñ³ í »éáóÚáí: í »ñ-
 çÇÝè ÷ áÈ³ ñÇÝáóÙ ç µ³ éç ÑÇÙç í »ñçÇÝ Ó³ ÛÝ³ í áñÇÝ: á»í ù ç í ç ñí »é,
 áñ Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ È³ eÝ NáfaíÝ»ñÇ ç Ùè -(»)³ó-Ç Ûç á³ Ñá³ Ýí »é ç
 áóñ³ ní »ñ»ÝÇ Á»ù NáfaíÝ»ñÇ Ná. Ý³ ÍÇçáóÁÙ³ Ý -a- óáóÇçÁ²⁶⁵: Ð³ Ù»ñ»-
 ÝáóÙ Ná. Ý³ ÍÇ . áñÍÇ³ í ç ÝÇ í ç ½Ú³ í áñÙ³ Ý eÈ»Ù³ Ý í ç ñµ»ñí áóÙ ç
 Ùáóè Á»ù NáfaíÝ»ñÇó: ó í á³ ñ½, » È³ eÝ NáfaíÙ³ Ý ¹»áúáóÙ ç ÛÝ
 í ç ½Úí áóÙ ç ÛÇç³ í Çá` »½³ ÍÇ . áñÍÇ³ í ç ÝÇ Ñ³ Û³ á³ í ç eÈ³ Ý í »ñ-
 ç³ í áñáóÁÙ³ ÝÁ -ù-Ç Ñ³ í »éáóÚáí:

4. °½ñ³ í ç óáóÁÙáóÝ: ÁËáá»è »ñ»áóÙ ç í »ñáó³ ñ³ 1ñÙ³ É ÝÚáóÁÇó,

²⁶³ Ð³ Ù»ñ»ÝáóÙ ç Ùè ç í ç ÝóÝ»ñÇ ÍÇñ³ eÙ³ Ý » ÑÝ³ ñ³ í áñ í ç . Û³ Ý Û³ eÇÝ Û³ Ýñ³ Û³ eÝ
 í »è Н.Мкртчян, Армянские ареальные показатели множественности, Ø»ñÓ. 2000, çç 369-
 377; ¶.æ³ NáóíÓ³ Ý, 1987, çç 375-376 » ç ÛÝ:

²⁶⁴ Á» . ñ³ µ³ náóÙ ç Ùè Ó¹Ý áóÝÇ eç ÑÙ³ Ý³ ÷ ç í ÍÇñ³ éáóÁÙáóÝ, ç ÛÝáóÙ»Ý³ ÛÝÇí
 ÑÝ³ ñ³ í áñ ç, áñ Èáè³ í ó³ í ç Ý È»í áóÙ ç ÛÝ áóÝ»ó»é ç ç éç í »é È³ ÛÝ ÍÇñ³ éáóÁÙáóÝ:
 Ø³ eÝ³ í áñ³ á»è ç ÛÝ Ñ³ ç È³ ÍÇ Ñ³ Ý¹ÇáóÙ ç Ó³ ½³ ñ Ó³ ñá»óáó Úáí:

²⁶⁵ ç Ùè Û³ eÇÝ í »è Ý³ » ¶.æ³ NáóíÓ³ Ý, 1987, çç 427-428:

aon³ ni »n»YÇ · N³ U»n»YÇ Náfai U³ Y N³ U³ I³ n. »nÁ, aY³ U³ Í añaB³ IÇ
 i³ n»náoÁUáoY»nÇ, NÇU³ Y³ I³ YáoU á³ U³ Y³ í ańi³ Í aon³ ni »n»YáoU
 çñ. i³ Çí I³ éáoó³ Í uÇ ç éí³ UáoÁU³ Uµ, aóY»Y ½. ç EÇ YU³ YáoÁUáoY»n:
 N³ i³ I³ á»è í n³ µ»náoU ç áoÓ³ I³ Y, è»é³ I³ Y · i³ n³ I³ Y Náfai -
 Y»nÇ »½³ IÇ Áí ÇY, añaYü · ańíY³ I³ YáoU IńíYáoU »Y U»ÍÁ UáoèÇY:
 AĒ³ nÍ » Á» AY¹áoY»Yü, ań N³ U»n»YÇ i³ n³ I³ YÇ NY³ · aóY óáoÇaÁ
 (U³ eYÇÍÁ), UÇYá · è»é³ I³ Y Náfai Ç í n³ Ç í añaóÁU³ Y i³ n³ Í aóUÁ í n³ -
 çÇYÇè í n³, »Ó»É ç è»é³ I³ Y-i³ n³ I³ Y Náfai Ç Ç-Y: Đáfai U³ Y N³ U³ I³ n.
 · aóU N³ U»n»YÇ · aon³ ni »n»YÇ Uáoè i³ n»náoÁUáoYÁ ÇYüYáoñaóY
 · ańíÇ³ I³ Y Náfai Ç µ³ ó³ I³ UáoÁUáoY ç aon³ ni »n»YáoU. ç UY³ ç ni ç -
 N³ Uí í aóU ç µ³ ó³ é³ I³ YÇ · · ańíÇ³ I³ YÇ N³ U³ n AY¹N³ Yáoñ Ó· aí
 (óáoÇaái): AĒ³ I³ YáoU, è³ I³ UY, aÇ µ³ ó³ éí aóU, ań aon³ ni »n»YáoU
 ç éí³ »Y »ńíáo ç é³ YÓÇY µ³ ó³ é³ I³ Y · · ańíÇ³ I³ Y Náfai Y»n, añaYó
 N³ U³ n N³ U³ á³ i³ ç E³ Y³ µ³ n aóY»Yü [-n/ø] · [-n] Náfai³ I³ ni
 U³ eYÇÍY»nÁ: AYA í n³ µ»náoU ç µ³ ó³ é³ I³ YÇY, ç á³ ç Uèi »Ó
 N³ U»n»YÁ NÇU³ Y³ I³ YáoU IńíYáoU ç è»é³ I³ Y-i³ n³ I³ YÇ Ó· nÁ µ³ ó³ -
 éáoÁU³ Uµ Ç, Ç-³ · · aó Náfai U³ Y µ³ é»nÇ, añaYü I³ ½Uí aóU »Y ç óáoÇaÇ
 UÇçáoái: ² UY N³ Y. ç U³ YüÁ, ań aon³ ni »n»YáoU Yí³ í í aóU ç µ³ ó³ é³ -
 I³ YÇ máóY óáoÇaÇ [-n]-Ç N»nÁ³ · ç UáoU [-ø]-Ç N»i , ç UèÇYüY³ ç éí³
 ç µ³ ó³ é³ I³ YÇ ú³ Uú³ U³ Y · ańíAYÁ³ ó, NÇUü ç i³ EÇè I³ nÍ »Éáo, ań
 ç nÍUáoYüáoU µ³ ó³ é³ I³ YÁ I³ náo çñ í n³ ÇY³ I³ Y³ á»è Í ańóY»É Çñ
 Y³ EY³ I³ Y Ó· A · ÇYáá»è óáoU ç i³ EÇè N³ U»n»YÇ YUáoÁÁ, í n³ çÇYÇè
 í n³ i³ n³ Í í »É ç è»é³ I³ YÇ í n³ Ç í añaóÁUáoYÁ: AY¹ añaóU, ÇYáá»è
 »n· aóU ç aon³ ni »n»YÇ i Náfai Çaái Náfai í aó µ³ é»nÇ è»é³ I³ YÇ -ei
 í n³ Ç í añaóÁUáoYÇó, µ³ ó³ éí³ Í áç, ań N³ U»n»YáoU ç U¹ YáoUY Ç Náfai Ç-
 aái Náfai í aó µ³ é»nÇ µ³ ó³ é³ I³ YÇ ç-Y · ç EÇè ç N»Yó ç Uè -ei-Çó:
 aon³ ni »n»YÇ Ná· Y³ IÇ áoÓ³ I³ YÇ [x] i³ n³ nÁ ç U»Y³ UY N³ í ç Y³ -
 I³ YáoÁU³ Uµ á³ N³ á³ Yí »É ç N³ U»n»YÇ -ń-ái Ná· Y³ IÇ³ I³ ni U³ eYÇÍ-
 Y»nÇ U»ç: Á»u Náfai Y»nÇ Ná· Y³ IÇ ÁÇÍÁ aon³ ni »n»YáoU, Ç N³ I³ 1 náo-
 ÁUáoY N³ U»n»YÇ, µafán Náfai aóY»nÇ N³ U³ n I³ ½Uí aóU ç UÇ³ i Çá -
 (n)a- Ná· Y³ IÇáoÁU³ Y óáoÇaÇ UÇçáoái: è³ I³ UY N³ U»n»YáoU í eí³ ç -
 N³ µ³ n I³ n»ÉÇ ç i »èY»É ç Uè í Ç×³ IÇ N»i u»nÁ, ańi »Ó Á»u Náfai Y»nÇ
 Ná· Y³ IÇÇ -³ - µ³ Ó³ 1 nÇaái I³ ½Uí í ańi aó í n³ Ç í añaóÁUáoY»nÁ
 ç I³ YN³ Uí ań»Y · »n³ Í BeáoU »Y UáoèY»nÇ í n³: aon³ ni »n»YÇ Á»u Náfai -
 Y»nÇ Ná· Y³ IÇ Áí Ç Uáoè i³ n»náoÁUáoYÁ N³ U»n»YÇó ó U³ eYÇÍÇ µ³ ó³ -

ĩ ³ UáoĀUáoYŸ ħ áon³ nĩ »ñ»YÇ Náfáí Ú³ Ý N³ Ú³ Ĩ³ ñ. áou²⁶⁶:

² UeâÇeáí, »Ā» UÇ ÍáOU ĀáoY»Yü áon³ nĩ »ñ»YáoU ħñ. ³ Ĩ Çí Ĩ³ éáoó- Ĩ³ ÍúÇ ³ éí³ UáoĀUáoYĀ Ĩ ÇYüYáoñáoUŸ. áníÇ³ Ĩ³ Ý Náfáí Ç μ³ ó³ Ĩ³ Uáo- ĀUáoYĀ, ÇYāâ»è Ý³ Ĩ³ N³ BfÇ ³ éY»Yü N³ U»ñ»YáoU è»é³ Ĩ³ Ý Náfáí Ç í»ñÇ³ íáñáoĀU³ Ý Ĩ³ Ĩ³ ÝÇ áó μ³ ó³ é³ Ĩ³ ÝÇ íñ³ Ĩ³ Ĩ³ ÍU³ Ý ÷³ è- Ĩ³ Á, ³ á³ Ĩ³ ñ»ÉÇ ħ áY¹»É, áñ N³ U»ñ»YÇ Ĩ³ áon³ nĩ »ñ»YÇ Náfáí Ú³ Ý N³ Ú³ Ĩ³ ñ. »ñĀ NÇUY³ Ĩ³ YáoU YáoUŸ³ YáoU »Y:

II.2.11 Đ³ Ú³ Ó³ ÚY»óáoU

1. ² YáoYŸ»ñÇ N³ Ú³ Ó³ ÚY»óáoUÁ áon³ nĩ »ñ»YáoU: áon³ nĩ »ñ»YáoU ³ Ý Ĩ³ Ý Ĩ³ Ý Ĩ³ Ý Ĩ³ Ý Ĩ³ Ý ááoUÁ áñâ»è Ĩ³ YáY Náfáí í Ĩ³ Áí í N³ Ú³ Ó³ ÚYáoU ħ Ĩ³ óU³ ÉÇ Nñi: ¶.Ø»ÉÇUÇBí ÇÇY²⁶⁷, Éā»éáí ³ U¹ Ú³ èÇY, μ»ñáoU ħ Nñ- Ĩ³ Ĩ³ É ũñÇY³ Ĩ³ Y»ñĀ Ĩ³ Menuaše Ĩ³ Išpuiniñiniše, ^{d1}Ĥaldinie DUB-te, ^dĤaldinili šištīli, inīli ebanīli Ĩ³ ÚÉY: Āéí μ³ ó³ éáoĀUáoYŸ»ñÇÓ YáoU ħ Nñi Ĩ³ ÉY»ñĀ šusine (ĩ Ĩ³ Ĩ³. Náfáí) uš- tiptīni (μ³ ó- áñĪ. Náfáí) - ŠU»Ī ³ ñB³ íáí Ĩ³, ^{šADU}babania (Yñ. Náfáí) kuruni (ĩ Ĩ³ Ĩ³. Náfáí) - ŠN½án É»éY»ñáoU²⁶⁸: ØÇ»YáoUŸ Á³ Ú³ Ý³ Ĩ³ Ý³ ÝĪ³ Ĩ³ áou ħ, áñ áon³ nĩ »ñ»YáoU á³ Ĩ³ Ĩ³ Ý»éáoĀUáoYŸ ³ Ĩ³ ³ N³ Ũi íáoU ħ »ñĪ³ Ĩ³ Ç è»é³ Ĩ³ Ý Náfáí Ç Ĩ³ Ú -ini ³ Ĩ³ ÝóÇ UÇçáoái, ÁY¹ áñáoU, ³ ÚY ¹»áũ»ñáoU, »ñμ áñáBU³ É μ³ éÁ Ĩ³ Ĩ³ Ĩ³ ħ áó»³ íáñĪ³ Ĩ³ Náfáí Ç »½. Áí í í á³ Ĩ³ Ĩ³ Ý»éáoĀUáoYŸ ³ Ĩ³ ³ N³ Ũi íáoU ħ è»é³ Ĩ³ Ý Náfáí Ç UÇçáoái, ³ ÚÉ ¹»áũ»ñáoU -ine ³ Ĩ³ ÝóÇ UÇçáoái: ÚU³ Ý Ĩ³ ³ Ĩ³ ³ YU³ Ý á³ Ĩ³ ³ éÁ Ý³ N³ Ú³ ñáoU ħ ³ ÚY N³ Ý. ³ Ú³ YüÁ, áñĀ Áéi Ĩ³ YáYÇ è»é³ Ĩ³ Ý Náfáí í Ĩ³ Ĩ³ Ĩ³ Ĩ³ ááoUÁ áñi ũ ħ N³ Ú³ Ó³ ÚYÇ Çñ Ĩ³ óU³ ÉÇ Nñi Çñ íñ³ Ĩ³ ñ»éáí í»ñÇYÇè Náfáí ³ ÚÇY óáoóčĀĀ, Nñi Ĩ³ μ³ ñ »ñĪ áó Náfáí Y»ñÇ í»ñÇ³ í áñáo- ĀUáoYŸ»ñÇ ÍáoU ³ ÍáoUŸ»ñÇÓ Éáoè³ ÷»éáo Yá³ Ĩ³ Ĩ³ Íáí³ ³ U¹ ¹»áũ»ñáoU

²⁶⁶ °Ā», ÇN³ nĩ», áon³ nĩ »ñ»YÇ áñáĀ Á»ü Náfáí Y»ñÇ Náfáí Y³ Ĩ³ Áí Ç -(i)áše í»ñÇ³ íáñáoĀU³ Ý U»Ç -(i)aze ÁYĀ»ñóU³ Ũi áñ éY»Yü N³ U»ñ»YÇ N³ Ú³ YU³ Ý -(»)ó í»ñÇ³ íáñáoĀUáoYĀ: ó-Y μ³ ó³ Ĩ³ ÚáoU ħ Ý³ Ĩ³ áon³ nĩ »ñ»YÇ ÉáY³ ñNU³ Ý N³ Ú³ Ĩ³ ñ. áou (ĩ »è μ³ U»ñÇY í»ñ³ μ»ñáo μ³ ÁYáoU), Ĩ³ ³ U»Y³ ÚY N³ Ĩ³ Ý³ Ĩ³ Ý³ YáoU³ Ũi ³ U¹ BñÇ³ YáoU N³ Y¹»è ħ »ĪÉ Çñ NÇY: ĤáoU ³ Ĩ³ ÝóÇ Ĩ³ Ý (μ³ é³ Ĩ³ Ĩ³ Ú³ Ĩ³ Ý) ³ ñĀ»úáí, áñĀ Ĩ³ Ĩ³ Ũi³ Ĩ³ Ĩ³ ÚÇ B³ ñú áon³ ñ- Ĩ³ Ĩ³ Ý³ μ³ é»ñáoU (ĩ »è Ĩ³ Ĩ³ Ĩ³ 2): ² Ue Ú³ èÇY Ĩ³ »è Ý³ Ĩ³ ¶.æ³ NáoU³ Y, 1988, ħÇ 150:

²⁶⁷ Г.Меликишвили, 1964, ħÇ 63:

²⁶⁸ Āñ³ Ĩ³ YáoU ³ Ue ũñÇY³ ÍáoU. áñĪ áou»Yü Ĩ³ Ĩ³ Ý³ Náfáí í Ĩ³ Ĩ³ Ĩ³ kuruni/e ŠĪáoU! »ĩ ³ Ĩ³ náóĀU³ Ý Nñi, áñĀ N³ Ý¹»è ħ. ³ ÉÇè -ia í»ñÇ³ íáñáoĀU³ Ũi. áU³ Ĩ³ ÝÇ (»ĩ ³ Ĩ³ náóĀU³ Ý ÉY¹ñÇ) Nñi: ² Ue Ĩ³ ÚÉ »ĩ ³ Ĩ³ náóĀUáoYŸ»ñÇ Ĩ³ Yñ³ Ýó. áñĪ³ íáoĀU³ Ý Ú³ èÇY Ĩ³ »è Ĩ³ Ĩ³ IV.3 Ĩ³ Ĩ³ 2:

ā³i ī³ý»faoÄÜaoÝÝ ³nī ³N³Üi íáoÜ ¿ -ini ³Í³ÝoÇ UÇçaóái: Aëi
 ü³ÝÇ añ aó³³ íañí ³Í Náfái Ç »½. ĀÇí Á ½aonĪ ¿ añ''¿ Náfái ³UÇÝ óáoÇaÇ,
 ³ā³ ³Üë ¹»āuáoÜ ÝÜ³Ý íáoī ³ÍáoÜ āÇ ³é³Ç³ÝáoÜ. N»i''³μ³ñ ā³i -
 ī³Ý»faoÄÜaoÝÝ ³nī ³N³Üi íáoÜ ¿ è»é³Í³Ý Náfáiáf: Ð»i ³. ³ÜáoÜ
 ¶.i ÇĒ»ÉÜA²⁶⁹ Ü»ñĀ»ó ³Üë ī »è³Í»i Á āÝ¹»fái, añ aon³nī »ñ»ÝáoÜ
 · aÜáoÄÜaoÝ ááoÝÇ ā³i ī³Ý»faoÄÜ³Ý -ine ³Í³Ýó '' añ Ā» aon³ñ-
 ī »ñ»ÝáoÜ, Ā» ÉáoéÇ»ñ»ÝáoÜ · aÜáoÄÜaoÝ ááoÝÇ N³i ī³ óáoóÇaÇ (³ÜèÇÝüÝ
 è»é³Í³Ý Náfáiáf ¹ñí ³Í Ēñ³ oÜ³Ý) '' N³i ī³ oÜ³ÉÇ N³Ü³ Ó³ ÜÝ»óÜ³Ý
 N³i áoĪ Ó'', Aëi añÇ μáfāñ ³ÜÝ ¹»āu»ñáoÜ, »ñμ N³i ī³ oÜ³ÉÁ ¹ñí ³Í ¿
 añ''¿ Ā»ü Náfáiáf í³Ü Ná. Ý³ÍÇ ááoÖ³Í³Ýáf, N³i ī³ óáoóÇā N³Ü³ -
 Ó³ ÜÝáoÜ ¿ í»ñÇÝÇĒ N»i N³i áoĪ í³ñ.áf: Aëi ³Ü ī³ñ.Ç N³i -
 ī³ oÜ³ÉÇ Náfái ³UÇÝ óáoóÇā ÷ aÉ³Ýóí áoÜ ¿ N³i ī³ óáoóÇaÇÝ í»ñÇÝÇè
 íñ³ N³Ü³ Ó³ ÜÝ»óÜ³Ý N³i áoĪ B³ŌI³ āáo Ü³ èÝÇÍÇ (»½³ÍÇ ĀíÇ
 N³Ü³ñ -n(e)²⁷⁰, Çëi Ná. Ý³ÍÇÇ -na-) N³í í»fáoÜÇó N»i á: AÝāā»è
 °Ĥal-di-i i-a-ra-ni ši-di-iš-tú-ni ŠĒ³É¹ÇÇ ā³i ī³Ý¹³ -
 ÝÁ í³ éáóó»óĪ, °Me-nu-a-i pi-li ti-ni ŠŌÇÝáo³ UÇ çñ³ Ýóü (¿
 ³ÝáoÝÁ (Ýñ³)Ī, μ³Ōó °Ĥal-di-ni-ni al-su-i-ši-ni (°Ĥaldi-
 =i=ni=ni alsuiši=ni) ŠĒ³É¹ÇÇ Ü»ÍáoÄÜ³ ÜμĪ, [d]Ĥal-di-ni-e
 ba-du-si-e DUB-t[e te-r]u-ú-bi (°Ĥaldi=i=ni=e badu-
 si=e...), °Ĥal-di-ni-a-ú-e BE.LI^{MEŠ} (°Ĥaldi=i=na=ue
 BE.LI=*ue) ŠĒ³É¹ÇÇ ½»Ýü»ñÇÝĪ '' ³ÜÝ²⁷¹: Ö³ëi añ»Ý ³ÜÝ ī³ -
 ñ³ÝÇ³ í Çā ¹»ñ ¿ É³ ÓáoÜ N³i ī³ óáoóÇaÇ è»é³Í³Ý Náfái Ç máoÝ óáoóÇaÇ
 '' Çñ íñ³ ÁÝ¹áoÝ³ í N³i ī³ oÜ³ÉÇ Náfái ³UÇÝ í»ñÇ³ í añáoÄÜ³Ý UÇÇ''
 Aëi ¶.i ÇĒ»ÉÜÇ ÝáoÜÝ ā³i ī³ñÝ ¿ Ý³''³ÜÝ ¹»āu»ñáoÜ, »ñμ Ēñ³ óáoÜÁ
 ¹ñí ³Í ā¿ è»é³Í³Ý Náfáiáf, μ³Ōó ëi ³ÝáoÜ ¿ ā³i ī³Ý»faoÄÜ³Ý -ñi (-
 ñe) ³Í³ÝóÁ, ÇÝāā»è °Rusa-ni Argišti-ñi (áoÖ. Náfái), μ³Ōó^a
 °Rusa-i Argišti-ñi-ni-i (è»é. Náfái), °Išpuini-e °dSar-
 diri-ñini-e (í ñ. Náfái): ²ÜëāÇéáí Ý³ Ü»ñÁáoÜ ¿ aon³ñi »ñ»ÝáoÜ -
 ñi''-ñini (-ñe,-ñine) ³Í³ÝóÝ»ñÇ UÇ³ Ā³Ü³Ý³íÜ³ · aÜáoÄÜaoÝÁ^a
 í»ñÇÝÇè -ne ī ³ñÇ Ü»ç ī »èÝ»fái í»ñáÝBÜ³É B³ŌI³ āáo Ü³ èÝÇÍÇÝ:

²⁶⁹ í »è Г.Вильгельм, ДВ, 5, 1988, ¿Ç 93-132:

²⁷⁰ ¶.i ÇĒ»ÉÜA ÉáoéÇ»ñ»ÝÇ N³Ü³ñ ³Ü ī³ èÝÇÍÇ ¿ N³Ü³ñáoÜ -ne-Ý' aon³ñi »ñ»ÝÇ N³Ü³ñ N³noÁ ÁáoÝ»fái ³ÝāñāB -ne- í³Ü -ni- [ДВ, 5, 1988, ¿Ç 122 [³Ý. 42]: Ð»i ³. ³ÜáoÜ ÝáoÜ ¿ UÇ³ ÜÝ -ne-Ý [2004, ¿Ç 126]:

²⁷¹ ünÇÝ³ÍÝ»ñĀ»ñí ³Í »Ý¶.i ÇĒ»ÉÜÇ ÝBí ³Í ³BÉ³i áoÄÜaoÝÇó (í »è [³Ý. 269):

2 Y¹ñ³ 13 eY³ fáí Øñ»ñÇ , é³ Y Ñ³ Ûí Ç 3 ñÓ³ Y³. ñáoÁúáoYáoÙ í 1³ Ûí 3 Í³
^{AB}su-i-ni-na-ú-e DINGIR, ^{URU}Qu-me-nu-na-ú-e DINGIR,
^{KUR}e-ba-ni-n[a-ú-e] DINGIR .. 3 Ûé 1ñí³. Y»ñÇ, Ñ³ í 1³ á»è
^{md}[Sar₅-du-ri]²⁷²-i-na-ú-e DINGIR-i-e [KYKH 242 AI+AIU₉]
3 ñí 3 Ñ³ Ûí áoÁÚ³ YÁ³ Y³ ÑY³ ñ³ í áñ ç Ñ³ Û³ ñáoÙ, áñ Ná· Y³ ÍÇ Ná fáí
á³ Ñ³ YçáØ Ñ³ í 1³ óáoÇCaÁ Áí áí aÇ Ñ³ Û³ Ó³ ÚYáoÙ »½³ ÍÇ Áí áí 1ñí³ Í³
Ñ³ í 1³ óú³ ÉÇ Ñ»í` áí 3 fáí, é³ Í³ ÚY, Ñ³ ñóÇ í »ñçY³ Í³ Y á³ í 3 è-
É³ YÁ²⁷³:

2. áon³ ñí »ñ»YáoÙ 3 YáoYY»ñÇ Ñ³ Û³ Ó³ ÚY»óÙ³ YÁ í »ñ³ µ»ñáØ áñáB
1Çí 3 ñí áoÙY»ñ: ¶.ì ÇEñ»ÉUÇ í »ñáYBU³ É í »éáoÁÚ³ Y 1ñáoÚÁ, áñÇY Ñ³ ñí
»Yú Ñ³ Û³ ñáoÙ 3 Y¹ñ³ 13 eY³ É, 13 -ñini(-ñine) 3 Í³ YóÇ · áúáoÁÚ³ Y
Ñ³ ñóY ç áon³ ñí »ñ»YáoÙ: Ú³ 3 Ûé 3 Í³ YóÇ -ne µ³ Ø³ 1ñçáÁ YáoÙY³ ó-
YáoÙ ç Ñ³ Û³ Ó³ ÚY»óÙ³ Y -n(e)- B³ Øí³ ááo Ú³ eYÇÍÇ Ñ»í , áñÁ, ÇYá-
á»è YBí »ó í »ñÁ, Ñ³ í 1³ óáoÇCa-Ñ³ í 1³ óú³ É Í³ á³ Í óáoÁúáoYY»ñáoÙ
Ñ³ í »í fáí áoÙ ç Ñ³ í 1³ óáoÇCaÇY³ Y³ É áñ¹ »fáí í »ñçÇYÇè í ñ³ ÷ áÉ³ Yóí áØ
Ñ³ í 1³ óú³ ÉÇ Ná fáí 3 ÚÇY óáoÇCaÇY³ 3 Ú¹ áÇeáí 1³ í 3 ñ»fáí »ñí áo
Ná fáí 3 ÚÇY óáoÇCaY»ñÇ í 3 ñ³ Yç³ í Ú³ Y 1»ñ: Áeí ¶.ì ÇEñ»ÉUÇ^a YáoÙY
á³ í 1³ »ñY ç 3 éí³ Y³ .. -ñi-áí 1³ ½Úí 3 Í í »Ø³ YáoYY»ñÇ .. Ñ³ Û³ YáoY-
Y»ñÇ 1»áúáoÙ, »Á í »ñçÇY³ »ñè Ñ³ Y¹ »è »Y · 3 Çè éñ³ óÚ³ Y 1»ñáoÙ ..
Çñ»Yó í ñ³ Í náóÙ »Y éñ³ óú³ ÉÇ Ná fáí 3 ÚÇY í »ñç³ í áñáoÁúáoYÁ, AY¹ áñáoÙ,
ÇYáá»è .. Y³ É áñ¹ áoÙ, ÚÇ³ ÚY Ná· Y³ ÍÇ áoØ³ Í³ Y .. Á»ú Ná fáí Y»ñÇ
1»áúáoÙ: 2 é³ ÇÇY Ñ³ Û³ óúÇó 3 Ûé áY¹ áoÚÁ 1³ ñí »è Á» ÑÇÚY³ í áñí áoÙ ç
Çñ Í áØÚÇó µ»ñí áØ ùñÇY³ ÍY»ñáí` ^mRusa-ni ^mArgišti-ñi Şèáóè³ Y
2ñ· ÇBí ÇÇ áñ¹ÇY! (áoØ. Ná fáí), ^mIşpuini-e ^mSardure-ñini-e
ŞEÁááoÇYÇÇY²ñ· ÇBí ÇÇ áñ¹áoY! (í ñ³ Í. Ná fáí), ^mRusa-i ^mArgişte-
ñin-ei Şèáóè³ ÚÇ 2ñ· ÇBí ÇÇ áñ¹áo! (è»é. Ná fáí), áñáYáoÙ éñ³ óáoÚÁ
(í í Ú³ É 1»áúáoÙ Ñ³ Û³ YáoYY»ñÁ) Çéí³ á»è eí 3 YáoÙ ç -ñi í »ñç³ í á-
ñáoÁúáoYÁ µáfáñ 3 ÚY 1»áú»ñáoÙ, »ñµ éñ³ óú³ ÉÁ 1ñí³ Í ç ½. ÁíÇ áoØ³ -
Í³ Y Ná fáí áí, .. -ñin-` Á»ú Ná fáí Y»ñÇ 1»áúáoÙ²⁷⁴: é³ Í³ ÚY áon³ ñí 3 -

²⁷² ÚÚ³ Y ÚY³ µ³ YÚ³ Y 1»áúáoÙ 3 ÍYÑ³ Ûí áñ»Y á»í ù í »ñ³ 1³ Y· Y»é ^{md}[Sar₅-du-ri-ñi]-i-na-ú-e` »YÁ³ 1ñ»fáí, áñ ÉáéUA ú³ Ó³ úÇ (1ñí áoÙ ç Ná· Áí áí) .. áá Á» 3 YOC Ú³ eÇY ç:

²⁷³ Г. Вильгелм, 1988, çç 123, í 3 Y. 51:

²⁷⁴ Á· Ú³ í áYáí A YÚ³ Y µ³ BÉáoUA µ³ ó³ í náóÙ ç Yñ³ Yáí, áñ -ñe 3 Í³ Yóáí 1³ ½Úí 3 Í ç Í³ Y³ Y»ñÇ · áÚ³ Í³ YÇ Ñ»í · áñ Í³ í áóÁÚ³ Y 1»áúáoÙ -ne Ná¹ A ÍÇñ³ éí áoÙ ç Ú³ í 3 Y· 3 Ú³ é³ ÇÇY 1»áúáoÙ 3 Yí³ Y í ñ³, Çéí »ñí náñ¹ áoÙ 3 Í³ Í³ YÇ [1971, çç 100, í 3 Y. 104]:

Í 3 Ý í »ùei »náoU -hē(-hī-) 3 Í 3 ÝóÁ ÁÝ1Ñ3 Ýñ3 à»è ÚÇβí í Í 3 Úí 3 Í
 ħ -hīne/i- í 3 ħm»ñ3 Íáí máfáñ 3 ÚÝ 1»àù»náoU, »ñm ei 3 ÝáoU ħ Náfaí
 í 3 ÚÇÝ án`Çó» í »ñç3 í ánaóÁUáoÝ 3 ÝÍ 3 Ē Ý3 Ē3 13 éáoÁUáoÝáoU Ýñ3
 áóÝ»ó3 Í 1ÇñúÇó (3 ÝÍ 3 Ē í 3 Ú Í 3 à3 Í óí 3 Í Ñ3 Ý1»è . 3 faó)275, ÇÝá-
 à»è` uš-ta-di ^{KUR}A-be-li-a-ni-hī-ni-e-di (ušta=di ^{KUR}A-
 beliane=hīn(e)=edi), uš-ta-a-di ^{KUR}E-ri-a-hī-ni-e-d[i]
 (...^{KUR}Eria=hīn(e)=edi) .. 3 ÚEÝ: Ð3 Í 3 é3 Í à3 ñ3 . 3 ÚáoU à»í ù ħ
 ĒÇÝ»ñ *^{KUR}Abeliane=hē(e)di, *^{KUR}Eria=hē(e)di .. 3 ÚEÝ: ØÇÝá1»é,
 ÇÝáà»è 3 ñ1»Ý YB»óÇÝù, 3 Ú1 àÇèÇ í Í 3 ÚáoÁUáoÝÝ»ñ áón3 ñí 3 Í 3 Ý
 í »ùei »náoU ÁÝ1Ñ3 Ýñ3 à»è . áUáoÁUáoÝ ááoÝÝ: ÆEí` uš-ta-a-di
^{KUR}Ū-e-li-ku-hī-ni-ni-e ^{KUR}e-ba-ni-i-e-di (...^{KUR}Ūeliku-
 =hīni=n(e)=e ^{KUR}ebani=i(e)=edi) .. 3 ÚE ÝU3 Ý3 í Çà 3 ñí 3 Ñ3 Ú-
 í áóÁUáoÝÝ»náoU, áñí »Ō -hē 3 Í 3 Ýóáí Í 3 ½Úí 3 Í Ēñ3 óáoUÁ Náfaíáí
 Ñ3 Ú3 Ó3 ÚÝáoU ħ Ēñ3 óU3 ĒÇ Ñ»í , í Í 3 Úí 3 Í »Ý ÇÝáà»è -hī--ÇÝ Ñ3 çán1áó
 -ne/i--Ý, 3 ÚÝáà»è ħ Ē3 Ú3 Ó3 ÚÝáoÁU3 Ý -n(e)- Ú3 eÝÇÍÁ: 3 óÇ 3 Ú1,
 -hīne í 3 ħm»ñ3 ÍÁ 3 éí 3 ħ Ý3 .. 3 ÝÍ 3 Ē3 µ3 ñ . áñÍ 3 Í áó -túhī(ne)
 3 Í 3 ÝóÇ Í 3 ½ÚáoU, ÇÝáà»è Ý3 .. óáoó3 Í 3 Ý 1»ñ3 ÝáoÝÝ»ñÇ .. Ýñ3 ÝóÇó
 Í 3 ½Úí 3 Í Ó»náoU: 2ÚèàÇéáí, ÚÝáoU ħ »ÝÁ3 1ñ»É, áñ áón3 ñí »ñ»ÝáoU
 Çéí3 à»è 3 éí 3 »Ý ÇÝáà»è -hē/-hī-, 3 ÚÝáà»è ħ ħine/i-
 3 Í 3 ÝóÝ»ñÁ (-hīne/i--Ý Ú3 eÝ3 í áñ3 à»è Ñ3 Ý1»è ħ . 3 ĒÇè máfáñ 3 ÚÝ
 1»àù»náoU, »ñm éáoUÝ 3 Í 3 Ýóáí Í 3 ½Úí 3 Í µ3 éÁ, 3 ÝÍ 3 Ē3 Ý3 Ē3 13 éáo-
 ÁUáoÝáoU áóÝ»ó3 Í Çñ 1ÇñúÇó, ei 3 ÝáoU ħ án` ħ Náfaí 3 ÚÇÝ í »ñç3 í ánaó-
 ÁUáoÝ): 3 ó3 éí 3 Í àħ, áñ -hīne/i- 3 Í 3 ÝóÇ -ne/i- í 3 ñnÁ Í 3 . áóU ħ
 Ñ3 Ú3 Ó3 ÚÝ»óU3 Ý -n(e)- Ú3 eÝÇÍ Çó .. Í 3 í 3 náoU ħ ÝáoUÝ 1»ñÁ, ÇÝá áñ
 -n(e)-Ý í 3 à»éfaí -hē-Ý Náfaí 3 ÚÇÝ óáoóÇ Ñ»í : ÆEí ÇÝáà»è óáoUó »Ý
 í 3 ĒÇè ^{KUR}Ūeliku=hīni=n(e)=e ^{KUR}ebani=i(e)=edi .. 3 ÚE
 ÝU3 Ý3 í Çà 3 ñí 3 Ñ3 Úí áóÁUáoÝÝ»ñÁ (í »è í »ñÁ), ēñ3 Ýù »ñí áóéÝ ħ ħ
 í 3 náó »Ý Ñ3 Ý1»è . 3 Ē ÚÇ3 Á3 Ú3 Ý3 í Ñ3 çán1»faí Ú»Í Á ÚUáoéÇÝ:

3. 2 ÝáoÝÝ»ñÇ Ñ3 Ú3 Ó3 ÚÝ»óáoUÁ Ñ3 Ú»ñ»ÝáoU .. Ñ3 Ú3 1 náoUÁ áón3 ñí »-
 ñ»YÇ Ñ»í : Ð3 Ú»ñ»ÝáoU 3 Ýí 3 Ý3 Í 3 Ý Ēñ3 óáoUÁ, ÇÝáà»è áñ áón3 ñí »ñ»-
 ÝáoU, Náfaí áí .. Áí áí ÑÇÚÝ3 Í 3 ÝáoU Ñ3 Ú3 Ó3 ÚÝáoU ħ Çñ Ēñ3 óU3 ĒÇ Ñ»í :
 2 Úei »Ō 3 é3 í »É 3 Í Ý3 éáo í 3 ħm»náoÁUáoÝÁ, Ñ3 í Í 3 óáoóÇÇà .. Ñ3 í -

275 2Úè »ñ`áoUÁÁ ÝÍ 3 í »É ħ 1»è Æ.Ø»Ba3 ÝÇÝáíÁ: Ú3 . í ÝáoU ħ, áñ Çñ3 Í 3 Ý 3 Í 3 ÝóÁ -
 hīne-Ý ħ, áñÁ Í ánoÝáoU ħ í »ñç -ne-Ý, »Á» Ýñ3 Ý áÇ Ñ3 çán1áoU áñ` ħ Náfaí 3 ÚÇÝ í »ñç3 í ánaó-
 ÁUáoÝ [1958, ħÇ 91]:

ı́ 3 0U3 ƐÇ -n(e) - / -na- B3 0ı́ 3 ăă0 U3 eYÇıÇ UÇçăă0áı, N3 U3 03 U-
 Y»óU3 Y N3 i ă0ı ı́ 3 n. Ç 3 eı 3 Uăă0ĂUăă0YŸ ĺ ă0ñ3 nı »ñ»Yăă0U: Đ3 U»ñ»Yăă0U
 N3 i ı́ 3 óăă0ÇăĂ, ăñă»ë ı́ 3 YăY, ăç N3 U3 03 UYăă0U N3 i ı́ 3 0U3 ƐÇ N3 i , 3 UĒ
 N3 Yı»ë ĺ . 3 ƐÇë Çñ»Y N3 i ă0ı ı́ 3 e»é3 ı́ 3 Y Năfăı áı : Æeı »Ă» ăñăB ı»ăăU-
 năă0U N3 U3 03 UYăă0U ĺ , 3 ă3 3 UY ıănoYăă0U ĺ e»é3 ı́ 3 YÇ U3 eYÇıĂ
 ÷ ăĒ3 n»YĂ eı 3 Y3 Ɛfăı N3 i ı́ 3 0U3 ƐÇ Năfăı 3 UÇY ı»ñç3 ıănoĂUăă0YĂ
 3 e3 Yó ăñ»Çó» UÇç3 YıU3 Ɛ B3 0ı 3 ăă0 U3 eYÇıÇ: ØUăăe ıă0UÇó
 ă0B3 . n3 ı ĺ , ăñ N3 U»ñ»Yăă0U ăñăB ı3 e»ñç Năfăı U3 Y ĂYĂ3 óúăă0U N3 U3 -
 ă3 ı 3 eĒ3 Y Năfăı ı́ 3 »nı U3 eYÇıĂ ı3 e3 NÇUúUÇY N3 ı ı́ 3 ăă Ā»
 3 YUÇç3 ă»ë, 3 UĒ N3 ı ı́ 3 ƐU3 Ɛ Y U3 eYÇıÇ UÇçYăñıăă0U3 Uı, ÇYăă»ë Yă-
 ó3 - Ç Yă-ó3-Y-ĺ (÷ ăĒ3 Y3 ı́ 3 *Ç Yă-ó3-ĺ), e-U-3 - Ç e-
 U-3-Y-ĺ (÷ ăĒ3 Y3 ı́ 3 *Ç e-U-3-ĺ), U»-ú - Ç U»-Y-ĺ (÷ ăĒ3 Y3 ı́ 3
 *Ç U»-ĺ) " 3 UĒY: ¶. æ3 Năă0ıU3 YŸ 3 Yıñ3 ı3 eY3 Ɛfăı 3 UĒ »ñ»ăă0ĂÇY
 Yăă0U ĺ , ăñ Y-Y 3 Ueı »0 ă0YÇ 03 UY3 ıăñY»ñç ıă0ı 3 ıă0UĂ ı3 YĒă0
 ı»ñ276: °Ă» Yı 3 ı ĺ ă0Y»Y3 Yú, ăñ ă0ñ3 nı »ñ»YÇ Nă. Y3 ıÇ ĂıÇ N3 U3 -
 03 UY»óU3 Y -na- B3 0ı 3 ăă0 U3 eYÇıÇ -a- ı3 03 ıñçăÇ Uçç 3 ıY N3 U-
 ı ăñ»Y ă»ı ú ĺ ı ı́ 3 eY»Ē ă0ñ3 nı »ñ»YÇ Nă. Y3 ıÇăă0U3 Y -a- óăă0ÇăĂ,
 3 ă3 3 Yı 3 eı 3 ı́ 3 N3 U»ñ»YÇ ı»ñăYBU3 Ɛ Y U3 eYÇıĂ ı3 n»ƐÇ ĺ ı́ 3 ă»Ɛ
 ă0ñ3 nı »ñ»YÇ N3 U3 03 UY»óU3 Y -n(e)- U3 eYÇıÇ N3 i , ăñăYú »ñ-
 ıăăeY ĺ Ɛñ3 ı́ 3 Y3 óYăă0U »Y YU3 Y3 ı ĺ ă . ăñı 3 eăă0Ă:

11.3 „ñ3 Yăă0YŸñ

ă0ñ3 nı »ñ»Yăă0U ı»ñ3 Yăă0YŸñĂ NÇUŸ3 ı3 Yăă0U N3 Yı»ë »Y . 3 ƐÇë
 ăñă»ë 3 Yı 3 Ē ı3 e»ñ: ØÇ`Yăă0Y Ă3 U3 Y3 ı3 óăă03 ı3 Y, eı 3 ó3 ı3 Y " 3
 3 YÓY3 ı3 Y ăñăB ı»ñ3 Yăă0YŸñ N3 Yı»ë »Y . 3 ƐÇë ıóăă0ĂÇ ı ı»eúáı`
 N3 ı ı́ 3 Ɛfăı ı 3 nı»ñ ĒăeüÇ U3 e»ñçY ı»ñçÇó277: Ø3 eY3 . Çı 3 ı3 Y
 . n3 ı3 Yăă0ĂUăă0Yăă0U ă0ñ3 nı »ñ»Yăă0U 3 e3 YÓY3 óıăă0U »Y 3 YÓY3 ı3 Y,
 eı 3 ó3 ı3 Y, óăă03 ı3 Y, ăñăBU3 Ɛ, N3 n3 ı»ñ3 ı3 Y " 3 YăñăB ı»ñ3 Yăă0Y-
 Y»ñĂ278: ØYŸ3 nı ıYú ıñ3 Yú 3 e3 YÓÇY-3 e3 YÓÇY:

276 ı ı»ë Г.Джаукян, 1982, ĺç 148:

277 2 UĒ »ñ»ăă0ĂĂ N3 ı ă0ı ĺ Y3 " N3 U»ñ»YÇY3 Ç ıUĒ e, ı , Y ı»ñ3 Yı 3 Y3 ı3 Y Năı»ñç,
 ăñăYU 3 nı 3 N3 Uı ăă0U »Y óăă03 ı3 Y, eı 3 ó3 ı3 Y " 3 YÓY3 ı3 Y ı»ñ3 Yăă0YŸñç ÇU3 eı : 2 UĒ
 U3 eY ı ı»ë ¶. Ö3 ÷ 3 YóU3 Y, 1940, ĺç 25:

278 ă0ñ3 nı »ñ»YÇ ı»ñ3 Yăă0YŸñç U3 eÇY N3 Y. 3 U3 Yăñ»Y ı ı»ë Г.Меликишвили, 1960, ĺç
 60-64; 1964, ĺç 40-44; I.Diakonoff, 1971, ĺç 107-113; И.Дьяконов, 1979, ĺç 65-67; М.Хачикян,
 1985, ĺç 79-80; G.Wilhelm, 2004, ĺç 127-128: „ñ3 Yăă0YŸñçY U»ñ ıă0UÇó ı ıăă0 N3 U3 eăı
 ı ı»ñ3 n3 ıñ3 YúĂ NÇUŸ3 ı3 Yăă0U NÇUŸı ı ı ĺ ı ı»ñăYBU3 Ɛ 3 0ıUănoY»ñç ı n3 :

1. 2 YÓY3 Ī3 Y: ĭ ĩ3 ūr3 ĩ ĭ ŪÇ3 ŪY »½3 ĪÇ ĀĪÇ 3 é3 çÇY .. »ññāñ1
1»UuáóU:

ieše [yes] Š»è!; 2 é3 çÇY 1»UùÇ »½3 ĪÇ ĀĪÇ 3 YÓY3 Ī3 Y 1»ñ3-
YáoY, ānĀ ĩĪ3 ūr3 ĩ ĭ 3 YóáŌ3 Ī3 Y μ3 Ū»ñÇ éáŋμŪĪĪ Ć 1»ñáóU (ĭñ- 3 ĩ ĆĪ
ŊáfáĪ), ūñÇY3 Ī` ieše ini pile agube Š»è çñ3 Yóu-Ÿ 3 YóĪ3 óñÇ!;
Đ3 Ū3 á3 ĩ 3 èĒ3 YáoU ĭ Ŋ3 Ū. »½3 ĪÇ ĀĪÇ 3 é3 çÇY 1»UùÇ »è Š»è!
3 YÓY3 Ī3 Y 1»ñ3 YĪ 3 YÁ²⁷⁹:

-me ŠÇYŌ!; 2 é3 çÇY 1»UùÇ 3 YÓY3 Ī3 Y 1»ñ3 YĪ 3 Y3 Ī3 Y Ū3 éYÇĪ ĭ,
Ī3 náŌ ĭ 3 ½3 Ī āñ»Y Ŋ3 Ī »ĪĪ »Ī Y3 Ē3 13 éáŋŪ3 Y ĩ 3 ñμ»ñ 3 YĪ3 ŪY»ñÇY
(»YĀ3 Ī3 ŪÇY, ěĪ āñá- Ū3 ĒÇY (μ3 ŪÇY), ěñ3 óŪ3 YA): ŪñÇY3 Ī` iu ^dĥal-
diš=me LUGĀL-tuĥe arune Š»ñμ Ē3 ĒĪÁ-ÇYŌ 3 ñŪ3 ŪáŋŪáŋŪĪ ĪĪ »Ō!
.. iu=me ^dĥal-diše LUGĀL-tuĥe arune Š»ñμ-ÇYŌ Ē3 ĒĪÁ 3 ñŪ3-
ŪáŋŪáŋŪĪ ĪĪ »Ō!, ^dĥal-diš=me ušĥanune ŠĒ3 ĒĪÁ-ÇYŌ YĪÇñ»Ō (±)! ..
ušĥanu=me ^dĥal-diše EN-še ŠYĪÇñ»Ō-ÇYŌ(±) Ē3 ĒĪÁ ĪĪ »ñĀ!;
¶.æ3 ŊáŋĪ Ū3 YŸ 3 Ūè Ū3 éYÇĪĀ Ŋ3 Ū»Ū3 ĪĪ áŌU ĭ ŊY1»Īñáá3 Ī3 Y 1-ÇY
1»UùÇ 3 YÓY3 Ī3 Y 1»ñ3 YĪ 3 Y Ā»Ū ŊáfáĪ Y»ñÇ * (e)me ŊÇŪùÇ Ŋ»Ī (āñÇŌ
áŋY»YŪ Ŋ3 Ū. 3 é3 çÇY 1»UùÇ ÇŪ, ÇYŌ, Çè 3 YÓY3 Ī3 Y 1»ñ3 YáoY»ñĀ)
[1985, ĭÇ 365; 1988, ĭÇ 139]:

mane ŠY3 Ī; 0 ññāñ1 1»UùÇ »½3 ĪÇ ĀĪÇ 3 YÓY3 Ī3 Y 1»ñ3 YáoY ĭ ..
ĪĪ3 ūr3 ĩ ĭ ŪÇ3 ŪY áŋŌŌ3 Ī3 Y (μ3 ó3 ñŌ3 Ī) ŊáfáĪĪĪ` mane ĪĪ »èuáĪ²⁸⁰.
éáĪ āñ3 μ3 ñ 3 Ūè 1»ñ3 YáoYĀ Ī3 áĪ áŌU ĭ ĒáŋéÇ»ñ»YÇ »ññāñ1 1»UùÇ
mana óáŋŌ3 Ī3 Y 1»ñ3 YĪ 3 Y Ŋ»Ī [ĪĪ »è **И. Дьяконов**, 1963, ĭÇ 89; **М.
Хачикян**, 1985, ĭÇ 47; **Н.Арутюнян**, 2001(КУКН), ĭÇ 453 .. 3 ŪĒY]; 2 ŪY
Ŋ3 Ū»ñ»YÇ Ŋ»Ī ĭá. 3 Ŋ»é ááŋŪÇ: Đ3 Ū»ñ»YĀ, ÇYáá»è .. ŊY1»Īñáá3 Ī3 Y
Y3 Ē3 ĒĪ»áŋŪ, »ññāñ1 1»UùÇ Ŋ3 Ū3 ñ 3 YÓY3 Ī3 Y 1»ñ3 YáoY ááŋŪÇ .. 3 ŪĪ
Yá3 Ī Ī3 ĪĪĪ . āñĪ3 Ī áŌU ĭ »ññāñ1 1»UùÇ Y3 óáŋŌ3 Ī3 Y 1»ñ3 YáoYĀ²⁸¹:

²⁷⁹ ĪĪ »è **A.Mordtmann**, ZDMG, Bd, XXVI, 1872, ĭÇ 255; **J.Sandalgian**, ĭÇ 370 .. 3 ŪĒY: āñāB
Ŋ»Ī 3 ĭáĪ áŋŪ»ñ 3 ŪY Ŋ3 Ū»Ū3 ĪĪ áŌU »Y Ēáŋé. iste (áŋŌŌ. ŊáfáĪ) /izas (ĭñ. ŊáfáĪ) YáoYÇ-
Ū3 ěĪ 1»ñ3 YĪ 3 Y Ŋ»Ī . ĪĪ »è **У.2ĪáYŌ**, 1972, ĭÇ 269; **М.Хачикян**, 1985, ĭÇ 49; **Н.Арутюнян**,
2001(КУКН), ĭÇ 448 3 ŪĒY:

²⁸⁰ Ū. ŪñÇĪñÇĒĀ éáŋŪ 1»ñ3 YĪ 3 Y 3 ñŪ3 ĪĪ Y ĭ Ŋ3 Ū3 náŋŪ ma-Y [1933, ĭÇ 17]:

²⁸¹ ŪŪ3 Y á3 ĪĪĪ ĭ Y3 .. ĒáŋéÇ»ñ»YáoU, āñĪ »Ō 3 ŪĪ Yá3 Ī3 ĪĪĪ ŊÇŪY3 Ī3 YáoU
. āñĪ3 ĪĪ áŋŪ ĭ mane/a óáŋŌ3 Ī3 Y 3 YĪ3 Ē 1»ñ3 YáoYĀ Ī3 Ū -na Ū3 éYÇĪĀ: 1 »ñÇÇYe ŊŪŪĪ .
Ŋ3 Ū»ñ»YÇ »ññāñ1 1»UùÇ Y3 óáŋŌ3 Ī3 Y/3 YÓY3 Ī3 Y 1»ñ3 YĪ 3 Y .. -Y 1»ñ3 YĪ 3 Y3 Ī3 Y ŊáĪÇ
(ěĪ 3 ó3 Ī3 Y .. 3 YÓY3 Ī3 Y ÇŪ3 ěĪĪ ĪĪ) Ŋ»Ī :

20E NÝ3 ñ3 í añ 3 YÓY3 Í3 Ý 1»ñ3 YáoYÝ»ñ: ì »ñç»ñë Ø. ¶Çñµ3 ÉA²⁸²
 Í3 ní Çù Ñ3 Ùr Ý»ó, añ ÁÁ÷áò½3 í3 ÚÇ 3 ñÓ3 Ý3. ñáoÁúáoYáoÙ í3 Ùr 3 Í
 áon3 ñi . ištedi µ3 eÇÝ 3 éaon3 Í3 Ý í 3 ñµ»ñ3 ÍáoÙ Ñ3 Ú3 á3 í 3 è-
 É3 YáoÙ ¿ anaku-Y (3 é3 çÇÝ 1»UúÇ 3 YÓY3 Í3 Ý 1»ñ3 YáoY) Ş»è! YB3-
 Y3 ÍáoÁÚ3 Ùµ, aňÝ ÁY1áoYáoÙ »Ý Ý3 .. Ø.é3 éíÇÝÇÝ²⁸³ .. ¶.í ÇÉÑ»ÉÚA²⁸⁴.
 ¶.Ø»éÇùÇBí ÇÉÇÝ 3 Ùí YáoÙÝ 3 ñÓ3 Ý3. ñáoÁúáoYáoÙ ištedi-Ç 3 éaon3-
 Í3 Ý ½áo. 3 Ñ»éÝ ¿ Ñ3 Ú3 ñáoÙ 3 éaon. erēbu ŞÙr Ý»É. . 3 É! µ3 ÚA²⁸⁵, Çéí
 Ù. ØúáYÇ. A²⁸⁶, Çñ Ñ»ñÁÇÝ, ištedi-Y Á3 ñ. Ú3 YáoÙ ¿ ŞÑ3 á»á, Bí 3 á!`
 áµ3 ó3 é»éáí í »ñçÇÝÇè í3 áÁ ištini Ş3 Ùeí »Ø! Ú3 Íµ3 ÚÇ Ñ»í :
 Ú.Ð3 ñáoÁúáoYú3 YÁ 3 ÚY YáoÙÝá»è í3 ááoÙ ¿ išti-ni-Ç Ñ»í` èñ3 Úç
 í »èY»éáí Ñ3 Ù. 3 eí (Y) Ş3 Ùeí »Ø! Ú3 Íµ3 ÚA²⁸⁷. Áeí µ3 é3 í »ñçÇ -edi-Y
 Ý3 Ñ3 Ú3 ñáoÙ ¿ áon3 ñi »ñ»ÝÇ áoØ`áñ3 Í3 Ý ÑáéáíÇ óáoóÇá µ3 éÁ
 3 ÚµáÓçáoÁÚ3 Ùµ Á3 ñ. Ú3 Ý»éáí Ş3 Ùeí »Ø(±), 1»áÇ 3 Ùeí »Ø(±): ì »ñç»ñë
 í »ñeí ÇÝ 3 Y1ñ3 13 éY3 éáí 3 Ùe Ñ3 ñóÇÝ .. áá 3 é3 Yó ÑÇUúÇ Ú»ñÁ»éáí
 Ø.¶Çñµ3 ÉÇ 3 é3 ç3 ñíÁ` Y3 ÍñíÇÝ í »ñ3 Ñ3 eí 3 í »É ¿ Çñ í »è3 Í»í A²⁸⁸.
 Ø»Yú YáoÙÝá»è Ñ3 Í3 Í3 Ý»ú á3 Bí á3 Ý»éáó Ú.Ð3 ñáoÁúáoYú3 YÇ í »è3-
 Í»í Á, ÚÇ`YáoÙÝ Á3 Ú3 Y3 Í áò½áoÙ »Yú YB»É, añ é3 ñ1áoñÇÇ . 3 YÓ3 í 3 Y
 3 ñÓ3 Ý3. ñáoÁÚ3 Ý iš-te-(e)-di uš-ta-(a)-di ^{KUR}X-edi [KYKH
 241 A₂₂, E₈₋₄₈] í »èùÇ 1ñí 3. Y»ñáoÙ NÝ3 ñ3 í añ ¿, añ 3 ÚY Ñ3 Y1»è ¿ . 3 ÉÇè
 Á3 Ú3 Y3 ÍÇ Ú3 Íµ3 ÚÇ ÇÚ3 eí aí (Ñ3 Ù»ñ»YáoÙ 3 eí Ú3 Íµ3 ÚA áóYÇ ÇYáá»è
 í »ØÇ` Ş3 Ùeí »Ø, 3 Ùe 3 BÉ3 ññáoÙ!, 3 ÚYá»è ¿ É Á3 Ú3 Y3 ÍÇ` ŞY»ñí 3
 á3 ÑÇÝ, 3 Ùe Á3 Ú3 Y3 Í, ÑÇÚ3 | ÇÚ3 eí): áñá»è 3 eí3 ÍÇ ÑÇÚY3 í ánaóÙ
 YB»Yú 3 ÚY ÷ 3 eí Á, añ áon3 ñi 3 Í3 Ý í »ùeí »ñáoÙ, YÚ3 Y3 í Çá 3 ñi 3-
 Ñ3 Ùr áoÁúáoYÝ»ñáoÙ iš-te-(e)-di-Ç ÷ áÉ3 ñ»Ý Ñ3 ×3 É áóY»YáoÙ »Yú
 Á3 Ú3 Y3 ÍÇ ÇÚ3 eí aí Ñ3 Y1»è »íáo µ3 é»ñ/µ3 é3 Í3 á3 ÍáoÁúáoYÝ»ñ,
 ÇYáá»è` i-ku-ka-ni šá-a-li-e/MU/UD^{ME}-ni(e) ... uš-ta-di

²⁸² C.Girbal, Selbständige Pronomina der ersten Person Singular im urártaischen, "Kulturgeschichten: Altorientalistische Studien für Volkert Haas zum 65. Geburtstag", Saarbrücken, 2001, ¿Ç 139-144:

²⁸³ B.Andre-Salvini, M.Salvini, The Bilingual Stela of Rusa I from Movana. SMEA, 2002, fasc. XLIV/1, ¿Ç 10:

²⁸⁴ G.Wilhelm, 2004, ¿Ç 127-128:

²⁸⁵ Г.Меликишвили, 1960, ¿Ç 399:

²⁸⁶ F.König, 1957 (HchI), ¿Ç 122, ¶ 8, í áØ 14 .. Í3 Ý. 5:

²⁸⁷ Н.Арутюнян, ДВ, 4, ¿Ç 207-208:

²⁸⁸ í »è Ú.Ð3 ñáoÁúáoYú3 Ý, áon3 ñi »ñ»Ý ištedi µ3 eÇ eí áó. 3 µ3 YáoÁúáoYÁ, Ø»ñÓ. XXIV, 2005, ¿Ç 484-494:

š³ ðē YáóŸ ĭ 3 nĉ/Ā³ Ū³ Ÿ³ ĭ ... áóŸ`ání »óĉ! [KYKH 241 A₁₃, 22, E₂₀...], bi-du-ia-še uš-ta-(a)-di šĭ »ñ³ ĭ³ nŌČŸ áóŸ`ání »óĉ! [KYKH 241 C₃₅, F₁₂], me-ši-ni šá-a-li nu-na-di šŃ³ nĭĈ ĭ 3 náou »ĭ³! [KYKH 389₁₅] .. 3 ŪĚŸ: ÁŸ¹ ańáou, Ā³ Ū³ Ÿ³ ĭ Ā μYáńáBáŌ ĭ »ńáŸBŪ³ Ē μ³ é»nĉ/μ³ é³ ĭ³ á³ ĭ óáŌĀŌáŸŸ»nĉ N»ĭ ŪĈ³ éĈŸ iš-te-(e)-di-Ÿ áá ŪĈ³ Ÿ. 3 Ū ĭ ĭ³ Ū ĭ ĭ³ áĉ, ĈŸáĀ YáóŸŸá»ē áĈ ÉáéáŌ ĭ »nĉĈŸĈē 3 ŸŌŸ³ ĭ³ Ÿ¹ »ñ³ YáŸŸ ÉĈŸ»éáŌ ū. ĭ ĈŸŸ, ū³ ŸĈ áń, 3 ē»ŸŪ` *ikukane šále/MU ištedi uštadi - š*³ ðē YáóŸ ĭ 3 nĉ »ē áóŸ`ání »óĉ...! ĭ ĈáĈ 3 nĭ 3 N³ Ū ĭ áŌĀŌáŸŸ»ńĀ ŪĈ³ Ÿ. 3 Ū³ ŪŸ ēá³ ē»ĒĈ ĈŸŸ:

Ē. Ū³ ĭ áŸáĀ Ā .. Ø.É³ áĈĭŪ³ ŸĀ áóñ³ nĭ . ĭ »Ūē ĭ »ńáŌ Ū ĭ ĭ³ Ū ĭ 3 ĭ šuke μ³ éĀ²⁸⁹ N³ Ū³ náŌŪ »Ÿ áóñ³ nĭ »ñ»ŸĈ 3 é³ ĈĈŸ¹ »ŪŪĈ 3 ŸŌŸ³ ĭ³ Ÿ¹ »ñ³ Ÿ ĭ 3 Ÿ ĭ n³ ĭ³ ŸĈ Ō`Ā²⁹⁰: ¶. ĭ ĈĒŃ»ĒŪĀ²⁹¹ 3 ŪŸ N³ Ū³ náŌŪ ĭ YáŸŸ¹ »ñ³ Ÿ ĭ 3 Ÿ μ³ ó³ nŌ³ ĭ NáfáĀ, áńáĭ ĭ nĭ áŌŪ ĭ 3 ŸŌáŌ³ ĭ³ Ÿ μ³ Ū»nĉ ūμŪĭ ĭ Ā: Ø»½ 3 é³ ĭ »Ē N³ ĭ 3 Ÿ³ ĭ³ Ÿ ĭ Āĭ áŌŪ, áń šuke-Ÿ á»ĭ ū ĭ N³ Ū»Ū³ ĭ Ē ĭ i=nu=ke óáŌŌ³ ĭ³ Ÿ¹ »ñ³ Ÿ ĭ 3 Ÿ N»ĭ (ĈŸáá»ē áń áŸŸ»ŸŪ šu=se .. i=nu=se), ēñ³ ŪĈ ĭ »ēŸŸéĀĭ ŸŪ³ Ÿ³ ĭ Ĉá ŪĈ¹ »ñ³ YáŸŸ: ē³ ĭ³ ŪŸ áĈ μ³ ó³ éĭ³ ĭ, áń ĭ »nĉĈŸē ĭ³ náŌ ĭ n áŸŸ»Ÿ³ é³ Ÿ³ .. ēĭ 3 ó³ ĭ³ Ÿ¹ ĭ³ Ū` 3 ŸŌŸ³ ĭ³ Ÿ¹ ĈŪ³ ēĭ : ĐŪŪĭ . šu=si(ne)-Ĉ N»ĭ , áńĀ N³ ĭ 3 Ÿ³ μ³ n YáŸŸŸ-á»ē áŸŸĈ .. óáŌŌ³ ĭ³ Ÿ¹ , .. ēĭ 3 ó³ ĭ³ ŸĈŪ³ ēĭ (ĭ »ē ēĭ áń` ĭ ĭ³ 2):

2. **ēĭ 3 ó³ ĭ³ Ÿ¹**: áóñ³ nĭ »ñ»ŸáŸŸ ĭ ĭ³ Ū ĭ 3 ĭ »Ÿ ŪĈ³ ŪŸ »½³ ĭĈ Āĭ Ĉ 3 é³ ĈĈŸ¹ »ñńáń¹ »ŪŪĈ ēĭ 3 ó³ ĭ³ Ÿ¹ »ñ³ YáŸŸŸ»ńĀ:

-**ke**²⁹²: Ø³ éŸ³ . Ĉĭ 3 ĭ³ Ÿ¹ . n³ ĭ³ Ÿ¹ YáŸŸáŸŸáŸŸŸ -u-ke-Ÿ, áńĀ »ñμŸŸŸ . nĭ áŌŪ ĭ -e-ke ĭ »ēuáĭ, N³ Ū³ nĭ áŌŪ ĭ 3 é³ ĈĈŸ¹ »ŪŪĈ »½³ ĭĈ Āĭ Ĉ¹ »ñ³ Ÿ ĭ 3 Ÿ³ ĭ³ Ÿ¹ Ū³ éŸĈĭ, áńĀ N³ ĭ »Ēĭ áŌŪ ĭ μ³ é³ NĈŪŪĈŸŸ ĭ óáŌŪĀĈ ĭ »ēuáĭ : ŪnĈŸŸ³ ĭ` ĭ Ůĉupuršine ... nunabe ka=i=ke šáŌĭ áŌáŌŃĈŸŸ ...

²⁸⁹ Н.Дьяконов, 1979, ĈĈ 66; М.Хачикян, 1985, ĈĈ 79: ĭ »ē Ÿ³ .. Ø.É³ áĈĭŪ³ ŸĀ áóñ³ nĭ »ñ»Ÿ ĭ »ñáĈ/Ā³ Ū³ Ÿ³ ĭĈ Ū»ñ³ ĭ³ Ÿ³ ĭ³ Ÿ¹ ĭ 3 n. Ĉ BáŃĉ (Ÿáń ĭĈĭ 3 nĭ áŸŸŸŸ»ñ);, Ø»nŌ., XXIV, 2005, ĈĈ 476, áńĭ »Ō ĭ »nĉĈŸē 3 ðē YáŸŸ¹ »ñ³ YáŸŸŸ ĭ ĭ »ēŸáŸŸ Ÿ³ .. šuguke μ³ é³ Ō`áŌŪ:

²⁹⁰ ¶.Ø»ĒĈŪĈĒĪ ĈĈŸŸ [1960, ĈĈ 407] .. Ū.Đ³ náŌĀŌáŸŸŸ ŸĀ [2001, ĈĈ 465] Ā³ n. Ū³ YáŸŸ »Ÿ ŸĈŸáá»ē (áń);, Ø.é³ Ēĭ ĈĈŸŸ šŃ»ŸŌ (áń); [SMEA XLIV/1, 2002, ĈĈ 125]:

²⁹¹ G. Wilhelm, 2004, ĈĈ 127-128:

²⁹² Ēñ³ ĭ³ ŸáŸŸ, ĈŸáá»ē »ñ`áŸŸ ĭ ka-i/g-u-ke μ³ é³ Ō`ĈŌ, áńŸ 3 ŸBáŃĪ á»ĭ ū ĭ ĭ »ńéáŸĭ Ē ka=i/gu=ke [ka=i/u/o=k] Ō`áĭ, 3 Ūēĭ »Ō máŸŸ ēĭ 3 ó³ ĭ³ Ÿ¹ Ū³ éŸĈĀ -ke-Ÿ ĭ ([i=u/o=]-Ĉ ĭńĀ á³ n½ áĉ. ŪĈá N³ ĭ³ Ÿ³ ĭ³ Ÿ¹ ĭ, áń -i/g-Ÿ 3 Ūēĭ »Ō á³ ĭ³ ŸáŸŸ ĭ μ³ é³ NĈŪŪĈŸ, ū³ ŸĈĭ ĭ »nĉĈŸē, áńá»ē »ĭ ĭĈñ N³ Ÿ¹ »ē . 3 Ēáĭ, ĭ ĭ³ Ū ĭ 3 ĭ ŪĈ³ ŪŸ -kai ĭ »ē-úáĭ): ēñ³ ū. ĭ ĈŸĭ Ē áéáŸŸ Ÿ³ .. NĈŪŪ + e=ke ĭ 3 ĩμ»ñ³ ĭĈ³ éĭ³ ŪáŌĀŌáŸŸĀ NĈŪŪ + u=ke-Ĉ ĭ áŌŸŸŸ:

»í3í ÇÙ 3éç'í, eršidube ^{KUR}ebani=(i)u=ke šmÝ3Í»õñÇ ÇÙ
 »ñíñáóÙí, ^{KUR}ni ^{KUR}ebani=(i)u=ke=di abeliṭube š»ñíÇñÁ ÇÙ
 »ñíñÇÝ Ñ3í»É»óÇí: ¶.Ô3 ÷3 ÝóÙ3 YÁ 3ÚÝ Ñ3Ú»Ù3í áóÙ ħ È»Á. uka
 (ugu, uggu) < Ñ.-». *ego š»èí 1»ñ3 Ýí 3Ý Ñ»í [1940, ħÇ 29-30]:

mase šÚáóñ, Çñ, Çñ»Ýí: 0ññáñ1 1»ÙúÇ ½3ÍÇ ÁíÇ èí 3ó3Í3Ý 1»-
 ñ3ÝáóÝ²⁹³: ÚñÇÝ3Í` aluše tinine tulie mase tine telie šáí
 3ÝáóÝÝ ááÝá3 óÝÇ, Úáóñ 3ÝáóÝÁ 1ÝÇí: Ð3Ù»ñ»ÝáóÙ ½áó 3Ñ»é ááóÝÇ: 2ÚÝ
 ÚÇ ú3ÝÇ 3Ý. 3Ú íí3Úí3Í ħ Ý3` Ná. Ý3ÍÇ áóÓ3Í3Ýáí` (ma-
 si=ne=le²⁹⁴) Ñ»í` 03í3ñí 3Ñ3Úí áóÁúáóÝÝ»ñáó.

(86) ^dĥal-di-še ma-si-ni-li ĥu-ru-ni-li e-si-di-
 ni... - š í [KYKH 174 A4₁₀]:

(87) ^dĥal-di-še si-li-iš-ti-li ma-si-ni-li KÁ al-
 zi-na-i ^dĥal-di-na KÁ bi-di su-ú-i-u-li-e... -
 šÉ 3í1Á sil-išt-ili Úáóñ 1éÝ»ñÁ alzina-i... [Ay-susi
 II₃ (Ayanis I); KYKH 424, (í »ùèí Áí ñí 3Í ħ Ñ3Ú3Ó3ÚÝ 2Ú3 -
 ÝÇèÇ 3ñÓ3Ý3. ñáóÁÚ3Ý)]:

2Ů èí 3ó3Í3Ý 1»ñ3ÝáóÝÝ»ñÇ ÑÝ3ñ3íáñ 3éí3ÚáóÁÚ3Ý Ñ3ñóÁ:
 Ā. 03ÍáÝáíÁ²⁹⁵, 3Ýíñ3 13éÝ3[áí áóñ3ñí »ñ»ÝÇ 1»ñ3ÝáóÝÝ»ñÇÝ,
 3é3çÇÝ 1»ÙúÇ (-ukæ) èí 3ó3Í3Ý 1»ñ3Ýí 3Ý3Í3Ý 03éÝÇÍÇ ÍáóúÇÝ
 »ÝÁ3 1ñáóÙ ħ ÝÚ3Ý3íÇ á 03éÝÇÍ »ññáñ1 1»ÙúÇ Ñ3Ú3ñ (-í'ya,
 -'iyæ), áñÁ, Áèí Ýñ3, ÝáóÝÝá»è Ñ3í»Éí áóÙ ħ μ3é3 ÑÇÚúÇÝ` ÍóáóÚÁÇ
 í »èúáí: Ø. È 3áÇÍÚ3ÝÁ, ÁÝ1áóÝ»Éáí Ā. 03ÍáÝáíÇ í »è3Í»í Á, μñáóÙ ħ
 Ñ»í` 03í íí3ÚáóÁúáóÝÝ»ñÁ` KA-ye-y (-ñáóÙ KA-ei) - šÝñ3
 1éÝ»ñÇÝí, zilbi-yæ (zelbi-i) - šÝñ3 ó»ÓÁí, luluinaw/væ
 napañi-yá-ydæ (napañiaidi) - šÁBY3ÚÇ »ñíñÝ»ñÁ ÑÝ3½3Ý1»ó-
 Ý»Éáó Ñ3Ú3ñí: ¶.í ÇéÑ»ÉÚÁ ÝáóÙ ħ -iy□, -iya- -i(-) 1»ñ3ÝáóÝÝ»ñÁ`
 μñ»Éáí Ñ»í` 03í íí3ÚáóÁúáóÝÝ»ñÁ` ulguš=ya=næ edinæ šÇñ í03ÝúÇ
 Ñ3Ú3ñí, ebani-i-e šÝñ3 »ñíñÇÝí, ti-i-né ... ar-mu-zi-i ...
 zi-il-bi-i (=3úú3 1. NUMUN-šŮ) šÝñ3 3ÝáóÝÁ, Ýñ3 ÁÝí 3-

²⁹³ Ø.È 3áÇÍÚ3ÝÝ 3ÚÝ Ñ3Ú3ñáóÙ ħ 1»ñ3Ýí 3Ý3Í3Ý 3í3í3Ý (mâsi <
 ma(n□)+(u)s□) [1985, ħÇ 83-84]:

²⁹⁴ áñáß áóñ3ñí 3. »í Ý»ñ masine(1e)-Ç Ú»Ç í »èÝáóÙ »Ý ÚÇ3Ý. 3Ú3ÚÝ 3Ů μ3é'
 ÝÚ3ÝáóÁúáóÝÁ masi šÚáóñí μ3éÇ Ñ»í Ñ3Ú3ñ»Éáí á3í 3Ñ3Í3Ý: ¶.æ3ÑáóÍÚ3ÝÝ 3ÚÝ
 Á3ñ. Ú3ÝáóÙ ħ šÑñáñí: μÈ»óÝ»Éáí Ñ.-» *magh-ti-no-Çó, áñÁ Ñ3Ú3ñ»ÝáóÙ, Áèí Ýñ3, áÇí Ç
 í 3ñ *Ú3íÇÝ, -áÚ [á` Ð, 2001, 1, ħÇ 127]:

²⁹⁵ I.Diakonoff, 1971, ħÇ 107-113:

YÇuA(±), Ýñ³ ó»ÓÁ!, e-ú-ri-i-e (=³ úú³ ¹. EN-ŠÚ) ŞÇñ ĩ ÇñaçA!:
 Ø³ ëÝ³. »ĩ Ý»ñÇ ÍáÓUÇÓ ³ Úë ¹»ñ³ Ýí ³ Ý ³ é³ ÝÓÝ³ óU³ Ý Ñ³ U³ ñ ÑÇUú ĺ
 Í ³ é³ ÚáóU áóñ³ ñĩ ³ Í ³ Ý ĩ »úëĩ »ñáóU Ñ³ Ý¹ÇááÓ ^DHaldi(i)e
 euri(i)e/^DHaldi(i)e EN.(ŠÚ) .. ar-mu-zi-i ... zi-il-bi-
 i/NUMUN-ŠÚ (»YÁ³ ¹ñíáÓ) Ñ»ñÁ³. ³ ÚáóÁÚáóÝÝ»ñÁ (úñÇÝ³ ÍÝ»ñÁ ĩ »ë
 í»ñÁ), áñĩ »Ó ŠÚ-Ç ĩ ³ Í Á³ úÝí³ Í ĺ ³ éáóñ»ñ»ÝÇ 3-ñ¹ ¹»UúÇ ŞÝñ³,
 Úáóñ! ¹»ñ³ ÝáóYÁ: é³ Í ³ ÚÝ ó³ Ýí ³ ÝáóU »Ýú Ý³ Ē ÝB»É, áñ NUMUN-ŠÚ-ÇÝ
 áóñ³ ñĩ ³ Í ³ Ý ĩ »úëĩ »ñáóU Ñ»ñÁ³. ³ ÚáóU ĺ ÚÇ³ ÚÝ ar-mu-zi-Ý .. áá Á»
 ar-mu-zi-i-Ý Í ³ Ú zi-il-bi-i-Ý²⁹⁶: ³ ³ Úë µ³ éÇ áóÓÇÓ Ó`Ý ĺ,
 Ñ»ĩ ³ µ³ ñ ³ Úëĩ »Ó µ³ éÇ í»ñçáóU ¹Áí ³ ñ ĺ ĩ »ëÝ»É áñ`ÇÓ» Ñ³ í»ÉU³ Í -i
 Í ³ Ú -y Ú³ ëÝÇÍ: ÁÝá í»ñ³ µ»ñáóU ĺ euri-(i)-e-ÇÝ, ³ á³ Ú»½ Áí áóU ĺ,
 áñ ëñ³ -(i)e í»ñç³ íáñáóÁU³ Ý Ú»ç á»ĩ ù ĺ ĩ »ëÝ»É ÚÇ³ ÚÝ áó ÚÇ³ ÚÝ
 ĩ ñ³ Í ³ Ý ÑáfaíÇ óáóÇá: ³ ñ³ ú-ĩ ÇÝ ĺ ÉáéáóU Ý³ .. ³ ÚÝ ÷³ ëĩ Á, áñ
 áóñ³ ñĩ ³ Í ³ Ý ĩ »úëĩ »ñáóU EN-Ç ÍáÓUÇÝ áóÝ»Ýú Ý³ .. EN-ri/EN-
 gie/EN-di/EN-şe íÍ³ ÚáóÁÚáóÝÝ»ñÁ, ÚÇÝá¹»é EN.ŠÚ-Ý . ñĩ áóU ĺ
 ÚÇ³ ÚÝ ³ Ú¹á»ë ³ é³ Ýó ÑÝáÚáóÝ³ Í ³ Ý áñ`ÇÓ» Ñ³ í»ÉU³ Ý: ÐÝ³ ñ³ íáñ ĺ,
 áñ ³ Úë ŠÚ-Ý áóñ³ ñĩ »ñ»ÝáóU áóÓÓ³ ÍÇ ½áó. ³ Ñ»é ááóÝÇ .. Ñ»ĩ ³ µ³ ñ
 áóñ³ ñĩ . ĩ »úëĩ Á . ³ Ó³ ÷³ ñ³. Çñ Ý»ñí³ Ú³ óí »ÉÇë ÷áÉ³ ñÇÝáóU ĺ
 ĩ ñ³ Í ³ ÝÇ óáóÇáÇÝ: Ðáóé³ ÉÇ á»Ý Ý³ .. »YÁ³ ¹ñíáÓ ÚÚáóé íÍ³ ÚáóÁÚáóÝ-
 Ý»ñÁ: ² Úëá»ë. »Á» í»ñáÝBU³ É ulguş=ya=næ edinæ ŞÇñ ÍU³ ÝúÇ Ñ³-
 Ú³ ñ! ¹ñí³. áóU ulguş=ya=næ µ³ éÇ Ú»ç ÷áñÓ»Ýú ĩ »ëÝ»É -ya-
 ¹»ñ³ Ýí ³ Ý³ Í ³ Ý Ú³ ëÝÇÍ ŞÇñ, Úáóñ! ÝB³ Ý³ ÍáóÁU³ Úµ, ³ á³ ³ ÝÑ³ ë-
 Í ³ Ý³ ÉÇ »Ý ÚÝáóU ÝU³ Ý³ ĩ Çá ^{md}Sar₅-du-ri-şe a-li-e ú-la-di
^{KUR}E-ti-ú-ni-e-di a-li áş-ta-a-di ^{KUR}E-ti-ú-ni-a iš-
 ti-ni-i-e... [241 F_{4,5}] Şë³ ñ¹áóñÇÝ ³ éáóU ĺ áóÓ`áñí »óÇ ¹»áÇ ¾ÁÇáó-
 ÝÇ, °ñµ (»ë) (¹³) ³ ñ»óÇ(±) ĺÁÇáóÝÇÇ BÝáñÑÇÍ(±)!, XIX LUGAL ^{MEŠ}i-
 šá-ni ap-ti-ni şu-i-ni-a-ni ^{ŠADU}ba-ba-ni-a [k]u-ru-
 ni-e §19 »ñíñÝ»ñ ³ Úë ³ ÷ÇÝ ÍáíÇ(Íáí ³ ÚÇÝ), É»é(Ý»ñÇ³ Ý) ÍáóUÇÝ...!
 [KYKH 389₁₃] ³ ñĩ ³ Ñ³ Úĩ áóÁÚáóÝÝ»ñÁ, áñĩ »Ó ^{KUR}Etiuni=a,
 şu-i(=)ni=a-ne ^{ŠADU}babani=a µ³ é»ñáóU ÝáóUÝá»ë áóÝ»Ýú -ya-

²⁹⁶ áóñ³ ñĩ ³ Í ³ Ý ĩ »úëĩ »ñáóU NUMUN-ŠÚ-Ý íÍ³ Úí³ Í ĺ túrinini ^dHaldiše ... mani
 armuzi-i NUMUN NUMUN.ŠÚ[KYKH 173 VIII₁₄] ³ ñĩ ³ Ñ³ Úĩ áóÁÚáóÝáóU, áñÇÝ ½áó. ³ Ñ»é
 ĩ »úëĩ »ñÇ Ñ³ Ú³ á³ ĩ ³ éÉ³ ÝÑ³ ĩ ĩ ³ ÍÝ»ñáóU áóÝ»Ýú ... mani (tini) (armuzi-i ar-
 muzi-ge) armuzi[KYKH 174 A3₁₂, 244₃₇, 412₁₅.427₇, Ay-susi VIII₈, (Ayanis I) ...], áñĩ »Ó,
 ÇÝáá»ë ĩ »éÝáóU »Ýú, NUMUN.ŠÚ-Ý Ñ³ Ú³ á³ ĩ ³ éÉ³ ÝáóU ĺ ar-mu-zi-ÇÝ:

»YÁ³ n|³É |³»ñ³ Yí³ Y³Í³ Y³ Ú³ eÝÇÍÁ, e³Í³ ÚY³ N³ Ú³í »uei³ A³ ÁáoÙ³ aÇ³
 í³ÉÇe³ Ú³Ùei³ »Ô³ í³»eÝ»É Šúáoñ, Çñ! |³»ñ³ Yí³ Y³Í³ Y³ ÇÚ³ eí³ A:
 Æñ³Í³ YáoÙ, áoñ³ñi³ »ñ»YáoÙ. áÚ³Í³ YÝ»ñÁ =i=a=(ne) í³»ñç³Íá-
 ñáoÁúáoYÁ eí³ YáoÙ »Y |³»ñ³ Yí³ Y³Í³ Y³ Ú³ Í³μ³ ÚY³ñÇ³ Í³Ú³ »í³ náo-
 ÁúáoYÝñÇ³ Ñ»í³ N³ Y³! »e. 3³ fááo (Ú³ Yñ³ Ú³ eÝ³ Ú³ ðe³ Ú³ eÇY³ í³ »e II.3 Í³í³ 4
 .. IV.3 Í³í³ 2): ÆYá í³»ñ³ μ»ñáoÙ ĵ e-ba-ni-(i)-e μ³ e³Ó³ÇY, añi³ »Ô³
 YáoÙYÁ»e añaB aóeáoÚY³ eÇñáoY»ñ³ í³ »eYáoÙ »Y »ññáñ¹ |³»Úç³ |³»ñ³ Y-
 í³ Y³Í³ Y³ Ú³ eÝÇÍ, 3³ á³ Ú³Ùei³ »Ô³ 3³ Yñ³ eÍ³ Y³ÉÇ ĵ ÚYáoÙ, uñÇY³ Í³
 [há]-ú-bi^{KUR} Lu-šá-e KUR-ni-e^{KUR} Ka-tar-za-e KUR-ni-e
 .. 3³ ðe YÚ³ Y³Í³ Çá 3³ ñi³ 3³ N³ Ú³í³ aóÁúáoYÝ»ñÁ, añi³ »Ô³ Š*. ñ³ í³ »óÇ (»ñ-
 Í³ Çñ) ÉáoB³ Y, »ñÍ³ ÇñÁ-Yñ³ |³ Á³ ñ. Ú³ YáoÁúáoYÁ ÁúμeY»ÉÇ á³ (áoñ³ ñi³ 3³ Í³ Y
 í³ »uei³ »ñáoÙ aóÔÇÓ Náfafái³ í³ñí³ Í³ μ³ e»ñç³ í³»ñçáoÙ N³ x³ É³ eÍ³
 N³ í³ »ú³É³ -e-Ç Ú³ eÇY Ú³ Yñ³ Ú³ eÝ³ í³ »e II.2.3 Í³í³ 2): Đ³ BÍÇ³ 3³ eY»fái³
 í³»ñáYBÚ³ É³ ÷³ eí³ »ñÁ³ »ññáñ¹ |³»Úç³ N³ Ú³ ñ³ 3³ e³ Ç³ ñÍ³ áÓ³ -ya-,
 -yæ-, -i(-) |³»ñ³ Yí³ Y³Í³ Y³ Ú³ eÝÇÍÇ 3³ eÍ³ ÚáoÁúáoYÁ aóñ³ ñi³ »ñ»-
 YáoÙ Ú³½ Náoë³ ÉÇ aÇ ÁíáoÙ: 2³ Ú³ á³ í³ x³ eái³ 3³ ÚY³ á»Yú³ Y³ ñ³ e»É³
 aóñ³ ñi³ 3³ Í³ Y³ í³ »uei³ »ñáoÙ í³ Í³ Ú³ í³ eí³ 3³ Ó³ Í³ Y³ |³»ñ³ YáoYÝñÇ³ B³ ñ-
 úáoÙ:

šu-si(ne) 1) ŠÚ»Í(±), 3³ e³ ÇÇY(±), 2) ŠÇÚ; 2³ ðe μ³ eÇ Á³ ñ. Ú³ Yáo-
 ÁúáoYÁ Ú³ eÝ³. »í³ Y³ñÇ Úái³ í³ 3³ ñ³ Í³ ñÍ³ áóÁúáoYÝñÇ³ 3³ eÇÁ ĵ í³ ÉÇe³:
 áoñ³ ñi³ 3³ Í³ Y³ í³ »uei³ »ñáoÙ 3³ ÚY³ ÚÇ ÍáoÚÇó Ñ»ñÁ³. 3³ ÚáoÙ ĵ I ŠÚ»Í;
 . 3³ Ó³ ÷³ 3³ ñ³. Çñ Áí³ Í³ YÇY, añi³ »ÔÇó ĵ μ³ eÇ ŠÚ»Í, 3³ e³ ÇÇY³ ÇÚ³ eí³ A,
 Úúáoë ÍáoÚÇó³ Áá÷áo½³ í³ ÚÇ 3³ ñÓ³ Y³. ñáoÁúáoYáoÙ aóñ³ ñi³. Ššu-si-
 na MU^{MEŠ} |³ Y³ N³ Ú³ á³ í³ 3³ eÉ³ YáoÙ ĵ 3³ eáoñ. Šina libbi MU^{MEŠ} -ia |³ -
 Y³ ŠÇÚ uñ»ñáoÙ; Á³ ñ. Ú³ YáoÁÚ³ Úμ: Æ. Ú³ ÍáYái³ A²⁹⁸ Á³ Ú³ Y³ Í³ ÇY Ú³ Y-
 ñ³ Ú³ eÝ³ úY³ ñÍ³ »fái³ 3³ ðe N³ ñÓÁ³ .. YB»fái³, añ Áá÷áo½³ í³ ÚÇ 3³ ñÓ³ Y³ .
 . ñáoÁúáoYáoÙ eáoÚY³ μ³ eÇ N³ Ú³ ñ³ 3³ e³ í³ »É ÁY³ áoY»ÉÇ ĵ ŠÇÚ³ ÇÚ³ eí³ A,
 3³ ÚYáo³ Ú³ Y³ ÚYÇÍ í³ »ñçYÇe³ N³ Ú³ ñ³ 3³ e³ Ç³ ñÍ³ áÓ³ ĵ ŠÚ»Í; Á³ ñ. Ú³ Yáo-
 ÁúáoYÁ: Ú³ 3³ Ú³ »½³ ñ³ Í³ óáoÁÚ³ YÝ ĵ . 3³ ÉÇe³ YÍ³ í³ Ç³ áoY»Y³ eái³, añ
 Áá÷áo½³ í³ ÚÇ 3³ ñÓ³ Y³. ñáoÁúáoYÁ μ³ í³ Í³ YÇY Ú³ BÍ³ Í³ ĵ .. 3³ Ú³
 á³ í³ x³ eái³ N³ í³ eí³ Ç 3³ Óμúáoñ á³: ĐÇÚYí³ »fái³ í³ »ñç»ñe³ N³ Ú³ Y³ μ³ ñí³ 3³ Í

²⁹⁷ 2 [3 Y³ Í³ μ³ ñ šusi=(ne) Á³ ñ. Ú³ YáoÙ ĵ ŠÚ»Í; í³ »e uñÇY³ Í³ Г.Меликишвили, 1960(УКН), ĵÇ 408; Н.Аругюнян, 2001(КУКН), ĵÇ 466]: Æeí šusinile-Y (Ná-Y³ Í³ Ç ÁÇÍ) ŠÚ»Í(±), Úáoñ³ ú³ YáoÁúáoYÁ(±) | Г.Гамкрелидзе, В.Иванов, 1984, II, ĵÇ 844, [3 Y³.1]: Ú.úúáYÇ: A³ ðe μ³ eÁ³ N³ Ú³ ñáoÙ ĵ 3³ Í³ Y³, añÁ³ Í³ ĵÚ³ í³ ĵ šu(i)- NÇÚúÇó³ -usi 3³ Í³ Yáoái³ Špáfán, 3³ Ú³ Y³ ÚY³; YB³ Y³ ÍáoÁÚ³ Úμ:

²⁹⁸ И.Дьяконов, 1963, ĵÇ 53-53:

Y»ñÇ Ñ³ Ú³ ñ³ ĩ³ ĩÇĕ ĩ Ñ»ĭ ĩ³ ĩĕ ĩ³ ĩ»ñĀ³⁰²:

ini: ðáóó ĩ ĩ³ ĩÇĕ Û»ñÓ íáñ ĩ é³ ñĭ³ Y»ñ ĩ šĕ³, ĩ Ûĕĭ Yß³ Yĭ³ ÍáóÁÓ ĩµ: ĩ ĩ³ Ū ĩ³ ĩ ĩ³ ĩ³ ĩne-li šĕñ³ Yŭ! (µ³ ó³ ñÓ³ ĩ Ñá-
Éáí, Ná. Yĭ³ ĩÇ ĀÇí), ina-ni šĕñ³ YóÇó! (µ³ ó³ é³ ĩ³ Y Ñáí, Ná. Yĭ³ ĩÇ
ĀÇí), ini-ni (áóó ĩ³ Y Ñáí, »½³ ĩÇ ĀÇí (±)) Ó»ñáí (ĩ é³ ĩĕ ĩ³
Ñ³ x³ Ē³ Yĭ³ ĩáó ĩ»ñ³ YáóYŷ ĩ):

ina- (ini-Ç Y»ñ. áŪ³ ĩ³ Y Ñáí Y ĩ (±)): ĕñ³ YÇó ĩ³ éáóó ĩ ĩ »Y
Ñ»ĭ ĩ³ ĩĕ ĩ»ñ³ YáóYŷ»ñĀ. 1) ina-ni š³ Ūĕ ĩáóŪÇó! -ni Ū³ ĕYÇíÇ Ñ³ ĩĕ-
ÉáóŪáí (µ³ ó³ é³ ĩ³ Y Ñáí ĩÇ í»ñÇ³ íáñáóÁŪáóY), ũñÇYĭ ĩnani
aptin şuiniani šĭáíÇ ĩ³ Ūĕ ĩáóŪÇó!, 2) ina-ini < *ina-ini,
ina-ĥini š³ ŪĕáÇĕÇĭ, š³ Ūĕĭ ĩ³ ĩ³ Y»ÉáóÁÓ Y -ini/-ĥini
ĩ³ ĩ³ YóY»ñÇ Ñ³ ĩĕ»ÉáóŪáí, ũñÇYĭ ĩnani burganani š³ Ūĕ ĩ ŪñáóÁ
(±) (»½³ ĩÇ ĀÇí), inane-li arnušine-li/baušine-li š³ Ūĕ
ĩñ³ ñŭY»ñĀ / Çñ»ñĀ! (Ñá. Yĭ³ ĩÇ ĀÇí), inaĥinaue URU^{ME} ini PA₅
ĥurišĥi manini š³ Ūĕ ĩ³ Ū³ ŪY»ñÇY ĩ³ Ūĕ çñ³ YóŪá áéá. Çá Ááó ĩÇYÇ;
(Ná. Yĭ³ ĩÇ ĀÇí, ĩñ³ ĩ³ Y Ñáí):

inuki < *ini-uki: áóYÇ Ñ³ ĕĭ ĩ³ áó, YáóŪYáóÁŪáóY óáóó ĩ íáó
ÇŪ³ ĕĭ *š³ Ūĭ YáóŪYĭ, šYáóŪY ÇYŪÁ; ĩ³ ŪĕY: ĩ³ éáóó ĩ ĩ ĩni óáóó -
ĩ³ Y ĩ»ñ³ Yĭ³ YÁ -uki ĩ é³ çÇY ĩ»ŪŪÇ ĕĭ ĩ³ ó³ ĩ³ Y ĩ»ñ³ Yĭ³ Yĭ³ ĩ³ Y
Ū³ ĕYÇíÇ Ñ³ ĩĕ»ÉáóŪáí:

inuka- (inuki-Ç Y»ñ. áŪ³ ĩ³ Y Ñáí Y ĩ (±)): ĕñ³ YÇó ĩ³ éáóó ĩ ĩ
»Y Ñ»ĭ ĩ³ ĩĕ ĩ»ñ³ YáóYŷ»ñĀ. 1) -ni Ū³ ĕYÇíÇ Ñ³ ĩĕ»ÉáóŪáí (µ³ ó³ é³ ĩ³ Y
Ñáí ĩÇ í»ñÇ³ íáñáóÁŪáóY) inuka-ni š³ Ūĕ YáóŪY ĩ »ŪÇó, ĩ Ūĕĭ »ŪÇó!,
ũñÇYĭ, inukani esinini š³ Ūĕ ĩ »ŪÇó!. 2) -ini/-ĥini ĩ³ ĩ³ Yó-
Y»ñÇ Ñ³ ĩĕ»ÉáóŪáí inuka-ni < *inuka-ini, inuka-ĥini š³ Ūĕ
YáóŪY, ĩ Ūĕĭ, š³ ŪĕáÇĕÇĭ: 2 é³ çÇYÇó ĩ³ ĩŪĭ áóŪ ĩ inukani edini
ĩ³ ñÓĭ ĩ ĩÁ šĭñ³ YÇó Ñ»ĭ á! Ūáĭ ĩ íáñ ÇŪ³ ĕĭ áí, Çĕĭ »ñĭñáñ¹Á ĩ ĩ³ Ū-
í ĩ ĩ ĩ»ĭ ĩ³ ĩĕ ĩñĭ³. áŪŪ inuka-ĥine ^{RU}Rusaine ĥubi šĕáóé³ ŪÇ
ĩ ŪĕáÇĕÇ Ñáí ĩ ÇYĭ:

Yáó. ĩ³ Ñ³ é³ µ³ ñ ĩ³ Y ikukani < *ikuka-ini, ikuka-ĥini
šYáóŪYĭ, š³ Ūĭ YáóŪYĭ ĩ»ñ³ YáóYŷ»ñĀ, áñáYŭ »YÁ ĩñ³ µ³ ñ ĩ é³ ç³ óĕĭ »Y
*ikuka (Y»ñ. áŪ³ ĩ³ Y Ñáí) *ikuki-Çó) ĩ»ñ³ YáóYÇó: ĩ »ñÇYĕ Çñ
Ñ»ñĀÇY ĩ é³ ç³ óĕĭ ĩ (ĩ Ūĭ á»ĕ ĩ »YÁ ĩñĭ áóŪ) *iki áí ĩ³ Ū ĩ ĩ ĩ»ñ³ -

³⁰² óáóó ĩ³ Y ĩ»ñ³ YáóYŷ»ñÇ Ū³ ĕYĭ ĩ »ĕ Yĭ ĩ. И.Дьяконов, 1979, ĩÇ 65-67; М.Хачикян, 1985, ĩÇ 79-88; G. Wilhelm, 2004, ĩÇ 127-128:

YáoYÇó` -uke Ú³ eYÇÍÇ Ñ³ í »fáóUáf: ²ÙeäÇeáf, ini-Ç Ñ»í ½áo· ³ Ñ»é »YÁ³ 1níáoU ç Ú»í ³ ÚE` *iki ¹»ñ³ Yí ³ Y· áUáoÁUáoYÁ, áñÁ ä»í ù ç óáoUó í ³ ñ Ñ»é³ í áñ ³ e³ ní³ Y»ñ: *iki-Ç í áOÜÇY »YÁ³ 1níáoU ç Y³` *aki-NÇUúÁ, áñÇó í ³ ½ÚíáoU ç akuki ¹»ñ³ YáoYÁ (í í ³ Úí ³ í ç Ú»í ³ Y· ³ Ú): Ø»í ³ ÚE` *iši ¹»ñ³ Yí ³ Y· áUáoÁUáoYÝ ç »YÁ³ 1níáoU išani < iša+ ini Š³ Ú¹ í áOÜÇó! ¹»ñ³ Yí ³ Y³ í ³ Y Ó`áoU, áñÁ í ³ ½Úí ³ í ç iša (Y»ñ· al³ í ³ Y Náfaí` *iši-Çó) NÇUúÇ í ñ³ -ini (µ³ ó³ e³ í ³ Y NáfaíÇ óáoóÇá) Ú³ eYÇÍÇ Ñ³ í »fáóUáf, YÚ³ Y inani-ÇY (inani < ina+ ini): ÚáoUÝ ini ¹»ñ³ YáoYÇó, ³ í ³ í ³ Y ³ YáoYÝ»ñÇ (ÇYáä»è áñ ÇYúY ç í ³ níáoU) -usi ³ í ³ YóÇ Ñ³ í »fáóUáf, í ³ ½ÚíáoU ç inusi(ni) < ini-usi(ni) Š³ ÚeäÇeÇ (±)! Ó`A³⁰³:

ä³ ñ½³ µ³ YáoUÝ»ñ áóñ³ ní »ñ»YÇ óáoó³ í ³ Y ¹»ñ³ YáoYÝ»ñÇ í »ñ³ -µ»ñÓ³ É: °Á» ³ Ú÷á÷»Yú í »ñáNÇBÓ³ É B³ ñ³ 1ñ³ YúÁ, ³ ä³ eí ³ óíáoU ç, áñ áóñ³ ní »ñ»YáoU ³ eí³ »Y` ini, *iši, *iki óáoó³ í ³ Y ¹»ñ³ -YáoYÝ»ñÁ (í í ³ Úí ³ í ç ÚÇ³ ÚY ini-Y), áñáYó í ñ³ -uke` -use Ú³ eYÇÍÇ -Y»ñÇ Ñ³ í »fáóUáf í ³ ½ÚíáoU »Y` inuke, *išuke, ikuke` inuse Ó`»ñÁ (í í ³ Úí ³ í »Y ÚÇ³ ÚY inuke-Y` inuse-Y): ²Ùe` ñníáo EÚµ»ñÁ Y»ní ³ Ú³ óYáo ¹»ñ³ YáoYÝ»ñÇó (Áeí ¶.Ø»ÉÇÚÇBí Çfáó` Y»ñ· al³ í ³ Y NáfaíY»ñÇó) Ñ³ Ú³ ä³ í ³ eÉ³ Y³ µ³ ñ í ³ ½ÚíáoU »Y` ina/iša/*ika-` inuka/*išuka /ikuka- NÇUú»ñÁ: eñ³ YóÇó` µ³ ó³ e³ í ³ Y NáfaíÇ -ne óáoóÇäÇ` -ine/hine ³ í ³ YóY»ñÇ ÚÇçáoáí í ³ ½ÚíáoU »Y` áóñ³ ní »ñ»YÇ Ñ»í` Ú³ É óáoó³ í ³ Y ¹»ñ³ YáoYÝ»ñÁ.

DÇUú	»ñ³ YáoY			
ina-, inuka-	ina=ne	ina=hine	inuka=ne	inuka=hine
iša-, -	iša=ne	iša=hine	-	-
- , ikuka-	-	-	ikuka=ne	ikuka=hine

ÁEYáä»è ä³ ñ½³ áñáB »ñ`áoU ç ³ ÓUáoé³ í Çó, ³ ñÓ³ Y³· náóÁUáoYÝ»ñáoU ä³ í ³ eáoU »Y` *išuka-` *ika- NÇUú»ñÁí ¹»ñ³ YáoYÝ»ñÁ: ÚÚ³ Y µ³ BÉáoUÁ Ñ³ ½Çí Á» ä³ í ³ Ñ³ í ³ Y ÉÇYÇ,`, Çeí³ ä»è, iku- (í ³ Y- í ³· Çñ³ i-ku-) NÇUúÁ, áñÇó í ³ ½ÚíáoU »Y` ikukane, ikukahine,

³⁰³ ¶.í ÇEñ»EUA [2004, çÇ 128] áóñ³ ní »ñ»YáoU ³ e³ YÓY³ óYáoU ç ini` ina ³ Yí ³ É³· µ³ ñ· áñ í ³ í áó NÇUúY³ í ³ Y óáoó³ í ³ Y ¹»ñ³ YáoYÝ»ñÁ, áñáYóÇó í ³ ½ÚíáoU »Y` Y³` ³ ÚE` ¹»ñ³ -YáoYÝ»ñ, ÇYáä»è ina=hæ Š³ Ú¹ äÇeÇYÁ, YÚ³ YÁ!, in=ukæ Š³ Úe` YáoUÝ!, in=uka=hæ, in=usæ ŠÑ»Yó ³ Úe, Y³ É³ ä»è YBí ³ í!, in=ukæ ŠYáoUÝ!:

1»ñ³ YáoYŸ»ñÁ, YáoYŸ Ñ³ çáÓáoÁU³ Úµ Í³ ñ»ÉÇ ĸ Í³ ñ¹³ É i šu- (í³ YÍ³ -
 · Çñ¹ i-šù-)³⁰⁴. ² ÚèÄÇèÇ ÁYÁ»ñóU³ Y 1»áúáoU ³ Úè·è Í³ ñÇú áÇ ÉÇYÇ
 ³ ñÑ»èi ³ Í³ Yáñ»Y Y»ñUáoU »É áá ÚÇ í »Ó áí Í³ Úí ³ Í *iki- »YÁ³ 1ñU³ É
 1»ñ³ YáoYÁ: ÆÉÍ i šukane, i šukañine ÁYÁ»ñóU³ Úµ YBí ³ Í 1»ñ³ -
 YáoYŸ»ñÁ Í³ áí áóU »Y ³ ñ¹»Y ÑÇB³ Í ³ Í í ³ Í i ša- 1»ñ³ Yí ³ Y³ Í³ Y ÑÇU-
 úÇY Éñ³ óY»Éáí á³ Í³ éáÓ B³ ñUÁ (í »è í »ñÁ): ² ÚèÄÇèáí, óáo³ Í³ Y
 1»ñ³ YáoYŸ»ñÇ Ñ³ Ú³ ñ èi ³ YáoU »YU Ñ»i ³ Ú³ É Ñ³ Ú³ 1Çñ á³ í Í»ñÁ:

ĐÇUú	»ñ³ YáoYŸ			
ina-, inuka-	ina=ne	ina=ñine	inuka=ne	inuka=ñine
iša-, išuka-	iša=ne	iša=ñine	išuka=ne	išuka=ñine

Đ³ BÍÇ ³ éY»Éáí ³ Úè ³ Ú»YÁ¹ Í³ ñáÓ »YU »½ñ³ Í³ óY»É, áñ áóñ³ ñ-
 í »ñ»YáoU µ³ ó³ Í³ ÚáoU ĸ *iki »YÁ³ 1ñU³ É 1»ñ³ YáoYÁ ³ óáo³ Í³ Y
 1»ñ³ YáoYŸ»ñÇ Ñ³ Ú³ ñ èi ³ »Y Ñ»i ³ Ú³ É ÑÇUú»ñÁ.

1. iša-, ina-: éñ³ YóÇó Ñ³ Ú³ á³ í ³ èÉ³ Y³ µ³ ñ Í³ ½Úí ³ Í »Y
 iša=ne, ina=ne ³ iša=ñine, ina=ñine 1»ñ³ YáoYŸ»ñÁ³⁰⁵.

2. išu-, inu-: éñ³ YóÇó áóY»YU¹ i šu=ka=ne, inu=ka=ne ³
 i šu=ka=ñine, inu=ka=ñine 1»ñ³ YáoYŸ»ñÁ: Inu- ÑÇUúÇó áóY»YU
 Y³ ³ inu=ke ³ inu=si(ne) 1»ñ³ YáoYŸ»ñÁ:

3. I ni : óáoUó ĸ í ³ ÉÇ Ú»ñÓ³ í áñ ³ YÚÇÇ³ µ³ ñ ÑÇB³ Í ³ Í í áÓ ³ é³ ñ-
 Í³ Y»ñ, áóYÇ áñáB³ É Ñá¹Ç ÇU³ èi ³ Ñ»ñÁ³. ³ ÚáoU ĸ áóÓ³ Í³ Y ÑáÉáí áí
 1ñí ³ Í µ³ é»ñÇ -ne í »ñÇ³ í áñáÓU³ YÁ (Ñá¹ÇY(±)) (í »è èi áñ³):

°Á», Ç 1»Úè Ú»í ³ Y. ³ Ú í Í³ Úí ³ Í akuke (a-ku-ki/e) µ³ éÇ,
 Çñ³ á»è · áñÍ áóY»YU ÇYá-áñ 1»ñ³ Yí ³ Y Ñ»i , ³ á³ ³ ÚY ³ YBáoBí á»i ú
 ĸ ÁYÁ»ñó»É ášuke (a-šù-ke) ³ í »ñáÑÇB³ É ÑÇUú»ñÇY Ñ³ í »É»Éáí Y³ ³
 ášu-Y (ÑUÚi . a(i)šei, a(i)nei µ³ é»ñÁ. éñ³ Yó Ú³ éÇY í »è èi á-
 ñ³):

óáo³ Í³ Y 1»ñ³ YáoYŸ»ñÁ Ñ³ Ú»ñ»YáoU: Đ³ Ú»ñ»YáoU · áñÍ áóU ĸ ááñè

304 í »è J.L.Липин, 1964, ĸÇ 137-148, YB³ Y № 282:

305 ĐUÚi . úñÇY³ Í ³ ...4 LUGAL^{MES} i-na-ni ap-ti-ni šu-i-ni-a-ni ... 19
 LUGAL^{MES} i-ša-ni ap-ti-ni šu-i-ni-a-ni ³ áDU ba-ba-ni-a ku-ru-ni-e -
 Š... (Áí ³ ñí í áóU »Y 4 »ñí ñY»ñÇ ³ YáoYŸ»ñÁ) 4 Á³. ³ í áñY»ñ Á í áí Ç ³ ÚY í áÓUÁ ... (Áí ³ ñí í áóU »Y
 19 »ñí ñY»ñÇ ³ YáoYŸ»ñÁ) 19 Á³. ³ í áñY»ñ Á í áí Ç ³ ÚY í áÓUÁ É»é³ Y í áÓUÇY (U.Đ³ ñáoÁúáoYU³ YÁ
 Á³ ñ. Ú³ YáoU ĸ ŠNžán É»éY»ñáoU!); [KYKH 389_{s,13}] ³ ñí ³ Ñ³ Úí áóÁúáoYÁ, áñí »Ó áóY»YU i-na-
 ni/i-ša-ni Ñèi ³ í ³ ñí ³ Ñ³ Úí í ³ Í Ñ³ Í³ 1ñáoÁúáoY: áòñ³ ñí ³ í ³ Y í »èi »ñáoU áóY»YU
 Y³ ³ i-ša-na ³ ša-na Ó ³ »ñÁ:

(Ý»ñ³ éú³ é óáóó³ í³ ý Ñá¹»ñÁ) B³ ñúÇó µ³ Őí³ ó³ í óáóó³ í³ ý ¹»ñ³ -
 ÝáóÝÝ»ñÇ Ñ³ Ú³ ¹Çñ »é³ ¹»Ú Ñ³ Ú³ í³ ñ. : ³ ñ³ Ýú Ý»ñí³ Ú³ óÝáóÚ »Ý
 Ñ»í ¹Ú³ é á³ í í»ñÁ:

³»Úú	³»ñ³ ÝáóÝ			Đá¹
I	éá-ÚÝ	é³	³ Úè	è
II	¹á-ÚÝ	¹³	³ Ú¹	¹
III	Ýá-ÚÝ	Ý³	³ ÚÝ	Ý

Đ³ Ú³ Ú³ í »éáí ³ ÚÝ áóñ³ ñí ³ í³ ý óáóó³ í³ ý ¹»ñ³ ÝáóÝÝ»ñÇ Ñ»í ¹
 ÚÇ³ ñÁ»úáñ»Ý í³ ñ»éÇ ¿ áÝ¹»é, áñ ì ³ ýÇ ³ ñÓ³ ý³. ñáóÁúáóÝÝ»ñáóÚ, Ç
 ¹»Úè íša-, ina-, íšu-, inu- ¹»ñ³ Ýí³ ý³ í³ ý ÑÇÚú»ñÇ,
 í í³ Úí ³ í »Ý Ñ³ Ú³ ñ»ÝÇ¹ é³, ý³ ³ éá-, Ýá- óáóó³ í³ ý ¹»ñ³ Ýí³ ý³ -
 í³ ý ÑÇÚú»ñÁ: ÁÝ¹ áñáóÚ, á-áí í ³ ñµ»ñ³ íÝ»ñÁ Ñ³ Ú³ ñ»ÝáóÚ áóÝ»Ý ÝáóÚÝ
 ÇÚ³ éí ³ ÚÇÝ Ýñµ»ñ³ ý. Ý»ñÁ (Ñ³ éí ³ í áÓ, ÝáóÚÝáóÁúáóÝ óáóóó í í áÓ), ÇÝá
 áóñ³ ñí »ñ»ÝáóÚ: ĐÚÚí. ùñÇÝ³ í¹ inu=ka=ne, inu=ka=ñine §³ Úè
 ÝáóÚÝ, ÝáóÚÝ ÇÝúÝ, ÝáóÚÝ! - Ñ³ Ú. ÝáÓÝ §ÝáóÚÝ, ÚÇ»ÝáóÚÝ, ÇÝúÝ!, §ÝáóÚÝ
 ³ ÚÝ, ÝáóÚÝ ³ Úè!, íšuka=ne, íšuka=ñine (Ý³ ÉíÇÝ ÁÝÁ»ñóÚ³ Úµ¹
 ikuka=ne, ikuka=ñine. ³ ÚèáóÑ»í ³ íÝ»ñí³ Ú³ óÝ»Ýú ³ é³ ç³ ñí í áÓ
 ÁÝÁ»ñóÚ³ Úµ) §³ Úè ÝáóÚÝ, ÝáóÚÝ ÇÝúÝ! - Ñ³ Ú. éáÓÝ §ÝáóÚÝ ³ Úè, ¿éÇ ³ Úè! :
 ÁÝáá»é áóñ³ ñí »ñ»ÝáóÚ, ³ ÚÝá»é ¿é Ñ³ Ú³ ñ»ÝáóÚ éáóÚÝ ¹»ñ³ ÝáóÝÝ»ñÇó
 í³ ½Úí áóÚ »Ý Ñ³ Ú³ ÝÚ³ ý ¹³ ñÓí ³ íÝ»ñ: ÚñÇÝ³ í, áóñ³ ñí. ³ ñÓ³ ý³. -
 ñáóÁúáóÝÝ»ñáóÚ ³ é³ í»é Ñ³ ×³ É Ñ³ Ý¹ÇááÓ íšukane MU/šalie/UD^{ME}
 §³ Ú¹/³ Úè ÝáóÚÝ í ³ ñÇ/úñÁ/Á³ Ú³ ý³ í! ³ Ñ³ Ú³ ñ»ÝÇ (Ç) éáÓÝ/ÝáÓÝ
 úñÇÝ/Á³ Ú³ ÚÝ §³ Úèúñ Çéí, ³ Úèúñ, Çéí áóÚÝ! ¹³ ñÓí ³ íÝ»ñÁ ³ ÚÉÝ:

éáóÚÝ ¹»ñ³ ÝáóÝÝ»ñÇ éí ½µÝ³ í³ ý í ÑÝáúáóÝ Ú»ç, Á»ñ³ è í³ ñ»éÇ ¿
 í »éÝ»é Ñ³ Ú³ ñ»ÝÇ Ç/Ú Ý³ É¹ÇñÁ: éñ³ ú. í ÇÝ ¿ ÉáéáóÚ Ñ³ Ú³ ÝÚ³ ý
 Ñ³ Ú³ í »úèí áóÚ¹ šana í ³ ñµ»ñ³ íÇ ³ éí³ ÚáóÁúáóÝÁ¹ íšane/a ¹»ñ³ Ý-
 í³ ý í áÓúÇÝ: é³ í³ ÚÝ ÑÝ³ ñ³ í áñ ¿, áñ Ç ¹»Úè ³ Úè í-Ç áóñ³ ñí ³ í³ ý
 í »úèí »ñáóÚ í í³ Úí ³ í ¿ Ñ³ Ú. ³ ÚÝ, ³ Úè, ³ Ú¹ (< ³-Ú-Ý, ³-Ú-è,
 ³-Ú-¹) óáóó³ í³ ý ¹»ñ³ ÝáóÝÝ»ñÇ -Ú- í ³ ññÁ: ĐÚÚí. ý³ ³ áóñ³ ñí :
 aísei, ainei Ñ³ Ú³ ÝÚ³ ý µ³ é»ñÇ Ñ»í (éñ³ Ýó Ú³ éÇÝ í »è éí áñ):
 ÁÝá í»ñ³ µ»ñáóÚ ¿ -ke/a ³ í³ ÝóÇÝ, ³ á³ »ÝÁ³ ¹ñí áÓ í³ áÁ áóñ³ ñí. -
 uke §ÇÚ! ¹»ñ³ Ýí³ ý³ í³ ý í»ñÇ³ Ú³ éÝÇíÇ Ñ»í úçá Ñ³ í³ ý³ í³ ý ¿

ÇÜ³ eĩ 3 UÇY³ 3 éáoUáí³⁰⁶: 2 UY³ YÜ³ YáoÁUáoY³ áoYÇ³ N³ U. -v-í 3 í 3 YóÇ³ N»í ,
 ańÁ, Ç ÁÇí è 3 ÚE³ í Çń³ éáoÁUáoY³ nÇ, í 3 ½UáoU³ ç Y³ .. óáoó³ í 3 Y³
 1»ń³ YáoY³ nÇ .. 1»ń³ Yí 3 Y³ í 3 Y³ Ú³ í µ³ UY³ nÇ. únÇY³ í 3 3 Ó³ í Çí ,
 3 í 3 eÇí , 3 í 3 YÇí : ĐUÚí . Y³ .. 3 ÚE³ , 3 Ú³ , 3 ÚY³ óáoó³ í 3 Y³
 1»ń³ YáoY³ nÇ »ńí³ n Náfáí 3 Ó³ nÁ (3 ÚeáúÇí , 3 ÚeáoÇí .. 3 ÚEY³),
 ÇYáá»è Y³ .. 3 ÚE³ í 1»ń³ YáoYÁ (í nÇÇYÇè Ú³ eÇY³ í »è eĩ ań³ í »í 6):
 áoB³ . n³ í ç , ań í 3 YÇ³ 3 nÓ³ Y³ . náoÁUáoY³ náoU³ µ³ ó³ í 3 UáoU³ »Y³ »Y-
 Á³ 1»ń³ éÇ³ *a(i)dei, *ida(ne), *idu=ke, *iduka=ne/hine
 1»ń³ YáoY³ nÇ, ańáYú á»í ú ç N³ Ú³ á³ í 3 èÉ³ Y³ ÇY³ N³ Ú³ nÇ YÇ³
 »ńí nán³ 1»ÚUç³ 13, 3 Ú³ , 1 á-UY³ 1»ń³ YáoY³ nÇ YÇ³: 2 Úe ÷ 3 eĩ A Á n³ è
 É áeáoU³ ç 3 ÚY³ Ú³ eÇY³ , ań í 3 YÇ³ Á³ . 3 í ańáoÁU³ Y³ BńÇ³ YáoU³ N³ Ú³ nÇ YáoU³
 1»é³ è áç³ Ó³ í ańí »É óáoó³ í 3 Y³ 1»ń³ YáoY³ nÇ »é³ 1»Ú³ N³ Ú³ í 3 n-Á, ..
 . ańí áoU³ ç n³ Y³ í náoá³ í 3 Y³ Y³ É³ é»í Ç³ é³ n³ í 3 Y³ nÁ Aeĩ 1 Ç nÚÇ³ Uái
 í 3 Ú³ N»éáo, Y³ É³ á»è NÇBí 3 í (N³ Úí YÇ³ , í 3 YaÁ) í 3 Ú³ aNÇBí 3 í , í 3 nµ-
 n³ í 3 éáo N³ Ú³ í 3 n-Á: 3 Úo µ³ ó³ éí 3 í áç , ań 3 é³ ÚÁU³ 3 YN³ eĩ 3 Y³ éÇ³
 dani/e, idani/e µ³ é»nÇ Ú³ ç á»í ú ç í »éY³ É N³ Ú³ nÇ YÇ³ »ńí nán³
 1»ÚUç³ 13 óáoó³ í 3 Y³ 1»ń³ YáoYÁ: ĐUáoè í áÓUÇó, 3 í YN³ Úí ań»Y³ , N³ Ú³ nÇ-
 YÇ³ »ńí nán³ 1»ÚUç³ 1 óáoó³ í 3 Y³ NáoY³ ç 3 n³ í 3 óáfí 3 í áoń³ n³ »nÇ YÇ³
 áoÓ³ ań³ í 3 Y³ Náfáí Ç -(e)di óáoóÇaÇ Ú³ ç: 3 N³ í 3 á»è ó³ Úí áoY³
 »ń³ áoU³ ç áoÓ³ ań³ í 3 Y³ Náfáí Ç .. edi=a/ne §³ Ú³ í »Ó³ ; í »ÓÇ Ú³ í µ³ UÇ³
 N»nÁ³ . 3 ÚáoÁU³ Y³ Ú³ ç , únÇY³ í 3 işukani MU ušta=di ^{KUR} Ubur-
 da=ue edi=a §³ Ú³ í YáoU³ í 3 nÇ 3 nB³ í »óÇ 1»áÇ áoµáoń³ 13 ; ..
 işukani MU ušta=di ^{KUR} Manai=di §³ Ú³ í YáoU³ í 3 nÇ 3 nB³ í »óÇ
 1»áÇ Ø³ Y³ ; .. 3 ÚEY³⁰⁷: ĐUÚí . N³ Ú³ nÇ YÇ³ 1»ń³ Yí 3 Y³ í 3 Y³ Ú³ í µ³ UY³ nÁ,
 ańáYú . áU³ í 3 YÇ³ N»í . ańí 3 í í »ÉÇè YB³ Y³ í áoÁU³ Úµ ÷ áÉ³ nÇ YáoU³ »Y³
 è, 1, Y óáoó³ í 3 Y³ NáoY³ nÇ YÇ³ . únÇY³ í 3 ç³ 1áo í 3 Óí 3 Ó³ í Ç Ç
 ÓÇaU³ 3 Úí Ç , ÷ áÉ³ Y³ í 3 ç³ 1áo í 3 Óí 3 Ó³ í Ç Ç ÓÇaU³ -1 Ú³ Ú³ -
 Ú³ Y³ ç 3 ó³ í Ç Ç Ç nÇ Ç eĩ áoU³ 3 Ú³ í ÓÇáoó (í 3 Ú , ÓÇáoó³ !) ; .. 3 ÚEY³⁰⁸ (í »è Y³ ..
 eĩ ań³ í »í 4):

Đ³ Ú³ nÇ YÇ³ óáoó³ í 3 Y³ NáoY³ nÇ 3 n³ í 3 óáfáíoÁ í 3 YÇ³ 3 nÓ³ Y³ . -

³⁰⁶ ¶. Ó³ ÷ 3 YóU³ YÁ, 3 ÚE³ Ú³ eYÇíA N³ Ú³ nÇáfí 1»ń³ Yí 3 Y³ í 3 Y³ 3 í 3 Yó³ 3 YánaB³ 3 éáo-
 Uái , N³ Ú³ U³ í áoU³ ç N³ Y³ í náoá³ í 3 Y³ ańáB³ é»áoY³ nÇ N³ Ú³ YÜ³ Y³ Ú³ eYÇí Y³ nÇ N»í 3 É»Á. -ki,
 é³ í ÇY³ . -que, 3 nÇ³ í 3 Y³ -ča, N³ Ú. -ú (Ç-ú, á-ú) [1940, ç 29]:

³⁰⁷ 2 ÚE³ N»nÁ³ . 3 ÚáoÁU³ Y³ Ú³ eÇY³ í »è Y³ .. Н. Арутюнян, 2001 (КУКН), ç 442:

³⁰⁸ 2 ÚE³ Ú³ eÇY³ í »è Đ. 2 í »í ÇeÓ³ Y³, 1986, ç 140:

ñáoÁóaoÝÝ»ñáoU: Ð³ U»ñ»ÝÇ Ná¹ »ñÁ¹ è, ¹ · Ý (Ñ³ Ú³ á³ ÿ³ èÉ³ Ý³ µ³ ñ³
 ³ é³ çÇÝ, »ñíñáñ¹ · »ññáñ¹ ¹ »Uù»ñÇ Ñ³ Ú³ ñ) · áñÍ³ ÍíáoU »Ý óáoó³ -
 Í³ Ý, ¹ÇUáñáb, èi³ ó³ Í³ Ý · áñáBÚ³ É ÇU³ èi³ Ý»ñáí (áñáBÚ³ É³ éáoUáí
 · áñÍ³ ÍíáoU ç ÚÇ³ ÚÝ Ý Ná¹Á): ÆÝáá»è³ ñ¹»Ý ÝB»óÇÝù, Ñ³ U»ñ»ÝÇ
 »ñíñáñ¹ ¹ »UùÇ ¹ Ná¹Á áon³ ñi »ñ»ÝáoU Ñ³ Ý¹ »è ç · ³ ÉÇè áoŒ³ áñ³ Í³ Ý
 NáfaíÇ óáoóáÇ ¹ »ñáoU: ÁÝ¹ áñáoU, ÇÝáá»è · Ñ³ U»ñ»ÝáoU ³ ÚÝ Í³ ñáo ç
 ÷ áÉ³ ñÇÝ¹ É Ñ³ Ú³ á³ ÿ³ èÉ³ Ý³ ¹ »ñ³ Ýi³ Ý³ Í³ Ý Ú³ Í µ³ Uáí (úñÇÝ³ Í -
 Ý»ñÁ¹ ¹ »è í »ñÁ): Ð³ U»ñ»ÝÇ »ññáñ¹ ¹ »UùÇ Ý Ná¹Á (áñÝ áoÝÇ Ý³ · áñáBÚ³ É
 ÇU³ èi³) áon³ ñi »ñ»ÝáoU áoÝÇ Ñ»i · Ú³ É ÍÇñ³ éáoÁóaoÝÝ»ñÁ:

1) Ð³ í »íáoU ç ³ Ýi³ Ý Ú³ úáon ÑÇUùÇ í ñ³ · Í³ ½U»faí áon³ ñi »ñ»ÝÇ
 áoŒ³ Í³ Ý NáfaíÁ (³ ñi³ Ñ³ Úi³ áoU ç áñáBÚ³ É ÇU³ èi³). úñÇÝ³ Í³ ieše
 URU Luñiuni=ne ñaube Ş»è ÉáoÉÇáoÝÇ-Ý · ñ³ í »óÇí: Ðhaldi=ne
 uluštabe ŞÉ³ íÇ-Ý³ é³ çÝáñ¹ »ó!, uštali URU Meštaedi ¹ Işpu-
 uuni=ne ¹d Sardurehe ¹ Minua=ni ¹ Işpuinehe Ş³ ñB³ í »óÇÝ¹ »-
 áÇ Ø»èi³ · ÆBááoÇÝÇ-Ý é³ ñ¹ áonÇÇ áñ¹ ÇÝ, ØÇÝáo³ -Ý ÆBááoÇÝÇÇ áñ¹ ÇÝí:

2) Ini (i-ni) í »èuáí ³ Ýí³ É³ µ³ ñ · áñÍ³ ÍíáoU ç áñá»è
 U»ñÓ³ í áñ ³ é³ ñí³ Ý»ñÇ óáoó³ Í³ Ý ¹ »ñ³ ÝáoÝ (ÝáoUÝá»è³ ñi³ Ñ³ U-
 íáoU ç áñáBÚ³ É ÇU³ èi³): ÚñÇÝ³ Í³ ¹ Işpuunişe ¹d Sardurehineşe
 ini é-e zadune ŞÆBááoÇÝÇ-Ý é³ ñ¹ áonÇÇ áñ¹ ÇÝ³ Uè í áoÝÁ Í³ -
 éáoó»ó!, ¹ Işpuunişe ¹d Sardurehineşe É-ini/e (»i³ ¹³ è)³⁹⁹
 šidišitune, ¹ Minuaşe inele tar(a)manele tešiuene ŞØÇ-
 Ýáo³ Ý³ Uè Á³ ñU³ Ý»ñÁ(±)/³ ŐµáonÝ»ñÁ(±) tešiuene (µ³ U ç)í³¹⁰:

3) Ð³ í »íáoU ç ³ ÝáoÓ³ Í³ Ý µ³ U»ñÇ í »ñáoU` áñá»è · áñÍ³ áóáoÁU³ Ý
 úµU»í³ Ç »ññáñ¹ ¹ »UùÇ »½³ ÍÇ ÁíÇ óáoóÇá³ ÚÝ, Ýñ³ ÝB³ Ý³ ÍáoÁU³ Úµ:

309 U. Ð³ ñáoÁóaoÝÝ³ ÝÁ ³ Uè É-ini-Ç í³ Ñ³ éí³ ÝáoU ç susi-ini í³ á áí »èÝ»faí ³ Uè
 -i-ni-Ç · ini ¹ »ñ³ Ýi³ ç Ý ÚÇÇ" [KYKH ³ nŒ. 19, í ³ Ý. 5]: °Á» ÝáoUÝÇèi³ ³ U¹ áá»è ç, ³ á³ ³ Uè
 »ñíáo í ÇáÇ ³ ñi³ Ñ³ Úi³ áoÁóaoÝÝ»ñÇ Ñ³ U»U³ í áoÁóaoÝÁ (ini susi(e) šidištuni ·
 susi-ni šidištuni), áñi »Œ áoŒÓ³ Í³ Ý Náfaíáí ñí³ í · áó³ Í³ ÝÁ Í³ U úÁí íáoU ç ini
 ¹ »ñ³ ÝáoÝáí, Í³ U èi³ ÝáoU -ne í »ñÇ³ Ú³ éÝÇíÁ (Ná¹Á), ³ ÍÝÑ³ Úi³ áñÝ í Í³ UáoU ç ini ¹ »
 ñ³ Ýi³ ç Ý · áoŒÓ³ Í³ Ý NáfaíÇ -ne Ú³ éÝÇíÇ Í³ áÇ Ú³ éÇÝ: ² Uè »ñíáo Ó³ »ñÇ ÑÝ³ ñ³ í áñ í³ áÇ
 Ú³ éÇÝ í »è Ý³ · Г.Меликишвили, 1964, ç 31, í ³ Ý. 55: Ð³ U»ñ»ÝáoU ³ Uè ini-Ý á³ Ñá³ Ýí »É
 ç ÚÇ³ ÚÝ »í³ ¹³ è ÍÇñ³ éáoÁU³ Úµ Ná¹Ç í »èuáí, ³ ÚÝ, ÇÝáá»è · áon³ ñi »ñ»ÝáoU, Í³ ñáo ç íñi »É
 · · · áó³ Í³ ç ÝÇ, · µ³ UÇ í ñ³: ÚñÇÝ³ Í. áñ èÇñ ç Ý ½U»½ (= Ý³, áñ èÇñáoU ç U»½) [Ð. ² í »í ÇèŒ³ Ý,
 1986, ç 12], áñ B³ ñÁÇÝ »Œ ÷ ÷ ÷ ÷ ÉÇ (= Ý³, áñ B³ ñÁíáoU · ÷ ÷ ÷ ÷ ÉíáoU ç) [Ð. ² µ³ Ñ³ ÚU³ Ý,
 1976, ç 161-162] · ³ ÚÝ:

310 ² é³ çÇÝ Ó³ áí ÑÇUÝ³ Í³ ÝáoU íñiáoU »Ý Ñ³ í áoí ³ ÝáoÝÝ»ñÁ, Çèí »Íñáñíáí Ñ³ è³ ñ³ Í
 (Ú³ Ýñ³ Ú³ éÝ í »è II.2.3 Í³ í 2): · ³ Uè »Á» áon³ ñi »ñ»ÝáoU -ne Ç Ñ³ í »éáoU µ³ ÚÇÝ Ñ³ Ú³ í ³ -
 ñ³ í ç, ³ á³ Ñ³ U»ñ»ÝáoU Ú³ éÝ³ ÍÇ µÝáoUÁ ç ÍñáoU:
 122

ÚñĶÝ³Í¹ terune ^dĤaldei patare tine §1ñ»ó Ē³É³ĶÇÇ ù³Ó³ù³
³Úñáo³ ÝáoÝÁ-Ýñ³ |:

Ó³ ěi añ»Ý³ ÚÝ Ý³ Ē³ 1³ éáoÁÚ³Ý Ú»Ç 3 ½³ i añ»Ý³ Í³ ñáo Ķ Ñ³ í »É-
í »É ĶÝáǎ»è ěi añá. ñÚ³ ĒÇÝ (µ³ ÚÇÝ) .. ĒÝ1ñĶÝ (úµ»Í³ ĶÝ), ³ ÚÝǎ»è Ķ »Ý-
Á³Í³ ÚÇÝ (éáoµ»Í³ ĶÝ)³¹¹: 2Úè ³ éáoÚáí ß³ i ÝÚ³Ý Ķ Ú»Í³ ÚĒ³ -me
ŞÇÝÓ! 1»ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý³ Ú³ ěÝĶÍĶÝ [i »è **Г.Меликишвили**, 1964, ĶÇ 40]:
³ Úó Ç í³ ñµ»ñáoÁÚáoÝ -me-Ç, añÁ í³ ñµ»ñ ÉáèúÇ Ú³ ě»ñÇ Ñ»i . añ-
Í³ Í³ í »ÉĶé í »ñĶ³ Ú³ ěÝĶÍĶ Ó³ áí Ñ³ í »Éí áóÚ Ķ í »ñĶÇÝÝ»ñĶè, -ne-Ý³ Í³ ñáo
Ķ Ñ³ Ý³ »è . 3É Ý³ .. ĶÝÚÝáoñáoÚÝ, añǎ»è ³ Ý³ Ē³ 1»ñ³ ÝáoÝ ini Ó³ áí:
Đ³ Ú»ñ»ÝÇ ³ é³ ÇÇÝ 1»ÚúÇ è Ñá1Á áóñ³ ñi »ñ»ÝáoÚ áÇ í³ Í³ Úí³ Í³: ÓáĒ³ -
ñ»ÝÁ Ē³ ÚÝáñ»Ý . áñí³ Í³ í áóÚ »Ý ÑÝ1»í ñáǎ³ Í³ Ý³ Í³. áóÚ áóÝ»óáÓ -me
ŞÇÝÓ! .. - (iu) -ke ŞÇÚ! í »ñĶ³ Ú³ ěÝĶÍĶÝñÁ (- (iu) -ke-Ý áóñ³ ñi »ñ»-
ÝÇÝ Ķ ³ Ýó»É Ñ³ í³ Ý³ µ³ ñ Ē»Á»ñ»ÝÇ ÚÇÇÝáñ1áoÁÚ³ Úµ [¶.Ó³ ÷ ³ ÝóÓ³ Ý,
1940, ĶÇ 29, 30]), áñáÝ³ 3 ñi ³ Ñ³ Úí áóÚ »Ý ěi ³ Ó³ Í³ Ý³ 1»ñ³ ÝáoÝÝ»ñĶ
ÇÚ³ ěi :

Đ³ Ú»ñ»ÝÇ ³ Úè, ³ ÚÝ óáoÓ³ Í³ Ý³ 1»ñ³ ÝáoÝÝ»ñĶ ÑÝ³ ñ³ í áñ ³ éí³ Úáo-
ÁÚáoÝÁ áóñ³ ñi ³ Í³ Ý³ i »úèí »ñáoÚ: 2Ú»Ý³ ÚÝ Ñ³ í³ Ý³ Í³ ÝáoÁÚ³ Úµ óáo-
ó³ Í³ Ý³ 1»ñ³ ÝáoÝÝ»ñĶ Ñ»i á»i ú Ķ Í³ á»É áóñ³ ñi ³ Í³ Ý³ i »úèí »ñáoÚ
í³ Úí³ Í³ a(i)še(i) ŞÇÝá-áñ µ³ Ý(±)³¹², a(i)ne(i) ŞÇÝá-áñ Ú»ÍÁ,
áñ³ Çó» Ú»ÍÁ(±)! µ³ ě»ñÁ. ÑÚÚi Ñ³ Ú. 3Úè, ³ ÚÝ óáoÓ³ Í³ Ý³ 1»ñ³ ÝáoÝ-
Ý»ñÁ: 2Úè »ñí áó µ³ ě»ñÁ i ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÁÚáoÝÝ»ñáoÚ ÑÇÚÝ³ Í³ ÝáoÚ
Ñ³ Ý³ »è »Ý . 3ÉĶè ÝÚ³ Ý³ i Çǎ ³ ñi ³ Ñ³ Úí áóÁÚáoÝÝ»ñáoÚ »ñµ»ÚÝ Ý³ ..
Ñ³ Ú³ i »Ó: í »è úñĶÝ³ Í¹ ...ali(e) úi(e) aišei ainei qabqar-
šúlalani [KYKH, 52₃, 47₁₀], ...qarbie šuli manu ui aišei
LUGÁL-še zadalani [KYKH, 427a₄] .. ^{fd}Puranadi tuišñi manu
ui ainei LUGÁL ištini kauri [KYKH, 174 B1₇, 244₇]: Áèi
»ñ³ áóÚÁÇÝ, ³ Úè »ñí áó µ³ ě»ñÝ áóÝ»Ý Úáí ÇÚ³ ěi ` aine(i) ŞÇÝá-áñ

³¹¹ Da1»ñĶ ÝÚ³Ý ³ ½³ i ÍĶñ³ éáoÁÚáoÝÁ Ñ³ i áóí Ķ Ý³ .. Ñ³ Ú»ñ»ÝÇÝ: 2Úè Ú³ ěÇÝ i »è Ý³ ..
¶.Ó³ ÷ ³ ÝóÓ³ Ý, 1940, ĶÇ 24: áñáñ áééáoÚÝ³ ěĶñáoÝ»ñ³ Úè ne-Ý Ñ³ Ú»Ú³ i áóÚ »Ý ÉáèÇ»ñ»ÝÇ
3-ñ1 1»ÚúÇ -nna áá ĶÝÚÝáoñáoÚÝ 1»ñ³ Ýí³ Ý³ Ñ»i : í »è, úñĶÝ³ Í¹, **G.Wilhelm**, 2004, ĶÇ 127 ..
³ ÚĒÝ:

³¹² 2Ú1ǎ»è Ñ³ Ú³ Ó³ ÚÝ Đ.é³ íĶÇÇÇ [SMEA, 44/1, 2002, ĶÇ 17]: 2Úè Ñ»ÓÇÝ³ ÍÝ»ñÁ i ³ ÉĶè
»Ý Ş»ñµ»ú(±); Ş»ñµ³ Çó»(±); Á³ ñ. Ú³ ÝáoÁÚáoÝÁ Í³ á»éáí ³ ÚÝ áše Ş»ñµ; µ³ ěÇ Ñ»i : é³ Í³ ÚÝ
3Úè ÝÚ³ ÝáoÁÚáoÝÁ ³ Ú»Ý³ ÚÝ Ñ³ í³ Ý³ Í³ ÝáoÁÚ³ Úµ á³ i ³ Ñ³ í³ Ý³ µÝáoÚÁ Ķ ÍñáoÚ, ú³ Ý³ Ç
a(i)šei-Ý ÚÇ³ ÚÝ Ú»í ³ Ý. 3Ú Ķ í³ Úí³ Í³ ášei Ó³ áí, ÚÚáè µáfañ 1»áú»ñáoÚ éí ĶµÝ³ Í³ Ý a-
Çó Ñ»i á ³ éí³ Ķ i: ÓÇÝá1»é áše Ş»ñµ; µ³ éÁ ³ é³ Ýó µ³ ó³ éáoÁÚ³ Ý Ñ³ Ý³ »è Ķ . 3ÉĶè ÚÇ³ ÚÝ
áše Ó³ áí:

U»IA, ÇYa-ān μ³ Ý (Ýn³ ÝóÇó)!, aiše(i) ŞÇYa-ān U»IA, ÇYa-ān μ³ Ý (ēñ³ ÝóÇó)!

4. »ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý Ú³ Íμ³ ÚÝ»ñ: àōñ³ ñí »ñ»ÝáoÙ ÑÝ³ ñ³ íáñ ç ³ é³ ÝÓÝ³ óÝ»É Ñí» ï³ [ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý Ú³ Íμ³ ÚÝ»ñÁ³¹³ ešti-[ešti-]³¹³ Ş³ Üëí »Ó!, edi-[edi-] Ş³ Úíí »Ó!: únÇÝ³ Í^{LÜ} EN.NAM edia terubi ŞÍ³ é³ í³ ñÇá ³ ÚÝí »Ó ñ»óÇ! [YKH, 2654], x LU^{MEŠ} gunušini eiršidubi ištini - ŞX Ú³ ñí ÇÍÝ»ñ μÝ³ Í»ónÇ ³ Üë-í »Ó! [YKH, 127II₃₄, 128A2₂₁] ï³ ÜÉÝ: ² é³ ÇÇÝÁ ÑÙÙí . Ñ³ Ú. ³ ëí Ş³ Üë-í »Ó!, ³ ëí Ç Ş³ Üëí »ÓÇó!³¹⁴, Çëí »ñíñáñÁ³¹⁴ ³ Ú¹Ç/³ Úí Ç Ş³ Úíí »Ó!, Ş³ Úíí »ÓÇó! Ú³ Íμ³ ÚÝ»ñÇ Ñ»í³¹⁵: ÁÝ¹ áñáoÙ, ÇÝÁâ»ë áōñ³ ñí »ñ»ÝáoÙ, ³ ÚÝÁ»ë çÉ Ñ³ Ú»ñ»ÝáoÙ ¹»ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý Ú³ Íμ³ ÚÝ»ñÁ ³ ñí ³ Ñ³ Úíí áóÙ »Ý ï³ »ÓÇ, ï³ Á³ Ú³ Ý³ ÍÇ ÇÙ³ ëí³¹⁶: àōñ³ ñí »ñ»ÝáoÙ Á³ Ú³ Ý³ ÍÇ ÇÙ³ ë-í áí . áñÍ³ Íí»ÉÇë¹ ñ³ Ýù Ñ³ ×³ É ñíí áóÙ »Ý óáoó³ Í³ Ý ¹»ñ³ ÝáoÝÝ»ñÇ Ñ»í Ñ³ Ú³ í »Ó³¹⁷, únÇÝ³ Í^{LÜ} inuka=ne edi=ne Ş¹ñ³ ÝÇó Ñ»í á, ³ ÚÝÁóñ»í ï³, işuka=ne edi=ne Şēñ³ ÝÇó Ñ»í á, ³ Üëáoñ»í ï³: »ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý Ú³ Íμ³ ÚÝ»ñÇ ÝÙ³ Ý ÍÇñ³ éáoÁúáoYA ÉáñÁ á; Ý³ ï³ Ñ³ -Ü»ñ»ÝÇÝ, únÇÝ³ Í^{LÜ} Ç Á³ Ú³ Ý³ ÍÇ ³ Ý¹ ³ ÚÝÙÇÍ Ş³ Úí ÝáoÙÝ Á³ Ú³ Ý³ Í^{LÜ} [ð³ Ú³ Ý¹, IV, A°] ï³ ÜÉÝ:

Ð³ Ü»ñ»ÝáoÙ ¹»ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý éáoÙÝ Ú³ Íμ³ ÚÝ»ñÁ, Ñ³ Ý¹»ë . ³ Éáí í ³ ñμ»ñ ÑáÉáíÝ»ñáí ñíí ³ Í . áú³ Í³ Ý ³ ÝáoÝÝ»ñÇ Ñ»í Ñ³ Ú³ í »Ó, Í³ ñáo »Ý ÷ áÉ³ ñÇÝ»É óáoó³ Í³ Ý ¹»ñ³ ÝáoÝÝ»ñÇÝ Í³ Ú Ñá¹»ñÇÝ: ÚÙ³ Ý ÍÇñ³ éáoÁú³ Ý ¹»áúáoÙ í»ñÇÇÝÝ»ñë ³ ñí ³ Ñ³ Úíí áóÙ »Ý¹³¹³ñÇ, Ñ³ ñÁÚ³ Ý »É³ í »í Ç Í³ Ú Ýá³ í ³ í ³ í »í Ç ÇÙ³ ëí Ý»ñ³¹⁸: ² ÜëÁ»ë.

³¹³ ÐÝ³ ñ³ íáñ ç Ý³ ï³ išti-[išti-] ÁÝÁ»ñáoÁÚA:

³¹⁴ A.D.Mordtmann, Entzifferung und Erklärung der armenischen Keilinschriften von Van und Umgegend, ZDMG, Bd. XXVI, 1872, çç 528; J.Sandaljian, 1900, çç 384 ï³ ÜÉÝ:

³¹⁵ ¶. Ö³ ÷ ³ Ýóó³ ÝÁ edi-Ý Ñ³ Ú»Ú³ í áóÙ ç Ñ³ Ú. ³ Ý¹, çÝ^{LÜ} Ş³ ÚÝí »Ó!, Ş³ ÚÝ Á³ Ú³ Ý³ Í^{LÜ} Ú³ Íμ³ ÚÇ Ñ»í [1940, çç 38]:

³¹⁶ Ð³ Ü»ñ»ÝÇ ¹»ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý Ú³ Íμ³ ÚÝ»ñÝ »Ý ³ ëí Ş³ Üëí »Ó, ³ Üë Á³ Ú³ Ý³ Í^{LÜ}, ³ Ý¹ Ş³ ÚÝí »Ó, ³ ÚÝ Á³ Ú³ Ý³ Í^{LÜ}, ³ Ú¹Ç (³ Úí Ç) Ş³ Úíí »Ó, ³ Úíí »ÓÇó!, ³ Úëñ (ë»é³ Í³ Ý ÑáÉáí ³ Úë-Çó) Ş³ Üëí »Ó, ¹»áÇ ³ Üëí »Ó! ï³ ÜÉÝ: ñ³ Ýó Ýß³ Ý³ ÍáoÁúáoÝÝ»ñÇ ï³ Ñ³ ñ³ ÍÇó Ñ³ ñó»ñÇ Ú³ éÇÝ Ú³ Ýñ³ Ú³ éÝ í »ë . ² . ² μñ³ Ñ³ Ú³ Ý, 1976., çç 83-84; Ð. ² í »í Çëó³ Ý, 1986, çç 140-141:

³¹⁷ í »ë Г.Меликишвили, 1964, çç 59-60:

³¹⁸ Ð³ Ü»ñ»ÝáoÙ óáoó³ Í³ Ý ¹»ñ³ ÝáoÝÝ»ñÇ ÑáÉáíÝ»ñÇ Ñ»í . áñÍ³ Íí»ÁÚ³ Ý Ú³ éÇÝ í »ë . ² . ² μñ³ Ñ³ Ú³ Ý, 1976, çç 83; Ð. ² í »í Çëó³ Ý, 1986. çç 140-141 (Ü»Çμ»ñáoÙÝ»ñÁ . ñ³ μ³ ñÇó í »ñóí ³ Í »Ý ÝáoÙÝ í »ÓÇó):

Ç(Ü) Ý³ È¹ñáí ï ñ³ Ì³ ÝÇ Ñ»ï (³ñï ³ Ñ³ Üí áóÜ ç Ý»ñ· áÜ³ Ì³ ÝÇ ÇÜ³ èí): ùñÇÝ³ Ì³ ²ñí ç ù ½¹³ Ç · áóµ ÜÇ Ü³Ý³á³ï Ç ³èí: ¶ñ»óÇ Ö½ Ç ÁÖÁÇ ³Ü¹ñ:

Æ(Ü) Ý³ È¹ñáí Ñ³ Üó³ Ì³ ÝÇ Ñ»ï (áóÜ· áñÜ³ Ý Ñ³ Üó³ Ì³ Ý): ùñÇÝ³ Ì³ ¶¹Üñ Ñ³ è³Ý»ñ Ç ï»ÖÇ ³Ý¹ñ: °ó Öí áóÝù, áñ Ç · »ï ³Ý¹ñ ç ÇÝ³ è³ï ³ï »ó³Ý (³ñï ³ Ñ³ Üí áóÜ ç Ý»ñ· áÜ³ Ì³ ÝÇ ÇÜ³ èí):

³ó³ è³ Ì³ Ý Ñáíáí Ç Ñ»ï: ùñÇÝ³ Ì³ °ó È Ç ï³ á³Ýç ³Üí Ç: Æ Ü»ñáo ½üñ³ó ³èí Ç: ²é³ü»óÇó ½ÜÇ Ü³ß³ Ì³ ñï ³ó ³èí Ç ÇÜáó:

ÖÇßí ÝáóÜÝ á³ ï Ì³ ñÝ áóÝ»Ýü Ý³ · áóñ³ ñï »ñ»ÝáóÜ, áñï »Ö ¹ñ³ Ýí ³Ý³ Ì³ Ý Ü³ Ì³ µ³ ÜÝ»ñÁ · áÜ³ Ì³ ÝÝ»ñÇ Ñ»ï · áñí ³ Í í»Éè Ñ³ Ü³ ñí áóÜ »Ý »ï ¹ÇñÝ»ñ · ³ñï ³ Ñ³ Üí áóÜ »Ý Ñ»ï · Ü³ È ÇÜ³ èí Ý»ñÁ³¹⁹.

- **edia** §¹»áÇ! , §(ÇÝá-áñ µÝ³ Ì³ Ì³ ÜñÇ) áóÖóáóÁÜ³ Üµ! : ùñÇÝ³ Ì³ ášta-di ^{KUR}Uburda-ue edia §³ ñß³ í»óÇ ¹»áÇ áòáóñ¹³ ! [YKH, 127 II₄₀], ušta-di ... ^{KUR}Arña-ue edia §³ ñß³ í»óÇ ... ¹»áÇ ²ñÈ³ ! [YKH, 127 III₃₃₋₃₄] (edia-Ý ÝÜ³ Ý³ ï Çá ³ñï ³ Ñ³ Üí áóÁÜáóÝÝ»ñáóÜ Ñ³ ×³ È ÷ áÈ³ ñÇÝí áóÜ ç áóÜ· áñ³ Ì³ Ý Ñáíáí áí . ï »è í»ñÁ):

- **edini** §-Çó! , §-ÇÝ, Ñ³ Ü³ ñ, íñ³ !: ¶áñí ³ Í íáóÜ ç µ³ ó³ è³ Ì³ Ý Ñáíáí Ç Ñ»ï . ùñÇÝ³ Ì³ LUGAL ^{KUR}Uelikuñi ... KUR-ni edini tamñubi §ì »ÉÇí áóÈÇ »ñí ñÇ Á³ . ³ íáñÇÝ (Çñ) »ñí ñÇó Ñ»é³ óñÇ! [YKH, 265₂₋₃]: turu-tineni ... qiura-ni edini §ÁáÖ ááÝá³ óÝ»Ý ... · »ï ÝÇ »ñ»èÇó! [KYKH, 40 o.c. 11,41 o.c.10] · · ³ ÜÉÝ:

- **eštini-ie**³²⁰ §-ÇÝ, Ñ³ Ü³ ñ! : ùñÇÝ³ Ì³ ^DHaldia eštini(i)e §È³ íÇ-ÇÝ/È³ íÇ-Ç Ñ³ Ü³ ñ! [KYKH, 173 I₁₆, 173 II_{2...}], áštadi ^{KUR}Etiunia eštini(i)e §ÁÖ· áñí »óÇ ¼ÁÇáóÝÇ »ñí ñÇ Üáí ! [YKH, 155 F₅], ^DHaldie ... uštuni ulgušia-ni edini §È³ íÇ ³èí Íá áÖÇáóÁÜ³ ÝÁ ... Ýí Çñ»ó! [KYKH, 390₁, 396₁,...] · · ³ ÜÉÝ:

³¹⁹ í »è Г.Меликишвили, 1964, çç 59:

³²⁰ Ü.Ö³ ñáóÁÜáóÝÜ³ ÝÁ ³Üè eštini-Ç Ü»ç ï »èÝáóÜ ç ³é³ÝÓÇÝ µ³ è³ §BYáñÇí (á) á³ ÜÜ³ Ý³ Ì³ Ý ÇÜ³ èí áí [KYKH, çç 273 í³ Ý. 11]: ÜÜ³ Ý Ñ»ï » áóÁÜ³ Ý Ñ³ Ü³ ñ ³ ÑÇÜÝí áóÜ ç ³ÜÝ Ñ³ Ý. ³Ü³ Ýüç íñ³, áñ í»ñÇÝè ÜÇßí Ñ³ Ý¹»è ç · ³Éè -í(i)e í»ñÇ³ íáñáóÁÜ³ Üµ (í ñ³ Ì³ Ý Ñáíáí): Ö½ Áí áóÜ ç, áñ ³ÜÝ Ñ³ èí ³ï ³á»è á»í ü ç Ì³ á»è ešti- §³ Üèí »Ö! ¹ñ³ Ýí ³Ý³ Ì³ Ý Ü³ Ì³ µ³ ÜÇ Ñ»ï , ÇÝá»è áñ ³ÝáóÜ ç ¶.Ö»ÉÇüÇßí ÇÇÇÝ: ÖÜÜí . ÝÜ³ Ý³ ï Çá Ñ³ Ü³ ñ »üèí áóÜ Üáí ³ÜÈ edi- §³ Üí »Ö! Ü³ Ì³ µ³ ÜÇ ÝáóÜÝ ÇÜ³ èí áí · áñí ³ íáóÁÜáóÝÁ: ÁÝá í»ñ³ µ»ñáóÜ ç µ³ è³ í»ñÇ -í(i)e-ÇÝ, áñ ³Ý³ è³ Ì³ í ñ³ Ì³ Ý Ñáíáí Ç óáóÇáÝ ç, ³á³ Ñ³ Ü»ñ»ÝáóÜ ¹ñ³ Ýí ³Ý³ Ì³ Ý Ü³ Ì³ µ³ ÜÇ ÝáóÜÝá»è Ì³ ½Üí áóÜ »Ý óáó³ Ì³ Ý ¹ñ³ ÝáóÝÝ»ñÇ ï ³µ»ñ Ñáíáí Ý»ñÇó. ùñÇÝ³ Ì³ ³Üèñ §³ Üèí »Ö! (è»è. Ñáíáí ³Üè-Çó) · · ³ ÜÉÝ (eštini-Ç ÝÜ³ Ý · áñí ³ íáóÁÜ³ Ý Ü³ èÇÝ ï »è Ý³ · IV.3 Ì³ ï 2):

AÉYāā»è YB»óÇYù, Ñ³Ù»ñ»YáoÙ 1»ñ³Yí³Y³Í³Y Ù³Íµ³ÙY»ñÁ Ñ³-
 x³É ÷áÉ³ñÇYáoÙ »Y. áù³Í³YÇ Ñ³Ù³ā³í³èÉ³Y óáoó³Í³Y Ñá¹ÇY:
 àòñ³ñí »ñ»YáoÙ edi- 1»ñ³Yí³Y³Í³Y Ù³Íµ³ÙÁ ÷áÉ³ñÇYáoÙ ç
 áóÙ`án³Í³Y Ñáfai ÇY, anÁ Í³½Ùí áóÙ ç YáoÙY Ù³èYÇÍáf (-e)di), ÇYā
 an Ñ³Ù»ñ»YÇ »ñíñán¹ 1»ÙùÇ óáoó³Í³Y Ñá¹Á (1): ÙñÇY³ÍY»ñÁ ..
 µ³ó³í ñáoÁÙáoYÝ»ñÁ í »è í »ñÁ: 2ÙèāÇéái, Í³ñáŎ »Yù ÷³èí »É, an
 áòñ³ñí »ñ»YÇ 1»ñ³Yí³Y³Í³Y Ù³Íµ³ÙY»ñÁ áá ÙÇ³ÙY Çñ»Yó Ó`áf ..
 ÇÙ³èí áí, ³ÙÉ` . anÍ³èYáoÁÙ³Ùµ . ñ»Á» YáoÙYáoÁÙ³Ùµ ³éÍ³ »Y Ñ³Ù»ñ»-
 YáoÙ: 2ÙèÇYùY, Á» áòñ³ñí »ñ»YáoÙ, Á» Ñ³Ù»ñ»YáoÙ Ñ³Ù³ā³í³èÉ³Y
 1»ñ³Yí³Y³Í³Y Ù³Íµ³ÙY»ñÁ Í³ñáŎ »Y . anÍ³Íí»É ÇYāā»è
 ÇYùYáoñáoÙY` í »ŎÇ Í³ÙÁ³Ù³Y³ÍÇ Ù³Íµ³ÙY»ñÇ ÇÙ³èí áí, ³ÙYā»è çÉ
 . áù³Í³YÇ Ñ»í , ³ñí ³Ñ³Ùí »fai¹ 1³1³ñÇ, B³ñÁÙ³Y (áòñ³ñí »ñ»YáoÙ²
 ³é³í»ÉÉ³ÙY ÇÙ³èí áí) »É³Í»í ÇÍ³ÙYā³í³Í³Í»í Ç ÇÙ³èí Y»ñ:

Đ³Ù»ñ»YÇ` ³Ùèñ-(çY), ³ÙYñ-* (çY) 1»ñ³Yí³Y³Í³Y Ù³Íµ³ÙY»-
ñÇ ³éÍ³ÙáoÁÙáoYÁ Í³YÇ ³ñÓ³Y³ . ñáoÁÙáoYÝ»ñáoÙ: í »ñÇ»ñè 2Ù³YÇèÇó
 Ñ³Ùí Y³µ»ñí ³Í áòñ³ñí ³Í³Y ÙÇ ÁY¹³ñÓ³Í ³ñÓ³Y³ . ñáoÁÙáoYÁ
 ÑY³ñ³ í anáoÁÙáoY` í í»ó áòñ³ñí »ñ»YáoÙ Í³í³ñè anab áóŎŎáoÙY»ñ ..
 xB. ñí áóÙY»ñ: 2Ùèā»è, ā³ñ½í »ó, an Y³ÉÍÇYáoÙ anab ³ñÓ³Y³ . ñáo-
 ÁÙáoYÝ»ñáoÙ ÁYÁ»ñóí áŎ *šer=ñine µ³éÁ Çñ³Í³YáoÙ . áùáoÁÙáoY ááoYÇ
 .. 1ñ³ ÷áÉ³ñ»Y ā»í ù ç Í³ñ¹É íšer=ñine (Y³ÉÍÇYáoÙ µ³-
 é³èí½µÇ i-Y èÉ³Ù³Ùµ í »ñ³ . ñí áóÙ çñ Y³Éan¹ µ³éÇY): 2Ùè ³ñÓ³-
 Y³ . ñáoÁÙ³Y Ññ³í³ñ³ÍÇā Ø . è³ÉÍÇYÇY, ³ñÓ³Y³ . ñáoÁÙáoYÁ ³ÙµáŎ-
 çáoÁÙ³Ùµ ÑÇÙY³Í³YáoÙ ÁáoY»fai ³é³Yó Á³ñ. Ù³YáoÁÙ³Y, íšer=
 ñine-Ç Ñ³Ù³ñ »YÁ³ñáoÙ ç Ù³Íµ³Ù³Í³Y ³ñÁ»ù³²¹: Ù.Đ³ñáoÁÙáo-
 YÙ³YÁ, Ù³Yñ³Ù³èY ùYÝ³ñí »fai éáoÙY Ñ³ñóÁ, áá ÙÇ³ÙY Ñ³èí ³í áóÙ ç
 Ø . è³ÉÍÇYÇÇ »YÁ³ñáoÁÙáoYÁ, ³ÙÉ` ÷ánŎáoÙ ç xB. ñí »É íšer=ñine-Ç
 ÇÙ³èí Á: 2ÙY Ñ³Ù»Ù³í »fai ikukane MU Š³ÙY YáoÙY` í ³ñÇ! (Çñ³-
 Í³YáoÙ ā»í ù ç Í³ñ¹É íšukane MU ŠéáoÙY` í ³ñÇ, ³Ùè YáoÙY` í ³ñÇ! .
 í »è í »ñÁ) 1³ñÓí³ÍÇ Ñ»í` Y³ éáoÙY µ³éÇY` í ³Éè ç Š³ÙY Á³Ù³Y³Í`
 Á³ñ. Ù³YáoÁÙáoYÁ Ñ³Ù³ñ»fai Á³Ù³Y³ÍÇ Ù³Íµ³Ù³²²: áòñ³ñí ³Í³Y
 í »ùèí »ñáoÙ áóY»Yù Ù»Í³Y. ³Ù í Í³Ùí ³Í YÙ³Y³í Çā ineri=ñine
 µ³éÁ (89), an Á. Ù³ÍáfáfÁ Á³ñ. Ù³YáoÙ ç Š³èí í ³Í³ÙÇY!` ³ÙY Ñ³Ù»-

321 M. Salvini, 2001 (Ayanis I), çç 259 (Ay-susi I₅):

322 Ù. Đ³ ñáoÁÙáoYÝ»Y, Ùan ÁYÁ»ñáoÙY»ñ .. Ù»ÍY³µ³YáoÁÙáoYÝ»ñ 2Ù³YÇèÇ Yán³Ñ³Ùí
 áòñ³ñí ³Í³Yè»ā³ . ñáoÙ, Ø»ñŎ. 2000. çç 219-232:

U³i »fái³ diniri=aše š³ëi í³ í³ ÚYáoÁúáoY(±); áú³ í³ YÇ N»i³²³: è³-
 í³ ÚY Ú»½ Áí áúU ç, áñ³ ÚY YáoÚYá»è á»i ù ç N³ Ú³ ñ»è Ú³ í³ µ³ Ú³ N³ Ú»Ú³-
 í »fái išer=hine-Ç N»i, Ú³ Y³ í³ Y¹ »Á» Yí³ i »Yù, áñ
 ineri=hine-Á í³ í³ Ú³ í³ ç ç³ è³ Yó³ èi í³ í³ áúÁúáoY µYánaBaÁ d ánaß-
 áÇ: 2 Úè »ñíáo µ³ é»ñÇ ÇÚ³ èi áí Úaí EÇY»ÉÁ N³ i í³ á»è á³ ñ»ánaß
 »ñíáoU ç N»i Ú³ É³ ñi³ N³ Ú³ í³ áúÁúáoY»ñÇó.

(88) ^dhal-di-na KÁ i-še-er-hi-ni ha-lu-li ú-i-
 la(-)ti-ni a-lu-še e-gu-di na-di³²⁴ a-tú-li-e
 [Ay-susi V₁₀ (Ayanis I)]:

(89) ^dhal-di-na KÁ i-ne-ri-hi-ni t[i]-ni a-lu-še
 ha-lu-li e-[g]u-di GÜB-di a-tú-li-e [KYKH
 122₃]:

2 Úèi »0 í»ñáYBU³ É µ³ é»ñÁ í³ í³ í³ »Y YU³ Y³ i Çá N³ Ú³ i »üè-
 i áúU N»ñÁ³. 3 Ú»fái ÚÇÚU³ Yó: AÉYá í»ñ³ µ»ñáúU ç ineri=hine · náó-
 ÁÚ³ YÁ èá³ èi »fÇU *iner=hine-Ç ÷ áÉ³ ñ»Y, 3 á³ YU³ Y³ i 3 i 3 YáoU-
 Y»ñÁ áóñ³ ñi »ñ»YáoU i 3 ñ³ í³ í³ »ñíáoUÁ »Y, NÚU³ . únÇY³ í` zili=be
 /zil=be, niri=be/nir=be ÚEY: í»ñáYBU³ É išer=hine-Y
 3 í³ YN³ Ú³ í³ áñ»Y á»i ù ç N³ Ú»Ú³ i »É N³ Ú»ñ»YÇ 3 Úèñ ç Y š³ »áÇ 3 Úèi »0,
 YánÇó 1 »áÇ 3 Úèi »0, YánÇó ÚEY³²⁵ Ú³ í³ µ³ ÚÇ N»i, áñÁ í³ ½ Ú³ í³ ç
 3 Úèñ 1 »ñ³ Y³ i 3 Y³ í³ Y Ú³ í³ µ³ ÚÇó 3 ñi 3 N³ Ú³ í³ áúU ç ÇYáá»è i »0Ç,
 3 ÚYá»è çÉ Á³ Ú³ Y³ í³ Ç ÇÚ³ èi : ÚÚ³ Y³ á»è ineri=hine-Y á»i ù ç
 N³ Ú»Ú³ i »É N³ Ú. *3 ÚYñ ç Y (< 3 ÚY-ñ-ç Y) Ú³ í³ µ³ ÚÇ N»i, áñÁ
 N³ Ú»ñ»YáoU YU³ Y Ó`ái áÇ á³ N³ á³ Y³ í³ »É (3 éí³ ç ÚÇ³ ÚY 3 ÚY-ñ
 Ú³ í³ µ³ ÚÁ), µ³ Úó áñÇ · áúáoÁúáoYÁ »YÁ³ 1`ñ»ÉÇ ç 3 ÚYá»è, ÇYáá»è áñ
 áúY»Yù 3 Úèñ ç Y (< 3 Úè-ñ-ç Y), 3 Ú³ 1`ñ ç Y (< 3 Ú³ 1-ñ-ç Y):

2 Ú÷á÷áúU: 2 Ú÷á÷»fái í»ñáNÇBU³ É ÷ 3 èi »ñÁ³. 3 EÇè »Yù 3 ÚY N³ è-
 i 3 i »½ ñ³ í³ óáoÁÚ³ Y, áñ áóñ³ ñi »ñ»YáoU óáoó³ í³ Y 1 »ñ³ YáoY»ñÇ
 NÇUúáoU AYí³ í³ »Y s (· náúU š) n NÇUY³ ÚÇY NÝaúáoY»ñÁ, áñáYù N³ Y-
 1 »è »Y · 3 EÇè³ so-, no- (· náúU` šu-, nu-)³²⁶, sa-, na- (· náúU`
 ša-, na-), Á»ñ`è Y³ ays-, ayn- (· náúU` a(i)š-, a(i)n-)

³²³ И. Дьяконов, 1963, çÇ 88:

³²⁴ U.Đ³ náóÁúáoYU³ YÁ še-gu-di na-di/GÜB-di-ç ÷ áÉ³ ñ»Y (88)-(89) ÁYÁ»náúúU ç
 še-gu-di ba-di | [Ø»ñÓ, XXIII, 2004, çÇ 376-380]:

³²⁵ 2.2 µñ³ N³ ÚU³ Y, 1976, çÇ 452-453; Ú`ĐE, 2, çÇ 96:

³²⁶ è»á³. Çñ š-Y N³ Ú³ á³ i 3 éE³ YáoU ç N³ Ú. è-ÇY, Çèi u-Y áó-ÇY, á-ÇY` ò-ÇY: i »è
 Г.Меликишвили, 1964, çÇ 22-23; è.2 Ú³ YU³ Y, 2003, çÇ 15-16` 3 ÚEY:

1»ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý ÑÇÙù»ñÇ í »èuáí, áñáÝù à»í ù ÿ Ñ³ Ú»Ù³ í »É Ñ³ Ù. è³, 1³, Ý³ / éá-ÙÝ, 1á-ÙÝ, Ýá-ÙÝ / ³Ùè, ³Ù1, ³ÙÝ óáó³-Í³ Ý 1»ñ³ ÝáóÝÝ»ñÇ Ñ»í : °Á» AY¹áóÝ»Ýù, áñ í ³ÝÇ Á³. ³ í áñáóÁÙ³ Ý Bñç³ ÝáóÙ Ñ³ Ù»ñ»ÝáóÙ 1»é . áñ í áóÙ ÿ ñ NY¹»í náà³ Í³ Ý Ý³ È³ É»½í Ç óáóó Í³ Ý 1»ñ³ ÝáóÝÝ»ñÇ ³ é³ ñ í ³ Ý»ñÁ Àèí ¹ÇñùÇ³ Ù»ñÓ³ í áñ .. Ñ»é³-í áñ, í ³ ñ»ñ³ Í³ »Éáó Ñ³ Ù³ Í³ ñ-Á, ³ à³ s-áí ÑÇÙù»ñÁ à»í ù ÿ óáóó í ³ Ý Ù»ñÓ³ í áñ, Çèí n-áí ÑÇÙù»ñÁ Ñ»é³ í áñ ³ é³ ñ í ³ Ý»ñ: ²Ùè ÑÇÙù»ñÇ í ñ³ -ki/a-, -se/-si- ³ Í³ ÝóÝ»ñÇ Ñ³ í »ÉáóÙáí Í³ ½Ùí áóÙ »Ý áóñ³ ñí »ñ»ÝÇ Ùáóè óáóó Í³ Ý 1»ñ³ ÝáóÝÝ»ñÁ (í »è í »ñÁ):

Àèí »ñ»áóÙÁÇÝ, Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ ³ é³ ÇÇÝ, »ñí í náñ¹ .. »ññáñ¹ 1»Ùù»ñÇ` è, 1, Ý Ñá¹»ñÇ Ñ³ Ù³ Í³ ñ-Á 1»é àÿñ Ó³³ í áñ í »É, .. áóñ³ ñí »ñ»ÝáóÙ èñ³ ÝóÇó Ùáóñ³ ù³ ÝáááóñÁ í ³ ñ»ñ í »ñà .. ³ èí Ç×³ ÝÇ ÿ ³ ñí ³ óáí³ Í: °ñí í náñ¹ 1»ÙùÇ 1 Ñá¹Á áóñ³ ñí »ñ»ÝáóÙ í Í³ Ùí³ Í ÿ áóÙ»áñ³ Í³ Ý Ñáíáí Ç óáóóÇáÇ í »èuáí³²⁷: ÁÈ³ èí ³ ÙÇÝ ³ éáóÙáí ³ Ùè »ñí áóèÁ B³ í Ùáí »Ý Çñ³ ñ .. ÇÝáà»è áóñ³ ñí »ñ»ÝáóÙ, ³ ÙÝá»è ÿ Ñ³ Ù»ñ»ÝáóÙ Ý³ È³ 1³-éáóÁÙ³ Ý ÙÇ Ñ»ñÁ³. ³ ÙáóÙ »Ý Ñ³ Ù³ à³ í ³ éÈ³ Ý³ µ³ ñ áóñ³ ñí . edi .. Ñ³ Ù. ³Ù1Ç 1»ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý Ù³ Íµ³ ÙÝ»ñÇÝ: Ø»ñÓ³ í áñ ³ é³ ñ í ³ Ý»ñÇ »ññáñ¹ 1»ÙùÇ Ý Ñá¹Á áóñ³ ñí »ñ»ÝáóÙ Ñ³ Ý¹»è ÿ . ³ ÈÇè áñà»è áóÓ³ Í³ -ÝÇ óáóóÇá. áóÝÇ áñáBÙ³ É ÇÙ³ èí , ³ ½³ í áñ»Ý, ÇÝáà»è áñ Ñ³ Ù»ñ»ÝáóÙ, Ñ³ í »É í áóÙ ÿ Ý³ È³ 1³ éáóÁÙ³ Ý í ³ ñ»ñ ³ Ý1³ ÙÝ»ñÇÝ: ²ÙÝ, Ç í ³ ñ»ñ-ñáóÁÙáóÝ Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ, Ñ³ Ý¹»è ÿ . ³ ÈÇè Ý³ .. ÇÝùÝáóñáóÙÝ ini Ó´áí, áñà»è Ù»ñÓ³ í áñ ³ é³ ñ í ³ Ý»ñ óáóóó í í áó 1»ñ³ ÝáóÝ (áóÝÇ áñáBÙ³ É ÇÙ³ èí)³²⁸: ²Ùè Í»ñà ÍÇñ³ éí »ÉÇè Í³ ñáó ÿ 1ñí »É . áóÙ³ Í³ ÝÇó Á»³ é³ Ç, Á»³ Ñ»í á Ý³ È³ 1³ è í ³ Ù »í ³ 1³ è: Ð³ Ù»ñ»ÝÇ ³ é³ ÇÇÝ 1»ÙùÇ è Ñá¹Á áóñ³ ñí ³-Í³ Ý í »ùèí »ñáóÙ í Í³ Ùí³ Í àÿ, ÷áÈ³ ñ»ÝÁ . áñ í ³ Í í áóÙ »Ý -me ŞÇÝÓ; .. -ke ŞÇÙ; (èí ³ ó³ Í³ Ý ÇÙ³ èí áí) 1»ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý í »ñç³ Ù³ èÝÇÍÝ»-ñÁ, áñáÝù Àèí ³ Ù»Ý³ ÙÝÇ áóÝ»Ý ÑÝ¹»í náà³ Í³ Ý Í³ . áóÙ:

³²⁷ áóÙ»áñ³ Í³ Ý Ñáíáí Á »½³ ÍÇ Áí áóÙ Í³ ½Ùí áóÙ ÿ í ñ³ Í³ Ý Ñáíáí Ç í ñ³ - (e)di Ù³ èÝÇÍÇ (í »ÓÇ 1»ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý Ù³ Íµ³ ÙÇ) Ñ³ í »ÉáóÙáí: Ðá-Ý³ ÍÇ Áí áóÙ -(e)di-Ç ÷áÈ³ ñ»Ý Ñ³ í »É í áóÙ ÿ -aš-ŧe(-st- < -sd-(±)): Àèí áñáB áóèáóÙÝ³ èÇñáÓÝ»ñÇ ³ Ùè -aš- Ù³ èÝÇÍÁ áóñ³ ñí »ñ»ÝÇ Ñá-Ý³ ÍÇ áóÁÙ³ Ý -a- óáóóÇáÇ ³ é³ í »É ÑÝ³ . áóóÙ Ó´Ý ÿ, áñÝ ³ Ùè Ñáíáí Ý»ñáóÙ áÇ à³ Ñà³ Ý í »É:

³²⁸ Á»ñ»è ³ Ù»Ý»ÇÝ à³ í ³ Ñ³ Í³ Ý àÿ, áñ í ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³ . ñáóÁÙáóÝÝ»ñáóÙ Ù»ñÓ³ í áñ ³ é³ ñ í ³ Ý»ñÇ ini óáóóó Í³ Ý 1»ñ³ ÝáóÝÁ . áñ í ³ Í í áóÙ ÿ ÙÇ³ ÙÝ ³ ÝáñáB (³ é³ Ýó -ne-Ç) áóÓ³ Í³ Ýáí 1ñí³ Í³ Ý áóóÝÝ»ñÇ Ñ»í (³ è Ù³ èÇÝ í »è Ý³ .. II.2.3 Í»í 2):

àòñ³ ñì »ñ»ÝÇ e/išti-[e/išti-] .. edi-[edi-] Û³ Íµ³ Û³ Í³ Ý ÑÇÙù»ñáòÙ ³ ñì ³ óáfí ³ Í »Ý Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ ³ èì /³ èì Ç, ³ Ù¹Ç (³ Ùì Ç) ¹»- ñ³ Ýí ³ Ý³ Í³ Ý Û³ Íµ³ ÙÝ»ñÁ: èñ³ Ýù Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ Ñ»ì áòÝ»Ý ÝáòÙÝ ÇÙ³ è- ì Á: ² Ùè Û³ Íµ³ ÙÝ»ñÁ . áù³ Í³ ÝÝ»ñÇ Ñ»ì ¹ñí »ÉÇè ÷ áÉ³ ñÇÝáòÙ »Ý Ñ³ Û³ á³ ì ³ èÉ³ Ý óáòó³ Í³ Ý ¹»ñ³ ÝáòÝÝ»ñÇÝ .. Ñá¹»ñÇÝ (ÇÝáá»è áñ Ñ³ Ù»ñ»ÝáòÙ): Ð³ Ù»ñ»ÝÇ .. áòñ³ ñì »ñ»ÝÇ óáòó³ Í³ Ý ¹»ñ³ Ýí ³ Ý³ Í³ Ý ÑÇÙù»ñÇ .. Ýñ³ Ýó Ñ»ì ³ èÝáí áò Ñá¹»ñÇ áò Û³ Íµ³ ÙÝ»ñÇ Ñ³ Ù»Ù³ ì ³ Í³ Ý á³ ì Í»ñÁ Ý»ñí³ Ù³ óÝáòÙ ç ² ÒÙáòè³ Í 5-Á:

² ÒÙáòè³ Í 5*

àòñ³ ñì »ñ»Ý	Ð³ Ù»ñ»Ý
(¹»ñ³ ÝáòÝÝ»ñ)	
i=so- (i=so=k-)	éá-ÙÝ
i=no- (i=no=k-, i=no=s-)	Ýá-ÙÝ
i=sa-	è³
i=na-	Ý³
ays=e/ei	³ Ùè
ayn=e/ei	³ ÙÝ
(Ñá¹»ñ)	
-di (áòÙ»áñ³ Í³ Ý Ñáfí Ç óáòóÇá)	-1 (Ñá¹)
-n (áòÙ³ Í³ Ý Ñáfí Ç óáòóÇá/ánaBÇá Ñá¹)	-Ý (Ñá¹)
ini (Ù»ñÓ³ í áñ ³ é³ ñí³ Ý»ñÇ óáòó³ Í³ Ý ¹»ñ³ ÝáòÝ/Ñá¹) ³²⁹	-
(¹»ñ³ Ýí ³ Ý³ Í³ Ý Û³ Íµ³ ÙÝ»ñ)	
estí- (< es=í-)	³ èì , ³ èì Ç (<*³ Ùè-í Ç)
edi- (< ed=í-) ³³⁰	³ Ù¹Ç/³ Ùì Ç (<*³ Ù¹-í Ç)
iser=hin	³ Ùèñ-(çÝ)
iner=hin	³ ÙÝñ-*(çÝ)

* »ñ³ ÝáòÝÝ»ñÁ ³ ÒÙáòè³ ÝáòÙ ì ñí³ Í »Ý ½áò. ³ Ñ»é³ µ³ ñ` Áèì B³ nu»ñÇ: àòñ³ ñì »ñ»ÝÇ ¹»ñ³ ÝáòÝÝ»ñÝ áò Û³ èÝÇÍÝ»ñÁ Ý»ñí³ Ù³ óí³ Í »Ý ÑÝááòÝ³ Í³ Ý ì ³ é³ ¹³ ñÓáòÙ³ Ùµ³ í»- ñ³ Í³ Ý. Ýí³ Í Ñ³ Ù. ½áò. ³ Ñ»èÝ»ñÇ ÑÇÙ³ Ý íñ³:

³²⁹ Í³ Ù ine[in], á³ ñ½ áç: ² ñì ³ Ñ³ Ùì áòÙ ç ánaBÙ³ É ÇÙ³ èì , Ñ»ñÁ³. ³ ÙáòÙ ç áòÙ³ Í³ Ý Ñáfí Ç -ne[-n] í »ñÇ³ Ù³ èÝÇÍÝ: Ð³ Ù»ñ»ÝáòÙ áòÝ»Ýù ÙÇ³ ÙÝ »ì ³ ¹³ è . áñí³ Í áòÁÙ³ Ùµ³ Ù»ñ- Ó³ í áñ ³ é³ ñí³ Ý»ñÇ »ññáñ¹ ¹»ÙùÇ óáòó³ Í³ Ý Ñá¹Ç ì èÙáf:

³³⁰ ² Ù»Ý³ ÙÝ Ñ³ í³ Ý³ Í³ Ý áòÁÙ³ Ùµ³ Ùèì »Ó áòÝ»Ýù dç > d ³ ÝóáòÙ, ÇÝáá»è è áñ Ñ³ Ù»ñ»- ÝáòÙ:

(ĵ.ñ. 3 ĭ Ćř Náfáí, »½ ĭ Ć Ā Ć ĭ) 1»ñ 3 YáoYŶ»ñÁ: 2 Ůë »ñ ĭ áó NĀŬŭ»ñĀŌ -ke/a ... -pi Ŭ 3 ēYĆĭY»ñĀ N 3 ĭ »fáóŬáí N 3 Ŭ 3 á 3 ĭ 3 ēĒ 3 Y 3 μ 3 ñ Ō 3 ĭ áńáí áóŬ »Y. ale=ke/a šáŬ 3 Yŭ ĭ. ale=ke ... ale=ke šáŬ 3 Yŭ ... áŬ 3 Yŭ ĭ ĭ 3 Ŭ šŬ»ĭÁ ... ŬŬáóēÁ ĭ (ŭñĀY 3 ĭ` ale(e)=ke zašgube ale(e)=ke šehere agube šáŬ 3 Yó Ŭ»éóñĀ, áŬ 3 Yó ĭ»Y 1 3 YĆ Ŭ»éóĀ), ale=pi š(±) ĭ³³⁶, aluke (< ale-uke(±)) š 3 ŬY, áí(±) ĭ 3 Ŭ šáí-ĆŬ(±) ĭ³³⁷ (NŬŬĭ . inuke <*inu/o=ke) 1»ñ 3 YáoYŶ»ñÁ (ĭ »ē ĭ »ñÁ):

àñáb á 3 ñ ½ 3 μ 3 YáoŬY»ñ: Ale-Y ĭ ĭ 3 Ŭ ĭ 3 ĭ ĭ ĭ 3 μ 3 ½ Ŭ 3 ĀĆ ĭ 3 ñ ĭ 3 - N 3 Ŭ ĭ áóŬáóYŶ»ñáŬ, áń ĭ »Ō ē ĭ 3 YáoŬ ĭ » š»Ā» ĭ, šĆē ĭ ĭ, š 3 ŬĒ ĭ ... 3 ŬĒ YŬ 3 Y 3 ĭ Ć á Ć Ŭ 3 ē ĭ Y»ñÁ (Ćμñ ... B 3 Ō ĭ 3 á): 3 Ŭ 3 Ŭ ½ NĀŬŭ ĭ ĭ 3 ēĀē ĭ »ñĀĆYē YáoŬY 3 óY»ē N 3 Ŭ. 3 ŬĒ ĭ 3 Ŭ 3 ŬŌ B 3 Ō ĭ 3 áĆ N» ĭ³³⁸ (NŬŬĭ . Y 3 ... 3 Ŭē YáoŬY 3 ñ Ŭ 3 ĭ ĆŌ ĭ 3 ½ ĭ 3 ĭ 3 Ō 3 Ō 3 Ō»É μ 3 ē 3 Ō»Ā³³⁹): Đ 3 Ŭ»ñ»YáoŬ 3 ŬĒ-Ć ŬŬáóē Ō»Y ĭ *3 ŬĒ 3 ĭ -Á, áńÁ á 3 ñ á 3 Y ĭ »ē ĭ ŬĆ B 3 ñ Ŭ μ 3 é»ñáŬ, ĆYá- á»ē 3 ŬĒ 3 ĭ 3 μ 3 Y»ē š 3 ŬĒ 3 μ 3 Y»ē ĭ, 3 ŬĒ 3 ĭ 3 áóŬáóŬ š ĭ 3 ñ μ»ñáŬáóŬY ĭ, 3 ŬĒ 3 ŬĒ 3 ĭ š ½ 3 Y 3 ½ 3 Y ĭ ... 3 ŬĒY³⁴⁰: 2 ŬY 3 YBáoBĭ á» ĭ Ŭ ĭ N 3 Ŭ»Ŭ 3 ĭ »ē áóñ 3 ñ ĭ 3 ĭ 3 Y aleke/a-Ć N» ĭ : ÁYá ĭ »ñ 3 μ»ñáŬ Ŭ alu-ĆY, 3 á 3 3 ŬY μ 3 ½ ŬĆŌē ĭ ĭ 3 Ŭ ĭ 3 ĭ 3 ĭ 1

(90) a-lu-še ini DUB-te pi-(i)-tú-li-e... a-lu-še ... a-lu-še a-i-ni-(e)-i/u-li-e i-ni-(e)-li du-li-e (ti-u-li-e u-li-i tú-ri-e) a-lu-še u-li-(e)-še ti-u-li-e i-e-še... - šáí-áñ 3 Ůē . ĆñÁ ÷ĒĆ, áí-áñ ..., áí-áñ ĆYá-áñ Ŭ»ĭĆY /áóñĆ Ŭ»ĭĆY 1ñ 3 Yŭ ĭ ĩ ĩ Ć-áĆ, (ĭ 3 ēĆ . Y 3 Ć 3 ñ 1Ć,) Ŭ»ĭ áóñĆBÁ ĭ 3 ēĆ »ē ... ĭ [...]

ĭ 3 Ō 3 á 3 ñ 3 ŬĆY, ĆYáá»ē Y 3 ...

(91) ^mRu-sa-ni ^{md}Sar₅-du-ri-ñi LUGÁL DAN.NU a-lu-še ^{KUR}Bi-a-i-ni-li nu-ul-du-a-li - šēáóē 3 Y ē 3 ñ 1áóñĆ áñ 1ĆY 3 ñ Ŭ 3 Y N ½ áñ, áí-áñ Ć 3 ŬYĆĆY ĭ ñ

³³⁶ Ŭ.Đ 3 ñáŬáóŬŬ 3 YÁ ĭ 3 ē ĭ 3 ĭ 3 Yŭáí Á 3 ñ . Ŭ 3 YáoŬ ĭ "под которыми(?)" -pi-Y YáoŬY 3 ó-Y»fáí pe(e) ĭ š ĭ ĭ ĭ ĭ 3 μ 3 ēĆ (» ĭ ĆñĀ: Áē ĭ Ćñ»Y) N» ĭ [2001(КУКН), ĭĆ 433]:

³³⁷ 2 Ŭ ĭ á»ē ĭ Á 3 ñ . Ŭ 3 YáoŬ Á. Ŭ 3 ĭ áYáíÁ [1963, ĭĆ 87]: Ķ.Ō»ĒĆŬĆBĭ ĆĒĆY áĆ μ 3 ó 3 éáŬ alu=ke-Ć 3 ē 3 Ć 3 óáŬÁ alu- NĀŬŭĆŌ -ke Ŭ 3 ēYĆĭĆ N 3 ĭ »fáóŬáí, ĆYáá»ē áñ ale-ĆŌ áŬYŬ ale=ke: 2 Ůē 1»áŬáŬ, Y 3 N 3 ñ 3 ĭ áñ ĭ N 3 Ŭ 3 ñáŬ alu=ke-Ć ĭ Ć ĭ 3 ñ ĭ áŬÁ áñá»ē ale=ke-ĆY ½áŬ 3 ñ»ē Ō ... N 3 Ŭ 3 YŬ 3 Y ĆŬ 3 ē ĭ áí [1964, ĭĆ 44 ĭ 3 Y. 62]: ŬáŬŬY ĭ 3 ē 3 Ć 3 ñ ĭ áŬ Y 3 ... Ķ.ĭ ĆĒñ»ĒŬÁ [2004, ĭĆ 128]:

³³⁸ 2 ē 3 ĭ »ē Ŭ 3 Yñ 3 Ŭ 3 ēY ĭ »ē ē. 2 Ŭ ĭ 3 ½ 3 Y, 2003, ĭĆ 24-26:

³³⁹ ĭ »ē Đ. 2 x 3 Ē 3 Y, Đ 2 ĭ, ĭ, ĭĆ 122:

³⁴⁰ 2 Ůē Ŭ 3 ēĆY ĭ »ē Đ. 2 x 3 Ē 3 Y, Đ 2 ĭ, ĭ, ĭĆ 168-169:

Í 3 é3 í 3 náou! [KYKH 388₈]

3 ní 3 Ñ3 ūi áoÁúáoYÝ»náou: ° Á» 3 é3 ççÝ 1ñí 3. áou 3 é3 ç3 ní í áo š3 ūÉÁ, áoñçBÁ! ÇÚ3 ëi Á Úç3 Ý. 3 Ú3 ūY ÁY1áoY»ÉÇ ç, 3 ä3 »ñí náñ1áoU 3 é3 í »É ·. ñ3 13 è»ÉÇ ç šái, áñÁ! ÇÚ3 ëi Á: ÆYá»è ÈBí »ó, alu=ke/a Ó`Ç - (u)ke/a µ3 Ó3 1ñçÇ Úç Æ. ū3 ÍáYáí Á í »éYáoU ç áoñ3 ní 3 Í3 Ý - (u)ke- ëi 3 ó3 Í3 Ý 1»ñ3 Ýí 3 Ý3 Í3 Ý Ú3 èYÇÍÁ` *ale=uke/a > aluke/a 3 ÝoáoUáí` µ3 éY 3 ūmaŌçáoÁŪ3 ūµ µ3 é3 óÇ Á3 ñ. ū3 Ý»éáí š3 ūY-ÇÚ(±): è3 Í3 ūY 3 é3 í »É Ñ3 í 3 Ý3 Í3 Ý ç, áñ 3 ūè -ke/a-Ý ä»í ù ç YáoŪY3 óY»É Ý3 Èáñ1` ale=ke í 3 ñµ»ñ3 ÍáoU 3 éí3 -ke-Ç Ñ»í, ÇYá»è áñ 3 é3 ç3 ní áou ç ¶. Ø»ÉÇÚçBí ÇÉÇÝ (í »è Í3 Ý. 337): 2 ūèäÇéáí, áoñ3 ní »ñ»YáoU ` Ñ3 ū»ñ»YáoU YáoŪY 3 ñU3 í Çó áoY»Yú Ñ»í ` ū3 É µ3 é»ñÁ /ÑÇÚ»ñÁ:

áoñ3 ní »ñ»YáoU		Ø3 ū»ñ»YáoU
ale	[ayle/ate]	3ŪÉ/Ō, 3Ō3-Ō-3Ō-»É(±)
ale=k-	[ayle=k-]	3ŪÉ3Í-
alu-	[aylo-]	3ŪÉ, -áŪ
alu=k-	[aylo=k-(±)]	-

7. 2 YáñáB: ¶. Ø»ÉÇÚçBí ÇÉÇÝ³⁴¹ áoñ3 ní »ñ»YÇ Ñ3 ū3 ñ YBáoU ç` aini (í 3 ñµ»ñ3 Í ainiei) šÇYá-áñ ū»ÍÁ!, gi(e)i šÇYá-áñ µ3 Ý! (Áëi 2. ¶Ūáí ó»Ç` šÇYá-áñ Á3 ū3 Ý3 Í, »ñµ`Çó!»³⁴²) 3 YáñáB 1»ñ3 YáoYÝ»ñÁ` µ»ñ»éáí Ñ»í ` ū3 É ūñÇÝ3 ÍÝ»ñÁ. aluše ainiei ini-li dulié šái, ÇYá-áñ ū»ÍÁ, Íëi ÇäÇ 3 Ý»É 3 ū1 (· áñÍ»ñÁ!), qirani širabae manu ui giei aini ištini aiuri šNáŌÁ 3 ū3 ūÇ (±) çñ, áá áú 3 ūYí »Ō äçñ 3 äñáoU!, ui gi(e)i ištini šidauri šáäÇYá 3 ūYí »Ō äçñ Í3 éáóó3 Í!, aluše giei inukani esinini šiulie šái áñ ÇYá-áñ µ3 Ý 3 ūëi »ŌÇó Íí 3 ÝÇ! ` 3 ūÉY: Aine(i)-Ý 3 ÝBáoBí ä»í ù ç Ñ3 ū»Ū3 í »É Ñ3 Ū. 3 ūY 1»ñ3 Ýí 3 Ý Ñ»í (í »è Í»ñÁ` Í»í 3): ÆYá í»ñ3 -µ»ñáoU ç gi(e)i (ä»í ù ç Í3 ñ13 É ge(e)i)³⁴³ šÇYá-áñ µ3 Ý(±) / š»ñ-

³⁴¹ í »è Г.Меликишвили, 1964, çç 44:

³⁴² A.Goetze, RHA, 22, çç 179:

³⁴³ Æ. ū3 ÍáYáí Á [1971, çç 112] ` Ø. È3 äçÍŪ3 YÁ [1985, çç 85] ÁYÁ»ñáoU »Y [yei]` Ñ3 ū»Ū3 í »éáí Èáóé. [iye/a] 1»ñ3 Ýí 3 Ý Ñ»í : è3 Í3 ūY 3 ū1 1»äúáoU í 3 Ō Bñç3 ÝÇ 3 ñŌ3 Ý3 ·. náoÁúáoYÝ»náou ä»í ù ç ÉÇY»ñ iei, ū3 ÝÇ áñ ÇYá»è 3 ñ1» Ý YB»É »Yú, áoñ3 ní »ñ»YáoU í/g Ñ»ñÁ3. 3 ūáoÁúáoYÁ áoYÇ Ñëi 3 Í Á3 ū3 Ý3 Í3 ūÇÝ µ3 BÉ áou: ØÇYá1»é áoñ3 ní 3 Í3 Ý í »ueí »-náou ÇYá»è í 3 Ō, 3 ūYá»è ç é áóB Bñç3 YáoU áoY»Yú ūÇ3 ūY ge(e) i Ó`Á:

μ³ Çó»(±) μ³ éÇÝ, 3 á³ í ñí 3 í Á³ ñ. Ú³ ÝáoÁúáoÝÝ»ñÁ Ñáoë³ ÉÇ á»Ý, ..
3 é³ ÚÁÚ ÑÝ³ ñ³ í áñ áç áñ³ Çó» ×B. ñÇí Ñ³ Ú»Ú³ í áóÁúáoÝ³ Ýóí³ óÝ»³⁴⁴:

II.4 . »ñ³ ÝáoÝÝ»ñÇ Ñáfáí áóÚÁ

1. . »ñ³ ÝáoÝÝ»ñÇ Ñáfáí áóÚÁ .. . áñí³ í áóÁúáoÝÁ áóñ³ ñí »ñ»ÝáoÚ:
áóñ³ ñí »ñ»ÝáoÚ¹ »ñ³ ÝáoÝÝ»ñÁ, áñá»è³ í³ ÝáÝ, Ñáfáí í áóÚ »Ý ÁÝ¹Ñ³ Ýáoñ³
3 Ýí³ Ý³ í³ Ý (í »è II.2) Ñáfáí Ú³ Úμ: Á. Ú³ í áÝáí Á³⁴⁵, 3 Ýí³ ñ³ 1³ éÝ³ éáfí
áóñ³ ñí »ñ»ÝÇ¹ »ñ³ ÝáoÝÝ»ñÇÝ, »ÝÁ³ 1³ ñáoÚ ç¹ »ñ³ Ýí³ Ý³ í³ Ý Ñáfáí Ú³ Ý
Ñ³ Ú³ í³ ñ. Ç. áúáoÁúáoÝÁ, áñÁ í³ ñμ»ñí áóÚ ç¹ 3 Ýí³ Ý³ í³ ÝÇó: é³ í³ ÚÝ
ÝÚ³ Ý áÝ¹áoÚÁ, Áëí Ú»½, 3 ñ¹³ ñ³ óí 3 í áç: ÁÝ¹Ñ³ Ýñ³ á»è, í³ ñμ»ñ
Ñáfáí Ý»ñáí 1³ ñí 3 í³ »ñ³ ÝáoÝÝ»ñÇ í³ áóÁúáoÝÝ»ñÁ áóñ³ ñí »ñ»ÝáoÚ
B³ í á»Ý, 3 ÚÝáo³ Ú»Ý³ ÚÝÇí »Ó³ í é³ í³ í ÝúáoÁÁ Ú»½ á³ ñí 3 1³ ñáoÚ ç¹
É áé»é¹ »ñ³ ÝáoÝÝ»ñÇ 3 é³ ÚÁÚ ÚÇ³ ÚÝ ëí 3 Ýí³ ñí³ 3 Ýí³ Ý³ í³ Ý Ñáfáí -
Ú³ Úμ Ñáfáí í »éáó Ú³ éÇÝ³ áμ³ ó³ é»éáfí, ÇÑ³ ñí», 3 é³ ÝÓÇÝ¹ »ñ³ ÝáoÝÝ»-
ñÇ Ñ³ í áóí Ó³ áí Ñáfáí í »éáó ÑÝ³ ñ³ í áñáoÁúáoÝÁ: »ñ»Ýú í³ ñμ»ñ Ñáfáí -
Ý»ñáí 1³ ñí 3 í³ »ñ³ ÝáoÝÝ»ñÇ ÚÇ ú³ ÝÇ úñÇÝ³ íÝ»ñ³ ina=(na)=ne
É³URU₄(-na=ne)/imen=ane edi=ne - §³ ÚÝ ÑÇÚú»ñÇó³ 3 Úí³ »Óí
(Ñá. Ý³ íÇ μ³ ó³ é.) [КУКХ 202₅, 247₇, 270₁, 424₉...], ina=ne arniu-
ši=na=ne/INIM^{MEŠ}-ne - §³ ÚÝ 3 ñ³ ñúÝ»ñÇó/μ³ Ý»ñÇóí (Ñá. Ý³ íÇ μ³ -
ó³ é.) [КУКХ 275₁₇₋₁₉, 276₃, 414₇...], ina=nele arniuši=nele -
§³ ÚÝ 3 ñ³ ñúÝ»ñÁ! (Ñá. Ý³ íÇ áóÓÓ.) [КУКХ 173, I₁₆, II_{3,24,50}, III_{19,45},
IV_{1141,66}...], ina=nele IV É.GAL^{MEŠ} - §³ ÚÝ 4 3 ÚñáoÝ»ñÁ! (Ñá. Ý³ íÇ
áóÓÓ.) [КУКХ 241A₁₈], inu=ka=ñin(e)=e^mRusa=i=n(e)=e ñu-
bi=ge - §³ ÚÝ éàóë³ ÚÇ Ñáfí í ÇÝ! (»½³ íÇ í ñ.) [КУКХ 421₁₆], ale=le
ŠADU^{ŠADU}babane=le šu=ni=a bedi=ie šUúáoë é»éÝ»ñÁ³ í áí Ç Ñ»í³ áóÚ;
(Ñá. Ý³ íÇ áóÓÓ.) [КУКХ 407лиц.₃₅] .. 3 ÚÉÝ:

. »ñ³ ÝáoÝÝ»ñÝ áóñ³ ñí »ñ»ÝáoÚ . áñí³ í áóÚ »Ý ÇÝáá»è 3 Ýí³ É,
3 ÚÝáá»è ç¹ . áó³ í³ ÝÇ Ñ»í ÚÇ³ éÇÝ: ¶áó³ í³ ÝÝ»ñÇ Ñ»í . áñí³ í³ éÇè³
Ýñ³ Ýú áñá»è³ í³ ÝáÝ Áí áí .. Ñáfáí áí Ñ³ Ú³ Ó³ ÚÝáoÚ »Ý í »ñÇÇÝÝ»ñÇè
Ñ»í (úñÇÝ³ íÝ»ñÁ í »è í »ñÁ):

2. . »ñ³ ÝáoÝÝ»ñÇ Ñáfáí áóÚÁ .. . áñí³ í áóÁúáoÝÁ Ñ³ Ú»ñ»ÝáoÚ: ÁÝ¹Ñ³ -
Ýáoñ 3 éÚ³ Úμ, Ñ³ Ú»ñ»ÝÇ¹ »ñ³ ÝáoÝÝ»ñÇ Ñáfáí áóÚÁ .. . áñí³ í áóÁúáoÝÁ
ÝáoÚÝÝ ç¹, ÇÝá áñ áóñ³ ñí »ñ»ÝáoÚ: 2 ÚéÇÝúÝ³ Ýñ³ Ýú áóÝ»Ý ÝáoÚÝ Ñáfáí Ý»ñÁ

³⁴⁴ ÇÇ. áóÓ » 3 ÚÝ á»í ú ç¹ í³ á»é Ñ³ Ì. ÇÝúÝ (< ÇÝ-úÝ) 1»ñ³ Ýí³ Ý Ñ»í (±):

³⁴⁵ í »è И.Дьяконов, 1979, çç 64, 30. 9:

ÇYā añ ³ YāoYŶ»ñĀ, ĩ³ ñāŌ »Y · añĩ³ ĩ ĩ»Ē ³ Yĩ³ Ē³ μ³ ñ ĩ³ Ū · aŪ³ ĩ³ YÇ
 Ñ»ĭ ŪÇ³ eÇY, ĩ»ñçÇY ¹»āuāŪ Ñāfāí áí · Āí áí ÑÇUY³ ĩ³ YāŪŪ
 Ñ³ Ū³ Ō³ ŪYāŪŪ »Y · aŪ³ ĩ³ YÇ Ñ»ĭ : ² Yĩ³ Ē³ μ³ ñ Ñ³ Y¹»ē »ĪāŌ
 ¹»ñ³ YāoYŶ»ñÇ ĪāŪŪÇY ĩ³ Y Y³ · ĪŌāñ¹Ç ĩ »ēuáí Ñ³ Y¹»ē »ĪāŌ ¹»ñ³ Y-
 ĩ³ Y³ ĩ³ Y Ū³ eYÇĪY»ñ Ñā¹»ñ (Ñ³ Ū»ñ»Y · aŵñ³ ñĭ »ñ»Y ¹»ñ³ YāoYŶ»ñÇ
 Ñ³ Ū»Ū³ ĩ aŌĀŪŪŶY»ñĀ Ū³ Yñ³ Ū³ eY ĩ »ē II.3): ĐÇUY³ ĩ³ Y ĩ ³ ñμ»ñāŪ-
 ĀŪŪŪŶY ³ ŪY ĺ, añ Ñ³ Ū»ñ»YāŪŪ āñāB ¹»ñ³ YāoYŶ»ñ Ñāfāí í ŪŪŪ »Y Ñ³ ĩ aŵĭ
 ³ Yĩ³ Y³ ĩ³ YÇŌ ĩ ³ ñμ»ñ Ñāfāí Ū³ Ūμ (¹»ñ³ Yĩ³ Y³ ĩ³ Y Ñāfāí ŪŪŪ): ² Ūē
 »ñ³ aŪĀĀ aŵñ³ ñĭ »ñ»YāŪŪ ĩ³ ñĪ »ē Ā» āÇ YĪ³ ĩ í ŪŪŪ³⁴⁶, Ā» · YŪŪŪĀÇ ē³ ĩ³ -
 í ŪŪŪŪŪŪŪŪ ĀāŪŪ ēÇ ĩ ³ ĒÇē í »ñçY³ ĩ³ Y ā³ ĩ ³ ēĒ³ YĪ ĩ ³ ē³ Ūē Ñ³ ñŌÇY:

II.5 ² ĩ³ ĩ³ Y³ YāŪŪ

AY¹Ñ³ Yāŵñ ĩ »Ū»ĪāŪŪŪŪŶY»ñ: ² Ū÷ā÷ Y»ñĩ³ Ū³ ŌY»YŪ aŵñ³ ñĭ »ñ»YÇ
 ³ ĩ³ ĩ³ Y³ YĪ³ YĪ³ YĪ³ ½Ū³ í añŪ³ Y · · añĩ³ ĩ Ū³ YĪ³ ñ · Ā³⁴⁷:

3) ² ĩ³ ĩ³ YŶ aŵñ³ ñĭ »ñ»YāŪŪ Ñāfāí í ŪŪŪ ĺ · aŪ³ ĩ³ YÇ ā»ē AY¹Ñ³ -
 Yāŵñ ³ YĪ³ Y³ ĩ³ Y Ñāfāí Ū³ Y Ñ³ Ū³ ĩ³ ñ · áí : ² ŪY āñā»ē ĩ³ YāY Ñāfāí áí
 · Āí áí Ñ³ Ū³ Ō³ ŪYāŪŪ ĺ · aŪ³ ĩ³ YÇ Ñ»ĭ , Ā» · »ñμ»ŪY ĩ³ ñāŌ ĺ ·
 āñ³ Ū³ Ō³ ŪY»Ē ĩ³ Ū Ñ³ Ū³ Ō³ ŪY»Ē Ū³ eY³ ĩÇ:

μ) ² ĩ³ ĩ³ YĀ ĩ³ ½Ūí ŪŪŪ ĺ ÇYāā»ē Ñ³ ĩ aŵĭ ³ ĩ³ YŵY»ñÇ ŪÇçāŵáí,
 ³ ŪYā»ē ĺĒ ³ ē³ YŌ ¹ñ³ YŌ í »ñçÇY ¹»āuāŪ · aŪ³ ĩ³ YÇŌ ĩ ³ ñμ»ñĭ »Ēáí
 ŪÇ³ ŪY B³ ñ³ ÑŪŪŪŪŪŪŪŪ Ūμ:

·) aŵñ³ ñĭ »ñ»YāŪŪ āñāB ¹»ñμ³ ŪY»ñĀ ĩ³ ñāŌ »Y Ñ³ Y¹»ē · ³ Ē Y³ · āñ-
 ā»ē āñ³ ĩ³ ĩ³ Y³ ĩ³ ĩ³ YŶ»ñ:

1) ² ĩ³ ĩ³ YÇ ³ eĭ Ç×³ YŶ»ñÇ ĩ³ ½Ū³ í añŪ³ Y Ū³ eÇY aŵñ³ ñĭ ³ ĩ³ Y
 ĩ »uēĭ »ñāŪŪ Ñāŵē³ ĒÇ ĩ í Ū³ ĒY»ñ āĪ³ Y:

² ĩ³ ĩ³ Y³ ĩ³ ñĭ ³ ĩ³ YŵY»ñĀ aŵñ³ ñĭ »ñ»YāŪŪ: Ø³ eY³ · Çĭ ³ ĩ³ Y
 Bñç³ Y³ ĩY»ñāŪŪ aŵñ³ ñĭ »ñ»YÇ ³ ē³ í »Ē ĩ ³ ñ³ ĩ ĩ³ ĩ³ ĩ³ Y³ ĩ³ ñĭ
 ³ ĩ³ YŵY»ñ ĺÇY Ñ³ Ū³ ñĪ ŪŪŪ - (u)se · -ini Ū³ eYÇĪY»ñĀ: ē³ ĩ³ ŪY
 ÇYāā»ē Ñ»ĭ ³ · ³ ŪŪŪŪ Ñ³ eĭ ³ ĩ »Ō ¶Ī.ĭ ÇĒ»ĒŪĀ³⁴⁸, aŵñ³ ñĭ »ñ»YāŪŪ -ini

³⁴⁶ ² ē³ ŪĀŪ ā³ ñĪ āĵ aŵñ³ ñĭ »ñ»YÇ iŷer=hine - Ñ³ Ū. ³ Ūēñ(-ÇY), ineri=hine - Ñ³ Ū,
 ³ ŪYñ(*-ÇY) ¹»ñ³ YĪ³ Y³ ĩ³ Y Ū³ ĩμ³ ŪY»ñāŪŪ í ĩ³ Ūĭ ³ ĩ r-Ç Ñ³ ñŌĀ. ēñ³ YŌ Ñ³ Ū»ñ»Y ½āŵ. ³ Ñ»ē-
 Y»ñāŪŪ ñ-Y · ³ ĒÇē ĺ ³ Ūē, ³ ŪY ōāŵ³ ĩ³ Y ¹»ñ³ YāoYŶ»ñÇ ³ Ūēñ, ³ ŪYñ ē»ē³ ĩ³ YŶ»ñÇŌ, āñ-
 ĩ »Ō ñ-Y Ñ³ Ū»ñ»YÇ ¹»ñ³ YĪ³ Y³ ĩ³ Y Ñāfāí Ū³ Y ē»ē³ ĩ³ YÇ ōāŵÇāY ĺ:

³⁴⁷ ² Ūē Ñ³ ñŌÇY ĩ ³ ñμ»ñ Ā³ Ū³ Y³ ĩY»ñāŪŪ ³ YĪ³ ¹³ ñŌ»Ē »Y Ū. ŪñÇĭñÇĒĀ [1933, ĺÇ 8-
 10], Ā. Ø»Bā³ YÇYáí Ā [1958, ĺÇ 91-93], ¶. Ø»ĒÇŪÇBĭ ÇÇÇY [1964, ĺÇ 29], Ā. Ū. ³ ĪāYáí Ā [1971, ĺÇ
 105; 1979, ĺÇ 64-65], Ø. Ē³ āÇĪŪ³ YĀ [1988, ĺÇ 69] · ³ ŪŪŪ:

³⁴⁸ Г. Вильгельм "К хурритской и урартской грамматике", ДВ, 5, 1988, ĺÇ 93-132:

3 [3 i 3 Y 3 i] » n i 3 [3 Y 0 . a l l a o A U a o Y a a o Y C , 3 U e 3 e i 3 ɿ N a f a i Y » n C N 3 U 3 -
 O 3 U Y » o U 3 Y N 3 i a o i ɿ 3 n . , a n i » O i » n a Y B U 3 E 3 [3 Y o A / U 3 e Y C I A (-
 n (e) - , - n a - i » e u a i) ɿ 3 i 3 n a o U ɿ N 3 i ɿ 3 o a o C a C e » e 3 ɿ 3 Y N a f a i C
 .. Y n 3 i n 3 i 3 n 3 i 3 i 3 N 3 i ɿ 3 o U 3 E C N a f a i 3 U C Y i » n C 3 i a n a o A U 3 Y B 3 O -
 ɿ 3 a a O U 3 e Y C I C 1 » n (i » e I I . 2 . 1 1 ɿ » i 1) : U » n i 3 U a o U e U 3 e Y 3 . » i Y » n C
 ɿ a O U C O ɿ 3 e i 3 [C i 3 i ɿ ɿ 3 e Y i a o U Y 3 .. - u s e - C 3 [3 i 3 Y 3 i] » n i 3 [3 Y o
 E C Y » E A : 2 U e a » e , Ø . e 3 e i C Y C Y 3 e 3 C u 3 B » o 3 U Y i » e 3 i » i A , a n - u s e - Y
 ɿ 3 ½ U a o U ɿ i » n 3 o 3 i 3 Y . a l l 3 i 3 Y Y » n (C n 3 i 3 Y a o U 3 U Y a o Y C i » O 3 o a o l o
 Y B 3 Y 3 i a o A U a o Y .. N 3 U 3 a 3 i 3 e E 3 Y a o U ɿ N 3 U . - a o 3 [3 Y o C Y . U 3 Y n 3 -
 U 3 e Y 3 U e 3 [3 Y o C U 3 e C Y i » e I . 3 ɿ » i 2) ³⁴⁹ . ° A » N 3 B i C 3 e Y » Y u i » n a -
 Y B U 3 E A , 3 a 3 a o n 3 n i » n » Y a o U N Y 3 n 3 i a n ɿ i » e Y » E N » i .. U 3 E 3 [3 i 3 -
 Y 3 i » n i 3 [3 Y o Y » n A (i » e Y 3 .. 3 Y i 3 Y 3 i 3 Y 3 [3 Y o Y » n C Y i » n 3 μ » n a O
 ɿ » i » n A) :

- h e / - h i - [- h e / - h i -] : ä 3 i ɿ 3 Y » E a o A U a o Y o a o l o i i a o 3 [3 Y o
 ɿ , a n A N C U Y 3 i 3 Y a o U o a o l o ɿ i 3 E C e 3 U e ɿ 3 U 3 U Y i » O C O i a N U C o / o » O C o ,
 ɿ 3 U 3 U e ɿ 3 U 3 U Y U » ɿ C a n 1 C E C Y » E a o N 3 Y . 3 U 3 Y u A : ¶ . Ø » E C u C B i C E C Y
 N 3 U 3 n a o U ɿ Y 3 .. 3 [3 i 3 Y 3 i] » n i 3 [3 Y o : 2 U Y A » n e ɿ ɿ 3 n » E C ɿ
 N 3 U » U 3 i » E N 3 U . - C (< * - N C < * - s i o) 3 [3 Y o C N » i (U 3 Y n 3 U 3 e Y
 3 U e 3 [3 Y o C .. Y n 3 N Y 3 n 3 i a n ɿ 3 . U 3 Y a o 3 e 3 Y O Y 3 N 3 i ɿ a o A U a o Y » n C
 U 3 e C Y i » e I . 3 ɿ » i 2) :

- a e / - a (i) e : A e i A E . 3 [3 i a Y a i C 3 U e 3 [3 Y o A a o n 3 n i » n » Y a o U ..
 E a o e C » n » Y a o U , E C Y » E a i 1 » n μ 3 U 3 i » n i U 3 e Y C i , ɿ 3 ½ U a o U ɿ Y 3 .. 3 [3 -
 ɿ 3 Y Y » n ³⁵⁰ : A Y a a » e o a o l o » Y i 3 E C e a o n 3 n i 3 i 3 Y i » u e i » n C U » n ɿ C -
 i 3 n i a o U Y » n A , N 3 i 3 Y 3 i 3 Y ɿ , a n 1 » n μ 3 U Y » n .. μ 3 U 3 [3 i 3 Y Y » n
 ɿ » n i a O - a (i) e (a o B B n C 3 Y a o U - a g e) 3 [3 Y o C ɿ a O u C Y 3 e i 3 » Y Y 3 ..
 - u e / - u g e , A » n e ɿ 3 .. - i (i) e / - i (g) e i 3 n μ » n 3 ɿ Y » n A , C Y a C o N » i .. a o U
 ɿ , a n μ a o Y 3 [3 Y o A 3 U e i » O ɿ 3 n a O ɿ E C Y » E - i / g e - Y , a n A U C 3 Y a o U ɿ N C U -
 u 3 i 3 ½ U O 3 U Y 3 i a n C Y 3 e 3 C 3 o Y » E a i N 3 U 3 a 3 i 3 e E 3 Y 3 [3 Y o Y » n
 (i 3 n μ » n 3 ɿ Y » n) : 2 e 3 U A U a 3 n ½ a ɿ , A » 3 n 1 U a t u s e r a b (=) a e S 3 Y c n 1 C ,
 ɿ 3 n 3 i | - N 3 U . ɿ 3 n 3 o .. t i (=) a e S U » ɿ | - N 3 U . ɿ C - S U » ɿ | (N U U i . ɿ C -
 ɿ C Y S U » ɿ ɿ C Y | , ɿ C - » ½ » n u S U » ɿ » ½ » n u ; .. 3 U E Y) μ 3 e » n a o U , C 1 » U e - a e -
 C , . a n i a o Y » Y u Y a o U Y 3 [3 Y o C N » i (Y B i 3 ɿ μ 3 e » n A ɿ ɿ 3 U i 3 ɿ » Y U C 3 U Y -

³⁴⁹ ¶ . 1 C E N » E U A Y a o U a » e U » n A a o U ɿ - u s e 3 [3 Y o C 3 [3 i 3 Y 3 i] » n i E C Y » E A [2004 , ɿ C 126] :

³⁵⁰ A e i Y n 3 3 U e 3 [3 Y o a i ɿ 3 ½ U i 3 ɿ μ 3 e » n C o B 3 i » n A ɿ a n o n » e » Y C n » Y o μ 3 U 3 i 3 Y
 C U 3 e i A ɿ 3 U A Y i N 3 Y n 3 a » e a » Y a o Y » o » E [И . Дьяконов , 1979 , ɿ C 74 - 75] : ɿ » e Y 3 .. М . Хачикян ,
 1985 , ɿ C 69 :

ae í »ñç³ í áñáóĀŪ³ Ūµ): ° Ā» ÑŸ³ ñ³ í áñ Ñ³ Ū³ ñ»Ÿú, áñ Ñ³ Ū. ā-Ÿ í³ ñáŪ
 ¿ í³. »É ÑÇŸ ÷-Çó` ³ ŸŪÇÇ³ á»è í³ Ū ŪÇÇŸáñ¹³ í áñ¹³ í, ³ á³ ³ Ūè
 ³ í³ ŸóŸ»ñĀ Ā»ñ`è á»í ù ¿ Ñ³ Ū»Ū³ í »É Ñ³ Ū»ñ»ŸÇ ³ í³ í³ Ÿ³ í»ñĀ
 ¹»ñµ³ ŪŸ»ñ í³ ½áŪŪ -Çā, -áŵā .. -(Ÿ)ā, -(Ÿ)ā µ³ Ū³ í³ ŸóŸ»ñÇ
 Ñ»í³⁵¹ (í »è III.3 í»í 2):

-ine[-in] (áá»í ù ¿ ß÷áĀ»É ÑáfáŸŸ»ñÇ Ñ³ Ū³ Ū³ ŪŸ»óŪ³ Ÿ
 í»ñáŸŪŪ³ É Ū³ èŸÇ íÇ Ñ»í): ² í³ í³ Ÿ³ í»ñí ³ í³ Ÿó, áñŸ ³ ŸŸáŵŸí á»í ù
 ¿ Ñ³ Ū»Ū³ í »É Ñ³ Ū. ŸáŵŸŸŪŪ³ èí -ÇŸ ³ í³ ŸóÇ Ñ»í (Ū³ Ÿñ³ Ū³ èŸ í »è
 I.3 í»í 2):

-u(ne)[-u(n)]: Ā. Ū³ íáŸáŸ Ā Ñ³ Ū³ ñáŵŪ ¿ ¹»ñµ³ Ū³ í³ Ÿ ³ í³ -
 í³ ŸŸ»ñ í»ñí áŪ ³ í³ Ÿó³⁵²: ² ŪŸ ³ ŸŸáŵŸí Ñ³ Ū³ á³ í ³ èĒ³ ŸáŵŪ ¿ Ñ³ Ū.
 -áŵ(Ÿ) ³ í³ ŸóÇŸ, áñĀ ŸáŵŸá»è µ³ Ū»ñÇŪ í»ñí áŵŪ ¿ ³ í³ í³ ŸŸ»ñ ..
 ÑŸáŵŪ áŵŸ»ŵ»é ¿ ¹»ñµ³ Ū³ í»ñí ÇŪ³ èí³⁵³ (³ Ūè Ū³ èÇŸ Ū³ Ÿñ³ Ū³ èŸ í »è
 III.3 í»í 2):

II.6 Ā í³ í³ Ÿ³ ŸáŵŸ

áŵñ³ ñí ³ í³ Ÿ í »ŵèí »ñáŵŪ Ā í³ í³ ŸŸ»ñĀ ÑÇŪŸ³ í³ ŸáŵŪ . ñí ³ í »Ÿ
 Ñ³ í áŵŸ ŸŸ³ ŸŸ»ñáŸ (- ³ Ū³ ÷ ³ ñ³ . Çñ »Ÿ), ³ Ū¹ á³ í ×³ éáŸ ññ³ Ÿó
 Ū³ èÇŸ Ū»½ ùÇā µ³ Ÿ ¿ Ñ³ Ūí ŸÇ³⁵⁴:

Ø³ Ÿ³ í³ í³ Ÿ Ÿ í³ í³ ŸŸ»ñ: Ðáŵè³ ĒÇ í í³ ŪáŵĀŪáŵŸŸ»ñÇŪ áŵŸ»Ÿú Ā»ñ`è
 ŪÇ³ ŪŸ šusi(ne) šŪ»Ū(±) | .. atibe šµŵáŵñ, í ³ èĀ Ñ³ ½³ ñ | µ³ è»ñĀ³⁵⁵:

³ è³ í³ Ÿ Ÿ í³ í³ ŸŸ»ñ: Ū. ŪñÇ¹ñÇĒĀ .. Ā. Ø»Ÿá³ ŸÇŸáŸ Ā ŸŸáŵŪ »Ÿ
 šistini š»ññáñ¹ | .. tarani š»ñíñáñ¹ | Ā í³ í³ ŸŸ»ñĀ³⁵⁶, áñáŸú
 ¶. Ø»ÉÇŪÇŸŸí ÇÈÇŸ Ÿ»ñí³ Ū³ ŵŸáŵŪ ¿ áñá»è Ū³ íµ³ ŪŸ»ñ »š»ñíñáñ¹ ³ Ÿ-
 . ³ Ū(±) |, š»ññáñ¹ ³ Ÿ. ³ Ū(±) | ÇŪ³ èí Ÿ»ñáŸ` »ñíáŵ Ā³ ñ. Ū³ ŸáŵĀŪáŵŸŸ»ñŸ
 ¿É Ñ³ Ū³ ñ»áfáŸ í³ èí³ í»ÉÇ³⁵⁷: Ā. Ū³ íáŸáŸ Ā šistini-Ÿ Ā³ ñ. Ū³ ŸáŵŪ ¿

³⁵¹ èñ³ Ÿú ÑŸáŵŪ ŸáŵŸá»è »ŵ»é »Ÿ ¹»ñµ³ Ū³ í»ñí Ū³ èŸÇŸŸ»ñ: ² Ū¹ Ū³ èÇŸ í »è
 Г.Джаукян, 1982, ¿Ç 186-187:

³⁵² И.Дьяконов, 1963, ¿Ç 73-76; 1977, ¿Ç 74 í³ Ÿ. 102 .. ³ ŪŸŸ:

³⁵³ í »è A.Meillet, Esquisse a'une grammaire comparée de l'arménien classique, 1936,
 Vienne, ¿Ç 48, 130; Г.Джаукян, 1982, ¿Ç 186; 1987, ¿Ç 241 .. ³ ŪŸŸ:

³⁵⁴ ² Ūè Ū³ èÇŸŸ í »è И.Дьяконов, 1977, ¿Ç 65; G.Wilhelm, 2004, ¿Ç 133 .. ³ ŪŸŸ:

³⁵⁵ í »è Г.Меликишвили, 1964, ¿Ç 44-45; И.Дьяконов, 1971, ¿Ç 106; 1979, ¿Ç 65;
 G.Wilhelm, 2004, ¿Ç 133 .. ³ ŪŸŸ:

³⁵⁶ J.Friedrich, 1933, ¿Ç 18; И.Мещанинов, 1958, ¿Ç 97-98: ² Ūè µ³ è»ñÇ ÑŸ³ ñ³ í áñ ÇŪ³ èí -
 Ÿ»ñÇ : Ñ³ Ū»ñ»ŸÇ Ñ»í áŵŸ»ŵ»é í³ èŸáŵĀŪáŵŸŸ»ñÇ Ū³ èÇŸŸ í »è è. ² ŪŸ³ ŸŸ³ Ÿ, 2003, ¿Ç 33, 62:

³⁵⁷ Г.Меликишвили, 1964, ¿Ç 44-45:

Š»ñíńáń¹ ³Ý. ³Ú| ÷áńÓ»fáí í³ǎ í »eÝ»é šiši³⁵⁸-Ç Ñ»í , áńÁ Ý³
 Ā³ñ. Û³ÝáóÙ ħ Š»ñíáó(±)|` í³ǎ»fáí Ēáóé. šin- Š»ñíáó| Āí³í³ÝÇ
 Ñ»í` šišæ < *šin-šæ ³ÝóáóÚáí³⁵⁹: Šin- ³ñÚ³í Çó áóñ³ñí »ñ»-
 ÝáóÙ áóÝ»Ýù Û»í ³Ý. ³Ú íí³Úí³ í šinamdini ŠíńíÝ³íÇ, »ñíáó
 ³Ý. ³Ú| µ³éÁ, áńÝ ³Ýáóßí . ³ÉÇ ħ Ēáóé. šinam- ŠíńíÝ³ǎ³í í»É|
 µ³éÇó: í »ñÇÝé ĒáóéÇ»ñ»ÝáóÙ Ñ³Ú³ńíáóÙ ħ Š³ú³³ ¹Ç½Ú|, `` Ñ»í `` ³-
 µ³ñ áóñ³ñí »ñ»ÝáóÙ ǎ»í ù ħ ÁÝí³ÉíÇ áńǎ»é ½áóí Û»É³ÝÇí³í³Ý
 ÷áÉ³ éáóĀáóÝ ĒáóéÇ»ñ»ÝÇó: ĒÝá í »ñ³µ»ńáóÙ ħ »ÝĀ³ ¹ñÚ³É šišæ <
 *šin-šæ ³ÝóÚ³ÝÁ, ³ǎ³ ³ÚÝ ĒÇēí í³ēí³ í»ÉÇ ħ ĀíáóÙ, Û³Ý³í³Ý¹
 áń³é³ ÝÓÇÝ šin Āí³í³Ý áóñ³ñí »ñ»ÝáóÙ áÇ íí³Úí³ í: áí³Ý³ `` »Ý-
 Ā³ ¹ñÚ³íńš < š ³ÝóáóÚÁ Ñ³ēí³ í áóán`` ħ ³ŪÉ íí³ŪáóĀŪáóÝ:

²ŪéǎÇēáí, »Ā» ³Ú÷á÷»Ýù »Ō³ í ÝŪáóĀĀ, ³ǎ³ áńǎ»é áóñ³ñí ³-
 í³Ý Āí³í³Ý ³ÝáóÝÝ»ñÇ ùÇá Ā» ß³í Ñáóé³ÉÇ íí³ŪáóĀŪáóÝÝ»ñ í³ñ»ÉÇ ħ
 Ñ³Ú³ñ»É šusi(ne)³⁶⁰ ŠŪ»í(±)| `` atibe ŠµŪáóñ, í³éÁ Ñ³½³ñ| µ³é»ñÁ:

³⁵⁸ Aeí Ē. Ū³íáÝáíÇ ³Ūé ÝáóŪÝ ³ñÚ³íÇó ħ í³. áóÙ Ý³ `` šišuhane Š»ñíńáń¹ ³Ý.
 . ³Ú(±)| µ³éÁ, áńÁ, é³ í³ŪÝ, ùÇá Ñ³í³Ý³ í³Ý ħ Ñ³Ú³ńáóÙ Ū.Đ³ ńáóĀŪáóÝŪ³ ÝÁ [2001, ĸÇ 465]:
³⁵⁹ Ū.Đ³ ńáóĀŪáóÝŪ³ ÝÁ šišæ Ā³ñ. Û³ÝáóÙ ħ Š»ñ»ù(±)| [2001, ĸÇ 465], ³í»ÉÇ áóß
 ³é³Ç³ ńíáóÙ ħ ŠÝáńÇó| Ā³ñ. Û³ÝáóĀŪáóÝÁ [Ø»ńŌ. XXI, 2002, ĸÇ 227-230]:
³⁶⁰ Ēñ³ í³ÝáóÙ í³ēí³ í»ÉÇ ħ Ý³ `` šusi(ne)-Ç ŠŪ»í| Ā³ñ. Û³ÝáóĀŪáóÝÁ: ²Ūé Û³éÇÝ
 Ū³Ýñ³ Û³éÝí »é II.3 í»í 2:

III. 120

III.1 AY1N3 Yaon3 i »O»IaAAlaoY3n

1. 130C I3 eadof3 IuA aon3 ni »n»Yaou³⁶¹: aon3 ni »n»Yaou mu3 UA I3 hu3 I3 i NCUuCo, 3 I3 YoY»nÇ B3 nuCo .. ei 3 o3 I3 Y/oaoo3 I3 Y Na1Co: i »nÇY »nIaAeA I3 naO »Y .. mu3 o3 I3 U»E: 20Y AY1N3 Yaon 3 eU3 Um NY3 n3 í añ i Y»nI3 U3 oY»E R(f1)(f2)(z) eE»U3 Uaí: DÇUuA (R) mu3 OI3 o3 I3 i 3 nu3 i Co .. 3 x3 I3 Y»nÇ aO mu3 e3 I3 hu3 I3 Y 3 I3 YoY»nÇ B3 nuCo, añaYu I3 naO »Y mu3 o3 I3 U»E: 13 U3 nu3 i Y aon3 ni »n»Yaou U»I3 U3 e3 Um UÇ3 í 3 Yi i: o nm»UY 3 OY InIYí aou i, unÇY3 I3 har-har-SÉ3 nEÉ»Eí: F1-aí Y»nI3 U3 oí 3 I »Y 3 OY 3 I3 YoY»nA, añaYó u»n3 - I3 Y3 I3 Y ÇU3 ei A I3 U B3 i AaOÉ i . Çi 3 Ióí aou, I3 U AY1N3 Yn3 a»e aÇ . Çi 3 Ióí aou: 20E EUmÇY a»i u i 13 e»E -št-, -t³⁶²-, -u1- .. -an- 3 I3 YoY»nA (U3 Yn3 U3 eY 3 Ue 3 I3 YoY»nÇ U3 eÇY i »e I.4): F2-A Y»nI3 U3 oYaou »Y mu3 UÇ u»n3 I3 Y3 I3 Y ÇU3 ei A ÷ aEaO 3 I3 YoY»nA, añaYó UÇcaoaí aon3 ni »n»Yaou Çn3 I3 Y3 oí aou i mu3 UÇ EáY3 nNaouA (3 Ue U3 eÇY U3 Yn3 U3 eY i »e III.2): AYa í »n3 mu»naou i z-aí YBí 3 I Na1»nÇY/U3 eYÇí Y»nÇY, 3 a3 í »nÇY»ne e»ni a»Y I3 aí 3 I »Y f2-Ç N»i : O»Yu 1n3 Yu U3 Yn3 U3 eY I1Çi 3 nI»Yu EaY3 nNU3 Y N3 U3 I3 n. A uY3 nI»EÇe: AY1N3 Yaon 3 eU3 Um 1n3 Yu oáou »Y i 3 EÇe . aní aOaAOU3 Y umu»I i Ç AÇí A .. 1»UuA:

2. 130C u»n3 I3 Y3 I3 Y I3 n. A aon3 ni »n»Yaou: 13 OY aon3 ni »n»Yaou aoyÇ »O3 Y3 I, I »nã (±), e»e (3 Yoao3 I3 Y/3 Y3 Yoao3 I3 Y), A3 U3 - Y3 I, 1»Uu .. AÇí: OÇYa 3 UAU N3 Uí YÇ i »uei »naou Nei 3 I i 3 nm»n3 I- í aou »Y e3 NU3 Y3 I3 Y, Nn3 U3 U3 I3 Y .. ei a»n3 13 e3 I3 Y (3 YÇn3 - I3 Y Áei A. U3 IaYaí Ç) »O3 Y3 IY»nA: aon3 ni »n»YÇY N3 i aol i »n»u 1»Uu .. »nIaO AÇí 1/23 IÇ .. Na. Y3 IÇ: aon3 ni »n»Yaou añaB mu3 U»n,

³⁶¹ Uan BnÇ3 Yaou aon3 ni »n»YÇ mu3 UÇY 3 e3 í »E U3 Yn3 U3 eY .. 3 UuaOÇ3 I3 Y 3 Yn3 13 nO»E »Y ¶.O»EÇUÇBí ÇEÇY [1964, ÇÇ 45-58], A.O»Ba3 YÇYaí A [1962], A. U3 IaYaí A [1971, ÇÇ 113-138; 1979, ÇÇ 67-74], O.E3 aÇI U3 YA [1985, ÇÇ 69-112] .. ¶. I. ÇEN»EUA [2004, ÇÇ 128-133]:

³⁶² O3 eY3 . Çi 3 I3 Y . n3 I3 YaAAlaoYaou 3 Ue 3 I3 YoA i 3 e3 13 nOI aou i d:

Çñ»Ýó í »ñçÝ Ñ³ í »Éí áÓ Ñ³ í áóí Ñá¹ »ñç/Ú³ èÝÇÌÝ»ñç (z) ÚÇçáóáí, í³ ñµ»ñ³ ÍáóÚ »Ý áá ÚÇ³ ÚÝ · áñí áÓáóÁÚ³ Ý éáóµ»Íí Ç (»ÝÁ³ Í³ ÚÇ), ³ ÚÉ³ úµÚ»Íí Ç ÁÇí Ý áó ¹»ÚúÁ: Ø»ñ³ Í³ Ý³ Í³ Ý Í³ ñ. »ñÁ Ú³ Ýñ³ Ú³ èÝ ÍÝ»ñ-Í³ Ú³ óÝ»Ýú ÈáÝ³ ñÑÚ³ Ý Ñ³ Ú³ Í³ ñ. Á úÝÝ³ ñí »Éçé:

III.2 ÈáÝ³ ñÑáóÚ

áóñ³ ñí »ñ»ÝÇ ÈáÝ³ ñÑÚ³ Ý Ñ³ Ú³ Í³ ñ. Á ÍúÝÝ³ ñí»Ýú Áéí ³ è³ Ý-ÓÇÝ »Ó³ Ý³ ÍÝ»ñç Ú³ Ýñ³ Ú³ èÝ ³ Ý¹ñ³ ¹³ èÝ³ Éáí Úáóñ³ ú³ Ýááóñ »Ó³ -Ý³ ÍÇÝ Ñ³ í áóí µáfan Ó³ »ñçÝ: ÁÝ¹Ñ³ Ýáóñ ³ èÚ³ Úµ, á³ ÚÚ³ Ý³ í áñí ³ Í Ú»½ Ñ³ è³ Í áóñ³ ñí ³ Í³ Ý í »úèí »ñç è³ ÑÚ³ Ý³ ÷ ³ ÍáóÁÚ³ Úµ ³ Í³ Ó³ -á³ ñ³ ÚÝáóÁÚ³ Úµ, áóñ³ ñí »ñ»ÝÇ ÈáÝ³ ñÑÚ³ Ý Ñ³ Ú³ Í³ ñ. Á Ú»½ Ñ³ Úí ÝÇ ç Á»ñç í Ç×³ Íáí, Çéí »Ó³ Í á³ í Í»ñ³ óáóÚÝ»ñç ÚÇ Ú³ èÇ Ñ³ Ú³ ñ Ú³ èÝ³. Çí ³ Í³ Ý · ñ³ Í³ ÝáóÁÚáóÝáóÚ ³ éÍ³ »Ý í ³ ñ³ Ó³ ÚÝáóÁÚáóÝ»ñ³ Ñ³ í Í³ á»è èí áñ³ ¹³ è³ Í³ Ý (³ ÝÇñ³ Í³ Ý) »Ó³ Ý³ ÍÇ µ³ Ú»ñç ¹»áúáóÚ:

III.2.1 è³ ÑÚ³ Ý³ Í³ Ý »Ó³ Ý³ Í

1. Ú»ñí³: Ø³ èÝ³. Çí ³ Í³ Ý · ñ³ Í³ ÝáóÁÚáóÝáóÚ áñá»è Ý»ñí³ Á³ Ú³ Ý³ ÍÇ í Í³ ÚáóÁÚáóÝ éáí áñ³ µ³ ñ ÝÍí áóÚ ç ale §³ éáóÚ ç (±) | (· ñáóÚ a-le-(e)) µ³ ÚA³⁶³: è³ Í³ ÚÝ Ñ³ Úí ÝÇ áç, Á» áñÝ ç ³ Úèí »Ó ÑÇÚúÁ, áñÁ í »ñç³ í áñáóÁÚáóÝ³⁶⁴, µ³ óÇ ³ Ú¹ áá µáfan áóñ³ ñí ³. »í Ý»ñÝ »Ý ³ ÚÝ Ñ³ -Ú³ ñáóÚ µ³ Ú³⁶⁵: áñáb áóéáóÚÝ³ èçñáóÝ»ñ µ³ ÚÇ Ý»ñí³ Á³ Ú³ Ý³ ÍÇ ÑÝ³ -ñ³ í áñ í Í³ ÚáóÁÚáóÝ»ñ »Ý Ñ³ Ú³ ñáóÚ ÚÇ ú³ ÝÇ ³ ÚÉ µ³ Ú³ Ó³ »ñ ³ è, ÇÝá-á»è tiane[ti=ya=næ] §³ ÚÝ ³ éáóÚ ç(±) | ³ ÚÉÝ: è³ Í³ ÚÝ ³ Úè µáfan Ó³ »ñÁ Ñáóè³ Éç á»Ý, ³ Ú»Ýú ³ è³ ÚÁÚ èí Çáí ³ Í »Ýú ÷ ³ èí »É, áñ áóñ³ ñ-í ³ Í³ Ý í »úèí »ñáóÚ Ý»ñí³ Á³ Ú³ Ý³ ÍÇ Ñ³ í ³ èí Ç í Í³ ÚáóÁÚáóÝ»ñ áí³ Ý:

³⁶³ ² ÚÝ µ³ ½ÚÇóè Ñ³ ÝíÇááóÚ ç Ý»ñ³ í ³ Í³ Ý µ³ Ý³ Ó³ »ñáóÚ §³ ÚèÇÝÁÁ³ ÚÝÇÝÁÁ ale ... |, áñÇÝ Ñ»í ³ áóÚ ç í Í³ É³ ÝÓÇ ³ ÝáóÝÇó ß³ ñ³ ¹ñí áÓ í »úèí Á:

³⁶⁴ Á. Ø»á³ ÝÇÝáí Á ÑÝ³ ñ³ í áñ ç Ñ³ Ú³ ñáóÚ, áñ ale µ³ èÇ í ³ Í³ ³ Úèí »Ó Á³ úÝí ³ Í ç áóñ³ ñí, ar- sí ³ É; µ³ Ú³ ñÚ³ í Á, Çéí µ³ Ú³ Í³ Ý í »ñç³ í áñáóÁÚáóÝ ç -le-Ý (ale < *ar- =le) ½áó ³ Ñ»è ³ Ýóí³ óÝ»Éáí teli=e µ³ Ú³ Ó³ Ç Ñ»í, áñç µ³ Ú³ ñÚ³ í Á Ú³ èÝ³. Çí ³ Í³ Ý · ñ³ Í³ ÝáóÁÚáóÝáóÚ Ñ³ Ú³ ñí áóÚ ç ter- §¹Ý»É; µ³ ÚÁ (teli=e < *ter=li=e) [1962, çÇ 34, í ³ Ý. 28];

³⁶⁵ ² Úè Ú³ èÇÝ í »è Г. Меликишвили, 1964, çÇ 47, í ³ Ý. 67:

2. 2 Yóu3 É Í 3 í 3 nŭ3 É: 2 Yóu3 É Í 3 í 3 nŭ3 ÉÁ aŏn3 nŭi 3 í 3 Y í »uëi »-
 náoU 3 é3 í »É N3 x3 É3 ÍÇ N3 Y í ÇăăO .. É3 í N3 ūi YÇ Ó·Y 366: 2 Yóu3 É
 Í 3 í 3 nŭ3 ÉÇY N3 í aóí ĸ ÉaY3 nŊU3 Y »nŭiáo í Çă: 2 é3 ÇÇY í Çăáí
 ÉaY3 nŊíáoU »Y 3 Y3 YóáO3 Í 3 Y, Çéi »nŭí nán1 aí 3 YóáO3 Í 3 Y μ3 ū»nĀ:
 Ān N»nĀÇY, 3 é3 ÇÇY 3 Y3 YóáO3 Í 3 Y í ÇăÁ μ3 Ā3 Yí áoU ĸ »n»U »YĀ3 -
 í ÇăÇ:

2. 0. 0. 0. 3 í 6

2 Yóu3 É Í 3 í 3 nŭ3 ÉÇ I (3 Y3 YóáO3 Í 3 Y) ÉaY3 nŊáoU

»Uü	°YĀ3 í Çă»n					
	I		II		III	
	»½.	Ná.	»½.	Ná.	»½.	Ná.
1-ÇY	*-i=di	-	-a=di	-	-i=a=di	-
2-n1	-	-	-	-	-	-
3-n1	-i=be	-i=le(±)	-a=be	-a=le	-i=a=be	-i=a=le

ĀYăă»é »n1áoU ĸ 3 Ūáoé3 Í Çó, I ÉaY3 nŊU3 Y Ū»Ç 3 Yóu3 É Í 3 -
 í 3 nŭ3 ÉÇ í »nĸ3 í ánáóĀŪáoY»nĀ Nĕi 3 í án»Y μ3 Ā3 Yí áoU »Y »nŭiáo
 Ū3 éÇ: 2 é3 ÇÇY μ3 Ū3 1 nĸăÁ í 3 n»n3 í íáoU ĸ Āëi ÉaY3 nŊU3 Y »YĀ3 -
 í Çă»nĸ, ŪÇYă1 »é »nŭí nán1 Á ĀY1 N3 Yáoŏ ĸ ÉaY3 nŊU3 Y maĕán »YĀ3 -
 í Çă»nĸ N3 Ū3 n 3 nŭi 3 N3 ūi áoU ĸ. ánŭí áOáoĀŪ3 Y éáoμŪí ĸ Ç 1 »ŪuY áo
 ĀÇí Á367:

ĀYăă»é 3 n1 »Y Ybí »ó, II í Çăáí ÉaY3 nŊíáoU »Y ŪÇ3 ŪY 3 YóáO3 -
 Í 3 Y μ3 ū»nĀ, μ3 ó3 éáoĀŪ3 Ūμ man- ŖÉÇY»É, ŪY3 Éí í Çx3 ÍÇ μ3 ŪÇ (í »é
 ëi án1 ĸ í »i 3): 2 Yóu3 É Í 3 í 3 nŭ3 ÉÇ ÉaY3 nŊU3 Y 3 Ūë í ÇăáoU μ3 Ū3 -
 Í 3 Y í »nĸ3 í ánáóĀŪ3 Y 3 é3 ÇÇY μ3 Ū3 1 nĸăÁ u-Y ĸ: Ø3 éY3. Çí 3 í 3 Y
 . n3 í 3 YáoĀŪáoYáoU 3 ŪY N3 Ū3 ní áoU ĸ 3 YóáO3 Í 3 YáoĀŪ3 Y óáoÇă Ç N3 -
 Í 3 1 náóĀŪáoY -a-Ç368: ĀYă í »n3 μ»náoU ĸ 3-n1 1 »ŪuÇ Ná. Y3 ÍÇ ĀíÇ -tu369

366 í »é í 3 Y. 361-áoU Ybí 3 í . n3 í 3 YáoĀŪáoYÁ:

367 í »uëi »náoU III »YĀ3 í ÇăÇ Ó»nĸ +áÉ3 n»Y »n»ŪY N3 Yí »é »Y . 3 ÉÇë 3 YóáO3 Í 3 Y
 μ3 Ū»n (N3 Ū»Y3 ŪY 1 »ăë Ó»áí), ÇYăă»é ūŊÇY3 í ĸuŭ=i=a=di μ3 ŪA, ánĀ YáoŪY N3 -
 Ū3 í »uëi áoU N»nĀ3. 3 ŪáoU ĸ kuŭ=u=be 3 YóáO3 Í 3 Y μ3 ŪÇY: Āëi ¶. Ø»ÉÇuÇbí Çĕáo -ia-
 áí í 3 Ūí 3 í 3 Y3 YóáO3 Í 3 Y μ3 Ū»nY áoY»Y »n. ánŭí 3 í 3 Y é»éÇ N3 í í 3 YÇBY»n [1964, ĸÇ 46-
 47]:

368 Ā. Ū3 í áYáí Á ánáB 1 »ăŪ»náoU u-Ç í 3 í í »éYáoU ĸ [o] NŶáoáYÁ, ánĀ Y3 N3 Ū3 náoU ĸ
 3 Y3 YóáO3 Í 3 YáoĀŪ3 Y óáoÇă Ç N3 í 3 1 náóĀŪáoY u[ɿ]-Ç: (И.Дьяконов, 1979, ĸÇ 68-70):

369 Ø»½ 3 é3 í »É N3 í 3 Y3 í 3 Y ĸ Āí áoU, án aŏn3 nŭi »n»YáoU Ná. Y3 ÍÇ éáoμŪí ĸ Ç óáoÇăÁ -
 t-Y ĸ, »ă Ā» -it-Y, áŊÇ í μ3 Ū3 1 nĸăÁ, ÇYăă»é án í 3 nŭí áoU »Y áU3 Yü, »n»ŪY éŪí áoU ĸ (í »é

í »ñç³ í áñáoÁU³ YÁ, ³ á³ ³ ÚY YáoUÝá»é á»i ù ÷ µ³ Ó¹³ í »É »ñíáo Ú³ eÇ·
 · áñí áÓáoÁU³ Y éáoµU»íí Ç »ññáñ¹ ¹»UuÇ Ná· Y³ ÍÇ ÁíÇ -t-
 ³ YóáÓ³ Í³ YáoÁU³ Y -u(-) óáoóÇáY»ñç³³⁷⁰:

²ÓUáoé³ Í 7

²YóáÓ³ Í³ í ³ ñU³ ÉÇ II (³ YóáÓ³ Í³ Y) ÉáY³ ññáoU

éáoµU»íí		ÚµU»íí	
ÁÇí	»Úú	»½. ÁÇí	Ná· . ÁÇí
»½³ ÍÇ	1-ÇY	-u=be	-u=ule
	2-ñ¹	-	-
	3-ñ¹	-u=(ne)	-u=ale
Ná· Y³ ÍÇ	1-ÇY	-u=še	-u=uše (±)
	2-ñ¹	-	-
	3-ñ¹	-(i)t=u	-(i)t=u=le

Ø»ÍY³ µ³ YáoÁUáoYÝ»ñ ²ÓUáoé³ Í 6-ÇY · 7-ÇY:

³) ³ Ú³ Í³ Y í »ñç³ í áñáoÁUáoYÝ»ñÁ ³ Úeí »Ó í ñí ³ Í »Y Áeí · ñç:
 ³ ñ³ Yó ÑY³ ñ³ í áñ NÝááÓáoÁU³ Y Ñ³ ñóÇY Í³ Y¹ñ³ ¹³ eY³ Yú Ñ³ U»ñ»YÇ
 Ñ³ Ú³ á³ í ³ eÉ³ Y Ó»ñç Ñ»í Ñ³ Ú»Ú³ í »ÉÇé (III.2.5):

µ) ÉáY³ ññU³ Y II í Ç ááoU ½³ Y³ ½³ YíáoU »Y áá ÚÇ³ ÚY éáoµU»íí Ç,
 ³ Úeí úµU»íí Ç ÁÇíÁ · ¹»ÚúÁ: ÁYáá»é »ñíáoU ÷ ²ÓUáoé³ Í 6-Çó, µáfan
 ¹»Úú»ñáoU, Ná· Y³ ÍÇ úµU»íí Ç óáoóÇáY ÷ -(a/u)le-Y (-ule · -ale)
 Ñ³ Ú³ á³ í ³ eÉ³ Y³ µ³ ñ 1-ÇY · 3-ñ¹ ¹»UuÇ »½³ ÍÇ ÁíÇ éáoµU»íí Ç
 ¹»áúáoU · -le 3-ñ¹ ¹»UuÇ Ná· Y³ ÍÇ éáoµU»íí Ç ¹»áúáoU), áñÁ Ñ³ -
 í »ÉíáoU ÷ Ñ³ Ú³ á³ í ³ eÉ³ Y³ µ³ Ó· Ç í »ñçÇY: ½³ ÍÇ úµU»íí Ç óáoóÇáÁ
 -ne-Y ÷, áñÁ · áñí ³ Í íáoU ÷ ÚÇ³ ÚY 3-ñ¹ ¹»UuÇ »½. ÁíÇ (éáoµU»íí Ç) µ³ ÚÇ
 ¹»áúáoU:

í ç Y. 370): ²Úe -t-Y Ñ³ í »ÉíáoU ÷ µ³ Ú³ ÑÇUuÇY³ ³ éçç³ óY»Éáfí -(v)=t=í »èUÇ í »ñç³ í áñáo-
 ÁUáoYÝ»ñ:

³⁷⁰ Ø³ eY³. Çí ³ í ç Y · ñ³ í ç YáoÁUáoYáoU ³ U¹áÇeÇ µ³ Á³ YáoU aÇ í ç í ç ñíáoU Ñ³ Ú³ ñ»-
 Éáfí, áñ -itu-Y Ñ³ í »ÉíáoU ÷ ³ YóáÓ³ Í³ YáoÁU³ Y -u- óáoóÇáY, áñÁ e³ Í³ ÚY eÓíáoU ÷ -itu-Çó
 ³ éçç (*-u-itu > -itu): ³ ñµ»ÚY Y³ · í-Ç Ñ»í ÚÇ³ eÇY (*-u-itu > -tu): áñáb
 ¹»áú»ñáoU ÁY¹ Ñ³ í ç ³ éçç ÍÁ eÓíáoU ÷ í-Y (*-u-itu > -utu), ÁY¹ áñáoU, eÓU³ Y á³ í Í»ñÁ
 í ç Éí í ç í ÷ -u-ÇY Y³ Éáñíáo NÝáoUáoYÇó: ²Úe Ú³ eÇY Ú³ Yñ³ Ú³ eY í »è, úñÇY³ Í, Г.Меликш-
 вили, 1964, çÇ 49:

.) 3-n¹ 1»UúáoU 3 YóU³ É Ī Ī Ī 3 nŮ³ Ě Ć í »ñċ³ í áñáoĀU³ YÁ N³ ×³ É N³ í »Éí áóU ħ 1-ĈY 1»UúĈ -me ě Ī 3 ó³ Ī³ Y 1»ñ³ Yí 3 Y³ Ī³ Y Ú³ ěYĈĪĀ ŠĈYÓ! YB³ Y³ ĪáoĀU³ Uμ: 2U³ B³ nĀ³ Ī³ Y ħ .. Y³ É³ 1³ ěáoĀU³ Y Ú³ Ć Ī³ náO ħ N³ í »Éí »É áá ÚĈ³ ÚY μ³ ÚĈY, 3 ŮĚ .. áU³ Ī³ YĈY Ī³ Ú 1»ñ³ Yí 3 YÁ: ÚÚ³ Y 1»áú»náU μ³ ÚĈ úμU»Ī Ī 3 ÚĈY ÚUáoě óáoóĈáY»nŮ ÁYĪYáoU »Y (»Á» 3 Ů¹ áĈĈĈ Ī³ Y), ĈYáá»ě (II ÉáY³ nŮáoU) ušĥan=u=me Š(Y³) Ī³ n- . 3 1ñ»ó(±)-ĈYÓ!, ter=u=me Š(Y³) 1ñ»ó-ĈYÓ!, ar=tu=me Š(Y³) Ī Ī »ó-ĈYÓ!, (I ÉáY³ nŮáoU) ĥaš=ial=me Š(Yñ³ Yú) ě»óĈY-ĈYÓ! .. 3 ŮĚY (Ī »ě Y³ .. II.3 Ī Ī 2):

1) Đ³ ×³ É, áY³ Ů³ í Y³ É³ 1³ ěáoĀUáoYáoU Ná. Y³ ĪĈ úμU»Ī Ī Ĉ 3 éí 3 UáoĀU³ YÁ, »ñĪñáñ¹ ÉáY³ nŮU³ Y μ³ Ů»nŮ 3 ÚY á»Y ½³ Y³ ½³ YáoU .. 1ñí áóU »Y »½³ ĪĈ úμU»Ī Ī Ĉ N³ Ú³ á³ Ī 3 ěÉ³ Y Ó`ái: ÚñĈY³ Ī`

(92) ^{LŮ}A.SI^{MEŠ} (^{MEŠ}-Ná. ĀíĈ) ú-e-li-du-bi (-u-be- »½. ĀíĈ úμU»Ī Ī) [KYKH 173 V₂₃]:

(93) ^mAr-gi-iš-ti-še a-li-e i-ku-ka-ni MU ši-iš-ti-ni ^{LŮ}A.SI^{MEŠ} (^{MEŠ}-Ná. ĀíĈ) ú-e-li-du-ú-bi (-u-be- »½. ĀíĈ úμU»Ī Ī) [KYKH 174 A4₁₆]:

(94) ^mAr-gi-iš-ti-še a-li-e ^mD[i]-i-a-ú-ĥi [š]li-šú-ĥa-ni du-ur-ba-bi ^[L]Ůĥ ĥu-ra-a-di-ni-li(-nele-Ná. ĀíĈ) ú-e-li-du-bi (-u-be- »½. ĀíĈ úμU»Ī Ī) [KYKH 174 A1₁₂]:

ÚÚ³ Y³ á»ě »ñμ»ÚY áĈ Ī 3 ĥμ»ñí áóU .. ěáoμU»Ī Ī Ĉ ĀĈíÁ, úñĈY³ Ī`

(95) ^mIš-pu-ú-i-ni-še ^{md}Sar₅-du-ri-e-ĥi-ni-še ^mMe-nu-ú-a-še ^mI[š]-pu-ú-i-ni-ĥi-ni-še (N-še, N-še-Ná. ĀíĈ) i-ni-li KÁ za-a-du-ú-a-li (-u-ale- »½. ĀíĈ ěáoμU»Ī Ī) te-ru-ni (-u-ne- »½. ĀíĈ ěáoμU»Ī Ī) ar-di-še... [KYKH 38 I₁]:

(96) ^mIš-pu-ú-i-ni-še ^{md}Sar₅-du-ri-ĥi-ni-še ^mMe-nu-ú-a-še ^mIš-pu-ú-i-ni-[ĥi-ni-še] (N-še, N-še-Ná. ĀíĈ) ^{GIŠ}ul-di-e šú-ĥé te-ru-ni (-u-ne- »½. ĀíĈ ěáoμU»Ī Ī) ^dĥal-di-e ku-ú-e ^{GIŠ}ša-a-ri šú-ĥé te-ru-ni (-u-ne- »½. ĀíĈ ěáoμU»Ī Ī)...[KYKH 38 I₂₇] (NŮŮĪ . N³ Ĉán¹Ĉ N»Ī):

(97) [^mIš-pu-ú-i-ni-še ^{md}]Sar₅-du-ri-[^{hi}-ni-še ^mMe-nu-ú-a-še] [^mIš-pu-ú-i-ni]-^{hi}-ni-še (N-še, N-še-Ńá. ĀĈí) ^{GIŠ}ul-[di-e šú-hé te-er]-tú (-t-u-Ńá. ĀíĈ éáóμl)»Í'í) [^dĥal-di-e ku-ú-e ^{GIŠ}]ša-ri-e [šú-hé tel]-er-tú(-t-u-Ńá. ĀíĈ éáóμl)»Í'í)...[KYKH 38 II₅₄] ... ³ŪÉY:

») II (³YóáŌ³Í³Y) ÉáY³ñŃŪ³Y ³é³ĈY¹»ŪuĈ Ná. Y³ÍĈ éáóμl»Í'í - ĭ Ĉ Ń³Ū³ñ áóY»Yú ŪĈ³ŪY Ń»í ...Ū³é í í³ŪáóĀŪáóYÁ`

(98) ^{md}Sar₅-du-ri-^{hi}-ni-še i-e-še ^mMe-nu-ú-a-še ^mIš-pu-ú-i-ni-^{hi}-ni-še ^mI-nu-uš-pu-a-še ^mMe-nu-a-^{hi}-ni-še (N-še, i-e-še N-še-Ńá. ĀĈí, 1-ĈY¹»Ūù)^dĥal-di-e-i su-si ši-di-iš-tú-še (-u-še -Ńá. ĀíĈ éáóμl)»Í'í, 1-ĈY¹»Ūù) ^dĥal-di-ni-li [KÁ-li(?) ba]-du-si-e ka-a-ni ^{URU}tu-uš-[pa pa-ta-ri]-e? ši-di-iš-tú-ú-še (-u-še-Ńá. ĀíĈ éáóμl)»Í'í, 1-ĈY¹»Ūù) [KYKH 20 I-III]:

àóB³. ñ³í ĭ, áñ ūñĈY³Í'í (98)-áóŪ ³éí³ »^½³ÍĈ ĀíĈ ūμl)»Í'í Ĉ Ń³Ū³ñ (suse) áóY»Yú -u-še í »ñĈ³ í áñáóĀŪáóYÁ, Ĉéí Ná. Y³ÍĈĈ (^dĥal-di=i-ne=le [KÁ(?)])` -u-uše: é³Í³ŪY Ū»Í'í ūñĈY³ÍĈ íñ³ Ńáóé³ÉĈ Ń»í ...áóĀŪáóY³Y»É ŃY³ñ³í áñ áĭ: Āñ³Í³YáóŪ Ń³í »ÉŪ³É u-Y í³ñáŌ ĭ ÉĈY»É Ō³ŪY³ í áñĈ éáí áñ³Í³Y íñí YáóĀŪáóY:

½) I (³Y³YóáŌ³Í³Y) ÉáY³ñŃŪ³Y I »YÁ³í ĈáĈ Ō`»ñĈó Ńáóé³ÉĈ í í³ŪáóĀŪáóY»ñ áóY»Yú »^½³ÍĈ ³é³ĈY¹»ŪuĈ (-i-be) ... Ā»ñ`é Ná. Y³ÍĈ »ññáñ¹ 1»ŪuĈ (-i-le) Ń³Ū³ñ ŪĈ³ŪY:

3. man- šÉĈY»É! μ³ŪĈ ÉáY³ñŃáóŪÁ: 2Ūé μ³ŪĈ ÉáY³ñŃáóŪÁ ³YóŪ³É Á³Ū³Y³Í áóŪ í ³ñμ»ñí áóŪ ĭ ŪŪáóé μ³Ū»ñĈó: ¶.Ō»ÉĈŪĈBíĈÉĈY³⁷¹ ³ŪY Ń³Ū³ñáóŪ ĭ ³Yí³YáY μ³Ū, áñĈ Ń³Ū³ñ áóñ³ñí ³Í³Y í »uéí »ñáóŪ áóY»Yú. manu - š»Ō»É ĭ í³ 3-ñ¹ 1»Ūù, »^½. ĀĈí, ³YóŪ³É Á³Ū³Y³Í. manuli - š»Ō»É »Yí³ 3-ñ¹ 1»Ūù, Ná. ĀĈí, ³YóŪ³É Á³Ū³Y³Í. ui ... manuri - šáĈ »Ō»É, áí³ñ »Ō³Í í³ 3-ñ¹ 1»ŪuĈ »^½. ĀíĈ ³YóŪ³É Á³Ū³Y³ÍĈ ³ñ. »É³Í³Y. manule - šÍÉĈYĈ í³ 3-ñ¹ 1»ŪuĈ »^½. ĀíĈ ³á³eYĈ Á³Ū³-Y³Í. manini - šÁáŌ ÉĈYĈ í³ 3-ñ¹ 1»Ūù, »^½. ĀĈí, Ńñ³Ū³Ū³Í³Y »Ō³Y³Í ... ³ŪÉY: Ā. Ū³Í áYáí Á »YÁ³ 1ñáóŪ ĭ, áñ man - šÉĈY»É! μ³ŪÁ, áÉĈY»Éáí ³Yóá-Ō³Í³Y μ³Ū, ÉáY³ñŃí áóŪ ĭ II` ³YóáŌ³Í³Y μ³Ū»ñĈY Ń³í áóí Éá-

³⁷¹ Г.Меликишвили, 1964, ĭĈ 57-58:

Y³ nŃU³ Y' i Čšáí: Ú³, manu μ³ Ú³ Ó' áoU, u-Y [o] NŃYaU³ Úμ N³ Ú³ náoU ĺ
 ³ Y³ YóáO³ Í³ YáoAU³ Y' i Čx³ ÍČ óáoČšá, aňA · náoU aČ i ³ nμ»ní áoU ³ Yóá-
 O³ Í³ YáoAU³ Y u óáoČšáČo³⁷² (³ Ńe μ³ ÚČ Ú³ eČY' i »e Y³ · III.2.5 Í»i 2):

III.2.2 Đñ³ Ú³ Ú³ Í³ Y »O³ Y³ Í

1. Đñ³ Ú³ Ú³ Í³ Y »O³ Y³ ÍČ Y»ní³ Í³ Ú máoY Nñ³ Ú³ Ú³ Í³ Y: Ø³ eY³ ·
 · Či ³ Í³ Y · n³ Í³ YáoAUáoYáoU áoñ³ ní »ñ»YČ Nñ³ Ú³ Ú³ Í³ Y »O³ Y³ ÍČ
 Y»ní³ ÚČ óáoČšáY»ñY »Y N³ Ú³ ní áoU -e-Y · -i-Y, aňáYü ³ YUČČ³ á»e
 N³ í»éí áoU »Y NČUú³ Í³ ½U Ó³ ÚY³ íáňČó ½áoñí μ³ Ú³ NČUúČY: eň³ Yó
 ÚČČ³ i ³ nμ»náoAUáoY éái aň³ μ³ n aČ 1ní áoU³⁷³; Đñ³ Ú³ Ú³ Í³ Y »O³ Y³ ÍČ
 μ³ Ú»nÁ Á» N³ x³ É á»Y N³ Y' ČšáoU áoñ³ ní ³ Í³ Y i »uei »náoU,
 e³ Í³ ÚY, BÝánNČí Í »ÉČBČYČ »níÉ»½i Ú³ ³ nO³ Y³ · náoAUáoYáoU ³ éí³ a-
 lu-še a-i-[ni-e-i] [i-ni]-li du-li-i-e ti-i-ú-li-i-
 e ú-1[i-i] (Nñ³ Ú³ Ú³ Í³ Y »O. μ³ Ú) [tú-ri-e] (Nñ³ Ú³ Ú³ Í³ Y
 »O. μ³ Ú) - Šái aň í³ YČ, í³ eČ · Y³ áaYa³ ónáo!)³⁷⁴ ³ ní ³ N³ Úi áoAU³ Y
 ³ éáoñ³ Í³ Y i ³ nμ»ñ³ ÍČ, NáoeÉČaň»Y ³ e³ YOY³ óí áoU »Y: ó³ íáú,
 Nñ³ Ú³ Ú³ Í³ YÁ í³ Ú Úi ³ Í ĺ ÚČ³ ÚY »½³ ÍČ Áí áoU: Đá· Y³ ÍČČ ání»Čó»
 í³ ÚáoAUáoY áoñ³ ní ³ Í³ Y i »uei »náoU í³ ní »e Á» áí³: '³ óČ í»-
 náyBÚÉ »níÉ»½i Ú³ ³ nO³ Y³ · náoAUáoYČó N³ Úi YČ ul=i Š· Y³ | ·
 tur=e ŠááYá³ ónáo! μ³ Ú»nČó, áoñ³ ní ³ Í³ Y i »uei »náoU Nñ³ Ú³ Ú³ -
 Í³ Y »O³ Y³ Íái áoY»Yü ti=e Š³ e³ |, der=e Š'Čñ|, šat=e ŠpeYČ(±)|,
 ar=e Ši áoñ|, atñ=e Š· í Čñ(±)|, uš=e Š(±)| · ³ Ńe í³ ÚáoAUáoY»nÁ:
 ÁYáá»e »ñ· áoU ĺ μ»ní³ Í μ³ é»nČó, máfaň 1»áú»náoU Nñ³ Ú³ Ú³ Í³ YČ
 í»ñČ³ íáňáoAUáoYÁ -e-Y ĺ: '³ óČ éáoAUáoY ĺ í³ ½UáoU ÚČ³ ÚY ul-i
 Š· Y³ | μ³ ÚÁ, aňČ N³ Ú³ n áoY»Yü -i: °Á» Yí³ i Č ³ eY»Yü ³ ÚY
 N³ Y. ³ Ú³ YúÁ, aň e-ái í³ Ú Úi ³ Í Y»nÁ máfaňÁ ÚČ³ ÚY ³ YóáO³ Í³ Y μ³ Ú»n
 »Y, Čeí i-ái í³ Ú Úi ³ Í ÚČ³ Í μ³ éÁ ³ Y³ YóáO³ Í³ Y ĺ, ³ á³ eí ³ óí áoU
 ĺ, aň -i-Y N³ i áoí ĺ ÚČ³ ÚY ³ Y³ YóáO³ Í³ Y μ³ Ú»nČY (±) (³ Ńe N³ nOČY
 NŃY³ n³ íáň ÍČY»ñ ³ e³ í»é Nēi ³ í á³ i ³ eÉ³ Y»é, »Á» áoY»Y³ ÚČYü

³⁷² í »e И.Дьяконов, 1979, ĺČ 68, Í³ Y. 96: Aeí Yñ³ · NŃY³ n³ íáň ĺ, aň ³ Y³ YóáO³ Í³ Yáo-
 AU³ Y ³ Ńe YáoY óáoČšáY (o-Y) ĺ ³ éí³ Y³ · á³ ÚU³ Y³ Í³ Y-AOO³ Í³ Y »O³ Y³ ÍČ · aňáB ³ Ńe
 μ³ Ú³ Ó' »náoU: ² Ńe Ú³ eČY' i »e Y³ · M.Хачикян, 1985, ĺČ 96-97:

³⁷³ í »e, úñČY³ Í, Г.Меликишвили, 1964, ĺČ 53-54; G. Wilhelm, 2004, ĺČ 131 · ³ Ńe Y:

³⁷⁴ ² Ńe í³ Ú³ á³ n³ ÚČY ³ nO³ Y³ · náoAUáoYÁ μ³ ½UóČe í³ Ú Úi ³ Í ĺ Y³ · ³ Ńe ³ nO³ Y³ · náo-
 AUáoY»náoU, ČYaA NŃY³ n³ íáňáoAUáoY ĺ i ³ ÉČe í»ñ³ Í³ Y· Y»é Í »ÉČBČYČ ³ nO³ Y³ · náoAU³ Y
 áoñ³ ní ³ Í³ Y' i ³ nμ»ñ³ ÍČ N³ Ú³ á³ i ³ eÉ³ Y' í Y³ éí³ í N³ i ³ í Y»nÁ:

Ññ³ Û³ Û³ Ì³ Ý »Ð³ Ý³ Ìáí 1ñí³ Í³ Ý³ ÝóáÐ³ Ì³ Ý³ µ³ Û»ñÇ³ ÕË í Ì³ Ûáó-
 ÆáóÝÝ»ñ³ ²):

² Õáóë³ Ì³ 8

Ðñ³ Û³ Û³ Ì³ Ý³ »Ð³ Ý³ ÌÇ Ý»ñí³ ÛÇ ËáÝ³ ñÑÛ³ Ý³ Õáóë³ Ì³

»Ùü	² ÝóáÐ³ Ì³ Ý³		² Ý³ ÝóáÐ³ Ì³ Ý³ (±)	
	»½. ÄÇí	Ñá. ÄÇí	»½. ÄÇí	Ñá. ÄÇí
2-ñ¹	-e	-	-i	-

Ø³ ÌÝ³ µ³ ÝáóÆáóÝÝ»ñ³ ² Õáóë³ Ì³ 8-ÇÝ:

3) Ðñ³ Û³ Û³ Ì³ Ý³ »Ð³ Ý³ ÌÇ Ý³ »ñí³ ÛÇ í »ñÇ³ í áñáóÆáóÝÝ»ñÁ³ ÕËí »Ð³
 í ñí³ Í³ »Ý ÄËí . ñÇ: Æ-Ý ÑÝ³ ñ³ í áñ ç³ ñí³ ç³ è³ Ý»Ë ÇÝá»è [e], ³ ÕÝ-
 á»è çË [□] Ì³ Û ð: ÆÝá í »ñ³ µ»ñáóÛ ç³ ì-ÇÝ, ³ á³ ³ ÕÝ ÄËí »ñ³ áóÛÄÇÝ
 á»í ù ç³ ñí³ ç³ è³ Ý»Ë [i] Ì³ Û [i] (. ñáóÛ ÛÇßí³ ç³ éí³ ç³ ú-ì-í³
 ÌñíÝ³ ÌÇ ì-áí): èñ³ Ýó ÑÝááÐáóÆáóÝ³ Ñ³ ñóÇÝ Ì³ Ý¹ñ³ 13 èÝ³ Ýü Ý³ ..
 Ñ³ Û»ñ»ÝÇ Ñ³ Û³ á³ í³ ç³ èË³ Ý Ó³ »ñÇ Ñ»í Ñ³ Û»Ù³ í³ »Ëçè:

µ) ² Õáóë³ Ì³ áóÛ ì-Ý Ý»ñí³ Û³ óñ»Ë »Ýü áñá»è ³ Ý³ ÝóáÐ³ Ì³ Ý³
 µ³ Û»ñÇ Ññ³ Û³ Û³ Ì³ Ý³ í »ñÇ³ í áñáóÆáóÝÝ, Ä»³ ÇÝá»è»è Ýßí »ó í »ñÁ ÝÛ³ Ý
 Ûáí »óáóÛÄ ÑÇÛÝí³ í ç³ ÁÝ¹³ Û»ÝÁ Û»í ùñÇÝ³ ÌÇ í ñ³ .. Ñ»í³ ³ µ³ ñ
 Ñáóë³ Ëç áç:

2. Ðñ³ Û³ Û³ Ì³ Ý³ »Ð³ Ý³ ÌÇ ³ ÕË Ó³ »ñ: Ø³ èÝ³ . Çí³ ç³ Ý³ . ñ³ Ì³ Ýáó-
 ÆáóÝáóÛ áóñ³ ñí³ ç³ Ý³ Ý³ Ì³ »Ëèí »ñáóÛ, µ³ óÇ Ññ³ Û³ Û³ Ì³ Ý³ »Ð³ Ý³ ÌÇ Ý³
 Ñ³ í áóí »ñí ñáñ¹ 1»ÙüÇó, Ýßí áóÛ ç³ Ý³ .. »ññáñ¹ 1»ÙüÇ ³ éí³ ÛáóÆáóÝÝÁ:
 è³ Ì³ ÕÝ³ ³ ÕÝ³ áóÝÇ ³ ÌÝÑ³ Õí³ ÁÐÓ³ Ì³ Ý³-á³ í í çñ³ Ì³ Ý³ »ñ³ Ý³ ..
 Ñ³ Û³ ñí áóÛ ç³ ÕáóëÇí³³⁷⁵: Ø³ Ýü 1ñ³ Ý³ Ì³ Ý¹ñ³ 13 èÝ³ Ýü èí áñ³ 13 è³ Ì³ Ý³
 (³ ÝÇñ³ Ì³ Ý³) »Ð³ Ý³ ÌÇ µ³ Û»ñÇ Ò³ ñáóÛ:

III.2.3 Èí áñ³ 13 è³ Ì³ Ý³ (³ ÝÇñ³ Ì³ Ý³) »Ð³ Ý³ Ì

1. Èí áñ³ 13 è³ Ì³ Ý³ (³ ÝÇñ³ Ì³ Ý³) »Ð³ Ý³ ÌÇ µ³ Û»ñÁ Û³ èÝ³ . Çí³ ç³
 Ì³ Ý³ . ñ³ Ì³ ÝáóÆáóÝÝáóÛ: °Ä»³ áóñ³ ñí³ ç³ Ý³ Ý³ µ³ ÛÇ è³ ÑÛ³ Ý³ Ì³ Ý³ .. Ññ³ -
 Û³ Û³ Ì³ Ý³ »Ð³ Ý³ ÌÇ Ñ³ ñóáóÛ Û³ èÝ³ . Çí³ ç³ Ý³ . ñ³ Ì³ ÝáóÆáóÝÝáóÛ í ç³ -
 ñ³ Ó³ ÕÝáóÆáóÝÝ»ñ³ . ñ»Ä»³ áí³ Ý³ , ³ á³ ÝáóÛÝÁ áÇ Ì³ ñ»ËÇ ³ è»Ë èí áñ³ 13 -
 è³ Ì³ Ý³ (³ ÝÇñ³ Ì³ Ý³ ÄËí Æ. Û³ ÌáÝáíÇ) »Ð³ Ý³ ÌÇ Ó³ »ñÇ Û³ èÇÝ³³⁷⁶:

³⁷⁵ í »è M.Хачикян, 1985, çç 107, 110; G.Wilhelm, 2004, çç 131 .. ³ ÕËÝ:

³⁷⁶ áóñ³ ñí³ »ñ»ÝÇ µ³ Û³ Ì³ Ý³ ç³ Õí³ Ó³ »ñÇ Û³ èÇÝ³ ç³ éí³ »Ë Û³ Ýñ³ Û³ èÝ³ í »è L.Diakonoff,
 1971, çç 113-138; 1979, çç 67-74; M.Хачикян, 1985, çç 104-112; G.Wilhelm, 2004, çç 131-134,

U³Y³ i³ n³ O³ UYáoA³UáoYÁ á³ i³ N³ i³ Y á³, »Á» Y³ i³ Ç áoY»Y³ Yú³ UY
 N³ Y. U³ YúA, áñ μ³ U³ i³ Y³ Uè O³ »ñÇ Ó B³ i³ »ñÁ áon³ n³ i³ Y³
 i³ »uèi³ »ñáoU í³ U³ í³ »Y UÇ³ UY áñáB³ i³ Ç i³ Ó³ á³ n³ UÇY³ n³ i³ N³ U³
 i³ áoA³UáoY»ñáoU, Çèi³ áñáB³ Y»ñÁ í³ U³ í³ »Y UÇYá³ UÁU³ Z YN³ èi³ Y³ ÈÇ
 UY³ oáO³ n³ i³ N³ U³ i³ áoA³UáoY»ñáoU: ØUáoè í³ áO³UÇÓ³ n³ i³ N³ U³ i³ áoA³UáoY-
 Y»ñÁ, áñi³ »O áoY»Yú³ YU³ Y í³ UáoA³UáoY»ñ, N³ x³ È NY³ n³ í³ áñ³ Ç ÈÇYáoU
 Á³ n. U³ Y»È UÇ³ UY AY³ N³ Yáoñ³ Uai³ í³ áñ³ ÇU³ èi³ áí, ÇYáA YáoU³ á»è
 ÈááAY³ áí áoU Ç YB³ í³ μ³ U³ i³ Y³ O³ »ñÇ UÇ³ nÁ»ú U»i³ Y³ μ³ YU³ YÁ:
 únÇY³ í. §...GUD ^dhal-di-e ur-bu-ú-li-nè! N³ i³ í³ íÁ ¶. Ø»ÈÇ-
 uÇB³ i³ ÇÈÇY³ Á³ n. U³ YáoU Ç ŞoáoÈ È³ È³ ÇÇY³ ÁáO³ ááN³ μ»ñi³ Ç! Çèi³ Æ. U³-
 íÁYáíÁ³ Ş(Y³) oáoÈ È³ È³ ÇÇY³ ÁáO³ ááN³ μ»ñÇ! Ø³ U³ i³ »uèi³ áoU »ñí³ áo
 Á³ n. U³ YáoA³UáoY»ñY ÇÈ AY³ áoY»ÈÇ »Y: ³ U³ i³ Y³ Uè O³ »ñÇ Èá-
 Y³ nN³ U³ Y Nèi³ i³ á³ i³ i³ »ñÇ èi³ oU³ YÁ ÈááAY³ áí áoU Ç Y³ U³ Y³ N³ Y-
 U³ YúA, áñ í³ »ñÇÇY³ »ñè í³ U³ í³ »Y UÇ³ UY »ññáñ³ 1³ Uúái: 2³ Uè
 μ³ U³ O³ »ñÇ ÈáY³ nN³ U³ Y AY³ N³ Yáoñ á³ i³ i³ »ñÁ (3³ Uáoè³ i³ Ç i³ »èuái),
 NÇU³ Yí³ U³ èY³. Ç³ i³ Y³. n³ i³ YáoA³UáoYáoU »O³ í³ i³ U³ ÈY»ñÇ í³ n³,
 i³ »è N³ í³ »È³ í³ áoU:

2. èi³ áñ³ 1³ è³ i³ Y³ (3³ YÇn³ i³ Y³) μ³ U³ »ñÇY³ í³ »ñ³ μ»ñáO³ áñáB á³ n³ ½³ -
 μ³ YáoU³ Y»ñ: 2³ UÁU³ 3³ è³ í³ »È N³ Y. 3³ U³ Y³ ÈÇ i³ Y³. 3³ èY»Yú³ áon³ n³ i³ Y³
 i³ »uèi³ »ñáoU èi³ áñ³ 1³ è³ i³ Y³ (3³ YÇn³ i³ Y³) »O³ Y³ i³ Ç μ³ U³ i³ Y³ O³ »ñÇ
 í³ UáoA³UáoY»ñÇY³ yÇUè»Èáí Y³ i³ í³ áO³ únÇY³ á³ ÷ áoA³UáoY»ñÁ ÷ áñ-
 Ó»Yú N³ Y³ n³ í³ áñÇYè 1³ è³ i³ n. »È 1³ n³ Yú Áèi³ O³ Ç³ N³ U³ i³ »uèi³ Ç
 (N³ i³ Y³ i³ Y³ ÇU³ èi³ Ç):

-i-ni-ne, -u-ti-ne-ne, -i-ti-ne: Ø³ èY³. Ç³ i³ Y³
 . n³ i³ YáoA³UáoYáoU³⁷⁷ -i-ni-ne-Y³ N³ U³ n³ áoU Ç N³ U³ U³ i³ Y³ »O³ Y³-
 i³ Ç 3-n³ 1³ »UúÇ (UáoèÇí³ Áèi³ Ø. È³ aÇí³ U³ YÇ³ ¶. ¶. i³ ÇÈN»ÈUÇ) μ³ U³ i³ Y³
 í³ »ñÇ³ í³ áñáoA³UáoY, ÇYáá»è tur(u)=inine ŞÁáO³ ááYá³ oYÇ (Y³)! ,
 man=ine <*man(u)=ine <*man(u)=inine ŞÁáO³ ÈÇYÇ!³ UÈY: Áèi³
 ¶. Ø»ÈÇUÇB³ i³ ÇÁè³ N³ í³ »Èí³ áoU Ç μ³ U³ NÇUúÇY³ 3³ YáoO³ i³ YáoA³U³ Y u
 oáoOÇaÇ³ 3³ Yí³ U³ Uμ: Æ. U³ íÁYáíÁ³ Ø. È³ aÇí³ U³ YÁ³ 3³ UY í³ »ñÈáO³ áoU »Y
 =i/e=ne=(næ) O³ áí, áñi³ »O (Áèi³ Yñ³ Yó) =i/e=-Y N³ U³ U³ i³ Y³

3³ i³ Y³ i³ Y³ áoOáoA³U³ Y³ Y»ñí³ U³ oáoOÇaY»ñÇÓ³ Г.Меликишвили, 1964, ÇÇ 51-58; И.Меша-
 нников, 1962, ÇÇ 33-53³ UÈY:

³⁷⁷ Ç³ i³ í³ áO³ μ³ U³ O³ »ñÇ N³ U³ n³ i³ »è Г.Меликишвили, 1964, ÇÇ 53-54; I.Diakonoff,
 1971, 3³ O. 8, ÇÇ 136-137; М.Хачикян, 1985, 3³ O. II, ÇÇ 107, 110; G.Wilhelm, 2004, ÇÇ 131:

»0³Y³ÍÇ óáóóÇáY ĺ, Çĕİ í»ñçÇY =næ-Y' »½³ÍÇ ĀÍÇ úµ»İ'İ Ç: ¶.İ ÇĒŃ»ĒUA éáóUY í»ñç³ íáñáóĀUáóYÁ í»ñéáóí áóU ĺ =in=i=næ Ó'ái, áñi »0 =in=-Á Y³ Ń³U³ náóU ĺ UáóéÇÍÇ µáoY óáóóÇá, Çĕİ =næ-Y' »½³ÍÇ ĀÍÇ úµ»İ'İ Ç, áñÁ =i= Ó³UY³ íáñÇ UÇÇáóái Ń³í»Éí áóU ĺ UáóéÇÍÇ óáóóÇáY: Aëi Yñ³ · Ń³YÓÇY man=næ ŞÍ³ náÓ ĺ ÉÇY»É! µ³UÇ, ŃY³ñ³ íáñ ĺ, áñ · áñí áóY»Yú³ Y³YóáÓ³Í³Y µ³U»ñÇ UáóéÇÍÇ ÇYá-áñ UÇ Ó'Ç Ń»i : Ø³éY³ · »i Y»ñÁ áóñ³ñi »ñ»YÇ Ńñ³U³U³í³Y »0³Y³ÍÇ 3-ñ¹ '»UuÇ (UáóéÇÍÇ) Ná·Y³ÍÇ ĀÍÇ í»ñç³ íáñáóĀUáóY'Y »Y Ń³U³ náóU -u=ti=ne=-ne-Y' (¶.Ø»ÉÇUÇBÍÇÉÇ, Ā. U³ÍáYáí, Ø.É³áÇÍU³Y³⁷⁸, ¶.İ ÇĒŃ»ĒU(±) İ³U=(i)ti=ne-Y' (2.¶Uáí ó» [Revue Hittite et Asianique (Paris), 22, ĺÇ 195-198], ¶.İ ÇĒŃ»ĒU), áñáYóáóU -(i)t- U³éYÇÍÁ, Aëi ÁY¹áóYí³Í³Í³ñíÇUÇ, ³ñi³Ń³Ń³Ń³í³ áóU ĺ · áñí áÓáóĀU³Y éáóµ»İ'İ Ç Ná·Y³ÍÇáóĀUáóYÁ: Ð³ñí ĺ YB»É, áñ -u-ti-ne-ne i³ñµ»ñ³ÍÇ Ń³U³ñ µ»ñíáÓ UÇ³í uñÇY³ÍÁ turutinene ŞĀáÓ ááYá³óY»Y (Yñ³Yú); µ³UY ĺ: ÁY¹ áñáóU, »YÁ³ñí áóU ĺ, áñ »Ā» éáóUY µ³UÁ Í³Y·Y³Í ĺ · áñí áÓáóĀU³Y éáóµ»İ'İ Çó (»YÁ³Í³UÇó) ³é³Ç, ³á³ñí áóU ĺ »½³ÍÇ Āí áí³YÍ³É éáóµ»İ'İ Ç ĀÍÇó: 2UY í³Ń³Ń³Ń³í³Ń»i³U³É³ñi³Ń³Ń³Ń³í³ áóĀUáóYáóU.

(99) ^Dĥal-di-še ... qi-ú-ra-a-še DINGIR^m-še [tú]-ru-ti-ni-e-ni ma-a-ni e-`a [z]i-li-bi qi-ú-ra-a-ni e-di-ni -ŞĒ³É¹Á, ... »i YÇ³ēi í³ÍY»ñÁ ĀáÓ ááYá³óY»Y Çñ»Y³ · ó»ÓÁ · »i YÇ íñ³ | [KYKH400.c₉₋₁₂,410.c₈₋₁₁]:

»ñí³Í³ uñÇY³ÍÇó »ñ'áóU ĺ, áñ µ³UÇ ēí ½µY³U³éÁ íY³ēí³Í³ ĺ, ³UY í»ñ³Í³Y·Yí áóU ĺ ŃÇUYí»Éáí YáóUY µ³UÇ »½³ÍÇÇ (turu=ne/ine ŞĀáÓ ááYá³óYÇ (Y³);) í³Í³UáóĀU³Y íñ³ (i »ë (147)-Á), áñi »0 Ā» · áñí áÓáóĀU³Y éáóµ»İ'İ Á YáóUYá»ë Ná·Y³ÍÇ ĺ, é³Í³UY µ³UÁ Ń³Y¹»ë ĺ · ³ÉÇé »½³ÍÇáí, ÇYáá»ë »YÁ³ñí áóU ĺ Y³É³13 é · áñí³Í³»Éáó á³i³×³éáí (i »ë í»ñÁ): Ð³ñí »Yú Ń³U³ náóU YB»É, áñ YU³Y »½³Ń³Ń³Y· áóUÁ Náóé³ÉÇ áĸ (99)-áóU µ³UÇ Ā»ñÇ í³Í³UáóĀU³Y · Ń³U»U³í³íáÓ Y³É³13 éáóĀUáóY»ñÇ UÇÇ³ · éí³ áñáB³ÍÇ i³ñµ»ñáóĀUáóY»ñÇ á³i³×³éáí: ĀYá í»ñ³µ»ñáóU ĺ =(i)tine-ÇY, ³á³ēñ³YÇó áóY»Yú ĥa=i=tine, áñĥa=št=i=tine · ³ŪÉ í³Í³UáóĀUáóY»ñÁ: ØUáóé ÍáÓUÇó' áóB³·ñ³í ĺ Y³ ·, áñ áóñ³ñi³Í³Y' i »uēi »ñÇ áñáB³ñí³·Y»ñáóU man-ŞÉÇY»É,

³⁷⁸ Ā. U³ÍáYáí · Ø.É³áÇÍU³YÁ³UY í»ñéáóí áóU »Y' -(i/e>)u=(i)t(u/o>)æ=ne=næ Ó'ái, áñi »0 -t-Y Ń³U³ náóU »Y Ná·Y³ÍÇáóĀU³Y, -i/e-Y Ńñ³U³U³í³Y »0³Y³ÍÇ, Çĕİ -næ-Y 3-ñ¹ '»UuÇ »½³ÍÇ ĀÍÇ úµ»İ'İ Ç óáóóÇáY»ñ:

UY³É| μ³ŪÁ Ū»ñĀ Ñ³Ý¹»è ħ · ³ÉÇè man=ine, Ū»ñĀ man=uline Ó¹áí:
 ¶.Ø»ÉÇùÇBí ÇÉÇÝ ³Ūè =uline-Ý Ñ³Ū³ñáóŪ ħ ³Ūè YáoŪÝ μ³Ū³Ó¹Ç (Ññ³-
 Ū³Ū³Í³ÝÇ 3-ñ¹ ¹»ŪùÇ) Íñ³íáñ³Í³Ý è»éÇ, ÇèĪ Ą. Ū³ÍáYáíÁ,
 Ø.Ē³áÇÍŪ³YÁ ¶.¶.Ī ÇĒN»ÉŪÁ` ÁÓÓ³Í³Ý »Ō³Ý³ÍÇ »½³ÍÇ ÁíÇ í»ñç³íá-
 ñáoŪáoÝ (Ū³Ýñ³Ū³eÝ¹ »è èĪ áñ¹):

-u-li-ne / -u-li / -i-ne: ĄYáá»è ³ñ¹»Ý Ýbí»ó (í »è
 í»ñĀ), ¶.Ø»ÉÇùÇBí ÇÉÇÝ -u-li-ne-Ý Ñ³Ū³ñáóŪ ħ Ññ³Ū³Ū³Í³Ý »Ō³-
 Ý³ÍÇ 3-ñ¹ ¹»ŪùÇ Íñ³íáñ³Í³Ý è»éÇ μ³Ū³Í³Ý í»ñç³íáñáoŪáoÝ, ÇèĪ
 Ą. Ū³ÍáYáíÁ, Ø.Ē³áÇÍŪ³YÁ ¶.¶.Ī ÇĒN»ÉŪÁ` ÁÓÓ³Í³Ý »Ō³Ý³ÍÇ, áñ-
 í »Ō í»ñçÝ -ne-Ý Ñ³Ū³ñíáoŪ ħ 3-ñ¹ ¹»ŪùÇ »½. ÁíÇ ū»ŪÍ¹ Ç óáoóČá,
 áñĀ Í³ñáŌ ħ μ³ó³Í³Ū»É: í »ñçÇÝ»ñçè ÝŪ³Ý áÝ¹Ū³Ý Ñ³Ū³ñ ÑÇŪŪ ħ
 Í³e³ŪáoŪ áóñ³ñí ³Í³Ý í »ùèĪ »ñáoŪ ŪÇ`YáoŪÝ Ñ³Ū³í »ùèĪ áóŪ, »ñ-
 μ»ŪÝ Ý³ »áó. ³Ñ»è í »ùèĪ »ñáoŪ, Ñ³Ý¹Çááo -u-li-ne/-u-li Ññ-
 Ā³. ³ŪáoŪÁ: ĄYáá»è ūñÇÝ³Í¹

(100) UDU.MÁŠ.TUR ^dĥal-di-e ni-ip-si-du-li-ni - ŠáoĪ
 Ē³ÉÇÇÝ Ááo ŪánĀí Ç| [KYKH 36 I₄] "

(101) MÁŠ.TUR ^dĥal-di-e ni-ip-si-du-li - ŠáoĪ Ē³ÉÇÇÝ
 Ááo ŪánĀí Ç| [KYKH 424 7]:

e³Í³ŪÝ áóñ³ñí ³Í³Ý í »ùèĪ »ñáoŪ áóÝ»ÝŪ Ý³ -u-li-ni/-i-
 ni ÑñĀ³. ³ŪáoŪ, ÇYáá»è

(102) ...e-`a NU-ni ^d[ĥal-di-ni ar-a-ni] [m]a-a-nu-
 li-ni e-[`a ^dNa-la-i-ni] - Š...Ý³ Ē³ÉÇÇÝ áóĀÇ
³ñó³YÁ, Ááo ĒÇÝÇ Ý³ (³Ūè ³Ū»YÁ) Ū³É³ ³eĪ ÍáoÝ|
 [KYKH 40 I₂₂₋₂₃ II₄₅₋₄₆] "

(103) e-`a NU-ni ^dĥal-di-ni ar-a-ni ma-a-ni-ni e-
 `a ^dŪ-a-ni - Š... Ē³ÉÇÇ (³eĪ Íá) Íñá³ñĀ(±) áóĀŌ ħ,
 Ááo ĒÇÝÇ »àó³ (³eĪ ÍáoÝ) | [KYKH 42 I₂₀₋₂₁, II₂₀₋₂₁]:

(104) ^dĥal-di-i-ni bi-e-di-(i)-ni ^dĥal-di-(i)-na-
 a-ni KÁ bi-e-di-ni ma-a-ni-ni ul-gu-še... -
 ŠĒ³ÉÇÇ ÍáoŪÇó, Ē³ÉÇÇ ¹eÝ»ñç ÍáoŪÇó Ááo ĒÇÝÇ ÍŪ³ÝŪ
 ... | [KYKH 28 I₁₀ II₁₀, III₁₀...] "

(105) ^dĥal-di-ni be-di-ni ^dĥal-di-na-ni KÁ be-di-
 ni ^dŪ-a-ni/^dNa-la-i-ni be-di-ni ma-nu-li-ni
 ul-gu-ú-še... - ŠĒ³ÉÇÇ ÍáoŪÇó, Ē³ÉÇÇ ¹eÝ»ñç ÍáoŪÇó,
 àó³ÝÇÇ/ Ū³É³ÇÝÇÇ ÍáoŪÇó Ááo ĒÇÝÇ ÍŪ³ÝŪ ... | [KYKH 20
 a1₁₄ a2₁₄ 40 I₁₅ II₁₅, ...] " ³ŪÉÝ:

UÜ³Ý Ñ»ñÃ³. 3 ÚáoUÝ»ñÁ íí³ ÚáoU »Ý³ Ú⁰¹ »ñí³áo µ³Ú³í³Ý Ó³»ñÇ
 ÇÚ³ëí áí Úáí ĚÇÝ»ĚÁ: áÇ µ³ó³éíáoU, áñ Çñ³í³ÝáoU . áñí áoÝ»Yu
 ÚÇ³ÝáoUÝ Ó³Ç Ñ»í : 2⁰¹ 1»áúáoU ÁÝ¹Ñ³Ýáoñ í»ñÇ³ íáñáoÁÚáoÝÁ Āñ³è
 á»í ù ÷ Ñ³Ú³ñĚ (=ul)=i=(ne)-Ý, áñí »Ø Çñ³í³Ý óáoÇáĀ =i(=)-Ý
 ÷: ĚĚí -ul-Ç³í³í³ ÑÝ³ñ³ íáñ ÷³í³ »ĚÝ»Ě -ul-[-o1-] µ³Ú³í³ÝáoÁ, áñÁ
 í íÚ³Ě 1»áúáoU í³ñáo ÷³í³ áoÝ»Ý³Ě ÇÝá-áñ ù»ñ³í³Ý³í³Ý³ñÁ»ù, Ā³
 á³ñí 3³í³Çñ á³⁷⁹: 2^{é3}ÚÁU 1Áí³ñ ÷³éĚ³ 3^{ñ1}Úáoú éáoUÝ µ³Ú³Ó³Ç Ñ»í
 í³á áoÝÇ -u-li-(e) í»ñÇ³ íáñáoÁÚáoÝÁ, áñÁ ÑÇÚÝ³í³ÝáoU Ñ³Ý¹Ç-
 ááoU ÷ áše Š»ñµ(±) Ú³í³µ³Úáí í³½Úí³í³Ý³Ě³13 éáoÁÚáoÝÝ»ñáoU,
 ÇÝáá»Ě a-še ^{GIŠ}ul-di me-šú-li... - Š»ñµ Ě³ÓáoÇ áñÁÁ me-šú-
 li! [KYKH 38 I_{29,59}], a-še GUD/ni-qa-li ši-i-du-li... - Š»ñµ
 óáoĚÁ³⁸⁰/ niqali-Ý í³éáoíÇ(±)...! [KYKH 122_{2,5}], a-še ^{GIŠ}ul-di
 te-šú-li-e... - Š»ñµ Ě³ÓáoÇ áñÁÁ te-šú-li-e ...! [KYKH 82₂₃] ³
 ÚĚÝ: ¶.Ø»ĚÇùÇBíÇĚÇÝ³ ÚÝ Ñ³Ú³ñáoU ÷ ěí áñ³13 ě³í³Ý³ »Ø³Ý³í³Ç
 3^{á³}éÝáo Ó³ÝáoUÝ³óÝ»Ěáí -u-li-(i)e-Ç Ñ»í (í »Ě ěí áñ³): Ě³Ú³-
 íáÝáíÁ, Ø.Ě³áÇíÚ³ÝÁ ¶.í ÇĚñ»ĚÚÁ³ÚĚ »ñíáo Ó³»ñÝ³ ÷³ Ñ³Ú³ñáoU »Ý
 ÁÓÓ³í³ÝÇ í »ñÇ³ íáñáoÁÚáoÝÝ»ñ (-u-læ/-u-li-næ) (í »Ě
 2^{ÓúáoĚ³}í 13):

-i-la-ni/e-(ne), -i-la-tine: ¶.Ø»ĚÇùÇBíÇĚÇÝ³ »ÝÁ³1^{ñáoU}
 ÷, áñ³ÚĚ í »ñÇ³ íáñáoÁÚáoÝÝ»ñáí Ñ³Ú³á³í³ 3^{ĚĚ³}Ý³µ³ñ³í³½ÚíáoU »Ý
 ěí áñ³13 ě³í³Ý-ÁÓÓ³í³Ý³ »Ø³Ý³í³Ç 3^{á³}éÝÇ Á³Ú³Ý³í³Ç Ý»ñ. ěĚĚÇ
 3-ñ¹1»ÚùÇ »½³í³Ç³ Ñá.Ý³í³Ç ÁíÇ µ³Ú»ñÁ: Ě³Ú³íáÝáíÁ ¶.Ø.Ě³áÇíÚ³-
 ÝÁ Ñ³Ú³ñáoU »Ý Ýá³í³ 3^{ñí}3^{Ñ³}Úíáo³ »½³í³Ç³ Ñá.Ý³í³Ç ÁíÇ
 µ³Ú³í³Ý³ óáoÇáÝ»ñ (í »Ě 2^{ÓúáoĚ³}í 13): -i-la-ne-áí í³½Úí³í³
 µ³Ú³Ó³»ñÇ ù»ñ³í³Ý³í³Ý³ñÁ»ùÇ áñáBÚ³Ý Ñ³Ú³ñ³Ú³ĚÝ³. Çí³í³Ý³
 .ñ³í³ÝáoÁÚáoÝáoU áñáĚ³Ě³ÝáÝ µ»ñíáoU ÷ a-le me-e-še e-si-
 (ri!)-i-[a?] [^mDi]-a-ú-hi-nè-di te-ru-be MU.MU-ne
 ar-di-la-ne - Š³Ñ³ÇÝááÇĚÇ Ñ³ñí³í³ »ÓáoU(±) Ç³áo-3^{í³}Ý³ó»ØÇ
 íñ³ (»Ě) 1^ñ»óÇ, áñá»Ě³ĚÇ (Ýñ³Ýú) í³Ý³Ú»Ý³í³ñÇ! 3^{ñí}3^{Ñ³}Úíáo-

³⁷⁹ DÚÚí ., úñÇÝ³í, ě³NU³Ý³í³Ý³ »Ø³Ý³í³Ç ter=ul=/ter- Š³Ý»Ě, í »Ø³1^ñ»Ěí,
 suui=ç-ul-/ suui=ç- ŠÓ »Ě, Báñí »Ěí, wal=ç=ul-/wal=ç- ŠÑ³ÓÁ³Ñ³ñĚ, .ó»Ě,
 .Ě(í)án»Ěí: ³ÚĚ µ³Ú³Ó³»ñÇ Ñ»í , áñáÝáoú -ul-Á ù»ñ³í³Ý³í³Ý³áñ³ 3^{ñÁ}»ú ááoÝÇ, í³Ú
 B³í ÁáoĚ ÷³í³ »úĚí »ñáoU áÇ³ 3^{óí}áoU:

³⁸⁰ D³í³Ý³µ³ñ³ 3^{ÚĚí} »Ø ĚáoÚÁ óáoĚÇ ÇÝá-áñ 3^{ñÓ³}ÝÇ Ú³ĚÇÝ³ ÷ Ñ³í³ě³í³ 1»áúáoU
 á»í ù ÷ »ÝÁ³1^ñ»Ě, áñ šid- µ³ÚÁ áoÝÇ Ý³»ÚĚ »ñíáñ³ ÇÚ³ěí í³Ú . áñí áoÝ»Yu Ú»í³ ÚĚ
 Ñ³Ú³ÝÚ³Ý (ÝáoUÝ Ó³áí . níáo) µ³ÚÇ Ñ»í :

ĀlaoYÁ³⁸¹, anÇ Ā³ n̄. U³ YáoĀlaoYÁ ē³ í³ ŪY Náoē³ ĒÇ ā; : i ēi³ NáoĀlaoY áí³
 Y³ ēñ³ Ná. Y³ ĪÇ Ó³ Ā N̄³ U³ níaŌ -i-la-tine í>nç³ íáñáoĀU³ Y
 N̄³ náoŪ: Đ³ Ū³ Y³ ŪY³ 1>ǎē, »Ō³ í ē³ í³ í³ ĀÇí íí³ ŪáoĀlaoY³ n̄ÇŌ áāÇYā
 āÇ »n̄³áoŪ: ʹ³ ó³ éí³ í ā; , añ -i-la-tine-Ā ā»i ū ĸ N̄³ Ū³ Ū³ í »é
 áon³ n̄i³ í³ Y³ í »üēi »náoŪ N̄³ Y³ ĪÇ ááŌ -i-tine μ³ Ū³ í³ Y³ í>nç³ -
 íáñáoĀU³ Y N̄³ i (Āēi 2. ¶Ūáí ó»Ç ¶. Ī ÇĒN»ĒUÇ N̄³ Ū³ Ū³ í³ Y³ Ç 3-n̄¹
 1>ŪuÇ/ŪáoēÇíÇ Ná. ÁíÇ í>nç³ íáñáoĀlaoY. í »ē í>nÁ), Çēí -la-Ç í³ í³
 í³ n̄»ĒÇ ĸ í »ēY»é μ³ Ū³ í³ Y³Ō³⁸²: 2Ū¹ 1>ǎuáoŪ N̄Y³ n̄³ íáñ ĸ , añ YáoŪY
 μ³ Ū³ í³ Y³ŌY ĸ 3 éí³ Y³ -i-la-ni-(ne) í>nç³ íáñáoĀU³ Y Ū»Ç, añĀ
 í³ n̄»ĒÇ ĸ N̄³ Ū³ Ū³ í³ »é N̄³ Ū³ Ū³ í³ Y³ Ç 3-n̄¹ 1>ŪuÇ (ŪáoēÇíÇ) óáoŌÇā
 N̄³ Ū³ níaŌ -i-ni-(ne)-Ç N̄³ i: °Ā» 1³ Çñáu 3Ū¹ ā»ē ĸ , 3 ā³
 áon³ n̄i »ñ»YáoŪ N̄Y³ n̄³ íáñ íĒÇYÇ 3 é³ YŌY³ óY»é -(la)-ni-(ne)
 (»½. ĀÇí) /-(la)-tini-(ne) (Ná. ĀÇí) μ³ Ū³ í³ Y³ í>nç³ íá-
 ñáoĀlaoY³ n̄Á, añáYü Āēi »Ō³ í íí³ ŪáoĀlaoY³ n̄Ç, AY¹ N̄³ Yáoñ 3 eŪ³ Ūμ,
 ā»i ū ĸ áoY»Y³ Y ēi añ³ 1³ ē³ í³ Y³ 3 ā³ eYáo ÇŪ³ ēi (3-n̄¹ 1>Ūu):

-u-li-e, -u-li-ali: 2Ūē í>nç³ íáñáoĀlaoY³ n̄ái í³ ½Ūí³ í³
 μ³ Ū³ n̄Á N̄³ Y³ ĪÇ ááoŪ »Y ŪÇ³ ŪY alu-še (ĸñ. Náfái *alu-ÇŌ) Šái añ,
 ÇYā-añ Ū»íĀ¹ 1>n̄³ YáoYái í³ ½Ūí³ áŌ Y³ Ē³ 1³ éáoĀlaoY³ n̄áoŪ, unÇY³ í³
 (106) a-lu-še i-ni DUB-te tú-li-i-e a-lu-še pi-tú-
 li-i-e a-lu-še e-si-i-ni su-u-i-du-li a-lu-
 še KI^{TIM} me-pu-li-i-e a-lu-še A^{MEŠ} hu-šu-li-e
 a-lu-še ú-li-še ti-ú-li-e i-e-še za-du-ú-bi
 - Šái 3 Ūē. ÇñÁ áāYā³ óYÇ, áí Ç³ n̄¹Ç, áí í »ŌÇŌ Bāñi Ç, áí
 . »i ÇYÁ Ā³ ŌÇ, áí çáonÁ Ā³ ÷Ç, áí áonÇBÁ 3 ēÇ »é 3 n̄»óÇ...
 [КУКН 421₃₂₋₃₆]:

¶.Ō»ĒÇuÇBíÇĒÇY³ ŪY N̄³ Ū³ náoŪ ĸ ēi añ³ 1³ ē³ í³ Y³ »Ō³ Y³ í³ Ç
 3 ā³ eYáo, Ē. Ū³ íáYáiĀ AŌŌ³ í³ Y³-ā³ ŪŪ³ Y³ í³ Y³, Çēí ¶. Ī ÇĒN»ĒUÇ
 ā³ ŪŪ³ Y³ í³ Y³ »Ō³ Y³ í³ Ç μ³ Ū³ Ō³ (í »ē 2ŪŌáoēí³ 13): °Ā» . añ-
 íáŌáoĀU³ Y ūμŪ³ í³ Ā Ná. Y³ ĪÇ ĸ , 3 ā³ áoY»Yü -u-li-ale í>nç³ íáñáo-
 ĀlaoYÁ, añĀ ē³ í³ ŪY íí³ Ūí³ í³ ĸ Ū»í³ 3 Y. 3 Ū³ a-lu-še pa-ñā-n[i-
 li] iš-ti-ni-ni ši-ú-li-a-li a-lu-š[e ñu-l]i-a-li

³⁸¹ í »ē, unÇY³ í³, Г.Меликишвили, 1964, ĸÇ 55-56; I.Diakonoff, 1971, ĸÇ 136;
 М.Хачикян, 1985, ĸÇ 111:

³⁸² Ē. Ū³ íáYáiĀ YŪ³ Y³ í³ Çā -a-l- μ³ Ū³ í³ Y³ŌÇ . áláoĀlaoYÁ N̄Y³ n̄³ íáñ ĸ N̄³ Ū³ náoŪ Çñ
 íáŌŪÇŌ 3 é³ YŌY³ óíáŌ í³ náo³ í³ Y³-ā³ n̄i³ íáñ³ í³ Y³ »Ō³ Y³ í³ Ç (Debativ-Posibilitiv)
 μ³ Ū³ í³ Y³Ō »náoŪ [1971, °Ō. 8]:

Şaí íáí »ñçÝ ³ ðèí »Õçó í ³ Ýç, áí ááÝá³ óÝç (±)...! ³ ñí ³ Ñ³ Ùí áóÁúáó-
 ÝáóÙ, áñÁ pa-ha-n[i-li] µ³ é³ Ó´ç í »ñ³ í ³ Ý. ÝáóÁú³ Ý á³ ì ³ éáí`
 ³ ÙÝú³ Ý çé Ñáóé³ éç áç: ÐÙÙí ., ùñçÝ³ í, µ³ ½Ùçóé í í³ Ùí ³ í ú-li-e/a-
 i-ni-(e)-i i-ni-(e)-li du-li-(i)-e í³ Õ³ á³ ñ³ ÙçÝ ³ ñí ³ -
 Ñ³ Ùí áóÁú³ Ý Ñ»í, áñí »Õ ÝáóÙÝá»è áóÝ»Ýú Ñá. Áíáí ñí³ í ùµÙ»íí
 (in=ele), ÙçÝáí»é µ³ ÙÝ áóÝç -u-li-e í »ñç³ í áñáóÁúáóÝÁ: ² ÚÁÚ
 ³ Ý¹ñ³ ¹³ éÝ³ Ýú te=li=e `` tu=li=e µ³ Ù»ñçÝ, áñáÝó Ñ³ Ù³ ñ Ù³ è-
 Ý³. Çí ³ í ³ Ý. ñ³ í ³ ÝáóÁúáóÝáóÙ »ÝÁ³ ¹ñí áóÙ ç -rul- > -l- ³ Ýóáó-
 ÚÁ (teli=e < *ter=u=li=e, tuli=e < *tur=u=li=e), ÇÝáÁ
 Ñ³ í³ ¹ñí áóÙ ç ur=u=li=e µ³ Ù³ í³ Ý Ó´çÝ (í í³ Ùí ³ í ç a-[l]u-şe
 ha-ú-li-e ú-ni ú-ru-li-e [KYKH 273₁₀] ³ ñí ³ Ñ³ Ùí áóÁúáóÝáóÙ),
 áñç ÷ áÉ³ ñ»Ý á»í ù ç éçÝ»ñ *uli=e < ur=u=li=e, »Á», ÇÑ³ ñí»,
 áóñ³ ñí »ñ»ÝáóÙ ³ éí³ ç í »ñáÑçßÚ³ é³ ÝóáóÚÁ³⁸³:

- (ul) - a - la - ne: ² ðè í »ñç³ í áñáóÁú³ Ùµ µ³ Ù³ Ó´»ñÁ í í³ Ùí ³ í »Ý
 Ùç³ ÙÝ ...ú-i/te a-i-şe-i (LUGÁL^{MEŠ}-şe) ha-ia-la-a-
 ni/za-da-la-ni - Ş...»ñµ´çó» (³ ñú³ Ý»ñÁ) áçÝÝ í Çñ»é/í³ éáóó»é!
 [KYKH 148₁₇, 149₁₅, 241C₂₇, 427a₂], ú-i-e a-i-şe-e-i a-ni-e-i
 qa-ab-qa-ar-şú-la-la-ni - Ş...áá áú »ñµ´çó» áçñ í Çñ»é!
 [KYKH 47₁₀, 52₃] ³ ñí ³ Ñ³ Ùí áóÁúáóÝÝ»ñáóÙ: ² ðè µ³ Ù³ Ó´»ñÁ, ÷³ èí áñ»Ý, µáíáñ
 ¹»áú»ñáóÙ Ñ³ Ý¹»è »Ý . ³ éçè ui Şáá! ÁÉí ³ í ³ Ý Ù³ èÝçíç Ñ³ ñ³ -
 ¹ñÚ³ Ùµ: Á. ³ Ù³ í áÝáí Á´ Ø.É³ áçí Ù³ ÝÁ - (ul) alane-Ý í »ñéáó áóÙ »Ý -
 (ul)=al=a=ne [- (ol)=al=ay=næ] Ó´áí ³ ÙÝ ¹çí ³ ñí »éáí í³ ñá-
 Ó³ í³ Ý-á³ ñí ³ í áñ³ í³ Ý (debative-possibilitive) »Õ³ Ý³ íç µ³ Ù³ í³ Ý
 í »ñç³ í áñáóÁúáóÝ, áñí »Õ [=ay=]-Ý µáóÝ óáóóçáÝ ç, áñçÝ Ñ³ í »éí áóÙ ç
 »½³ íç ùµÙ»íí ç [=næ] óáóóçáÁ: Áéí =ul[ol]= `` =al= µ³ Õ³ ¹ñçáÝ»-
 ñÁ Ýñ³ Ýú Ñ³ Ù³ ñáóÙ »Ý µ³ Ù³ í³ ÝóÝ»ñ³⁸⁴: ¶.í ÇÉÑ»ÉÚÁ ³ ðè í »ñç³ í áñáó-
 ÁÚ³ Ùµ µ³ Ù»ñÁ ¹³ éáóÙ ç áá Ñèí ³ í í í³ Ùí ³ í í³ Ù ¹Áí ³ ñ ÁÚµéÝ»éç
 µ³ Ù³ Ó´»ñç Ñ³ ñúçÝ³⁸⁵, Çéí ¶.Ø»éçÚçßí ÇéçÝ ¹ñ³ Ýó Ù»ç í »èÝáóÙ ç »ñí áó
 ³ é³ ÝÓçÝ µ³ Ù³ Ó´»ñ - alane (³ ÝóÙ³ é Á³ Ù³ Ý³ íç Ý»ñ. . è»éç èí áñ³ -
 ¹³ è³ í³ Ý ³ Ýóáó³ í³ ÝáóÁú³ Ý -u- óáóóçáç ³ Ýí áóÚáí) `` -u-lalane
 (Ý»ñ. . è»éç Ñ³ ñ³ í³ í ³ ñ) í »ñç³ í áñáóÁúáóÝÝ»ñáí³⁸⁶: é³ í³ ÙÝ ÇÝáá»è

³⁸³ ¶.Ø»éçÚçßí ÇéçÝ ³ ðè Ñ³ Ý. ³ Ù³ ÝúÁ µ³ ó³ í ñáóÙ ç ur(u)- µ³ Ù³ ÑçÚçç Ùç³ í ³ Ý-
 í áóÁú³ Ùµ [1964, çç 27]:

³⁸⁴ I.Diakonoff, 1971, çç 134-135, ³ 0. 8; M.Хачикян, 1985, çç 107, ³ 0 11, 111:

³⁸⁵ G.Wilhelm, 2004, çç 133:

³⁸⁶ Г.Меликишвили, 1964, çç 56, 58:

»ñ³áoU ħ μ»ñí³ Í ūñÇÝ³ ÍÝ»ñÇÓ (í »è í»ñÁ), áñí »Ō ÝÍí³ Í μ³Ū³Ó³»ñÁ ÷³ èí áñ»Ý Í Í³Ūí³ Í »Ý ŪÇ³ÝáoUÝ Ñ³Ū³í »ùèí áoU, ¹³ ūÇá Ñ³Í³Ý³ Í³Ý ħ: ³óÇ³Ūí, áññ³ñí »ñ»ÝáoU -u- μ³Ū³Í³ÝóÁ Ñèí³ Í »ñ³áoU ħ³ŪÉ μ³Ū³Ó³»ñáoU ³è (í »è 1.4 Í»í 1):

-ia-ne: Æ. ³Ū³ÍáÝáÍ Á³ Ø.É³áÇÍŪ³ÝÁ (-eYa=næ Ū³ÍÝ³Ūμ) Ñ³-Ū³ñáoU »Ý ó³ÝÍ³ÉÇáoŪáoÝ, Ūí³ñáoŪáoÝ³ñí³ñ³Ūí³áo μ³Ū³Í³Ý Í»ñÇ³ÍáñáoŪáoÝ (desiderative), áñí »Ō =ne-Ý ½³ÍÇ ūμ»Íí³Ç óáoóÇáÝ ħ³⁸⁷: Æèí áññ³è³Ūè ÝáoUÝ μ³Ū³Ó³Ç ūμ»Íí³Ç ŪÇÝ óáoóÇáÇó ½áoñí í³ñμ»ñ³Í Ýñ³Ýù ÝáoU »Ý -eYa-Ý: Ū»Ýù, áñ áññ³ñí³Í³Ý Ýí »ùèí »ñáoU éáoUÝ μ³Ū³Ó³Á Í Í³Ūí³ Í ħ³ŪÇ³ŪÝ mi ŠŪÇ; Í³Ū ui Šáá; ÁÈí³Í³Ý Ū³èÝÇÍÇ Ñ³ñ³ñ³Ū³Ūμ (í »è Ý³ Ý³Éáñ³Á), ÇÝá»è

(107) me-i a-še-e-i pi₄-ur-ta-a-ni ħa-i-di-a-ni [КУКН 237₅]:

(108) me-i a-i-še-e-i e-di-ni su-ṭi₅-a-ni me-i i-bi-ri-ia-ni me-i gi-e-i i-na-a-ni ba-ú-ši-na-a-ni še-pu-ia-ar-di-a-ni [Ay-susi VI₃ (Ayanis I)]:

(109) a-lu-še ú-i-e šú-ñi ba-aṭ-qi-i-a-ni [КУКН 478₆]:

(110) me-ku ú-i³⁸⁸ ... qi-ú-ra-a-e-di ku-lu-di-i-[a-ni?] [КУКН 30yp.^{36,41}]

³ŪÉÝ: ¶.Ø»ÉÇŪÇÍÇÉÇÝ ħa-i-di-a-ni, še-pu-ia-ar-di-a-ni, ku-lu-di-i-[a-ni?] ³ŪÉ ÝŪ³Ý³ÍÇá μ³é»ñáoU³é³ÝÓÝ³óÝáoU ħ-di-a-ni μ³Ū³Í³Ý Í»ñÇ³ÍáñáoŪáoÝÁ, áñÁ, Áèí Ýñ³, Ñ³Ý¹»è ħ.ÉÇè mi ŠŪÇ; ÁÈí³Í³Ý Ū³èÝÇÍÇ Ñ³í³ áñÁ Ý³ Ñ³Ū³ñáoU ħ³ñ³»É³Í³Ý-ññ³Ū³Ū³Í³ÝÇ Ó³: ¶.Ø»ÉÇŪÇÍÇÉÇÝ èñ³ Ná-Ý³ÍÇ Ó³Ý ħ³Ū³ñáoU -e-tuni-Ý, áñÁ Ý³í »èÝáoU ħ ku-ú-li-tú-ni μ³áoU³⁸⁹:

III.2.4 ³Ū³Í³Ý³ŪÉ ÑÝ³ñ³ÍáñÓ³»ñ

í »ñÇ»ñè Ñ³Ūí³ Ý³ μ»ñí³ Í ¶Ūáí»É»ùÇ³ñÓ³Ý³. ñáoŪÓ³Ý
 (111) a-lu-uš-me šú-i-ni e-si-i-ni mu-ú-ši ú-e-še-

³⁸⁷ I.Diakonoff, 1971, ħÇ 134-135, ³Ū. 8; 1979, ħÇ 73; M.Хачикян, 1985, ħÇ 107, ³Ū 11, 111:
³⁸⁸ éáíáñ³μ³ñ ÁÝÁ»ñóíáoU ħ šme ku-ú-i; Ó³áí: Ø»½³é³í»é Ñ³Í³Ý³Í³Ý ħ ÁíáoU
 μ»ñí³Í³ ÁÝÁ»ñóíáoU:
³⁸⁹ Г.Меликишвили, 1964, ħÇ 55:

la-a-še³⁹⁰ ú-e-ši(-)i-gi a-lu-uš-me tu-bar-
du-ni ú-bar-du-gi a-lu-uš-me LUGÁL-tú-ĥi
DAN-NU a-ru-ni ... [Van recto₆(SMEA 44/1, 2001, ζ 112-
143)]

1ñí 3. Ç 1ÇÚ3 ó 3ŪE YÙ3 Y3i Çǎ 3 nÓ3 Y3. ñáoĀláoYŷ»ñÇ N3 Ū3 ǎ3i 3 ẽ.
Ē3 Y ½áo. 3 N»e N3i í 3 Í Y»ñáoŪ áoY»Yù.

(112) a-lu-uš-me šú-i-ni e-si-i-ni mu-ú-ši ú-e-še-
la-a-še ú-e-ši[xx] a-lu-uš-me tu-bar-du-ni-
(e) ú-bar-(a)-du-ia-a-li a-lu-uš-me LUGÁL-
tú-ĥi tar-a-gi a-ru-ni ...[KYKH 406_{n.c.13}, 407_{n.c.11}]:

2ñ1ŪáoYúáoŪ ẽi 3 YáoŪ »Yù ubardu=ge/ubardu=i=ale NñĀ3 -
. 3 ŪáoŪ: -ge-Y (í 3 Ū Bñç3 YáoŪ - (i)e) áoñ3 ñi »ñ»YáoŪ ŪÇYá 3 ŪAU í 3 Ū-
í 3 Í 3 Ū áñǎ»ẽi ñ 3 Í 3 Y Náfáí Ç í »ñç3 í áñáoĀláoY, í 3 Ū áñǎ»ẽ 3 Í 3 -
Í 3 Y3 Í »ñi /1»ñµ3 Ū3 Í »ñi 3 Í 3 Yó (í »ẽ II.2.6 · III.3 Í »i 2): ŪÍ 3 i Ç
áoY»Y3 fáí, áñ ubardu-Çó áoñ3 ñi »ñ»YáoŪ áoY»Yù ubardu=t- ŠNñ3 -
Ū3 Ū»é(±), Í 3 ñ. 3 í »ñ»é(±); µ3 ŪÁ, 3 é3 í »é N3 í 3 Y3 Í 3 Y 3, áñ 3 Ūe ge-Y
3 Ūei »Ō 1»ñµ3 Ū3 Í 3 Y Í 3 Ū µ3 Ū3 Í 3 Y 3 Í 3 Yó 3: AĒá í »ñ3 µ»ñáoŪ 3
-i=ale-ÇY, 3 ǎ3 3 ŪY N3 ŪAYÍ YáoŪ 3 3 Y3 YóáoŪ3 Í 3 Y µ3 Ū»ñç 3 YóŪ3 É
Í 3 i 3 ñŪ3 ÉÇ 3-ñ1 1»Ūúç Ná. Y3 Í Ç Áí Ç í »ñç3 í áñáoĀláoY Nñi (í »ẽ
III.2.1 Í »i 2): Ū.Đ3 ñáoĀláoYŪ3 YÁ, YŪ3 Y3 ǎ»ẽ YÍ 3 i »é í 3 fáí 3 Ū1 N3 Y-
. 3 Ū3 YúÁ · · ú-bar-(a)-du-ia-a-le-A N3 Ū»Ū3 i »fáí ubardu=t-
µ3 ŪÇ Nñi, 3 ŪYáo3 Ū»Y3 ŪYÇí 3 ŪY N3 Ū3 ñáoŪ 3. áŪ3 Í 3 Y 1ñí 3 Í
Ná. Y3 Í Ç Áí fáí · ŠNñ3 Ū3 Yŷ»ñ(±), í 3 ñ. 3 í ñáoĀláoYŷ»ñ(±); YB3 Y3 Í áo-
ĀŪ3 Ūµ³⁹¹: é3 Í 3 ŪY í »ñáYBŪ3 É Yáñ3 N3 Ūi 3 ñÓ3 Y3. ñáoĀláoYáoŪ
ubar(a)du=i=ale-Ç ÷ áĒ3 ñ»Y ubardu=ge-Ç 3 éí 3 ŪáoĀláoYÁ
ẽi ÇǎáoŪ 3 Ū»½ Ūi 3 Í »é, áñ 3 é3 í »é N3 í 3 Y3 Í 3 Y 3 ubar(a)du=i-
=ale-Ç µ3 Ū3 Í 3 Y/1»ñµ3 Ū3 Í 3 Y 0 · ÉÇY»éA: Ø.É 3 áÇí Ū3 YÁ³⁹² 3 Ūe -ge-Ç
Ū»ç í »ẽYáoŪ 3 3-ñ1 1»Ūúç »½. Áí Ç éáoµŪ»Í i 3 ŪÇY 3 ñ. 3 i Çí óáoóÇǎ, áñÇ

³⁹⁰ Añ 3 Í 3 YáoŪ Nŷ3 ñ3 í áñ 3, áñ ú-e-še-la-a-še-Y ǎ»i Ū 3 i 3 ñÓ3 Yç3 i »é »ñíáo
Ū3 éÇ ú-e-še, la-a-še: 2Ū1 1»áúáoŪ ú-e-še-Y 3 Í YN3 Ūi áñ»Y ǎ»i Ū 3 i 3 ǎ»é YáoŪY
1ñí 3. áoŪ í 3 Ūí 3 í ueši- µ3 Ū3 Ū3 Ó »i: 2Ūe µ3 é3 ñŪ3 i Ç ÇŪ3 ẽi A 3 é3 ŪAU Ū»½ ŪYáoŪ 3
3 YN3 éi 3 Y3 ÉÇ: 0.Ūñ»Í Ū3 Yŷ 3 é3 ç3 ñíáoŪ 3 3 ŪY A3 ñ. Ū3 Y»é ŞÇBÉ»é, í Çñ»é; [ǎ ʾĐ, 2004, 1,
ζ 231-232]:

³⁹¹ Н.Арутюнян, 2001(КУКН), ζ 470: 2Ū1 1»áúáoŪ ŪÇ · áoŪ -iale-Ç i 3 Í ǎ»i Ū 3
i »ẽY»é N3 Ū»ñ»YÇ -»ñ N3 í 3 Ū3 í 3 Y-Ná. Y3 Í Ç 3 Í »ñi Ū3 ẽYÇÍ A:

³⁹² Ø.É 3 áÇí Ū3 Y, Ø»ñó. 2005, XXIV, ζ 473-476:

Ó`áoUÁÁ Y³ Ñ³ Ú³ náou = (y)e / = (y)a = -Y` Ñ³ Ú³ á³ i³ ³ eÉ³ Y³ µ³ ñ
 ³ YB»Bi` B»Bi³ IÇñ 1Çñ»ñÇ Ñ³ Ú³ ñ, áñÁ I³ náó ç Ñ³ í »Éí »É ÇYá»è
 ³ YÚÇÇ³ á»è µ³ Ú³ ÑÇUúÇY, ³ ÚYá»è çÉ ³ YóáÓ³ í³ YáoÁU³ Y óáoÇÇÇY:
 Ð³ Ú³ á³ i³ ³ eÉ³ Y³ µ³ ñ, Y³ ú-e-ši-i-ge µ³ Ú³ Ó`Ç Ú»ç i³ »eYáoU ç
 Y»ñí³ Á³ Ú³ Y³ IÇ µ³ Ú³ I³ ½Úí³ í ueši- µ³ Ú³ ÑÇUúÇó í »ñáYBU³ É -
 (y)e í »ñÇ³ í áñáoÁU³ Úµ, ÇÉí ú-bar-du-ge` ar-u-né Ó`»ñÇ Ú»ç
 ³ YóU³ É I³ i³ ³ ñU³ É Á³ Ú³ Y³ IÇ / í »ñáÇ µ³ Ú»ñ, áñáYú Y³ í »ñÉáoU áou ç
 ubard=o=yé` ar=o=ø=ne` í »ñÇÇY µ³ ÚÇ Ú»ç i³ »eY»Éáí YáoU Y µ³ -
 Ú³ í³ Y í »ñÇ³ í áñáoÁU³ Y =ø=-áí »YÁ³ i³ ³ ñµ»ñ³ ÍÁ, ÇÉí ú-bar-du-
 ïa-le-Á Y³ í »ñÉáoU áou ç ubard=o=ia=lae Ó`áí` -lae-Ç Ú»ç i³ »eY»-
 Éáí Ná. Y³ IÇ úµU»í³ Ç óáoÇÇá: Aeí³ ³ ÚU, í »ñáYBU³ É Ñ³ i³ í³ ÍÁ Á³ ñ. -
 Ú³ YáoU ç Şaná-ÇYÓ ... ÇBÉáoU ç(±), áñÁ-ÇYÓ Ñ½áñáoÁUáoY(±) / ³ ÚñáoÁUáoY(±)
 Ñ³ Óáñ¹ »ó / Ñ³ YÓY»ó(±), áñÁ-ÇYÓ Ñ½áñ ³ ñU³ ÚáoÁUáoY í í »ó! : áµ³ ó³ é»
 Éáí YU³ Y Úáí »óU³ Y »BU³ ñí³ ³ óÇáoÁUáoYÁ³ ³ ÚY Ú»½, ³ ÚYáoU³ Y¹ »ñÓ, Náó-
 è³ ÉÇ áÇ ÁíáoU í³ ³ ñµ»ñ á³ i³ »³ eY»ñáí: Ø³ eY³ í áñ³ á»è Ñ³ eí³ Y³ ÉÇ
 áç, Á» Y³ E³ 1³ éáoÁU³ Y ÇYá Ná. Y³ IÇ úµU»í³ ÇY ç í »ñ³ µ»ñáoU -lae
 Ú³ eYÇÍÁ (i³ »è í »ñÁ): AEYá í »ñ³ µ»ñáoU ç ú-bar-du-ge / ú-bar-du-
 ïa-le µ³ Ú³ Ó`»ñÇY, ³ á³ ³ eÉ³ í »É Ñ³ í³ Y³ í³ Y ç, áñ 1ñ³ Yó Ú»ç µ³ -
 Ú³ ÑÇUúÁ á»í ú ç Ñ³ Ú³ ñ»É ubardu=-Y (ÑUÚí. YáoU Y ³ ñU³ í Çó
 I³ ½Úí³ í³ ubardu=ç(u)- µ³ ÚÁ` çu-bar-du-né [ç=ub=ardu=n]
 Ş³ Yúñ»Y, ³ YÇBE³ Y¹ 393, a-ni-ia-ar-du-(né) [an=iardu=(n)]

393 í »ueí áou Y³ E³ á»è ÉáéíáoU ç éáoé³ ³ ñU³ ÚÇ` É³ ÉíÇ ³ eí í á [³ e³ Y/eí náóÍÁ
 ÉÇY»Éáo Ú³ eÇY, ³ Ú³ á³ i³ »³ eáí U»½ Áí áou ç, áñ ³ ÚYáoUñ³` í »ueí áou ÉáéíáoU ç ³ ÚY máfáñ
 µ³ ñU³ eYáoÁUáoY»ñÇ Ú³ eÇY, áñ ÇYUá ááoY»Y³ Éáí eí³ óó»É í É³ ÉíÇÇ ÍáoUÇó` ÁY¹. í »Éáí, Á»
 Ñ³ i³ I³ á»è áouÇó ç Y³ eí³ óó»É. ³ NÁ` Uáoé µ³ ñU³ eYáoÁUáoY»ñÁ: Aeí ÇÉ` çu-bar-du-
 [ç=up=ardu=-]` ú-bar-du-[up=ardu=-] µ³ Ú³ (ÑÇU)»ñÁ áon³ ñí »ñ»YáoU í³. áou »Y
 ÚÇ` YáoU Y ardu- SÍ³ ñ. , Ó`, ún»YU` ³ ÚEY¹ ³ ñU³ í Çó` ç = (Ñ³ Ú. í-)` (=) up = (Ñ³ Ú. N-áóá-)
 Y³ E³ í³ YóY»ñáí` Ñ³ Ú³ á³ i³ ³ eÉ³ Y³ µ³ ñ Úáí³ í áñ³ á»è á»í ú ç YB³ Y³ I³ Y Ş³ Y³ ñ¹³ ñ,
 ³ Yún»Y, ³ YÍ³ ñ. , ³ YÇBE³ Y` ³ ÚEY¹` ³ Ş³ ñ¹³ ñ³ óÇ, únÇY³ I³ Y, I³ ñ. ³ í áñU³ Éí: Aeí ³ ÚU,
 Aeí Ú»½, Y³ E³ 1³ éáoÁU³ Y ç Úe Ñ³ i³ í³ ÍÁ á»í ú ç Á³ ñ. Ú³ Y»É Ş(Yñ³) áí áñ ÇYÓ` ³ Y³ ñ-
 1³ ñÇY³ Yún»YÇY (i³ ñ³ Í. Náfáí (á)) ³ ñ¹³ ñ³ óñ»ó / únÇY³ I³ Y áoÁ/ÇBE³ YáoÁUáoY í í »ó...! : ² Úe
 YáoU Y ³ ñU³ í Çó an = (Ñ³ Ú. ³ Y-)` y = (Ñ³ Ú. Ú-) Y³ E³ í³ YóY»ñáí áon³ ñí »ñ»YáoU áoY»Yu
 aniardu = ne [an=y=ardu=n] ŞU»Ó³ í áñ, ³ Y³ ñ¹³ ñ¹, ÇÉí éñ³ »ñí náñ¹ Ó`Çó` ardi=še
 Sún»Yú, I³ ñ. ; µ³ é»ñÁ, ÑUÚí. Ñ³ Ú. ³ ñ¹, -áoÇ Ş³ ñ¹, I³ ñ. , Ó` ³ ÚEY¹ (i³ »è e. 201³ ½Ó³ Y,
 2003, çÇ 27) µ³ éÇ Ñ»í : ó³ eí áñ»Y [ç=up=ardu=ne]` [an=y=ardu=ne] µ³ Ú³ í³ í³ Y-
 Y»ñÁ I³ ½Úí³ í³ »Y Ñ³ Ú³ á³ i³ ³ eÉ³ Y³ µ³ ñ up=ardu=ne` *y=ardu=ne µ³ é(³ ÑÇU)»ñÇó
 (í »ñÇÇY ³ e³ YÓÇY í I³ Úí³ í³ áç) ÚÇ 1»áúáoU ç, Uáoé 1»áúáoU` an = AEí³ í³ Y
 Ú³ eYÇÍY»ñÇ Ñ³ í »ÉáoUáí: éñ³ Yú »ñí áoéY ç áoY»Y Úáí ÇU³ eí` Ñ³ Y¹ »è »Y. ³ ÉÇÇ YU³ -
 Y³ í Çá Ñ³ Ú³ i³ »ueí »ñáoU, áñí »ó ÉáéíáoU ç áon³ ñí. ³ ñU³ ÚÇ` É³ ÉíÇ ³ eí í á eí náóÍÁ

ŞÜ»Ö³ íáñ, ³ Ýí³ ñ. | µ³ Ü³ Í³ Í³ ÝÝ»ñÁ): 2Ü÷á÷»éáí ³ éí³ ÍÁ` ÝB»Ýü, áñ »Á» -iale-Ç í ³ Í ÑÝ³ ñ³ íáñ ç í »éÝ»É ¹»ñµ³ Ü³ Í³ ñí ÇÝá-áñ ³ Í³ Ýó, ³ á³ ³ ÜÝ Á»ñ`è á»í ù ç Ñ³ Ü»Ü³ í »É Ñ³ Ü. ³ ÝóÜ³ É Á³ Ü³ Ý³ ÍÇ ¹»ñµ³ ÜÇ -»³É í»ñç³ íáñáóÁÜ³ Ý Ñ»í: e³ Í³ ÜÝ ³ Üè µ³ Ü³ Í³ Ý Ó`Ç ×B· ñÇí ù»ñ³ Í³ Ý³ Í³ Ý ÇÜ³ èí Á Ü»½ ³ é³ ÜÁÜ á³ ñ½ áç:

áòñ³ ñí ³ Í³ Ý í »üèí »ñáóÜ ³ éí³ »Ý Ý³ ³ ÜÉ e³ Í³ í Ñ³ Ý¹Ç ááÖ µ³ Ü³ Í³ Ý Ó`»ñ, ÇÝáá»è` -iline, -u=di(±) ³ ÜÉÝ, áñáÝó Ü³ eÇÝ ³ é³ ÜÁÜ ¹Áí³ ñ ç áñ`çó» èí áóÜ. µ³ Ý ³ è»É:

III.2.5 áòñ³ ñí »ñ»ÝÇ ÉáÝ³ ñÑÜ³ Ý Ñ³ Ü³ Í³ ñ. Ç Ñ³ Ü»Ü³ í áóÁóáóÝÁ Ñ³ Ü»ñ»ÝÇ Ñ»í

1. Ð³ Ü»ñ»ÝÇ ÉáÝ³ ñÑÜ³ Ý Ñ³ Ü³ Í³ ñ. Ç ³ Ü÷á÷ á³ í Í»ñÁ: Ð³ Ü»ñ»Ý µ³ ÜÁ µ³ ÖÍ³ óóÍ ç µ³ Ü³ ÑÇÜüÇó ³ Ñ³ Ü³ á³ í ³ èÉ³ Ý ³ Í³ Ýó(Ý»ñ)Çó, áñáÝü áñá»è Í³ ÝáÝ Ñ³ í»Éí áóÜ »Ý µ³ Ü³ ÑÇÜüÇÝ` í»ñçÇó` Í³ ½Ü»Éáí Ñ³ Ü³ á³ í ³ èÉ³ Ý µ³ Ü³ Ó`»ñÁ: 2ñ. »É³ Í³ Ý Ññ³ Ü³ Ü³ Í³ ÝÁ áñáBí áóÜ ç Ñ³ Ü³ á³ í ³ èÉ³ Ý µ³ ÜÇ ³ ŞÜÇ! µ³ ó³ è³ Í³ Ý Ü³ èÝÇÍÇ Ñ³ ñ³ ¹ñáó-ÁÜ³ Üµ, áñÁ ¹ñí áóÜ ç µ³ ÜÇó ³ é³ ç: 2 áñçèí áóÜ »½. ÁíÇ 3-ñ¹ ¹»ÜüÇ áñáB ÜÇ³ í³ Ýí µ³ Ü»ñ èí ³ ÝáóÜ »Ý »-/ç- Ý³ É³ Í³ ÝóÁ: ÖÇÇ³ Í³ ÝóÝ»ñ Ñ³ Ü»ñ»ÝáóÜ áí ³ Ý: ³ Ü³ ÑÇÜüÁ í³ ñáÖ ç ÉÇÝ»É á³ ñ½ í³ Ü ³ Í³ Ýó³ í³ Ý: Ð³ Ü»ñ»Ý µ³ ÜÁ áóÝÇ »ñ»ü »Ö³ Ý³ Í` è³ ÑÜ³ Ý³ Í³ Ý, Ññ³ Ü³ Ü³ Í³ Ý ³ èí áñ³ ¹³ è³ Í³ Ý (í»ñçÇÝè Ñ³ Ü³ á³ í ³ èÉ³ ÝáóÜ ç ³ ñ¹Ç Ñ³ Ü»ñ»ÝÇ` ÁÖÓ³ Í³ Ý, á³ ÜÜ³ Ý³ Í³ Ý ³ Ñ³ ñí³ ¹ñ³ Í³ Ý »Ö³ Ý³ ÍÝ»ñçÝ), è»é` Ý»ñ· áñí³ Í³ Ý, á³ í ×³ é³ Í³ Ý, Íñ³ íáñ³ Í³ Ý ³ á»½áü, ÉáÝ³ ñÑÜ³ Ý í »è³ Í(Ó`), Í»ñá, Á³ Ü³ Ý³ Í (Á³ Ü³ Ý³ ÍÁ Áèí Í³ ½ÜáóÁÜ³ Ý ÉÇÝáóÜ ç á³ ñ½ ³ µ³ Ö³ ¹ñÜ³ É), ¹»Üü ³ ÁÇí: Á Ñ³ Í³ ¹ñáóÁóáóÝ áòñ³ ñí »ñ»ÝÇ` Ñ³ Ü»ñ»ÝÁ ááóÝÇ çñ· ³ í Çí Í³ éáóóí³ Íü, ³ Ü¹ á³ í ×³ éáí Ýñ³ Ý Ñ³ í áóí áç ³ ÝóáÖ³ Í³ Ý áó ³ Ý³ ÝóáÖ³ Í³ Ý µ³ Ü»ñç Ñ³ Í³ ¹ñáóÁóáóÝÁ, ÇÝáá»è áñ áòñ³ ñí »ñ»ÝáóÜ: Ð³ Ü»ñ»ÝáóÜ ³ ÝóáÖ³ Í³ Ý µ³ Ü»ñç ¹³ eÇÝ »Ý á³ í -Í³ ÝáóÜ Ý»ñ· áñí³ Í³ Ý ³ á³ í ×³ é³ Í³ Ý µ³ Ü»ñÁ, Çéí ³ Ý³ Ýóá-Ö³ Í³ ÝÇÝ» á»½áü ³ Íñ³ íáñ³ Í³ Ý: Ð³ Ü»ñ»ÝÇÝ Ñ³ í áóí ç ÉáÝ³ ñÑÜ³ Ý »ñíáó í »è³ Í` ³ ÝóÜ³ É Í³ í ³ ñÜ³ ÉÇ áó Ý»ñí³ ÜÇ ÑÇÜüáí: Áèí µ³ ÜÇ ÷á÷á÷áÉÜ³ Ý ³ ñí ³ üÇÝ Ó`Ç` ÉáÝ³ ñÑáóÜÁ ÉÇÝáóÜ ç` Ý»ñ· áñí³ Ó`³³⁹⁴,

ÉÇÝ»éáó` Ýñ³ ³ eÇ` áóÝ»ó³ Í Ş³ Ýüñ»ÝÜ»Ö³ íáñ! íÇ×³ ÍÇ/¹ÇñüÇ Ü³ eÇÝ:
³⁹⁴ É áèüÁ ÷á÷á÷áÉÜ³ Ý ³ ñí ³ üÇÝ Ó`»ñç Ü³ eÇÝ ç, áñáÝü ÜÇBí áç, áñ Ñ³ ÜÁÝíÝáóÜ »Ý µ³ ÜÇ
 155

İñ³ í áñ³ Ó´´ .. Ē³ eÝ³⁹⁵ (ǎ³ ĩ ×³ é³ ĩ³ Ý µ³ ð»ñÝ áoÝ»Ý Çñ»Ýó Ñ³ ĩ áoİ
 ÉáÝ³ ñÑÚ³ Ý Ó´´³⁹⁶): Ð³ ð»ñ»Ý µ³ ÚÝ áoÝÇ Ñ»ĭ´´ Ú³ ĒÇÚÝ³ ĩ³ Ý
 ³ ĩ³ ÝoÝ»ñÁ. 1) µ³ Ó³ 1ñáóÁÚ³ Ý-ú»ñ³ ĩ³ Ý³ ĩ³ Ý (-Ý-, -»Ý-, -Ý-,
 -(Ý)ā-, -³(Ý)ā-), µ³ ½Ú³ ǎ³ ĩ ĩ³ ĩ³ Ý (-³ĭ-, -áĭ-, -ĭ-)´´
 ǎ³ ĩ ×³ é³ ĩ³ Ý (-aÚó´ B»βĭ ³ ĩ áñáóĭē -áóó-):

2. Ð³ ð»ñ»ÝÇ´´ áoñ³ ñĭ »ñ»ÝÇ ÉáÝ³ ñÑÚ³ Ý Ñ³ Ú³ ĩ³ ñ. »ñÇ Ñ³ Ú³ Ú³ -
 ĭ áoÁóáóÝÁ: 2 ÚÁÚ ³ é³ ÝÓÇÝ-³ é³ ÝÓÇÝ ³ Ý1ñ³ 1³ eÝ³ Ýú áoñ³ ñĭ »ñ»ÝÇ
 é³ ÑÚ³ Ý³ ĩ³ Ý, Ññ³ Ú³ Ú³ ĩ³ Ý´´ eĭ áñ³ 1³ é³ ĩ³ Ý (³ ÝÇñ³ ĩ³ Ý) »Ð³ Ý³ -
 ĩÇ µ³ ð»ñÇ´´ Ñ³ ð»ñ»ÝÇ Ñ³ Ú³ ǎ³ ĩ ³ eĒ³ Ý µ³ Ú³ ĩ³ Ý Ó´´»ñÇ Ñ³ Ú³ Ú³ ĭ -
 Ú³ ÝÁ:

3) é³ ÑÚ³ Ý³ ĩ³ Ý »Ð³ Ý³ ĩÇ Ý»ñĭ³: é³ ÑÚ³ Ý³ ĩ³ Ý »Ð³ Ý³ ĩÇ
 Ý»ñĭ³ Úaĭ áoñ³ ñĭ »ñ»ÝáóÚ áoÝ»Ýú ÁÝ¹³ Ú»ÝÁ Ú»ĭ-»ñĭáó´´ ³ ÚÝ ĺĒ áá
 ³ ÚÝú³ Ý Ñáóē³ ĒÇ ĩ ĩ³ ÚáóÁÚáóÝÝ»ñ: Ð»ĭ´´ ³ µ³ ñ áñ´´ ĺ Ñ³ Ú³ Ú³ ĭ áoÁóáóÝ
 Ñ³ ð»ñ»ÝÇ Ñ»ĭ´´ 1³ eÝáóÚ ĺ ³ ÝÑÝ³ ñ:

µ) é³ ÑÚ³ Ý³ ĩ³ Ý »Ð³ Ý³ ĩÇ ³ ÝóÚ³ Ē ĩ³ ĩ ³ ñÓ³ Ē (³ áñÇeĭ): é³ ÑÚ³ -
 Ý³ ĩ³ Ý »Ð³ Ý³ ĩÇ ³ ÝóÚ³ Ē ĩ³ ĩ ³ ñÓ³ ĒÁ áoñ³ ñĭ ³ ĩ³ Ý ĭ »ueĭ »ñáóÚ
 ³ é³ ĭ Ē³ ×³ Ē Ñ³ Ý¹Çǎáó´´ Ē ĩ³ Ñ³ Úĭ Ç Ó´´Ý ĺ: ÁÝáǎ»ē ³ ñ¹»Ý ÝBĭ»ó,
 ³ Úē Ó´´ÇÝ áoñ³ ñĭ »ñ»ÝáóÚ µÝáñáB ĺ ÉáÝ³ ñÑÚ³ Ý »ñĭáó ĭ Çǎ´´ ³ ÝáóÓ³ -
 ĩ³ Ý´´ ³ Ý³ ÝáóÓ³ ĩ³ Ý (ĭ »ē ĩ »ñÁ): Ð³ ð»ñ»ÝÇ ³ ÝóÚ³ Ē ĩ³ ĩ ³ ñÓ³ Ē
 Á³ Ú³ Ý³ ĩÇ/ĭ»ñáÇ ÉáÝ³ ñÑÚ³ Ý ǎ³ ĩ ĩ»ñÁ Ý»ñĭ³ Ú³ oÝáóÚ ĺ Ñ»ĭ´´ Ú³ Ē
 ³ ÓÚáóē³ ĩÁ³⁹⁷:

»Úú	ÉáÝ³ ñÑÚ³ Ý ĭ ÇÁÁ
-----	-------------------

ē»ēÇ Ñ»ĭ´´:
³⁹⁵ Ē³ eÝ ÉáÝ³ ñÑóÚÁ Ñ³ ĩ áoİ ĺ ÚÇ³ ÚÝ ³ ÝóÚ³ Ē ĩ³ ĩ ³ ñÓ³ ĒÇ ÑÇÚaĭ ĩ³ Úĭ áoİ
 µ³ Ú³ Ó´´»ñÇÝ: 2 Úē Ó´´áĭ »Ý ÉáÝ³ ñÑĭ áoİ ³ ÚÝ µ³ ð»ñÁ, áñáÝú ³ ÝóÚ³ Ē ĩ³ ĩ ³ ñÓ³ ĒÇ ÑÇÚaóÚ áoÝ»Ý
 Ç ÁáóĒ µ³ Ó³ 1ñÇá, áñÁ Ñ³ Ý¹Çǎ»éáĭ ĩñ³ í áñ³ Ó´´ ÉáÝ³ ñÑÚ³ Ý ĭ»ñÇ³ í áñáóÁÚ³ Ý ³ Ó³ ÚÝ³ í á-
 ñÇÝ: ÑÝáÚáóÝ³ ÷ aĒĭ áoİ ĺ »-Ç, únÇÝ³ ĩ´´ Áeā»É (ÁeaÇÚ) ³ Ýó. ĩ³ ĩ´´ . ÁeÇ + ³Ú > Áe»³Ú,
 ÷³Éā»É (÷³ÉaÇÚ) ³ Ýó. ĩ³ ĩ´´ ÷³ÉÇ + ³Ú > ÷³É»³Ú´´ ³ ÚEÝ:

³⁹⁶ 2 é³ ĭ Ē Ú³ Ýñ³ Ú³ eÝ Ñ³ ð»ñ»ÝÇ ÉáÝ³ ñÑÚ³ Ý Ñ³ Ú³ ĩ³ ñ. Ç Ú³ eÇÝ ĭ »ē, únÇÝ³ ĩ´´,
2. 2 µñ³ Ñ³ Ú³ Ý, 1976, ĺÇ 94-226; Г. Джаукян, 1982, ĺÇ 160-169´´ ³ ÚEÝ:
³⁹⁷ ĒÇÝ»É µ³ ÚÇ ÉáÝ³ ñÑÚ³ Ý ÚÇ -³ -³ é³ ÇÝ³ ÚÇÝ ĭ»ñÇ³ í áñáóÁÚ³ Ý ÷ aĒ³ ñ»Ý ³ éĭ³ ĺ -
 »-, áñÇ Ñ³ Ú³ ñ³ Ú³ ǎ³ ĩ ³ eĒ³ Ý³ µ³ ñ áoÝ»Ýú´´ »Óĺ, »Ó»ó, »Ó»Ý´´ ³ ÚEÝ:

	Ýñ·. añÍ 3 Ó´		Īñ³ í añ³ Ó´		Ē³ eÝ	
	»½.	Ñá. .	»½.	Ñá. .	»½.	Ñá. .
1-ÇÝ	-Ç	-³ -ù	-³ -l	-³ -ù	-»³ -l	-»³ -ù
2-ñ¹	-»-ñ	-Ç-ù, çù (*»-lù)	-³ -ñ	-³ -lù	-»³ -ñ	-»³ -lù
3-ñ¹	-	-Ç-Ý	-³ -ò	-³ -Ý	-»³ -ò	-»³ -Ý

2 Óláoë³ ĪÇó ¹Áí ³ ñ à ç Ýí ³ i »Ē, añ Ñ³ Ì»ñ»ÝÇ ³ Ýóó³ Ē Ī ³ i ³ ñ Ì³ ĒÇ í »ñÇ³ í añáoĀláoÝÝ»ñÇ ³ é³ çÇÝ µ³ Ō³ ¹ñÇáĀ ³ ÚµáŌçáoĀŌ³ Úµ Ñ³ ÚAYÍ-ÝáoŬ ç áon³ ñi »ñ»ÝÇ ³ Ýóó³ Ē Ī ³ i ³ ñ Ì³ ĒÇ Ī (³ Ý³ ÝóáŌ³ Ī ³ Ý) ĒáÝ³ ñÑ-Ŭ³ Ý Ñ³ Ŭ³ á³ i ³ eĒ³ Ý í »ñÇ³ í añáoĀláoÝÝ»ñÇ ÝáoŬ µ³ Ō³ ¹ñÇáÇ Ñ»i (i »ë 2 Óláoë³ Ī 6): 2 Ŭei »Ō Ñ³ Ì»ñ»ÝÇ -Ç/»-, -³- .. -»³- (< *Ç³) µ³ Ō³ ¹ñÇáÝ»ñÇ ¹ÇŬ³ ó áon³ ñi »ñ»ÝáoŬ Ñ³ Ŭ³ á³ i ³ eĒ³ Ý³ µ³ ñ áóÝ»Ýú -i-, -a- .. -ia-: ÆĒĪ áon³ ñi »ñ»ÝÇ Ú»½ Ñ³ Ŭi ÝÇ ¹-ÇÝ ¹»Ŭ-ùç »½³ ĪÇÇ (-di), 3-ñ¹ ¹»Ŭùç »½³ ĪÇÇ (-be) .. Ñá· Ý³ ĪÇÇ (-le) ¹Ç-Ŭ³ ŬÇÝ í »ñÇ³ í añáoĀláoÝÝ»ñÇó Ñ³ Ì»ñ»ÝáoŬ ÝáoŬÝáoŬ³ Úµ áóÝ»Ýú ŬÇ³ ŬÝ 3-ñ¹ ¹»Ŭùç »½³ ĪÇÝ (-ò) (áon³ ñi . -be-Ý ³ Ŭei »Ō ³ ÝĪ ³ ĒĪ ³ í á»i ù ç ³ ñi ³ é³ ÝĒ [w]): 3-ñ¹ ¹»Ŭùç Ñá· Ý³ ĪÇÇ Ñ³ Ŭ³ ñ Ñ³ Ŭ. -Ý-Ç ¹ÇŬ³ ó áóÝ»Ýú áon³ ñi . le, añÝ áon³ ñi »ñ»ÝáoŬ ³ é³ í »Ē³ á»ë Ñ³ Ý¹»ë ç . ³ ĒÇé ³ ÝóáŌ³ Ī ³ Ý µ³ Ì»ñÇ Ñá· Ý³ ĪÇ ÁíÇ ŭµĪĪi ³ ŬÇÝ óáoçáÇ ¹»ñáoŬ: °Ā» »YĀ³ ¹ñ»Ýú, añ ³ ŬÝ Ī³. áóŬÝ³ µ³ Ýáñ»Ý Ī³ áĪ ³ í ç áon³ ñi . áóŌ³ Ī ³ Ý ÑááíÇ Ñá· Ý³ ĪÇ ÁíÇ -le[r] Ŭ³ eÝÇĪÇ Ñ»i, añÝ ³ ÝBáoßi ³ ñi ³ óáí ³ í ç Ñ³ Ì»ñ»ÝÇ Ñá· Ý³ ĪÇ³ Ī»ñi -Ñ³ í ³ ŭ³ Ī ³ Ý - (Ý)»³ ñ, -»ñ, -án(»)³ Ŭ ³ í ³ ÝóÝ»ñÇ -ñ-áoŬ (³ Ŭë Ŭ³ eÇÝ Ŭ³ Ýñ³ Ŭ³ eÝ Ī »ë II.2.10 Ī»i 3), ³ á³ µ³ Ŭ³ Ī ³ Ý ³ Ŭë -le Ŭ³ eÝÇĪĀ ÝáoŬÝá»ë á»i ù ç ³ ñi ³ é³ ÝĒ [r] (Ñ³ Ŭ. ñ): ÆYá í »ñ³ µ»ñáoŬ ç áon³ ñi »ñ»ÝÇ ¹-ÇÝ ¹»Ŭùç »½³ ĪÇ ÁíÇ -di (ÑÝ³ ñ³ í añ ç Ý³ .. -ti, ti) ¹ÇŬ³ ŬÇÝ í »ñ³ í añáoĀŬ³ YĀ, ³ á³ ³ é³ ŬĀŬ ¹Áí ³ ñ ç áñ»Çó» Ēi áóŬ. µ³ Ý ³ eĒ³ ³ Ŭi Ŭ³ eÇÝ: °Ā» ÑÝ³ ñ³ í añ ç, añ Ñ³ Ì»ñ»ÝÇ ¹-ÇÝ ¹»Ŭùç »½³ ĪÇÇ -Ŭ í »ñÇ³ í añáoĀláoÝĀ Ī³. áóŬ ç ÑÇÝ *t-Çó, ³ á³ áon³ ñi »ñ»ÝÇ ³ é³ çÇÝ ¹»Ŭùç -di ¹ÇŬ³ ŬÇÝ ³ í ³ Ýóç Ŭç Āñ»ë Ī ³ ñ»ĒÇ ç Ī i »eÝĒ Ñ³ Ì»ñ»ÝÇ Ñ³ Ŭ³ á³ i ³ eĒ³ Ý³ -Ŭ ³ í ³ Ýóç ÑÇÝ í Ç×³ ĪĀ Ý³ Ē³ Ŭ³ Ì»ñ»ÝÇ *t>Ŭ /ó/- ³ ÝóáoŬ³⁹⁸:

³⁹⁸ 2 Ŭë ³ ÝóŬ³ Ý í »ñ³ µ»ñŬ³ Ēáoë³ ĒÇ í Ī³ ŬáoĀláoÝÝ»ñ áon³ ñi ³ Ī³ Ý Ī »Ŭei »ñáoŬ áĪ³ Ý: ŌÇ³ Ī µ³ éĀ, añi »Ō áóŬ»ù ³ Ŭë ³ ÝóáoŬÁ ³ ñi ³ óáíáŌ í Ç×³ Ī, ^{KUR}ṭuarasinei hubi ši áó³ ñ³ í ÇÝ ÑáíÇi ; i »Ō³ ÝáoÝÝ ç, añi »Ō ³ éĪ³ -aras- - Ñ³ Ŭ. *³ñ³ í < *tr□g´ ³ ñŬ³ Ī Ç Ñ³ Ŭ³ ñ áóÝ»Ýú t>- ³ ÝóáoŬÁ:

e³ NŪ³ Y³ I³ Y³ »O³ Y³ I³ Ç³ aon³ ni³ z³ I³ Y³ m³ U»nÇ³ z³ Yoa³ É³ I³ z³ i³ z³ n-
 U³ EÇ³ Y³ N³ i³ aoi³ z³ I-Çó³ i³ z³ n»n³ i³ aó³ ÉaY³ z³ nŪ³ Y³ z³ UÉ³ II i³ Çá³ »è, añaí
 ÉaY³ z³ nŪ³ i³ aoi³ »Y³ z³ Yoa³ O³ I³ Y³ m³ U»nÁ³ (i³ »è III.2.1): ÉaY³ z³ nŪ³ Y³ z³ Ué
 (II) i³ ÇáÇ³ Y³ N³ i³ aoi³ z³ U»I³ UÇ³ eY³ I³ Y³ I³ z³ n- : z³ UeÇ³ Y³ U³ mafa³ m³ U»nÁ³
 ÉaY³ z³ nŪ³ i³ aoi³ »U³ U»I³ UÇ³ eY³ I³ Y³ I³ z³ n- aí³ z³ Yoa³ O³ I³ Yoa³ AU³ Y³ u
 oáoóÇaÇ³ UÇçáoái³, aña³ N³ i³ »É³ i³ aoi³ z³ m³ U³ NÇ³ U»nÇ³ Y³ m³ Y³ í³ a³ n³ O³ UY³ í³ a³ nÇ³
 z³ Y³ i³ aoi³ aí³: AY³ añaóU³, z³ Ué u-Y³ I³ z³ naO³ z³ N³ i³ »É³ »É³ ÇYáá»è z³ Yoa³ O³ I³ Y³,
 z³ UYá»è z³ É³ z³ Y³ Yoa³ O³ I³ Y³ m³ U»nÇ³ NÇ³ U»nÇ³ Y³ í³ nÇ³ Y³ Çè N³ Oáñ³ »É³ aí³
 z³ Yoa³ O³ I³ Y³ m³ YáaóU³, ÇYáá»è³ aš=a- ŠN³ eY³ »É³, . z³ É³ ! .. aš=u- ŠN³ éo-
 Y³ »É³, m³ n»É³! (NŪ³ i³ . N³ U. N-³ è- (z³ Y³) -»É³ ŠN³ eY³ »É³! .. N-³ è-áoó-³ Y³ -»É³
 ŠN³ éoY³ »É³, m³ n»É³!), ušt=a- Šaëi³ Y³ »É³, z³ nB³ í³ »É³, í³ aonè³ . z³ É³, Ç³ m³ ó³ N³ é³ -
 Y³ z³ É³! .. ušt=u- ŠaóO³ n³ i³ »É³, i³ z³ É³, AY³ i³ z³ U»É³! (NŪ³ i³ . N³ U. aëi³ -³ Y³ -»É³,
 aëi³ -Y³ -»É³ .. aëi³ - (z³ o) -áoó-³ Y³ »É³) Š í³ aonè³ N³ Y³ »É³, i³ z³ É³!, peç³ i=a-
 Š(»i³) í³ z³ eY³ z³ É³! .. peç³ u- Š(»i³) í³ z³ nOY³ »É³, Bñç³ »É³, »i³ i³ z³ É³! .. z³ UÉY³:
 aon³ ni³ . z³ Yoa³ O³ I³ Y³ m³ U»nÇ³ YU³ Y³ í³ z³ nU³ NÇ³ B³ oYáaóU³ z³ N³ z³ U»n»YÇ³
 á³ z³ i³ x³ é³ I³ Y³ m³ U»nÁ³, añaY³ U³ i³ z³ naO³ »Y³ I³ z³ ½U³ i³ »É³ ÇYáá»è Y³ n³ . a³ n³ í³ -
 I³ z³ Y³, z³ UYá»è z³ É³ á³ »áú³ è»éÇ³ m³ U»nÇó³: AY³ añaóU³, z³ é³ çÇ³ Y³ »áú³ aóU³ m³ U³
 e³ i³ z³ YáaóU³ z³ Nèi³ z³ I³ z³ n³ i³ z³ N³ U³ i³ z³ í³ á³ z³ i³ x³ é³ I³ Y³ »n³ Y³ . , UÇYá³ »é
 »n³ í³ a³ n³ í³ »áú³ aóU³ i³ z³ naO³ z³ O³ »éu³ m³ n»É³ É³ aí³ Y³ n³ . a³ n³ í³ z³ Y³ ÇU³ e³ i³ :
 Ð³ z³ U»n»YÇ³ á³ z³ i³ x³ é³ I³ Y³ m³ U»nÁ³ I³ z³ ½U³ i³ aoi³ »Y³ m³ U³ NÇ³ U³ ÇY³ -áU³ -ó³
 B³ »i³ z³ ½aon³ í³ Çn³ aóU³ -áo-ó- m³ O³ z³ nŪ³ z³ É³ z³ I³ z³ Yoa³ N³ i³ »É³ U³ U³ m, aña³
 ÷ aÉ³ z³ nÇ³ YáaóU³ z³ m³ Y³ í³ a³ n³ O³ UY³ í³ a³ nÇ³ Y³ (ÇYáá»è a³ n³ aon³ ni³ »n³ YáaóU³): °Á³
 Y³ i³ z³ i³ Ç³ aóY³ Y³ Y³ U³ z³ UY³ N³ Y³. z³ U³ Y³ uÁ³, a³ n³ ó³ z³ y³ nÇ³ í³ z³ Á³ aon³ ni³ »n³ YÇ³
 ÉaY³ z³ nŪ³ Y³ (Y³ .. Naé³ aí³ U³ Y³) N³ z³ U³ z³ I³ z³ n³ . aoi³ m³ z³ o³ z³ I³ z³ U³ aoi³ z³ , z³ á³ z³
 á³ »i³ u³ z³ I³ z³ n³ í³ »É³, a³ n³ aon³ ni³ »n³ YÇ³ z³ Yoa³ O³ I³ Yoa³ AU³ Y³ u oáoóÇaÁ³ z³ U³ -
 Y³ z³ UY³ N³ z³ i³ z³ Y³ z³ I³ z³ Yoa³ AU³ z³ U³ á³ z³ N³ á³ Y³ i³ »É³ z³ N³ z³ U»n»YÇ³ á³ z³ i³ x³ é³ I³ Y³
 m³ U»nÁ³ I³ z³ ½U³ aó³ i³ »ñaY³ BU³ É³ -áo/aU³ -ó³ z³ I³ z³ Yoa³ -áo/aU³ - m³ O³ z³ nÇ³ aÇ³
 U³ ç: AÉ³ a í³ »n³ z³ m³ náoU³ z³ II ÉaY³ z³ nŪ³ Y³ Y³ ÇU³ z³ Á³ z³ UÇ³ Y³ í³ »nÇ³ í³ añaóAU³ aóY³-
 Y³ »nÇ³ Y³, z³ á³ z³ Á³ »n³ è³ á³ »i³ u³ z³ U³ i³ z³ í³ »É³, a³ n³ N³ z³ U»n»YáaóU³, z³ n³ . z³ i³ Ç³ í³
 I³ z³ eáoóoÇ³ m³ z³ o³ z³ I³ z³ UáoAU³ z³ U³ á³ z³ U³ z³ Y³ í³ a³ n³ í³ z³ I³ z³ Yoa³ O³ I³ Y³ .. z³ Y³ z³ Y³-
 oáoO³ I³ z³ Y³ m³ U»nÇ³ N³ z³ I³ z³ náoAU³ Y³ Á³ aóÉ³ oU³ z³ U³ m, n³ z³ Y³ í³ aonè³ »Y³ UY³ z³ o³ »É³
 . a³ n³ í³ z³ í³ aóAU³ aóY³ Çó³ .. á³ »Y³ á³ z³ N³ á³ Y³ i³ »É³ (z³ n³ i³ z³ aóáÉ³ z³ í³ á³ »Y³): Ð³ z³ i³ z³ á³ »è
 »Á³ Y³ i³ z³ i³ Ç³ aóY³ Y³ Y³ U³, a³ n³ aon³ ni³ »n³ YáaóU³ Y³ i³ z³ i³ aoi³ z³ ÉaY³ z³ nŪ³ Y³ z³ Ué
 i³ z³ ÇáÇ³ N³ a³ . Y³ z³ I³ Ç³ Á³ í³ Ç³ Y³ N³ z³ i³ aoi³ í³ ÇU³ z³ Á³ z³ UÇ³ Y³ (U³ m³ U³ i³ z³ UÇ³ Y³ .. eáoóU³ i³ -
 i³ z³ UÇ³ Y³) a³ n³ a³ í³ »nÇ³ z³ í³ añaóAU³ aóY³ »nÇ³ z³ Y³ i³ aoi³ (1-Ç³ Y³ »U³ U³ Ç³ N³ a³ . U³ m³ U³ i³ z³ Ç³ ..

3-ñ¹ ¹»ÙùÇ Ná· Ý³ ÍÇÇ· ÁÝ¹Ñ³ Ýñ³ à»è): AëĪ 1-ÇÝ ¹»ÙùÇ »½. ĀÍÇ - be[w] í »ñç³ í áñáoĀláoYÁ Ī³ ñáo ĸñ ÓáoĪí »Ē Ý³ Ēáñ¹ u-Ç Ñ»i [-uw > -u], 1ñ³ Ýáí ÇĒĪ áí ³ ñ»ñĪí »Ēáí 3-ñ¹ ¹»ÙùÇ Ñ³ Û³ à³ Ī³ ³ èĒ³ Ý í »ñç³ - í áñáoĀláoYÇó (í »è ² Óláoè³ Ī 8): AÝā í »ñ³ »ñáoĪ ĸ 1-ÇÝ ¹»ÙùÇ Ná· . éáoĪ»Ī Ī Ī Ç - (u)še[-(u)s] í »ñç³ í áñáoĀláoYÁ, ³ à³ ³ ŪÝ Āñ· Ē· Ī Ī - ñ»ĒÇ ĸ Ñ³ Ū»Ū³ Ī »Ē Ñ³ Ū»ñ»YÇ 1-ÇÝ ¹»ÙùÇ Ná· Ý³ ÍÇ áñáb Ó· »ñÇ - (áo)ù óáoóÇaÇ Ñ»i : Đ³ Ū»ñ»YÇ ·· áoñ³ ñĪ »ñ»YÇ è³ ÑŪ³ Ý³ Ī³ Ý »Ō³ Ý³ ÍÇ ³ ÝóĪ³ Ē Ī Ī Ī ³ ñŪ³ ĒÇ Ñ³ Ū³ à³ Ī³ ³ èĒ³ Ý í »ñç³ í áñáoĀláoYÝ»ñÇ Ñ³ Ū³ 1- ñ³ Ī³ Ý à³ Ī Ī »ñĀ Ý»ñĪ³ Ū³ óí áoŪ ĸ Ñ»i ·· Ū³ Ē ² Óláoè³ Ī áí :

² Óláoè³ Ī 10

ĀÇí		ĒáÝ³ ñŪ³ Ý Ī Çā (áon³ ñĪ ./ Ñ³ Ū.)					
		»½.	Ñá·	»½.	Ñá·	»½.	Ñá·
Ē»½áo	»Ū	³ ÝáoĀŌ³ Ī³ Ý / à³ Ī³ x³ é³ Ī³ Ý		³ Ý³ ÝáoĀŌ³ Ī³ Ý Ī / Ý»ñ· áñĪ³ Ó·		³ Ý³ ÝáoĀŌ³ Ī³ Ý Ī, Ī Ī Ī / Īñ³ í áñ³ Ó·, Ē³ éÝ	
	1-ÇÝ	-u-w/ul	-u-s/us	-i-di	-	-(i)a-di	-
áon³ ñĪ	3-ñ¹	-u-(n/al)	-t-u-(l)	-i-w	-i-l	-(i)a-w	-(i)a-l
	1-ÇÝ	-áo-ó- -áŪ-ó		-Ç (<*ÇŪ)	-³-ù	-(»)³-Ī	-(»)³-ù
3-ñ¹	-(*Ç-ó)			-Ç-Ý	-(»)³-ó	-(»)³-Ý	

AÝāà»è ÝĪí »ó (í »è í »ñĀ), ³ ÝóĪ³ Ē Ā³ Ū³ Ý³ ĪáoŪ man - šĒÇÝ»Ē, ŪÝ³ Ē; ³ Ý³ ÝáoĀŌ³ Ī³ Ý »³ ŪĀ ĒáÝ³ ñĪí áoŪ ĸ ³ ÝáoĀŌ³ Ī³ Ý »³ Ū»ñÇÝ Ñ³ - Ī áoĪ Ó· áí : è³ Ī³ ŪÝ »³ ó³ éí ³ Ī āĸ, áñ Çñ³ Ī³ ÝáoŪ man= »³ ŪĀ Ēá- Ý³ ñĪí »Ēáí ³ ÝáoĀŌ³ Ī³ Ý »³ Ū»ñÇ Ī Çāáí, Ñ³ Ý¹»è ĸ . ³ ĒÇĒ Īñ³ í áñ³ Ī³ Ý (³ Ý³ ÝáoĀŌ³ Ī³ Ý) ÇŪ³ ĒĪ áí (ÑŪŪĪ . Ñ³ Ū. à³ Ī³ x³ é³ Ī³ Ý »³ Ū»ñÇ Ñ»i , áñāÝŪ Ó· áí ŪÝ³ Ēáí ³ Ý÷á÷áĒ· ³ ñĪ ³ Ñ³ ŪĪ áoŪ »Ý Ý³ ·· Īñ³ í áñ³ Ī³ Ý ÇŪ³ ĒĪ 399): ² Ū¹ ¹»áúáoŪ áon³ ñĪ ³ Ī³ Ý Ī »ùĒĪ »ñáoŪ Ñ³ x³ Ē³ ĪÇ Ñ³ Ý¹Çāáo man=u »³ Ū³ Ó· Ā Ī³ ñ»ĒÇ ĸ Ā³ ñ· Ū³ Ý»Ē šĀáoÝĪ »óĪ, ³ ŪĒ áā Ā» šŪÝ³ ó, »Ō³ í Ī Ī³ Ū šĪ³ ñĪ, ÇĒĪ, ³ è»ÝŪ qi-ú-ra-né qu-ul-di-né

399 AÝāà»è unÇÝ³ Ī· ŪÝ-³ó-áoó šĀáo»óĪ / šĀáoÝĪ »óĪ:

ma-nu 1ñí 3. Ç ŞNaÓÁ 3 YÚB3 Í çñ; Á3 ñ. Ú3 YáoÁU3 Ý ÷ áÉ3 ñ»Ý Í3 ñ»ÉÇ ç í 3 É ŞNaÓÁ 3 YÚB3 Í ÁáOÝí »ó; Í 3 U ŞNaÓÁ 3 YÚB3 Í çñ ÁáOÝí »É (3 ÝÍ 3 - í 3 ñ); Á3 ñ. Ú3 YáoÁUáoYÁ: ÐUÚí . man=u=be [mæn=u=w] µ3 Ú3 Ó Ç Ñ»í , anÁ Ú3 éÝ3 . Çí 3 Í 3 Ý . ñ3 Í 3 YáoÁUáoYáoU 3 ñ13 ñ3 óÇañ»Ý Ñ3 Ú3 ñ- í áU ç 3 YáoÁU3 Í 3 Ý µ3 Ú3 ŞUÝ3 onç, ÁáO»óÇ añ ÉÇYÇ, ÉÇY»É í í »óÇ; Á3 ñ. - Ú3 YáoÁU3 Úµ:

.) Ðñ3 Ú3 Ú3 Í 3 Ý »Ó3 Ý3 Í Ç Ý»ñí3 (µáoÝ Ññ3 Ú3 Ú3 Í 3 Ý): Ðñ3 Ú3 Ú3 - Í 3 Ý »Ó3 Ý3 Í Ç Ý»ñí3 Ý Ñ3 Ú»ñ»YáoU Í 3 ÝÚí áU ç 3 ÝóU3 É Í 3 í 3 ñU3 ÉÇ ÑÇUúÇó Ñ»í 3 Ú3 É í »ñç3 í anáoÁUáoYÝ»ñç Ñ3 í »ÉáoUáí :

»ÚU	É áÝ3 ñNU3 Ý í Çá					
	Ý»ñ. aní 3 Ó		Í ñ3 í an3 Ó		É3 éÝ	
	»½.	Ñá .	»½.	Ñá .	»½.	Ñá .
2-ñ1	-Ø	-çú (*-»-ú-ú)	-Ç-ñ	-3 -ú-ú -3 -ñáo-ú	-Ç-ñ	-»3 -ú-ú -»-ñáo-ú (*-»3 -ñáo-ú)

ÉÝáá»é ñ»áoU ç µñí 3 Í 3 ÓUáoé3 Í Çó, Ñ3 Ú»ñ»ÝÇ Ññ3 Ú3 Ú3 Í 3 Ý »Ó3 Ý3 Í Ç »½3 Í Ç ÁíÇ -ó í ñç3 í anáoÁUáoYÁ Ñ3 UAYÍ YáoU ç áon3 ñí »ñ»ÝÇ Ñ3 Ú3 á3 í 3 éÉ3 Ý Ó Ç -é óáoÇaç Ñ»í (í »é 2 ÓUáoé3 Í 8): á»í ú ç ÝÍ 3 í Ç áOÝ»Ý3 É, an áon3 ñí »ñ»YáoU µ3 é3 í »ñç e-Ý Í 3 ñáo ç 3 ñí 3 - é3 Ýí »É Ý3 3 Ø Í 3 Ú æ (Ú3 éÝ3 . Çí 3 Í 3 Ý . ñ3 Í 3 YáoÁUáoYáoU Ñ3 x3 É ÁÝ- Á»ñóí áU ç æ⁴⁰⁰): ÓUáoé í áUÚÇó3 aÇ µ3 ó3 éí áU, añ í í Ú3 É 1 »áúáoU áon3 ñí . e-Ý á»í ú ç ÁÝÁ»ñó»É e (Ñ3 Ú. »): ÐUÚí . Ñ3 Ú»ñ»ÝÇ Ññ3 Ú3 Ú3 - Í 3 ÝÇ Ý»ñ. aní 3 Ó É áÝ3 ñNU3 Ý Ñá. Ý3 Í ÇÇ -ç -ú í »ñç3 í anáoÁU3 Ý Ñ»í , anÝ 3 ÝÍ 3 éí 3 Í . 3 éÇè ç *-»-ú-ú Ý3 ÉÝ3 Í 3 Ý Ó Çó, añç Ú»ç, Ç 1 »Ué -»--Ç, ÑÝ3 ñ3 í an ç, añ á3 Ñá3 Ýí »É ç »½. ÁíÇ Ññ3 Ú3 Ú3 Í 3 ÝÇ µáoÝ óáo- óÇá: Ðá. Ý3 Í Ç Ññ3 Ú3 Ú3 Í 3 ÝÇ Ñ3 Ú3 ñ áon3 ñí »ñ»YáoU í í 3 UáoÁUáoYÝ»ñ ááoÝ»Ýú: Ð3 Ú»ñ»ÝÇ 3 áon3 ñí »ñ»ÝÇ Ññ3 Ú3 Ú3 Í 3 Ý »Ó3 Ý3 Í Ç Ý»ñí3 ÚÇ »½. ÁíÇ í »ñç3 í anáoÁUáoYÝ»ñç Ñ3 Ú3 1ñ3 Í 3 Ý á3 í í »ñÁ áOÝÇ Ñ»í 3 Ú3 É í »éUÁ:

		É áÝ3 ñNU3 Ý í Çá (áon3 ñí »ñ»Ý/Ñ3 Ú»ñ»Ý)	
É»ááo	»ÚU	3 YáoÁU3 Í 3 Ý / Ý»ñ. aní 3 Ó	3 Ý3 YáoÁU3 Í 3 Ý / Í ñ3 í an3 Ó, É3 éÝ

⁴⁰⁰ í »é, únçÝ3 í , G. Wilhelm, 2004, çÇ 131:

əón³ n- i »ñ»Ý	2-n¹	-e[e/æ/ø]	-i
Ə³ ʋñ»Ý	2-n¹	-ø (-> (±))	-ç-ñ

Ö³ eiri añ»Ý UÇ³ í i³ ñµ»ñáoĀáoYÁ N³ ʋñ»ÝÇ íñ³ íañ³ Ó· Ēá-
Ý³ nñÜ³ Ý ¹ »äúáoÜ N³ í »Ē³ Ē ĩ-ç³ éí³ ʋáoĀáoYÝ ĺ (aón³ niri »ñ»YáoÜ³ ʋY
µ³ ó³ í³ ʋáoÜ ĺ, Ý»ñí³ ʋ³ óí³ í ĺ ø-ái), »Ā» ÇN³ ñí» ĀY¹áoYáoÜ »Yü, añ Ç
¹ »Üe aón³ niri . i³ »üei »ñáoÜ í í³ ʋí³ í ʋl=i(i) µ³ ʋÇ¹ . añí áoY»Yü Nñ³ -
ʋ³ ʋ³ í³ Ý »Ö³ Ý³ íÇ³ Ý³ ÝáoÖ³ í³ Ý µ³ ʋñÇY µYánaß µ³ ʋ³ Ó· Ç N³ i :

1) eiri añ³ 13 è³ í³ Ý (3 ÝÇñ³ í³ Ý) »Ö³ Ý³ íÇ Ó· »ñ: eiri añ³ 13 è³ í³ Ý
»Ö³ Ý³ íÁ N³ ʋñ»YáoÜ Ý»ñí³ ʋ³ óí³ í ĺ ³ é³ çÇÝ ³ »ñíñáñ¹ ³ ä³ éÝÇái :
Ə³ ʋñ»YáoÜ eiri añ³ 13 è³ í³ ÝÇÝ ʋai ÇÜ³ eiri áoYÇ Ý³ ³ Nán¹añ³ í³ Ý
Nñ³ ʋ³ ʋ³ í³ YÁ: ĒYá í »ñ³ µ»ñáoÜ ĺ aón³ niri »ñ»ÝÇ eiri añ³ 13 è³ í³ Ý
(3 ÝÇñ³ í³ Ý) »Ö³ Ý³ íÇ Ó· »ñÇY, ä³ ÇYáä»è ³ ñ¹Ý YBí»ó, ³ ʋei »Ö
³ ʋ»Ý ÇYá ä, añ ä³ ñ½ ĺ: Ø³ éY³ íañ³ ä»è ʋÇBí ä, añ NÝ³ ñ³ íañ ĺ
ÉÇYáoÜ í ³ ñ³ Ýç³ í »É ʋÇ Ó· Á ʋáoèÇó, ³ ʋe N³ ñáoÜ ʋ³ éY³ . Çi ³ í³ Ý
· ñ³ í³ ÝáoĀáoYáoÜ ³ éí³ »Ý í ³ ñ³ Ó³ ʋYáoĀáoYÝ»ñ: Øáoè íáoÜÇó·
Nëi ³ í ä ĺ Ý³ ³ µáoÝ í »ñç³ íañáoĀáoYÝ»ñç ³ µ³ ʋ³ í³ ÝóY»ñç í ³ ñ³ Ý-
ç³ í áoÜÁ: Þ³ i N³ x³ Ē Ó· áí í ³ ñµ»ñíáo µ³ ʋñÁ ³ ñi ³ N³ ʋi áoÜ »Y
ʋÇ»YáoÜÝ í³ ʋ B³ i ʋai ʋ»ñ³ í³ Ý³ í³ Ý ÇÜ³ eiri Ý»ñ, añáYü NÝ³ ñ³ íañ
aç ÉÇYáoÜ N³ ʋ³ i »üei áoÜ Çñ³ ñçó ½³ Ý³ ½³ Ý»É, Çei ʋÇ ʋ³ éÁ ĀY¹N³ Ý-
ñ³ ä»è NÝ³ ñ³ íañ aç ÉÇYáoÜ Ā³ ñ· ʋ³ Ý»É ³ YN³ eiri ³ Ý³ ÉÇ N³ ʋ³ i »üei Ç
ä³ i x³ éái (ʋ³ Ýñ³ ʋ³ éY ³ ʋe ³ ʋ»ÝÇ ʋ³ èÇÝ í »è í »ñÁ): ʋí³ i Ç
áoY»Ý³ éai ³ ʋe ³ ʋ»YÁ ³ é³ ʋÁÜ Ó»éY³ ä³ N³ »Yü ʋYáoÜ aón³ niri »ñ»ÝÇ
eiri añ³ 13 è³ í³ Ý (3 ÝÇñ³ í³ Ý) »Ö³ Ý³ íÇ µ³ ʋñÇ N³ i N³ ʋñ»ÝÇ N³ ʋ³ -
ä³ i ³ èÉ³ Ý µ³ ʋ³ Ó· »ñç añ³ ĺ N³ ʋ»Ü³ i áoĀáoYÇó: 2 é³ ʋÁÜ NÝ³ ñ³ íañ
ĺ Ēáè»É ʋÇ³ ʋY N³ ʋñ»ÝÇ eiri añ³ 13 è³ í³ Ý »Ö³ Ý³ íÇ añáß µ³ ʋ³ Ó· »ñÇY
µYánaß ó ³ yñÇí³ i Ç aón³ niri »ñ»ÝÇ N³ ʋ³ ä³ i ³ èÉ³ Ý í »ñç³ íañáo-
ĀáoYÝ»ñáoÜ µ³ ó³ í³ ʋáoĀÜ³ Ý (ÇYáĀ N³ i áoí ĺ aón³ niri »ñ»ÝÇ
ĒáÝ³ nñÜ³ Ý ³ Náfáí ʋ³ Ý N³ ʋ³ í³ ñ· »ñÇY ĀY¹N³ Yñ³ ä»è) ʋ³ èÇÝ:

») ¹ ʋÇ ³ ñ· »É³ í³ Ý Ó· »ñÁ: Ə³ ʋñ»YáoÜ ³ éí³ ĺ ³ ñ· »É³ í³ Ý-
Nñ³ ʋ³ ʋ³ í³ ÝÇ N³ i áoí Ó· , añÁ í³ ½úíáoÜ ĺ Ý»ñí³ Ā³ ʋ³ Ý³ íÇ µ³ ʋ³ -
NÇÜçY N³ ʋ³ ä³ i ³ èÉ³ Ý óáoÇaY»ñç (-ñ³ »½³ íÇÇ ³ - ʋü· Ná· Ý³ íÇÇ
N³ ʋ³ ñ) N³ í »Ē³ ʋ³ µ· Ý³ Ē³ 13 è ¹ñíáo ŞUÇ¹ ³ ñ· »É³ í³ Ý ʋ³ éYÇíÇ N³ -
ñ³ 1ñÜ³ ʋµ:

Aÿã»è ³ ñ¹»Ý Ýbí »ó í »ñÁ (III.2.3 Í»í 2), ¶.Ø»ÉÇÛÇBí ÇÉÇÝ áõñ³ ñ-
 í »ñ»ÝáóÙ ³ é³ ÝÓÝ³ óÝáóÙ ¿ ³ ñ. »É³ Í³ Ý-Ññ³ Û³ Û³ Í³ ÝÇ Ñ³ í áóÍ Ó´, áñ
 Í³ ½Ùí áóÙ ¿ µ³ Û³ ÑÇÙÙ»ñÇÝ - (d) i-a-ne óáóóÇáÇ Ñ³ í »ÉÙ³ Ûµ´´ µ³ ÛÇÓ
 ³ é³ ç ¹ñí áó mi ŞÜÇ! ÁËí ³ Í³ Ý Û³ èÝÇÍÇ Ñ³ ñ³ ¹ñáóÁÙ³ Ûµ: ² È Ñ»ÓÇ-
 Ý³ ÍÝ»ñ -i-a-ne-Ç Ûç í »èÝáóÙ »Ý ³ Û µ³ Û³ Í³ Ý Ó´(»ñ): è³ Í³ ÛÝ
 ÇÝã»è óáóó »Ý í ³ ÉÇ è Ûñ ¹Çí ³ ñí áóÙÝ»ñÁ, áõñ³ ñí ³ Í³ Ý í »üè-
 í »ñáóÙ -ia-ne-áí Í³ ½Ùí ³ Í µ³ Û»ñÇÝ µáfañ ¹»áù»ñáóÙ Ý³ Èáñ¹áóÙ ¿
 mi ŞÜÇ! Í³ Û ui[oı] Şáá! ÁËí ³ Í³ Ý Û³ èÝÇÍÁ (³ Ûè ³ Û»ÝÇ Û³ èÇÝ
 í »è III.2.3 Í»í 2), ÇÝÁÁ Û»½ ÁáóÈ ¿ í ³ ÉÇ è Ûí ³ Í »Éáó, áñ áõñ³ ñí »ñ-
 ÝáóÙ Í³ ñáÓ ¿ñ . áóóáóÁóáóÝ áóÝ»ÝÉ µ³ ÛÇ ³ ñ. »É³ Í³ Ý ÇÝÁ-áñ ÛÇ Ó´, áñÁ
 Í³ ½Ùí áóÙ ¿ñ -i-a-ne óáóóÇááí` mi ŞÜÇ! Í³ Û´´ ui[oı] Şáá!
 ÁËí ³ Í³ Ý Û³ èÝÇÍÝ»ñÇ Ñ³ ñ³ ¹ñÙ³ Ûµ: ° Á» ¹³ Çñáù ³ Û¹á»è ¿, ³ á³
 Í³ ½Ù³ í áñÙ³ Ý Ó´áí ³ ÛÝ ³ ÝáóáBí ÝÙ³ Ýí áóÙ ¿ Ñ³ Û»ñ»ÝÇ ³ ñ. »É³ Í³ Ý-
 Ññ³ Û³ Û³ Í³ ÝÇÝ:

III.3 . »ñµ³Ó

1. áõñ³ ñí »ñ»ÝÇ ¹»ñµ³ ÛÝ»ñÁ Û³ èÝ³. Çí ³ Í³ Ý . ñ³ Í³ Ý áóóÁóáóÝáóÙ:
 ² Ûè Ñ³ ñóáóÙ Û³ èÝ³. »í Ý»ñÇ Bñç³ ÝáóÙ ÛÇ³ èÝ³ Í³ Ý Í³ ñí Çù áí³ :
 ¶.Ø»ÉÇÛÇBí ÇÉÇÝ⁴⁰¹ ¹»ñµ³ Û³ Í³ Ý Û³ èÝÇÍ ¿ Ñ³ Û³ ñáóÙ -a(i)e-Ý
 (. ñí áóÙ ¿ Ý³´´ -age), áñÁ, ÇÝã»è ÇÝüÝ ¿ áÝ¹áóÙ, Ñ³ í »Éí áóÙ ¿ ³ ÝóáÓ³ -
 Í³ ÝáóÁÙ³ Ý / ³ Ý³ ÝóáÓ³ Í³ ÝáóÁÙ³ Ý óáóóÇáÇó ½áõñí µ³ Û³ ÑÇÙÙ»ñÇÝ
 Í³ ½Ù»Éáí Íñ³ í áñ³ Í³ Ý è»éÇ ¹»ñµ³ ÛÝ»ñ, ÇÝã»è` ter=aie/ter=age
 Ş¹ñí ³ Í |, Ná. ter=ainile⁴⁰² Ş¹ñí ³ ÍÝ»ñ | < ter- Ş¹Ý»É |, durb=aie
 Ş³ áèí ³ Ûµ, ³ áèí ³ Ûµ³ Í | < durb- Ş³ áèí ³ Ûµ»É |´´ ³ ÛÉÝ: Û³ Ý³´´
 ÑÝ³ ñ³ í áñ ¿ Ñ³ Û³ ñáóÙ, áñ áõñ³ ñí ³ Í³ Ý í »üèí »ñáóÙ Ñ³ Ý¹ÇááÓ -ue
 í »ñç³ í áñáóÁÙ³ Ûµ áñáB µ³ é»ñ ÝáóÙÝã»è Í³ ñáÓ »Ý ¹Çí ³ ñí í »É áñã»è
 ¹»ñµ³ ÛÝ»ñ, ÇÝã»è` urp=ue Ş½áÑ³ µ»ñí ³ Í |; Í³ Û Ş½áÑ | < urp- Ş½á-
 Ñ»É |, šedi=ue ŞÑáèáÓ (±), ¹áõñè ó³ Ûí áÓ(±) | < ši-d- Şí ³ Ý»É |,
 Ñ»é³ óÝ»É |: Æ. ÷ Û³ ÍáÝáí Á, ³ Ý¹ñ³ ¹³ èÝ³ Éáí èáóÙÝ Ñ³ ñóÇÝ, í »ñáÝBÙ³ É -
 a(i)e/-age Û³ èÝÇÍáí Í³ ½Ùí áÓ Ó´»ñÁ Ñ³ Û³ ñáóÙ ¿ . »ñáóÝ¹ÇáóÙ³ ó-
 í ³ Í Ýá³ í ³ ÍÇ ¹»ñµ³ ÛÝ»ñ, áñáÝü èáí áñ³ µ³ ñ áóÝ»ÝáóÙ »Ý ŞÇÝÁ-áñ

⁴⁰¹ Г.Меликишвили, 1964, ¿ç 56-57:

⁴⁰² Í »ÉÇBÇÝÇ »ñíÉ»ñí Û³ ³ ñÓ³ Ý³. ñáóÁóáóÝáóÙ terainele-Ý Ñ³ Û³ á³ í ³ èÉ³ ÝáóÙ ¿
 ³ èáõñ. šaknâte-ÇÝ Ş¹ñí ³ ÍÝ»ñÁ; ÇÙ³ èí áí:

μ³ Yáí ³ ní ³ Í ĘÇY»Éáó; ÇU³ èí .. Í³ náŃ »Ý. áñí ³ Í í»É Y³ .. áñá»è U³ Í-
 μ³ U Í³ U ³ Í³ Í³ Y, ÇYáá»è tu-aje ŠU³ úñí ³ Í; ar-(e)d-aje
 Šμ»ñí áŃ, μ»ñí ³ Í; tar-aje ŠN½áñ; .. ³ ŮÉY YB»Éáí Y³ .. áñ Á» áŃ³ ñ-
 í »ñ»YáŃŮ, Á» ÉáŃéÇ»ñ»YáŃŮ -ae-áí Í³ ½Uí áŃŮ »Ý μ³ ½U³ ĀÇí
 ³ Í³ Í³ YÝ»ñ⁴⁰³. Éáé»Éáí ÉáŃéÇ³ -áŃ³ ñí ³ Í³ Y ¹»ñμ³ ŮY»ñÇ U³ èÇY
 Y³ NÝ³ ñ³ íáñ ĸ N³ Ů³ náŃŮ, áñ R-i, R-u í »èUÇ áŃ³ ñí ³ Í³ Y áñáB
 μ³ é»ñ YáŃŮYá»è ¹»ñμ³ Ů³ Í³ Y Ó»ñ »Ý: ²é³ ÇÇYÁ (-i-áí Ó»A) Y³ YBáŃŮ
 ĸ »YÁ³ ¹ñ³ μ³ ñ, áñá»è ÉáŃéÇ»ñ»YÇ ³ Íí Çí (³ YŃáŃŮ³ Í³ Y) ¹»ñμ³ ŮÇY
 ½áŃ. ³ N»é Ó, áñÇ N³ Ů³ ñ ¹Áí ³ ñ³ YáŃŮ ĸ áŃ³ ñí »ñ»YáŃŮ Nèí ³ Í ūñÇ-
 Y³ ÍY»ñ μ»ñ»É⁴⁰⁴: Đ»í ³. ³ ŮáŃŮ NÇB³ í ³ ÍáŃŮ ĸ ĥa-i-ne ŠÉÉáŃ(±); qa-
 p-ar-i-le-næ ŠBñÇ³ á³ í áŃ (Yñ³ Y)(±); μ³ é»ñÁ⁴⁰⁵: áñá»è »ñí ñáñ¹
 (-u-áí) Ó»Ç NÝ³ ñ³ íáñ ¹»ñμ³ ŮY»ñ Y³ YBáŃŮ ĸ aɥ-u/o Š»Í³ Í, »ÍáŃŮ,
 aš-u/o Š÷³ É³ Í, ÷³ Éèí ³ Í³ Y; kar-u/o ŠYÁ³ ñí í ³ Í,
 Yí³ xí ³ Í; .. ³ ŮÉ μ³ Ů³ Í³ Y Ó»ñÁ, áñáYŮ N³ Ů³ náŃŮ ĸ á³ èÇí Í³ U íÇ-
 x³ ÍÇ (³ Y³ YŃáŃŮ³ Í³ Y) ¹»ñμ³ ŮY»ñ N³ Ů³ Ů³ í »Éáí ÉáŃéÇ»ñ»YÇ N»í⁴⁰⁶:
 Ů³ ³ YNÇŮY ĸ N³ Ů³ náŃŮ -ue í»ñÇ³ íáñáŃŮŮ³ Ůμ áñáB μ³ é»ñÇ
 ¹»ñμ³ ŮY»ñ ĘÇY»ÉáŃ Ŧ.Ø»ÉÇUÇBí ÇÉáŃ Í³ ñí ÇŮA (í »è í»ñÁ): ØÇ»YáŃŮY
 Á³ Ů³ Y³ í ¹»ñμ³ ŮY»ñ Í³ U ¹ñ³ YŃ B³ í Ůáí Í³ Y. Y³ Í Ó»ñ ĸ
 N³ Ů³ náŃŮ Y³ .. R-uri (³ Y³ YŃáŃŮ³ Í³ Y μ³ Ů»ñÇŃ) .. R-a-(j)uri
 (³ YŃáŃŮ³ Í³ Y μ³ Ů»ñÇŃ) í »èUÇ áŃ³ ñí ³ Í³ Y μ³ é»ñÇ U»Í Ů³ éÁ, áñáYŮ,
 Áèí Çñ»Y, ½áŃ. ³ N»éY»ñ áŃŃY»Y ÉáŃéÇ»ñ»YáŃŮ: ŮŮ³ Y í »é³ Í»í ĸ
 N³ Ůí YáŃŮ Y³ .. Ø. É³ aÇí Ů³ YÁ: YB»Éáí, áñ »ñí áŃ É»½áŃŮ»ñáŃŮ ĸ
 ¹»ñμ³ ŮY»ñÁ Í³ ½Uí áŃŮ »Ý μ³ Ů³ Í³ Y NÇŮŮÇY ³ YŃáŃŮ³ Í³ Y áŃŃŮŮ³ Y-
 /³ Y³ YŃáŃŮ³ Í³ Y áŃŃŮŮ³ Y/í Çx³ ÍÇ óáŃŃŮÇáY»ñÇ N³ í»ÉŮ³ Ůμ⁴⁰⁷: Ā.Ø»Bá³ -
 YÇYáí Á⁴⁰⁸ . í YáŃŮ ĸ, áñ áŃ³ ñí »ñ»YáŃŮ ³ éí³ »Ý -ini, -a-ini
 ³ Í³ Í³ Y³ Í»ñí ³ Í³ YŃŮ»ñÁ, áñáYŮ Í³ náŃŮ »Ý Í³ ½U»É Y³ ..
 ¹»ñμ³ ŮY»ñÁ: ²Ů¹ áÇèÇŮ Y³ N³ Ů³ náŃŮ ĸ Í»ÉÇBÇYÇ »ñí»ĥí Ů³ ³ ñŃ³ -
 Y³. náŃŮŮáŃŮYáŃŮ í Í³ Ůí ³ Í ter-aine-le (Ná. ĀÇí) .. ĥa-ine

⁴⁰³ И.Дьяконов, 1963, ĸÇ 73-76, 1979, ĸÇ 75:

⁴⁰⁴ И.Дьяконов, 1963, ĸÇ 75-76:

⁴⁰⁵ I.Diakonoff, 1971, ĸÇ 139-142; 1979, ĸÇ 74-76:

⁴⁰⁶ ÉáŃéÇ»ñ»YÇ N³ Ů³ ñ Ā. Ů³ íáYáí Á YBáŃŮ ĸ N»í ŮŮÉ »ñŮ ¹»ñμ³ Ů³ Í³ Y Ó»ñÁ 1) íÇx³ ÍÇ ¹»ñμ³ Ů -a ³ Í³ YŃáí, 2) . áñí áŃŃŮŮŮ³ Y ¹»ñμ³ Ů (³ Íí Çí) - í ³ Í³ YŃáí, 3) íÇx³ ÍÇ ¹»ñμ³ Ů áñá»è . áñí áŃŃŮŮŮ³ Y ŮŮŮí (á³ èÇí) -u(=Ń) ³ Í³ YŃáí, áñáYŃŃŮ, Áèí Çñ»Y, áŃŃŮ ñí »ñ»YáŃŮ ³ éí³ »Ý -i-áí .. -u-áí Ó»ñÁ. í »è И.Дьяконов, 1979, ĸÇ 74:

⁴⁰⁷ М.Хачикян, 1985, ĸÇ 112:

⁴⁰⁸ И.Мещанинов, 1962, ĸÇ 47-48:

μ³ é»ñÁ¹ Í³ ½ÚÍ³ Í ter- `` ña- μ³ Ú»ñÇÓ: ÚáóÚÝ Í »ñǎ Ý³ `` agun-uni-
 le §³ ǎëí³ Ú μÝ»ñ, ³ ǎëí³ Ú μ³ ÍÝ»ñ; μ³ éÁ¹ Í³ ½ÚÍ³ Í -uni ³ Í³ Ý-
 óáf: ²ÚÈ Ñ»ÖÇÝ³ ÍÝ»ñ terainele-Ç Ú»ç í »ëÝáóÚ »Ý -a(i/g)e
 ¹»ñμ³ Ú³ Í³ Ý Ú³ ëÝÇÍÁ¹ ³ ÚÝ í »ñǎóÍ »éáf ter=ai=nili(=nele) (í »ë
 í »ñÁ): ¶.ì ÇÈÑ»ÉUA⁴⁰⁹ -aure `` -ure Ú³ ëÝÇÍÝ»ñÁ Ñ³ Ú³ ñáóÚ ç
 éáóμÚ»Í³ ³ ÚÇÝ (-aure) `` úμÚ»Í³ ³ ÚÇÝ (-ure) áóÓÍ³ Í áóÁÚ³ Úμ ¹»ñμ³ -
 Ú³ Í³ Ý, Çëí -ayæ-Ý ³ Í³ Í³ ÝÝ»ñ `` . áÚ³ Í³ ÝÝ»ñ Í³ ½ÚáÓ ³ Í³ ÝóÝ»ñ:
 ²ÚèǎÇéáf, »Á» ÷áñÓ»Ýú ³ Ú÷á÷»É Í »ñáb³ ñ³ ¹ñÚ³ É ÝúáóÁÁ, ³ ǎ³
 ëí³ ³ óí áóÚ ç, áñ áóñ³ ñí »ñ»ÝáóÚ Í³ ñáÓ »Ý ÉÇÝ»È Ñ»í `` Ú³ É ¹»ñμ³ Ú³ Í³ ñí
 ³ Í³ ÝóÝ»ñÁ.

-aye (· ní áóÚ ç -a(i)e Í³ Ú -age): ²Úè ¹»ñμ³ Ú³ Í³ Ý ³ Í³ ÝóÇ
 ³ éÍ³ ÚáóÁóáYÁ Ñ³ ëí³ ³ í áóÚ ç Í »ÉÇBÇÝÇ »ñíÉ»Í Ú³ ³ ñÓ³ Ý³. ñáó-
 ÁÚ³ Úμ, Ñ³ Ú³ Ó³ ÚÝ áñÇ çÉ ³ ÚÝ Ñ³ Ú³ ní áóÚ ç Í ñ³ í áñ³ Í³ Ý è»éÇ ¹»ñ-
 μ³ ÚÝ»ñ Í³ ½ÚáÓ Ú³ ëÝÇÍ (Æ. Ú³ ÍáÝáf, ¶.Ø»ÉÇÚÇBí ÇÉÇ): Áëí Æ. Ú³ -
 ÍáÝáf Ç Í³ ½ÚáóÚ ç Ý³ `` ³ Í³ Í³ ÝÝ»ñ: ¶.ì ÇÈÑ»ÉUA [-ayæ]-Ý Ñ³ Ú³ ñáóÚ
 ç ³ Í³ Í³ ÝÝ»ñ `` . áÚ³ Í³ ÝÝ»ñ Í³ ½ÚáÓ ³ Í³ Ýó:

-u: Áëí Æ. Ú³ ÍáÝáf Ç Í³ ½ÚáóÚ ç í Ç×³ ÍÇ (³ Ý³ ÝóáÓ³ Í³ Ý)
 ¹»ñμ³ ÚÝ»ñ:

-i: Áëí Æ. Ú³ ÍáÝáf Ç Í³ ½ÚáóÚ ç ³ Í³ Çí (³ ÝóáÓ³ Í³ Ý) ¹»ñ-
 μ³ ÚÝ»ñ:

-ini/-a-ini/-u-ni: Áëí Æ.Ø»Bá³ ÝÇÝáf Ç Í³ ½ÚáóÚ »Ý ³ Í³ -
 Í³ ÝÝ»ñ ¹»ñμ³ Ú³ Í³ Ý ÇÚ³ ëí áf: Æ. Ú³ ÍáÝáf Á ¹»ñμ³ Ú³ Í³ ñí /³ Í³ -
 Í³ Ý³ Í³ ñí ³ Í³ Ýó ç Ñ³ Ú³ ñáóÚ -u(ni)-Ý:

-ure/-a(j)ure: Áëí Æ. Ú³ ÍáÝáf Ç Í³ ½ÚáóÚ ç Í ñ³ í áñ³ Í³ Ý
 Í³ Ú ÚÇÇÇÝ è»éÇ Ñ³ ñ³ Í³ í ³ ñ ¹»ñμ³ ÚÝ»ñ: ¶.ì ÇÈÑ»ÉUA -aure/-ure-Ý
 Ñ³ Ú³ ñáóÚ ç éáóμÚ»Í³ ³ ÚÇÝ/úμÚ»Í³ ³ ÚÇÝ áóÓÍ³ Í áóÁÚ³ Úμ ¹»ñμ³ Ú³ Í³ Ý
 ³ Í³ ÝóÝ»ñ: ² í ³ Ý¹³ Í³ Ý áóÓóáóÁÚ³ Ý Ý»ñí Ú³ Ú³ óáóÇáÝ»ñÁ Ñ³ Ú³ ñáóÚ
 »Ý μ³ Ú³ Í³ Ý Ó`` ñ Í³ ½ÚáÓ ³ Í³ Ýó(Ý»ñ) (í »ë ëí áñ``):

-ue: Áëí ¶.Ø»ÉÇÚÇBí ÇÉáf ¹»ñμ³ Ú³ Í³ ñí ³ Í³ Ýó, áñÁ ë³ Í³ ÚÝ áÇ
 ÁÝ¹ áóÝáóÚ Æ. Ú³ ÍáÝáf Á:

2. áóñ³ ñí »ñ»ÝÇ ¹»ñμ³ ÚÝ»ñÇÝ Í »ñ³ μ»ñáÓ ǎ³ ñ½³ μ³ ÝáóÚÝ»ñ: Ð³ B-
 í Ç ³ éÝ»éáf »Ó³ Í ÷³ ëí³ ³ Í³ Ý ÝúáóÁÁ `` ³ ñí ³ Ñ³ Úí í ³ Í³ Í³ ñí ÇÚÝ»ñÁ`
 ³ é³ í »É Ú³ Ýñ³ Ú³ ëÝ (³ é³ ÝÓÇÝ-³ é³ ÝÓÇÝ) úÝÝ³ ñí »Ýú áóñ³ ñí »ñ»ÝÇ

⁴⁰⁹ G. Wilhelm, 2004, çÇ 126:

í »háYBU3 É ... 3 ÚE NY3 ñ3 í aň 1»ñµ3 Ú3 Í3 Ý Ó»ñÁ ½áo 3 Ñ»e 3 Ýóí3 óY»-
 Éaí Ñ3 Ú»ñ»YÇ Ñ3 Ú3 á3 í 3 eÉ3 Ý 1»ñµ3 ÚY»ñÇ ... 1»ñµ3 Ú3 Í3 Ý ÇU3 e-
 í aí Ñ3 Ý1»e »ÍaÓ 3 ÚE µ3 Ú3 YáoYÝ»ñÇ Ñ»i⁴¹⁰:

-u, -une [-u(±), -un] - Ñ3 Ú. -áÓ(Ý): AEYaá»e 3 ñ1»Y ÝBí »ó, AE. 3 Ú3 Íá-
 YáíÁ úYÝ»Éaí -u í »ñÇ3 í aňaÓÁU3 Úµ aón3 ñi 3 Í3 Ý ÚÇ B3 ñu µ3 e»ñ, ÇYá-
 á»e` aniqu (Í3 Ú niqu), ašdu, aštiu, ašu, aţu, ĥupadu,
 ĥušu, karu, naru, nuluštu, waĥu, waldu ... 3 ÚEY, 1ñ3 ÝóÇó
 áňáBÝ»ñÇ Ú»ç í »eYáoU ħ Ñ3 Ú3 á3 í 3 eÉ3 Ý µ3 Ú3 ÑÇUú»ñÇó Í3 ½Ú3 Í Í
 1»ñµ3 ÚY»ñ: aňá»e 3 Ú1áÇeÇú Y3 1Çi 3 ñÍaÓU ħ ašu §÷3 E3 Í,
 ÷3 Eëi 3 Í3 Ý, aţu §»Í3 Í, »ÍaÓ (±), ĥušu §(±), karu §»YÁ3 ñÍ-
 í3 Í, Ýí3 ×í3 Í, suduštu §(±), waĥu §(±) [1963, ħÇ 73-76; 1979, ħÇ
 74 Í3 Ý. 102], nuluštu §Í3 é3 í3 ñaÓ, Í3 é3 í3 ñaÓÚÁ eí 3 ÝÓYáoU [ДВ,
 5, 1988, ħÇ 141] µ3 é3 Ó»ñÁ (Á3 ñ. Ú3 YáoÁUáoYÝ»ñÁ Çñ»YÝ »Y), aňáYú,
 Áeí AE. 3 Ú3 ÍaYáíÇ, Í3 ½Ú3 Í3 Ý Y Ñ3 Ú3 á3 í 3 eÉ3 Ý3 µ3 ñ aš-, aţ-
 , ĥuš-, kar-, nulušt-, sudušt-, waĥ- µ3 Ú3 ÑÇUú»ñÇó⁴¹¹. -
 u Ú3 eYÇÍÇ Ñ3 í »ÉaÓÚaí ... Ñ3 Ý1Çe3 YáoU »Y 1»ñµ3 Ú3 Í3 Ý Ó»ñ Í3 Ú µ3 -
 Ú3 YáoYÝ»ñ: Ú3 Y3 ... ÑY3 ñ3 í aň ħ Ñ3 Ú3 ñaÓU, aň -u(ne) í »ñÇ3 í aňaÓ-
 ÁUáoYÝ aóY»oáÓ agunu=ne §3 Úñ3 óí3 Í; ... aniardu=(ne) §U»Ó3 -
 í aň(±)⁴¹², µ3 é»ñÇ Ú»ç á»i ú ħ í »eY»É YáoUÝ -u 1»ñµ3 Ú3 Í3 Ý Ú3 eYÇÍÁ
 -ne-Ç Ñ3 í »ÉaÓÚaí, ÇÉÍ 3 Ú1 µ3 e»ñÁ Ñ3 Ú3 ñ»É 1»ñµ3 ÚY»ñ Í3 Ú µ3 Ú3 Í3 -
 Í3 ÝY»ñ: ÚB»Yú, aň ašu µ3 eÇ 3 eÍ3 ÚáoÁUáoYÁ aón3 ñi 3 Í3 Ý í »úeí »-
 ñaÓU Ú»ñÁí aÓU ħ Ú3 eY3. »i Y»ñÇ ÚÇ Ú3 eÇ ÍaÓUÇó⁴¹³, aeí Ç Ú»Yú 3 ÚY
 µ3 ó ÍÁaÓY»Yú: ØÇ`YáoUÝ Á3 Ú3 Y3 Í, BÝaňñÇí Áá÷áo½3 í3 ÚÇ 3 ñÓ3 Y3 -
 . ñaÓÁU3 Ý Yaň Ñ3 Úi Y3 µ»ñ3 Í ÍñÍYúñÇY3 ÍÇ, 3 ÚAU 3 ñ1»Y Ñ3 eí 3 í í3 Í

⁴¹⁰ AE. 3 Ú3 ÍaYáíÇ »YÁ3 1ñ3 í -i (3 Íi Çí 3 ÝáoÓ3 Í3 Y) 1»ñµ3 Ú3 Í3 Ý Ú3 eYÇÍÇ Ñ3 ñÓÁ
 Ú»Yú 3 Úeí »Ó a»Yú úYÝ»ñíÇ: Ú3 í »ñÇYÇe NY3 ñ3 í aň 3 eÍ3 ÚáoÁU3 Ý Ú3 eYÇ ÉaeáU ħ
 ÑÇUÝí »Éaí ÑÇUÝ3 Í3 YáoU ÉaóeÇ»ñ»YÇ í Ú3 ÉY»ñÇ í ñ3, é3 Í3 ÚY Çñ µñ3 Í úñÇY3 ÍY»ñáU (í »e
 í »ñÁ) aň`Çó» 1»ñµ3 Ú3 í »eY»Éá aáYáaí ÑÇUÝ3 í aňí 3 í a: 2 e3 í »É Í3 eÍ3 Í »ÉÇ ħ 1ñ3 ÝáoU -i
 1»ñµ3 Ú3 Í3 ñi Ú3 eYÇÍÇ 3 é3 ÝÓY3 oáÓÚÁ:

⁴¹¹ Aniqu, naru ĥupadu µ3 e»ñÇ µ3 Ú3 Í3 Ý µYáoUÁÁ Y3 3 ñ13 ñ3 oÇaň»Y Ñ3 Ú3 ñaÓU ħ
 Í3 eÍ3 Í »ÉÇ: Ašdu-Y, aňÁ Y3 Í3 áaÓU ħ ašdu- µ3 ÚÇ Ñ»i (Á3 ñ. Ú3 YáoU ħ SY3 E3 í »e»É) Ú3
 í Y3 oáÓU 3 Y»Éaí Áá÷áo½3 í3 ÚÇ »ñÍ»ñíÚ3 3 ñÓ3 Y3. ñaÓÁUáoYÁ), Ñ3 Ú3 ñaÓU ħ »i 1Çñ
 §Ñ3 Ú3 ñ, Ñ3 YáoY; YB3 Y3 ÍaÓÁU3 Úµ: ÚU3 Y3 í Çá YB3 Y3 ÍaÓÁUáoY ħ »YÁ3 1ñáU Y3 ... aštiu-Ç
 Ñ3 Ú3 ñ [И.Дьяконов, 1963, ħÇ 74-76], ÇÉÍ waldu-Y Ñ3 Ú3 ñaÓU Ññ3 Ú3 Ú3 Í3 Ý »Ó3 Y3 ÍÇ
 (imperative) 3 Y3 ÝáoÓ3 Í3 Ý µ3 Ú [И.Дьяконов, ДВ, 5, 1988, ħÇ 144-145]:

⁴¹² ÚU3 Y Á3 ñ. Ú3 YáoÁU3 Y Ñ3 Ú3 ñ í »e И.Дьяконов, ДВ, 5, 1988, ħÇ 160: 2 í »ÉÇ í3 Ó Y3
 Á3 ñ. Ú3 Y»É ħ §3 YNY3 ½3 Ý1(±), 3 YÍ3 E(±); [1963, ħÇ 87]:

⁴¹³ 2 Úe Ú3 eÇY í »e Н.Арутюнян, 2001(КУКН), ħÇ 257, Í3 Ý. 4:

ĭ, aň ašd- $\mu^3 \text{U}^{\text{A}} \text{a} \text{ö} \text{ñ}^3 \text{n} \ddot{\text{i}}$ »ň»YáoU YB³ Y³ ÍáoU ĭ Š. ³É, N³ eY»É, Uí Y»É,⁴¹⁴
 .. áá Ā» ŠY³ É³ í »e»Éĭ, ÇYáĀ»e »YĀ³ 1náoU ĭň Ā. U^3 ÍáYáíÁ, áoēi Ç
 ašdu μ^3 eÇ N³ Ú³ ñ Yñ³ U^3 e³ Ç³ ñí³ Í ŠN³ Ú³ ñ, N³ YáoYĭ,⁴¹⁵ Ā³ ñ. Ú³ -
 YáoĀUáoYÁ (ánĀ»e »i 1Çñ) ÉÇēi Í³ eí³ Í »ÉÇ ĭ, N»i .. μ^3 ñ U^3 YáoUŸ-
 Ā»e Í³ ñ»ÉÇ ĭ ¹³ e»É Ú»½ N»i ³ uññáO μ^3 é»ñÇ B³ ñuÇY: °Ā»
 U^3 ÷á÷»Yú ³ eí³ ÍÁ, ³ Ā³ eí ³ óíáoU ĭ, aň aöñ³ ñi »ň»YáoU Ā»i ù ĭ
 . áUáoĀUáoY áoY»Y³ -u/-u(ne) 1»ñ μ^3 Ú³ Í³ Y í »ñÇ³ Ú³ eYÇÍÁ, áňÁ NÇU-
 Y³ Í³ YáoU μ^3 Ú³ NÇU»ñÇÓ Í³ ½UáoU ĭ ³ Y³ YóáO³ Í³ Y (í Ç×³ ÍÇ) 1»ñ μ^3 Ú-
 Y»ñ Í³ U μ^3 Ú³ YáoYŸ»ñ (μ^3 Ú³ Í³ Í³ YŸ»ñ): Đ³ ñóÁ uYŸ³ ñí»Yú ³ e³ í »É
 Ú³ Yñ³ Ú³ eY: .. ñ³ N³ Ú³ ñ μ^3 ñ»Yú aöñ³ ñi ³ Í³ Y í »uēi »ñÇ ³ UY
 N³ í í³ ÍY»ñÁ, aöñ í³ Úí³ Í³ »Y Ú»½ N»i ³ uññáO μ^3 e³ Ó»ñÁ.

(113) ^mAr-giš-ti-še ^mMe-nu-a-ĥi-ni-še a-li-e ^{KUR}Aš-
 [šur ^{LÚ}A.S]I? ^{MEŠ}-ši-e ^{KUR}e-ba-ni-ú-ki aš-du
^{LÚ}[ĥu]-ra-di-ni-e-li ú-e-li-du-bi... -

Š^2 ñ. ÇBí ÇY Ø»Yáo³ UÇ áň¹ÇY³ eáoU ĭ ³ eáoñ³ Í³ Y ½áñuÇY
 ÇU »ñí náoU Ç³ ñ¹»óÇ(±), ½áñu N³ í³ u»óÇ ... | [KYKH 173 II₅₇]:

(114) ^{KUR}šu-ri-[-...]-li[-...]-i iš-pu-ú-i-ú-bi ^{KUR}Aš-šur
^{LÚ}ĥu-ra-di-i-e ^{KUR}e-[ba]-ni-ú-ki aš-du -

Š^3 BÉ³ ñňÁ ... išpuuiubi ³ eáoñ³ Í³ Y ½áñuÇY ÇU »ñí náoU
 Ç³ ñ¹»óÇ(±) | [KYKH 173 III₂₅]:

(115) i-nu-ka-ni e-di-ni na-ĥi-di-ni/tar(?)ni a-ṭu
 [KYKH 241 B₅₉, D₅₅]:

(116) i-nu-ka-ni e-di-ni a-zi-bi-e da-ni ha-ra-ri
 a-ṭu [KYKH 241 E₅₇]:

(117) ^mU-ra-di-ni : ka-ru-ú ĥu-tú-ni-pi... Šàöñ³ 1ÇY
 »YĀ³ ñí í³ Í (±) N³ ñó³ uYŸÚ³ Y (±)... | (Ā³ ñ. Ú³ YáoĀUáoYÁ⁴
 Áēi Ā. U^3 ÍáYáíÇ. Ú.Đ³ náoĀUáoYU³ YÁ μ^3 ó ĭ ĀáoYáoU) [УПД
 7₁₄/KYKH 520лиц₁₄]:

(118) ...^mMe]-nu-a-i ga-la-zi šu-i-ni-ni ĥu-šú mu-
 [x... [KYKH 123₄]:

(119) ... ^{U^{ZU}}ĥu-šu DUB-ni i-ni e-si-ni XX kur-ni
^{LÚ}še-lu-i-ni [KYKH 193₄]:

(120) a-lu-še ú-i-e šú-ĥi ba-aṭ-qi-a-ni nu-lu-uš-

⁴¹⁴ í »e M.Salvini, ZU, ĭÇ 87, 91, 93; SMEA XLIV/1, 2002, ĭÇ 131:

⁴¹⁵ í »e И.Дьяконов, 1963, ĭÇ 73, 75:

tú ú-i-ni-ni... - §(»Á») áñ`ÇÓ» Ú»ÍÁ YáñÇÓ aÇ ó³ YÍ³ -
Y³ í»ñ³ Yána. »É³ ÚY, (³ Á³) Í³ é³ í³ náóUÁ èi³ YÓYáOÁ
(Í³ é³ í³ náOÁ) ÁáO ÷áÉÑ³ í áóóÇ(±) 1³ ... | [KYKH 478]:

Ü.Ð³ náóÁUáóYÜ³ YÁ ħušu-Ý Ñ³ Ú³ náóU ħ. áó³ Í³ Ý UZU ŞUÇÈ,
×³ ñá! áñáBÇaaí, ÇYáÁ ÚÇ³ Ý. ³ Ú³ ÚY ÑY³ ñ³ í áñ ħ: ²Ú»Ý ¹»áúáóU Ú»Yü
(118)-Á .. (119)-Á á»Yü úYÝ³ ñÍÇ, ú³ Y½Ç Ñ³ Ú³ í »üèi Á ÁY¹Ñ³ Yáóñ
³ éÚ³ Úµ ³ YÑ³ èi³ Y³ ÉÇ ħ, áóèi Ç ¹ÁÍ³ ñ ħ í áñ`ÇÓ» èi áóU. µ³ Ý ³ è»É
ħušu-Ç ÇÜ³ èi Ç Ú³ éÇÝ: ÁYá í»ñ³ µ»náóU ħ áşdu-ÇÝ (< aş=d=u),
³ Á³, ÇYáá»è ³ ñ¹»Ý YB»óÇYü, áóñ³ ñi »ñ»YáóU ³ ÚY YB³ Y³ ÍáóU ħ Ş. ³ É,
Ñ³ èY»É, Üi Y»É! ³ Y³ YóáO³ Í³ Ý .. Şµ»ñ»É, Ñ³ éóY»É! ³ YóáO³ Í³ Ý
ÇÜ³ èi áí, áóèi Ç í»ñáYBÜ³ É 1ñi³. Ý»ñÁ (113)-(114)-áóU Á»ñ`è á»i ù ħ
Á³ ñ. Ú³ Ý»É Ş² éáóñÁ (Uáon) ½áñuÁ (Í³ Ú³ ½áñuÇÝ »Á» ^{L6}huradiie-Ý
1ñi³ í ħ ħ ħ Í³ Ý Ñáfaí áí) ÇÜ »ñÍÇñ Ñ³ éón»ó/Üi óñ»ó...! (i »è Y³ .. I.3
Í»i 2): Áèi ³ Ú¹U, ³ é³ í»É Ñ³ í³ Y³ Í³ Ý ħ, áñ áşdu-Ý ³ Üèi »O Ñ³ Y¹»è
ħ. ³ ÉÇè áñá»è µ³ Ú, Á» .. ¹»ñµ³ Ú³ Í³ Ý ÇÜ³ èi Á YáóUYá»è ÑY³ ñ³ í áñ ħ
(ÑÜÜi . Ñ³ Ú. Ñ³ éáó ŞÑ³ éYáO, Á³ Ú³ YáO!): ²Ú»Ý ¹»áúáóU (113)-Á ..
(114)-Á Ú»Yü YáóUYá»è á»Yü úYÝ³ ñÍÇ: Nuluştu µ³ éÁ, Ñ³ Ú³ Ó³ ÚY
Æ. ³ Ú³ ÍáYáíÇ Á³ ñ. Ú³ YáóÁU³ Ý (120), áóYÇ Y»ñ. áñí³ Í³ Ý ÇÜ³ èi`
ŞÍ³ é³ í³ náóUÁ èi³ YÓYáO, Í³ é³ í³ náO!, áóèi Ç á»i ù ħ ¹Çi íÇ áñá»è
Y»ñ. áñí³ Í³ Ý ¹»ñµ³ Ú: ÁYá í»ñ³ µ»náóU ħ (117)-ÇÝ, ³ Á³ ħutuni-pi-
ÇÝ Á. ³ Ú³ ÍáYáíÇ ÍáOÜÇó i ñi³ í ŞÑ³ nó³ úYÝÜ³ Ý i ³ í (±)! Á³ ñ. Ú³ -
YáóÁUáóYÁ Ñ³ Úá½Çá áħ, Ñ»i .. ³ µ³ ñ á³ ñ½ áħ Y³ .. karu-Ç ×B. ñÇi
ÇÜ³ èi Á: ²ÜèáÇèaí, ÚÇ³ Í µ³ éÁ, áñÁ Á»ñ`è Í³ ñ»ÉÇ ħ Ñ³ Ú³ ñ»É íÇ×³ ÍÇ
¹»ñµ³ Ú, açu-Ý ħ, áñÇ ÇÜ³ èi Á é³ Í³ ÚY á³ ñ½ áħ (Æ. ³ Ú³ ÍáYáíÇ ÍáOÜÇó
³ é³ Ç³ ñí³ í Á³ ñ. Ú³ YáóÁUáóYÁ »YÁ³ 1ñ³ Í³ Ý ħ): ²ÚY íÍ³ Üi³ í ħ
ÚÇ³ ÚY é³ ñ¹áóñÇ II-Ç. ³ YÓ³ i³ Y³ ³ nó³ Y³. náóÁU³ Ý ³ é³ YÓÇÝ
Ñ³ i³ í³ Ý»ñÇ ³ í³ ñi Á Ñ³ Üi ³ ñ³ náO áá ³ ÚYü³ Ý Ñ³ èi³ Y³ ÉÇ
ÚÇ³ YÜ³ Ý ³ ñi ³ Ñ³ Üi áóÁUáóYÝ»náóU (115)-(116), áñáYü Á. ³ Ú³ ÍáYáíÁ
Ñ³ Ú»Ú³ i áóU ħ YáóUY ³ nó³ Y³. náóÁU³ Ý Ú»Í ³ ÜÉ Ñ³ i³ í³ ÍÇ í»ñçáóU ..
Áá÷áó½³ í³ ÚÇ »ñÍÉ»½i Ú³ ³ nó³ Y³. náóÁUáóYáóU Ñ³ Y¹ÇááO Ñ³ Ú³ YÜ³ Ý
³ ñi ³ Ñ³ Üi áóÁUáóYÝ»ñÇ (121)-(122) Ñ»i` Í³ á i »èY»Éaí 1ñ³ YóáóU
íÍ³ Üi³ í terage/teraie Ş¹ñi³ í! ¹»ñµ³ ÚÇ .. açu-Ç ÚÇÇ.

(121) i-nu-ka]-ni e-di-ni a-zi-bi sal-ma-[at-ĥi-ni
ĥa-ra-ri tle-ra-i-e [KYKH 241 C₅₄]:

(122) i-nu-k]a-ni e-di-ni sal-ma-at-hi-ni ĥa-ra-ri
te-ra-ge Ş³ Üéáóñ»i .. (±) ... É³ Ó³ ÓáóÁUáóY 1ñi»ó! (Á³ ñ. -

AY¹N³ Yáoñ 3 eU³ ðµ, µñí 3 Í 3 ñí 3 N³ ūi áoĀláoYŸ»ñÁ 3 ŪYú³ Y ħ ĩ N³ eí 3 Y³ ĩÇ á»Y, " 1Á³ ñ ħ ŪÇ³ ñÁ»uáñ»Y áY¹»Ē 1ñ³ YóáoŪ aţu-Ç " terag/ie-Ç ŪÇ³ YŪ³ Y ūñ³ Í 3 Y³ Í 3 Y 3 ñÁ»uáí N³ Y¹»Ē . 3 ĒÁ, N³ i Í 3 á»Ē añ (122)-áoŪ µñí 3 Í N³ i í 3 Í Á Øáí 3 Y³ ŪÇ (Áá÷áoñ³ í 3 ŪÇ Í ñí YúnÇY³ Í) 3 ñÓ³ Y³. ñáoĀláoYáoŪ Ø.e³ ĩÇ YÇY³ Í 3 ñ¹áoŪ ħ ikukani edini salmathini harari [x], añí »Ō, ÇYáá»Ē ÇYúY ħ YBáoŪ, 3 ñÓ³ Y³. ñáoĀŪ³ Y í ññçáoŪ terag/ie-Ç N³ Ū³ ñ í »Ō áí³ 416: Ð3 BÍÇ 3 eY»Ēáí í ñáYBŪ³ Ē ÷ 3 eí »ñÁ Ū»Yú 3 e³ ŪÁŪ 1Á³ ñ³ YáoŪ »Yú ŪÇ³ ñÁ»ú á³ i 3 eĒ³ Y í 3 Ē áon³ ñí 3 Í 3 Y í »üēi »ñáoŪ í 3 Ūí 3 Í -u í ññç³ í áñáoĀŪ³ Ūµ µ³ é»ñÇ` áñá»Ē 1»ñµ³ ŪY»ñ Í 3 Ū µ³ Ū³ Í 3 Í 3 YŸ»ñ 1Çí 3 ñí »Ēáo N³ ñóÇY: ¾Ē 3 í ĒÇ Í 3 eí 3 Í »ĒÇ ħ 1ñ³ Yó í Ç×³ ÍÇ 1»ñµ³ Ū ĒÇY»ĒÁ:

Ð3 Ū»Ū³ í áoĀláoYÁ N³ Ū»ñ»YÇ N»í : Ð3 Ū»ñ»YáoŪ áoY»Yú YŪ³ Y³ í Çá -áo 3 Í 3 YóÁ, áñÁ NÇŪY³ Í 3 YáoŪ µ³ Ū»ñÇó Í 3 Ū µ³ Ū³ NÇŪŪ»ñÇó Í 3 ½ŪáoŪ ħ . 1) µ³ Ū³ Í 3 Í 3 YŸ»ñ, ÇYáá»Ē N³ éáo ſN³ eYáo, Á³ Ū³ Yáo, ÇŪ³ Y³ ĒÇ " 3 ŪĒY! , N³ i áo ſN³ i áo, Í i ñÇá, éáoñ, Í i ñáoí " 3 ŪĒY! , Ū³ ŪÁ(Í) áo ſŪ³ Ū-Ááo, Ū³ ŪÁÇá! , Ééáo ſĒéáo! , üéáo, 2) 3 Í 3 Í 3 YŸ»ñ Í 3 áó, Üéáo, ÁÁáo " 3 ŪĒY, 3) . áŪ³ í 3 YŸ»ñ 3 Í áó, 13Í áó, ū³ Ūóáo, 4) Ū³ Í µ³ ŪY»ñ Á³ Ūáo, í 3 Ūáo ſí 3 Ūáoó! , í 3 ñ³ Á³ Ūáo ſáoſ! " 3 ŪĒY: 2 Ūé YáoŪY 3 Í 3 Y-óÁ N³ Y¹»Ē ħ . 3 ĒÇĒ Y³ " ŪÇ B³ ñŪ µ³ ñ¹ 3 Í 3 YóY»ñÇ Í 3 ½ŪáoŪ, ÇYáá»Ē -3 Í áó` 3 Í Y-3 Í áó, -3ñµáo` . ÇY-3ñµáo, -3ñí áó` 3 N-3ñí áó, µ³ YĒ-3ñí áó, -(Í) 3óáo` í »ñ³-Í 3óáo, N³ ñĒY-3óáo " 3 ŪĒY: Aëi ¶. æ³ Náoí Ū³ YÇ³ N³ í 3 Y³ Í 3 Y ħ, añ 3 ŪY Í 3 . áoŪ ħ Ñ.-». Y»ñ. áñí 3 -Í 3 Y Ē»ĒÇ Í 3 i 3 ñŪ³ ĒÇ * -ues 1»ñµ³ Ū³ Í 3 Y Ū³ eYÇÍ Çó⁴¹⁷: ĒYáá»Ē »ñ¹áoŪ ħ µñí 3 Í ūñÇY³ Í Y»ñÇó, N³ Ū»ñ»YáoŪ 3 ŪĒ 3 Í 3 YóÁ NÇŪY³ Í 3 YáoŪ Í 3 ½ŪáoŪ ħ . áñí áó 3 YáoYŸ»ñ " Çñ»ñ (N³ ×³ Ē` -áo/-3óŌ, -Çá/-áoā 1»ñµ³ Ū³ Í 3 Y Ū³ eYÇÍ Y»ñÇY ½áo. 3 N»Ē), ÇYáá»Ē Y³ " 3 Í 3 Í 3 YŸ»ñ, . á-Ū³ Í 3 YŸ»ñ " Ū³ Í µ³ ŪY»ñ: Ūí 3 i Ç áoY»Y³ Ēáí, añ -u 3 Í 3 YóÇ ūñ³ Í 3 -Y³ Í 3 Y ÇŪ³ eí Á áon³ ñí »ñ»YáoŪ á³ ñ½ áĭ, Ū»Yú 3 e³ ŪÁ 1Á³ ñ³ YáoŪ »Yú N³ Ū. -áo " í »ñáYBŪ³ Ē áon³ ñí . -u- 3 Í 3 YóY»ñÇ ŪÇÇ" ŪÇ³ ñÁ»ú Í 3 á i »ĒY»Ē:

⁴¹⁶ M.Salvini, SMEA, 44/1, 2002, ç 10 (face I, obvers, 61):

⁴¹⁷ í »Ē ¶.æ³ Náoí Ū³ Y, 1987, ç 241:

ÆYá í »ñ³ μ»ñáóU ζ áóñ³ ñí . -u(ne)-ÇÝ, áñÇó áóÝ»Ýù` agunu=ne
 §³ Ùñ³ óí³ Í, ³ Úáóñ!, an=i=ardu=(ne) §Ù»Ó³ Íáñ(±) | `` τ=up-
 =ardu=ne §³ Ýí³ ñ. (±), ³ Ýñ»Ý(±), ³ ÝÇBÉ³ Ý(±) `` ³ ÕEÝ! μ³ é»ñÁ,
 ³ á³ ³ Ýí³ éí³ Í ³ ÚÝ á»í ù ζ Ñ³ Ú»Ú³ í »É Ñ³ Ú»ñ»ÝÇ --áo(Ý) ³ Í ³ Ý-
 óÇ Ñ»í , áñÁ ³ é³ ÇÝÝ Ñ»ñÁÇÝ μ³ Ú³ ñÚ³ í Ý»ñÇó Í³ ½ÚáóU ζ ³ Í³ ÝÝ»ñ
 (³×»óáóÝ §³×»óáó!, Í³ñí³ í áóÝ, ÉáéáóÝ, ÇU³éí áóÝ, Ú³ñ¹³-
 ñáóÝ, ½³ñ¹(³ñ) áóÝ `` ³ ÕEÝ), ÇÝáá»é Ý³ ``. áU³ Í³ ÝÝ»ñ `` Ú³ Íμ³ ÚÝ»ñ
 (ÁéááóÝ, éáÓáóÝ, óáÓáóÝ, ³é³óúí áó(Ý) `` ³ ÕEÝ) (í »é Ý³ `` I.3
 Í»í 2):

-v-/g-e [-v-j (Í³ Ù -v-ê (±))]: ÆYáá»é ³ ñ¹»Ý Ýbí»ó, ¶.Ø»ÉÇùÇBí ÇÉÇÝ
 áóñ³ ñí »ñ»ÝÇ ¹»ñμ³ Ú³ Í»ñí Ú³ éÝÇÍÝ»ñ ζ Ñ³ Ú³ ñáóU -a(i/g)e-Ý
 (Íñ³ í áñ³ Í³ Ý é»éÇ) `` -ue-Ý ÙÇ»ÝáóÚÝ Á³ Ú³ Ý³ Í³ á áí »éÝ»éáí ³ Ùé
 »ñí áó Ó»ñÇ ÙÇÇ``: Æ. Ú³ ÍáÝáí Á Í³ éí³ ÍÇ í ³ í ζ ³ éÝáóU -ue ¹»ñμ³ -
 Ú³ Í³ Ý Ú³ éÝÇÍÇ . áUáóÁUáóÝÁ, Çéí -a(i/g)e-Ý Ñ³ Ú»Ú³ í áóU ζ ÉáóéÇ»-
 ñ»ÝÇ Ñ»í ` ÝB»éáí, áñ ³ Ùé É»½áóÝ»ñáóU ³ éí³ »Ý Ýá³ í ³ ÍÇ (»ñáóÝ¹Çáó-
 Ú³ óí³ Í) ¹»ñμ³ ÚÝ»ñ Í³ ½ÚáÓ -ae, -a(i) Ú³ éÝÇÍÝ»ñÁ Ñ³ í»É»éáí,
 áñ -ae-áí Í³ ½Úí áóU »Ý Ý³ `` μ³ ½Ú³ ÁÇí ³ Í³ ÝÝ»ñ⁴¹⁸: Ø. É³ áÇÍÚ³ ÝÁ
 -a(y)□-Ý ÝBáóU ζ áñá»é áóñ³ ñí »ñ»ÝÇ áñ³ Í³ ÝÝ ³ Í³ ÝÝ»ñ
 Í³ ½ÚáÓ ³ ñ¹UáóÝ³ í»í ³ Í³ Ýó` μ»ñ»éáí. tuw/v-ay□ §Ù³ úáóñ!, tar-
 ay□ §Ù»Í!, d/τurb-ay□ §³ áéí ³ Úμ! `` ³ ÕEÝ ùñÇÝ³ ÍÝ»ñÁ⁴¹⁹, Çéí
 ¶.í ÇÑ»ÉUÁ ³ ÚÝ ¹ éáóU ζ ³ Í³ ÝÝ»ñ ``. áU³ Í³ ÝÝ»ñ Í³ ½ÚáÓ ³ Í³ Ýó-
 Ý»ñÇ B³ ñúÇÝ` í ³ éáí Ñ»í `` Ú³ É ùñÇÝ³ ÍÝ»ñÁ. durba-i-e §³ áéí ³ Úμ!,
 §irab=ae §áçñí³ Í!, tu-a-i-e/tu-a-y[x] §Ù³ úáóñ, ³ ÝÉ³ éÝ!,
 tar=ay□ §Ù»Í, ÑáóÁí áó, Ñ½áñ!, al=ay□ §í×Çé! (al- §³ é»É! μ³-
 ÚÇó)⁴²⁰: ì »ñáB³ ñ³ ¹ñÚ³ ÉÇó éí ³ óí áóU ζ, áñ áóñ³ ñí »ñ»ÝáóU áóÝ»Ýù -
 a(i/g)e `` -ae ¹»ñμ³ Ú³ Í»ñí /³ Í³ ÝÝ³ Í»ñí Ú³ éÝÇÍÝ»ñÁ, áñáÝó
 ÑÇU»ñÁ Ñ³×³ É ááóÝ»Ý μ³ Ú³ Í³ Ý ÇU³ éí` Í³ Ú Íáñóñ»É »Ý ³ ÚÝ: ÁÝ¹
 áñáóU, -a(i/g)e `` -ae Ú³ éÝÇÍÝ»ñÇ í ³ ñμ»ñ³ ÍÚ³ Ý Ñ³ ñóÁ Ñéí ³ Í
 áç: Ðéí ³ ÍáóÁUáóÝ áí³ Ý³ `` áóñ³ ñí »ñ»ÝÇ -ue Ú³ éÝÇÍÇ ¹»ñμ³ Ú³ Í³ Ý
 ³ ñÁ»ù áóÝ»Ý³ Éáó Ñ³ ñóáóU: ÚBí ³ Í Ñ³ ñó»ñÁ á³ ñ½³ μ³ Ý»Éáó Ñ³ Ú³ ñ`
 ³ Ý¹ñ³ ¹³ éÝ³ Ýù Ú»½ Ñ»í ³ ùñúáÓ Ó»ñÇ áóñ³ ñí ³ Í³ Ý í »ùéí »ñáóU
 ³ é³ í»É í éí ³ Ñ»ÉÇ í³ ÚáóÁUáóÝ»ñÇÝ: Ú³ É ùÝÝ³ ñí »Ýù -a(i/g)e ``

⁴¹⁸ И.Дьяконов, 1963, ζÇ 73-76; 1979, ζÇ 75:

⁴¹⁹ М.Хачикян, 1985, ζÇ 69:

⁴²⁰ G. Wilhelm, 2004, ζÇ 125:

-ae Ó'»ñÇ ĩ ³ñ³ÝÇ³ĭ Ú³Ý Ñ³nóÁ: êñ³Ýóáf ĩ³½Úĭ³Í ³é³Í»É ĩēĭ ³Ñ»ÉÇ μ³é»ñÇó áóÝ»Ýü Ñ»ĭ ³Ó³ÉÝ»ñÁ. 1) ÚÇ³ÓÝ -ae-áf` ʈi=ae ŞÜ»Í|, şirab=ae ŞÍ³ñ³Í| (»ñĭáóēÝ ÇÉ ³Í³Í³ÝÝ»ñ»Ý), Ā»ñ`ē Ý³` `añae Ş(+)|, 2) ÚÇ³ÓÝ -aie-áf` durb=aie Ş³ăēĭ ³Úμ ĩ³Ú ³ăēĭ ³Úμ³Í|, ard=aie ŞAYÍ³/ÁYÍ³ÚáoÚ(+), ĩ áóñ(+)|, Ā»ñ`ē Ý³` šu=aie Ş(+)|, 3) ÚÇ³ÓÝ -age-áf` ĥuš=age Ş(+)|, did=age Şμ³-ÁÇÝ(+)|, ÑÝ³ñ³Íáñ ĩ Ý³` zum=age Ş(+)|, ĥutun=age Ş(+)|, 4) -aie/-age Ñ»ñÁ³. ³ÚáoÁÚóÚμ` tu=aie/age ŞÜ³úáoñ, ă³ñ½|, ʈir=aie/age ŞÜ»Í, NáóÁÍáo, Ñ½áñ|, ter=aie/age Şĭñĭ³Í|, 5) μ³é»ñ, áñáÝóáoÚ ³éÍ³ ĩ -aie/-age/-ae Ñ»ñÁ³. ³ÚáoÁÚáoÝ` ʈir=aie/age/ae (Ý³` ʈira): °Á» Ýĭ³ĭ Ç áóÝ»Ý³Ýü áóñ³ñĭ ³Í³Ý ĩ »üēĭ »ñáoÚ ³éÍ³ -i/-g- Ñ»ñÁ³. ³ÚáoÁÚáoÝÁ, ³ă³ ÝBĭ³Í úñÇ-Ý³ÍÝ»ñáoÚ μ»ñĭ³Í μ³é»ñÁ μ³Á³ÝíáoÚ »Ý »ñĭáo ÈÚμÇ` μ³é»ñ, áñáÝü áóÝ»Ý -ae` μ³é»ñ, áñáÝü áóÝ»Ý -aie/age Í»ñÇ³ÍáñáoÁÚáoÝÝ»ñÁ: Ö³ēĭ áñ»Ý ÚÇ³Í μ³éÁ, áñÁ ĩĭ³Úĭ³Í ĩ Í»ñáÝBÚóÉ »ñĭáo ÈÚμ»ñáoÚ ÇÉ, 1³ ʈira-Ý ĩ: ê³Í³ÓÝ ³ÓÝ ÚÇ³ÝÚ³Ý Ñ³Ú³ĭ »üēĭ »ñáoÚ Ñ³Ý¹»é ĩ . ³Éĉē ÚÇ³ÓÝ ʈir=aie/age Ñ»ñÁ³. ³ÚáoÁÚóÚμ, Çēĭ ʈir-a-e Ó'áf ³éÍ³ ĩ μáfáñáf ÇÝ ³Ūē Ñ³Ú³ĭ »üēĭ áóÚ (ĭĭ³Úĭ³Í ĩ ÚÇ³ÓÝ [na-ĥu]-ni ni-ri-be ʈir-a-a-e a-da-ni ŞAYÍ³Ú»óÇ B³ĭ Ý³ÉÇñ(þ) ÝáñÇó| [KYKH 30yp.11.] ³ñĭ ³Ñ³Úĭ áóÁÚáoÝáoÚ ŞB³ĭ| ÝB³Ý³Íáo-ÁÚ³Úμ), Ñ»ĭ ³³μ³ñ ÑÝ³ñ³Íáñ áĳ ³Ūē μ³éáoÚ ĩēĭ ³Ñáñ»Ýĭ »ēÝ»É -a/-aie/-age Ñ»ñÁ³. ³ÚáoÁÚáoÝ: ØÚáoē ÍáoÚÇó¹ ʈi=ae ŞÜ»Í|, şirab=ae ŞÍ³ñ³Í| μ³é»ñÁ ÝáoÚÝă»ē ĩĭ³Úĭ³Í »ÝÚ»ĭ³ĭ³Ý³Ý. ³Ú, áóēĭ Ç ³é³ÚÁÚ ³ÝÑÝ³ñ ĩ ĩēĭ ³Ñ³μ³ñ Èăē»É Ý³` -aie` -ae ĩ ³ñμ»ñ³ÍÝ»ñÇ Ú³éÇÝ: ³ñ³Ýó ³éÍ³ ÚáoÁÚáoÝÁ ĩ³ñáo ĩ ă³ÚÚ³Ý³Íáñ-Í³Í ÉÇÝ»É ÇÝăă»ē ½áoĭ . ñÇ ³é³ÝÓÝ³Ñ³ĭ ÍáoÁÚ³Úμ, ³ÓÝă»ē ÇÉ »ñĭáo ĩ ³ñμ»ñ ³Í³ÝóÝ»ñÇ ³éÍ³ ÚáoÁÚ³Úμ: ÆYá Í»ñ³μ»ñáoÚ ĩ ¶.Ø»ÉÇÚÇBĭ ÇÉáo ÍáoÚÇó ÝBĭáŌ -ue 1»ñμ³Ú³ĭ»ñĭ Ú³éÝÇÍÇÝ, ³ă³ μ³ó³éÍ³Í áĳ, áñ êñ³ ÚÇ ĩ ³ñμ»ñ³ÍÝ ÇÉ -u-ge-Ý ĩ, áñÁ ÑÝ³ñ³Íáñ ĩ ³é³ÝÓÝ³óÝ»É ubardu=ge (ÑÚŪĭ. ubardu- μ³ÚÇ Ñ»ĭ) μ³Ú³Ó'áoÚ ĩĭ³Úĭ³Í Í»ñÇ»ñē Ñ³Úĭ Ý³μ»ñĭ³Í ¶Ūáf»É»ÚÇ ³ñÓ³Ý³. ñáoÁÚáoÝáoÚ⁴²¹: Ð³-Ú³ÝÚ³Ý ³Ūē ³ñÓ³Ý³. ñáoÁÚáoÝÝ»ñáoÚ ÚÇ`ÝáoÚÝ Ñ³ĭ Í³ÍáoÚ ubardu=ge-Ç ÷áÉ³ñ»Ý ³éÍ³ ĩ ubardu=iale Ó'Á: °Á» »ÝÁ³1ñ»Ýü, áñ

⁴²¹ ĩ »é SMEA 44/1, 2001, çÇ 112-143 (Van rectos):

³ UY Ý»ní³ U³ oYáoU ħ¹»ñ³ U³ Í³ Ý UÇ Ó´, ³ ã³ eī³ ³ óíáoU ħ, áñ áóñ³ ñ-
 í »ñ»YáoU -a(i)e/-age-Ç ÍáoUÇY áoY»Yü Ý³´´ -ue/-uge¹ »ñ³ U³ -
 Í»ñí U³ eYÇÍÁ, áñí »ð, ÇYáã»è »ñ´áoU ħ ubardu=ç- (µ³ U)´´ ubar-
 du=ge/ubardu=iale µ³ é³ Ó´´»ñÇ Ñ³ Ú»U³ í áoUÇó, máoY¹ »ñ³ U³ -
 Í³ Ý U³ eYÇÍÁ (Í³ Ú µ³ U³ Í³ Ý í »ñÇ³ í áñáoÁáoYÁ, »Á» í »ñÇÇY »ñíáoéÁ
 YáoUÝá»è µ³ U»ñ »Y) -ge-Y ħ (Ø.É³ áÇÍÚ³ YÁ ubardu=iale-Á µ³ Ó¹³ -
 í áoU ħ ubardu=ia=le Ó´´áí´´ ubardu=ia--Ç Ú»Ç í »èY»fái¹ ÇÚ³ í áñ
 µ³ U³ Ó´´ Ná·Ý³ ÍÇ ÁíÇ =le úµ»Íí³ UÇY óáoÇááí. ³ Uè U³ eÇY í »è
 III.2.4): ÆEī urp=u=e-Ç Ñ³ Ú³ ñ ÑUÙí. urp=u- (ÝáoáÓ³ Í³ Ý µ³ U)´´
 urp=u=aşe Ó´´»ñÁ: °Á» tar(a)=a(i)e/-age-Ç ÍáoUÇY Ý³´´ ÝÍ³ í Ç
 áoY»Y³ Yü tara µ³ é³ Ó´´Ç· áUáoÁáoYÁ (í »è í »ñÁ), áñí »ð µ³ é³ í »ñÇÇ
 a-Y³ ÝÍ³ eÍ³ Í³ á³ í³ YáoU ħ ÑÇÚUÇY, ³ ã³ eī³ ³ YáoU »Yü -ie/-ge
¹ »ñ³ U³ Í»ñí /³ Í³ Í³ Ý³ í»ñí U³ eYÇÍÁ, áñÁ Ý³ Éáñ¹ áÓ (Á»ñ´è ÑÇÚ-
 Ý³ Í³ ½U) Ó³ UY³ í áñÇY Ñ³ í »fí »fái¹ Í³ ½áoU ħ -a=(i/g)e´´ -u=(-/g)e
¹ »ñ³ U³ Í³ Ý í »ñÇ³ í áñáoÁáoY»ñÁ:

Ð³ Ú»U³ í áoÁáoYÁ Ñ³ U»ñ»YÇ Ñ³ í : ÆYáã»è »ñ´áoU ħ í³ Ó ÑñÇ³ YÇ
 áóñ³ ñí. ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÁáoY»ñáoU -ge-Ç -(i)e Ó´´Çó, ³ Uèí »ð g-Y
 á»í ù ħ ÁYÁ»ñó»É [j] (Ñ³ U. Ç), Çèí i-Y´ [y] (y > j)⁴²²: Ð³ U»ñ»YáoU
 YÜ³ Ý¹ »ñ³ U³ Í»ñí (Í³ Ú ³ Í³ Í³ Ý³ í»ñí) ³ Í³ Ýó ááoY»Yü, µ³ Uó
 ÷ áÉ³ ñ»YÁ ³ eÍ³ »Y¹ »ñ³ U³ UY»ñ´´ µ³ U³ YáoY»ñ´³ ½UáÓ -Ç-á´´ -áó-á
³ Í³ ÝóY»ñÁ⁴²³, ÇYáã»è Ý³´´ -³(Y) -á, -(Y) á µ³ U³ Í³ ÝóY»ñÁ (×³Y³-
 á-»É, Ú»Ó³-Yá-»É, ÷³E-á-»É´´ ³ UÉY⁴²⁴), áñÁYü Áèí ¶.æ³-
 NáóÍÚ³ YÇ eī ½µY³ á»è »Ó»É »Y¹ »ñ³ U³ Í³ Ý ³ Í³ ÝóY»ñ´´ -Ç-á-Ç áó-
 áó-á-Ç Ñ³ í Y»ñí³ U³ oYáoU »Y ÑY³· áoUÝ * -çí (*-áÇ) Ó´´A⁴²⁵:
 áóñ³ ñí »ñ»YáoU á ÑYáoYÇ ³ eÍ³ UáoÁáoYÁ í³ Uáo áñ´´Çó» eī áoU-
 únÇY³ í áí³: é³ Í³ UY í »ñÇÇYÇè· áUáoÁáoYÁ UÇ³ Ý. ³ U³ UY ÑY³ ñ³ í áñ ħ:
 Í³ eÍ³ Í³ áÇ Ñ³ ñáoáoU Ý³´´ ç-Ç è»á³· Çñ g-áí Y»ñí³ U³ óí³ Í³ eÇY»fáo
 ÑY³ ñ³ í áñáoÁáoYÁ: ØÇ³ Í³ ÉaaY¹ áí Á, áóñ³ ñí. -v-ge-Ç´´ Ñ³ U. *-v-
 á(Ç)-Ç YáoUÝ³ óU³ Ý U»Ç, Ñ³ U. ³ Í³ ÝóÇ Í³. Ú³ Ý Ñ³ ñóY ħ: Ø³ eY³ -

⁴²² ØUáoé ÍáoÇó´´ »Á» ÝÍ³ í Ç áoY»Y³ Yü, áñ· ÇñÁ éáí áñ³ µ³ ñ³ é³ í »fí á³ Ná³ Yáo³ Í³ Ý ħ,
 ú³ Ý µ³ Ý³ í áñ ÉáéúÁ, ³ ã³ áÇ µ³ ó³ eí áoU, áñ YBí³ Í³ ÑYáoY³ ÷ áÉáoÁáoYÁ í »ØÇ ħ ñ áoY»ó»É
³ í »fí Ç í³ Ó:

⁴²³ »Uè ³ Í³ ÝóY»ñÇ YB³ Ý³ ÍáoÁU³ Ý´´· áñÍ³ Í³ áoÁU³ Ý U³ eÇY í »è **2.2.µñ³ Ñ³ UÓ³ Ý**, 1976,
 ÇÇ 161:

⁴²⁴ ÐUÙí· Ý³´´ -³Ý³Ú³-á ş³Ý³ UaÁ¹, ÑÇ³ eU³-Yá, Ú³-Yá (< *U³-á)´´ ³ UÉY:

⁴²⁵ Г.Джаукян, 1982, ÇÇ 180:

· »i Ý»ñÇ Bñç³ ÝáoÙ ³Ùè Ñ³ nõáoÙ Ûç³ í³ ñíáoÙáoÝ áí³, í»ñçÝÇÈ
 Í³. Û³ Ý Ñ³ Û³ ñ »Ó»É »Ý í³ ñ»ñ³ ³é³ ç³ ñíÝ»ñ⁴²⁶, µ³ Ûó áá -y(i/e)-Çó,
 ÇÝáÁ áñ áóÝ»Ýù áóñ³ ñí »ñ»ÝáoÙ («Á», ÇÑ³ ñí», áóñ³ ñí ³Í³ Ý
 è»á³. ñ»ñáoÙ ³éí³ -(i)/g- Ñ»ñÁ³. ³ÙáoÙÁ ³ñí ³óá»áoÙ ç ³Ùè
 È»½íáoÙ Çñ³ Í³ ÝáoÙ í »ÓÇ áóÝ»óáo ÑÝáoÝ³ ÷ áÉáoÙ³ Ý. áñí ÁÝÁ³ óÁ,
 ³Ùè áá Á» Ñ»í ³ Ýù ç. ñÇ ³é³ ÝÓÝ³ Ñ³ í íáoÙ³ Ý): y-Ý Ñ³ Û»ñ»ÝáoÙ
 í ³Éè ç Ç (Óáo µ³ éáoÙ Ó), µ³ Ûó áá Şáí, Á» Ñ³ Û»ñ»ÝáoÙ áóÝ»Ýù Ñ³ x³ -
 È³ ÍÇ Ñ³ ÝíÇ ááo Ç/á Ñ»ñÁ³. ³ÙáoÙ³ Ý ¹»áù»ñ, ÇÝáá»è í »Ýá/i »Ýç,
 Ûñ³Ýç/Ûñ³Ýá, í³Ýá/í³Ýç ³ÙèÝ: í³ éí³ ÍÇ í »ÓÇù ç í³ Éè
 Ý³ ³ÙÝ ÷ ³èí Á, áñ áóñ³ ñí »ñ»ÝáoÙ µ³ ó³ Í³ ÛáoÙ ç -i-ge
 í³ ñ»ñ³ ÍÁ, ÛÇÝá¹»è Ñ³ Û»ñ»ÝáoÙ · ñ³ í áéáoÙ ç -Ç-á í³ ñ»ñ³ ÍÁ,
 »Á», ÇÑ³ ñí», ³Ù¹áçèç Ûç ùñçÝ³ í áç í»ñÁ ÑÇßí ÍÇ ¶Ùáí»É»Ûç
 ³ñÓ³ Ý³. ñáoÙáoÝáoÙ í³ Ûí³ í ú-e-şí-i-ge µ³ Û³ Ó´Á (ÑÙÙí. ú-e-
 şí-ia-ú-le):

-ure, -aure⁴²⁷ [-oɫ, -awɫ] - Ñ³ Û. --áó, -³óó (-úó): ¶.Ø»Éç-
 ùçßí ÇÉÇÝ, ÑÓáoÙ í³ í³ ñ»éáí Û.ùñç¹ñÇÈÇÝ ².¶Ùáí ó»ÇÝ, áóñ³ ñ-
 í »ñ»ÝáoÙ -(a)ure-áí í³ ½Ùí³ í µ³ é»ñÁ Ñ³ Û³ ñáoÙ ç »½. Áíç 3-ñ¹
 ¹»Ùç ³ÝóóÉ Á³ Û³ Ý³ ÍÇ ÛççÝ í³ Û í ñ³ í áñ³ í³ Ý è»èç µ³ Û³ Ó´»ñ
 ¹Çí³ ñí»éáí -ure-áí í³ ñ»ñ³ ÍÝ»ñÁ áñá»è ³Ý³ ÝóáoÓ³ í³ Ý
 (ai=ure, ušt=ure, man=ure ³ÙèÝ), Çéí -aure-áí Ý»ñÁ
 ³ÝóáoÓ³ í³ Ý (aga=ure, şida=ure)⁴²⁸ µ³ Û»ñçó í³ ½Ùí³ í Ó´»ñ:

⁴²⁶ ²Ùè Û³ èçÝ í »è Г.Джаукян, 1982, çç 180-181:

⁴²⁷ Ø»èÝ³. Çí ³Í³ Ý. ñ³ Í³ ÝáoÙáoÝáoÙ áÙ³ Ýù ³ÙÝ ÁÝ»ñóáoÙ »Ý -ajure: ÛÙ³ Ý ÁÝ-
 Á»ñóÙ³ Ý Ñ³ Û³ ñ ÇÙÙ ç í³ é³ ÛáoÙ ³ñÓ³ Ý³. ñáoÙáoÝ»ñçó ÛíáoÙ (КУКН 19/ УКН 17)
 í³ Ûí³ í³ şid=a=gure µ³ é³ Ó´Á (¹»ñ³ ÛÁ): ³Ùó ³é³ í»è Ñ³ Ý³ Ý³ Í³ Ý ç, áñ ³Ùèí »ó. áñí
 áóÝ»Ýù í ñçá³ ÍÇ í³ Û èÉè ÁÝ»ñóÙ³ Ý Ñ»í: ñ³ Û. í ÇÝ ç ÉáéáoÙ ³ÙÝ ÷ ³èí Á, áñ
 áóñ³ ñí ³Í³ Ý í »èí »ñáoÙ ³Ùéáóñ şid=a=gure Ó´Á áç Ñ³ Ý¹çááoÙ: ¶í ÁÝ¹Ñ³ Ýñ³ á»è ³Ùè
 ³Í³ Ýóç -a-gure í³ Û ÝáoÙÝçèí -a-iure í³ ñ»ñ³ ÍÝ»ñÁ áóñ³ ñí ³Í³ Ý í »èí »ñáoÙ áÝ
 Ñ³ Ý¹çááoÙ (ÛÇÝá¹»è áóñ³ ñí »ñ»ÝáoÙ ³éí³ ç Ñ»Ýó -i/g- ³áá Á» -ø-/g- Ñ»ñÁ³. ³ÙáoÙáoÝ):
 ³óç ³Ùí, -g-áí í³ ñ»ñ³ ÍÝ»ñÁ áóñ³ ñí ³Í³ Ý í »èí »ñáoÙ Ñ³ Ý¹çááoÙ »Ý Ûç³ Ûý è³ ñ¹áóñç
 ³ç Ááo³ í ³í»Éç áóß Bñç³ Ýç ³ñÓ³ Ý³. ñáoÙáoÝ»ñçó, Çéí í»ñÁÝÙ³ é³ ñÓ³ Ý³. ñáoÙáoÝÁ
 Áí³. ñíáoÙ ç ½. ³Éçáñ»Ý³ í»Éç í³ Ó Bñç³ Ýáí ³á³ í³ ÝáoÙ ç ÁéááóçÝç ³ñóç ÛçÝ (³Ùè Û³ èçÝ
 í »è Ý³ ².è.²Ùí³ Ý, 2003, çç 16): òñíáo í áÓçó µ³ Óí³ ó³ í³ Ûè á³ Í³ é³ í áñ ³ñÓ³ Ý³.
 ñáoÙáoÝÁ á³ ñáoÝ³ ÍáoÙ ç Ý³ ³Ùè, Ûç³ Ûý Çñ»Ý Ñ³ í áóí, B»ÓáoÙ»ñ ³è (³Ùè Û³ èçÝ í »è Ý³ ².
 Г.Меликишвили, 1960 (УКН), ³ñÓ. 17, í³ Ý. 1) í³ ñçÙ áóÝç xß ñí Û³ Ý: ³Ùè Û³ èçÝ í »è Ý³ ².
 í³ Ý áç, áñ Û.Ð³ ñáoÙáoÝÙ³ ÝÝ ³é³ ç³ ñíáoÙ ç ¹³ ñÓÙ³ é Ûç³ Ûý ³Ùè ³ñÓ³ Ý³. ñáoÙáoÝáoÙ ÁÝ-
 Á»ñóíáo sui Şááí µ³ éÁ í³ ñ¹³ é ui, ÇÝáá»è áñ áóÝ»Ýù ³Ùéáóñ (Н.Арутюнян, 2001(КУКН),
 ³ñÓ. 19, í³ Ý. 7):

⁴²⁸ Г.Меликишвили, 1960, çç 71-72; 1964, çç 52-53:

003 Y »n3 i3 oaoAU3 Y 2 . 3 eCe Y3 . A. 13 UIn»eC0»Y aY1»fa1, an
 1n3 Yu UCBr 1ni aoU »Y ui Saa1 m3 o3 e3 i3 Y U3 eYCiC N»i . 3 ni 3 -
 N3 Ur aoU »Y m3 o3 e3 i3 Y CU3 ei 429: 1. Ø. eCuCBr CeCY, N3 U3 O3 UY1 »fa1
 A. 13 UIn»eC0»C 3 Ue aY1 U3 Y N»i , UC YaouY A3 U3 Y3 i U3 i Y3 oaoU 2
 3 Yaou aon3 ni »n»Yaou 3 e13 -ure i »nc3 i anaAU3 Um m3 Uo ui Saa1
 U3 eYCiC0 3 Yi3 E . an13 i raO anaB m3 e»n, anaYo un3 i3 Y3 i3 Y
 i3 n. A, e3 i3 UY, 1A3 n3 Yaou 2 anaB»E 430: E. U3 i aYa1 A, Cn UC B3 nu
 3 BE3 i aoAUaoY»naou 3 Y1 n3 13 eY3 fa1 3 Ue N3 noCY, N3 Y. aoU 2 UY
 »n3 i3 oaoAU3 Y, an i »ncCY»ne aon3 ni »n»Yaou 1 »nm3 U3 i3 Y U3 e-
 YCiY»n »Y . N3 i »Ei »fa1 m3 U3 nU3 i Y »ncY» Yn3 YoC0 i3 1/2 aoU »Y
 i n3 i an3 i3 Y i3 U UCcCY e»eC N3 n3 i3 i 3 n 1 »nm3 UY»n, CYa»e`
 man=ure S»O3 i |, ag=a=ure S3 YoI3 oI3 i |, sid=a(g)=ure S i3 -
 eaooi 3 i | . 3 UeY 431: U3 YaouY a»e Ybaou 2, an 1n3 Yu NCUY3 i3 Yaou N3 Y-
 1C aaoU »Y ui Saa1 m3 o3 e3 i3 Y U3 eYCiC N»i : Ø. E3 aCiU3 YA i ni Yaou
 2 en3 Yo 1 »nm3 U3 i3 Y U3 eYCiY»n eCY»Eao E. U3 i aYa1 C i »e3 i »i A,
 Ce1 ui Saa1 U3 eYCiC N»i a3 ni 3 1Cn N3 Y1 »e . 3 Eao N3 noA N3 U3 naou
 2 3 YaanaB 432: 1. i CeN»EUA 433 -aure . -ure 3 i3 YoY»nA N3 U3 naou 2
 eaoU»I i 3 UCY (-aure) . umU»I i 3 UCY (-ure) aoOI 3 i aoAU3 Um
 1 »nm3 U3 i3 Y U3 eYCiY»n, anaYu N3 U3 a3 i 3 eE3 Y3 m3 n oaoU »Y
 i 3 eCe i3 i 3 ni 3 i . an1 aOaoAU3 Y eaoU»I i CY, CYa»e` man=ure
 S»O3 i (3 nu3, i3 e3 i3 nCa), uSt=ure S3 nB3 i3 i (3 nu3) i i3 U i3 -
 i 3 ni 3 i CYa-an . an1 aOaoAU3 Y umU»I i CY, CYa»e` ag=aure S3 YoI3 o-
 i3 i (cn3 You) i, sid=aure S i3 eaooi 3 i (BcYaouAUaoY) i 434:

Ø3 U»U3 i aoAUaoYA N3 U»n»Yc N»i : 2 Yi3 e13 i aon3 ni »n»Yc eaoUY
 1 »nm3 U3 i3 Y 3 i3 YoY»nA -o1, -aw1 3 ni 3 e3 YaouAU3 Um Cn»Yo
 xB. nCi 1/2o. 3 N»eY»nY »Y . i Yaou N3 U»n»Yaou C 1 »Ue Y»ni3 A3 U3 -
 Y3 iC (»YA3 i3 U3 i3 Y) 1 »nm3 UA i3 1/2aO -aO, -3oO (>-uO), C-3
 3 i3 YoY»nC, aY3 U3 i an U3 eY3 . Ci 3 i3 Y . n3 i3 YaouAUaoYaou i »na-
 YBU3 E aon3 ni 3 i3 Y 3 i3 YoY»nC N3 U3 n 3 e3 i »E i 3 n3 i3 i 2 2 Yn3 Yo

429 Т.ГамкRELИДзе, ВДИ №4, 1956, 2C 143-145:

430 UaoUY i »OaoU:

431 И.Дьяконов, 1963, 2C 75-76; 1971, 2C 141-142; 1979, 2C 75:

432 М.Хачикян, 1985, 2C 95-96:

433 G. Wilhelm, 2004, 2C 126:

434 1. i CeN»EUA -aure i 3 nm»n3 iA N3 U»U3 i aoU 2 Eaoe. -aure 3 Yi3 Y3 i3 Y 3 i3 YoC
 N»i , m»n»fa1` Eaoe. huZ=aure Se3 NU3 Y3 +3 i i3 i U»iA (un. m3 Yi 3 ni U3 EA) ; unCY3 iA:

bi ka-ú-ri šu-i-a-še LUGÁL^{meš} [-še]... - Š»è Ú»Í
 3 n̄β³ í ǀ³ i 3 n̄»óÇ (ǀ³ Ú Ú»Í 3 n̄β³ í Ç ÁYÁ³ óúáóU μ»ñ»óÇ)
 ka-ú-ri mǀfǀán³ n̄ú³ Ý»ñÁ ... | [Movana, Face 1₅₇₋₅₈ (SMEA
 44/1, 2002, ζÇ 9)]:

(132) ka-še^{URU} še-ú-i-li-a-ni a-še za-ú-ri-e a-mu-
 li-ni aš-hu-li-ni - Š(±) | [Ay-susi VI₃ (Ayanis I)]:

(133) su-lu-uš-ti-bi ša-tú-a-li (m^dSar₅-du-ri-ni-
 li) ku-ri-(e)-li si-lu-a-di ma-ku-ri -
 ŠeáÓ³ ó méÝ»ó (è³ n̄¹áóñÇ-Ç) (ÇU) áí ù»ñÁ, í »ñ³ μ»ñ»óÇ (±) »è
 Ýñ³ Ý · Á³ èçñī (±)... | [KYKH 53₁₄, 241C₃₆, 244₂₂]:

ó Á» ÷áñÓ»Ýù μ»ñī 3 ǀ 3 n̄i 3 N̄³ ūi áóÁúáóÝÝ»ñÁóU -(a)ure-áí
 ǀ³ ½Uí 3 ǀ μ³ é»ñÇ ǀ 3 ǀ i ǀ »èÝ»é N̄³ ū. Ý»ñī 3 Á³ Ú³ Ý³ ǀ Ç (»ÝÁ³ ǀ³ Ú³ -
 ǀ³ Ý) 1»ñμ³ ÚÁ ǀ³ Ú Ýñ³ Ý β³ i Úáí ǀ³ Ý. Ý³ ǀ 1»ñμ³ Ú³ ǀ³ Ý ÇÝá-áñ
 Ó»ñ, 3 á³ í »ñÁÝBÚ³ é 3 n̄i 3 N̄³ ūi áóÁúáóÝÝ»ñÁ ǀ³ n̄»ÉÇ ζ μ³ é³ óÇ
 Á³ n̄ · Ú³ Ý»é N̄»i ǀ³ É ǀ»ñá. (123) Š... (áí³ n̄) ááÇÝá(±) (3 ūeī »Ó)
 ǀ³ éáóóí áÓ!⁴³⁶, (124) Š... (áí³ n̄) áá ÚÇ 3 n̄ú³, (áá Ú»ÍÁ³ 3 n̄ú³ Ý»ñÇÓ)
 3 ūeī »Ó »ÓáÓ/ ǀ Ýí áÓ!, (125) Š... (áí³ n̄) áá ÚÇ 3 n̄ú³ (áá Ú»ÍÁ³ 3 ūeī »Ó N̄³ ÚáÓ
 (Ý³ ÚáÓ)⁴³⁷, (127) Š... (áí³ n̄) áá ÚÇ ǀ³ é³ í 3 n̄çá N̄eí áÓ, ÚÝ³ óáÓ⁴³⁸,
 (129) Š... (áí³ n̄) ááÇÝá(±) absi(e) i ... (3 ūeī »Ó) »ÓáÓ/ÚÝ³ óáÓ, áá (ζÉ)
 çñ³ ÝóU (3 ūeī »Ó) 3 ÝóÝáÓ! ǀ 3 ūEY: ÆÝáá»è i »èÝáóU »Ýù, áóñ³ n̄i 3 ǀ³ Ý
 -(a)ure 3 ǀ³ ÝóÇ ǀ 3 ǀ N̄³ ū. -áÓ, -3óÓ 3 ǀ³ ÝóÝ»ñÇ 1Çi 3 n̄í áóÚÁ
 mǀfǀán 1ñi³ · Ý»ñáóU i 3 ÉÇè ζ ÚÇ³ Ý · 3 Ú³ ÚÝ N̄³ eí 3 Ý³ ÉÇ N̄³ Ú³ i »èi :
 »é 3 í »ÉÇÝ (127)-áóU ǀ (130)-áóU šuk=ure-Ç ŠN̄eí -áÓ! Á³ n̄ · Ú³ Ýáó-
 ÁúáóÝÁ (N̄³ ū. (N̄) eí -áÓ ŠN̄eí áÓ!) i 3 ÉÇè ζ i »èi Ç 3 é³ í »É É³ í AYÍ 3 -
 ÉáóU, ú³ Ý Ý³ É³ ÇÝáóU 3 é³ ç³ n̄í í áÓ Š³ ááí 3 ǀ (±) ÇU³ eí Ç 1»áúáóU:
 ǀ³ ó³ eí 3 ǀ á³ Ý³ ǀ, áñ (133)-áóU N̄Çβ³ i 3 ǀ í áÓ mak=ure μ³ éÇ Ú»ç
 ÝáóUÝá»è á»i ú ζ i »èÝ»é ÝáóUÝ 1»ñμ³ Ú³ ǀ³ Ý Ú³ eÝÇ³ Á³ N̄³ Ú³ á³ i 3 é-
 É³ Ý N̄³ i ǀ 3 ǀ Á Á³ n̄ · Ú³ Ý»éáí ŠÝ»ñ-áÓ · i Ýí »óÇ(±)! Úáí 3 í áñ ÇU³ è-
 i áí, ÇÝÁ ÚÇ³ Ý · 3 Ú³ ÚÝ N̄³ Ú³ N̄áóÝá ζ AY¹ N̄³ Ýáóñ N̄³ Ú³ i »èi ÇÝ: Ð³ n̄í
 ζ ÝB»É, áñ N̄³ Ú»ñ»ÝáóU »ÝÁ³ ǀ³ Ú³ ǀ³ Ý 1»ñμ³ ÚÇ -áÓ ǀ -3óÓ (-óÓ) Ú³ è-
 ÝÇ³ Ý»ñÁ ÇU³ eí 3 ÚÇÝ áñ ǀ i 3 n̄μ»ñáóÁúáóÝ ááóÝ»Ý: ǀ n̄³ Ýù »ñí áóeÝ ζ É

⁴³⁶ ÐÝ³ n̄³ í áñ ζ Ý³ ǀ Š... ÇÝá-áñ Ú»ÍÁ³ 3 ūeī »Ó ǀ³ éáóóá! Á³ n̄ · Ú³ ÝáóÁúáóÝÁ:

⁴³⁷ Ái - μ³ ÚÇ ŠN̄³ ū»é! Á³ n̄ · Ú³ ÝáóÁúáóÝ N̄³ Ú³ n̄ i »è e. 201³ ǀ³ Ý, 2003, ζÇ 26:

⁴³⁸ ǀ³ é³ óÇ Šá(á) 3 ÚÝ ζ ǀ³ é³ í 3 n̄çá (N̄) eí áÓ ÚÝ³ (3ó) áÓ! (šuk-ure-Ç ÝU³ Ý Á³ n̄ · Ú³ ÝáóÁúáóÝ N̄³ Ú³ n̄ Ú³ Ýñ³ Ú³ eÝ i »è V1):

3 nī 3 N3 ūi áoŬ »Ý Ý»ñ. añÍ 3 Í 3 Ý Í 3 Ŭ á»½áú è»éÇ ÇŬ3 èi : ä »i ù ð »Ý-
 Ā3 1ñ»É, añ 3 é3 í »É í 3 Ő BñÇ3 ÝáoŬ 3 Ŭè »ñÍ áo Ő »ñÁ áoÝ»ó»É »Ý añáB3 ÍÇ
 ÇŬ3 èi 3 ŬÇÝ í 3 ñ»ñáóÁáoÝ: ° Ā» 13 Çñáú 3 Ŭ1 ä»è ç, 3 ä3 µ3 ó3 éi 3 Í
 äç, añ -3ōŐ í 3 ñ»ñ3 Í Á áoÝ»ó»É ç Íñ3 í añ3 Í 3 Ý è»éÇ ÇŬ3 èi , ÇÝáÁ añ
 Í 3 nÍ »è Ā» áoÝ»Ýú áoñ3 nī »ñ»ÝáoŬ⁴³⁹: Ð3 Ŭ»ñ»ÝáoŬ -3ōŐ, -áŐ Ŭ3 èÝÇÍ -
 Ý»ñÁ µÝÇÍ »Ý, 1ñ3 Ýó Í 3. Ŭ3 Ý Ŭ3 èÇÝ Ŭ3 Ýñ3 Ŭ3 èÝ í »è ¶.æ3 NáoÍ Ŭ3 Ý,
 1987, çÇ 239-240:

2 Őáoè3 Í 11

áoñ3 nī »ñ»ÝÇ 1»ñµ3 ŬÝ»ñ / µ3 Ŭ3 Í 3 Í 3 ÝÝ»ñ Í 3 ½ŬáŐ 3 Í 3 ÝóÝ»ñÁ N3 Ŭ»ñ»Ý
 N3 Ŭ3 ä3 í 3 èÉ3 ÝŐ»ñÇ N3 Ŭ3 1ñŬ3 Ŭµ.

áoñ3 nī .	Ð3 Ŭ.	ŬB3 Ý3 Í áoÁáoÝÁ
-(a)ure	-áŐ, -3ōŐ (-úŐ)	1»ñµ3 Ŭ3 Í »ñī 3 Í 3 Ýó(Ý»ñ)
-u (±)	-áŐ	1»ñµ3 ŬÝ»ñ (±) .. µ3 Ŭ3 ÝáoÝÝ»ñ Í 3 ½ŬáŐ 3 Í 3 Ýó
-u(ne)	-áo(Ý)	µ3 Ŭ3 ÝáoÝÝ»ñ .. µ3 Ŭ3 Í 3 Í 3 ÝÝ»ñ Í 3 ½ŬáŐ 3 Í 3 Ýó
-v-ijge	-3(Ý)-ä, -(Ý)-ä (±) -áo-ä, -Ç-ä (±)	áoñ3 nī . Í 3 ½ŬáŐ ç µ3 Ŭ3 Í 3 Í 3 ÝÝ»ñ, 1»ñµ3 ŬÝ»ñ (±). N3 Ŭ. µ3 Ŭ3 Í 3 Ýó, 1»ñµ3 ŬÝ»ñ/3 Í 3 Í 3 ÝÝ»ñ Í 3 ½ŬáŐ 3 Í 3 Ýó (NÇÝ 1»ñµ3 Ŭ3 Í 3 Ý Ŭ3 èÝÇÍ)

III.4 Ø3 Í µ3 Ő

1. áoñ3 nī »ñ»ÝÇ Ŭ3 Í µ3 ŬÝ»ñÁ Ŭ3 èÝ3. Çi 3 Í 3 Ý. ñ3 Í 3 ÝáoÁáoÝáoŬ:
 ¶.Ø»ÉÇùÇBí ÇÉÇÝ⁴⁴⁰ áoñ3 nī »ñ»ÝáoŬ 3 é3 ÝŐÝ3 óÝáoŬ ç N»i .. Ŭ3 É Ŭ3 Í µ3 Ŭ-
 Ý»ñÁ. 3) Ő`Ç` šišuñani ŠÝánÇó(±)!, µ) Ā3 Ŭ3 Ý3 ÍÇ` iu Š»ñµ!, aše
 Š»ñµ!, a(i)še Š»ñµ`Çó! , mei a(i)še Šáá ŬÇ 3 Ý. 3 Ŭ, »ñµ`Çó» áá!,
 absiei ŠÝ3 ÉÍÇÝáoŬ(±)!, ini/inukani/ikukani edini ŠN»i á,
 3 nÍ ŬáoÝúáoŬ(±)!, .) i »ŐÇ` auie Šáñi »Ő!, auiei ŠÇÝá-án i »Ő!,
 ištini Š3 ŬÝi »Ő!, ištini Š3 ŬÝi »ŐÇó!, edia Š3 ŬÝi »Ő!, edini
 Š3 ŬÝi »ŐÇó!, 1) á3 ÷ Ç .. ú3 Ý3 ÍÇ` tarani ŠÍñÍÇÝ(±)!, šištini
 Š»ññáñ1 3 Ý. 3 Ŭ(±)!: Ŭ3 áoñ3 nī »ñ»ÝáoŬ Ŭ3 Í µ3 Ŭ3 Í »ñī N3 í áoÍ

⁴³⁹ áoñ3 nī »ñ»ÝáoŬ -a-ure-áf 1»ñµ3 ŬÝ»ñÇ Íñ3 í añ3 Í 3 Ý è»éÇ ÇŬ3 èi Á N3 í Í 3 ä»è
 ä3 ñ»ñáñáB »ñ»áoŬ ç ui gi(e)i (išti-ne) šid-a-ure - Š... (áÍ 3 ñ) áaÇÝá (3 Ŭèi »Ő)
 Í 3 éáoÍ áŐ! 3 nī 3 N3 ūi áoÁáoÝáoŬ, »Ā» ÇN3 nÍ » gi(e)i-Ý ÝB3 Ý3 Í áoŬ ç ŠÇÝá-án µ3 Ý! .. áá Ā»
 ŠÇÝá-án Ŭ»Á!:

⁴⁴⁰ Г.Меликишвили, 1964, çÇ 58-59:

3 í 3 ýóý»ñ ač ýbaóu: Ø.É 3 ač'í 0 3 ýá⁴⁴¹ 3 é 3 ýóý 3 óýáóu ĺ -nae .. -šae
 0 3 í 0 3 0 3 í »ñí 3 í 3 ýóý»ñÁ, añaýóçó, Áei çñ»ý, áóñ 3 ñí »ñ»ýáóu
 í 3 ½ 0 3 í áñí 3 í »ý sišúha-nae (< siš- (±))šýáñçó(±)!, sišti-nae
 š(±)! (<siš- (±), tara-nae š'íñíčý(±)!, mu.mu-nae š 3 ú»ý í 3 ñč'!,
 biduia-šae (<*bid-ui-a(r)-šae) šñ»í 1 3 ñóčý, í»ñ 3 1 3 éý 3 éçè!
 0 3 í 0 3 0 3 ý»ñÁ: Áei 1»ñ 3 ý í 3 ý 3 í 3 ý 0 3 í 0 3 0 3 ý»ñçó ýbaóu ĺ Ñí»í 0 3 éý»-
 ñÁ ístinae š 3 úýí »ó!, ištédæ š(1»áç) 3 úýí »ó!⁴⁴², edinæ
 š(3 úýí »ó)-çó!, awey š 3 úei »ó(±)!, awye(y) šçýá-áñ í »ó(±)!, 3 úé
 0 3 í 0 3 0 3 ý»ñçó henæ š 3 úáú!, kamnaæ šý 3 éíçýáóu, 3 é 3 çáóó!:
 ¶.i çñ»éúá⁴⁴³ ýbaóu ĺ ainey šçýá-áñ ú»íá!, yey šçýá-áñ µ 3 ý!, henæ
 š 3 úáú!, ištinae š 3 úýí »ó!, ištini-nae š 3 úí»í »óçó! 0 3 í 0 3 0 3 ý»ñÁ:
 °Á» xçbí ĺ a-ri-be µ 3 éçý ú.ð 3 náóáúáoýú 3 ýç í í 3 í šçéí áóúý(±),
 3 ýúçç 3 á»è(±)! Á 3 ñ. 0 3 ýáóáúáoýá (Ø.é 3 éíçýçý í 3 ñ'áóu ĺ, í»ñçýçé
 í »úei áóu ý 3 éáñ'áó, e-ri-da-be-ç Ñ»í úç 3 éçý a-ri-bi-(e)-
 ri-da-be), 3 á 3 0 3 í 0 3 0 3 ý»ñç Áíçý á»í ú ĺ 1 3 é»é çýáá»é í »ñáýbú 3 é,
 3 úýá»è ĺ su-lu-uš-ti-(i)-be µ 3 é»ñÁ: 2 0 1 1»áúáóu, úç. áóó»,
 Ñ 3 bíç 3 éý»éí nañ=a=be 3 ý 3 ýóáó 3 í 3 ý µ 3 úç 3 éí 3 0 3 áóáúáoýá
 áóñ 3 ñí 3 í 3 ý í »úei »ñáóu, áñá»è 0 3 í 0 3 0 3 á»í ú ĺ áýí 3 é»é ý 3 .. na-
 ñi-(i)-be µ 3 0 3 ó"Á: Øúáóé íáóúçó µ 3 ó 3 éí 3 í áĵ, áñ úç»ýáóúý
 3 ý 3 ýóáó 3 í 3 ý µ 3 úá í 3 náó ĺ Éáý 3 ññí»é »ñ'áó í 3 ñµ»ñ »ýá 3 í çá»-
 náí⁴⁴⁴ (3 ý 3 ýóáó 3 í 3 ý µ 3 ú»ñç 3 ýóó 3 é í 3 í 3 ñó 3 é Á 3 0 3 ý 3 íç/í»ñáç
 Éáý 3 ññú 3 ý 0 3 éçý í »è III.2.1 í»í 2):

2. ð 3 ú»ú 3 í áóáúáoýá Ñ 3 ú»ñ»ýç Ñ»í : áóñ 3 ñí »ñ»ýç 1»ñ 3 ý-
 í 3 ý 3 í 3 ý 0 3 í 0 3 0 3 ý»ñç .. ýñ 3 ýó Ñ 3 ú»ñ»ý ½áó. 3 Ñ»éý»ñç 0 3 éçý í »è
 II.3 í»í 4: 0 3 0 3 ý 3 á»è .. a(i)šei .. a(i)nei µ 3 é»ñç Ñ 3 0 3 ñ: Áei iu
 š»ñµ!, aše š»ñµ!, sištinae š(±)!, henæ š 3 úáú! .. taranae š'íñíčý(±)!,
 µ 3 é»ñç çú 3 éí ý»ñç .. ýñ 3 ýó Ñý 3 ñ 3 í áñ Ñ 3 ú»ñ»ý ½áó. áñ'ý»ñç 0 3 éçý
 í »è é.2 0 í 3 ½ 0 3 ý, 2003, ĺç 22, 33, 28 .. 62: Bedu-i(-)aše [peço-
 =y=-] šñ»í 1 3 ñóčý, í»ñ 3 1 3 éý 3 éçè! 0 3 í 0 3 0 3 úá 3 ýbaóbí í 3 ½ 0 3 í 3 ĺ

⁴⁴¹ М.Хачикян, 1985, ĺç 113-114:

⁴⁴² añaß áóéáóúý 3 éçnaóý»ñ ištédæ-Á Ñ 3 0 3 náóu »ý 1-çý 1»úuç ½. Áíç 3 ýóý 3 í 3 ý 1»ñ 3 ýáóý, µ 3 ó 3 ñó 3 í náfáí (3 úé 0 3 éçý í »è II.3 í»í 1):

⁴⁴³ G. Wilhelm, 2004, ĺç 133:

⁴⁴⁴ Ø.É 3 ač'í 0 3 ýá Ñý 3 ñ 3 í áñ ĺ Ñ 3 0 3 náóu, áñ nañ=i=be-ý í ñ 3 í áñ 3 í 3 ý é»éç µ 3 ú ĺ [Ø»ñó., XXIV, 2005, ĺç 478]:

[peɔo=]- Ñ³Ù. (Ñ)»í, -áÙ §(Ñ)»í, Ñ»í á!⁴⁴⁵ μ³ é³ ñÙ³í Çó, ë³ í³ ÚÝ
 ³ÝÑ³ ëí³Ý³ÉÇ ¿ ÚÝáóÙ -(i)aše-Y⁴⁴⁶: Auie, auiei »YÁ³ 1ñÙ³É Ú³í-
 μ³ ÚÝ»ñÇ Ñ³ Ú³ ñ án`Çó» Ñ³ Ú»Ú³í áóÁóáóÝ á»Ýú ³ÝáóÙ` 1ñ³Ýó í ñí³ Í
 Á³ ñ. Ú³ÝáóÁóáóÝ»ñÇ ³ÝÑáóë³ÉÇáóÁóÝ á³í ×³ éáí: °Á» Ú»ñ »YÁ³ 1-
 ñáóÁóáóÝÁ ×ÇBí ¿` áóñ³ ñí »ñ»ÝáóÙ Çéí³ á»ë · áóáóÁóáóÝ áóÝÇ -ibe[-
 ib/w/v] Ú³ Íμ³ Ú³ Í»ñí Ú³ ëÝÇÍ, ³ á³ ³ ÚÝ ³ÝBáóBí á»í ù ¿
 Ñ³ Ú»Ú³í »É Ñ³ Ú»ñ»ÝÇ -v-μ/í /õ · áníÇ³ Í³ÝÇ í »ñÇ í áñáóÁóÝ Ñ»í,
 áñÁ Ñ³ Ú»ñ»ÝáóÙ Í³ ½ÚáóÙ ¿ Ý³` Ú³ Íμ³ ÚÝ»ñ, ÇÝáá»ë` Í³ Ú³ Í, ×»ááí,
 Í³ÝÉ³í, ×Bí Çí, ëí áÙ· Çó, ÉñÇó` ³ ÚÉÝ (³ Úë Ú³ éÇÝ í »ë Ý³` 1.3
 Í»í 2): °Á» ×ÇBí ¿ kamnañæ μ³ éÇÝ Ú³ ëÝ³· Çí ³ Í³Ý· ñ³ Í³ÝáóÁóáó-
 ÝáóÙ í ñí áó §Ý³ ÉÍÇÝáóÙ, ³ é³ çáóó! »YÁ³ 1ñ³ Í³Ý Á³ ñ. Ú³ÝáóÁóáóÝÁ,
 ³ á³ ³ ÚÝ Á»ñ`ë Í³ ñ»ÉÇ ¿ Ñ³ Ú»Ú³í »É Ñ³Ù. Í³ÝáóÉ §Á³ Ú³Ý³ ÍÇó
 ³ é³ Ç, ÑÇÝ Á³ Ú³Ý³ Í, í³ Ó! Ú³ Íμ³ ÚÇ Ñ»í, é³ Í³ ÚÝ ³ Úí 1»áúáóÙ
 ³ÝÑ³ ëí³Ý³ÉÇ ¿ ÚÝáóÙ Ñ³ í»ÉÚ³É m-Ç ³ éí³ ÚáóÁóáóÝ áóñ³ ñí ³ Í³Ý
 μ³ éáóÙ: áóB³ · ñ³ í ¿, án Ñ³ Ú»ñ»ÝáóÙ ³ éí³ ¿ Ý³` Í³ÝÝáóÉ í ³ ñμ»-
 ñ³ ÍÁ` ÍñíÝ³ ÍÇ Ý-áí: é³ Í³ ÚÝ ³ Úë 1»áúáóÙ ¿É ³ÝÑ³ ëí³Ý³ÉÇ ¿ ÚÝáóÙ
 *ÚÝ > ÝÝ ³ÝóáóÚÁ:

⁴⁴⁵ í »ë e.2013 3 30 3 Ý, 2003, ¿Ç 48-49:

⁴⁴⁶ °Á» áóñ³ ñí »ñ»ÝáóÙ Çéí³ á»ë ³ éí³ ¿ -še[-s] Ú³ Íμ³ Ú³ Í»ñí Ú³ ëÝÇÍÁ, ÇÝáá»ë áñ
 ³ é³ Ç³ ñí áóÙ ¿ Ø.É³ áÇÍÚ³ÝÁ, ³ á³ ³ Ú»Ý³ ÚÝ Ñ³ í³Ý³ Í³ÝáóÁóÙ³ Úμ ³ ÚÝ á»í ù ¿ Ñ³ Ú»Ú³í »É
 Ñ³ Ú»ñ»ÝÇ é Ú³ Íμ³ Ú³ Í»ñí Ú³ ëÝÇÍÇ Ñ»í :

IV. Ü²Ê, ÆðÜ°ð/°î, ÆðÜ°ð,
Ü²Ê², ðaðÄÜaðÜÜ°ð/°î², ðaðÄÜaðÜÜ°ð

IV.1 Ü³Ê¹ÇñÝ»ñ

Ø³ëÝ³. Çi³ İ³Ý · ñ³ İ³ÝáoÄÜáoÝáoÜ áõñ³ ñi »ñ»ÝÇ Ñ³ Ü³ ñ Ñ³ · í³ ëi Çañ»Ý Ýbí áóÜ ç ÜÇ³ ÜÝ pare Ý³ Ê¹ÇñÁ ŞUáí , ÜÇÝä·; ÇÜ³ ëi áí⁴⁴⁷: ¶.Ø»ÉÇÜÇBí ÇÉÇÝ ÑÝ³ ñ³ íáñ ç Ñ³ Ü³ ñáoÜ ka(i) »i¹ÇñÇ · áñÍ³ ÍáoÜÁ Ý³ ·· áñã»ë Ý³ Ê¹Çñ: Ü³ áñã»ë ÝÜ³ Ý İÇñ³ éáoÄÜ³ Ý ÑÝ³ ñ³ íáñ üñÇ-Ý³ İ µñáoÜ ç ka=(i)u=ke ŞÇÜ³ éç·; µ³ é³ Ö´A⁴⁴⁸ (Üñ İ³ ñÍÇuáí³ Üëi »Ö ka-Ý éáíáñ³ İ³ Ý µ³ é³ ñÜ³ İ ç - (i)uke í»ñÇ³ Ü³ ë-ÝÇİ (Ý»ñ)áí ·· áá ÜÇ İ³ á ááoÝÇ Ý³ Ê¹ÇñÝ»ñÇ Ñ»i):

Ð³Ü»ñ»ÝáoÜ Ý³ Ê¹ÇñÝ»ñÁ áañëÝ »Ý³ é, Ç, ½, Áëi ·· ÁÝ¹, áñáÝü áóÝ»Ý É³ ÜÝ · áñÍ³ ÍáoÄÜáoÝ: Ð³Ý¹»ë ·³ éáí İ³ ñµ»ñ ÑáfáíÝ»ñÇ Ñ»i · ñ³ Ýü³ ñi³ Ñ³ Üi áóÜ »Ý ½³ Ý³ ½³ Ý ÇÜ³ ëi Ý»ñ: Ø»Ýü İ³ Ý · á»Ýü³ éÝÇ³ Üi µáfáñ Ý³ Ê¹ÇñÝ»ñÇ İÇñ³ éáoÄÜ³ Ý, Í³ · Ü³ Ý İ³ Ü³ é³ ÝÓÝ³ · Ñ³ İ³ ÍáoÄÜáoÝ»ñÇ íñ³,³ Üë İüÝÝ³ ñi»Ýü ÜÇ³ ÜÝ Ýñ³ Ýü, áñáÝü³ Üë İ³ Ü³ ÜÝ Ö´áí í İ³ Üi³ İ³ »Ý İ³ ÝÇ³ ñÓ³ Ý³ · ñáoÄÜáoÝ»ñáoÜ⁴⁴⁹: ²Ý¹ñ³ İ³ ë-Ý³ Ýü¹ñ³ Ýó³ é³ ÝÓÇÝ-³ é³ ÝÓÇÝ:

pare [paɾ] ŞUáí , ÜÇÝä·; - Ñ³ Ü. ³é ŞUáí , ÜÇÝä·; : Ø³ëÝ³. Çi³ İ³ Ý · ñ³ İ³ ÝáoÄÜáoÝáoÜ áõñ³ ñi »ñ»ÝÇ pare Ý³ Ê¹ÇñÁ Ñ³ Ü»Ü³ İ³ íáoÜ ç ÑÝ¹»íñã³ İ³ Ý *per-Ç (> Ñ³ Ü. ³é) Ñ»i⁴⁵⁰: áõñ³ ñi »ñ»ÝáoÜ³ ÜÝ ÑÇÜÝ³ İ³ ÝáoÜ · áñÍ³ ÍáoÜ ç İ³ ñ³ İ³ Ý ÑáfáíÇ Ñ»i ·³ ñi³ Ñ³ Üi »éáí ŞÇÝä·, Üáí ; ÇÜ³ ëi Á: í»ë Ñ»i ·· Ü³ É üñÇÝ³ İÝ»ñÁ.

(134) ku-çu-ni pa-ri ^{KUR}Bu-uş-tu-u-e (u[o] ÑáfáíáoÜ)
pa-ri ^{ŞADU}Ma-al-ma-li-i-e (i - ÑáfáíáoÜ) - ŞÑ³ é³ í
ÜÇÝä· · áõBí áó, ÜÇÝä· Ø³ ÉÜ³ ÉÇ (É»éÁ) ! [KYKH 148₁₅₋₁₆] :

⁴⁴⁷ í »ë, üñÇÝ³ İ, Г.Меликишвили, 1960(УКН), çç 78; 1964, çç 60:

⁴⁴⁸ í »ë Ý³ Êáñ¹Á:

⁴⁴⁹ Ð³Ü»ñ»ÝÇ Ý³ Ê¹ÇñÝ»ñÇ ·· Ýñ³ Ýó İÇñ³ éáoÄÜ³ Ý Ü³ éÇÝ İ »ë, üñÇÝ³ İ, Ð.² í »i ÇëÜ³ Ý, 1986, çç 214-235:

⁴⁵⁰ ²Üë Ü³ éÇÝ İ »ë e.² Üi³ »ñ³ Ý, 2003. çç 20, 86 í³ Ý. 42, 43 ·· ÜÜÝi »Ö Ýbí³ í · ñ³ İ³ Ýáo-ÄÜáoÝÁ:

- (135) ku-ṭe-a-di⁴⁵¹ pa-ri ^{KUR}ḥu-šá-u-e (u[o] Náfáí áóU)
 pa-ri ^{KUR}Bi-a-u-e (u[o] Náfáí áóU) - ṢN³ ē³ ÚÇYá^{..}
 Ê áóB³ áó («ñí ÇñÁ), ÚÇYá^{..} ʿÇ³ áó («ñí ÇñÁ)! [KYKH 174 C_{5,6}]:
- (136) [k]u-ṭe-i-a-di pa-a-ri-e ^{URU}A-li-i-š-tú-u
 (u[u] Náfáí áóU⁴⁵²) - ṢN³ ē³ ÚÇYá^{..} ʔÉÇéÁáó («ñí ÇñÁ);
 [KYKH 174 A_{2,12}]:
- (137) ku-ṭe-i-a-di pa-a-ri-e ^{KUR}Iš-qi-gu-lu-[u]
 (u(u) Náfáí áóU) - ṢN³ ē³ ÚÇYá^{..} ÆBúÇ. áóÉáó («ñí ÇñÁ);
 [KYKH 173 V₄₉]:
- (138) [ku-ṭu]-bi pa-ri ^{KUR}A-bu-ni-i-e (i Náfáí áóU) ṢN³ -
 ē³ ÚÇYá^{..} ʔ máóYÇ («ñí ÇñÁ)! [KYKH 174 B_{1,37}]:
- (139) ku-ṭe-i-a-di pa-a-ri-e ^{ŠADU}A-la-ṭe-i-e (i
 Náfáí áóU) ^{ŠADU}ba-ba-ni - ṢN³ ē³ ÚÇYá^{..} ʔÉÇí » ÊéÁ;
 [KYKH 174 B_{2,27}]:
- (140) ku-ṭe-a-di pa-r[i ^U] ^{RU}Pu-ti-e (i Náfáí áóU) -
 ṢN³ ē³ ÚÇYá^{..} äáoi Ç («ñí ÇñÁ)! [KYKH 173 ₁₇]:
- (141) ku-ṭe-a-di pa-ri ^{URU}Ú-i-ñi-ka-a (a - Náfáí áóU)
^{KUR}Bu-uš-tú-e (u(o) - Náfáí áóU) ṢN³ ē³ ÚÇYá^{..}
 àóÇÉÇÍ³ (ú³ Ó³ ú), ʿ áóBi áó («ñí Çñ); [KYKH 173 V₂₅]:
- (142) za-šu-u-[bi pa-ri?] ^{KUR}Ri-ñi-ša-a (a - Náfáí áóU)
^{KUR}[e-ba-ni?] ṢN³ »i³ áY¹ »óÇ(±) ÚÇYá^{..} èÇÉÇB³ («ñí Ç-
 ñÁ); [KYKH 242 C₆] ..³ ÚÉY:

¶. ØÉÇÚÇBí ÇÉÇY³ ÑY³ ñ³ í áñ ħ Ñ³ Ú³ náóU éáóU³ Y³ Ê¹ ñÇ . áñí³ í áóUÁ
 Y³ .. áóÇÓ (áó³ í áñí³ í³ í³ Ú áóÓ³ í³ Y) .. Yñ. áU³ í³ Y Náfáí YñÇ
 Ñ³ »i : Ú³ µñáóU ħ Ñ³ »i Ú³ É úñÇY³ íY³ ñÁ. 1. (Yñ. áU³ í³ Y) pari
 alzina [YKH 279₃] (Ú.Đ³ náóÁáóY³ YÁ í³ ñ³ áóU ħ pari alzinai
 [KYKH 418₃]), kuṭḗadi pari ^{KUR}Baruatainia⁴⁵³ [YKH 155 A₆], 2.

⁴⁵¹ ä »i ù ħ ÁYÁ»ñó» ku-ṭi-(i)-a-di: ʔY³ YóáÓ³ í³ Y³ µ³ U ħ, áñÇ + áÉ³ ñY³ (134)-áóU
 .. (138)-áóU³ éí³ ħ ku-ṭu-be/ne ʔYóáÓ³ í³ Y³ µ³ UÁ: ʔY³ YóáÓ³ í³ Y³ µ³ UñÇ ʔYóU³ í³
 í³ í³ ñU³ íÇ -ia- ÉáY³ ñNU³ Y (N³ U. ä »áú è »éÇ -»³. ÉáY³ ñNU³ U³ éÇY³ ʔé³ í »É Ú³ Yñ³ -
 Ú³ éY³ í »é III.2.1 í »i 2:

⁴⁵² ä »i ù ħ Ñé³ í áñ »Y³ í³ ñµ »ñ³ í »É [o] .. [u] Náfáí áóU³ »ñÁ: ʔé³ ÇÇYÁ í ñ³ í³ YáóU
 é³ YáóU ħ -ue, ÇÉ³ »ñí ñáñ³ A³ -u(u) í »ñÇ³ í áñáóÁáóYÁ: í³ YÇ³ ʔñÓ³ Y³. náóÁáóY³ »ñáóU
 [u] Náfáí Ú³ Y³ é »ñÇ í³ UáóÁ³ Y³ Ú³ éÇY³ í »é II.2.2 í »i 3:

⁴⁵³ Ae³ »ñ³ áóÁÇY³ í ñ³ í³ Y Náfáí í³ ñ³ í³ í³ »Ó³ YáóY³ ^{KUR}Baruatainia áóÇÓ Ó³ ÇÓ
 (<^{KUR}Baruatainia=a):

μ) í »ñ³ μ»ñáoĀŮ³ Ý ÇŮ³ ëi , .) ï ñ³ Ī³ Ý NáfaiÇ ÇŮ³ ëi (Ý³ Ē¹ñÇi ï ñ³ Ī³ Ý), 1) ŠŮáoñ³ ú³ Ýáoáoñ, Š³ Ú»Ý ŮÇ Ĩ ÇŮ³ ëi Á, ») ³ é³ ÝÓÇÝ Ī³ Ů Ç Ý³ Ē¹ñÇ Ñ»i ³ ñi ³ Ñ³ Ůi áoŮ Ĩ Ýá³ i ³ Ī³ Ů á³ i x³ é, ½) Ī³ ½ŮáoŮ Ĩ ŮÇ ß³ ñú áx»ñ:

1. ĩ ñ³ Ī³ Ý NáfaiÇ Ñ»i ³ ñi ³ Ñ³ Ůi áoŮ Ĩ. ³) á³ i x³ é, μ) ŮÇ μ³ ÝÇ Ůáí ĒÇÝ»ÉÁ, · ĩ Ýí »ÉÁ:

2. ¹³ ó³ é³ Ī³ Ý NáfaiÇ Ñ»i ³ ñi ³ Ñ³ Ůi áoŮ Ĩ. ³) á³ i x³ é, μ) Ýá³ i ³ Ī³, ·) ŠŮáí Ĩ ÇŮ³ ëi Á, 1) ŮÇ³ ŮÝ μ³ ó³ é³ Ī³ ÝÇ ÇŮ³ ëi :

3. ¶áníÇ³ Ī³ Ý NáfaiÇ Ñ»i óáoŮ Ĩ ĩ ³ ĒÇ. ³) ĩ »Ů, μ) Á³ Ů³ Ý³ Ī, ·) Ñ³ Ů»Ů³ ĩ áoĀŮáoÝ:

ĩ »ñáÝŮŮ³ ĒÇŮ Ī³ ñ»ĒÇ Ĩ ½ñ³ Ī³ óÝ»É, áñ »Á». ñ³ μ³ ñáoŮ ³ é Ý³ Ē¹Ç-ñÁ ĩ ñ³ Ī³ Ý NáfaiÇ Ñ»i ³ ñi ³ Ñ³ Ůi áoŮ Ĩ áñ»ÇŮ» ŮÇ μ³ ÝÇ, ³ é³ ñĪ³ ŮÇ Ůáí · ĩ Ýí »ÉÁ⁴⁵⁴ (úñÇÝ³ Ī³ ÁÝí »óÇÝ ½Ý³ Ç · áŮμ ³ é ĩ ñ³ Ý (1 é³ Ý Ůáí) ú³ Ů³ úÇÝ [Ů»éáo, Á, 29]), ³ á³ ĩ ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³ · ñáoĀŮáoÝÝ»ñáoŮ ³ ŮÝ Ñ³ Ý¹»è Ĩ · ³ ĒÇ ³ é³ í»É Ē³ ŮÝ ÇŮ³ ëi áí · ³ ñi ³ Ñ³ Ůi »éáí ÁÝ¹Ñ³ Ý-ñ³ á»è ÇÝá-áñ ŮÇ ĩ »ŮáoŮ · ĩ Ýí »éáo Ī³ Ů Ñ³ éÝ»éáo ÇŮ³ ëi : ŮŮáoĀÇ é³ - Ī³ íáoĀŮ³ Ý á³ i x³ éáí ŮŮáoè NáfaiÝ»ñÇ Ñ»i · áñí ³ íáoĀŮ³ Ý í »ñ³ μ»ñŮ³ Ē Ēi áoŮ. Ñ³ Ů»Ů³ ĩ áoĀŮáoÝÝ»ñ³ Ý»É ÑÝ³ ñ³ í áñ áĭ:

ĩ [y/i] - Ñ³ Ů. Ç/Ů < *en (±): ĩ ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³ · ñáoĀŮáoÝÝ»ñáoŮ áñáb 1»ñ³ ÝáoÝÝ»ñ Ñ³ Ů³ ÝŮ³ Ý Ñ³ Ů³ ĩ »üei áoŮ Ñ³ Ý¹»è »Ý · ³ ĒÇ »ñĪáo ĩ ³ ñμ»ñ³ íáí · èí ½μÝ³ Ī³ Ý ĩ-áí · ³ é³ Ýó Ýñ³, úñÇÝ³ Ī³ šana · išana (ĩ »è Ĩ.3 Ī»i 3): 2Ůè Ñ³ Ý. ³ Ů³ ÝúÁ ÁáoŮ Ĩ ĩ ³ ĒÇ èŮi ³ í »éáo, áñ Ç 1»Ůè ³ Ůè ĩ-Ç ÑÝ³ ñ³ í áñ Ĩ, áñ Ů»Ýü · áñí áoÝ»Ýü Ñ³ Ů. Ç Ý³ Ē¹ÇñÇ Ñ»i ⁴⁵⁵ (ÑŮŮi · Ñ³ Ů. Ç Ýá-ŮÝ, Ç éá-ŮÝ 1³ ñÓ³ í ÝÝ»ñÁ): è³ Ī³ ŮÝ ŮŮáoĀÇ é³ Ī³ íáoĀŮ³ Ý á³ i x³ éáí ³ Ůè Ñ³ ñáoŮ ³ é³ ŮÁŮ 1Áí ³ ñ Ĩ í èi ³ Ñ ĒÇÝ»É, ÑÝ³ ñ³ í áñ Ĩ Ý³ ·, áñ í »ñÇÇÝè Ñ³ Ý¹»è Ĩ · ³ ĒÇ áñá»è Ý³ Ē³ í ³ Ýó · áoÝÇ μ³ é³ Ī³ ½Ů³ Ī³ Ý ³ ñÁ»ü: 2 í Ýñ³ Ůi áñ»Ý Ñ»Ýó ³ Ůè ĩ-Ý Ĩ Ý³ Ē³ í ³ ÝóÇ ĩ »éúáí, í Ī³ Ůi ³ í aniardune [an=y=ardu=n] ŠŮ»Ů³ í áñ, ³ Ý³ ñ¹³ ñ; · Á»ñ»è Ý³ · iarane [y=ar=an] Šèñμ³ í ³ Ůñ Ī³ Ů èñμ³ í ³ Ůñ»ñÇÝ ĪÇŮ ÇÝá-áñ Ī³ éáoŮ(±), á³ ßi ³ ŮáoÝü³ ŮÇÝ á³ i - í ³ Ý¹³ Ý(±)!⁴⁵⁶ μ³ é»ñáoŮ: Đ³ Ů»ñ»ÝáoŮ Ç/Ů-Ý Ī³ ñáo Ĩ Ñ³ Ý¹»è · ³ Ē Á»°

⁴⁵⁴ Đ³ Ů. ³ é Ý³ Ē¹ÇñÇ · áñí ³ íáoĀŮ³ Ý Ů³ éÇÝ ³ é³ í »É Ů³ Ýñ³ Ů³ éÝ ĩ »è Đ.2 í »i ÇèŮ³ Ý, 1986, ĨÇ 214-216:

⁴⁵⁵ ĩ »è è.2 Ů í »ñ³ Ý, 2003, ĨÇ 38-39:

⁴⁵⁶ aniardune-Ý ³ Ůí á»è Ĩ Á³ ñ Ů³ ÝáoŮ **Ē. Ů³ íáÝáí Á** [ĪB, 5, 1988, ĨÇ. 160]: 2ŮÝ ³ í Ýñ³ Ůi áñ»Ý Ī³ ½Ůi ³ í Ĩ ardu - Ñ³ Ů. ³ ñ¹, -áo/Ç Ší³ ñ, Ó Ĩ (ÑŮŮi · Ý³ · áñ³ ñi ·

añã»è Ý³ È¹Çñ, Æ»°añã»è Ý³ È³ Í³ Ýó⁴⁵⁷:

z(a) - [z(æ) -] - Ñ³ Û. ½/0 < *ghō: ì ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoĀĀáoÝÝ»ñáoĀ
í í³ ūí ³ í ĸ ÛÇ³ ŪÝ Ý³ È³ Í³ ÝóÇ í »èuáí (í »è I.3 Í»í 1): Ð³ Ū»Ý³ ŪÝ
¹»ãè añã»è Ý³ È¹Çñ í »ñÇÝÇè · añ í³ ÍáoĀĀáoÝÁ Ñ³ èí ³ í áĀ añ»Çó»
èí áĀĀ · í í³ ŪáoĀĀáoÝ áí ³ :

IV.2 °í ¹ÇñÝ»ñ

¶.Ø»ÉÇÛÇßí ÇÉÇÝ áĀñ³ ñí »ñ»ÝáoĀ ³ é³ ÝÓÝ³ óÝáoĀ ĸ -ka(i), -
pi, -ši/e, -ištynie⁴⁵⁸ (Ū.Ð³ ñáoĀĀáoÝŪ³ ÝÁ⁴⁵⁹ Ñ³ Ū³ ñáoĀ ĸ ³ é³ Ý-
ÓÇÝ µ³ é³ šßÝánÑÇí(±)!, šÑ³ Ū³ ñ(±)! Ýß³ Ý³ ÍáoĀŪ³ Ūµ), -edia, -
edini »í ¹ÇñÝ»ñÁ: ì »ñÇÝÝ »ñí áĀéÇ · -ištynie-Ç Ū³ éÇÝ í »è II.3
Í»í 4, ÇèĪ -pi-Ç Ñ³ Ū³ ñ í »è IV.3 Í»í 2: ØĀáoèÝ»ñÁ Ý»ñí³ Ū³ óÝ»ÝŪ
èí añ» ³ é³ ÝÓÇÝ-³ é³ ÝÓÇÝ:

-kai [kay] - Ñ³ Û. -Í³ Ū³ š³ éÇ, Ūáí ⁴⁶⁰: ÆŪ³ èí Á añábí áĀĀ ĸ Áá-áĀ-
½³ í³ ŪÇ · Í»ÉÇßÇÝÇ »ñíÉ»½í Ū³ ³ ñÓ³ Ý³ · ñáoĀĀáoÝÝ»ñÇó, añí »Ā
áĀñ³ ñí · -ka(i)-ÇÝ Ñ³ Ū³ á³ í ³ èÉ³ ÝáoĀ »Ý³ éáĀñ. ina pan-Ý · IGI
ßáoĀ»ñ³ Í³ Ý · ³ Ū³ ÷ ³ ñ³ · ÇñÁ š³ éÇ · ÇŪ³ èí áí [í »è **Н.Арутюнян**,
КУКН, ĸÇ 417, 451]: ¶.Ø»ÉÇÛÇßí ÇÉÇÝ Ñ³ Ū³ ñáoĀ ĸ »í ¹Çñ, añÁ Ñ³ í éí áĀĀ
ĸ áĀ»³ í áñí ³ í Í³ Ū áĀŪŪ³ Í³ Ý Ñáfáí áí ¹ñí ³ í ½³ Ý³ ½³ Ý · áĀĪ³ Í³ Ý-
Ý»ñÇÝ ³ ñí ³ Ñ³ Ūí »fáí š³ éÇ, Ūáí ĸ ÇŪ³ èí Á⁴⁶¹, ÇÝãã»è iu ^daldi-
kai ^{URU}Ardinidi nunali... - š»ñµ (Ē)³ é¹ÇÇ ³ éÇ, ¹»ãÇ ²ñ¹ÇÝÇ

ardi=še šÍ³ ñ · ĸ) ³ ñŪ³ í Çó³ ³Ý · · Ū- Ý³ È³ Í³ ÝóÝ»ñÇ ŪÇçáóáí (**е.З0Г³ ¼Ū³ Ý**, 2003, ĸÇ 26-
27): iarane-Ý Í»ÉÇßÇÝÇ »ñíÉ»½í Ū³ ³ ñÓ³ Ý³ · ñáoĀĀáoÝáoĀ Ñ³ Ū³ á³ í ³ èÉ³ ÝáoĀ ĸ ³ éáĀñ.
parakku-ÇÝ šèñµ³ í Ūñ Í³ Ū óé³ (ÑÇÝ µ³ µfáÝ»ñ»ÝáoĀ), šá³ ßí ³ ŪáoÝŪ³ ŪÇÝ á³ í í³ Ý-
¹³ Ýí (áĀß ßñç³ ÝáoĀ) ÇŪ³ èí áí (³ Ūè Ū³ éÇÝ í »è **Г.Вильгелм**, ДВ, 5, 1988, ĸÇ 94, 118 í³ Ý. 17):
ÆèĪ Áá-áĀ½³ í³ ŪÇ ³ ñÓ³ Ý³ · ñáoĀĀáoÝáoĀ massakku-ÇÝ š² èí Íá µÝ³ Í³ í³ Ūñ; ÇŪ³ èí áí
[АНw-II, ĸÇ 619]: °Á» èñ³ Ūç ÑÝ³ ñ³ í áñ ĸ í »èÝ»É Ñ³ Ū. *Ū-³ñ-³Ý ÑÝ³ ñ³ í áñ µ³ éç Ū³ Á
šÑ³ ñ³ ÍÇó Í³ éáĀŵí; ÇŪ³ èí áí, ³ á³ ³ Ūèí »Ā ÝáoĀÝã»è á»í ù ĸ ³ é³ ÝÓÝ³ óéÇ í - Ñ³ Ū. Ç(Ū)
Ý³ È³ Í³ ÝóÁ:

⁴⁵⁷ ŪñÇÝ³ Í · Ū-³ Í -»Ū ší ³ í ³ Ý»É, ÑáoĀ»Éí, Ū-³ í -»Ū š»ñí³ ñ»É, Ó»èúÁ Ū»ÍÝ»Éí · ³ ŪÉÝ:

⁴⁵⁸ **Г.Меликишвили**, 1960 (УКН), ĸÇ 77-78; 1964, ĸÇ 59-60:

⁴⁵⁹ í »è **Н.Арутюнян**, 2001 (КУКН), ĸÇ 450:

⁴⁶⁰ ¶.Ū³ ÷³ ÝóŪ³ ÝÝ ³ ŪÝ Ñ³ Ū»Ū³ í áĀĀ ĸ È»Á. ká š³ Ūèí »Ā, ³ Ñ³ í µ³ éÇ Ñ»í · ÑÝ³ ñ³ í áñ
Ñ³ Ū³ ñ»fáí èñ³ Ýó Í³ áÁ Ñ³ Ū. µñµé. šÍáŵí-Ç (Íáŵ · Ý³ Ū = ³ Ñ³ · ÝáoĀ »Ū > Í · Ý³ Ū) Ñ»í [1940,
ĸÇ 30]: áĀñ³ ñí ³ Í³ Ý (-)ka -Ç · È»Á. ká-Ç ÑÝ³ ñ³ í áñ Í³ áÇ Ū³ éÇÝ í »è Ý³ · **J.Friedrich**, 1952,
ĸÇ 141:

⁴⁶¹ **Г.Меликишвили**, 1960(УКН), ĸÇ 71-72; 1964, ĸÇ 59:

»I'3 Y...! (a0'3 íańi'3 í Náfái), ^mRusaše ^mArgišteñiniše ini É.GAL badusiie šidiištúni ^{KUR}eiduru-kai⁴⁶² šèá0è'3 Y' 2 n. ÇBí ÇÇ ańi'ÇY' 3 Uè ä'3 f'3 í Á Náu'3 í'3 ä(±) í'3 éá00'0 ¾1 á00á0 »ńi'ńÇ 3 éç' í' (a0'3 íańi'3 í Náfái), ...e`a ^dHaldina KÁ e`a pulusi-ni-kai š... É'3 f'1Ç 3 èi íá 1éY'ñá0U' .. 3 n0'3 Y'3. náoÁU'3 Y' 3 éç' í' (á000'3 í'3 Y' Náfái) [КУКН 82₂₉] .. 3 UÉY: Æ. U'3 íáYáíÁ -kai-(ne) N'3 U'3 náoU' ç Náfái'3 UÇY óá00Çá` Š'1ÇU'3 í'3 í, Š'1ÇU'3 í'3 µ'3 ó'3 é'3 í'3 Y' (i »è II.2.2 í»i 2): ¶.i ÇÉÑ'ÉUÁ aÇ íÇéá0U' 3 U' í »è'3 í'»i Á' 3 UY N'3 U'3 n»éái »i 1Çn⁴⁶³: ä0ñ'3 n'í »ñ»YáoU' 3 Uè YáoU'Y' 3 nU'3 í Çó á0Y'Yú ka-µ'3 U'3 nU'3 í Á' Š'í'3 Y. Y»é!|, ŠÉÇY»É, . 3 É! ÇU'3 èi áí [i »è И.Дьяконов, 1963, çç 74; Н.Арутюнян, 2001(КУКН), çç 451], áńÁ N'3 U'3 ä'3 í' 3 è-É'3 YáoU' ç N'3 U. í'3-É µ'3 UÇY Š'í'Y'3 É, í'3 Y. Y»é!|, Š»ñ'3 É, . 3 É!|, ŠÉÇY»É! .. 3 UÉY⁴⁶⁴, áńÇó .. í'3 ½U'í'3 í ç N'3 U. í'3 U µ'3 éÁ: ÆYá í »ñ'3 µ»ñáoU' ç éá0U'Y' 3 nU'3 í Ç ańä»è »i 1Çñ . ańí'3 í U'3 YÁ, 3 ä'3 NÚU'í . YáoU'Y' 3 nU'3 í Çó í'3 ½U'í'3 í N'3 U»ñ»Y µ'3 é»ñÇ N'»i , úńÇY'3 í' áí Y' í'3 U, U»ñ0'3 í'3 U, Uúí'3 í'3 U, çń' í'3 U, Y»ñ' í'3 U, 3 n»ó' í'3 U Šáoń í'3 U éá0è 3 n'3 á0 [Ü`ÐÈ 2, çç 555]! .. 3 UÉY: í »ñÇÇYÁ NÚU'í . í'3 YÇ 3 n0'3 Y'3. náoÁUáoY-Y'ñáoU' N'3 x'3 É'3 íÇ N'3 Y'1Çäá0 YáoU'Y'3 YU'3 Y' ^dUTU-ni-kai (^dUTU-ni Š'3 n'Ç` éá0UèÇ 3 èi í'3 í|, Š'3 n' , éá0Uè!|)⁴⁶⁵ Ó'Ç N'»i : ä0ñ'3 n'í »ñ»YáoU ka- 3 nU'3 í Çó á0Y'Yú Y'3 .. ka=(i/g)u=ke ŠÇU' 3 éç' , Uái |, ka=i=ani .. Á»ñ'è ka=ni/e µ'3 é»ñÁ: 2 é'3 ÇÇYÁ í'3 ½U'í'3 í ç ka Š'í'3 -É!| 3 nU'3 í Çó` -ke Š-ÇU!| èi 3 ó'3 í'3 Y' 1»ñ'3 Yí'3 Y'3 í'3 Y' U'3 èYÇíÇ N'3 í'»éá0Uái (i »è II.3 í»i 2): óńí'ńáń'1Á U»í'3 Y. 3 U í'3 U'3 í'3 ç `šia-be kaiani v ^mšepani ^{LÜ}ŠÁ.RÈŠI - Š»í'3 Y' Yñ'3 YÇó 5 Y»ñUÇY í »÷ 3 YÇ (Š'í'»÷ 3 YÇ| -ÇY' ä'3 í'3 YáoU)| 3 n'í 3 N'3 U'í'3 á0ÁUáoYáoU (Á'3 n. U'3 -YáoÁUáoYÁ` Áèi Æ. U'3 íáYáíÇ [1963, çç 36, 72]⁴⁶⁶ (Ü. Ð'3 náoÁUáoYU'3 YÁ

⁴⁶² Ð'3 U'3 YáoY' ú'3 Ó'3 uY'ñÁ Çñ'3 nÇó í'3 nµ»ñ»éá0 Yä'3 í'3 íáí' 3 Uè Ó'áí YBí á0U' ç í'3 éá0U'3 Y' í'3 UńÁ: ÐU'í' . úńÇY'3 í' ^mRusañina ^{KUR}eiduru-kai [Ay-susi I₁ (Ayanis I)] ..

^mRusañina ^{KUR}Qilbani-ka [КУКН 412èè0.s]:

⁴⁶³ G. Wilhelm, 2004, çç 127, 134:

⁴⁶⁴ 2 Uè U'3 èÇY' 3 é'3 í'»É U'3 Yñ'3 U'3 èY' í' »è e.2U'3 Y'3 Y', 2003, çç 40:

⁴⁶⁵ U'3 èY'3. Çí 3 í'3 Y' . n'3 í'3 YáoÁUáoYáoU' (^dUTU-ni-kai)-Y' ańä»è í'3 YáY' (3 U'1ä»è ç ä'3 N'3 YÇáoU' N'3 U'3 í' »Uèí' A) Á'3 n. U'3 YíáoU' ç Š'3 n'Ç í'3 í' (÷Éµ. 3 Uè/éá0Uè 3 BÉ'3 nNa0U); [Н.Арутюнян, 2001(КУКН) 277, 278, 419₁₂ .. 3 UÉY]: 2 UèäÇèÇ ÇU'3 èi áí 3 UY' 3 Uµá0ÇáoÁU'3 Uµ N'3 U'3 ä'3 í' 3 èÉ'3 YáoU' ç N'3 U. 3 n»ó' í'3 U µ'3 éÇY:

⁴⁶⁶ U'3 í'3 3 BÉ'3 í'3 á0ÁUáoYáoU' N»0ÇY'3 íÇ íá0UÇó éá0U'Y' 3 n'í 3 N'3 U'í'3 á0ÁUáoYÁ AYÁ»nóí'3 í ç ańáB'3 íÇ íńÇä'3 íY'»nái (i »è Н.Арутюнян, 2001(КУКН), 396 í'3 Y. 17, 19): Ø»Yú 3 Uèi »0

3 ÚÝ áÇ Á³ ñ· Û³ ÝáoÙ): Á·, Û³ ÍáÝáí Á kaïani-Ý í »ñéáóí áóÙ ç ka=ia=ne`
 -ia-Ç Û»ç` í »èÝ»éáí »ññáñ¹ ¹»ÙùÇ ¹»ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý Û³ èÝÇÍ` ŞÝñ³ |
 Ýß³ Ý³ ÍáoÁÙ³ Ùµ, Çèí -ne-Ý Ñ³ Û³ ñáoÙ ç µ³ ó³ é³ Í³ Ý Ñáíáí Ç óáoÇá`
 µ³ éÝ ³ ÙµáÓçáoÁÙ³ Ùµ Á³ ñ· Û³ Ý»éáí ŞÝñ³ ÝÇóí; é³ Í³ ÛÝ ³ Ùè
 kaïani-Ý Ó`áí Ñ³ Û³ á³ í ³ èÉ³ ÝáoÙ ç Ñ³ Ù. Í³ Û³ Ý (SÙÝ³ éáo í »Óí,
 ŞÇñ µáoÝ í »ÓÁ, µÝ³ Í³ ñ³ ÝÁí · ³ ÙÉÝ) µ³ éÇÝ, áñÁ ÇÙ³ èí áí ³ ÙµáÓçáo-
 ÁÙ³ Ùµ Ñ³ Û³ ÑáoÝá ç Ñ³ Û³ í »ùèí ÇÝ · µ³ ó³ éí³ Í áç, áñ kaïani-Ç
 ŞÝñ³ ÝÇó, Ýñ³ Ùáí Çó(±) | Í³ èí³ Í»ÉÇ Á³ ñ· Û³ ÝáoÁÙ³ Ý ÷áÉ³ ñ»Ý
 Í³ ñ»ÉÇ ç áóÓÓ³ ÍÇ Í³ ñ¹³ É [ka=y=ani] - Ñ³ Ù. Í³ -Ù-³Ý, -Ç, Çèí
 ³ ñí ³ Ñ³ Ùí áóÁÙáoÝÁ ³ ÙµáÓçáoÁÙ³ Ùµ Á³ ñ· Û³ Ý»é` Ş»Í³ Ý(±)⁴⁶⁷ Í³ Ù³ Ý 5
 Í»÷³ ÝÇ (·) Ý»ñùÇÝí: ÁÝá í »ñ³ µ»ñáoÙ ç kani/e µ³ é³ Ó`ÇÝ, ³ á³, Á`
 Ù.É³ ñáoÁÙáoÝÙ³ ÝÁ ³ ÛÝ Ý»ñí³ Ù³ óÝáoÙ ç áñá»è Ý³ É¹Çñ` Ş³ éç`
 ³ é³ Çí ÇÙ³ èí áí [2001(KYKH), çÇ 451], è³ Í³ ÛÝ ³ ñÓ³ Ý³· ñáoÁÙáoÝ-
 Ý»ñÇ Á³ ñ· Û³ ÝáoÁÙáoÝÝ»ñáoÙ µ³ ó ç ÁáÓÝáoÙ [ÝáoÙÝ í »ÓáoÙ, çÇ 19, 21
 Í³ Ý. 12]: í »ñÇÝè ÝáoÙÝá»è í³ ñ»ÉÇ ç Í³ á»É Ñ³ Ù. Í³ (Ù) µ³ é³ ñÙ³ í Ç
 Ñ»í, è³ Í³ ÛÝ Ñ³ í í³ ÍÇ í Ý³ èí³ Í ÉÇÝ»éáo · áá ³ ÛÝù³ Ý Ñ³ èí³ Ý³ ÉÇ
 Ñ³ Û³ í »ùèí Ç á³ í ×³ éáí Ù»Ýù ³ ÛÝ ÁáÓÝáoÙ »Ýù ³ é³ Ýó Ù»ÍÝ³ -
 µ³ ÝáoÁÙ³ Ý:

² ÙèáÇéáí, Í³ ñáo »Ýù áÝí»É, áñ í ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³· ñáoÁÙáoÝÝ»ñáoÙ
 í³ Ùí³ Í (-)ka- µ³ é³ ñÙ³ í Á, Á»°ÇÝùÝáoñáoÙÝ, Á»°µ³ ñ¹áoÁÙáoÝÝ»ñáoÙ
 · áñí³ Í»ÉÇè, Ó`áí · ÇÙ³ èí áí Ñ³ Û³ á³ í ³ èÉ³ ÝáoÙ ç Ñ³ Ù. Í³ µ³ -
 é³ ñÙ³ í ÇÝ · Ýñ³ ÝÇó Í³ ½Ùí³ Í Ó`»ñÇÝ: É³ Ù»Ù³ í áóÁÙáoÝÝ»ñÁ í »è
 Ñ»í · Ù³ É³ ÓÙáoè³ ÍáoÙ.

	áñ³ ñí »ñ»Ý		É³ Ù»ñ»Ý
ka-	ŞÍ³ Ý· Ý»É, ÉÇÝ»É, Ñ³ Ùí Ýí »Éí	Í³ -É	ŞÍ³ Ý· Ý»É, »ñ³³ É, · ³ Éí
ka=i=ani	ŞÍ³ Ù³ Ýí (±) (Á³ ñ· Ù. Ù»ñÝ ç)	Í³ -Ù-³ Ý	ŞÍ³ Ù³ Ýí
ka=(i/g)u=ke	ŞÇÙ³ ³ éç`, Ùáí (-i/g=u=ke Ş-ÇÙí)	Í³ -Ù-	ŞÍ»Ý³ éáo í »Ó, Í³ Ù³ Ý, ¹Çñùí
-kai	Ş³ éç`, Ùáí, í »Óí	-Í³ -Ù	Şí »Ó, ¹Çñùí

µ»ñáoÙ »Ýù Ù.É³ ñáoÁÙáoÝÙ³ ÝÇ ÍáoÙÇó áóÓí³ Í í ³ ñµ»ñ³ ÍÁ:

⁴⁶⁷ Ù³ É³ ¹³ éáoÁÙáoÝÁ · áóó» á»í ù ç µ³ Á³ Ý»É »ñí áó Ù³ éç Ş...»Í³ í Í³ Ù³ Ý: 5 Í»÷³ ÝÇ
 (·) Ý»ñùÇÝÇ ...í, ù³ Ý½Ç ði=a=be µ³ ÙÁ á³ Ñ³ ÝçáoÙ ç »». Áí áí ¹ñí³ í éáoµÙ»í:

o ½³ ĪÇ ĀíáoU μ³ é³ NÇUú»ñÇÝ N³ í»Éí»ÉÇè -kai[-kay] »í ¹ÇñÁ ĪóíáoU ĸ Ī³ Ú³ YUCÇ³ á»è Ú³ úáoñ NÇUúÇÝ, Ī³ Ú³ -ni/e- Ú³ èYÇĪÇ UCÇYáñ¹áoÁU³ Úμ, ÇèĪ NÁ·Y³ ĪÇ ĀíáoU ÚÇ³ ÚY -na- Ú³ èYÇĪÇ (NÁ·Y³ -ĪÇáoÁU³ Ý óáoóÇá) UCÇYáñ¹áoÁU³ Úμ, N³ Ú»Y³ ÚY ¹»äè UCÇYá ³ ÚAU N³ Úr YÇ μáfán Ī Ī³ ÚáoÁUáoYÝ»ñáoU:

-a-še [-a=ʃ] (³ Úèä»è Áèir Ú.únÇ¹ñÇÉÇ): ¶.Ø»ÉÇUÇBí ÇÉÇÝ èĪ ½μY³ -Ī³ Y -a-Y Ī ³ ñ³ YÇ³ Ī áoU ĸ μáoY ³ Ī³ YóÇó³ ³ ÚY N³ Ú³ ñ»Éáí Y»ñ·áU³ -Ī³ Y NáfáíÇ óáoóÇá: Ø³ èY³. ÇĪ ³ Ī³ Y·ñ³ Ī³ YáoÁUáoYáoU éáoUÝ Ú³ èYÇ-ĪÇ YB³ Y³ ĪáoÁU³ Ý N³ nóáoU ÚÇ³ Ī³ níáoÁUáoY áĪ³: ¶.Ø»ÉÇUÇBí ÇÉÇÝ, ĪÇ-Ī³ ní»Éáí áñä»è »Ī ¹Çñ, N³ Ú³ náóU ĸ, áñ ³ ÚY ³ ní³ N³ Úr áoU ĸ Y»ñ·áU³ Ī³ Y NáfáíÇ ÇU³ èĪ¹ áñä»è únÇÝ³Ī YB»Éáí šuhinaše, ebaniaše μ³ é»ñÁ ·^{KUR}Ĥatinaše Ī »Ø³ YáoYÁ [1960, ĸÇ 77; 1964, ĸÇ 59]: Á. Ú³ ĪáYáí Á N³ Ú³ náóU ĸ Y»ñ·áU³ Ī³ Y NáfáíÇ óáoóÇá [1979, ĸÇ 62], ¶. Ī ÇÈN»ÉUÁ [2004, ĸÇ 134] »Ī ¹Çñ: è³ Ī³ ÚY ³ Úè ³ Ī³ YóÁ ³ ĪYÑ³ Úr áñ»Y·áU³ Ī³ Y³ Ī»ñĪ ÇU³ èĪ áóYÇ·áY» urbuāše ·· Á»ñ·è Y³ ·· tanaše μ³ é»ñáoU: óĪ ÁY¹N³ Yñ³ á»è, ÚÇBí äĸ, áñ -a-še-Ç ÚÇ NÝ³ ñ³ íáñ ĸ Ī »èY»É Y»ñ·áU³ Ī³ Y NáfáíÇ óáoóÇá Ī³ Ú Y»ñ·áU³ Ī³ YÇ ÇU³ èĪ áĪ »Ī ¹Çñ: Ø³ nóÁ á³ ñ½³ μ³ Y»Éáo N³ Ú³ ñ úYÝ³ ní»Yú -a-še-Ç μáfán Ī Ī³ ÚáoÁUáoYÝ»ñÁ ¹ñ³ Yú μ³ Á³ Y»Éáí »ñ»ú ÈUμÇ: ²é³ ÇÇÝ ÈUμáoU ÁY¹. níĪ³ Ī »Y ³ ÚY μ³ é»ñÁ, áñĪ »Ø³ ÚY ³ ĪYÑ³ Úr áñ»Y N³ Y¹»è ĸ·³ ÉÇè éáèĪ áñä»è μ³ é³ Ī³ ½Ú³ Ī³ Y³ Ī³ Yó³ Ī³ ½Ú»Éáí·áU³ Ī³ YÝ»ñ, »ñĪ náñ-¹áoU Yñ³ Yú, áñáYó N³ Ú³ ñ Y»ñ·áU³ Ī³ Y ÇU³ èĪ Á ÚÇ³ Y·³ Ú³ ÚY NÝ³ -ñ³ íáñ ĸ ·· »ññáñ¹ ÈUμáoU ³ ÚY μ³ é»ñÁ, áñáYó ÁYÁ»nóáoUÁ Ī³ èĪ³ Ī»ÉÇ ĸ ··/Ī³ Ú ÇU³ èĪ Á ³ YÑ³ èĪ³ Y³ ÉÇ:

-²é³ ÇÇÝ ÈáoUμ. urbuāše šĸáN, ½áN³ μ»ñáoÁUáoY! (Ī³ ½Ú³ Ī ĸ urbu- šĸáN»É, ½áN Ú³ Ī áóó»É! μ³ ÚÇó), Á»ñ·è Y³ ·· tanaše šĪ³ YÁ»Ø Ī³ Ú N»Y³ Ī! (»Á» xÇBí ĸ »ñĪ náñ¹ ÇU³ èĪ Á, ³ á³ ³ ÚY N³ Ī³ Y³ μ³ ñ Ī³ ½Ú³ Ī ĸ tan-(dan-) šĪY»É Ī³ Ú NÇUÝ»É! μ³ ÚÇó!)⁴⁶⁸: ²Úè »ñĪáo μ³ é»ñáoU ĸÉ - (u) aše-Á N³ Y¹»è ĸ·³ ÉÇè áñä»è ½áoĪ μ³ é³ Ī³ ½Ú³ Ī³ Y³ Ī³ Yó: ·ñ³ Yú »ñĪ áóéY ĸÉ·áU³ Ī³ YÝ»ñ »Y Ī³ ½Ú³ Ī N³ Ú³ á³ Ī ³ è-É³ Y³ μ³ ñ urbu- ·· tan-(dan-) (±) μ³ Ú³ NÇUú»ñÇó: ²ÚèäÇéáí, Ī³ -

⁴⁶⁸ ¶ñĪ³ Ī ĸ μnáY» Ī³ YÁ»ØÇ ÓáoÇ (N»Y³ ĪÇ) Īñ³: Ø³ èY³. ÇĪ ³ Ī³ Y·ñ³ Ī³ YáoÁUáoYáoU Áñ·Ú³ YáoU ĸ šĪ³ YÁ»Ø, ÚáoU³ Ī³ ÉĪ [I.Diakonoff, 1971, ĸÇ. 81, Ī³ Y. 85], šĪ³ YÁ»Ø, É³ áĪ »ñĪ [Г.Вильгельм, ДВ, 5, ĸÇ. 97], šN»Y³ Ī, ¹náóĪ [e.²0Ī³ ½³ Y, 2003, ĸÇ 59] ·· ³ ÚY: Ī »è Y³ ·· Н.Арутюнян, 2001(КУКН), ĸÇ 310 Ī³ Y. 1, 468:

ñ»ÉÇ ĺ »YĀ³ 1ñ»É, áñ urbuase - ŞġáÑ, ½áÑ³ µñáoĀláoY! (· ál³ Ĩ³ Y),
 Āñ"ë Y³ " tanase - ŞĨ³ YĀ»Ō Ĩ³ Ū Ñ»Y³ Ĩ(±)! (· ál³ Ĩ³ Y) µ³ é»ñáoŪ, Ç
 1»Ūë áoñ³ ñi³ Ĩ³ Y - (u)a-se³ Ĩ³ YóÇ, · áñĨ³ áoY»YŪ Ñ³ Ūñ»YÇ -
 (áo)³ Ĩ³ Ū³ YŪ³ Y³ Ĩ³ YóÇ Ñ»i (Ū³ Yñ³ Ū³ eYi »ë Ĩ.3 Ĩ»i 2):

-^oñĨñāñ¹ ÉáoŪµ. ^{KUR}ebaniase Ş»ñĨ³ ñáoŪ(±)!, ^{KUR}Ĥatinase ŞĒ³ ĀÇ
 »ñĨ³ ñáoŪ / 1»āÇ Ē³ ĀÇ »ñĨ³ ÇñĀ!, ^{LŪ}A.SĨ³ MEŠ³-şe ŞġáñŪñ (±)!⁴⁶⁹, qudu-
 lani šuñi-naşe/GIBIL-şe ŞYáñ Ĩ³ ×³ ñáoŪ(±)!, ^{KUR}luluinaşe
 ŞĀBY³ Ū³ Ĩ³ Y (ÉáoĤáo³ Ĩ³ Y) »ñĨ³ ñáoŪ! " ^{KUR}.^{KUR} MEŠ³-şe šúiaşe Ş³ Ū-
 µáŌÇ³ BĒ³ ñáoŪ (i ÇñáoĀláoYáoŪ): 2Ūë ĒŪµáoŪ AY¹. ñĨ³ Ĩ³ Ĩ³ µ³ é»ñáoŪ
 -a-şe Ū³ eYÇĨÇ · áñĨ³ Ĩ³ áoĀŪ³ Y " ÑY³ ñ³ íáñ YB³ Y³ Ĩ³ áoĀŪ³ Y Ū³ eÇY
 Ū³ Yñ³ Ū³ eYi »ë Ĩ.2.9:

-^oññāñ¹ ÉáoŪµ. 2Ūë ĒŪµáoŪ AY¹. ñĨ³ »É »YŪ Ū»Ĩ³ Ĩ³ Y³ Y³ Ū
 Ĩ³ Ūi³ Ĩ³ Ĩ³ Ū»i " Ū³ Ĩ³ µ³ é»ñĀ i (?) šiaşe Ş(±)!, Ĩašinaşe Ş(±)!, alaşe
 Ş(±)!: 2YÑ³ eĨ³ Y³ ÉÇ " eĨ³ áoŪ. áÉÇY»Éáo ā³ i ×³ eáí³ Ūë ĒŪµÇ µ³ é»ñĀ
 ā»YŪ úY³ ñĨÇ:

IV.3 °i³ 1ñáoĀláoY»ñ, Y³ Ē³ 1ñáoĀláoY»ñ

1. Ū³ Ē³ 1ñáoĀláoY»ñĀ, »i³ 1ñáoĀláoY»ñĀ Ñ³ Ūñ»YáoŪ: Đ³ Ūñ»YáoŪ
 Y³ Ē³ Ĩ³ ÇñY»ñÇ Ñ»i ŪÇ³ eÇY Ĩ³ Y YŪ³ Y³ i Çā 1»ñáoŪ Ñ³ Y¹ »ë Ĩ³ áŌ³ Ūë
 µ³ é»ñ "ë, áñáYŪ Ĩ³ ááí áoŪ »Y Y³ Ē³ 1ñáoĀláoY»ñ (»i³ 1ñáoĀláoY»ñĀ):
 Ū³ ñ³ YŪ ÑÇŪY³ Ĩ³ YáoŪ i³ ñµ»ñ ÉáeŪÇ Ū³ é»ñÇŌ Ĩ³. áŌ Ū³ ñ³ ó³ Ĩ³
 Ñáfáí³ Ō"»ñ »Y, áñáYŪ ā³ Ñ³ YçáoŪ »Y áñ" ĺ Ñáfáí áí 1ñ³ Ĩ³ Ē³ Y¹ Çñ
 (Y³ Ē³ 1ñáoĀŪ³ Y Ē³ Y¹ Çñ) " Ū³ Ū¹ 1»āúáoŪ Ñ³ Y¹ »ë »Y · 3ÉÇë Çñ»YŌ áñá-
 B³ Ĩ³ Ç ÇŪ³ eĨ³ áí: Ū³ Ē³ 1ñáoĀláoY»ñĀ, Ç i³ ñµ»ñáoĀláoY³ Ē³ Ĩ³ ÇñY»ñÇ,
 ā»Y Ĩ³ áñoñ»É Çñ»YŌ µ³ é³ ŪÇY³ YĨ³ Ē³ ÉáoĀláoYĀ " Ñáfáí³ Ĩ³ Y³ Ĩ³ ā³ Ĩ³-
 óáoĀláoY»ñÇŌ 1áoñë ĺÉ · áñĨ³ Ĩ³ íáoŪ »Y Çñ»YŌ µ³ é³ ŪÇY³ YB³ Y³ Ĩ³ áo-
 ĀŪ³ Ūµ: Ū³ Ē³ 1ñáoĀláoY»ñÇ Ū»Ĩ³ Ū³ eĀ Ñ³ Ūñ»YáoŪ Y³ Ē³ 13ë · áñĨ³ -
 Ĩ³ áoĀláoY áoYÇ, áñáB³Y»ñĀ · áñĨ³ Ĩ³ íáoŪ »Y Ā° Y³ Ē³ 13ë, Ā° »i³ 13ë,
 ÇeĨ³ ŪÇ Ū³ YÇeĀ ŪÇ³ ŪY »i³ 13ë (»i³ 1ñáoĀláoY»ñ »Y): Đ³ Ūñ»YáoŪ Y³ -
 Ē³ 1ñáoĀláoY»ñĀ · áñĨ³ Ĩ³ íáoŪ »Y Ñ³ ŪŌ³ Ĩ³ Y, é»é³ Ĩ³ Y, µ³ ó³ é³ Ĩ³ Y
 " · áñĨ³ Ç³ Ĩ³ Y Ñáfáí Y»ñáí 1ñ³ Ĩ³ Ē³ Y¹ ÇñY»ñÇ Ñ»i³ ⁴⁷⁰:

⁴⁶⁹ 2ŪĨā»ë ĺ Ā³ ñ · Ū³ YáoŪ Ū.Đ³ ñáoĀláoYŪ³ YĀ³ Ĩ³ eĨ³ Ĩ³ Ĩ³ Ĩ³ eY»Éáfí -a-şe-Ç
 Y»ñ · ál³ Ĩ³ Y ÇŪ³ eĨ³ Á [2001(KYKH), ĺÇ 162 " 165, Ĩ³ Y. 59]:

⁴⁷⁰ Đ³ Ūñ»YáoŪ Y³ Ē³ 1ñáoĀláoY»ñÇ " Yñ³ YŌ Ĩ³ Çñ³ eŪ³ Y Ū³ eÇY³ 3é³ Ĩ³ »É Ū³ Yñ³ Ū³ eY
 i »ë 2.2 µñ³ Ñ³ ŪŌ³ Y, 1976, ĺÇ 261-266: Đ.2 Ĩ³ Ĩ³ ÇeŌ³ Y, 1986, ĺÇ 237-243 " ŪÉY:

2. 0' i 3 1 nāoĀlaoŸŸ»nĀ aon³ nī »n»YáoU: Ø³ eY³. Çi 3 i 3 Y . n³ i 3 . YáoĀlaoŸáoU aon³ nī »n»YÇ N³ U³ n »i 3 1 nāoĀlaoŸŸ»n i 3 U Y³ E³ 1 nāo-ĀlaoŸŸ»n, aňĀ»e 3 U i 3 ÇeÇu, aŸY 3 e³ YOY³ óiáoU: 2 Uei »O éai aň³ µ³ n ÉaéuĀ »i 1 ÇñY»nÇ U³ eÇY ç, aňāYü IóíáoU »Y µ³ eÇY N³ Y¹ »e . 3 fáí aňĀ»e U i 3 UÇ³ eY³ i 3 Y µ³ e³ O³, UÇ³ YáoUŸ Á³ U³ Y³ i YBíáoU ç, aň 1 n³ YóÇó aňāBŸ»nĀ NŸ³ n³ í aň ç, aň N³ Y¹ »e »Y . 3 EÇe 3 e³ YOÇY⁴⁷¹: 2 UeÇYüY³ 1 n³ Yü i 3 n»EÇ ç N³ U³ n»E »i 3 1 nāoĀlaoŸŸ»n i 3 U Y³ E³ 1 nāo-ĀlaoŸŸ»n: µ³ n³ YóÇó i 3 n»EÇ ç YB»É 3 eYí 3 ½Y Nī» i 3 U³ EY»nĀ - bedi (xÇBí AYĀ»nōU³ Ūµ³ peŷi), kuruni, pei-(ne) µ³ é»nĀ, í nÇÇYé U³ eY³. Çi 3 i 3 Y . n³ i 3 YáoĀlaoŸáoU eÉ³ EU³ Ūµ³ N³ U³ nīáoU ç »i 1 Çñ i 3 U YáoUŸÇeí Náfai 3 UÇY í nÇç í aňāoĀlaoŸŸ, ÇYaĀ xÇBí a ç (U³ Yñ³ U³ eY i 3 »e ei aň³): µ³ n³ Yü Y»nī 3 U³ óY»Yü 3 e³ YOÇY³ e³ YOÇY³:

pei=(ne), -pi(i) Si 3 i 1: Ā³ n . Ū³ YáoĀlaoŸÁ i 3 EÇe ç U . ūnÇ³ 1 nÇÉÁ a½³ Y³ ½³ Y»fai »nīáo i 3 nµ»n . nāoĀlaoŸŸ»nĀ⁴⁷²: Ā . Ū³ íáYáiĀ p(e)i-Y N³ U³ náoU ç ÇYā-aň UÇ µ³ YÇ i 3 íÁ . i Yí »fáo, Çeí p(e)i=ne-Y »fúÇ (ÇYā-aň UÇ µ³ YÇ i 3 íÇó) ÇU³ ei 3 nī 3 N³ Ūiáo Náfai 3 UÇY í nÇç í aňāoĀlaoŸŸ-Y»n ("субессивный (отложительный)") YáoUŸĀ»e a½³ Y³ ½³ Y»fai »nīáo . nāoĀlaoŸŸ»nĀ: e³ i 3 ŪY p(e)i=ne-Ç »i 1 Çñ i 3 U Náfai 3 UÇY í nÇç í aňāoĀlaoŸŸ 1 Çi 3 nīáoUĀ 3 YNŸ³ n ç, ū³ YÇ aň UÇ B³ nū 3 nO³ Y³ . nāo-ĀlaoŸŸ»náoU (KYKH 58b₁, 58d, 78a, 118a,b,c₁₆ " 3 ŪEY) 3 ŪY Nēi 3 í aň»Y i 3 . n³ Yç³ i íáoU ç »YĀ³ 1 nŪ³ É µ³ e³ NÇUçó, aňÇY Y³ Çµn Ā» Ióí 3 í ç . nī »fai 3 e³ YOÇY³ Yān iáoÇó: ØÇYā³ »e aon³ nī »n»YáoU µ³ é»nĀ, Y»n³ eU³ É Yñ³ Yó Náfai 3 UÇY í nÇç í aňāoĀlaoŸŸ»nĀ, aŸY iáo³ 13 nÓíáoU: aŋei Ç 3 Ūe pei-Y ā»i ū ç N³ U³ n»E 3 e³ YOÇY³ µ³ é: 2 ŪY Çñ . aňí 3 íáoU³ Ūµ³ B³ i Ūái ç kuruni " bedi(=peŷi) »i 3 1 nāoĀlaoŸŸ»nÇY (i 3 »e ei aň³): ĀYā í n³ µ»náoU ç pei-(ne) " -pi(i) i 3 nµ»n³ í Y»nÇY, 3 ā³ N³ nÓĀ ā³ n½³ µ³ Y»fáo N³ U³ n YB»Yü 1 n³ Yó µafān í í 3 ŪáoĀlaoŸŸ»nĀ µ³ Ā³ - Y»fai »nīáo EŪµ³ 3 e³ ÇÇY EŪµáoU Y»n³ eY»fai Ş³ Y»íuÇ; " ŞN³ nīŪ³ Y; í 3 O³ ā³ n³ UÇY µ³ Y³ O³ »nĀ, Çeí »nīán¹áoU ŪY³ ó³ í µafānĀ:

- 2 e³ ÇÇY ÉáoŪµ.

(146) `al-du-bi (URU/KUR X/LUGÁL X)me-ši-ni pi-e)-i-»YĀ³ nī»oÇ(±) (X-»nīÇñĀ/ú³ Ō³ uĀ/Ā³ . 3 í aňÇY)N³ nīÇ i 3 i EÇY»fáo ā³ ŪU³ Yái (±) [KYKH 47₁₃, 53₁₅, 174 B1₁₈ " 3 ŪEY]:

⁴⁷¹ i 3 »e, ūnÇY³ i, G.Wilhelm, 2004, çÇ 134:

⁴⁷² J.Friedrich, "Caucasica", 8, Leipzig, 1931, çÇ 133 " í 3 Y. 1:

(147) tú-ri-ni-ni ^DHál-di-še ^DIM-še ^DUTU-še DIN-GIR^m-še (ma-ni ar-mu-zi...) ^DUTU-ni pi-(e)-i-(ni)⁴⁷³ - ŠĀÁŌ ááŸā³ óŸ»Ÿ Ē³É¹Á, ... ³ēi í³ÍŸ»ñĀ` Çñ»Ÿ, ³nŪ³í Ÿ»ñÇŸ... ³n`Ç í³Í(ÇŌ) | [KYKH 242 AII-AI₂₀, 244₃₇, 273₁₀ ... ³ŪÉŸ]:

- °ñĪñāñ¹ ĒáŌŪμ.

(148) i-nu-ka-ni e-si-ni-ni ANŠU.KUR.RA ar-ši-bi-ni ti-ni ^IMe-nu-a-pi-i a-iš-ti-bi 22 1KUŠ - Š³ŪŸ í »ŌÇŌ³ ĩÍÇÍÇ³ ŸáŌŸáí ŌÇŸ, Ø»ŸáŌ³ ŪÇ í³Í, Ō³í Í»Ō 22 1KUŠ | [KYKH 136_{5,9}]:

(149) ...i-ni ^Éa-ri šu-ni ^Éa-ši-ĥu-si-ni pi-i - Š...³Ūē Bī »Ū³ñ³ŸÁ fŌñ»Ō` a-ši-ĥu-si-ni-Ç (ÇŸā-āñ BÇ-ŸáŌĀŪáŌŸ) í³Í | [KYKH 148₂₇, 149₂₈]:

(150) ^{md}Sar₅-du-ri-še a-li-e a-li ^{LŪ}ŪKU^{MEŠ} ^{GIŠ}šur-gi-ni-ka-i-ni ku-lu-ár-ši-bi ša-tu-ni ^{ŠADU}Uš-ki-a-ni ^{ŠADU}Bam-ni ba-ad-gu-lu-bi za-aš-gu-bi a-li-pi ku-lu-ár-ši-bi ^dIM-še GIBÍL-ni - Š³ŪŸ Ū³ñ¹Í³ŸŌ ĒáŌŪμÁ, āñĀ ēñÇ³ ēc` ÷³ Ē³í` meŸ»Ō àŌēÍÇ³ŸÇ f»éÁ, ³ŪŸÇ f»éÁ (»ē) BñÇ³ ā³í »ŌÇ, ááŸā³ ŌñÇ, ŪŪáŌēÁ, āñĀ ÷³ Ē»f ķñ, Ā»B»μ³Ÿ³ Ūñ»Ō | [KYKH 241F₂₇]:

(151) a-li ^{A^ĤĀ} ^[m]Ru-sa-ĥi-na-ú-e ip-šá-du-li-e [ab]-si-la-ti-ni a-li-pi a-bi-li-ú-[li?] - Š | [KYKH 391₃₃]:

(152) ... ^{GIŠ}ul-di-e na-ĥi-be ^{KUR}šú-ri-li-pi⁴⁷⁴ za-di-a-li ^mMe-nu-a-i-ni-e er-nu-tú-ĥi-e - Š | [KYKH 148₂₇, 149₂₈]:

°Ā» μ³Ū³ĀÇí³ Ÿ. ³Ū ĩñĪŸíáŌ (146)-(147) Í³Ō³ā³ñ³ŪÇŸ³ ñ-í³ Ñ³Ūí áŌĀŪáŌŸŸ»ñáŌŪ, Āñ»ē Ÿ³ (148)-(149)-áŌŪ, -pei-Ç Ší³Í | ÇŪ³ēi Á ŪÇ³Ÿ. ³Ū³ŪŸ AY¹áŌŸ»fÇ ķ, ³ā³ŸáŌŪŸÁ 1Āí³ñ ķ áŸ¹»f ŪŪáŌē-Ÿ»ñÇ Ñ³Ū³ñ Ñ³í³ā»ē (150)-(151)-Ç, āñí »Ō ali=pi-Ç ŠāñÇ

⁴⁷³ ŌÇ³ŪŸ Ū»Í³ Ÿ. ³Ū áŌŸ»ŸŪ pi-né, ŪŪáŌē μáfan¹ »āŪ»ñáŌŪ³ ēÍ³ ķ pi-(e)-i-(né): á»í Ū ķ ÁŸĀ»ñŌ»f pe-(e)-i-(ne) (pei=(ne)):

⁴⁷⁴ ¶.Ø»fÇŪÇBí ÇfÇŸ Í³ñ¹áŌŪ ķ āñā»ē í »Ō³ŸáŌŸ ŠBáŌñÇÇÇāÇ... | Ø.¶Çñμ³ÉÁ [SMEA, XLVIII, 2002. ķÇ 25-26] ... Ō.Ē³āÇÍŪ³ŸÁ [Ø»ñŌ. XXIV, 2005, ķÇ 477, 482 Í³Ÿ. 22] ³ē³Ç³ñĪáŌŪ »Ÿ^{KUR}šú-ri-le pišadiale ÁŸĀ»ñáŌŪÁ:

ĩ 3 ĩ(±) | Ā3 n̄- Ū3 YáoĀŪáoYÁ⁴⁷⁵ N̄3 Ūá½Cā ā; ĩ 3 ěĩ 3 ĩ Ŀ ĩ »ŌÇŪ ĩ ĩ 3 ěÇē
 Y3 ĩ 3 ŪY ÷3 ěĩ Ā, āñ 3 Ūēĩ »Ō áoY»YŪ -pi/e, ĩ āā Ā» -pi/e-(e)-i,
 ÇYāā»ē ŪŪáoēY»ñáoŪ: Āēĩ 3 ŪĪŪ, Ū»½ 3 ě3 ĩ »Ē N̄3 ĩ 3 Y3 ĩ 3 Y ĩ Āĩ áoŪ, āñ
 3 Ūē »ñĩáo Ō»ñĀ ā»ĩ Ū ĩ ĩ 3 n̄3 Yç3 ĩ »Ē ŪÇŪŪ3 YóÇó, 3 ě3 çÇYÇ
 pei=(ne)-Ç ĩ 3 ĩ 3 Yĩ 3 ěĩ 3 ĩ ĩ »ēY»fáĩ »ĩ 3 ĩ náoĀŪáoY, Şĩ 3 ĩ ĩ, Şĩ 3 -
 ĩ ÇŌ ĩ ÇŪ3 ěĩ áĩ: ĀYā ĩ »ñ3 µñáoŪ ĩ »ñĩñāñ1ÇY, ĒāēüĀ N̄3 ĩ ĩ 3 ā»ē
 ali=pi µ3 ě3 Ō»áoŪ 3 ěĩ 3 -pi Ū3 ēYÇĩ Ç Ū3 ěÇY ĩ, 3 ā3 YŪáoĀÇ ě3 ĩ 3 -
 ĩáoŪ3 Y ā3 ĩ x3 éáĩ 3 ě3 ŪĀŪ 1Āĩ 3 n̄ ĩ āñ»ÇŌ» ěĩ áoŪ. µ3 Y 3 ě»Ē 3 ŪĪ
 Ū3 ěÇY: ĩ 3 ó3 ěĩ 3 ĩ ā, āñ Ç 1»Ūē 3 Ūē -pi/e-Ç. āñĪ áoY»YŪ ÇYā-āñ Nā-
 fáĩ 3 ŪÇY ĩ »ñç3 ĩ áñáoŪ3 Y N̄»ĩ :

peſi - N̄3 Ū. (N̄) »ĩ < *ped: (éáĩ āñ3 µ3 n̄ ĩ 3 ě3 13 nŌĩ áoŪ ĩ bedi,
 ě3 ĩ 3 ŪY ÇYāā»ē óáoŪ ĩ ĩ 3 ěÇē N̄3 Ū. ½áo. 3 N̄»ē Ō»Ā ā»ĩ Ū ĩ ěÇYÇ peſi
 ĩ 3 Ū pedi)⁴⁷⁶ (3 Ūē µ3 ě3 n̄Ū3 ĩ ÇŌ áoñ3 n̄ĩ »ñ»YáoŪ áoY»YŪ Y3 ĩ peſia-
 /peſu- ŞN̄»ĩ ĩ 3 Ē, Bñçĩ »Ē, ĩ »ñ3 13 ěY3 Ē ĩ 3 ŪēY,⁴⁷⁷ µ3 ŪA): Đ3 Ū3 ā3 -
 ĩ 3 ěĒ3 YáoŪ ĩ N̄3 Ū. N̄»ĩ, »ĩ < *ped ŞN̄»ĩ, Bñç»Ē, 13 ěY3 Ē ĩ 3 ŪēY, µ3 -
 ě3 n̄Ū3 ĩ ÇY⁴⁷⁸: ŌYŪ3 n̄ĩ »YŪ áoñ3 n̄ĩ . ĩ »Ūēĩ »ñç µfáñ 3 ŪY N̄3 ĩ ĩ 3 ĩ -
 Y»ñĀ, āñĩ »Ō peſi-Ç Ūç N̄Y3 n̄3 ĩ áñ ĩ ĩ »ēY»Ē »ĩ 3 ĩ náoĀŪáoY µ3 -
 Ā3 Y»fáĩ 1ñ3 YŪ »ñĩáo ĒŪµç:

- 2 ě3 çÇY ĒáoŪµ.

(153) ^dĥal-di-ni be-di-ni ^dĥal-di-i-na-ni KĀ be-
 di-ni ^dŪa-(ni)/^dŪ-ra-(ni)/^dNa-la-i-ni be-di-
 ni ma-nu-li-(ni)... - ŞĒ 3 ĩ 1Ç 3 ěĩ ĩá ĩáoŪÇŌ, Ē 3 ĩ 1Ç
 3 ěĩ ĩá 1ēY»ñç ĩáoŪÇŌ, āŌ3 (YÇ)/āŌñ3 (YÇ)/ Ū3 Ē3 çÇYÇ 3 ěĩ ĩá
 ĩáoŪÇŌ Āáo ĒÇYÇ... | [КУКН 20a I₁₄, II₁₄, 40 I₁₅, II₁₅, 42 I₁₄,
 II₁₄, 38a I₁₅, 172a I₃] :

(154) ^dĥal-di-(ni) be-di-(ni) ^dĥal-di-i-na-ni KĀ
 be-di-(ni) ma-ni-ni - ŞĒ 3 ĩ 1Ç 3 ěĩ ĩá ĩáoŪÇŌ, Ē 3 ĩ 1Ç
 3 ěĩ ĩá 1ēY»ñç ĩáoŪÇŌ Āáo ĒÇYÇ | [КУКН 20 I₁₀, II₁₀, III₁₀, 38b₅,
 141yp, 247₈, 271₇, 278₃ 424₄, Ayanis I, Ay-susi I₆ ĩ 3 ŪēY] :

⁴⁷⁵ Г.Меликишвили, УКН, ĳç 388; Н.Арутюнян, 2000, ĳç 433 ĩ 466:
⁴⁷⁶ Ēñ3 ĩ 3 YáoŪ 3 Ūēĩ »Ō, Y3 ĩ āñāB 3 Ūē 1»āŪ»ñáoŪ, ē»ā3. Çñ p-Ç xB. n̄çĩ 3 n̄ĩ 3 ě3 Yáo-
 ĀŪáoYÁ N̄Y3 n̄3 ĩ áñ ā ĩ ā3 n̄»Ē, Ū3 Y½Ç ā3 n̄» ĩ, Ā» N̄.» . *p-Y, āñĀ N̄3 Ū»ñ»YáoŪ ĩ 3 ěÇē ĩ N/-,
 ÇYāā»ē ĩñ N̄YáoŪ áoñ3 n̄ĩ 3 ĩ 3 Y Bñç3 YáoŪ: ĐY3 n̄3 ĩ áñ ĩ, ŪñÇY3 ĩ, āñ 3 ŪY áoY»Ō»Ē ĩ ŪÇç3 Yĩ Ū3 Ē
 f (y) N̄YáoŪáoĀŪáoYÁ (ĩ »ē, ŪñÇY3 ĩ, ¶.æ3 NáoŪŌ3 Y, 1987, ĳç 227): ā3 n̄» ā ĩ Y3 ĩ Ā» ÇYāā»ē ĩ 3 ŪY
 N̄Yā»Ē N̄»YŌ Y3 Ē3 Ē»½ ĩ áoŪ (3 Ūē Ū3 ěÇY ĩ »ē Ū. ¶3 µñç»Ō3 Y, 2001, ĳç ***):
⁴⁷⁷ ĩ »ē. Н.Арутюнян, 2001 (КУКН), ĳç 441:
⁴⁷⁸ ĩ »ē e.2Ūg 3 ½Ō3 Y, 2003, ĳç 48-49:

(155) ^dĥal-di-ni be-di-ni DINGIR^{MEŠ} UKKIN be-di-ni ma-ni-ni... - §Ē³ƒ'Ĉ³ 3'ēi Íá ÍáŌŪĈó, máfān³ 3'ēi í 3' ÍŸ»ñĈ ÍáŌŪĈó ĀáŌ ƒĈŸĈ... | [KYKH 38 I₂₄, II₄₄]:

(156) pi-li-e a-gu-bi-e ^{KUR}e-ba-ni-i-e ^{URU}A-li-a be-di-ni ^dQu-e-ra-i-na ta-ra-ma-na be-di-ni - §»ñĪñĈŸ Ĉñ³ Ýóu³ ÝoĪ³ óñĈ, 2ƒĈ³ ù³ Ō³ ùĈ ÍáŌŪĈó, øáá»ñ³ 3'ēi Íá³ ŌmŪááñŸ»ñĈ (±) ÍáŌŪĈó! | [KYKH 75₂₂]:

(157) a-še gi-i su-si-ni bi-di ĥar-ĥa-ru-li ta-nu-li-i-ni - §! | [KYKH 392₆]:

(158) ^dĥal-di-še si-li-iš-ti-li ma-si-ni-li KĀ al-zi-na-i ^dĥal-di-i-na KĀ bi-di su-ú-i-ú-li-e ta-nu-li-ni - §...Ē³ƒ'Ĉ³ 3'ēi Íá³ 1'ēŸ»ñĈ ÍáŌŪĈó... (±)! | [KYKH 270₁, 424₉, Ay-susi II₂ (Ayanis I)]:

(159) ^dĥal-di-ni bi-di šá-ni qa-ab-qa-ri-li-ni - §Ē³ƒ'Ĉ³ 3'ēi Íá ÍáŌŪĈó ... | [KYKH 38 I₂₅, II₄₈]:

(160) ma-ni-ni ^dĥu-ṭu-i-ni-ni/^dŠi-ú-i-ni/[^dQu-ú-e]-ra bi-di-ni - §ĀáŌ ƒĈŸĈ Ē ááŸ áŌĈŸĈ/ƒĈááĈŸĈ/øáá»ñ³ 3'ēi Íá ÍáŌŪĈó! | [KYKH 120₄, 121₄, 277_{x1}]:

- °ñĪñāñ¹ ĒááŪm.

(161) ĥa-u-bi ^{URU}Qi-ĥu-ni ^{KUR}si-lu-ni-ni ṣu-i(?)ni-i-a bi-di-e - §Ÿí³ »»óĈ øĈĒááŸĈ (ù³ Ō³ ùĈ) »ñĪĈñĀ silunini ÍáŌŪĀ ÍáíĈ! | [KYKH 173 II₃₀, 174A2₁₁]:

(162) ...a-li-li ^{ŠADU}ba-ba-ni-li ṣu-ni-ia bi-di-i-e ^{ŠADU}A-mú-ni-ni ^{ŠADU}Bu-du-a-ni ^{ŠADU}Na-gi-li-a-ni ^{ŠADU}Šá-la-ta-ra-ni [^{ŠADU}Ū-ra-e - §...ŪŌááē ƒ»ēŸ»ñĀ ÍáíĈ ÍáŌŪĀ 2ÚááŸŸĈ, 1áá¹áá³ŸĈ ...] | [KYKH 407лиц.35]:

1»ñí 3' Í 1ñí 3. Ÿ»ñááŪ, ĈŸāā»ē áñ ÁŸ1ááŸí 3' Í ĸ ù³ēŸ³. Ĉí 3' Í 3' Ÿ · ñ³ Í 3' ÝááŌŪááŸááŪ, bedi(peṭi)-ne-Ÿ Á³ñ. ù³Ÿí 3' Í ĸ μ³ó³é³Í 3' Ÿ Ńáfáí áí` ší áŌŪĈó! Ÿ³Ÿ³ ÍááŌŪ³ Ūm (μ³é³í »ñĈĈ -ne-Ÿ ÁŸí 3' Í ááŪ ĸ áñ-ā»ē μ³ó³é³Í 3' Ÿ ŃáfáíĈ áááŌĈā): ē³Í 3' ŪŸ ĈŸāā»ē á³ñ/áñāB »ñ`ááŪ ĸ 3'é³ĈŸŸ ĒŪmĈ ūñĈŸ³ÍŸ»ñĈó, Ń³Ū³ŸŪ³Ÿ Ń³Ū³í »üēí ááŪ 3'ēí 3' ĸ N-(ne) peṭi=ne/peṭi .. ^dĥaldi=ina=ne KĀ peṭi/^dĥaldi=ina KĀ peṭi N»ñĀ³. 3' ŪááŪŸ»ñĀ, ĈŸāĀ Ń³Í 3' éááŪ ĸ ááñ³ñí »ñ»ŸĈ ŪĈŸā 3' ŪĀ ÁŸ1ááŸí 3' Í 3' ŸáŸŸ»ñĈŸ, Ń³Ū³Ō³ŪŸ áñĈ³ μ³ó³é³Í 3' Ÿ ŃáfáíĈ Ń³Ū³ñ

-ne Ú³ eÝÇÍÇ ³ éÍ³ ÚáoÁÚáoYÁ ǎ³ ní ³ ¹Çñ ĵ⁴⁷⁹: ØÚáoè ÍáoÚÇÓ´ ÇYáǎ»è
 »ñ´áoÚ ĵ Ná. Ý³ ÍÇ Áí aí 1ñí ³ Í únÇY³ ÍY»ñÇÓ, ÉáèÚÝ ³ Úèi »Ó ³ Ýi ³ -
 ñ³ ÍáoÙè µ³ ó³ é³ Í³ YÇ Ú³ eÇY ĵ: Æñ³ Í³ YáoÚ, ÇYáǎ»è ³ ñ¹ »Y Ñ³ Úááí »-
 óÇYú (Ú³ Ýñ³ Ú³ eÝ ĵ »è ĵ II.2.7), áon³ ní »ñ»YáoÚ µ³ ó³ é³ Í³ YÁ í ³ Ú-
 í ³ Í ĵ áá ÚÇ³ ÚY -ne, ³ Úé´ -Ø óáoóÇaaí: ÆYá í »ñ³ µ»ñáoÚ ĵ »ñí ñáñ¹
 ÈÚµÇY, ³ ǎ³ ³ Úèi »Ó »i ³ 1ñáoÁÚ³ Y ÈY¹ÇñÁ èi ³ YáoÚ ĵ -ia í »ñÇ³ -
 í áñáoÁÚáoYÁ, Çèi »i ³ 1ñáoÁÚáoYÁ` peṭi-Y 1ñí áoÚ ĵ í ñ³ Í³ Y Ñafáí aí,
 ÇYáǎ»è` şui(?)n=ia peṭi=e (161), şu=n=ia peṭi=ie (162):
 èi ³ óí áoÚ ĵ, áñ peṭi »i ³ 1ñáoÁÚáoYÁ í ñ³ Í³ Y Ñafáí aí 1ñí áoÚ ĵ ÚÇ³ ÚY
 ³ ÚY ¹ »ǎ»ñáoÚ, »ñµ Ýñ³ Ñ»i ³ ǎ³ Í óí ³ Í ÈY¹ÇñÁ èi ³ YáoÚ ĵ -ia
 í »ñÇ³ í áñáoÁÚáoYÁ (Ú³ Ýñ³ Ú³ eÝ ³ Úè Ú³ eÇY ĵ »è Ñ³ çáñ¹ Í »i Á):

kuruni⁴⁸⁰ - Ñ³ Ú. ÍáoY, áoY-ú: Ø³ eÝ³. Çi ³ Í³ Y. ñ³ Í³ YáoÁÚáo-
 YáoÚ éáoÚY µ³ eÇ YB³ Y³ ÍáoÁÚ³ Y Ñ³ ñáoÚ ÚÇ³ Í³ ñí áoÁÚáoY áí³: ¶. Ø»-
 ÉÇÚÇBí ÇÉÇY Ñ³ Ú³ ñáoÚ ĵ ³ Í³ Í³ Y ŞN½áñ, µ³ ñÓñ; ÇÚ³ èi aí, ¶.i ÇÈÑ»ÈÚY
 ³ é³ Ç³ ñíáoÚ ĵ ³ ÚY ¹Çi ³ ñí »É Çµñ´ »i ¹Çñ` ŞÍáoÚA, Úaí Á, ŞÍáoÚÇÓ;
 YB³ Y³ ÍáoÁÚ³ Úµ, áñÁ, Áèi Ýñ³, ÇYáǎ»è` pare Ý³ È¹ÇñÁ, Í³ ñáo ĵ
 . áñí ³ Í í »É ½³ Y³ ½³ Y Ñafáí Y»ñÇ Ñ»i⁴⁸¹: Ø³ í ³ Y³ µ³ ñ kuruni-Ç Ú»Ç
 ǎ»i ú ĵ ĵ »eÝ»É Ñ³ Ú. ÍáoY, -áoY-ú <*gol ŞÍáoÚ, Úaí´´ ³ ÚEY; µ³ -
 éA⁴⁸², Á»´ Ñ³ Ú»ñ»YáoÚ ³ ÚY áñǎ»è Y³ È³ 1ñáoÁÚáoY Ñ³ Y¹ »è aÇ . ³ ÉÇè:
 ØÇYá¹ »è áon³ ní »ñ»YáoÚ Í³ ñí »è Á» xÇBí Ñ³ Í³ é³ Í³ ǎ³ í ³ ñY ĵ.
 kuruni-Ç ³ Ýí ³ È . áñí ³ Í Ú³ Y í ³ ÚáoÁÚáoY ááoY»Yú: ´ »ñ»Yú éáoÚY
 µ³ eÇ µafáñ í ³ ÚáoÁÚáoY»ñÁ´ µ³ Á³ Y»fáí 1ñ³ Yú, ÇYáǎ»è Y³ Éáñ¹ ¹ »ǎ-
 úáoÚ, »ñíáo ÈÚµÇ (Á³ ñ. Ú³ YáoÁÚáoY»ñÁ áoÓí ³ Í »Y Ú»ñ ÍáoÚÇÓ´
 Ñ³ Ú³ Ó³ ÚY kuruni-Ç ŞÍáoÚÇY, Úaí Á; ÇÚ³ èi Ç):

-² é³ ÇÇY ÈáoÚµ.

(163) manu ^mIş-pu-ú-i-ni ku-ru-ni ^mMe-nu-a-(ni) ku-
 ru-ni ħu-ra-di-na x ^{GIŠ}GIGIR^{MEŠ} x PIT.ĦAL.LU^m...
 - ŞÁáoYí »ó/ÚY³ ó»É ĵ ñ ÆBǎáoÇYÇÇ ÍáoÚÇÓ/Úaí´ , Ø»Yáo³ ÚÇ

⁴⁷⁹ ² Úè Ú³ eÇY ĵ »è Y³ ´ H.Арутюня, 1966, ĵÇ 18, 12, í ³ Y. 6:

⁴⁸⁰ ØY³ ñ³ í áñ ĵ Y³ ´ kurune AYÁ»ñáoÚA:

⁴⁸¹ ¶.i ÇÈÑ»ÈÚA µ»ñáoÚ ĵ Ñ»i´´ Ú³ È únÇY³ ÍY»ñÁ´ 1) manu ^mIşpuúini kuruni ^mMenua-
 (ni) kuruni ħuradi-na 106 ^{GIŠ}GIGIR^{MEŠ} - ŞÍ³ ñ ÆBǎáoÇYÇ-Ç Ñ»i´ , ØÇYáo³ -Ç Ñ»i´
 ½áñ»ñáoÚ 106 Ú³ ñi ³ Í³ éú»ñ; (ħuradina` Y»ñ. áÚ³ Í³ Y Ñafáí), 2) ^dĦaldi-(i) kuru-ni
^dĦaldi-ni ^{GIŠ}şúri-(i) (^{GIŠ}şúri-(i)` è»é³ Í³ Y Ñafáí) kuru-ni - ŞÈ³ í ³ ÇÇ ÍáoÚÇÓ,
 È³ í ³ ÇÇ èñÇ ÍáoÚÇÓ; [ДВ, 5, 1988, ĵÇ 96-97]:

⁴⁸² ² Úè Ú³ eÇY ĵ »è e.²Óí³ ²Y³ Y, 2003, ĵÇ 41-42:

ÍáŮŮÇŮ/Ůáí` μ³ Ý³ ÍáŮŮ X Ů³ ñí ³ Í³ éú»ñ, X Ñ»ÍŮ³ ÉÝ»ñ...!
[КУКН 32₁₃, 33₁₂, 35 л.с. I₁₃, II₄₅, о.с. III₁₄, 172а₁₃]:

(164) ^dĤal-di-i ku-r[u-ni] DINGIR^{MEŠ}-na ku-ru-ni
ma-ni-ni iš-ti-n[i ¹X ar-di-še... - ŠĒ³É¹ÇÇ ÍáŮ-
ŮÇŮ, ³ ëí í³ ÍÝ»ñÇ ÍáŮŮÇŮ ĀáŮ ÉÇÝÇ ³ Ůëí »Ů (³ ñú³ ŮÇÝ)
ÇĒĒ³ÝáŮĀŮáŮÝ...! [КУКН 115₅]:

(165) ^dĤal-di-(ni) ku-ru-ni-(ni) ^dĤal-di-ni-(ni)
^{GIŠ}šú-ri-(ni) ku-ru-ni-(ni) - ŠĒ³É¹Ç ³ ëí Íá ÍáŮ-
ŮÇŮ, É³É¹Ç ³ ëí Íá éñÇ ÍáŮŮÇŮ! [КУКН 33₄, 34₄, 35 I₁, II₃₁,
III₃₁, 47₁, 53₁, 56₁, 173I₁₆, II₅...]:

-^oñíñáñ¹ ÉáŮŮμ (áŮÝ»ÝŮ ŮÇ³ ŮÝ Ů»Í í Í³ ŮáŮĀŮáŮÝ).

(166) XIX LUGAL^{MEŠ} i-šá-ni ap-ti-ni šu-i-ni-a-ni
^{ŠADU}ba-ba-ni-a [k]u-ru-ni-e - §19 »ñíñÝ»ñ ³ Ůë ³ -
÷ÇÝ ÍáíÇ(Íáí³ ŮÇÝ), É»éÝ»ñÇ/É»é³Ý ÍáŮŮÁ (Ůáí)...! [КУКН
389₁₃]:

²é³ÇÇÝ ÉŮμÇ Ñ³Ů³ñ, ÇÝá»è è áñ peṭi-Ç ¹»áŮáŮŮ, Ā»^o. áŮ³Í³ÝÁ
(»í ³ ¹ñáŮĀŮ³Ý ÉÝ¹ÇñÁ), Ā»^o»í ³ ¹ñáŮĀŮáŮÝÁ (í íŮ³É ¹»áŮáŮŮ kuruni-
Ý) ¹ñí ³ Í »Ý Ů³ ŮáŮñ ÑÇŮŮáí, áñáÝŮ ³ ½³í áñ»Ý Í³ ñáŮ ĸ Ñ³Í »Éí»É -ne
Ů³éÝÇÍÁ: Áëí ³ ŮŮŮ, ÇÝá»è è Ý³ Éáñ¹ ¹»áŮáŮŮ, ³é³í»É Ñ³Í³Ý³Í³Ý
ĸ, áñ ³ Ůëí »Ů. áñÍ áŮÝ»ÝŮ μ³Ů³é³Í³Ý ÑáíáíÇ Ñ»í : ^oñíñáñ¹ ÉŮμáŮŮ
· áŮ³Í³ÝÝ ëí ³ ÝáŮŮ ĸ -ia-(ne) í »ñÇ³ÍáñáŮĀŮáŮÝÁ, Çëí Ý³ É³ ¹ñáŮ-
ĀŮáŮÝÁ (kuruni-Ý), ÇÝá»è è áñ Ý³ Éáñ¹ (peṭi-Ç) ¹»áŮáŮŮ, ¹ñí áŮŮ ĸ
í ñ³Í³Ý Ñáíáíáí (kuruni/e=e):

²Ů÷á÷áŮŮ: ²ŮëáÇëáí, »Ā» ÷áñŮŮÝŮ ³ Ů÷á÷»É í ñáñá³ñ³ ¹ñŮ³É
÷³ëí »ñÁ, ³á³ëí ³ŮíáŮŮ ĸ, áñ áŮñ³ñí »ñ»ÝáŮŮ ^opeṭi (Ñ³Ů. (Ñ)»í)
^okuruni (Ñ³Ů. ÍáŮŮÝ, -áŮŮÝ-) μ³é»ñÁ Í³ ½ŮáŮŮ »Ý ŮÇ³ ÝŮ³Ý Ñáíáí ³ -
ŮÇÝ Í³ á³ÍŮáŮĀŮáŮÝ»ñ (Ý³ É³ ¹ñáŮĀŮáŮÝ»ñ/»í ³ ¹ñáŮĀŮáŮÝ»ñ⁴⁸³):
ŮŮ³Ý ¹»ñáŮŮ ¹ñ³ÝŮ -

1) ñíáŮŮ »Ý μ³Ů³é³Í³Ý Ñáíáíáí. ³ŮŮ ¹»áŮáŮŮ Ý³ É³ ¹ñáŮ-
ĀŮ³Ý/»í ³ ¹ñáŮĀŮ³Ý ÉÝ¹ÇñÁ ÝáŮŮÝá»è ¹ñíáŮŮ ĸ μ³Ů³é³Í³Ý Ñáíáíáí
(²ñŮ³Ý³. ñáŮĀŮáŮÝ»ñáŮŮŮ Ýíí ³ Í Ý³ É³ ¹ñáŮĀŮáŮÝ»ñÇ/»í ³ ¹ñáŮĀŮáŮÝ-

⁴⁸³ áŮñ³ñí »ñ»ÝáŮŮ Ý³ É³ ¹ñáŮĀŮáŮÝ»ñÁ Ñ³Ý¹»è »Ý. ³ÉÇè »í ³ ¹³è ¹ÇñáŮŮŮ ³ ŮëÇÝŮÝ
»í ³ ¹ñáŮĀŮáŮÝ»ñ»Ý: ^oŮŮ »Ā» ÁÝ¹áŮÝ»ÝŮ, áñ manu ^mIšpuđini kuruni ^mMenua kuruni
ñuradi-na 106 ^{GIŠ}GIGIR^{MEŠ}... ³ñí ³ Ñ³ŮŮí áŮĀŮáŮÝáŮŮ kuruni-Ý Ñáíáí ³ ŮÇÝ Í³ á³ÍŮáŮ-
ĀŮ³Ý ŮÇĸ ĸ. Í ÝíáŮŮ ñuradi-na · áŮ³Í³ÝÇ Ñ»í ^oé, ³á³ ³Ůëí »Ů áŮÝ»ÝŮ kuruni-Ç Ý³ É³ -
¹³è. áñÍ ³ ÍŮ³Ý ¹»áŮŮ:

Ý»ñÇ ÑÇÛú»ñÇÝ ½³ i añ»Ý Í³ ñáŎ ħ Ñ³ í »Éí »É -ne Ú³ ëÝÇÍÁ, Ç ¹»Ùë añÇ, ÇÝÁă»ë »ñ»áoŬ ħ (165)-ÇŎ, ³ Ûëí »Ŏ · añÍ áŎÝ»Ýú µ³ ó³ é³ Í³ Ý Ñáfá- íÇ óáŎŎÇáÇ Ñ»í : Đá· Ý³ ÍÇ ÁíáoŬ ÉÝ¹ÇñÝ ëí ³ ÝáoŬ ħ Ñá· Ý³ ÍÇáoŬŬÝ ³ - na óáŎŎÇáÁ, añÇÝ ½³ i añáÝ Í³ ñáŎ ħ Ñ³ í »Éí »É í »ñáÝŬŬ³ É -ne Ú³ ëÝÇ- ÍÁ):

2) ², ñíáoŬ »Ý í ñ³ Í³ Ý Ñáfáí áí, Çëí Ý³ É³ ¹ñáoŬŬ³ Ý/»í ³ ¹ñáoŬŬ³ Ý ÉÝ¹ÇñÁ ëí ³ ÝáoŬ ħ -ia-í »ñÇ³ í añáoŬŬáoÝÁ, añÇÝ ³ Ûë ¹»ăúáoŬ ÝáoŬÝ-ă»ë ³ ½³ i añ»Ý Í³ ñáŎ ħ Ñ³ í »Éí »É -ne Ú³ ëÝÇÍÁ: Đá· Ý³ ÍÇ Áí áí ¹ñ³ Í ÉÝ¹ñÇ í Í³ ŬáoŬŬáoÝÝ»ñÁ ³ Ûë ¹»ăúÇ Ñ³ Ú³ ñ áí ³ Ý: éáoŬÝ ũñÇÝ³ á³ ÷ áŎ- ŬŬáoÝÁ í ³ ñ³ Í íáoŬ ħ Ý³ .. ešti=ne (Ñ³ Ŭ. ³ëí (Ý), ³ëí Ç) í »ŎÇ Ú³ Íµ³ ŬÇ í ñ³, áñÁ · áŬ³ Í³ ÝÇ Ñ»í · añÍ ³ Í í »ÉÇë ¹ñíáoŬ ħ í ñ³ Í³ Ý Ñáfáí áí, Çëí · áŬ³ Í³ ÝÝ ëí ³ ÝáoŬ ħ -ia í »ñÇ³ í añáoŬŬáoÝÁ: ũñÇÝ³ Í ²Ĥaldia eštini=ie ŠÉ ³ É¹ÇÇÝ (É ³ É¹ÇÇ Ñ³ Ú³ ñ); [KYKH 173 I₁₆, 173 II₂...], ^{KUR}Etunia eštini=ie Š¼ÁÇáoÝÇ »ñíñÇÝ! [YKH 155 F₃]: ŬáoŬÝ Í»ñă ħ · añÍ ³ Í íáoŬ Ý³ .. edi- (Ñ³ Ŭ. ³Ŭ¹Ç, ³Ŭí Ç) í »ŎÇ Ú³ Íµ³ ŬÁ (ëñ³ ÝŎ Ú³ ëÇÝ í »ë II.3 Í»í 4):

°Á» Ý³ É³ ¹ñáoŬŬ³ Ý ÉÝ¹ÇñÁ áŎÝÇ Ñ³ i Í³ óáŎŎÇá, ³ă³ ³ ŬÝ Áëí Í³ ÝáÝÇ ëí ³ ÝáoŬ ħ ÉÝ¹ñÇ (Ñ³ i Í³ óŬ³ ÉÇ) Ñáfáí ³ ŬÇÝ í »ñÇ³ í añáo- ŬŬáoÝÁ Áí áí .. Ñáfáí áí Ñ³ Ú³ Ó³ ŬÝ»Éáí Ýñ³ Ñ»í :

² ŬŬáoë³ Í 12

kuruni, peŭi "pei »í ³ ¹ñáoŬŬáoÝÝ»ñÇ (Ý³ É³ ¹ñáoŬŬáoÝÝ»ñÇ)
· añÍ ³ Í áŎŬŬáoÝÁ áŎñ³ ñí »ñ»ÝáoŬ.

°í ³ ¹ñáoŬŬ³ Ý ÉÝ¹Çñ		°í ³ ¹ñáoŬŬáoÝ
»½. ÁÇí	Ñá.. ÁÇí	
ÑÇÛú + (ne)	ÑÇÛú + na- (ne) ÑÇÛú + na- (ne) -	(µ³ ó³ é³ Í³ Ý Ñáfáí) kuruni=(ne) peŭi=(ne) pei=(ne)
ÑÇÛú + ia-(ne)	-	(í ñ³ Í³ Ý Ñáfáí) kuruni/e=e peŭi=je

Đ³ Ŭ»Ŭ³ í áŎŬŬáoÝÁ Ñ³ Ŭ»ñ»ÝÇ Ñ»í : Đ³ Ŭ»ñ»ÝáoŬ Í áŎÝ µ³ éÁ Çµñ .. Ý³ É³ ¹ñáoŬŬáoÝ Í³ Ŭ »í ³ ¹ñáoŬŬáoÝ áÇ · añÍ ³ Í íáoŬ, Çëí (Ñ) »í -Ç Ñ³ Ú³ ñ Ñ³ Ŭ»ñ»ÝáoŬ áŎÝ»Ýú Ñ»í .. Ŭ³ É · añÍ ³ Í áŎŬŬáoÝÝ»ñÁ.

-ë»é³ Ī³ Ý Náfáí áí ĒÝ¹ñÇ Ñ»ĭ ` Ò»ĭ (ŞÑ»ĭ á!) - Şºò Ò»ĭ ³ ÒeáñÇĪ Ññ³ Ò³ Ý »ĭ î ñ¹³ĭ ³ ñù³ Ò ... ĭ, Ò»ĭ áÒ (ŞÑ»ĭ ``áoÙĭ) - ŞÙ»ĭ áÒ Ýáñ³ Ī³ Òñĭ, ½Ñ»ĭ (ŞÑ»ĭ úáí, »ĭ ``Çó!) - Ş¼Ñ»ĭ ĪÝáç ÇõñáÒ ³ èĭ, `` áá ½Ñ»ĭ Ī³ Ý³ ó ... ĭ.

-µ³ ó³ é³ Ī³ Ý Náfáí áí ĒÝ¹ñÇ Ñ»ĭ ` Ñ»ĭ ĭ (ŞÑ»ĭ á, Ç í »ñĭ) - Ş² á³ Ò³ ÒÝ ùñĭ Ñ»ĭ ĭ `` ³ Ý¹ñ Òáo½»ó³ í á³ ĭ »ñ³ ½Ò ... ĭ⁴⁸⁴:

⁴⁸⁴ Ð³ Ò»ñ»ÝáòÒ (Ñ) »ĭ µ³ éÇ¹ Çµñ`` Ý³ Ē³ ¹ñáoÁÒáoÝ · áñĪ³ Ī Ò³ Ý `` µ»ñĭ³ Ī Ò»çµ»ñáoÙÝ»ñÇ Ñ³ Ò³ ñ³ Ò³ Ýñ³ Ò³ èÝĭ »è **2.2 µñ³ Ñ³ Òó³ Ý**, 1976, ĭç 261-266:

V. Þ²ÓÍ ²ä ¹ ²ÚË Ø²ëÙÆÍ Ù°ð

aðn³ nī »ñ»ÝÇ Û»½ Ñ³ Ûī ÝÇ Þ³ ÓÍ³ äÝ»ñÇ ·· Ù³ ëÝÇÍÝ»ñÇ ĀÇÍÁ Û»Í
 ä⁴⁸⁵: ²Ý¹ñ³ 13 ëÝ³ Ýù 1ñ³ ÝóÇó Úáðñ³ ù³ ÝáðáðñÇÝ³ ³ ë³ ÝÓÇÝ-³ ë³ ÝÓÇÝ:

ew (· náoÙ ewe⁴⁸⁶, eue - §"¡), **ew ... ew** - §"¡...": ²ÍÝÑ³ Ûī áñ»Ý
 Ñ³ Ù³ ä³ í ³ ëË³ ÝáóÙ ç Ñ³ Û. »ð §"¡ Þ³ ÓÍ³ äÇÝ⁴⁸⁷: àñáb áðéáóÙÝ³ ëÇ-
 ñáÓÝ»ñ ³ Ûë ÝáóÙÝ Þ³ ÓÍ³ äÝ »Ý í »ëÝáóÙ Ý³ ·· áðñ³ nī ³ Í³ Ý í »ùëí »-
 ñáóÙ ÁÝĀ»ñóíáÓ eia(-) ·· eai µ³ ë³ Ó"»ñáóÙ: ë³ Í³ ÙÝ Çñ³ Í³ ÝáóÙ
 eia-Ý í Í³ Ûí ³ Í ç ÛÇ³ Ý. ³ Ù³ ÙÝ ³ Ûë Ñ³ Ù³ í »ùëí »ñáóÙ ·· áá ÛÇ Í³ ä
 ááóÝ»Ý [ew]-Ç Ñ»í⁴⁸⁸, Çëí eai-Ý, ÇÝāä»ë ñ"áóÙ ç ²Ù³ ÝÇëÇ Ýáñ³ -
 Ñ³ Ûī ³ ñÓ³ Ý³ · ñáóĀÚáóÝÇó, ÁÝ¹Ñ³ Ýñ³ ä»ë · áÚáóĀÚáóÝ ááóÝÇ⁴⁸⁹:

mi⁴⁹⁰ - §ÙÇ, áá!, §µ³ Ûó, Çëí!, **mi...mi** §áá...áá!: Ð³ Ù³ ä³ í ³ ëË³ -
 ÝáóÙ ç Ñ³ Û. ÛÇ §ÙÇ, áá, ā, ĒÇÝÇ Ā»! ĀËí ³ Í³ Ý Ù³ ëÝÇÍÇÝ⁴⁹¹: ÐÙÛí . Ý³ ··
 Ñ³ Û. §ÙÇ...ÙÇ! Ó"Á:

oi (· náoÙ ui(e)) - §áá!: Ð³ Ù³ ä³ í ³ ëË³ ÝáóÙ ç Ñ³ Û. áá < *á-ā
 §áá!; ĀËí ³ Í³ Ý Ù³ ëÝÇÍÇÝ: ÐÙÛí . Ý³ ·· Ēáóé. oya §áá!:

iu Í³ Û **io** (· náoÙ iu) - §»ñµ, Ñ»Ýó áñ!: ÐÝ³ ñ³ í áñ ç, áñ ³ ÙÝ
 Ñ³ Ù³ ä³ í ³ ëË³ ÝáóÙ ç Ñ. -» io Ñ³ ñ³ µ»ñ³ Í³ Ý 1»ñ³ Ýí ³ ÝÁ, áñÁ
 Ñ³ Û»ñ»ÝáóÙ áÇ ä³ Ñá³ Ýí »É:

as (· náoÙ aše)⁴⁹² - §»ñµ áñ ... (ĀáÓ)! (Ñ³ ñ³ µ»ñ³ Í³ Ý ÇÙ³ ëí áí):
 ÐÝ³ ñ³ í áñ ç, áñ Ñ³ Ù³ ä³ í ³ ëË³ ÝáóÙ ç Ñ³ Û. *³ë- (Ñ-³ë-³Ý-»É)

⁴⁸⁵ aðn³ nī »ñ»ÝÇ Þ³ ÓÍ³ äÝ»ñÇ ·· Ù³ ëÝÇÍÝ»ñÇ Ù³ ëÇÝ í »ë. Г.Меликишвили, 1964, çÇ
 61; I.Diakonoff, 1971, çÇ 148-149; И.Дьяконов, 1979, çÇ 76; М.Хачикян, 1985, çÇ 120-121;
 G.Wilhelm, 2004, çÇ 133 ·· ³ ÛËÝ:

⁴⁸⁶ Ø²ëÝ³. Çí ³ Í³ Ý . ñ³ Í³ ÝáóĀÚáóÝáóÙ ³ ÙÝ Ñ³ ×³ Ē í ³ ë³ 13 ñÓíáóÙ ç e`a ÑÝ³ ó³ Í
 Ó"áí:

⁴⁸⁷ í »ë Ð.ë³ Ý¹³ çÇ³ Ý, 1900, çÇ 360 ·· ³ ÛËÝ:

⁴⁸⁸ í »ë И.Дьяконов, ДВ, 5, çÇ 142; ë.²Óí³ µ³ Ý, 2003, çÇ 83, Í³ Ý. 15 ·· ³ ÛËÝ:

⁴⁸⁹ ²Ù¹ Ù³ ëÇÝ í »ë М. Salvini, 2001 (Ayanis I), çÇ 261:

⁴⁹⁰ ²Ùë µ³ éÁ, ³ Ûëä»ë ×ÇÍÍ Ó"áí ç ÁÝĀ»ñáóÙ Ā. Ù³ ÍáÝáíÁ, áñÇÝ Ñ»í "áóÙ ÝÝ
 Ø.Ē³ äÇÍÙ³ ÝÁ, Ø.ë³ Ēí ÇÝÇÝ ·· ³ ÛËÝ:

⁴⁹¹ í »ë ¶.æ³ Ñáóí³ Ý, 1988, çÇ 139:

⁴⁹² ¶.í ÇĒ»ÉÚÁ áÇ µ³ ó³ éáóÙ, áñ áše µ³ é³ Ó"áóÙ -še-Ç í ³ Í ä»í ù ç í »ëÝÉ çñ. ³ í Çí
 Ñáíáí Ç óáóÇá [2004, çÇ 132]:

μ³ Ū³ nŪ³ ĭ ĆŸ· Ā³ Ū³ Ÿ³ ĬĈ ÇŪ³ ěĭ áĭ, áñŸ áoñ³ ñĭ ³ Ĭ³ Ÿ ĭ »ùěĭ »ñáŪ
 ³ ñ¹»Ÿ ĭ Ĭ³ Ūĭ ³ Ĭ ĭ aš- [as-] ſ· ³ ě, μ»ñ»ě, Ūĭ (ó)Ÿ»ě, Ñ³ ě(ó)Ÿ»ě, ĭ ³ ŪĚŸ ĭ
 μ³ ŪĈ ĭ »ěùáĭ⁴⁹³:

ayl/l (· ñáŪ **ale**) - ſĈěĭ, μ³ Ūó, ³ ŪĚ ĭ: Ā. Ÿ Ū³ ĭ áŸáĭ Ā Çμñ· β³ Ūĭ ³ á
 ŸβáŪ ĭ Ÿ³ ĭ ale/u- ſáĭ áñ, áñĀ ... ĭ ¹»ñ³ ŸáŵŸĀ· ĀŸ¹. Ĭ »ěáĭ ě³ Ĭ³ ŪŸ, áñ
 ĭ »ñĈŸĚ Ñáěáĭ ĭ áŵŪ ĭ⁴⁹⁴: Ĭ ³ ěĭ ³ Ĭ Ĉó ĭ »ñ ĭ, áñ ³ Ūěĭ »Ō · áñĬ áŵŸ»Ÿù Ñ³ Ū.
 ³ ŪĚ/³ ŪŌ ſ³ ŪĚ, Ĉěĭ, μ³ Ūó ĭ ³ ŪĚŸ ĭ β³ Ūĭ ³ áĈ Ñ»ĭ: Đ³ Ū»ñ»ŸáŵŪ ³ Ūě ŸáŵŪŸ
 ³ ñŪ³ ĭ Ĉó áŵŸ»Ÿù Ÿ³ ĭ ³ ŪĚ, -áŪ ¹»ñ³ ŸáŵŸĀ, áñĀ μŸ³ Ĭ³ Ÿ³ μ³ ñ Ñáěáĭ -
 ĭ áŵŪ ĭ (ale/u- ¹»ñ³ Ÿĭ ³ Ÿ ĭ Ÿñ³ ŸĈó Ĭ³ ½Ūĭ áŌ Ó ĭ »ñĈ Ū³ ěĈŸ Ū³ Ÿñ³ -
 Ū³ ěŸ ĭ »ě Ĭ.3 Ĭ ĭ 6):

àñáb áŵěáŵŪŸ³ ěĈñáŪŸ»ñ áoñ³ ñĭ »ñ»ŸĈ Ñ³ Ū³ ñ ŸβáŵŪ »Ÿ Ÿ³ ĭ ſuke
 - ſĈŸáá»ě ĭ (±)⁴⁹⁵, kui(e) ſŸáŵŪŸĈěĭ, Ĉěĭ ĭ (±)⁴⁹⁶ μ³ ě»ñĀ, áñáŸó Ā³ ñ· Ū³ -
 ŸáŵŪáŵŸŸ»ñĀ, ě³ Ĭ³ ŪŸ, Ĭ³ ěĭ ³ Ĭ »ěĈ »Ÿ: ² Ū¹ á³ ĭ x³ éáĭ ¹ñ³ Ÿù ³ Ūěĭ »Ō
 á»Ÿù ùŸŸ³ ñĬĈ:

⁴⁹³ ĭ »ě ě. ² Ūĭ ³ ŸŪ³ Ÿ, 2003, ĭĈ 28-29:

⁴⁹⁴ **И.Дьяконов**, 1979, ĭĈ 76:

⁴⁹⁵ ŵŸĀ³ ¹ñŪ³ ě Ā³ ñ· Ū³ ŸáŵŪáŵŸĀ· Ā.Ō»βá³ ŸĈŸáĭĈ [1935, ĭĈ 145]: Ō»ĬŸ³ μ³ ŸáŵŪáŵŸŸ»ñĈ
 Ñ³ Ū³ ñĭ ĭ »ě Ÿ³ ĭ **И.Дьяконов**, 1963, ĭĈ 91:

⁴⁹⁶ ² Ū¹ á»ě Ñ³ Ū³ Ū³ ŪŸ ¶].Ō»ěĈùĈβĭ Ĉěáŵ »ŸĀ³ ¹ñŪ³ ě Ā³ ñ· Ū³ ŸáŵŪáŵŸ Ÿ [1960, ĭĈ 400; 1964,
 ĭĈ 61]:

°¼Ø²Ī ²ðàoĀŪàoŪ

Ī ³ŸĈ Ā³. ³ í ańáoĀŪ³ Ÿ è»ǎ³. Ĉń ³ ńÓ³ Ÿ³. ńáoĀŪáoŸŸ»ńĈŸ Ÿí Ĉń-
 í ³ í ³ Ūè .. ³ é³ ĈĈŸ. ńúaóŪ Ÿ»ńĪ ³ Ū³ ó í ³ í ŸŪáoĀĈ ³ Ū÷á÷áoŪĈó èí ³ ó-
 í áóŪ ĸ, ań aóń³ ńĪ »ń»ŸĈ³ Ū»½ Ū³ è³ í .. Ū³ èí ³ Ÿ³ ĒĈ ³ é³ ǎ³ ³ ³ ńĈ Ū» í
 Ū³ èĀ Ĉń ½áo. ³ Ū»éŸ áóŸĈ Ū³ Ū»ń»ŸáoŪ: ĀŸ¹ ańáoŪ, ³ Ū¹. ĀŸ¹Ū³ Ÿáoń
 ³ é³ ńŪ³ í Ÿ»ńĈ. ³ é³ ńĈ Ū» í Ū³ èĀ ³ ŸĈ í Ū³ ń»Ÿ »Ÿ, áóŸ»Ÿ ŪŸ¹» í ńá-
 ǎ³ Ī³ Ÿ í ³. áóŪ, ańáŸóĈó ³ í »ńĀ Ÿ»ńĪ ³ Ū³ ó í ³ í »Ÿ Ĉń»Ÿó ŪŸ¹. áóŸ
 ĈŪ³ èí áí .. í ³ Ū Ó»áí: ³ é³ í »ĒĈŸ Ū³ Ū»ń»ŸĈ Ū³ Ī ĀŸ¹Ū³ Ÿáoń »Ÿ áá
 ŪĈ³ ŪŸ ³ é³ ńŪ³ í Ÿ»ńĀ, ³ Ū».. ³ é³ Ī³ ½Ū³ Ī³ Ÿ ³ í ³ ŸóŸ»ńĈ Ū» í Ū³ èĀ:
 ³ ń³ ŸŪ ŸáoŸŸǎè ńĈŪŸ³ Ī³ ŸáoŪ ³ ŸĈ í »Ÿ .. áóŸ»Ÿ ŪŸ¹» í ńáǎ³ Ī³ Ÿ
 Ī³. áóŪ: ØŪáoè í áóŪĈó Ū³ Ū»ń»ŸĈ ńĈŪáoŪ ĀŸ¹ ³ í .. Ÿń³ ŪŸ³. áóŸŸ ³ ńĪ
 Ī³ ½Ūáo ³ é³ Ī³ ½Ū³ Ī³ Ÿ ³ í ³ ŸóŸ»ńĈ Ū» í Ū³ èĀ ŸáoŸŸǎè Ĉń»Ÿó
 ½áo. ³ Ū»éŸ»ńŸ »Ÿ. í ŸáoŪ áóń³ ńĪ »ń»ŸáoŪ: áó³. ń³ í ĸ, ań »Ó³ í
 ĀŸ¹Ū³ Ÿáoń ŸŪáoĀáoŪ Ÿ í ³ í í áó ańáĪ í ³ ń»ńáoŪáoŸŸ»ńĀ áóŸ»Ÿ ĒĈèí
 Ī³ ŸáŸ³ í ań ³ ŸáoŪĀ .. ńĈŪŸ³ Ī³ ŸáoŪ Ū³ Ū³ ńáoŸǎ »Ÿ Ÿ³ Ē³. ń³ ³ ńŪ³ Ÿ
 Ū³ Ū»ń»ŸĈ Ū³ Ū³ ń Ū³ Ū»Ū³ í ³ Ī³ Ÿ Ū»ń³ Ī³ ŸáoŪŪ³ Ÿ Ī³ Ū ³ Ūè
 Ū»ĀáŸ»ńáí í »ń³ Ī³ Ÿ. Ÿí áó ǎ³ í Ī»ńĈŸ: °Ā» Ÿ í ³ í Ĉ áóŸ»Ÿ³ ŸŪ Ū³ Ū»-
 ń»ŸĈ Īń³ í í »ńáŸŪŪ³ Ē ūńĈŸ³ ǎ³ ÷ ÷á÷áĒáoŪáoŸŸ»ńĀ .. ŪŸ³ ń³ í ań
 ³ ń³ ³ é³ ŪĈŸ (³ Ūè Ū³ èĈŸ í »è èí ań..) í ³ ń»ńáoŪáoŸŸ»ńĀ, ³ ǎ³ Ū»ń
 Ū³ ³ í ³ ńĪŸ»ńĀ óáoŪó »Ÿ í ³ ĒĈè, ań aóń³ ńĪ »ń»ŸĈ Ū³ èí ³ Ÿ³ ĒĈ ³ é³ ǎ³-
 ³ ³ ńáoŪ ³ éí ³ ³ é³ ńŪ³ í Ÿ»ńĈ Ūáí 65%-Ā .. ³ é³ Ī³ ½Ū³ Ī³ Ÿ
 ³ í ³ ŸóŸ»ńĈ 85-90%-Ā ĀŸ¹Ū³ Ÿáoń »Ÿ: ²ŪèĈŸŸŸ ³ Ūè »ńĪ áó Ē»½áoŸ»ńĀ,
 ³ ŸĈ í ³ Ÿ³ ³ ³ ń aóń³ ńĪ »ń»ŸĈ Ū»½ Ū³ è³ í Ī³ Ū³ ǎ³ ń³ ŪĈŸ .. ŪĈ³ á×
 í »ùèí »ńĈ è³ ŪŪ³ Ÿ³ ÷ ³ í Ē»½ í ³ Ī³ Ÿ ŸŪáoĀĈ è³ ŪŪ³ ŸŸ»ńáoŪ,
 ńĈŪŸ³ Ī³ ŸáoŪ ³ Ū³ Ū³ ó³ í »Ÿ ĀŸ¹Ū³ Ÿáoń ³ é³ ńŪ³ í Ÿ»ńĈó ..
 ³ é³ Ī³ ½Ū³ Ī³ Ÿ ³ í ³ ŸóŸ»ńĈó: ĀŸ¹ ańáoŪ, ³ Ū¹ ĀŸ¹Ū³ ŸńáoŪáoŸŸ»ńĀ
 ½. ³ ĒĈ »Ÿ áá ŪĈ³ ŪŸ Ū³ Ÿ³ Ī³ Ī³ Ÿ ³ éáoŪáí, ³ Ū».. ań³ Ī³ Ī³ Ÿ, Ū³ ŸĈ ań
 ¹ń³ ŸŪ í »ń³ ³ »ńáoŪ »Ÿ Ūáoń³ Ū³ ŸáoŪáń Ē»½ í Ĉ ńĈŪŪĀ Ī³ ½Ūáo ..
 éáí ań³ ³ ń³ ń á÷áĒ³ éŸí áó ³ ŪŸǎĈèĈ í ³ ń»ń»ńĈ, ĈŸǎĈèĈŸŸ»Ÿ ¹»ń³ ŸáoŸ-

Y>ñÁ, μ³ U>ñÁ, β³ Ōí³ áY>ñÁ .. ēá³ ē³ ní³ áo μ³ é>ñÁ⁴⁹⁷: áñá»ē ūñÇY³ í
 í³ ñ»ÉÇ ĸ YB>É, ³ ē>Yú, áon³ ní »ñ»YÇ NÇUY³ í³ Y μ³ U> NÇUu>ñÁ, óáoo³ -
 í³ Y .. ³ UÉ 1>ñ³ YáoYÝ>ñÁ, 1>ñ³ Yí³ Y³ í³ Y Ú³ í³ μ³ UY>ñÁ, . ñ»Á» μáfáñ
 β³ Ōí³ áY>ñÁ .. Ú³ ēYÇíY>ñÁ .. ³ UÉY: í³ ñμ>ñáoÁUáoYÝ>ñÁ N³ Ú>Ú³ í³ -
 μ³ ñ ³ ē³ í>É »Y μ³ ē³ ÷ áÉáŌ ³ í³ YóY>ñÇ (Náfáí Ú³ Y, ÉáY³ ñNÚ³ Y
 í>ñÇ³ í>ñáoÁUáoYÝ>ñÇ) 1>áúáoU: ē³ í³ UY ³ Uēí »Ō YáoUYá»ē ÁY¹N³ Y-
 ñáoÁUáoYÝ>ñÁ ½. ³ ÉÇ »Y, N³ í³ í³ á»ē ³ ē³ í>É Náoē³ ÉÇ áñáí áŌ u>ñ³ í³ -
 Y³ í³ Y Ō»ñáoU: ÁY¹ áñáoU, ÉáēúÁ í>ñ³ μ>ñáoU ĸ áá UÇ³ UY Náfáí Ú³ Y
 í³ Ú ÉáY³ ñNÚ³ Y N³ Ú³ í³ ñ. »ñÇ ÁY¹N³ Yáoñ í Çá³ μ³ Y³ í³ Y YÚ³ Yáo-
 ÁUáoYÝ>ñÇY, ³ UÉ` í>áYí>ñ`í Ō`áoUÁY>ñÇY, ūñÇY³ í` ē»ē³ í³ Y, í ñ³ í³ Y,
 áoŌŌ³ í³ Y Náfáí Y>ñÇ óáoŌÇáY>ñÇY, ē³ NÚ³ Y³ í³ Y »Ō³ Y³ íÇ ³ YóU³ É
 í³ í³ ³ ñU³ É Á³ Ú³ Y³ íÇ/í>ñáÇ (N³ í³ í³ á»ē` ³ Y³ YóáŌ³ í³ Y μ³ U>ñÇ) ..
 Nñ³ Ú³ U³ í³ Y »Ō³ Y³ íÇ μ³ U>ñÇ óáoŌÇáY>ñÇY .. ³ UÉY⁴⁹⁸: ² Uēí »Ō ³ ē³ í>É
 ½. ³ ÉÇ í³ ³ ñμ>ñáoÁUáoYÝ>ñÁ á³ UÚ³ Y³ í>áñ³ í »Y áon³ ní »ñ»YáoU, Ç N³ -
 í³ í>ñáoÁUáoY N³ U>ñ»YÇ, ĸñ. ³ í Çí í³ éáoŌ³ í ÚÇ ³ éí³ UáoÁU³ Úμ (Çñ ³ Uē
 N³ í³ í³ YÇBáí áon³ ní »ñ»YÁ YÚ³ Yí áoU ĸ ÉáoēÇ>ñ»YÇY) .. 1>ñ³ Yáí á³ U-
 Ú³ Y³ í>áñ³ í Náfáí Ú³ Y áo ÉáY³ ñNÚ³ Y N³ Ú³ í³ ñ. »ñáoU ³ éí³
 áñáβ³ íÇ í³ ³ ñμ>ñáoÁUáoYÝ>ñáí: ē³ í³ UY áY³ U³ í³ ³ Uí í³ ³ ñμ>ñáoÁUáoY-
 Y>ñÇY` áá UÇ³ UY ³ ē³ YÓÇY μ³ é>ñ í³ Ú μ³ é³ í³ á³ í óáoÁUáoYÝ>ñ, ³ UÉ`
 áon³ ní ³ í³ Y í »uēí »ñáoU í í³ Uí³ í³ ³ ÚμáŌÇ³ í³ Y Y³ É³ 13 éáoÁUáoY-
 Y>ñ .. YáoUYÇēí ³ ē³ YÓÇY ³ ñŌ³ Y³. ñáoÁUáoYÝ>ñ ÁYÁ>ñóí áoU »Y UÇ³ Y-
 . ³ Ú³ UY N³ ēí³ Y³ ÉÇ N³ U>ñ»Yáí .. ³ ē³ Yó 1Áí ³ ñáoÁU³ Y ÁUμéYí áoU »Y
 YáoUYÇēí ³ ē³ Yó N³ í>áí U>íY³ μ³ YáoÁUáoYÝ>ñÇ: ØÇ` YáoUY Á³ Ú³ Y³ í,
 »Á» Ú>Yú ÉáéáoU »Yú U>½³ YÇŌ 5-6 N³ ½³ ñ í³ ñÇ ³ ē³ Ç ÁY¹N³ Yáoñ
 NÝ¹ í>ñáá³ í³ Y É»½ íÇ . áUáoÁU³ Y Ú³ ēÇY, ³ á³ 2.5-2.8 N³ ½³ ñ í³ ñí³
 NÝáoÁU³ Y N³ U>ñ»YÁ áĸñ í³ ñáo áí ³ ñμ>ñí »É Y>ñí³ UÇē É»½ íÇŌ .. Uáí ³ -
 í>áñ³ á»ē á»í ù ĸ . í Yí>ñ í>ñÇÇYÇē .. NÝ¹ í>ñáá³ í³ Y ÁY¹N³ Yáoñ É»½-
 íÇ Ú>çí »ŌáoU` μY³ í³ Y³ μ³ ñ Çñ NÝ¹ í>ñáá³ í³ Y Ú³ éáí: áoβ³ . ñ³ í ĸ
 Y³ .., áñ áon³ ní »ñ»YÇ .. N³ U>ñ»YÇ ÁY¹N³ Yáoñ Ú³ éáoU . »ñ³ í>BéáoU »Y
 N>Yó NÝ¹ í>ñáá³ í³ Y í³ ³ ññ>ñÁ:

⁴⁹⁷ ÁYá í>ñ³ μ>ñáoU ĸ áon³ ní »ñ»YÇ Áí³ í³ YÝ>ñÇY, ³ á³ 1>ñ³ Yú áon³ ní ³ í³ Y í »uēí »-
 ñáoU í³ í³ Uí³ í>É »Y UÇ³ UY . ³ Ō³ ÷ ³ ñ³ . ñ>ñÇ í »ēúáí, ÇYá NÝ³ ñ³ í>ñáoÁUáoY áÇ í³ ÉÇē 1>ñ³ Yú
 N³ Ú>Ú³ í »É N³ U>ñ»YÇ N>í :

⁴⁹⁸ Ō³ í>áú, áon³ ní »ñ»YÇ Y>ñí³ Á³ Ú³ Y³ íÇ μ³ U>Ō`>ñÇ N³ Ú³ ñ Náoē³ ÉÇ í í³ UáoÁUáoYÝ>ñ
 ááoY>Yú, ÇYá NÝ³ ñ³ í>ñáoÁUáoY áÇ í³ ÉÇē 1>ñ³ Yú N³ Ú>Ú³ í »É N³ U>ñ»YÇ N>í : Ø³ U>ñ»YáoU
 1>ñ³ Yú áóY>Y Nēí ³ í NÝ¹ í>ñáá³ í³ Y í³ . áoU, .. ³ Uí í »ē³ í>í ÇŌ Yñ³ Yó N³ Ú>Ú³ í áoÁUáoYÁ
 β³ í³ í>ñ`áñ ĸ áon³ ní »ñ»YÇ áo N³ U>ñ»YÇ ÁY¹N³ Yáoñ N³ Ú>Ú³ í ³ í³ Y á³ í í>ñÇ ēí ³ oU³ Y
 N³ Ú³ ñ:

2 UeāČeáí, »Ā» ÷ ańÓ»Yú 3 U ÷ á ÷ »É í ĩĵāYBU3 É ÷ 3 eí »ĵĀ, 3 ā3 . 3 ÉČe »Yú N»i ĩU3 É NČUY3 ĩ3 Y N»i ĩĵāUāoYŸ»ĵĵ:

3) Đ3 U»ĵĵ μ3 Ō3 ĩĵĀĀ Čĵ ĩ3 ĩ3 Éáí ĩĵāĵĀíáí ĩ3 ĵUāoU ĵ āoĵ3 ĵi ĵĵ- ĵĵYČ NČUūĀ ĩĵāČ ĩ3 ĵāŌ ÉČY»É ÷ áÉ3 éāoĀUāoYŸ»ĵĵ ĩĵāČ ĩ3 ĵāoĀUāoYŸ- Y»ĵĵ 3 ĵĵUāoYŸ: ŌČ»YāoUŸ Ā3 Ū3 Y3 ĩ3 ā3 ĵĵ ĵĵ āĵ āoĵ3 ĵi ĵĵ»YČ ĩĵāČ NČY N3 U»ĵĵYČ (ĵĵ3 μ3 ĵĵ) ĩČĵĵĀ ŪČUŪ3 Yó YĪ3 ĩ3 Ū3 Ūμ: 2 Ū»Y3 ŪY N3 ĩ3 Y3 ĩ3 YāoĀU3 Ūμ 3 Ūe ĵĵĵāŌ É»ĵāoY»ĵĵ (É»ĵĵ3 ĩ3 Y ĩČ×3 ĩY»ĵĵ) ŪČČ ĩ3 éĪ3 ĩ3 ĵĵ»ĵāoĀUāoYŸ»ĵĀ ā3 ŪU3 Y3 ĩ3 āńĪ3 ĩ3 »Y āā ŪČ3 ŪY 3 éĪ3 Ā3 Ū3 Y3 ĩ3 ŪČY . āńĪáYáí (āoĵ3 ĵi 3 ĩ3 Y é»ā3 . ĵĵĵĀ . ĵĵ3 μ3 ĵĵY ĩ3 Ō ĵĵ3 YČ ĩ3 »ĵeĪ »ĵĵó NČY »Y Ūáí 1000-1300 ĩ3 ĵĵáí), 3 ŪE ĩ3 ĵĵ3 ĩ3 Ū3 ŪČY 3 B- É3 ĵĵ3 . ĵĵ3 ĩ3 Y . āńĪáYáí: éĵ3 Ū. ĩ3 ČY »Y ÉāéāoU Y3 ĩĵāoĵ3 ĵi 3 ĩ3 Y Ā3 . 3 ĩ3 āńāoĀU3 Y3 é3 Č3 ŌU3 YĀ ĩ3 ĩ3 ĩ3 ÉU3 YĀ ĩ3 ĵĵ3 μ»ĵāŌ ā3 ĩ3 Ū3 . 3 B- É3 ĵĵ3 . ĵĵ3 ĩ3 Y ĩ3 Ū3 ÉY»ĵĀ, N3 Ū3 Ō3 ŪY āńāYó' āoĵ3 ĵi āoČ ĩ3 ĵĵ3 ĩ3 Ūā éĪ ĵμY3 ā»e . ĩ3 YĪ »É ĵĵ Đ3 ŪUČ N3 ĵĵ3 ĩ3 »ĵĵ3 Y Ū3 éāoU⁴⁹⁹:

μ) āoĵ3 ĵi ĵĵ»YāoU 3 éĪ3 ĵĵ ÉāoČ»ĵĵYČ (N3 ĩ3 ĩ3 ā»e NČY ÉāoČ»- ĵĵYČ) āńāB3 ĩ3 B»ĵĵ , ČYāā»e μ3 é3 ā3 B3 ĵāoU 3 ŪYā»e ĵĵ Ū»ĵ3 ĩ3 Y3 ĩ3 Y āńāB ĩ3 ĵĵ»ĵāoU, āńĀ, 3 ŪYāo3 Ū»Y3 ŪYČĪ, Čĵ ĩ3 ĩ3 Éáí ĩĵāĵĀíáí ĵĵ . 3 ÉČ ĵČČāoU ĵ N3 U»ĵĵYČY: 2 Ū1 ĀYĪN3 YĵāoĀUāoYŸ»ĵĵ ŪČ Ū3 éĀ 3 éĪ3 ĵĵ Y3 ĩĵāoĀUāoYŸ»ĵĵ, āńāYóČŌ B3 ĩ3 »ĵĵ āoY»Y NŸĪ»Ī ĵāā3 ĩ3 Y ĩ3 . āoU: Đ3 B- ĩ3 3 éY»Éáí 3 Ūe 3 Ū»YĀ' Ō»Ō3 ĩ3 Ū3 ĩ3 Y ĩ3 āČ 3 éĪ3 ŪāoĀUāoYĀ ÉāoČ»- ĵĵYČ ĩĵāoĵ3 ĵi ĵĵ»YČ ŪČČ ĩĵāĵ ĵĵā ŪČā N3 ĩ3 Y3 ĩ3 Y ĵĵ ĀĪāoU, Ā» ĵĵ μ3 Ō3 éĪāoU: 2 é3 ĩ3 É N3 ĩ3 Y3 ĩ3 Y ĵĵ, āń ÉāoČ3 -āoĵ3 ĵi 3 ĩ3 Y ĀYĪN3 Y- ĵāoĀUāoYŸ»ĵĀ 3 ĵĵUāoYŸ »Y N3 U»ĵĵYČ ĩĵāČ ÉāoČ»ĵĵYČ ÷ áÉ3 ĵĵ1 ŪāoĀUāoYŸ- Y»ĵĵ ĩĵāČ N»é3 ĩ3 āń Ō»Ō3 ĩ3 Ū3 ĩ3 Y ĩ3 āČ: 3 Ō3 éĪ3 ĩ3 ā»Y Y3 ĩĵāĵ, āń ĵĵ3 YŪ Ū3 é3 Ūμ āoY»Y Y3 ĩĵāĵ 3 ĵĵ3 É3 ŪČY μYāoUĀ: 2 Ūe N3 ĵĵ3 ā3 ĵĵ3 μ3 YŪ3 YĀ Ā»ĵĵ ĩ3 ĵĵāŌ ĵĵ Ū. Y»É N3 Ū-ÉāoČ3 ĩ3 Y É»ĵĵ3 ĩ3 Y ĀYĪN3 YĵāoĀUāoYŸ»ĵĵ Ū3 Yĵ3 Ū3 éY āoéāoUŸ3 éČĵāoUĀ, āńāYŪ, ČYāā»e 3 ĵĵ1 »Y YĪĪ»ó, ŪČā ā»Y ĩĵāY é3 NŪ3 Y3 ÷ 3 ĩ3 āoU ŪČ3 ŪY μ3 é3 ĵĵ3 ĩ3 Yĵĵáí:

⁴⁹⁹ 3 Ō3 éĪ3 ĩ3 āĵ, āń 3 ŪY N3 ŪĀYĪ»É ĵĵ N3 Ūāo SĪ āń×3 ŪUĪ Y3 N3 Y. Č N»i: 2 Ūe ĩ3 »é3 YĪŪāoYČŌ' āoĵ3 . ĵĵ3 ĩ3 »Y 3 Ūe Y3 N3 Y. Č μ3 ĵĵ3 éČY ĩ3 ĵĵ3 μ»ĵāŌ ā3 ĩ3 Ū3 ĩ3 Y ĩ3 »ŌĪāo- ĀUāoYŸ»ĵĀ, N3 Ū3 Ō3 ŪY āńāYó' N3 Ūāo Ū»Č 3 ŪY N3 Ū3 ĵĵ3 ĵĵ3 ĵĵ ĪĪĪ3 ĵĵ3 éĪ3 Y3 ÉČ ĩĵāĵ āń ŪČ μ3 ĵĵ3 é:

VI. Èð² ðàòø

VI.1 Ùáñ ½áó· ³ Ñ»é µ³ é»ñ

èi áñ· Ý»ñí³ Ù³ óÝáóÙ »Ýù Ñ³ Ù-áóñ³ ñí³ Ì³ Ý ÙÇ ù³ ÝÇ Ýáñ ½áó· ³-
Ñ»é µ³ é³ ñÙ³ Ì³ Ý»ñ· Ù³ Ýñ³ Ù³ èÝ µ³ ó³ Ì³ ñáóÁóáóÝÝ»ñáí, áñáÝù Ì³ »ð
á»Ý· Ì³ »É éáóÙÝ³ ßÈ³ Ì³ áóÁÙ³ Ý³ é³ ÇÇÝ· ñùáóÙ:

ari(=)beri=†- [ari(=)beri=†-] (³ Ùèá»è· Áèi Ø.è³ ÉíÇÝÇÇ) - Ñ³ Ù.
³ éµ»ñ-»Ù⁵⁰⁰ ŞÙáí· ³ é³ Ç µ»ñ»Éí, ŞÇ ÙÇ µ»ñ»É, Ù³ Ì³ áóó³ Ý»Éí· ³ ÙÉÝ:
Ì³ Ì³ Ùí³ Í³ ç Ñ»i· Ù³ É³ ñí³ ³ Ñ³ Ùí³ áóÁóáóÝÝ»ñáóÙ.

(167) ...^{LU}hu-ra-di-ni-li ú-e-li-du-bi ú-la-di ^mDi-
[a]-ú-hi-ni-e-di a-ri-bi(-)e-ri-da-bi ka-i-
ú-ki gu-nu-ši-ni-e ^{KUR}I-ga-ra-ab-hu-bi-ni-e
^{URU}ar-da-ka-i - Ş½ÇÝíáñÝ»ñ Ñ³ í³ ù»óÇ · Ý³ óÇ
³ Ç³ áó»ÉÇ, aribi »í³ í ÇÙ³ éç· ½áñùÁ Æ· ³ ñ³ µ-ÑáíÇí
»ñíñÇ: Ì³ ñ¹³ ù³ Ò³ ùÇ³ é³ Ç! [KYKH 174 A1₁₅₋₂₁]:

(168) ^mAr-giš-ti-še a[-li-e] [LUGÁL ^m]Di-a-ú-hi
a(±)-ri-bi(-e-)ri-da-bi ka-i-ú-ki - Ş²ñ· Çß-
í ÇÝ³ éáóÙ ç· ³ Ç³ áó»ÉÇ³ ñù³ Ý aribi »í³ í ÇÙ³ éç·...!
[KYKH 174C₆₋₇]:

Ù. ð³ ñáóÁóáóÝÙ³ ÝÁ a-ri-bi(-e-)ri-da-bi-Ý í³ ñ¹áóÙ ç »ñíáó
µ³ éáí· a-ri-bi e-ri-da-bi, ÇÝáÁ Ý³ Á³ ñ· Ù³ ÝáóÙ ç Ş³ ÝÑ³-
á³ Ò/ÇéíáóÙÝ(±) »í³ í! ⁵⁰¹: ²Ùèi »ð a-ri-bi-Ý Ý³ Ñ³ Ù³ ñáóÙ ç Ù³ Íµ³ Ù
Ş³ ÝÑ³ á³ Ò, ÇéíáóÙÝ(±); Ýß³ Ý³ ÍáóÁÙ³ Ùµ: ÙÙ³ Ý ÇÙ³ èi áí³ ÙÝ Á»ñ· è
Í³ ñ»ÉÇ ç Ñ³ Ù»Ù³ Ì³ »É Ñ³ Ù. Ù-³ñ ÙÇ³ Ý. ³ Ù³ ÙÝ ŞÇéíáóÙÝ!· Ù-³ñ»ð-
³ Ý»É ŞÑ»i· »É, ³ ÝÙÇÇ³ á»è Ñ»i· Çó· ³ Éí < *ar [ð²´, III, çÇ 384-388]

⁵⁰⁰ ØÙáóè ÍáóÙÇó áÇ µ³ ó³ éíáóÙ Ý³· Ù-³ñ µ»ñ-»Ù ÁÝÁ»ñóáóÙÁ· ŞÙáí µ»ñ»É!
Á³ ñ· Ù³ ÝáóÁÙ³ Ùµ:

⁵⁰¹ Н.Арутюнян, 2001(КУКН), çÇ 435: ÙáóÙ Ñ»óÇÝ³ ÍÁ µÝ³· ÇñÁ Á³ ñ· Ù³ Ý»ÉÇé¹ éáóÙÝ
µ³ éÁ ÁáóÝáóÙ ç³ é³ Ýó Á³ ñ· Ù³ ÝáóÁÙ³ Ý· Ì³ »è Ýßí³ í³ ßÈ· çÇ 181-182:

Ó·»ñÇ Ñ»i⁵⁰², añi »Õ -e/i=be í »ñç³ í añáoĀŪ³ Ý í³ Ī Ī³ ñ»ÉÇ ĺ Ī »eÝ»É
 Ñ³ Ū»ñ»ÝÇ . añĪ Ç³ Ī³ ÝÇ óáoóÇáĀ, añĀ Ī³ ĤŪáoŪ ĺ Ý³ · Ū³ Ī³ μ³ ŪÝ»ñ: Āeī
³ Ū¹ Ū, Ā° Ō·áí, Ā° ÇŪ³ eī áí Ñ³ Ū»ñ»Ý Ĥáo. ³ Ñ»eÁ ÉÇáí ÇÝ Ñ³ Ū³ ÑáoYá ĺ
 Ū.Đ³ ñáoĀŪáoYŪ³ ÝÇ ³ é³ ç³ ñĪ³ Ī³ Ā³ ñ. Ū³ YáoĀŪ³ YÁ: é³ Ī³ ŪY Ū»½³ é³ -
 í »É Ñ³ í³ Ý³ Ī³ Ý ĺ Āí áoŪ í »ñáYŪ³ É Ñ³ Ī³ í³ Ī Ç Ø.é³ Éí ÇÝÇÇ ÁYĀ»ñáoŪ:
 Āeī ³ Ū¹ Ū ĺÉ, Ū»YŪ ³ ŪY Ñ³ Ū»Ū³ Ī áoŪ »YŪ Ñ³ Ū. ³ éμ»ñ-»Ū μ³ ŪÇ Ñ»i ,
 añĀ Ā° Ō·áí, Ā° ÇŪ³ eī áí ³ ŪáoŪáoŪ³ Ūμ Ñ³ ŪAYĪYáoŪ ĺ áoñ³ ñĪ .
 ariberí=τ=-ÇÝ, añĀ Ø.é³ Éí ÇÝÇÝ Ā³ ñ. Ū³ YáoŪ ĺ Š. ³ É, Ūáí »Ý³ É,
 Ñ³ Ūí Ýí »É, μ»ñí »É · ³ ŪÉY¹⁵⁰³.

aš=(a)ze [as=(a)c (±)] Šμ³ ĀÇÝ (³ í ³ ñç), éáxÇĪ | - Ñ³ Ū. Ñ-³ é Šμ³ ĀÇÝ,
 Ī áoñŪ, Ñ³ ñĪ | [Đ² , III, ĺÇ 46], Ñ-³ é-áoĀ ŠÑ³ è, Ūáoī Ū, éáxÇĪ | [Ū·ĐÉ,
 II, ĺÇ 53]: Ī Ī³ Ūí³ Ī ĺ Ñ»i · Ū³ É³ ñĪ³ Ñ³ Ūí áoĀŪáoYÝ»ñáoŪ.

(169) ^mMe-nu-ú-a-še a-li-e kam-na-a-hi a-li ^mDi-a-
 u-hi-ni-i ANŠU.KUR.RA^{MEŠ} ú-ú ^{LU}A.SI^{MEŠ} `a-ha-
 a-u ^{LU}A.SI^{MEŠ} -aš-te ú-i-ú-ni a-ša-a-zi-e hi-
 i-ni-e ši-ú-bi ^{LU}hu-ra-d[i-n]a-a ma-si-ni-e
 i-a-ni a-ša-zi-e [ú-ú]še - Š | [KYKH 53₁₈₋₂₃]:

(170) [^{LU}A.]SI^{MEŠ} -na ú-ú-še ma-si-ni i-a-ni aš-zi-e
 - Š | [KYKH 174 B1₂₆]:

óñíáo³ ñĪ³ Ñ³ Ūí áoĀŪáoYÝ»ñÝ ĺÉ ĪÁ³ ñ Ñ³ eĪ³ Ý³ ÉÇ »Ý, ³ Ū¹
 á³ Ī³ ×³ éáí Ū³ eÝ³. ÇĪ³ Ī³ Ý . ñ³ Ī³ YáoĀŪáoYáoŪ³ ŪáoŪáoŪ³ Ūμ áY
 Ā³ ñ. Ū³ ÝíáoŪ: Ā³ ñ. Ū³ YáoĀŪ³ Ý ÷áñŪ ĺ Ī³ Ī³ ñ»É Ā. Ū³ ĪáYáíÁ
 aš(a)ze-Ç Ñ³ Ū³ ñ³ é³ ç³ ñĪ³ »éáí Šμ³ ĀÇÝ | ÇŪ³ eī Á⁵⁰⁴: Ū.Đ³ ñáoĀŪáoY-
 Ū³ YÁ, áĀ³ ñ. Ū³ Ý»éáí í »ñáYŪ³ É³ ñĪ³ Ñ³ Ūí áoĀŪáoYÝ»ñĀ, éáoŪY μ³ éÇ
 Ñ³ Ū³ ñ Ī³ ÉÇè ĺ YáoŪY ÇŪ³ eī Á, ÇYá añ Ā. Ū³ ĪáYáíÁ [KYKH, ĺÇ 437]:
 Ø»ñ ĪáoŪó³ é³ ç³ ñĪ³ íáo Ñ³ Ū»ñ»Ý Ĥáo. ³ Ñ»eÁ Ī³ ñĪ³ »e Ā Ñ³ eī³ Ī³ áoŪ
 ĺ Šμ³ ĀÇÝ | Ā³ ñ. Ū³ YáoĀŪáoYÁ: ĀYá í »ñ³ μ»ñáoŪ ĺ -ze í »ñç³ Ī³ ÝóÇÝ,
³ á³ ³ ŪY Ā»ñ·è Ī³ ñ»ÉÇ ĺ Ñ³ Ū»Ū³ Ī³ »É Ñ³ Ū. -ó ³ Ī³ ÝóÇ Ñ»i (³ Ūè
 Ū³ eÇÝ Ī³ »e Ī.3 Ī»i 2): Đ³ Ū. Ñ-³ é- μ³ é³ ñŪ³ Ī³ Á Ī³ ÝÇ³ ñŪ³ Ý³. ñáo-
 ŪáoŪáoYÝ»ñáoŪ Ī³ Ūí³ Ī³ ĺ Ý³ · aš=u- ŠÑ³ éoÝ»É, μ»ñ»É |³ ÝáoŪ³ Ī³ Ý ·

⁵⁰² ĐŪŪí . Ý³ · ar=nu=iale ŠŪÇ³ ó³ Ý, Ñ³ ñ»óÇÝ | μ³ Ū³ Ī³ Ý Ō·Á: Ī »è e.2Ūí³ ĤŪ³ Ý,
 2003, ĺÇ 28:

⁵⁰³ Ī »è M.Salvini, "Die Felsinschrift Argištis I, bei Ortakent Kreis Hanak", Orientalia, vol. 75,
 I, 2006, ĺÇ 77-78:

⁵⁰⁴ И.Дьяконов, 1963, ĺÇ 70:

(h) aš=a- šN³ eÝ»É, · 3É, Úi Ý»É¡, šAÚmeÝ»É, í »Õ»Í³ Ý³É¡⁵⁰⁵ 3 Ý³ Ý-
 óáÕ³ Í³ Ý µ³ Ú»ñáóÚ: ÚáóÚÝ ³ñÚ³ í Çó áóÝ»Ýú Ý³ · aš=d(a)-
 ³ Ý³ ÝóáÕ³ Í³ Ý µ³ ÚA⁵⁰⁶, áñÁ ¶.Ø»ÉÇÚÇBí ÇÉÇÝ, ÑÇÚÝí »Éáí Áá÷áó½³ í ³ ÚÇ
 »ñíÉ»ñíÚ³ ³ ñÓ³ Ý³. ñáóÁÚ³ Ý í ñ³, Í³ eí³ í ³ Ýúáí Á³ ñ. Ú³ ÝáóÚ ç
 šN³ eí³ ³ í »É(±), ³ Ý»É(±)¡ · »ÝÁ³ ñ³ µ³ ñ Ñ³ Ú³ á³ í³ ³ eÉ³ Ý»óÝ»Éáí
 ³ éáóñ. aškun < šakânu ÝáóÚÝÇÚ³ eí µ³ eÇÝ [1960(УКН), çÇ 391]:
 e³ Í³ ÚÝ Áá÷áó½³ í ³ ÚÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáóÁÚáóÝÁ Ú³ Bí³ Í ÉÇÝ»Éáó á³ í -
 x³ éáí µ³ í ³ Í³ ÝÇÝ ¹Áí³ ñÁÝÁ»eÝ»ÉÇ ç · ùÇá Ñ³ í³ eí Ç: ³ Ñ³ e-
 í³ í íáóÚ ç í »ñÇÝÇë Øáí³ Ý³ ÚÇó · Ø»ñ. »Ñ Ø³ ñí³ ÝÇó í »ñÇ»ñë Ñ³ Úí -
 Ý³ µ»ñí³ í · Ññ³ í³ ñ³ í³ í³ Ýáñ íñí ÝúñÇÝ³ í³ ³ ñÓ³ Ý³. ñáóÁÚáóÝ-
 Ý»ñáí, áñí »Õ áóñ³ ñí. aš=d(a)--ÇÝ Ñ³ Ú³ á³ í³ ³ eÉ³ ÝáóÚ ç
 ³ éáóñ³ í³ Ý erēbu-Ý⁵⁰⁷, áñÁ í íÚ³ É Ñ³ Ú³ í »úeí áóÚ · áñí³ í íáóÚ ç
 šÝ»ñë Úí³, »Í³, Ñ³ e³ (x³ Bí »ñáóÚÁÇ/ÉÝÇáóóÚÇ)¡ ÇÚ³ eí áí:

imen- (³ Úëá»e³ Áeí Ø.e³ Éí ÇÝÇÇ⁵⁰⁸) - Ñ³ Ú. ÑÇÚÝ, -³Ý, -áóÝ-
 ù/ë < *sē-mṣ šNÇÚù¡; ² ÚÝ í í³ Úí³ í ç Ñ»í · Ú³ É³ ñí³ ³ Ñ³ Úí áóÁÚáóÝ»-
 ñáóÚ.

(171) i-na-ni-i me-na-ni e-di-ni ši-pu-li-ni ši-
 du-li-ni me-i e-ši-me-ši el-mu-še ma-nu-ni
 - š¡ [КУКН 202₅₋₇]:

(172) i-na-[ni-i me-na-ni] e-di-ni ši-du-li-ni mei
 e-ši-me-ši el-mu-še ma-nu-ni - š¡ [КУКН
 424₄₉₋₁₀, 270₁]:

(173) i-na-na⁵⁰⁹-ni ^ÉURU₄-na-ni e-di-ni ši-pu-li-ni
 ši-du-li-ni mei e-ši-me-ši el-mu-še ma-nu-
 ni - š¡ [КУКН 247₇₋₈]:

(174) i-na-na-ni ^ÉURU₄ e-di-ni ši-du-li-ni me-i e-
 ši-me-ši el-mu-še ma-nu-ni - š³ Úë ÑÇÚù»ñÇ Ñ³ -
 Ú³ ñ ÇÝá-áñ Ú»ÍÁ ÁáÕ Í³ éáóÇ¡ [Ayanis I, Ay-susi II₄]:

Ú.Ð³ ñáóÁÚáóÝÚ³ ÝÁ, ÑÝ³ ñ³ í áñ Ñ³ Ú³ ñ»Éáí í »ñÇÝÇë ½áó. áñ¹áóÚÁ
 URU₄ šNÇÚù¡; BáóÚ»ñá. ñ³ ÚÇ Ñ»í⁵¹⁰, ÚÇ · ÝáóÚÝ Á³ Ú³ Ý³ í Ñ³ Ú³ á³ í³ ³ e-

⁵⁰⁵ í »e é. 2 Úí³ ³ ³ ³ Ý, 2003, I, çÇ 29-30:
⁵⁰⁶ ² Ú³ Ú³ eÇÝ í »e И.Дьяконов, КБС, VIII, çÇ 65:
⁵⁰⁷ í »e M.Salvini, 1984 (ZU), çÇ 87, 91, 93:
⁵⁰⁸ M.Salvini, SMEA, XXII, çÇ 164-165; XLIII /1, çÇ 254:
⁵⁰⁹ Ú.Ð³ ñáóÁÚáóÝÚ³ ÝÁ, Ñ»í · »Éáí Ø.e³ Éí ÇÝÇÇ, eÉ³ ÉÚ³ Úµ Í³ ñ¹áóÚ ç inani, e³ í ³ ÚÝ
 µÝ³. ñáóÚ Ñeí³ í³ ³ éí³ ç i-na-na-ni, NUÚí. (174)-Ç Ñ»í:
⁵¹⁰ Н.Арутюнян, 2001(КУКН), çÇ 455:

É³ Ý^í »üei »ñç Ā³ñ. Ú³ YáoĀŬáoYÝ»ñáoŬ Ú»½ Ñ»i³ ünñáo Ñ³í í³ ÍY»-
 nĀ aç Ā³ñ. Ú³ YáoŬ, Çei i-me-na-ni/è⁵¹¹-Ç ÷áÉ³ñ»Ý ÁYĀ»ñóáoŬ ĺ
 me-na-ni` eĭ½µY³í³ Ý i-Ý í»ñ³. ñ»fái Ý³ Éáñ¹ inani¹ »ñ³ Ýí³ YÁ,
 áñĀ Ý³ Í³ñ¹áoŬ ĺ inani-i: Èñ³ óáoŬÇa i-Ç³ éí³ ŬáoĀŬáoYÁ³ Ŭe
 1»ñ³ Ýí³ Ý í»ñçáoŬ Ŭ.Đ³ñáoĀŬáoYŬ³ YÁ µ³ ó³í³ ñáoŬ ĺ³ ½³í³ í³ ñ³ ÍŬÁ
 ěñ³ óY»fáo³ Yññ³ Ā»Bí³ áoĀŬ³ Ŭµ, ÇYáÁ ŭÇa Ñ³ í³ Ý³ í³ Ý ĺ: 2 Ŭei »Ŭ á»i ŭ
 ĺ Ñ³ BíÇ³ éY»É³ ŬY Ñ³Ý. 3 Ú³ ÝŬÁ, áñ³ Ŭe 1»ñ³ YáoYÁ, áñĀ µ³ ½ŬÇóè
 í³ Ŭí³ í³ ĺ ĺ í³ ÝÇ³ ñÓ³ Ý³. ñáoĀŬáoYÝ»ñáoŬ, 3 ŬeáŬei, áa ŬÇ³ Ý. 3 Ŭ
 inani-i Ó`ái aç Ñ³ Ý¹ÇááoŬ: áŬei Ç³ ½³í³ í³ ñ³ ÍŬÁ ěñ³ óY»fáo
 Ñ³ Ú³ ñ³ B³í³ 3 í»ÉÇ Ñ³ í³ Ý³ í³ Ý ĺñ i-na-a-nè. ñáoĀŬáoYÁ` ĩñÝ³ ÍÇ
 a-ái, ÇYáÁ áñ µ³ ½ŬÇóè í³ Ŭí³ í³ ĺ ĺ í³ ÝÇ³ ñÓ³ Ý³. ñáoĀŬáoYÝ»ñáoŬ⁵¹²:
 èñ³ ŭ. í³ ÇY »Ý ÉaéáoŬ Ý³ .. 3 ŬY ½áo. 3 Ñ»é 3 ñí 3 Ñ³ Ŭí³ áoĀŬáoYÝ»ñYÁ,
 áñáYáoáoŬ áŉñ³ ñí. ŞÑÇŬŭ; µ³ éÁ í³ Ŭí³ í³ ĺ. 3 Ŭ³ ÷ 3 ñ³. ñç í³ »eúái:
 , ñ³ YáoáoŬ 3 ŬY. ñí³ í³ ĺ 3 é³ Yó Ñ³ í³ »ÉŬ³ é i-Ç, í³ »è (173)-(174): Ŭí³ í³ Ç
 áoY»Y³ éái í³ »ñáYŬŬ³ é ÷ 3 eí »ñĀ¹ Ŭ»YŬ Ñ³ í³ í³ »YŬ á³ Bí³ á³ Ý»fáo
 Ø.è³ í³ ÇYÇÇ³ 3 é³ Ç³ ñí³ í³ imen- ÁYĀ»ñóáoŬÁ, ÇYáÁ Ñ³ eí³ 3 í³ íáoŬ ĺ
 Ý³ .. Ñ³ Ŭ. ÑÇŬY ŞÑÇŬŭ; ½áo. 3 Ñ»éÇ³ 3 éí³ ŬáoĀŬ³ Ŭµ:

(LŬ) **ibsu=še** [(LŬ) iwsu=s] Ş³ Ŭ³ Ý³ á³ í³ ñ³ eí³ áŬ, 1áoñ. 3 ñí - Ñ³ Ŭ.
 ÑÇŬeY, -3Ý, -áoY-ŭ/è ŞÑŬáoéY, ÷ 3 Ŭí³ Çó 3 é³ ñí³ Ý»ñ á³ í³ ñ³ è-
 í³ áŬ, É³ ñ³ í³, 1áoñ. 3 ñí: í³ Ŭí³ í³ ĺ Ñ»í³ Ŭ³ é 3 ñí 3 Ñ³ Ŭí³ áoĀŬáoY-
 Ý»ñáoŬ.

(175) ^dĥal-di-iš-me uš-ha-nu-ni hu-ŭtu-tu-hi e`a
 gu-nu-še e`a ip-šu-še - ŞÉ³ é³ í³ ÇY-ÇYÓ ÁYÍ³ Ŭ»ó Ñ³-
 çáŬáoĀŬáoY (±), .. Ŭ³ ñí, .. µ³ ñŭñáoĀŬáoY(±) [KYKH 242 AII-AI
 28-29, 414₈₋₉]:

(176) uš-ha-nu-me ^dĥal-di-še EN-[še] [h]u-ŭtu-tu-hi
 e`a gu-nu-š[e] e-ú-e ^{LŬ}ip-šu-[še] ū-i-ni-i
 ú-ri-ni-e-[i] - ŞAYÍ³ Ŭ»ó-ÇYÓ É³ é³ í³ ÇY` í »ñĀ, Ñ³ çá-
 ŬáoĀŬáoY (±), .. Ŭ³ ñí, .. µ³ ñŭñáoĀŬáoY(±) 3 ŬµáŬÇ urinie!
 [KYKH 406 л.с.31-34]:

(177) uš-ha-nu-[me] ^dĥal-di-še EN-ú-še hu-ŭtu-[tú-
 hi e-`a g]u-[nu]-še e-`a ^{LŬ}[ip-šu]-še [šu]-
 i-ni-i [ú-ri-ni-e] - ŞAYÍ³ Ŭ»ó-ÇYÓ É³ é³ í³ ÇY` í »ñĀ

⁵¹¹ 1áoY 3 ñŬ³ í³ Á imen-Ý. 3 ŬY 3 Ŭei »Ŭ í³ Ŭí³ í³ ĺ Ñá. µ³ ó³ é³ í³ Yái, áñÇY Ñ³ Ŭ³.
 Ó³ ŬYáoŬ ĺ ina(na)=ane 1»ñ³ YáoYÁ:

⁵¹² í »è, ünÇY³ í, KYKH 247, 270, 275₁₇, 414, .. 3 ŬY:

Ń³ çáŌáoĀláoŸ (±), .. Ū³ nī , .. μ³ nūnáŌĀláoŸ(±) ³ ŪmáŌç
urinie! [KYKH 407 л.с.23-25]:

´»nī ³ í ³ nī ³ Ń³ ūi áŌĀláoŸŸ»náŌŪ LŪ ip-šu-še-ç šμ³ nūnáŌ-
ĀláoŸ(±), μ³ n»- áñ í (±); Ā³ n- Ū³ ŸáoĀláoŸÁ i ³ Ēç ě ĵ. Đ³ náŌĀláoŸŪ³ ŸÁ
[KYKH, çç 449]: á»Ē»μçμ³ Ōç ³ nŌ³ Ÿ³. náŌĀŪ³ Ÿ [KYKH 407] ŸBí ³ í
Ń³ i í ³ í Á máfánaíçŸ ³ ŪĒ í »ñá ĵ ÁŸÁ»náŌŪ .. Ū»ĪŸ³ μ³ ŸáoŪ Ø. ě³ Ē-
íçŸŸŸ: Ū³ LŪ [ib-šu]-še-ç ÷ áĒ³ n»Ÿ Ī³ nī áŌŪ ĵ LŪ ŪŪŪL-še, çĒí
[urinie]-ç: GÁN-i: ĀĒi ³ Ū¹Ū, í »ñç»ñě Ń³ ūi Ÿ³ μ»nī ³ í .. çñ ĪáŌŪçŌ
Ńñ³ i ³ n³ í í ³ í ¶Ūáí »Ē»ùç ³ nŌ³ Ÿ³. náŌĀláoŸáoŪ, áñÁ ³ Ūě Ū³ ěáí
ĪñĪŸáoŪ ĵ á»Ē»μçμ³ Ōç .. Đ³ Ōçç [KYKH 406] ³ nŌ³ Ÿ³. náŌĀláoŸŸ»ñÁ,
í »ñáŃçBŪ³ Ē Ń³ i í ³ í Á Ū»ĪŸ³ μ³ ŸáoŪ ĵ Ÿánaíç: ´»ñ»ŸŪ ³ Ū¹ Ń³ i í ³ í Á
Ø. ě³ í çŸŸç Ā³ n- Ū³ ŸáoĀŪ³ Ūμ.

(178) uš-ha-nu-me ᵃhal-di-še EN-še hu-ᵄtu-tu-hi e-
`a gu-nu-še e-`a ip-šu-še šu-i-ni-i ú-ri-
ni-i - šAYÍŪ ³ ŪŌ-çŸŌ Ē³ Ē¹çŸŸ Ī »ñÁ Ū³ nī áŌŸ³ ĪáŌ-
ĀláoŸ .. Ī ŸūñçŸáoĀláoŸ(±) ³ ŪmáŌç Ī ³ n³ í ùç í n³ ! [SMEA
XLIV/1, 2002 13-15]:

ě³ Ē¹çŸŸŸ, Ń³ ūi Ÿ»Ēáí áñáB Ī ³ n³ ĪáŌě³ ŸŪ ěáŌŸŸ Ń³ Ū³ Ī »ŪĒi áŌŪ
ŪŪŪL . ³ Ō³ ÷ ³ n³. nç ³ ěĒí ³ ŪáŌĀŪ³ Ÿ ³ ěŸááŌĀŪ³ Ūμ, ³ ŪŸ Ī³ ááŌŪ ĵ
šĪ áŌŸ! . ³ Ō³ ÷ ³ nç Ń»Ī : Ā³ n- Ū³ Ÿ»Ēáí šLŪ ŪŪŪL-še šu-i-ni-i
ur-i-ni-i! Ń³ i í ³ í Á š...i ŸūñçŸáoĀláoŸ(±) ³ ŪmáŌç Ī ³ n³ í ùç í n³ !:
ŪŪŪL ŸB³ Ÿ³ ĪáoŪ ĵ š³ Ū³ Ÿ, ³ ŸáĀ, Ī »áŌ»! (áŌñ³ nī . šani - Ń³ Ū. ě³ Ÿ
š³ Ū³ Ÿ, ³ ŸáĀ, ě³ Ÿ! 513): LŪ áñáBçáĀ μŸánaBáoŪ ĵ š³ ŸŌ, Ū³ nī ³ ŸŌ
Ī »ě³ Ī! . ³ ŪŸ áŌñ³ nī »ñ»ŸáoŪ Ń³ »³ Ē Ī çñ³ ěí áŌŪ ĵ Ÿ³ .. ½³ Ÿ³ ½³ Ÿ
Ū³ ěŸ³ . çĪ áŌĀŪ³ Ÿ Ī »ñ Ū³ nī ³ ŸŌ ŸB»ĒáŌ Ÿá³ Ī ³ Īáí, çĒí -še
í »ñç³ í áñáŌĀláoŸÁ áŌñ³ nī »ñ»ŸáoŪ Ī³ Ū Ī³ ½ŪáoŪ ĵ í »ñ³ Ō³ Ī³ Ÿ
. áŪ³ Ī³ ŸŸ»ñ, Ī³ Ū áŌŸç Ńá. Ÿ³ Īç³ Ī »ñi -Ń³ í ³ Ū³ Ī³ Ÿ³ ³ nÁ»ù (Ī »ě 1.3
Ī »Ī 2): ĀĒi ³ ŪĒŪ, LŪ ŪŪŪL-še μ³ ě³ Ōç á»Ī ù ĵ ŸB³ Ÿ³ Īç šŃŪĪ áŌĀláoŸ,
³ nñ»Ēi ÁŸĪŃ³ Ÿñ³ á»ě! Ī³ Ū š³ Ū³ Ÿ»ñ á³ Ī n³ ěi áŌ! : Đ³ Ū»ñ»ŸáoŪ
ŃçŌěŸ ŸB³ Ÿ³ ĪáoŪ ĵ š³ i ³ ŌŌ³. áñ í, Ē³ n³ i , ¹áŌñ. ³ nī , çŸáĀ Ūç³ Ÿ-
. ³ Ū³ ŪŸ Ń³ Ū³ NáŌŸá ĵ áŌñ³ nī . LŪ ip-šu-še-çŸ: ĀĒi ³ Ū¹Ū, í »ñççŸě
Ī³ náŌ ĵ μ³ ě³ Ōç ŸB³ Ÿ³ ĪĒĒ šŃŪáŌěŸ»ñ, ¹áŌñ. ³ nŸ»ñ! : Đ³ Ū³ á³ Ī ³ ě-
Ē³ Ÿ³ μ³ n gunu-še (ŃŪŪi . Ń³ Ū. Ń³ Ū-³-çáŌŸ-ç šĪáí áñ³ í! [Ē.20-
í ³ ½Ū³ Ÿ, 2003, çç 50-51]) á»Ī ù ĵ ŸB³ Ÿ³ Īç šŪ³ nī áŌŸ³ ĪáŌĀláoŸ,

513 Ī »ě Н.Арутюнян, 2001(КУКН), çç 462:

Ú³ nī ³ Ĩ³ Ý³ ³ nī »ēī, NŪī áoĀŪáoÝ, BÝáñNī; Ĩ³ Ú ŠŪ³ nī ĆĨÝñī: Đ³ Ĩ - Ĩ³ ÍÁ ³ ŪmáŌćáoĀŪ³ Ūm Āññē á»ī ù ĺ Ĩ³ n¹³ Ē Š... Ū³ nī áoÝ³ ÍáoĀŪáoÝ, ³ nñ»ēī ³ Ĩ³ nĀáoĀŪáoÝ/ī Yī »ēī ³ náoĀŪáoÝ (μ³ é³ óć ŠNŪáoēÝáoĀŪáoÝ;) ³ Ū»Ýáoñ»ù: Āēī Ā» - šē[-s]-Ý³ Ūēī »Ō áoÝć Nā. Ý³ Ĩć³ Ĩñī -N³ Ĩ³ - ù³ Ĩ³ Ý ĆŪ³ ēī, ³ á³ Š... Ū³ nī ĆĨÝññ ŪáoēÝñ (³ nñ»ēī ³ íánÝñ) ³ Ū»Ýáoñ»ù: Ĩ³ Ýć ³ nŌ³ Ý³. náoĀŪáoÝñáoŪ ³ Ūē »ñíáo. ³ Ōć ÷ ³ nÝñĉ N³ Ū³ Ĩ »Ō N³ Ýī »ē. ³ ÉÁ ³ Ū»ÝćÝ ĺÉ ½³ nŪ³ Ý³ Ēć áĸ, ù³ Ý½ć ³ ŪÝī »Ō . nĀ» Ā ŪĆBī é³ ½Ū³ Ĩ³ Ý. áñí áŌáoĀŪáoÝñĉ Ū³ ēćÝ ÉáēüÁ ½áo. ³ ÍŌíáoŪ ĺ Ē³ ŪÝ³ Ĩ³ Ĩ³ Ē³ Ĩ³ Ĩ³ Ý Ĩ³ Ýī »ē³ Ĩ³ Ý. áñíáoÝáoĀŪ³ Ý Ū³ ēćÝ á³ Ĩ Ūáo N³ Ĩ Ĩ³ Ĩ³ Ýñáí:

ur- ŠĨ³ Ūñ, Ĩ³ n³ Ĩ Ū; (³ ŪĨá»ēĀ Āēī Ō.ē³ ĒĨćÝćć) - N³ Ū. áoñ < * kʷr ŠĨ »ŌĨ⁵¹⁴, NŪŪī. áoñ-»-ŪÝ ŠŪć Ĩ »ŌĨ, ÁÝ¹-N³Ý-áoñ Š³ Ū»Ý Ĩ »ŌĨ [Đ², III, ĺć 42, 613] Ĩ³ ŪÉÝ: Ĩ³ ŪáoĀŪáoÝñĉ N³ Ū³ nī »ē (175)-(177)-Ā Ĩ³ Nñī Ĩ³ Ĩ³ Ĩ³ nī ³ N³ Ūī áoĀŪáoÝÁ.

(179) ^aĥal-di-ni-ni-e ba-ú-ši-ni kŪR⁵¹⁵ ú-ri-e a-ú-e-i-ṭè-ni ši-ú-bi - ŠÉ³ ĒĨć Nñ³ Ū³ Ýáí ĀBÝ³ Ū³ - Ĩ³ Ý Ĩ³ n³ Ĩ ŪÁ ½áññ(±)⁵¹⁶ áoŌ³ nī »óć; [SMEA, XLIV/1, 2002, ĺć 127]:

ĀŪ³ ēī Á áñáB»ĒćēĀ Ō.ē³ ĒĨćÝćÝ NĉŪù ĺ ÁÝ¹áoÝáoŪ á»Ē»ĉμ³ Ōć (177) ³ nŌ³ Ý³. náoĀŪáoÝÁ, áñī »Ō u-ri-ni-Ć ÷ áÉ³ nĀÝ Ĩ³ n¹áoŪ ĺ GÁN BáoŪñá. n³ ŪÁ ŠĨ³ Ūñ, ¹³ Bī, Ĩ »Ō, Ĩ³ n³ Ĩ Ū; ÝB³ Ý³ ÍáoĀŪ³ Ūm⁵¹⁷: Āēī ³ ŪĨŪ, Ý³ ...šū-i-ni-i u-ri-ni-i/u-ri-ni-e-[i]/GÁN-i ³ n- Ĩ³ N³ Ūī áoĀŪáoÝÁ ³ é³ Ć³ nīáoŪ ĺ Ā³ n. Ū³ Ý»Ē Š...³ ŪmáŌć Ĩ³ n³ Ĩ Ūć Ĩñ³ Ĩ (šū(i)- Š³ Ū»Ý, ³ ŪmáŌć!): Đ³ BĨć ³ ēÝ»Ēáí u-ri-ni-e-[i] (u-ri-né-e-[i]) Ĩ³ nμñ³ Ĩć ³ ēĨ³ ŪáoĀŪáoÝÁ ēáoŪ μ³ ēÝ áo

⁵¹⁴ áoñ μ³ éĀ N³ Ūñ»ÝáoŪ áoÝć Ý³ Ĩ³ n³ ÝĨ³ Ĩ³ Ý³ nĀ»Ū:

⁵¹⁵ o. Ĩñ»ĨŪ³ ÝÝ ³ é³ Ć³ nīáoŪ ĺ kŪR ŠN³ Ĩ³ é³ Íáñ¹, ĀBÝ³ Ūć. ³ Ōć ÷ ³ n³. nĉ ÷ áÉ³ nĀÝ ³ Ūēī »Ō Ĩ³ n¹³ ĒĀĒ Š³ ŪmáŌć, ³ Ū»Ý; [á Đ, 2004, 1, ĺć 224-252]:

⁵¹⁶ ² ŪĨá»ē ĺ Ā³ n. Ū³ ÝáoŪ Ō.ē³ ĒĨćÝćÝ: Ū.Đ³ náoĀŪáoÝñ³ ÝÁ ¹⁰ áúēiṭēne-Ć N³ Ū³ nĀ Ý- Ā³ náoŪ ĺ ŪñŪ³ Ĩ³ Ý ĆÝá-áñ ¹³ ē, Ĩ³ é³ Ūáo [H.Артунян, 1966, ĺć 44]: Ō»ÝŪ ³ é³ Ć³ nī »Ē »ÝŪ Š. áoB³ ÍáoĀŪáoÝñ³ ³ Ýáo ĆÝá-áñ ŪáoŪ, . áoB³ Ĩ; Ā³ n. Ū³ ÝáoĀŪáoÝÁ Ĩ³ á»Ēáí ³ ŪÝ N³ Ū. ³ ŌĶ Ĩ³ μ³ éć Nñī [ē. ² ŪĨ³ Ĩ³ Ý, 2003, ĺć 32]: ² é³ ÝŌ Ū³ n¹, Ū³ ēÝ³. ĆĨ áoĀŪáoÝ μÝáñáBáo áñáĆćá ÝB³ Ýć ēáoŪ μ³ éĀ ³ Ūēī »Ō Ĩ³ nĀĒ ĺ N³ ēĨ³ Ý³ Ē ŌĶ Ĩ³ Šμ³ nĉ Ēáñ, ŠáoćáoŪÝ, Šá³ n. Ĩ, Éáēī áoŪ; [Ū ĐÉ I, ĺć 358]: ĐŪŪī. ŪñćÝ³ Ĩ³ ...bause šiu=ne - ŠNñ³ Ū³ Ý/ Éáēü áoŌ³ nī »ó; ³ nī ³ N³ Ūī áoĀŪáoÝ Nñī: Āēī ³ ŪĨŪ, áúēiṭēne šiu=be ³ nī ³ N³ Ūī áoĀŪáoÝ á»ī ù ĺ Ā³ n. Ū³ Ý»Ē Š(μ³ nĉ) ÉáoŪ áoŌ³ nī »óć; Ōć. áoŌ³ ³ Ūē ŠÉáñĨ-Ć Ĩ³ Ĩ³ nĀĒ ĺ N³ ēĨ³ Ý³ Ē ĆÝá-áñ . áoB³ ÍáoĀŪ³ Ý³ n¹áoŪŪ Ĩ³ Ū ŪŪ³ Ý Ūć μ³ Ý:

⁵¹⁷ Ĩ³ »ē M.Salvini, SMEA, 44/1, 2002, ĺć 129-130, 142-143:

³ nī ³ Ñ³ Ūi áoĀŪáoYÁ ³ ŪmáŌçáoĀŪ³ Ūm á»i ù ĸ í ³ ñ³ f̄ ...sui=(i)=n-
 =ei uri=(i)=n=ei §³ Ū»Ý í »Ō; (ÑŪŪi . Ñ³ Ū. ³ Ū»Ý-áŏñĸ-ù
 m³ é³ Ō`Á):

šuk=ure [s(u)k=ot] - Ñ³ Ū. (Ñ)ēi -»É šÑēi»É, í ūÝ»É, áoß³ 1Çñ ĒÇ-
 Ý»É⁵¹⁸, (Ñ)ēi -áŌ šÑēiáŌ; ³ ŪEÝ: ¶.Ō»ÉÇùÇßf ÇÈÇÝ í ³ ēi ³ í ³ Ūuáí
 Ā³ ñ. Ū³ ÝáoŪ ĸ §í ³ Ýái ³ í (±), í áái ³ í (±); (призванный (±), вызванный
 (±)) [1960 (УКН), ĸÇ 407], áñÁ í ñí ÝáoŪ ĸ Ū.Đ³ ñáoĀŪáoÝŪ³ ÝÁ [2001(КУКН),
 ĸÇ 465]: í í ³ Ūi ³ í ĸ Ñ»i ³ ŪÉ ³ ñi ³ Ñ³ Ūi áoĀŪáoÝÝ»ñáoŪ.

(180) i-e-še ^{LŪ}A.SI^{MES} ni-ku-li u-i-e a-i-ne-i
^{LŪ}EN.NAM^{MES} šu-ku-ri ma-nu-ri - š»ë ½áñũÇÝ çáoñ
 í í »ŌÇ(±) áá áú í ³ é³ í ³ ñÇáÝ»ñÇŏ áĸñ í ³ Ýái »É(±) (призван (±)
 не был); [КУКН 244₁₅₋₁₆]:

(181) i-ku-ka-ni (×Çßí Ō`Ý ĸ` i-šũ-ka-ni) MU ši-iš-ti-
 ni uš-ta-di ^{KUR}U-i-ṭi-ru-ñi-e-di III
^{LŪ}EN.NAM^{MES} šu-ku-ri ma-nu-li III-a e-sa uš-
 ti-ip-te za-đu-bi šÝáoŪÝ í ³ ñÇ »ññáñ¹(±) ³ Ý. ³ Ū
 áoŌ`áñí »ŌÇ áoÇi ÇñáoÉÇ, »ñ»ù í ³ é³ í ³ ñÇáÝ»ñ í ³ Ýái »-
 ŏÇÝ(±), »ñ»ù í »ŌáoŪ ĸÉ ³ ñß³ í »ŌÇ; [КУКН 241 D₁₉₋₂₃]:

Ō³ ēi áñ»Ý Ū³ ēÝ³. Çi ³ í ³ Ý. ñ³ í ³ ÝáoĀŪáoÝáoŪ í ³ á Ç Ýí ³ í í áoŪ
 éáoŪ m³ éÇ í »ñÇ³ í áñáoĀŪ³ Ý ³ í ³ ÝÇ ³ ñŌ³ Ý³. ñáoĀŪáoÝÝ»ñáoŪ í í ³ Ū-
 í ³ í -ure/-aure (í »ë III.3 í»i 2) 1»ñm³ Ū³ í ³ Ý³ í ³ ÝŏÇ ŪÇÇ: é³ -
 í ³ ŪÝ Ū½ Áí áoŪ ĸ, áñ Çñ³ í ³ ÝáoŪ Ū»ÝŪ ³ Ūēi »Ō. áñí áoÝ»ÝŪ ÑÇßŪ³ É -
 ure/-aure (Ñ³ Ū. -áŌ/-³ŏŌ) 1»ñm³ Ū³ í ³ Ý Ū³ ēÝÇíÇ Ñ»i: Áēi
 ³ ŪēŪ, ³ é³ Ç³ ñíáoŪ »ÝŪ šuk=ure m³ éÁ Ā³ ñ. Ū³ Ý»É §(Ñ)ēiáŌ; ³ ŪÝ
 Ñ³ Ū³ ñ»Éái 1»ñm³ Ū, Çēi í »ñáÝßŪ³ É ³ ñi ³ Ñ³ Ūi áoĀŪáoÝÝ»ñÁ Ñ³ Ū³ á³ -
 í ³ éÉ³ Ý³ m³ ñ Ā³ ñ. Ū³ Ý»É.

- š»ë ½áñũ nikule (m³ Ū) (áí ³ ñ) áá ŪÇ ÑēiáŌ í ³ é³ í ³ ñÇá (³ Ūēi »Ō)
 ŪÝ³ ááoŪ;

- §³ Ūē ÝáoŪÝ í ³ ñÇ šiištine ³ ñß³ í »ŌÇ 1»áÇ áoÇi ÇñáoÉÇ, »ñ»ù
 ÑēiáŌ í ³ é³ í ³ ñÇáÝ»ñ ŪÝ³ ŏÇÝ/ÁáoÝí »ŏÇÝ (±) (³ ŪÝi »Ō), »ñ»ù í »ŌáoŪ ĸÉ
 ³ ñß³ í »ŌÇ⁵¹⁹:

⁵¹⁸ Đ³ Ūí ³ ½Ū³ Ý m³ é³ ñ³ ÝÁ Ū»ÝÝáoŪ ĸ` ší ūÝ»É, ³ ñÁáoÝ í ³ É, áoß³ Ý»É; [Ū`ĐE, II, ĸÇ 719]:

⁵¹⁹ í ³ é³ ŏÇ ÁÝÁ»ñoŪ³ Ūm íáoÝ»Ý³ ÝŪ šŪ»ë ^{LŪ}A.SI^{MES}S(½áñũ»ñ) nik=ule áŪ(á)
 ³ ŪÝĸ ^{LŪ}EN.NAM^{MES} (í ³ é³ í ³ ñÇáÝ»ñ) ēiáŌ ŪÝáoŪ, šÇ-éái³-Ý MU (í ³ ñÇ) ē»ēi Ç-
 Ý(±) áēi³=di (=Ū) áoÇi ÇñáoÉ»-(»)¹ III ^{LŪ}EN.NAM^{MES} (í ³ é³ í ³ ñÇáÝ»ñ) (Ñ)ēiáŌ
 ŪÝ-áŏ-le III-a es=a (»ñ»ù í »Ō»ñáoŪ) áēi ÇŏÁ ½i áŏ(ŏ) (í ³ Ū ½³ i áŏ(ŏ)); °ñíáo³ ñ-

zielde [jierd] - Ñ³ Ò. É»³ñ¹, É»ñ¹ < * iēk^uh-t šfú³ ñ¹|: Ð³ Ò. É»³ñ¹ µ³ éç ÑÝ¹»íñáá³ í³ ý í³. áóUÁ Ñ³ Ò³. »í Ýñç Bñç³ ÝáóU í³ è-í³ í áç Ñ³ ñáóóáóU, è³ í³ ÒÝ³ ÷ ÝÑ³ èí³ Ý³ Éç ç ÒÝáóU µ³ éç èí³ µç É-Ý èá³ èí »ÉçU ç-Ç í³ Ò Ó-Ç ÷ áÉ³ ñ»Ý: 2Ùè Ñ³ Ý. ³ Ò³ ÝúÁ í³ ñµ»ñ Ò»íÝ³ - µ³ ÝáóÁóáóÝÝ»ñç ç ñÁ³ Ý³ ó»É, áñáÝÓ Ò»Ýú³ Òèí »Ó á»Ýú³ Ý³ ñ³ 13 é-Ý³⁵²⁰: ÒB»Ýú ÒÇ³ ÒÝ, áñ ÇÝáá»è »ñ»áóU ç áóñ³ ñí . è»á³ . ñ»ñáóU í³ Ò Ò-í³ í áç zieldede šfú³ ñ¹| µ³ éçÓ, ³Ùè Bñç³ ÝáóU Ñ³ Ò»ñ»ÝáóU 1»é . áñí³ - í³ í³ ý ç ñ šfú³ ñ¹| µ³ éç èá³ èí »ÉçU í³ ÝáÝ³ í áñ *çç³ñ¹ í³ Ò *Óç³ñ¹ Ó»Á (áóñ³ ñí³ í³ ý è»á³ . ñ»ñáóU Ñ³ Ò. ³-Ç 1ÇÚ³ ó e-Ç ³ éí³ ÒáóÁóáóÝÁ éáí áñ³ í³ ý »ñ»áóU⁵²¹): Ð.-». ÷-Ý Ñ³ Ò»ñ»ÝáóU áñá»è í³ ÝáÝ í³ Éçè ç Ç, Óáó µ³ éáóU Ó: Æñ Ñ»ñÁçÝ áóñ³ ñí . z-Ý Ñ³ Ò³ á³ í³ èÉ³ ÝáóU ç Ñ³ Ò. ½-ÇÝ, ó-ÇÝ í³ Ò Ó-ÇÝ: è³ í³ ÒÝ áóÝ»Ýú Ý³⁵²² KURzabaña - Ñ³ Ò. šæ³ - ó³ É-ù| ½áó. ³ Ñ»éÁ⁵²²: 2Ùè Ñ³ Ý. ³ Ò³ ÝúÝ»ñÁ³ éç ÓÁÚ ÁáóUÉ á»Ý í³ Éçè ÒÇ³ ñÁ»úáñ»Ý áñáB»É áóñ³ ñí . zieldede-Ç ×B-ñçí³ ñí³ è³ ÝáóÁóáóÝÁ jierd Á» jierd:

VI.2 áóñ³ ñí³ í³ ý áñáB í »ùèí »ñç Á³ ñ. Ò³ ÝáóÁóáóÝÝ»ñ

» Ò»íÝ³ µ³ ÝáóÁóáóÝÝ»ñ

èí áñ, É³ í ÇÝ³ í³ é í³ Ýí³. Çñ í³ éç 13 ñÓáóÁÓ³ Òµ (. ñ³ 13 ñÓáó-ÁÓ³ Òµ), íÝ»ñí³ Ò³ óÝ»Ýú áñáB áóñ³ ñí³ í³ ý í »ùèí »ñ Ñ³ Ò»ñ»Ýç Ñ»í Ñ³ Ò»Ù³ í áóÁÓ³ Òµ » Ò³ Ýñ³ Ò³ eÝ Ò»íÝ³ µ³ ÝáóÁóáóÝÝ»ñáí: í³ éç 13 ñ-ÓáóÁÓ³ Ý ÁÝÁ³ óúáóU áóñ³ ñí³ í³ ý (³ éáóñ³ -µ³ µ»É³ í³ ý) è»á³ ÝB³ Ý-Ý»ñç ³ ÒÉÁÝí ñ³ Ýú³ ÒÇÝ í³ Ýí³ ÒÇÝ ³ ñÁ»úÝ»ñç ³ éí³ ÒáóÁÓ³ Ý 1»áúáóU Ý³ É³ á³ í í áóÁóáóÝÁ í ñí »É ç Ýñ³ Ýó, áñáÝú³ éç í »É Ñ³ Ò³ ÑáóÝá »Ý ÇÝáá»è µáóÝ áóñ³ ñí³ í³ ý í »ùèí »ñçÝ, ³ ÒÝá»è çÉ³ Ò¹ í »ùèí »ñáóU ³ éí³ µ³ é»ñç » Ò»áóUÁÝ»ñç Ñ³ Ò»ñ»Ý ½áó. ³ Ñ»éÝ»ñçÝ (»Á» ³ Ò¹ áçèçU ³ éí³ »Ý): ½áó. ³ Ñ»é³ µ³ ñ í³ ñí »Ý Ý³ » µ»ñí³ í³ í »ùèí »ñç ÑÝáóáóÝ³ - 13 ñÓí³ í³ í³ ñµ»ñ³ íÝ»ñÁ: ÐÝááóÝ³ 13 ñÓÚ³ ý ÁÝÁ³ óúáóU ÑÇÚÝí »É »Ýú

í³ Ñ³ Òí áóÁóáóÝÝ»ñÝ çÉ, Á³ Ò³ Ý³ íÇ ÁÝÁ³ óúáóU íñ³ í áñáB ÑÝáóáóÝ³ í³ ý » Ò»ñ³ í³ ý³ í³ ý ÷ ÷ ÷ áÉáóÁóáóÝÝ»ñáí Ñ³ Ý¹»ñÓ, . ñ»Á» ³ ÒµáÓçáóÁÓ³ Òµ ÑÝáóU »Ý ÒÇ³ Ý. ³ Ò³ ÒÝ Ñ³ èí³ ý³ Éç Ñ³ Ò»ñ»Ýáí:

⁵²⁰ Ð³ Ò. šfú³ ñ¹| µ³ éç í³ . Ò³ ý » Ýí³ í í áó³ ý í³ ÝáÝáóÁÓ³ Ý Ò³ éçÝ Ò³ Ýñ³ Ò³ eÝ í »é

¶.æ³ Ñáóí³ Ý, 1987, çç 52, 160, 173 » ÒÝí »Ó ÝBí³ í . ñ³ í³ ÝáóÁóáóÝÁ:

⁵²¹ 2Ùè Ò³ èçÝ í »è é. 2Ùí³ ³ ³ ³ Ý, 2003, çç 72:

⁵²² í »é Н.Арутюнян, 2001(КУКН), çç 530:

í »ùeí »ñáóÙ ³ éí³ μ³ é»ñÇ · Ó·áóŰÁÝ»ñÇ Ñ³ Ű»ñ»Ý ½áó· ³ Ñ»éÝ»ñÇ í ñ³ :
 , ñ³ Ýó μ³ ó³ í³ ŰáóÁŰ³ Ý ¹»áúáóŰ í »ñÇÝÝ»ñè Ý»ñí³ Ű³ óí áóŰ »Ý

í ³ é³ 13 ñÓáóÁŰ³ Űμ: êñ³ ÝóÇó í ³ ñμ»ñ³ í í »Éáó Ñ³ Ű³ ñ ÑÝáóáóÝ³ -
 13 ñÓí³ í Ñ³ í í³ ÍÝ»ñÁ í ñí³ í »Ý ß»Ō³ í ³ é»ñáí :

ĂÇí 1.

e³ ñ¹³ ñ³ á³ í : í »è` KYKH, 188, YKH, 137, HchI, 91, ICU, 25 · ³ ŰÉÝ:

1. ^dĤal-di-ni-né al-su-ú-i-ši-né
2. ^mAr-giš-ti-še ^mMi-nu-a-ĥi-né-še
3. a-le-e É.GAL pá-ṭù-ú-si-i-e
4. ši-i-di-iš-ṭu_x-ú-bé de₄-ru-ú-bé
5. ^mAr-gi-iš-te₉-ĥi-né-le ti-i-né
6. qi-ú-ra-a-né ku₃-ul-di-né ma-a-nu
7. ú-i ge-i eš₁₇-ṭi-né ši-da-ú-re
8. ^{íd}mu-na-a-né IV PA₅^{MEŠ} a-gu-bé
9. ^{GIŠ}ul-ti₄-e ^{GIŠ}ša-a-ri-e de₄-ru-bé
10. za-ṭù-bé ar-ni-ši-né-le eš₁₇-ṭi-né
11. ^mAr-gi-iš-ti-né ^mMi-nu-a-ĥe
12. LUGÁL DAN.NU LUGÁL al-su-ú-i-né-e
13. LUGÁL^{KUR} Bi-i-a-i-na-a-ú-e
14. a-lu-se ^{URU}Ṭu-uš-pa-a-e URU

1-ÇÝí áóáóŰ í í³ Űí³ í ^dĤal-di-ni-né al-su-ú-i-ši-né ³ ñ-
 í ³ Ñ³ Űí áóÁŰáóÝÁ í³ ½Űí³ í ½ Ñ»í · Ű³ É μ³ é»ñÇó. ^dĤaldi=i=ni=ne,
 è»é. Ñáfáí áí ¹ñí³ í ¹Çó³ ÝáóÝ ½, áñÁ Ñáfáí áí Ñ³ Ű³ Ó³ ŰÝáóŰ ½ μ³ ó³ -
 é³ í³ Ý- áñíÇ³ í³ Ýáí ¹ñí³ í Çñ Ñ³ í í³ óŰ³ ÉÇ (alsui=ši=ne-Ç)
 Ñ»í . alsui=ši=ne ŠŰ»í áóÁŰ³ Űμ| μ³ ó³ é³ í³ Ý- áñíÇ³ í³ Ý Ñáfáí^a
 alsui=še ŠŰ»í áóÁŰáóÝ| í »ñ³ ó³ í³ Ý · áŰ³ í³ ÝÇó, áñÇ ³ ñŰ³ í Á

Ń³ 0»ñ»Ý ěi áo- 3 μ³ ÝáoU ááoÝ⁵²³:

2-4-ñ' i áO»ñáoU í í³ 0í 3 í ĵ Ar-giš-ti-še ^mMî-nu-a-ĥi-né-še a-le-e Ē.GAL pá-tù-ú-si-i-e ši-i-di-iš-țu_x-ú-bé 3 ñi 3 Ń³ 0i áoÁáoÝÁ, áñĉ ěi ½áoU 3 ěí 3 ĵ ĵñ- 3 i Ći Ńáfái áí 1ñi 3 í áón³ ñi 3 í 3 Ý 3 ñú³ 0ĉ 3 ÝáoÝ Ń³ 0ñ³ ÝáoÝÁ Argišti=še[-=s] ^mMi-nua=ĥine⁵²⁴ =še[-=hi=ne=s]: 2 0ÝáoŃ»i " áoÝ»Ýü Ń»i " 0³ ě μ³ é»ñÁ. ale[aše] Š³ éáoU ĵ ĵ Ý»ñí³ Á³ 0³ Ý³ íĉ(±) μ³ 0³ 0" (ĉñ³ í 3 ÝáoU ŃÝ³ ñ³ í áñ ĵ, áñ 3 0Ý μ³ 0 áĵ. i »ě III.2.1 í»i 1) - Ń³ 0. 3 0-3 0-3 í -»É (μñmé. 3 0-3 0-»É)⁵²⁵. paț=usi=ie[paț=oci=i(æ)] Šá³ ñěá³ -á³ i, Bñĉ³ á³ i 0³ ěí, Ń³ í 3 Ý³ μ³ ñ³ 3 í 3 í 3 Ý³ ÝáoÝ ĵ í 3 ½0í 3 í paț- - Ń³ 0. á³ i Šá³ i, Bñĉ³ á³ i í⁵²⁶ μ³ é³ ñ0³ i Ćó -use[-oc] - Ń³ 0. -áo i »0³ óáo0ó 3 í 3 Ýóái (i »ě I.3 í»i 2): ÁYá í»ñ³ μ»ñáoU ĵ -ie í»ñĉ³ í áñáoÁ0³ ÝÁ, 3 á³ ěñ³ i 3 í ŃÝ³ ñ³ í áñ ĵ i »ěÝÉ í 3 0³ i ñ³ í 3 Ý Ńáfáiĉ óáoĉá, í 3 0³ 3 í 3 í 3 Ý³ í»ñi /1»ñμ³ 0³ í»ñi 0³ ěÝĉí (i »ě III.3 í»i 2): i »ñĉáoU áoÝ»Ýü šidi=šț=u=be[-stț=u=w] Ší³ éáoó»0ĉ í 3 Ýáo0³ í 3 Ý μ³ 0Á (3 Ýó0³ É í 3 i 3 ñ0³ É, 1-ĉÝ 1»0ú, ½. ÁĆí), áñÁ μ³ 0í 3 óó í ĵ šidi-⁵²⁷ μ³ 0³ ñ0³ i Ćó " -stț-[-stț-] - Ń³ 0. -ěi 3 í 3 Ýóĉó (i »ě I.4 í»i 1): 2 ñi 3 Ń³ 0i áoÁáoÝÝ 3 0pa0ĉáoÁ0³ 0μ í 3 ñ»ěĉ ĵ Á³ ñ- 0³ Ý»ě Š² ñ-ĉěi ĉÝ⁵²⁸. 0ĉÝáo³ ⁵²⁹-0³ Ý 3 éáoU ĵ 3 0ñáoÁ á³ ñěá³ á³ i /Bñĉ³ á³ i »Š í 3 éáoó»0ĉ í:

4-5-ñ' i áO»ñáoU 3 ěí 3 ĵ de₄-ru-ú-bé ^mAr-gi-iš-te₉-ĥi-né-le ti-i-né 3 ñi 3 Ń³ 0i áoÁáoÝÁ, áñi »0 áoÝ»Ýü Ń»i " 0³ ě μ³ é»ñÁ. der=u=be Ší³ ñ»0ĉ í, 3 Ýáo0³ í 3 Ý μ³ 0 ĵ (3 Ýó0³ É í 3 i 3 ñ0³ É, 1-ĉÝ

⁵²³ ¶.æ³ ŃáoU 0³ ÝÁ ŃÝ³ ñ³ í áñ ĵ Ń³ 0³ ñáoU ŃÝ³ í ñáá³ í 3 Ý í 3. áoUÁ³ *altio-ĉó, áñÁ Ń³ 0»ñ»ÝáoU áĉi ĉi 3 ñ *alco Šμ³ ñóñáoÁáoÝ í [á 'Đ, 2000, I, ĉĉ 126]:

⁵²⁴ Đ³ 0ñ³ ÝáoÝ»ñ í 3 ½0á0 3 0ě 3 í 3 Ýóĉ 0³ ěĉÝi »ě II.2.5 í»i 2 " I.3 í»i 2:

⁵²⁵ Đ³ 0ñ»Ý 0³ í ÝáoÁ0³ Ý Ń³ 0³ ñ i »ě. Н.Арутюнян, 2001(КУКН), ĉĉ 432: ¶.æ³ ŃáoU 0³ ÝÁ Ń³ 0³ 0³ i áoU ĵ Ń³ 0»ñ»Ýĉ 3 0³ É Ń³ á³ , μ³ 0³ 3 ñ i μ³ é³ 0³ ĉŃ»i [1988, ĉĉ 143]:

⁵²⁶ i »ě é. 2 0í 3 ½0³ Ý, 2003, ĉĉ 49-50:

⁵²⁷ Á»ñ ě í 3 ñ»ěĉ ĵ Ń³ 0³ 0³ i »ě Ń. -> stā-, sti Ší³ Ý. Ý»ě, í 3 Ý. ÝóóÝě, 1Ý»ě í 3 ñ0³ i ĉ Ń»i , áñĉ0 Ń³ 0»ñ»ÝáoU áoÝ»Ýü ěi -3Ý-3É(ěi 3-Ý³-É) ŠŃ³ ěi 3 i »ě, ěi »0í »ě, BĉÝ»ě, Ýáñá- »ěí, Š0»éu μ»ñ»ě, B³ Ń»ěí, ěi ĉ Ší³ ñ- , á³ i B³ xáoÁáoÝ í μ³ é»ñÁ: 2 0ě ÝáoU Ý 3 ñ0³ i ĉó ĵ í 3 ½0í 3 í Ý³ " Ń³ 0. ěi »0í »ě Šěi »0í »ěí μ³ 0Á [i »ě Đ² , IV, ĉĉ 269-270; ¶.æ³ ŃáoU 0³ Ý, 1987, ĉĉ 151]: 2 0ě 1»ááoU šidi- μ³ 0³ ñ0³ i Á á»i ú ĵ ŃÝáoÝ³ 1³ ñ0»ě stī-: 0Uá»é í á0Uĉ0³ Ń³ 0. ěi -3Ý-3É μ³ 0Á í 3 ñ»ěĉ ĵ Ń³ 0³ 0³ i »ě áón³ ñi . šat- Ší³ éáoó»ě, Ýáñá- »ěí, ŠÉĒ»ě, μéÝ»ě í μ³ 0ĉ Ń»i :

⁵²⁸ éáfáñ³ μ³ ñ³ 0ě 3 ÝáoÝÝ 3 ñi 3 ě³ Ýí áoU ĵ Š² ñ-ĉěi ĉí í 3 0 Š² ñ-ĉBÁĉ í, 0»½ 3 ě³ í »ě Ń³ í 3 Ý³ í 3 Ý Āí áoÝ Š² ñ-ĉěi ĉ/2ñ-ĉěÁĉ í 3 ñμ»ñ³ í Á:

⁵²⁹ ĐÝ³ ñ³ í áñ ĵ 3 " 3 Š0ĉÝá³ í, μ³ 0ó áá Š0»Ýáo³ í:

1»Uu, »½. ĀĀĀ) ĩ 3 ½Uĩ 3 Ā der- - N̄3U. 1ĀĀ/1»ñ §1Y»Ē! μ3 U3 nU3 - ĩ Āó⁵³⁰. mArgište₉=ñi=ne=le[-hi=ne=r], ĩ »03 YáoY ĵ μ3 é3 óĀ §Argište-3 UĀY»ñ/3 UĀYU! (-ñi(n)- ā3 ĩ ĩ 3 Y»ĒáoĀU3 Y 3 Ā3 YóĀ " - (n)e=le[-(n)e=r] Ná. Y3 ĩĀ áó03 ĩ 3 YĀ óáo0ĀĀ U3 éĀY. N̄3 U3 ā3 - ĩ 3 éĒ3 Y3 μ3 ñ ĩ »Ē I.3 ĩ»ĩ 2 " II.2.3 ĩ»ĩ 2). ti=ne §3 YáoY! , · áU3 ĩ 3 Y ĵ ĩ 3 ½Uĩ 3 Ā ti- §3 Ē»Ē, ĒáĒ»Ē! - N̄3U. Āáo-»Ē (N̄Uĩ . ĀĀó) §ĀĪ»Ē, 3 Ē»Ē! μ3 U3 nU3 ĩ Āó " -ne 3 Ā3 YóĀó (ĩ »Ē ¶.æ3 NáóĪU3 Y, 1987, ĵĀ 433):

6-7-ñ' ĩ á0ñáoU áóY»YU qi-ú-ra-a-né ku₃-ul-di-né ma-a-nu ú-i ge-i eš₁₇-ĵi-né ši-da-ú-re úĩ 3 ½ĀĪ 3 03 ā3 ñ3 UĀY 3 ñĩ 3 N̄3 Uĩ áóĀáoYÁ, áñĀ ĩ 3 ½Uĩ 3 Ā ĵ N̄»ĩ "U3 Ē μ3 é»ñĀó. qi(u)ra=ne §· ĩ ĀY-Ý! kuldi=ne[kordi=n] §Ēáā3 Y! - N̄3U. Īáñ1 §Ēáā3 Y! man=u[mæn=u] §ĀáoYĩ »Ē ĵñ(±)/ĀáoYĩ »ó(±)! - N̄3U. UY-3Ē §UY3 Ē! , UY-3ó-áoó-3Y»Ē §ĀáoY(ĩ)»Ē! , N̄3 ĩ 3 Y3 μ3 ñ 3 Yáo03 ĩ 3 Y μ3 U ĵ (±) (3 Y-óU3 Ē 3 YĪ 3 ĩ 3 ñ/ĩ 3 ĩ 3 ñU3 Ē(±), 3-ñ1 1»Uu, »½. ĀĀĪ, ĩñ3 ĩ áñ3 ĩ 3 Y Ē»Ē(±). 3 Uē U3 éĀY ĩ »Ē III.2.1 ĩ»ĩ 3). ui Šáā! - N̄3U. á-ā Šáā! . gei §ĀYā-áñ μ3 Y(±)! ĩ 3 U §ññ"Āó(±)!⁵³¹. ešĵi=ne[ešĵi=n] §3 Uēĩ »0! - N̄3U. 3ēĩ (Y) §3 Uēĩ »0! . šid=a=ure[-=a=wł] §Ī3 éáo(ĩ)á0! , 1»ñμ3 U3 ĩ 3 Y 0 " ĵ ĩ 3 ½Uĩ 3 Ā -a=wł - N̄3U. -3ó0 (-ú0) 1»ñμ3 U3 ĩ»ñĩ U3 éYĀĪáĪ (ĩ »Ē III.3 ĩ»ĩ 2) (3 ñU3 ĩ Ā N̄3 U3 ñ ĩ »Ē ĩ»ñĀ): U3 Ē3 13 éáoĀáoYÁ 3 UμáoĀáoĀU3 Uμ ĩ 3 ñ»ĒĀ ĵ Ā3 ñ. U3 Y»Ē §NáoĀ Ēáā3 Y (ĵñ) ĀáoYĩ »Ē(±), áĀĀYá/áú(±) (áĩ 3 ñ) 3 Uēĩ »0 ĩ 3 éáo(ĩ)á0/ĩ 3 éáo-óáo! (ĩ 3 é3 óĀ §qiwra-Y Īáñ1-Y UYáo áU(ā) gei »ēĩĀY šid-3ó0(ú0) ĩ):

8-ñ' ĩ á0áoU áóY»YU ĪDmu-na-a-né IV PA₅^{MEŠ} a-gu-bé 3 ñĩ 3 N̄3 Uĩ áóĀáoYÁ μ3 0ĩ 3 ó3 Ā N̄»ĩ "U3 Ē μ3 é»ñĀó. ĪDmuna=ne μ3 ó3 é3 ĩ 3 Y NáĪáĪ ĪDmuna-Āó (YB3 Y3 ĪáoU ĵ · ĩ ĩ 3 U ĀYā-áñ Āñ3 ĩ 3 - ½3 Y). PA₅^{MEŠ} (= pile=le) §Āñ3 YóU»ñ! (pile[pił] §Āñ3 YóU! · áU3 ĩ 3 YÁ éáĪáñ3 μ3 ñ N̄3 U»U3 ĩ ĩ áóU ĵ N̄3U. ā0-»Ē §ā0»Ē, ±áñ»Ē! μ3 UĀ N̄»ĩ , é3 ĩ 3 UY μ3 ó3 é3 Ā Āĵ, áñ 3 UY ā»ĩ ú ĵ N̄3 U»U3 ĩ »Ē N̄3U. U»Ī 3 Uē N̄»0 <*pel 3 ñU3 ĩ Ā N̄»ĩ⁵³²). ag=u=be §3 YóĪ3 óñĀ, ĩ 3 ñ3 ĩ ,

⁵³⁰ ĩ »Ē e.20r 3 ½U3 Y, 2003, ĵĀ 18 " 83 ĩ 3 Y. 14:

⁵³¹ ĐY3 ñ3 ĩ áñ ĵ Y3 " §ĀYā-áñ U»ĪĀ(±)! Ā3 ñ. U3 YáoĀáoYÁ: 03 Yñ3 U3 éY 3 Uē μ3 éĀ U3 éĀY ĩ »Ē III.3 ĩ»ĩ 7:

⁵³² 2 Uē U3 éĀY ĩ »Ē e.20r 3 ½U3 Y, 2003, ĵĀ 49 " 91, ĩ 3 Y. 107:

3 Yóá03 í 3 Y μ3 0 ζ (3 Yó03 É í 3 í 3 n03 É, 1-ÇY 1»Ù, »½. ĀĆí), ańĀ ańĀB
á0éá0Y3 éÇńá0Y»ń Ā3 Ú»U3 í á0Ú »Ý Ā3 Ú. 3 Í -»É <*ag´ Š3 Í »É, í 3 Y»É,
μ»ń»É .. 3 ÚÉY! μ3 ÚÇ Ā»i : Ø»½ 13 úÇĀ Ā3 í 3 Y3 í 3 Y ζ Āí á0Ú, ú3 Y½Ç
á0ń3 Āi 3 í 3 Y é»Ā3. Ā»ńá0Ú í í 3 Úí 3 Í Ú0á0é μáfĀń YÚ3 Y3 í ÇĀ 1»Ā-
Ú»ńá0Ú Ā3 Ú»ń»YÇ *g´ > Í 3 Yóá0Á 3 Āi »Y í »0Ç ĵń á0Y»ó»É .. Ā.-». *g´-
Y (>Ā3 Ú. Í) é»Ā3. Ā»ńá0Ú Y»ńí 3 Ú3 óí 3 Í ζ Š-áí⁵³³:

9-ń' í á0á0Ú á0Y»Yú^{GIŠ} ul-ti₄-e^{GIŠ} ša-a-ri-e de₄-ru-bé
3 Āi 3 Ā3 Úí á0Á0á0YÁ, ańá0Ú í í 3 Úí 3 Í^{GIŠ} ul-ti=e[ortí] (ĀY3 Ā3 í áń ζ
Y3 ..^{GIŠ} ulte[ort]) ŠÉ3 Óá0Ç ańĀ! ..^{GIŠ} šari=e[šari] (ĀY3 Ā3 í áń ζ
Y3 ..^{GIŠ} šare[šar]) ŠÍ3 é, 3 Ú. Ç, 3 Yí 3 é! μ3 é»ńĀ 3 Yá0Bí Ā3 Ú3 Ā3 -
í 3 éÉ3 Yá0Ú »Ý Ā3 Ú. ańĀ ŠáńĀ,⁵³⁴ .. Í3 é ŠÍ3 é! μ3 é»ńÇY: 2 Āi 3 Ā3 Ú-
í á0Á0á0YÁ »½ń3 ÷ 3 Íá0 der=u=be[der=u=w] Š'ń»óÇ! μ3 ÚÇ Ā3 Ú3 Ā
í »é í»ńĀ: Đ3 í í 3 Í Y 3 Úμá0Çá0Á3 Úμ Ā3 Ā. Ú3 Yí á0Ú ζ ŠáńĀ, Í3 é
1ń»óÇ! (í 3 é3 óÇ ŠáńĀ, Í3 é 1»ńá0(ó) !):

10-ń' í á0á0Ú á0Y»Yú za-čù-bé ar-ni-ši-né-le eš₁₇-čì-né
3 Āi 3 Ā3 Úí á0Á0á0YÁ: 2 Úeí »0 á0Y»Yú Ā»i .. Ú3 É μ3 é»ńĀ.
za=č(u)=u=be[za=č(u)=u=w] Š3 Ā»óÇ, Í3 í 3 Ā»óÇ!, 3 Yóá03 í 3 Y
μ3 0 ζ (3 Yó03 É í 3 í 3 n03 É, 1-ÇY 1»Ù, »½. ĀĆí) í 3 ĵÚí 3 Í č(u) - - Ā3 Ú.
í á0- (í 3 -É, »-í, í á0-ń) Ší 3 É, 3 Y»É! μ3 ÚÇó' z- (Ā3 Ú. ½-) Y3 -
É3 í 3 Yóáí⁵³⁵. arni=ši=ne=le [arɲi=si=ne=r] Š3 Ā3 ĀY»ń!,
í»ń3 ó3 í 3 Y. á03 í 3 Y ζ í 3 ĵÚí 3 Í [ar(n)]- 3 Ā3 Ú3 í Çó (ĀÚÚí. Ā3 Ú.
3 é-Y-»É Š3 Y»É, 3 Ā3 Ā»É! μ3 ÚÇ Ā»i)⁵³⁶ .. í»ń3 ó3 í 3 Y. á03 í 3 Y»ń
í 3 ĵÚá0 -še[-s] / -ši-[-si-] 3 Í 3 YóÇó, ańY á0YÇ Y3 .. Āá. Y3 í 3 Ç3 -
Í»ńi -Ā3 í 3 Ú3 í 3 Y 3 ĀÁ»ú .. Í3 Āí »é Ā» Ā3 Ú3 Ā3 í 3 éÉ3 Yá0Ú ζ Ā3 Ú. -
ú-ÇY (Ú3 Yń3 Ú3 éY í »é l.3 í»i 2) (3 Úeí »0' á0ń3 Āi . [arɲi=si=n-
e=r]-Á Ā3 Ā .. YÚ3 Y ζ 3 ĀiÇ Ā3 Ú. 3 Ā3 Ā-ú-Y-»ń μ3 é3 Ó'ÇY).
eščì=ne[estì=n] Š3 éi , 3 Úeí »0! (í »é í»ńĀ` í á0. 6-7): Đ3 í í 3 Í Y
3 Úμá0Çá0Á3 Úμ Ā3 Ā. Ú3 Yí á0Ú ζ ŠÍ3 í 3 Ā»óÇ 3 Ā3 ĀY»ń 3 Úeí »0!
(í 3 é3 óÇ Š½í á0(ó) 3 éYÇèÇY»ń »éi ÇY!):

11-14-ń' í á0»ńá0Ú á0Y»Yú^m Ar-gi-iš-ti-né^m Mì-nu-a-hé

⁵³³ 2 Úe Ú3 éÇY í »é e.20f 3 ĵ03 Y, 2003, ζÇ 73-74:

⁵³⁴ í »é e.20f 3 ĵ03 Y, 2003, ζÇ 46:

⁵³⁵ í »é e.20f 3 ĵ03 Y, 2003, ζÇ 55-56:

⁵³⁶ 2 Úíá»é Āeí ¶.æ3 Āá0í Ú3 YÇ [1988, ζÇ 150]: Ú.Đ3 Āá0Á0á0Y03 YÁ Ā3 Ā. Ú3 Yá0Ú ζ ŠĀ»ńá-
éá0Á0á0Y»ń! í 3 Ā»Éáí Ā3 Ú. 3 éY μ3 é3 Ā3 Ú3 í 3 Ç Ā»i , áńÇ0 á0Y»Yú 3 éY-3-í 3 Yá0Á0á0Y
Ší 03 Ú3 Āi í á0Á0á0Y!, 3 éY-3-μ3 Āi 03 Ú3 Āi í 3 ÚÇY 0' áí! μ3 é»ńĀ [2001(KYKH), ζÇ 436]:

1) Ê³ f'Ç-Ç U»Í áóÁU³ Ûµ 2) ²ñ. Çëi Ç-Ý ØÇÝáó³-Ù³ Ý 3) ³ éáóÙ ¿³ ÛnáóÁ á³ ñéá³ á³ i 4) Í³ éáóó»óÇ, ¹ñ»óÇ ²ñ. Çëi »-³ ÛÇÝù ³ ÝáóÝÁ: 5) ÐáÓÁ Éáá³ Ý ¿ñ ÁáÓÝí »É(±), 6) ááÇÝá(±) (áí³ ñ) ³ Ûëi »Ø Í³ éáóóí áÓ: 7) ¶í»i Çó(±) 4 çñ³ ÝóùÝ»ñ ³ Ýóí³ óñÇ, 8) (Ê³ ÓáÓÇ) áñÁ, Í³ é ³ Ûëi »Ø ¹ñ»óÇ: 9) ²ñ»óÇ (³ Ûë) ³ ñ³ ñùÝ»ñÁ ³ Ûëi »Ø: 10) ²ñ. Çëi Ç-Ý ØÇÝáó³-Ù³ Ý 11) ³ ñù³ ¿ Ñ½áñ, ³ ñù³ U»Í, 12) ³ ñù³ ´Ç³ ÛÝ-(»ñ)-Ç 13) i Çñ³ ÝÇëi í áéá³ ù³ Ó³ ù-(ÇÝ/áóÙ(±))

ÂÇí 2.

í ³ Ý, Þ³ ñ¹áóñÇ⁵³⁷ ´-Ç í ³ ñ». ñáóÁóáóÝ, Û³ é µ: í »è` KYKH 241 B, YKH 155 B, HchI 103, ICU 27 ... ³ ÛÉÝ:

1. [d ^h Hal-di-né uš-ťá-bé]	31. [K ^{JUR} E-ri-a-ĥi-né-e-d[i]
2. [ma-si-ni-e ^{GIŠ} ú-ri-e]	32. [K ^{JUR} e-ba-ni ĥa-a-i-[tú]
3. [qà-ru-né ^{KUR} Ma-na-né]	33. [U]RU ^{MEŠ} GIBÍL ĥar-ĥar-ši-tú-l[e]
4. [q]à-ru-né ^{mE} -[ri-a-ĥe]	34. [K ^{JUR} e-ba-a-ni a-ťi-[tú]
5. KUR-ni-e te-qu-a-l[e]	35. wa-še ^{MEŠ} SAL ¹ lu-tú ^{M[EŠ]}
6. ^{md} Sar ₅ -du-ri-ka-i	36. ^{KUR} Bi-a-i-na-di pa-ar-[tú]
7. [m]Ar-giš-te ₉ -ĥi-né-e	37. ^d Ĥal-di-i-ni-né
8. ^d Ĥal-di ku-ru-ni-[né]	38. al-su-ú-i-ši-né
9. ^d Ĥal-di-né ^{GIŠ} ú-ri-i	39. ^{md} Sar ₅ -du-ri-še a-le-e
10. [k]u-ru-ni-né uš-ťá-[bé]	40. a-le ^{LÚ} ta-ú-tú-ĥ[e]
11. [m] ^d Sar ₅ -du-ri-i-n[é]	41. eš ₁₇ -ťi-né za-ťù-ú-b[é]
12. [m]Ar-gi-iš-te ₉ -e-ĥ[e]	42. 3225 ár-še
13. [m] ^d Sar ₅ -du-ri-i-š[e]	43. eš ₁₇ -ťi-ni-né na-ĥu-ú-b[é]
14. [a]-le-e eš ₁₇ -ťe _x -e-d[i]	44. 4928 ^{SAL} 1u-tú ^{ME[Š]}
15. uš-ťá-di ^{KUR} Ma-na-i-d[i]	45. PAP 8153 ^{LÚ} ÚKU ^{MEŠ}

⁵³⁷ ^{md}Sarduri-Ý Û»Ýù Í³ ñ¹áóÙ »Ýù §Þ³ ñ¹áóñÇ! (NÝ³ ñ³ í áñ ¿ Ý³ ... §Þ³ ñí áóñÇ!)` ÝÍ³ i Ç áóÝ»Ý³ íáí, áñ è»á³. Çñ s-Ý áóñ³ ñí ³ i³ Ý i »úëi »ñáóÙ éáí áñ³ µ³ ñ³ Û³ á³ i³ éÉ³ ÝáóÙ ¿ Ñ³ Û. B/Ó/ó/½-ÇÝ:

Aëi³ 0¹U, ĀiáoU ħ Ā», 3ⁿi³ N³Uⁱ áoĀUáoYÁ á»i³ ù ħ Ā³n³·U³Y»É
 ŠĒ³É¹ÇY³ 3ⁿB³í»ó Uáoñ eñÇY³ »YÁ³ní»ó...!, e³í³U³Y³ YU³Y³
 Ā³n³·U³YáoĀUáoYÁ 3^YN³nU³n ħ YáoU³ μ³é³í³á³íóáoĀU³Y áñáB³ 3^U
 í³UáoĀUáoY³»ñÇ³ 1»áúáoU, ÇYáá»è úñÇY³í³ d^hal-di-né uš-ťá-bé
 ma-si-né ^{GIŠ}šú-ri-e ^mDi-a-ú-e-ñi-ni-e-di ŠĒ³É¹ÇY³ 3ⁿ-
 B³í»ó Uáoñ eñái 1»áÇ³ , Ç³áoĒÇYÇ³! [КУКН 53_{1,2}]: 2^Uè³ N³í³éáoĀUáoYÁ
 3^é3^UÁU¹Áí³n ħ μ³ó³í³n»É (UÇ·áo» masi=n(i/e)=e ^{GIŠ}šúri=e-
 [masi=n(e)=e⁵⁴⁰ ^{GIŠ}suri=i(æ)-Ç³ í³í³ á»i³ ù ħ í³»éY»É
 ù»ñ³í³Y³í³Y³ ÇYá-án ú³n³ó³í³Ó³): 2^Uèi³ »Ó ma-si=n(i/e)=e
 ŠUáoñ! 1»n³YáoYÁ, Aëi³ n³»áoUĀÇY³, í³½U³í³ ħ ma³nU³í³Çó (N³Uⁱ·
 ma=ne ŠY³, Yñ³! 1»n³YáoYÁ) -se[-c(±)] (N³Uⁱ·-ó(±)) 3^í3^Yóái
 (3^Uè³U³éÇY³í³»è II.3 í³»i 2): Aëi³ ^{GIŠ}šúri[suri] Šéáoñ!·áo³í³YÁ
 3^YBáoBí N³U³á³í³éĒ³YáoU ħ N³Uⁱ·éáoñ Šéáoñ!-ÇY⁵⁴¹, ÇYáÁ
 í»ñ³N³éi³í³íáoU ħ 2^U3^YÇèÇó í»ñç»ñè N³UⁱY³μ»ní³í³ UÇ Yáñ
 3ⁿÓ³Y³·náóĀU³Uμ: 2^UY³·ní³í³ ħ μñáY³» eñÇ⁵⁴² μéY³í³ÇY³·
 á³náoY³íáoU ħ N³»i³·U³Éí³»èi³Á^dh^hal-di-e EN-šú i-ni šu-ri
^mRu-sa-še ^mAr-giš-te,-ñi-né-še za-du-né uš-tú-ú-né
 ul-gu-ši-ia-né e-di-né ŠĒ³É¹Ç-ÇY³ í³ÇñáÇ-Uáoñ 3^Uè³éáoñÁ
 èáoB³⁵⁴³-Y³ 2ⁿ·Çèi³Ç-Ç³án¹ÇY³é³nú»ó, ÁYí³U»ó (Uáoñ) í³U³Yú³N³U³n³!
 [Ayanis I, AyBr 12]: AĒYá í»ñ³μ»náóU ħ qar=u=ne [qal=u=n]
 3^Yóáo³í³Y³μ³UÇY³ (3^Yóú³Éí³í³ 3ⁿU³É, 3-ñ¹ 1»Uú, »½. ĀÇí), 3^á3^UY³
 Ā»ñ³·é á»i³ ù ħ N³U»U³í³»É N³Uⁱ·ú³Ó-»É⁵⁴⁴ μ³UÇ N³í³: ð³í³Y³μ³n³
 3ⁿi³ 3^N3^Ui³ áoĀUáoY³ 3^UμáoÇáoĀU³Uμ Uái³í³án³á»è á»i³ ù ħ YB³Y³í³Ç
 ŠĒ³É¹ÇY³ 3ⁿB³í»ó, Uáoñ eñÇY³/éñái ú³B»ó/N³ÓÁ»ó (»ní³Çñ)Ø³Y³-Y³,
 ¾ñÇ³-3^í3^Y»ní³ÇñÁ!:

5-7-ñ¹ í³áo»náóU áoY³Y³U te-qu-a-l[e] ^{md}Sar₅-du-ri-ka-i

⁵⁴⁰ ðY³n³í³án ħ Y³· [masi=ni=i(æ)] í³n³áoí³áoUÁ:

⁵⁴¹ í³»è Г.Капанян, О концептуально-идеологической стороне некоторых урартских слов и выражений, ArOr, XVII, N³U³n 1, 1949, ħÇ 371]; **¶.æ³Náoí³Y³**, 1988, ħÇ 149; **Н.Арутюнян**, 2001 (КУКН), ħÇ 465; **е.20r³μ³Y³**, 2003, ħÇ 21³·UÉY³:

⁵⁴² Ā»³ 3ⁿÓ³Y³· náóĀU³Y³N³í³ 3ⁿí³Çá·Ø·é³í³ÇYÇY³N³U³éánY³ 3^UY³áo%áoU ħ Y³ní³·
 U³óY³é áñá»è Ší³», YÇ³í³í³, é³í³U³Y³éáoéYí³nçó 3^íY³N³í³ánY³»ñ³áoU ħ, án¹³ Šéáoñ! ħ:
 á³í³ 3^N3^í3^Y á³, án¹í»ñçÇè N³U³N»ÓÇY³í³·N³·»i 2·áÇÇY³·ÇnuÓÇY³áÇ í³ÇéáoU 3^U
 í³»é³í³í³Á^d ^{GIŠ}šuri-Y³ 3^Yní³μ³UánY³ N³U³n»éái Šéáoñ! ("sword") [í³»è Ayanis I, ħÇ 157-
 158]:

⁵⁴³ ^mRu-sa-Y³U»Y³U í³n³íáoU »Y³ŠéáoB³! Yí³í³ÇáoY³Y³éái, án s-Y³éáián³μ³n³
 N³U³á³í³ 3^éĒ³YáoU ħ N³Uⁱ·B/O/ó/½ÇY³:

⁵⁴⁴ í³»è **е.20r³μ³Y³**, 2003, ħÇ 58:

[^m]Ar-giš-te₉-hī-né-e 3 nī 3 N³Ūi áoĀláoYÁ, áñi »Ō í 3 Ūr 3 í »Y N»i ʾŪ3[μ³é]nĀ. teq=u=ale[teq=u=-] Ši 3 Ā³É»ó, .ó»ó (Yñ³Yó/ 1n³Yú) ʾ 3 YáoĀ³Ī³Y μ³Ū (3 YóŪ3[Ī³i 3 nŪ3É, 3-n¹ 1»Ūú, »½. ĀÇí, NÁ.Y. ĀíÇ úμŪĪi) - N³Ū. Ā»ù-É ŠĀ»ùÉ, N³nĀ»É, [í»É]!;⁵⁴⁵.
^{md}Sarduri=kai ŠSarduri-Ç 3 éç ʾ Ūáí |, -kay[-=kay] - N³Ū. -Ī 3 Ū Ši »Ō; (Ū³Yñ³Ū³éY i »ë IV.2):

8-10-ñ¹ i áŌ»náoŪ áoY»Yú ^dĤal-di ku-ru-ni-[né] ^dĤal-di-né ^{GIŠ}šú-ri-i [k]u-ru-ni-né Ī³Ō³Ā³n³ŪÇY 3 nī 3 N³Ūi áo-ĀláoYÁ, áñÁ μ³ŌĪ³ó³ í ĵ N»i ʾŪ3[μ³é]nĀ. kuruni=ne[kołuni=n] ŠĪáŌŪÁ, ĪáŌYĪ; - N³Ū. ĪáŌY, -áoY-ù ŠŪáí, ĪáŌŪ, ĪáŌŪ;⁵⁴⁶. ^{GIŠ}šuri ŠéáonĪ; - N³Ū. éáonĪ (i »ë í»nĀ): 2 ŪeĪ »Ō Ā»^dĤaldi-Y (3 Ūé i »ùeĪ »nĀÇ YŪ³Y³i ÇĀ N³i i 3 ÍY»náoŪ í 3 Ūr 3 í ĵ Y³ ʾ ^dĤaldi=ne Ō`ái), Ā»^dšuri-Y (í 3 Ūr 3 í ĵ Y³ ʾ šuri=ne) Ī³nĪ»Ē Ā» 1nĪ 3 í »Y μ³ó³é³Ī³Y Náfáíáí ʾ N³Y¹»ë »Y . 3ÉÇē kurune[kołun] »i 3 1náoĀláoY N»i ŪÇ³éÇY, ÇYáÁ YáoŪÁ»ë N³í n³ í áñ ĵ, áñ 1nĪ 3 í ĵ μ³ó³é³Ī³Y Náfáíáí (Ū³Yñ³Ū³éY 3 Ūé Ū³éÇY i »ë IV.3 Ī»i 2): ÁY¹N³Yáoñ 3 éŪ³Ūμ, 3 nī 3 N³Ūi áoĀláoYÁ Ā»i ù ĵ Ā³n. Ū³Y»É ŠÉ³ÉĪÇ ĪáŌŪÇŌ/N»i , É³É-¹ÇÇ ēñÇ ĪáŌŪÇŌ/N»i | (i 3 é³óÇ ŠĤaldi ĪáŌáóYÇ-Y, Ĥaldi-Y(») éáonĀ ĪáŌáóYÇ-Y);

10-12-ñ¹ i áŌ»ñY éĪéíáŌŪ »Y uš-ťá-[bé][ost=a=w] Š³nĪ³í»ó; - N³Ū. áeĪ -3-Ō 3 Y³YáoĀ³Ī³Y μ³Ūáí (i »ë í»nĀ), 3 ŪYáoN»i ʾ í 3 Ūr 3 í ĵ 3 nŪ³ŪÇ 3 YáoY N³Ūñ³YáoYÁ (^[m]dSar₅-du-ri-i-n[é] [^m]Ar-gi-iš-te₉-e-h[e]) ʾ 1nĪ 3 í áŌŌ³Ī³Y Náfáíáí (i »ë í»nĀ): 2 nī 3 N³Ūi áoĀláoYÁ Ā³n. Ū³YíáŌŪ ĵ Š³nĪ³í»ó Ɔ³n¹áonĀÇ-Y 2ñ . ÇeĪ Ç-Ū³YĪ;

13-16-ñ¹ i áŌ»náoŪ áoY»Yú [^{m]}dSar₅-du-ri-i-š[e] [a]-le-e eš₁₇-ťe_x-e-d[i] uš-ťá-di ^{KUR}Ma-na-i-d[i] 3 nī 3 N³Ūi áo-ĀláoYÁ, áñi »Ō éĪ½áoŪ í 3 Ūr 3 í ĵ 3 nŪ³ŪÇ 3 YáoYÁ (^[m]dSarduri=še[-=s]) ʾ 1nĪ 3 í ĵ. 3 i Çí Náfáíáí: 2 YáoN»i ʾ áoY»Yú N»i ʾŪ3[μ³é]nĀ. ale[ale] Š³éáŌŪ ĵ; (i »ë í»nĀ 3 nŌ. 1, i áŌ. 2-4-ñ¹). ešť=edi[estť=edi] Š³Ūé Ā³NĀY(±)⁵⁴⁷ (estĪ- N³Ū. 3eĪ, 3eĪÇ).

⁵⁴⁵ i »ë e.2Ūr 3 ĤŌ³Y, 2003, ĵÇ 37-38:

⁵⁴⁶ i »ë IV.3 Ī»i 2 ʾ e.2Ūr 3 ĤŌ³Y, 2003, ĵÇ 41-42:

⁵⁴⁷ AeĪ Ū.Đ³náoĀláoYŪ³YÇ³Š³»ĀÇ 3 ŪeĪ »Ō(±) [2001(KYKH), ĵÇ 450]: áŪ³Yú 3 Ūé μ³éÇ ŪÇ i »ëYáoŪ »Y 1-ÇY 1»ŪúÇ 3 YŌY³Ī³Y 1»n³YáoY (Ū³Yñ³Ū³éY 3 Ūé Ū³éÇY i »ë II.3 Ī»i 1):

ušt=a=di[ost=a=di] §³ñ³í»óÇ! - Ñ³Ů. áëi-³-Ů §³í'í»óÇ,
³ñ³í»óÇ, Ç³µ³ó Ñ»é³ ó³ |, ³Ý³ÝóáŮ³í³Ý³µ³Ů_ç (³ÝóŮ³Éí³í³í³ñ³Ů³É,
 1-ÇÝ 1»Ůù, »½. ĀÇí) (Ů»íÝ³µ³ÝáŮĀŮáŮÝÁ í »è í»ñÁ). ^{KUR}Mana=idi (<
^{UR}Mana + edi) §1»ăÇ Ÿ³Ý³ |, í »Ů³ÝáŮÝ ĵ 1ñí³í áŮŮ'áñ³í³Ý
 Ńáíáíáí: 2ñí³ Ñ³Ůí áŮĀŮáŮÝ³ ŮµáŮŮáŮŮ³ Ůµ Ā³ñ. Ů³ÝíáŮŮ ĵ §³ñ³ñ-
 1áŮŮÇÝ³ éáŮŮ ĵ 3 ëí (±) ³ñ³í»óÇ 1»ăÇ Ů³Ý³ »ñíÇñ!:

16-19-ñ'í áŮ»ñáŮŮ³ éí³ ĵ ^{[K]UR}e-ba-a-ni ĥa-ú-b[é] URU^{MEŠ}
 GIBÍL-bé ĥar-ĥar-šú-[bé] ^{KUR}e-ba-a-ni a-ţu_x-b[é] ³ñ-
 í³ Ñ³Ůí áŮĀŮáŮÝÁ, áŮñ íí³Ůí³í »Ý Ń»í Ů³É µ³é»ñÁ. ^{[K]UR}eba-
 ni[ewani] §»ñíÇñ, »ñíñ³Ů³é! - Ñ³Ů. -»Ů³Ý (ŃŮŮí. Ý³Ē×-»Ů³Ý,
 3Ē-»Ů³Ý .. 3ŮÉÝ)⁵⁴⁸. ĥa=u=be §. ñ³í»óÇ, ĒĒ»óÇ! , ³ÝóáŮ³í³Ý³µ³Ů ĵ
 (³ÝóŮ³Éí³í³í³ñ³Ů³É, 1-ÇÝ 1»Ůù, »½. ĀÇí), áñÁ Ñ³Ů»ñ»ÝáŮŮ áñ' ĵ ĶáŮ-
 . ³Ñ»é í³ñí»è Ā» ááŮÝÇ. URU^{MEŠ} (. 3Ů³ ÷ ³ñ³ . Çñ) §Ů³Ů³úÝ»ñ!
 GIBÍL-bé §³Ůñ»óÇ! , -be[-w] í»ñç³íáñáŮŮ³ Ůµ . 3Ů³ ÷ ³ñ³ . Çñ
³ÝóáŮ³í³Ý³ µ³Ů (³ÝóŮ³Éí³í³í³ñ³Ů³É, 1-ÇÝ 1»Ůù, »½. ĀÇí).
 aţ=u=be[aţ=u=w] §í³ĒĒ»óÇ, ŮĒĒ»óÇ. í»ñ³ |, ³ÝóáŮ³í³Ý³ µ³Ů
 (³ÝóŮ³Éí³í³í³ñ³Ů³É, 1-ÇÝ 1»Ůù, »½. ĀÇí) - Ñ³Ů. h/Ů-³í-»Ē §Ń³í »Ē,
 í³ĒĒ»Ē, ŮĒĒ»Ē .. 3ŮÉÝ!⁵⁴⁹. ĥarĥarš=u=be [xarxars=u=w]
 (íí³Ůí³í ĵ Ý³ .. ĥarĥar=u- Ů'áí) §Ē³ñĒĒ»óÇ, ú³Ý'»óÇ!
³ÝóáŮ³í³Ý³ µ³Ů (³ÝóŮ³Éí³í³í³ñ³Ů³É, 1-ÇÝ 1»Ůù, »½. ĀÇí) - Ñ³Ů.
 Ē³ñĒ³ñ-»Ē §Ē³ñĒĒ»Ē, ú³Ý'»Ē!⁵⁵⁰:

19-20-ñ'í áŮ»ñáŮŮ áŮÝ»ŮŮ wa-še ^{SAL}lu-tú pa-ru-[bé]
^{KUR}Bi-a-i-na-i-d[i] ³ñí³ Ñ³Ůí áŮĀŮáŮÝÁ, áñí »Ů íí³Ůí³í
 wa(=)še §³Ůñ(»ñ), í Ů³Ů³ñí(Çí)! .. ^{SAL}lutu §íÇÝ(í³Ý³ŮŮ)! µ³-
 é»ñÁ Ñ³Ů»ñ»ÝáŮŮ ĶáŮ. ³Ñ»éÝ»ñ ááŮÝ»⁵⁵¹, ÇĒí par=u=be[par=u=w]
 §Ů»óÇ, Ñ»é³ŮñÇ! ³ÝóáŮ³í³Ý³ µ³ŮÁ (³ÝóŮ³Éí³í³í³ñ³Ů³É, 1-ÇÝ 1»Ůù,
 »½. ĀÇí) ³ÝáŮŮí Ñ³Ů³ă³í³ 3ĒĒ³ÝáŮŮ ĵ Ñ³Ů. Ñ»é-³Ý-³Ē, Ñ»é-³ó-
 áŮŮ-³Ý»Ē (< *per) §Ń»é³Ý³Ē, Ñ»é³óÝ»Ē! µ³ŮÇÝ⁵⁵². ^{KUR}Biaín-
 =a=idi (< ^{KUR}Biaín=a + edi) §'Ç³ŮÝ(»ñ)! í »Ů³ÝáŮÝÁ ³ŮĒí »Ů

⁵⁴⁸ í »è ¶.æ³ŃáŮíŮ³Ý, 1988, ĵÇ 143; ē.2Ůí³ŲŮ³Ý, 2003, ĵÇ 17 .. 84 í³Ý. 17:

⁵⁴⁹ Ů³Ýñ³Ů³éÝí »è ē.2Ůí³ŲŮ³Ý, 2003, ĵÇ 30-31:

⁵⁵⁰ í »è Đ.ē³Ý³ŲŮ³Ý, 1900, ĵÇ 370; Н.Арутюнян, 2001(КВКН), ĵÇ 445, 461;
 ē.2Ůí³ŲŮ³Ý, 2003, ĵÇ 19 .. 3ŮÉÝ:

⁵⁵¹ ¶.æ³ŃáŮíŮ³ÝÁ ÑÝ³ñ³íáñ ĵ Ñ³Ů³ñáŮŮ, áñ lutu-Ý í³. áŮŮ ĵ ÑÝ'íñáă³í³Ý

*leudho §Ů³ñíÇí, ÁáŮáíáŮñ! µ³éÇŮ (: »ñŮ. 1Ůđ, lut §íÇÝ, 3ŮÇÇí!) [1967, ĵÇ 21]:

⁵⁵² í »è ¶.Ů³ ÷ ³ÝŮŮ³Ý, 1940, ĵÇ 29; ē.2Ůí³ŲŮ³Ý, 2003, ĵÇ 20 .. 3ŮÉÝ:

1nĩ 3 í ĺ Ná. Y3 ÍÇ áoŃ`án3 í3 Yáí (ĩ »ë II.2.8): 16-20-n1 i áo»nÁ 3 ÚmáŃ-
 çáoÁU3 Úm Á3 n. Ú3 Yí áoU »Y Š° nĩ ÇnÁ . n3 í »óÇ, ù3 Ő3 úY»nÁ 3 Ún»óÇ,
 É3 nÉÉ»óÇ, »nĩÇnÁ N3 i »óÇ, 3 Ún, ÍÇY úB»óÇ 1»ăÇ 1 Ç3 ÚY(»n) ĺ:

21-23-n1 i áo»náoU áoY»Yú ^{URU}Da-ar-ba-né É.GA[L] a-gu-
 nu-ú-né ma-a-n[u] [g]u-nu-ú-šá-a ĥa-ú-[bé] 3 nĩ 3 N3 Ú-
 i áoÁUáoYÁ, áni »Ő í ĺ3 Úr 3 í »Y N»i 1 Ú3 É ĺ3 é»nÁ. agunu=ne Š3 Y3 -
 éÇÍ(±), 3 Ún3 ór 3 í(±) ĺ, 3 nÚ3 i Á N3 Ú»n»YáoU 3 Yí 3 YáÁ ĺ, ÇYá í »n3 µ»-
 náoU ĺ µ3 Ú3 YáoY»n ĺ »nĩ áŐ -u=ne 3 í3 YóÇY, 3 ă3 NÚUĩ . N3 Ú. -áŐ-Y
 YáoUÝÇU3 ěĩ 3 í3 YóÇ N»i (Ú3 Yn3 Ú3 ěY ĺ »ë I.3 ĺi 2).
 man=u[mæn=u] ŠÁáŐYí »É ĺ(n±)/ÁáŐYí »ó(±) ĺ (Ú»ÍY3 µ3 YáoÁUáoY»nÁ
 ĺ »ë í »nÁ 3 nŐ. 1 ĺ áŐ. 6-7-n1). gunu=š=a[junu=s=a] ŠÍÉÇÍ,
 Ú3 nĩ ĺ, 3 nÚ3 i Á N3 Ú3 ă3 i 3 ěÉ3 YáoU ĺ N3 Ú. çáoY-ÇY, ánÁ 3 é3 YŐÇY
 áÇ ă3 Nă3 Yí »É, ě3 í3 ÚY ěn3 YÇŐ áoY»Yú. ÇY-»É Š½3 nĩ »É, Í »Í »É,
 3 Y »É ĺ, N3 Ú-3-çáoY-Ç Š3 Ú»Y ÇYá ÇYçáŐ Íáĩ ánaŐĩ)553, 3 ÚY, Áěĩ
 3 Ú»Y3 ÚYÇ, 1nĩ 3 í ĺ Y»n. áU3 í3 Y Náfáí áí 1 µ3 é3 óÇ ă3 ĺ ĺ ĺ YB3 Y3 ÍÇ
 ŠU3 nĩ (»n)áoU ĺ (3 Úě Ú3 ěÇY ĺ »ë II.2.9): 2nĩ 3 N3 Úr áoÁU3 Y í »nçáoU
 í ĺ3 Úr 3 í ĺ ĥa=u=be[-=u=w] Š. n3 í »óÇ, ÉÉ»óÇ ĺ 3 YáoáŐ3 í3 Y µ3 ÚÁ,
 ánÁ, ÇYáă»ë 3 n1 »Y YBĩ »ó (ĩ »ë í »nÁ), N3 Ú»n»YáoU ½áo. 3 N»ě ááoYÇ:

24-27-n1 i áo»náoU áoY»Yú ^{[L]Ū}ir-di ^{MEŠ}eš17-ŧĩ-n[é] a-šú-
 ú-bé ^{KUR}e-ba-a-ni ^{[K]UR}e-ba-ni-ú-ke-e-di a-bé-li-ŧù-
 bé: 2 Úě 3 nĩ 3 N3 Úr áoÁUáoYáoU í ĺ3 Úr 3 í »Y N»i 1 Ú3 É ĺ3 é»nÁ.
^{LŪ}irdi ^{MEŠ} ŠÍ3 Ú3 ½án(±)554. ešŧi=ne[estĩ=n] Š3 Úěĩ »Ő ĺ - N3 Ú.
 3 ěĩ (Y) (Ú»ÍY3 µ3 YáoÁUáoYÁ ĺ »ë í »nÁ). aš=u=be[as=u=w]
 Šµ»n»óÇ, N3 ěŃn»óÇ ĺ 3 YáoáŐ3 í3 Y µ3 Ú (3 YŏU3 É ĺ3 i 3 nŐ3 É, 1-ÇY 1»Uú,
 ½. ÁÇÍ) aš-[as-]-ÇŐ (N3 Ú. N-3ě-3Y-»É, N-3ě-(3Ő)-áŐŐ-3Y-»É
 ŠN3 ěY»É, 3 É, N3 ěŐY»É, µ»n»É 1 3 ÚěY)555). ^{KUR}ebani[ewani] - N3 Ú. -
 »ŏ3 Y Š»nĩÇn, »nĩn3 Ú3 ěĩ (Ú»ÍY3 µ3 YáoÁUáoY»nÁ ĺ »ë í »nÁ).
^{[K]UR}ebani=w=k(e)=edi ŠÇU »nĩnÇY ĺ, ĺ3 ½Úr 3 í ĺ Y3 Éán1
 (^{KUR}ebani) µ3 ěÇŐ 1-ÇY 1»UúÇ -(ĩu)-ke Š-ÇU ĺ ěĩ 3 ó3 í3 Y Ú3 ěYÇÍÇ
 (1»n3 Yĩ 3 Y) ÚÇçáoáí (ĩ »ë II.3 ĺi 2), 1nĩ 3 í ĺ áŐŃ`án3 í3 Y Náfáí áí
 ĺ n3 í3 YÇ ÇU3 ěĩ áí. abeli=ŧu=be[aweli=ŧ=u=w] ŠN3 í »É»óÇ,

553 Ő3 Yn3 Ú3 ěY ĺ »ë É. 2 Úr 3 YáoY, 2003, ĺÇ 50-51:

554 ȳÁ3 n3 í3 Y Á3 n. Ú3 YáoÁUáoYÁ Ú. Đ3 náoÁUáoYŐ3 YÇ [2001(KYKH), ĺÇ 449]: 1. Ő»ěÇ-
 úÇBĩ ÇŧY Á3 n. Ú3 YáoU ĺ ŠÍ3 é3 í3 nçá(±), ĺ »Ő3 ă3 N(±) ĺ [1960(VKH), ĺÇ 398], ú.ŏáYÇ. Á
 ŠNn3 Ú3 Y3 ĺ 3 n, ă3 ĺ ĺ [1957, ĺÇ 126]:

555 Ő3 Yn3 Ú3 ěY ĺ »ë É. 2 Úr 3 YáoY, 2003, ĺÇ 28-29:

UÇ³ óñÇ! , ³ YóáÓ³ Í³ Ý µ³ Ú (³ YóÚ³ É Í³ í ³ ñÚ³ É, 1-ÇÝ ¹»Úú, »½. ĀÇí),
 NUÚí . Ñ³ Ú. Ú³ Ó»É-»É ŞÑ³ í»É-»É! , ³ Ó»ÉÇ Ş³ í»ÉÇ! : ² ñí ³ Ñ³ Úí áó-
 ĀúáóÝÝ ³ ÚµáÓÇáóĀÚ³ Úµ Ā³ ñ. Ú³ Ýí áóÚ ħ ŞÍ³ Ú³ ½áñ(±) ³ Úëí »Ó Ñ³ éóñÇ,
 »ñíÇñÁ ÇÚ »ñíñÇÝ Ñ³ í»É»ÓÇ! (í³ é³ óÇ Ş^{L16}irdi »ëí ÇÝ
 (Ñ)³ éáó(ó), »ó³ÝÇ »ó³ÝÇó-k(e)-(»)¹ ³ Ó»ÉÇí áó(ó) !):

27-31-ñ¹ í áÓ»ñáóÚ áóÝ»Ýú i-şü-ka-né [š]á-a-le šex-eš¹⁷-
 ʈì-i-né(±) [k]e-e-i-ʈa-nu-ú-le ^[L16]hu-ra-di-né-e-l[e]
^[KUR]E-ri-a-ñi-né-e-d[i] ³ ñí ³ Ñ³ Úí áóĀúáóÝÁ, áñÁ µ³ ÓÍ³ ó³ Í ħ
 Ñ»í ³ Ú³ É µ³ é»ñÇó. i=şu=ka=ne [i=so=ka=n] ŞéáóÚÝ! , Ş³ Úë
 YáóÚÝ; (NUÚí . Ñ³ Ú. éá-ÚÝ ŞYáóÚÝ ³ Úë, ħÇ ³ Úë! , Ú»ÍYáóÚÁ í »ë II.3 Í»í
 3), šale Şí³ ñÇ! (éáíáñ³ µ³ ñ Ñ³ Ú»Ú³ í íáóÚ ħ Éáóé. šawala
 Şí³ ñÇ! µ³ éÇ Ñ»í . Ñ³ Ú»ñ»YáóÚ ½áó. ³ Ñ»é ááóÝÇ). šeşti=ne
 [seşti=n] Şé³ ëí ÇÍ(±), Ā³ ÷áí(±)! - Ñ³ Ú. é³ ëí(±) Şé³ ëí ÇÍ, áóĀ-
 · ÇÝ! ⁵⁵⁶. keiʈ=an=u=le[keiʈ=an=u=-] ŞÍ»Ýí ñáY³ óñÇ, Ç ÚÇ µ»-
 ñ»óÇ! , ³ YóáÓ³ Í³ Ý µ³ Ú (³ YóÚ³ É Í³ í ³ ñÚ³ É, 1-ÇÝ ¹»Úú, »½. ĀÇí, Ná .
 ĀíÇ úµ»Íí), NUÚí . Ñ³ Ú. ħ ħ ŞÍ»í , Yá³ í ³ í, Í»Ýí ñáY! ⁵⁵⁷, ^[L16]hura-
 di=ne=le[-ne=r] Ş½ÇÝí áñY»ñ! - Éáóé. hûradi (> ³ úú³¹. hû-
 rádu). ^{KUR}Eria=ñin(e)=edi (<^{KUR}Eria=ñi=ne + edi) Ş¹»áÇ
 ¾ñÇ³-³ Í³ Ý »ñíÇñÁ! , áóĀ»áñ³ Í³ Ý Ñáíáí ^{KUR}Eria=ñe-Çó, áñÁ Çñ Ñ»ñ-
 ĀÇÝ Í³ ½Úí ³ Í ħ ^{KUR}Eria í »Ó³ YáóÝÇó -ñi-/ñe á³ í Í³ Ý»éáóĀÚ³ Ý
 ³ Í³ YóÇ ÚÇçáóáí ³ µ³ é³ óÇ YB³ Ý³ ÍáóÚ ħ ^{KUR}Eria-³ Í³ Ý: ² ñí ³ Ñ³ Ú-
 í áóĀúáóÝÝ ³ ÚµáÓÇáóĀÚ³ Úµ Ā³ ñ. Ú³ Ýí áóÚ ħ Ş³ Úë YáóÚÝ í ³ ñÇ Ā³ ÷áí(±)
 ½áñú»ñ Í»Ýí ñáY³ óñÇ ¾ñÇ³-Í³ Ý »ñíñÇ áóÓáóĀÚ³ Úµ/Úáí !:

32-36-ñ¹ í áÓ»ñáóÚ áóÝ»Ýú ^[KUR]e-ba-ni ña-a-i-[tú]
 [U]RU^{MEŠ} GIBÍL ñar-ñar-ši-tú-l[e] ^[KUR]e-ba-a-ni a-ʈì-
 [tú] wa-še^{MEŠ} SALlu-tú^{M[EŠ]} ^{KUR}Bi-a-i-na-di pa-ar-[tú]
 ³ ñí ³ Ñ³ Úí áóĀúáóÝÁ, áñÁ ÍñíÝí áóÚ ħ 16-20-ñ¹ í áÓ»ñáóÚ (í »ë í »ñÁ)
 ³ ÚÝ í ³ ñµ»ñáóĀÚ³ Úµ, áñ . áñí áóáóĀÚ³ Ý éáóµµ»Íí Á ³ Úëí »Ó ½áñú»ñÝ »Ý
 (Ná. Ý³ ÍÇ ĀÇí): Áëí ³ ÚÍÚ, Ñ³ Ú³ á³ í ³ éÉ³ Ý µ³ Ú³ Ó»ñÁ ñí³ Í »Ý
 Ná. Ý³ ÍÇ Āíáí (í »ë III.2.1):

37-39-ñ¹ í áÓ»ñáóÚ áóÝ»Ýú ^dñal-di-i-ni-i-né al-su-ú-i-
 ši-né ^{md}Sar₅-du-ri-še a-le-e ³ ñí ³ Ñ³ Úí áóĀúáóÝÁ. Ā³ ñ. Ú³ -

⁵⁵⁶ Ā³ ñ. Ú³ YáóĀúáóÝÁ ³ ëí áó. ³ µ³ YáóĀúáóÝÁ Ú»ñÝ ħ: ĐY³ ñ³ í áñ ħ Y³ ³ NUÚí . Ñ³ Ú. B»Bí -
 ³ ÍÇ ŞB»Bí ³ ÍÇ, éñAYÁ³ ó! µ³ éÇ Ñ»í [e.20r ³ ½Ó³ Ý, 2003, ħÇ 62]: ² Úë µ³ éÇ »B-ñÇí ÇÚ³ ëí Á
 Ñ³ Úí ÝÇ á,, µÝ³ Í³ Ý³ µ³ ñ³ ñí³ Í Ñ³ Ú»Ú³ í áóĀúáóÝ»ñÁ Ñáóé³ Ç éÇ Ý:

⁵⁵⁷ Ó³ Ýñ³ Ú³ éÝí »ë e.20r ³ ½Ó³ Ý, 2003, ħÇ 41:

YáoĀU³Ý Ĩ · Û»ÍÝ³ μ³ YáoĀUáoYÝ»ñÇ N³ Û³ ñ Ĩ »ë í»ñÁ³ ñÓ. 1, Ĩ áÓ. 1-3:

40-ñ¹ Ĩ áÓáoU íÍ³ Úí³ Í Ĩ a-le^{LÚ} ta-ú-tú-ñ[e] ñ Ĩ ñ³ Úí áÓ-
ĀUáoYÁ. μ³ ÓÍ³ ó³ Í Ĩ ale[ay1] §³ ÚÉ, ÇĕĨ · ·³ ÚÉYĨ - ñ³ Û. ßÚÉ §³ ÚÉ,
ÇĕĨ · ·³ ÚÉYĨ (Ú³ Ýñ³ Û³ éY Ĩ »ë Ĩ.3 Ĩ»Ĩ 6)⁵⁵⁸ · ·^{LÚ} ta-ú-tú-ñ[e]
(· ñ Ĩ áÓU Ĩ Ý³ · ·^{LÚ} ta-tú-ñ[e]) §³ Í³ ñ(±), · »ñÇÝ»ñ(±);⁵⁵⁹ (-tu-ñe
³ Í³ ÝóÇ ñ³ Û³ ñ Ĩ »ë Ĩ.3 Ĩ»Ĩ 2) μ³ é»ñÇó:

41-ñ¹ Ĩ áÓáoU íÍ³ Úí³ Í Ĩ eš₁₇-tĭ-né za-tù-ú-b[é] ñ Ĩ ñ³ Úí
áoĀUáoYÁ, áñ Ĩ »Ó áóY»Yú eš₁₇-tĭ-né[estĭ=n] §³ ÚĕĨ »Ó! Ú³ Í-
μ³ ÚÁ (Ĩ »ë í»ñÁ) · · za-tù-ú-b[é] [z=aɾ=u=w] §³ ½³ Ĩ »óÇ, ñ³ Ĩ »óÇ!
ß YáoáÓ³ Í³ Ý μ³ ÚÁ (ß YóU³ É Ĩ³ Ĩ ñ³ Û³ É, 1-ÇY 1»Uú, »½. ĀÇÍ) Ĩ³ ½³ Úí³ Í
aɾ- - (Ñ³ Û. Ñ-³ Ĩ - (ßY) -»É §³ Ñ³ Ĩ »É, Í³ Éè»É, ÚĕÉ»É · ·³ ÚÉYĨ) μ³ ÚÇó
z- (Ñ³ Û. ½-) Ý³ É³ Í³ Ýóáí⁵⁶⁰: 40-41-ñ¹ Ĩ áÓ»ñÝ ß ÚmáÓçáoĀU³ Úμ
Úáí³ íáñ³ á»è Ā³ ñ. Ú³ ÝíáoU »Y §ÇĕĨ³ í³ ñÁ(±) ß ÚĕĨ »Ó ½³ Ĩ »óÇ(±);
(Ĩ³ é³ óÇ §³ ÚÉ^{LÚ} tautuñ[e] »ĕĨ ÇY ½³ Ĩ áÓ(ó) (±) !):

42-43-ñ¹ Ĩ áÓ»ñáoU íÍ³ Úí³ Í 3225 ár-še eš₁₇-tĭ-ni-né na-
ñu-ú-b[é] 4928 ^{SAL} lu-tú^{ME[š]} ñ Ĩ ñ³ Úí áÓĀUáoYáoU áóY»Yú.
ar=še[ar=s] §»ñÇĨ³ ß é³ ñ³ Ý»ñ, ß Úñ»ñ! - ñ³ Û. ß Úñ-ú §³ Úñ»ñ!⁵⁶¹ (-
še[-s] ß³ Í³ ÝóY³ ß ÚĕĨ »Ó, ß Ú»Ý³ ÚY ñ³ í³ Ý³ Í³ ÝáoĀU³ Úμ, ñ³ Ý³ Ĩ »è Ĩ
·³ ÉÇĕ Ĩá. Ý³ Í³ Ç³ Í»ñ Ĩ-Ñ³ í³ Û³ Í³ Ý³ ñÁ»úáí, Ĩ »ë Ĩ.3 Ĩ»Ĩ 2). eš_{ti}-
ni-né, μ³ ó³ é³ Í³ Ý Ñáfáí eš_{ti}=ne[estĭ=n] - (Ñ³ Û. ß ĕĨ (Ý))
1»ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý Ú³ Í μ³ ÚÇó (Ĩ »ë í»ñÁ). nañ=u=be[nax=u=w],
ß YáoáÓ³ Í³ Ý μ³ Ú (ß YóU³ É Ĩ³ Ĩ ñ³ Û³ É, 1-ÇY 1»Uú, »½. ĀÇÍ) nañ-
§. ÉÉ³ íáñ»É!, §μ»ñ»É, úB»É, í³ ñ»É! μ³ Ú³ ñ³ Ú³ Ĩ Çó, ÑÚÚĨ. ñ³ Û. Ý³ É
§³ é³ ç, ·ÉÉ³ íáñ! μ³ éÇ Ñ»Ĩ!⁵⁶², áñÁ ñ³ Ú»ñ»YáoU μ³ Ú³ Í³ Ý Ó·áí
ß í³ Ý³ Ý³ Í³ Í áĭ (áÇ á³ Ñá³ Ýí»É): á»Ĩ ú Ĩ »YÁ³ Ĩñ»É, áñ³ ÚY á»Ĩ ú Ĩ
áoY»Y³ ñ Úáí³ íáñ³ á»è YáoUÝ ÇU³ ĕĨ Á, ÇYá áñ áóY»Yú í»ñÇÇYÇĕ
(Ú) ß é³ ç ÑáU³ YÇBÇ ñ³ Û³ ñ, ÇYáá»è Ú³ é³ ç-»É §³ é³ ç í³ ñ»É! ,

⁵⁵⁸ Ĩ »ë Ý³ · · **e.20r3** μ³ Ý, 2003, ĨÇ 24-26:

⁵⁵⁹ 2 ÚĨ á»è³ ÁĕĨ Ē. · Ú³ ÍáYáíÇ [1963, ĨÇ 63, 91] · · Ú.Đ³ náóĀUáoYÍ³ YÇ [2001(KYKH), ĨÇ 467]: Ó.Ĩ »ñ»Ā»ÉÇY [RA, XXXII, ĨÇ 32] · · ¶.Ó»ÉÇUÇBÍÇÇY [1964, ĨÇ 29] Ā³ ñ. Ú³ YáoU »Y §³ éY³ -
Í³ YáoĀUáoYĨ, §N»ñáéáoĀUáoYĨ:

⁵⁶⁰ Ĩ »è **e.20r3** μ³ Ý, 2003, ĨÇ 30-31: za-tù-bé μ³ ÚÁ ÑY³ ñ³ íáñ Ĩ Ý³ · · í»ñáóí»É [zæ=t(u)=u=w] Ó·áí §³ ñ»óÇ, Í³ Ĩ³ ñ»óÇ, Ĩ í»óÇ! ÇU³ ĕĨ áí (Ĩ »ë ñÓ. 1 Ĩ áÓ 10): ^{LÚ} ta-tú-ñ[e] μ³ éÇ Ā³ ñ. Ú³ YáoĀU³ Ý³ Ýñáóĕ³ ÉçáoĀU³ Ý á³ Ĩ ×³ éáí, ß ÚÁU 1Áí³ ñ Ĩ ÑĕĨ³ Ý Í áÓUÝáñáBÍ »É:

⁵⁶¹ Ĩ »è **e.20r3** μ³ Ý, 2003, ĨÇ 17, 82, Í³ Ý. 5:

⁵⁶² Ĩ »è **e.20r3** μ³ Ý, 2003, ĨÇ 44-45:

Šĭ3 YĔ»Ĕ, 3 é3 ČY 3 éY»Ĕ! U3 é3 Č-»/Č-É Š3 é3 Č »ñĀ3 É/B3 ñĀí»Ĕ!,
 ŠÇBĔ»Ĕ, 3 é3 ČYáñ1 ĔČY»Ĕ!, 3 é3 Č-»ó-áóó-3Y-»Ĕ Š3 é3 Č ĭ 3 Y»Ĕ! ..
 3 ÚĔY⁵⁶³. 2 ñĭ 3 Ñ3 Ūĭ áóĀŪ3 Y ĭ »ñčáóŪ ĭ ĭ3 Ūĭ 3 Í SAL1 utú^{MEŠ} Šĭ3 Y3 Ūĭ!
 . 3 Ō3 ÷ 3 ñ3 . ñČ Ū3 éČY ĭ »ë ĭ »ñĀ ĭ áŌ. 19-20: 2 ñĭ 3 Ñ3 Ūĭ áóĀŪáóY
 3 ŪmáŌčáóĀŪ3 Ūm Ā3 ñ. Ū3 Yĭ áóŪ ĭ Š3225 3 Ūñ»ñ, 3 Ūëĭ »ŌČó ĭ 3 ñ3, 4928
 ĭ3 Y3 Ūĭ (ĭČY)! (ĭ 3 é3 óČ Š3225 3 ñë »ëĭ ČYČ-Y Y3 Éáó(ó), ...!):
 45-ñ1 ĭ áŌáóŪ ĭ ĭ3 Ūĭ 3 Í ĭ PAP 8153 LÚ1 ŪKU^{MEŠ} Š3 ŪmáŌčáóĀŪ3 Ūm
 8153 Ū3 ñ1 ĭ3 Yó! . 3 Ō3 ÷ 3 ñ3 . Čñ 3 ñĭ 3 Ñ3 Ūĭ áóĀŪáóYÁ, áñĭ »Ō áóY»YŪ
 PAP Š3 ŪmáŌč, ĔñČĭ! .. LÚ1 ŪKU^{MEŠ} ŠŪ3 ñ1 Čĭ, Ū3 ñ1 ĭ3 Yó ÉáóŪm! . 3 Ō3 -
 ÷ 3 ñ3 . ñ»ñĀ:

46-47-ñ1 ĭ áŌ»ñáóŪ ĭ ĭ3 Ūĭ 3 Í ĭ a-le-ke za-áš-gu-ú-bé a-
 le-ke TI a-gu-ú-bé 3 ñĭ 3 Ñ3 Ūĭ áóĀŪáóYÁ, áñĭ »Ō áóY»YŪ »ñĭ áó
 3 Y. 3 Ū ĭ ĭ3 Ūĭ 3 Í ale=ke ŠŪ»ĭÁ/ŪŪáóéĀ! - Ñ3 Ū. 3 ŪÉ3 ĭ- (3 ŪÉ-Č
 ŅáŪ3 YČB Ō. Ū3 Yñ3 Ū3 éY ĭ »ë ĭ.3 ĭ»ĭ 6) 1»ñ3 YáóYÁ: 2 ŪYáŅ»ĭ ..
 áóY»YŪ Ņ»ĭ .. Ū3 É ĩ3 é»ñĀ. z=aš(=)g=u=be ŠááYá3 óñ»óČĭ, 3 YóáŌ3 -
 ĭ3 Y ĩ3 Ū (3 YóŪ3 É ĭ3 ĭ 3 ñŪ3 É, 1-ČY 1»ŪŪ, »½. ĀČĭ) ĭ3 ½Ūĭ 3 Í aš(=)g-
 ĩ3 Ū3 Ūčó z- (Ñ3 Ū. ½-) Y3 É3 ĭ3 Yóáĭ (ĭ »ë ĭ.3 ĭ»ĭ 1)⁵⁶⁴. TI Šĭ»Y13 YČ,
 áŌČĭ! (3 Ō3 ÷ 3 ñ3 . Čñ). ag=u=be Šĭ 3 ñ3, 3 Yóĭ3 óñČĭ, 3 YóáŌ3 ĭ3 Y
 ĩ3 ŪÁ (Ū»ĭY3 ĩ3 YáóĀŪáóYÁ ĭ »ë ĭ»ñĀ): 2 ñĭ 3 Ñ3 Ūĭ áóĀŪáóYŪ 3 ŪmáŌčáó-
 ĀŪ3 Ūm Ā3 ñ. Ū3 Yĭ áóŪ ĭ ŠŪ»ĭČY ááYá3 óñČ, ŪŪáóéČY ĭ»Y13 YČ ūß»óČĭ!

48-50-ñ1 ĭ áŌ»ñáóŪ ĭ ĭ3 Ūĭ 3 Í ĭ 412 ANŠU.KUR.RA^{MEŠ} 6665
^{GUD}pa-ñĭ-né 25735 ^{UDU}šú-še ĭ3 Ō3 á3 ñ3 ŪČY 3 ñĭ 3 Ñ3 Ūĭ áóĀŪáóYÁ,
 áñĭ »Ō áóY»YŪ Ņ»ĭ! .. Ū3 É ĩ3 é»ñĀ. ANŠU.KUR.RA^{MEŠ} (3 Ō3 ÷ 3 ñ3 . Čñ)
 ŠŌČ(»ñ)!. ^{GUD}pañĭ=ne ŠĔáBáñ »ŌČ»ñ3 íáñ 3 Y3 éáóY(Y»ñ)! (ŅŪŪĭ . Ñ3 Ū.
 á3 Ĕñ ĭ Šĭ 3 ĭ3 ñĭ!⁵⁶⁵). ^{UDU}šu(=)še ŠááÉ3 ñ(Y»ñ)! (Ñ3 Ū»ñ»YáóŪ
 ½áó. 3 Ñ»é ááóYČ):

51-52-ñ1 ĭ áŌ»ñáóŪ ĭ ĭ3 Ūĭ 3 Í ĭ ^{[m]d}Sar5-du-ri-i-še ^[m]Ar-giš-
 te9-ñĭ-né-še a-le-e Y»ñ3 ĭ3 ĭ3 Y 3 ñĭ 3 Ñ3 Ūĭ áóĀŪ3 Y Ū»ĭY3 ĩ3 Ū3 -
 YáóĀŪáóYÁ ĭ »ë ĭ»ñĀ:

53-ñ1 ĭ áŌáóŪ ĭ ĭ3 Ūĭ 3 Í ĭ ^dHal-di-a eš17-čĭl-ni-e ĩ3 é3 ĭ3 -
 á3 ĭóáóĀŪáóYÁ, 3 Ūëĭ »Ō ešĭi=ni=e[ešĭi=ni=ĭ(æ)]⁵⁶⁶ Š3 Ūëĭ »Ō! -

⁵⁶³ ĭ »ë Ū »ĐĔ, ĭ, ĭČ 537:

⁵⁶⁴ ĭ »ë Y3 .. Н.Арутюнян, 2001(КУКН), ĭČ 475:

⁵⁶⁵ Đ3 Ū»ñ»Y Ĕĭ áó. 3 ĩ3 YŪ3 Y Ñ3 Ū3 ñ ĭ »ë ĭ.Ō3 ÷ 3 YóŪ3 Y, 1940, ĭČ 39; Г.Капанцян, 1948, ĭČ 215; Е.Зĭĭ 3 YŪ3 Y, 2003, ĭČ 20, 86 ĭ3 Y. 44:

⁵⁶⁶ ĐY3 ñ3 íáñ ĭ Y3 .. [ešĭi=n(e)=e] ĭ»ñáóĭ áóŪÁ:

Ň³Ů. ³ëi (Ý) (i »ë í»ñÁ) ¹»ñ³ Ýi ³Ý³ Ĩ³Ý Ů³ Ĩ³Ů³ ŮÁ í ñ³ Ĩ³Ý Ňáfáf áí
 ¹ñí ³ Í »i ³ ¹ñáoĀŮáoÝ ĺ, Ćëí »i ³ ¹ñáoĀŮ³ Ý ĒÝ¹ĆñÁ ˆĤal-di-Ý ĺ, áñÝ
 ëi ³ ÝáoŮ ĺ -(i)=a í»ñĆ³ íáfñáoĀŮáoÝÁ (³ Ůë Ů³ ëĎÝ Ů³ Ýñ³ Ů³ ëÝ i »ë
 IV.3 ˆ II.3 Ĩ³i 4):

54-56-ñ¹ i áŮ»ñáoŮ í Ĩ³ Ůí ³ Í ĺ i-na-a-né-e-le ar-ni-ú-ši-
 né-le šú-si-né šá-a-le za-ťù-bé ³ ñi ³ Ň³ Ůi áŮĀŮáoÝÁ,
 áñi »Ů áŮÝ»ÝŮ Ň»i ˆ Ů³ Ĩ³ ĩ»ñÁ. i=na=ne=le [i=na=ne=r] §³ ŮÝ,
 ³ Ů¹ | - Ň³ Ů. ³ ŮÝ, Ý³ §³ ŮÝ | (i »ë II.3 Ĩ³i 3), óáoó³ Ĩ³ Ý ¹»ñ³ ÝáoŮ ĺ,
 Áíáf ˆ Ňáfáfáf Ň³ Ů³ Ó³ ŮÝáoŮ ĺ Ná. Ý³ Ĩ³ áŮŮŮ³ Ĩ³ Ýáf ¹ñí ³ Í arniu-
 ši=ne=le · áŮ³ Ĩ³ ÝĎ Ň»i . arni(=)u=ši=ne=le [arñi(=)w=si=-
 ne=r] §³ ñ³ ñŮÝ»ñ¹, ³ ñŮ³ i Á ŇŮŮi . Ň³ Ů. ³ ëÝ-»É §³ Ý»É | ĩ³ ŮĎ Ň»i
 (Ů³ Ýñ³ Ů³ ëÝ ³ Ůë ĩ³ é³ Ů³ Ů³ ëĎÝ i »ë ³ ñŮ. 1, i áŮ 10): ² ŮÝáoŮ»i ˆ
 áŮÝ»ÝŮ. šú-si-né [so-ci-n] ŠéáoŮÝ/Ů»i |⁵⁶⁷. šá-a-le Ši ³ ñĎ |
 (i »ë í»ñÁ). za-ťù-bé [zæ=ť(u)=u=w] §³ ñ»ŮŮ | (i »ë ³ ñŮ. 1, i áŮ
 10) ĩ³ é»ñÁ: ² ñi ³ Ň³ Ůi áŮĀŮáoÝÝ ³ ŮáŮŮáoĀŮ³ Ůá Ā³ ñ. Ů³ Ýí áŮŮ ĺ §³ Ů¹
 ³ ñ³ ñŮÝ»ñÁ éáoŮÝ/Ů»i (±) i ³ ñáoŮ ³ ñ»ŮŮ | (i ³ é³ ŮĎ §Ď-Ý³Ý»ñ
 ³ ëÝĎëĎÝ»ñ éáoŮÝ šale ½ í áŮ(Ů) |):

57-58-ñ¹ i áŮ»ñáoŮ í Ĩ³ Ůí ³ Í ˆ^{md}Sar₅-du-ri-i-še ˆ^mAr-giš-
 te₉-ñi-né-še a-le-e Ý»ñ³ Ĩ³ Ĩ³ Ý ³ ñi ³ Ň³ Ůi áŮĀŮ³ Ý Ů»Ĩ³ ÝáoŮÁ
 i »ë í»ñÁ:

59-ñ¹ i áŮáoŮ í Ĩ³ Ůí ³ Í ĺ i-nu-ka-né e-din na-ñi-di-ni
 a-ť[u] ³ ÝŇ³ ëĨ³ Ý³ ĚĎ ³ ñi ³ Ň³ Ůi áŮĀŮáoÝÁ, áñi »Ů áŮÝ»ÝŮ.
 i=nu=ka=né [i=no=ka=n] ŠÝáoŮÝ |, §³ ŮÝ/³ Ů¹ ÝáoŮÝ | - (Ň³ Ů. Ýá-ŮÝ
 ŠÝáoŮÝ, ³ Ů¹/³ ŮÝ ÝáoŮÝ |) ¹»ñ³ ÝáoÝÁ (ŇŮŮi . i=šu=ka=ne [i=so=ka=n]
 ŠÝáoŮÝ ³ Ůë |, §ĎĚĎ ³ Ůë | (Ň³ Ů. éá-ŮÝ) ¹»ñ³ Ýi ³ Ý Ň»i . i »ë II.3 Ĩ³i 3).
 edi=n [edi=n] §³ Ů¹ i »Ů, ³ Ů¹ i »ŮĎŮ | (Ň³ Ů. ³ Ů¹, ³ Ů¹/iĎ)
 ¹»ñ³ Ýi ³ Ý³ Ĩ³ Ý Ů³ Ĩ³ Ů³ ŮÁ (i »ë II.3 Ĩ³i 4). na-ñi-di-ni ³ ÝŇ³ Ůi
 ĩ³ éÁ (ŇÝ³ ñ³ í áñ ĺ, áñ ĩ³ Ůí ³ Ů³ Í ĺ áŮñ³ ñi . nañ-[nax-] - Ň³ Ů. Ý³ Ē
 §³ é³ Ď, · ĚĒ³ í áñ | (i »ë í»ñÁ) ĩ³ é³ ñŮ³ i ĎŮ ˆ -di-ni ³ ÝŇ³ Ůi
 ³ Ĩ³ ÝŮŮŮ) ˆ ať=u ³ ÝŇ³ Ůi ĩ³ Ů³ Ĩ³ Ý/¹»ñ³ Ů³ Ĩ³ Ý Ů³ Á (i »ë III.3
 Ĩ³i 2), áñÁ Ā»ñë Ĩ³ ½ Ůí ³ Í ĺ ať- Ň³ Ů. Ů-³ i -»É ĩ³ Ů³ Ů³ i ĎŮ: Ā»
 éáoŮÝ Ý³ Ē³ ¹³ éáoĀŮáoÝÁ Ĩ³ ½ ŮáŮ ĩ³ é»ñÁ ŇĎŮÝ³ Ĩ³ ÝáoŮ Ň³ Ůi ÝĎ »Ý,

⁵⁶⁷ Ů³ ëÝ³. Ďi ³ Ĩ³ Ý. ñ³ Ĩ³ ÝáoĀŮáoÝáoŮ éáf áñ³ ĩ³ ñ³ Ů. Ů³ Ýí áŮŮ ĺ ŠŮ»Ĩ³ |, é³ Ĩ³ ŮÝ Ů»½
 Áí áŮŮ ĺ, áñ ³ ŮÝ á»i Ů ĺ Ā³ ñ. Ů³ Ý»Ě ŠéáoŮÝ | Ň³ ŮŮŮ³ i »áf Ň³ Ů. éá-ŮÝ ŠéáoŮÝ, ³ Ůë |
 ¹»ñ³ Ýi ³ Ý Ň»i : Ů³ Ýñ³ Ů³ ëÝ ³ Ůë ĩ³ é³ Ů³ Ů³ ëĎÝ i »ë II.3 Ĩ³i 2:

è³ í³ ÚÝ Ý³ È³ 1³ èáóÁláoYÁ ³ ÚmáŌçáoÁŬ³ Úm ³ ÝŃ³ èi³ Ý³ fç ç: ÁÝ¹Ń³ Ý-
 ñ³ á»è, ÝÚ³ Ý³ í Çá Ý³ È³ 1³ èáóÁláoÝÝ»ñÁ í í³ Ūí³ í »Ý Ūç ù³ Ýç
 Ū³ è»ñçó µ³ Ōí³ ó³ í ³ ñŌ³ Ý³. ñáoÁláoÝÝ»ñç ³ é³ ÝŌçÝ Ū³ è»ñç ³ í³ ñ-
 í çÝ ³ ÇŪ³ èi áí 1áoñè »Ý ÁÝ¹Ń³ Ýáññ Ñ³ Ū³ í »ùèi çó: Áèi »ñ³ áóŬÁçÝ,
 1ñ³ Ýó í ³ í á»i ù ç í »èÝ»É ³ ñŌ³ Ý³. ñáoÁŬ³ Ý ß³ ñáoÝ³ í »fçáoÁŬ³ ÝÁ
 í »ñ³ µ»ñáŌ çÝá-áñ³ ñi³ Ñ³ Ūí áóÁláoÝ:

1. ^d Haldi= <i>n osf=a=w</i>	31. ^{KUR} Eria= <i>hi=n(e)=edi</i>
2. masi= <i>n(e)=e</i> ^{GIŠ} suri= <i>ǐ(æ)</i>	32. ^{KUR} ewani <i>há=it=w</i>
3. <i>qa ǐ=u=n</i> ^{KUR} Mana= <i>n</i>	33. URU ^{MEŠ} GIBÍL <i>xarxar(s)=it=
=u=le</i>
4. <i>qa ǐ=u=n</i> ^m Eria= <i>h</i>	34. ^{KUR} ewani <i>aǐ=it=w</i>
5. KUR- <i>ni=e teq=u=a=le</i>	35. wa(=) <i>s (±)</i> ^{MEŠ} SAL ^{lutu} ^{MEŠ}
6. ^{md} Sarduri= <i>kay</i>	36. ^{KUR} Biaín= <i>a=ydi paǐ=t=u</i>
7. ^m Argište= <i>hi=n(e)=e</i>	37. ^d Haldi= <i>ni=n</i>
8. ^d Haldi <i>ko ǐuni=n</i>	38. alsui= <i>si=n</i>
9. ^d Haldi= <i>ne</i> ^{GIŠ} suri	39. ^{md} Sarduri= <i>s a ǐe</i>
10. <i>ko ǐuni=n osf=a=w</i>	40. <i>ayl</i> ^{LÚ} ta(u)= <i>tu=h</i>
11. ^{md} Sarduri= <i>n</i>	41. <i>esǐi=n z=aǐ=u=w</i>
12. ^m Argište= <i>h</i>	42. 3225 <i>ar(=)s (±)</i>
13. ^{md} Sarduri= <i>s</i>	43. <i>esǐi=ni=n nax=u=w</i>
14. <i>a ǐe esǐe=di</i>	44. 4928 ^{SAL} lutu ^{MEŠ}
15. <i>osf=a=di</i> ^{KUR} Mana= <i>ydi</i>	45. PAP 8153 ^{LÚ} ŪKU ^{MEŠ}
16. ^{KUR} ebani <i>há=u=w</i>	46. <i>ayle=k z=ašg=u=w</i>
17. URU ^{MEŠ} GIBÍL= <i>w xar-
xar(s)=u=w</i>	47. <i>ayle=k</i> TI <i>ag=u=w</i>
18. ^{KUR} ebani <i>aǐ=u=w</i>	48. 412 ANŠU.KUR.RA ^{MEŠ}
19. wa(=) <i>s(±)</i> ^{SAL} lutu	49. 6665 ^{GUD} paxi= <i>n</i>
20. ^{KUR} Biaín= <i>a=ydi</i>	50. 25735 ^{UDU} šu(=) <i>s (±)</i>
21. ^{URU} Darba= <i>n É.GAL</i>	51. ^{md} Sarduri= <i>s</i>
22. <i>agun(=)u=n mæn=u</i>	52. ^m Argište= <i>hi=ne=s a ǐe</i>
23. <i>junu/o=s=a há=u=w</i>	53. ^d Haldi= <i>a esǐi=ni=ǐ(æ)</i>

24. LU ⁱ irdi ^{MES} esfi=n	54. i=na=n=er
25. as=u=w ^{KUR} ebani	55. arni=(w)=si=ne=r
26. ^{KUR} ebani=w=k(e)=edi	56. so=ci=n šale zæ=ʔ(u)=u=w
27. aweli=ʔ=u=w i=so=ka=n	57. ^{md} Sarduri=s
28. šale sesfi=n (±)	58. ^m Argište=hi=ne=s a ʔe
29. keiʔ=an=u=ule	59. i=no=ka=n edi=n nax=dini
30. LU ⁱ huradi=ne=r	aʔ=u

1) E³E¹Ç^Y 3 nB³ í »ó, 2) Uáon̄ en̄Ç^Y 3) ù³B»ó Ø³Y³-Y, 4) ù³B»ó ¾n̄Ç³-í³Y 5) »ñí³n̄Ç^Y, ·ó»ó 6) B³n̄¹áon̄ÇÇ³ éç³ 7) 2 n̄·Çei Ç-U³Y: 8) E³E¹ÇÇ íáOÛÇó/íáOÛÇ^Y, 9) E³E¹ÇÇ en̄Ç 10) íáOÛÇó/íáOÛÇ^Y 3 nB³ í »ó 11) B³n̄¹áon̄Ç^Y 12) 2 n̄·Çei Ç-U³Y: 13) B³n̄¹áon̄Ç^Y 14) 3 éáoU ç³ U¹ Á³U³Y³ í (±) 15) 1»áÇ Ø³Y³ 3 nB³ í »óÇ` 16) »ñíÇñÁ ·ñ³ í »óÇ, 17) ù³Ø³úY»ñÁ 3 Uñ»óÇ, E³n̄ÉÉ»óÇ, 18) »ñíÇñÁ N³ í »óÇ, 19) í Ø³-U³n̄¹í³Yó, í³Y³Yó í 3 n̄³ 20) 1»áÇ ç³U^Y-(»ñ): 21) 3 n̄µ³Y³ UñáóÁ 22) (ánÁ) 3 Y³éÇí ÁáOYí »ó(±)/çñ ÁáOYí »É(±) 23) U³n̄í áoU ·ñ³ í »óÇ, 24) í³U³¾án(±) 3 Uei »Ó 25) N³éon̄Ç, »ñíÇñÁ 26) ÇU »ñí³n̄Ç^Y 27) N³ í »É»óÇ: 2 Ue YáoU^Y 28) í 3 náoU Á³÷áí(±) 29) í»Yí náY³ónÇ/N³ í³ú»óÇ 30) ¾ánú»ñ 31) çñÇ³-í³Y³ (»ñíÇñÇ) áóOáoÁU³Uµ: 32) °ñíÇñÁ ·ñ³ í »óÇ^Y (Yñ³Yú), 33) ù³Ø³úY»ñÁ 3 Uñ»óÇ^Y E³n̄ÉÉ»óÇ^Y, 34) »ñíÇñÁ N³ í »óÇ, 35) í Ø³U³n̄¹í³Yó, í³Y³Yó 36) 1»áÇ ç³U^Y-(»ñ) í 3 n̄³Y: 37) E³E¹ÇÇ U»íáoÁU³Uµ 38) B³n̄¹áon̄Ç^Y 3 éáoU ç³ 39) 3 UÉ 3 n̄³núY»ñ 41) 3 Uei »Ó 3 n̄»óÇ, 42) 3225 3 Uñ»ñ 43) 3 Uei »ÓÇó í 3 n̄³, 44) 4928 íÇ^Y (í 3 n̄³): 45) 2 UµáoÇáoÁU³Uµ 8153 U³n̄¹: 46) Ø³íÇ^Y ááYá³ónÇ, 47) UáoeÇ^Y í»Y¹3 YÇ í 3 n̄³: 48) 412 ÓÇ»ñ, 49) 6665 ÉáBañ »ÓÇ»ñ³ í án 3 Y³éáoY, 50) 25735 U³Yñ »ÓÇ»ñ³ í án 3 Y³éáoY: 51) B³n̄¹áon̄Ç^Y 52) 2 n̄·Çei Ç-U³Y 3 éáoU ç³ 53) E³E¹ÇÇ^Y 3 ei 54-55) 3 UY 3 n̄³núY»ñÁ 56) éáoU^Y(±) í 3 náoU 3 n̄»óÇ: 57) B³n̄¹áon̄Ç^Y 58) 2 n̄·Çei Ç-U³Y 3 éáoU ç³ 59) 3 Ue YáoU^Y ...:

АÇÍ 3.

Ø³NUáo¹3 µ³ 1: КУКН 392 (3 é³Yó Á³n̄·U³YáoÁU³Y), И.Дьяконов, ДВ 5, 1988, 3 нО. IV (çÇ 152-161) .. 3 UÉY:

x+1 ...

2. a-le dè-el-zu-še eš₁₇-ṭi-né de₄-ru-bé a-[š]e
3. LUGÁL^{MES}-i(?) KASKAL za-ṭù-le I GUD I UDU ^dŠe-bi-tú-e T[AG]
4. III UDU DINGIR ar-ṭu-wa-ra-sa-ú-e
5. I UDU ^dŠe-bi-tú-i-na-ú-e KÁ ku₃-tù-la-né
6. GIBIL-še I UDU ^dŠe-bi-tú-e TAG a-še ge-i su-si-né
7. pé-ṭi ḥar-ḥa-ru-le ta-nu-li-i-né mî-i
8. e-ši-me-ši/e el-mu-še ma-nu-né a-še-e
9. šú-ḥe ba-aṭ-qe-ṭú-le TEMEN I UDU ^dŠe-bi-tú-e TAG
10. ^mRu-sa-né ^dŠe-bi-tú-i ^{LÚ}ERUM ^dŠe-bi-tú-ka-i
11. a-ni-ia-ar-du-né ^mRu-sa-a-né
12. a-ni-i-a-ar-du NU-li-né ^mRu-sa-a-še
13. ^{md}Sar₅-du-re-ḥi-né-še a-le a-lu-še
14. i-ni DUB-te tú-li-i-e mî-i ar-ḥe-e
15. ú-ru-li-a-né ^dUTU-ni-ka-a-i

2-ḥ' i áOÇ eš₁₇maóU í³ñ¹³ óíáóU ç ale[a]e] Š³éáóU ç! μ³éÁ (Ü)íY³μ³YáoÁUáoYÁ i »ë í»ñÁ³ñó. 1, i áO. 2-4): 2ÜYáoN»i .. áóY»Yü dè-el-zu-še eš₁₇-ṭi-né de₄-ru-bé³ñi³ñ³Üi áóÁUáoYÁ, áñi »O íí³Üí³í³ »Yñ»i ..Ü³É μ³é»ñÁ. delzu=še[derju/o=s] Ší³ñ. (±) | - Ñ³Ü. (Ñ³Y) 1»ñO, (NÜÜi . Ñ³Y-1»ñO-áoÁUáoY Šá³iñ³ëi áóÁUáoY, í³½UáoÁUáoY, Ñ³ëi³i áóÁUáoY!), í»ñ³ó³í³Y . áó³í³Y (NáU³YÇB ç ardi=še Ší³YáY, í³ñ. | - Ñ³Ü. 3ñ¹ ŠO'', í³ñ. | μ³éÇY)⁵⁶⁸. ešṭi=ne [ešṭi=n] Š³Üëi »O! (Ñ³Ü. 3ëi (Y)) 1»ñ³Yí³Y³í³Y Ü³í³μ³ÜÁ. der=u=be[der=u=w] Š¹ñ»óÇ! 3Yáo³í³Y μ³ÜÁ (í»ñÇY »ñíáoëÇ Ü³éÇY i »ë í»ñÁ³ñó. 1, i áO. 4-5):

2-3-ḥ' i áO»ñáóU íí³Üí³í³ ç a-[š]e LUGÁL^{MES}-i KASKAL za-ṭù-le³ñi³ñ³Üi áóÁUáoYÁ, áñi »O áóY»Yü Ñ»i ..Ü³É μ³é»ñÁ. aše[as] Š»ñμ (±)!. LUGÁL^{MES}-i (· 3Ö³ ÷ 3ñ³. Çñ) Š³ñü³Y»ñ! (3Y-

⁵⁶⁸ Ø³Yñ³Ü³éY áóñ³ñi . ardi=še .. delzu=še μ³é»ñÇ .. Yñ³Yó Ñ³Ü»ñ»Y ½áo. 3Ñ»é Ö»ñÇ Ü³éÇY i »ë e. 2Üí³½³Y, 2003, çÇ 27, 34-35:

$\bar{N}^3 \bar{e}i^3 \bar{Y}^3 \bar{E} \bar{C} \bar{z} \bar{U} \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{I} \bar{n} \bar{C} \bar{C} \bar{i} - \bar{C} \bar{Y}^{569}$). KASKAL ($\cdot \bar{O}^3 \div \bar{N}^3 \cdot \bar{C} \bar{n} = \bar{a} \bar{o} \bar{n}^3 \bar{n}i$. $\bar{h} \bar{a} \bar{r} \bar{e}$) $\bar{S} \times \bar{Y}^3 \bar{A}^3 \bar{n} \bar{N}$, $\bar{N} \bar{B}^3 \bar{I}$. $z = a \bar{t} = u = le$ ($< z = a \bar{t} = (i) \bar{t} = u = le(\pm)$) $\bar{S} \bar{I} \bar{N}^3 \bar{i} \bar{Y} \bar{Y} (\times \bar{Y}^3 \bar{A}^3 \bar{n} \bar{N} \bar{A})(\pm)$, $\bar{Y} \bar{C} \bar{n}^3 \bar{I}^3 \bar{Y} \bar{Y} (\bar{e}i \bar{a} \bar{n}^3 - 1 \bar{z} \bar{e}^3 \bar{I}^3 \bar{Y}) \bar{O}^3 \bar{Y}^3 \bar{I} \bar{C} \bar{z} \bar{Y} \bar{o} \bar{a} \bar{O}^3 \bar{I}^3 \bar{Y} \bar{Y} \bar{\mu}^3 \bar{U} \bar{I}^3 \bar{U} \bar{I}^3 \bar{I} \bar{a} \bar{t} - \bar{S} \bar{N}^3 \bar{i} \bar{Y} \bar{E}!$ ($\bar{N}^3 \bar{U}$. $\bar{N} / j - \bar{z} i - \bar{E} \bar{S} \bar{N}^3 \bar{i} \bar{Y} \bar{E}$, $\bar{I}^3 \bar{E} \bar{e} \bar{Y} \bar{E}$, $\bar{I} i \bar{n} \bar{Y} \bar{E}$ $\bar{z} \bar{U} \bar{E} \bar{Y}!$) $\bar{\mu}^3 \bar{U} \bar{C} \bar{o} \bar{z} - (\bar{N}^3 \bar{U} \cdot \bar{U} -) \bar{Y}^3 \bar{E}^3 \bar{I}^3 \bar{Y} \bar{o} \bar{a} i^{570}$: $2 \bar{n}i \bar{z} \bar{N}^3 \bar{U} i \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{Y}^3 \bar{U} \bar{\mu} \bar{a} \bar{O} \bar{C} \bar{a} \bar{o} \bar{U}^3 \bar{U} \bar{\mu} \bar{A}^3 \bar{n} \cdot \bar{U}^3 \bar{Y} i \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{z} \bar{S} \bar{n} \bar{\mu}(\pm) \bar{z} \bar{n} \bar{u} \bar{z} \bar{Y} \bar{n} \bar{A} \times \bar{Y}^3 \bar{A}^3 \bar{n} \bar{N} \bar{A} \bar{I} \bar{N}^3 \bar{i} \bar{Y} \bar{Y} (\bar{I}^3 \bar{U} \times \bar{Y}^3 \bar{A}^3 \bar{n} \bar{N} \bar{A} \bar{I} \bar{A} \bar{Y} i \bar{n} \bar{Y} \bar{Y} \bar{i} \bar{Y} \bar{e} \bar{I}^3 \bar{Y} \cdot 570)!$

2-5- \bar{n}^1 $\bar{i} \bar{a} \bar{O} \bar{n} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{I} \bar{I}^3 \bar{U} i^3 \bar{I} \bar{z} 1 \text{ GUD } 1 \text{ UDU } \bar{d} \bar{S} \bar{e} - \bar{b} i - \bar{t} \bar{u} - \bar{e}$
T[AG] $3 \text{ UDU } \text{DINGIR } \bar{a} \bar{r} - \bar{t} \bar{u} - \bar{w} \bar{a} - \bar{r} \bar{a} - \bar{s} \bar{a} - \bar{u} - \bar{e} 1 \text{ UDU } \bar{d} \bar{S} \bar{e} - \bar{b} i - \bar{t} \bar{u} - \bar{i} - \bar{n} \bar{a} - \bar{u} - \bar{e} \text{ K} \bar{A}^3 \bar{n}i \bar{z} \bar{N}^3 \bar{U} i \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{A}$, $\bar{a} \bar{n}i \bar{Y} \bar{O} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{U} \bar{N} \bar{Y} i \bar{Y} \bar{E} \bar{\mu}^3 - \bar{e} \bar{n} \bar{A}$. **GUD** ($\cdot \bar{O}^3 \div \bar{N}^3 \cdot \bar{C} \bar{n}$) $\bar{S} \bar{o} \bar{a} \bar{o} \bar{I}$. **UDU** ($\cdot \bar{O}^3 \div \bar{N}^3 \cdot \bar{C} \bar{n}$) $\bar{S} \bar{a} \bar{a} \bar{E}^3 \bar{n}i$.
 $\bar{d} \bar{S} \bar{e} \bar{b} i \bar{t} \bar{u} = e$ [$-o = y(\bar{x})$], $\bar{I} \bar{C} \bar{o}^3 \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{z} \bar{I} \bar{n} i^3 \bar{I} \bar{Y} \bar{E} \bar{Y} \bar{I}$ $\bar{Y} \bar{e} \bar{i} \bar{z} \bar{N}^3 \bar{U}^3 \bar{i} \bar{Y} \bar{e} i \bar{C} \bar{a} \bar{a} \bar{Y} \bar{i} \bar{U} \bar{z} \bar{I} \bar{C} \bar{Y} \bar{C} \bar{u} \bar{r} \bar{b} = u = li = (ne) \bar{S} \bar{A} \bar{a} \bar{O} / \bar{A} \bar{C} \bar{i} \bar{C} \bar{Y} \bar{A} \bar{N}^3 \bar{\mu} \bar{n}(\bar{i} \bar{C}) \bar{I}$, $3 - \bar{n}^1$ $1 \bar{Y} \bar{U} \bar{U} \bar{C} \bar{z} \bar{Y} \bar{C} \bar{n}^3 \bar{I}^3 \bar{Y} \bar{Y} (\bar{e}i \bar{a} \bar{n}^3 1 \bar{z} \bar{e}^3 \bar{I}^3 \bar{Y}) \bar{O}^3 \bar{Y}^3 \bar{I} \bar{C} \bar{\mu}^3 \bar{U} \bar{A} \bar{O} \bar{O}^3 \bar{I}^3 \bar{Y} / \bar{A}^3 \bar{n}i \bar{z} 1 - \bar{n}^3 \bar{I}^3 \bar{Y} \bar{Y} \bar{n} \bar{z} \bar{Y} \cdot \bar{a} i$. **DINGIR** ($\cdot \bar{O}^3 \div \bar{N}^3 \cdot \bar{C} \bar{n}$) $\bar{S} \bar{I} \bar{C}$, $\bar{z} \bar{e} i \bar{I}^3 \bar{I}$. $\bar{a} \bar{r} \bar{t} \bar{u} - \bar{w} \bar{a} \bar{r} \bar{a} \bar{s} (=) \bar{a} = \bar{u} \bar{e} \bar{S}(\pm)$, $\bar{z} \bar{Y} \bar{N}^3 \bar{U} i \bar{z} \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{z} \bar{I} \bar{n} i^3 \bar{I} \bar{N} \bar{A}$. $\bar{I}^3 \bar{U} \bar{Y} \bar{e} i \bar{z} \bar{N}^3 \bar{U}^3 \bar{Y} \bar{a} i$: $\bar{A} \bar{e} i \bar{Y} \bar{n} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{A} \bar{C} \bar{Y}$, **DINGIR** $\bar{a} \bar{r} \bar{t} \bar{u} \bar{w} \bar{a} \bar{r} \bar{a} \bar{s} (=) \bar{a} = \bar{u} \bar{e} \bar{a} \bar{Y} \bar{i} \bar{U} \bar{z} \bar{Y} \bar{B}^3 \bar{Y}^3 \bar{I} \bar{C} \bar{S} \bar{z} \bar{e} i \bar{I}^3 \bar{I} \bar{Y} \bar{Y} \bar{n} \bar{C} / \bar{z} \bar{e} i \bar{I} \bar{a} \bar{a} \bar{r} \bar{t} \bar{u} \bar{w} \bar{a} \bar{r} \bar{a} \bar{s} (a) - (\bar{Y} \bar{n}) \bar{C} \bar{Y} \bar{I}$: $\bar{D} \bar{Y}^3 \bar{n}^3 - \bar{I} \bar{a} \bar{n} \bar{z} \bar{Y}^3 \bar{S} \bar{a} \bar{r} \bar{t} \bar{u} \bar{w} \bar{a} \bar{r} \bar{a} \bar{s} (a) - (\bar{Y} \bar{n}) \bar{C} \bar{Y} \bar{I}$, $\bar{Y} \bar{A} \bar{Y}^3 \bar{E} \bar{a} \bar{n}^1 \bar{a} \bar{O}$ **DINGIR- \bar{A}** $\bar{A} \bar{Y} - \bar{I}^3 \bar{z} \bar{Y} \bar{U} \bar{a} \bar{n} \bar{a} \bar{Y} \bar{e} \bar{a} \bar{n} \bar{B} \bar{C} \bar{a} \bar{Y} \bar{B}^3 \bar{Y}$, $\bar{C} \bar{Y} \bar{a} \bar{a} \bar{Y} \bar{e} \bar{a} \bar{n} \bar{z} \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{z} \bar{A} \cdot \bar{U}^3 \bar{I} \bar{a} \bar{Y} \bar{a} \bar{I} \bar{A}$ [**DB** 5, 1988, $\bar{z} \bar{C}$ 155-156]: $2 \bar{U} \bar{e} 1 \bar{Y} \bar{a} \bar{U} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{a} \bar{r} \bar{t} \bar{u} \bar{w} \bar{a} \bar{r} \bar{a} \bar{s} (a) \bar{a} \bar{Y} \bar{i} \bar{U} \bar{z} \bar{Y} \bar{B}^3 \bar{Y}^3 \bar{I} \bar{C} \bar{z} \bar{e} i \bar{I}^3 \bar{I} \bar{Y} \bar{Y} \bar{n} \bar{C} \bar{C} \bar{Y} \bar{a} - \bar{a} \bar{n} 1 \bar{z} \bar{e}^{571}$: $2 \bar{U} \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{N} \bar{Y} i \bar{z} \bar{N}i \bar{z} \bar{N}^3 \bar{U} i \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{U} \bar{Y}$.
 $\bar{d} \bar{S} \bar{e} \bar{b} i \bar{t} \bar{u} = i = n = a = u \bar{e}$ [$-o = y = na = w(e)$], $\bar{e} \bar{Y} \bar{e}^3 \bar{I}^3 \bar{Y} \bar{N} \bar{a} \bar{f} \bar{a} \bar{I} \bar{a} i \bar{I} \bar{n} i^3 \bar{I} \bar{Y} \bar{C} \bar{o}^3 \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{z} (\bar{i} \bar{Y} \bar{e} \bar{I} \bar{n} \bar{A})$, $\bar{a} \bar{n} \bar{A} \bar{N}^3 \bar{U}^3 \bar{O}^3 \bar{U} \bar{Y} \bar{e} \bar{o} \bar{U}^3 \bar{Y} - n(e) - \bar{B}^3 \bar{O} \bar{I}^3 \bar{z} \bar{a} \bar{a} \bar{O} \bar{U}^3 \bar{e} \bar{Y} \bar{C} \bar{I} \bar{C} \bar{U} \bar{C} \bar{a} \bar{o} \bar{a} i \bar{N} \bar{a} \bar{f} \bar{a} \bar{I} \bar{a} i \bar{A} i \bar{A} i \bar{N}^3 \bar{U}^3 \bar{O}^3 \bar{U} \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{z} \bar{N}^3 \bar{i} \bar{I}^3 \bar{o} \bar{U}^3 \bar{E} \bar{C} \bar{N} \bar{Y} i$.

⁵⁶⁹ $\bar{A} \cdot \bar{U}^3 \bar{I} \bar{a} \bar{Y} \bar{a} \bar{I} \bar{A} \bar{N}^3 \bar{U}^3 \bar{n} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{z} \bar{I} \bar{n} \bar{C} \bar{A}^3 \bar{I} \bar{z} \bar{e}^3 \bar{C} \bar{z} \bar{n} \bar{i} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{z} \bar{I}^3 \bar{n} \bar{i}^3 \bar{E} \bar{S} \bar{e}$ [**DB**, 5, 1988, $\bar{z} \bar{C}$ 154], $\bar{C} \bar{e} \bar{I} \bar{U} \bar{D}^3 \bar{n} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{U}^3 \bar{Y} \bar{A} \bar{I} 1$ [2001(KYKH), $\bar{z} \bar{C}$ 310, $\bar{I}^3 \bar{Y}$. 1]:

⁵⁷⁰ $\bar{D}^3 \bar{U} \bar{n} \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{O} \bar{a} i \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{U} \bar{z} \bar{E} \bar{\mu}^3 \bar{U} \bar{A}$, $\bar{a} \bar{n} \bar{A} \bar{e}^3 \bar{I}^3 \bar{U} \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{C} \bar{S} \bar{z} \bar{e}^3 \bar{Y} \bar{O} \bar{Y}^3 \bar{o} \bar{Y} \bar{E}$, $\bar{C} \bar{a} \bar{I} \bar{E} \bar{I} \bar{C} \bar{U}^3 \bar{e} i \bar{A} \bar{O} \bar{C} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{z} \bar{U} \bar{e} i \bar{Y} \bar{e} \bar{Y} \bar{O} \bar{E} \bar{a} \bar{e} \bar{U} \bar{A} \times \bar{Y}^3 \bar{A}^3 \bar{n} \bar{N} \bar{Y} \bar{A} \bar{Y} i \bar{n} \bar{Y} \bar{a} \bar{n} \bar{Y} \bar{U}^3 \bar{e} \bar{C} \bar{Y} \bar{z}$: $\bar{O} \bar{U} \bar{a} \bar{o} \bar{e} \bar{I} \bar{a} \bar{O} \bar{U} \bar{C} \bar{o} \bar{a} \bar{C} \bar{\mu}^3 \bar{o}^3 \bar{e} i \bar{a} \bar{o} \bar{U}$, $\bar{a} \bar{n} \bar{z} \bar{U} \bar{e} i \bar{Y} \bar{e} \bar{Y} \bar{O} \bar{a} \bar{n} \bar{i} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{U} \bar{z} (u) - (\bar{e} \bar{a} i \bar{a} \bar{n}^3 \bar{\mu}^3 \bar{n} \bar{I}^3 \bar{n}^3 \bar{o} i \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{z} d(u) -) \bar{S} i \bar{z} \bar{E}$, $\bar{z} \bar{Y} \bar{E} \bar{I} - \bar{N}^3 \bar{U}$. $\bar{I}^3 - \bar{E}$ ($\bar{i} \bar{a} \bar{o}$, $\bar{z} i$) $\bar{\mu}^3 \bar{U} \bar{C} \bar{o} \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{z} - \bar{Y}^3 \bar{E}^3 \bar{I}^3 \bar{Y} \bar{o} \bar{a} i \bar{I}^3 \bar{U} \bar{I}^3 \bar{I} \bar{z} \bar{a} \bar{t} - \bar{z} (u) -] \bar{\mu}^3 \bar{U}^3 \bar{O}^3 \bar{C} \bar{N} \bar{Y} i \bar{I} \bar{z} \bar{e} \bar{z} \bar{U} \bar{I}^3 \bar{Y} \bar{Y}$, 2003, $\bar{z} \bar{C}$ 31]:

⁵⁷¹ $\bar{a} \bar{r} \bar{t} \bar{u} \bar{w} \bar{a} \bar{r} \bar{a} \bar{s} (a) - \bar{z} \bar{O} \bar{C} \bar{Y} \bar{n} \bar{C} \bar{z} \bar{e} i \bar{I} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} (\bar{z} \bar{e} i \bar{I}^3 \bar{I} \bar{Y} \bar{Y} \bar{n} \bar{C} \bar{Y}) \bar{A}^3 \bar{n} \cdot \bar{U}^3 \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{A} \bar{u} \bar{C} \bar{a} \bar{N} \bar{z} \bar{I}^3 \bar{Y}^3 \bar{I}^3 \bar{Y} \bar{z} \bar{z} \bar{U} i 1 \bar{Y} \bar{a} \bar{U} \bar{a} \bar{o} \bar{U}$, $\bar{A} \bar{n} \bar{e} \bar{z} \bar{a} \bar{Y} i \bar{U} \bar{z} \bar{n} \bar{e} \bar{a} \bar{z} \bar{e} \bar{S} \bar{e} \bar{I} \bar{DINGIR} \bar{a} \bar{r} \bar{t} \bar{u} \bar{w} \bar{a} \bar{r} \bar{a} \bar{s} (a) - (i) \bar{n} - \bar{a} \bar{u} \bar{e}$:

KĀ (. 3 03 ÷ 3 n3 . Čñ = áon3 nī . šest=ele š1éY»ñ!, Ná . ī n3 í 3 Y (3 01 á»è ĺ á 3 N3 YčáoU N3 U3 i »ùèi Á) *šešt=a=ue⁵⁷²): 2 nī 3 N3 U- i áoÁúáoY 3 ÚmáOčáoÁU3 Úm Á3 n . U3 Yí áoU ĺ š1 óáof, 1 ááĒ3 n dŠebitu- ČY ÁaO ½aŃ3 μ»ñ(i)Č(±), 3 ááĒ3 n 3 èi í 3 ÍY»ñČ/3 èi í á arṭuwa- ras(a)-(Y»ñ)ČY (í 3 U d arṭuwaras(a)-(Y»ñ)ČY), 1 ááĒ3 n dŠebitu-Č 1éY»ñČY!:

5-6-ñ' i áO»náoU í 3 01 3 Í ĺ ku3-tù-la-né GIBIL-še I UDU dŠe-bi-tú-e TAG 3 nī 3 N3 U i áoÁúáoYÁ, áñi »O èi ½máoU áoY»Yú kutul(=)ane[kotoł(=)an] šī 3 x3 n! (N3 U. í áÁáO ší áÁáO, i 3 x3 n! ⁵⁷³) GIBIL-še[-=na=še] (. 3 03 ÷ 3 n3 . Čñ = áon3 nī . šuñe šYán!) μ3 é3 í 3 á 3 í óáoÁúáoYÁ: 0 Á» 3 0èi »O -(n)a=še-Y ÁYí 3 f»Yú áñá»è Ná . Y»ñ . áU3 í 3 YČ í »ñč3 í ánáoÁúáoY, 3 á 3 μ3 é3 í 3 á 3 í óáo- ÁúáoYÁ á»i ù ĺ Á3 n . U3 Y»É šYán í áÁáOY»náoU!; 2 01 1 »áúáoU kutul(=)ane . áU3 í 3 YČ -ane í »ñč3 í ánáoÁúáoY U»č á»i ù ĺ YáoUÝ- á»è i »èY»É Ná . Y»ñ . áU3 í 3 YČ óáoóČa, ČYáÁ í 3 èi 3 Í »ÉČ ĺ: Áèí »Á» 3 Uè -ane-Č U»č i »èY»Yú Ná . μ3 ó3 é3 í 3 YČ í »ñč3 í ánáoÁúáoYÁ, 3 á 3 - (n)a=še-Á á»i ù ĺ N3 U3 n»É Ná . μ3 ó3 é3 í 3 YČ óáoóČa (3 Uè U3 èČY i »è II.2.9 í»i 3): 2 Uè 1 »áúáoU μ3 é3 í 3 á 3 í óáoÁúáoYÁ á»i ù ĺ Á3 n . U3 Y»É šYán í áÁáOY»ñČo!⁵⁷⁴: I UDU dŠe-bi-tú-e TAG š1 ááĒ3 n dŠebitu-ČY ÁaO ½aŃ3 μ»ñ(i)Č(±)! N3 i í 3 Í Č U»í YáoÁúáoYÁ i »è í »ñÁ:

6-7-ñ' i áO»náoU í 3 01 3 Í ĺ a-še ge-i su-si-né pé-ṭi ħar-ħa-ru-le dá-nu-li-i-né 3 nī 3 N3 U i áoÁúáoYÁ, áñi »O áoY»Yú N»i 0 0 f μ3 é»ñÁ. aše[ase] š»ñμ(±)!. gei šČYá-áñ μ3 Y(±) /U»íÁ(±)!. s(u)=usi=ne[-=oci=n], ČYá-áñ BČYáoÁU3 Y 3 YáoY ĺ 1 nī 3 í μ3 ó3 é3 í 3 Y Náfáiái(±), Áèi 3 U»Y3 UYČ í 3 ½Uí 3 í ĺ [=oce/=oci-] (N3 U. -áo) i »O3 óáoó 3 í 3 Yóái 3 YN3 U i 3 nU3 i ČO (i »è I.3 í»i 2). peṭi[peṭi] šN»i , Úai (±)! (N3 U. (N) »i ⁵⁷⁵ < *ped). ħarħar=u=le[xarxar=u=-] ší Ē3 nĒÉ(i)Č(±), í ú3 Yí(i)Č(±)!, 3 YČ-

⁵⁷² Ā. 3 Ú3 í áYái Á éáoUÝ . 3 03 ÷ 3 n3 . ČñÁ μ3 óáoU ĺ *šešti/e=na=we 0'ái [ДБ, 5, 1988, ĺČ 153], ČYáÁ, Áèí U»½, éĒ3 f ĺ, 3 UĒ3 á»è Ná . áoO3 í 3 YáoU í áoY»Y3 UČYú *šešt (v)=n=ele, 3 UĒ áá Á»4 šešt=ele (i »è II.2.2 í»i 1):

⁵⁷³ í »è e.2 0f 3 ½O3 Y, 2003, ĺČ 42-43:

⁵⁷⁴ Ā. 3 Ú3 í áYái Á 3 Uè μ3 é3 í 3 á 3 í óáoÁúáoYÁ Á3 n . U3 YáoU ĺ šYán3 éáoéYČY! [ДБ, 5, 1988, ĺČ 156], ČYáÁ é3 í 3 UY aČ AY1áoYáoU U.Đ3 náoÁúáoYU3 YÁ:

⁵⁷⁵ í »è e.2 0f 3 ½O3 Y, 2003, ĺČ 48-49:

n̄³ í³ ý (ēi añ³ 13 ē³ í³ ý) »0³ ý³ íç μ³ 0 ħarħar--Çó (Ñ³ 0. É³ n̄É³ n̄-
 »É. í »ē í »ñÁ). dan=u=li=ne [dæn=u=-], ³ ýçñ³ í³ ý (ēi añ³ 13-
 ē³ í³ ý) »0³ ý³ íç μ³ 0 dan-Çó (Ñ³ 0. 1 ý-»É⁵⁷⁶): Ø.ē³ íç ýççý ..
 Ā. 0³ íáýáí çý, ā. çí »ē çýááó, ½³ n̄0³ óýáóú ç éáóúý ³ n̄ í ³ Ñ³ 0i áó-
 Áúáóýáóú ta-nu-li-i-né (dá-nu-li-i-né) μ³ 0ç ³ éí³ úáóÁúáóýÁ:
 í »ñçýē Ñ³ 0i ³ n̄³ náóú ç, añ íñíý³ íç i-ç ³ éí³ úáóÁúáóýÁ Ñý³ n̄³ íá-
 ñáóÁúáóý áç í ³ éçē éáóúý μ³ 0ç 0ç í »éýē ÁÓÓ³ í³ ý »0³ ý³ íç μ³ 0
 (optative) .. ³ é³ ç³ ñíáóú ç ³ úý ÁýÁ»ñó»ē ta-nu-li-i-<a>-né Ó`ái,
 áñá»ē 0i ³ 1ñáóÁúáóý ³ ñi ³ Ñ³ 0i áó μ³ 0³ í³ ý Ó` (desiderative) »ý-
 Á³ 1ñ»éáí, áñ a-ý μ³ ó ç ÁáÓýí »ē . ñāç íáóúçó, çēí 1ñí³ . Á ³ 0μáóçáó-
 Áú³ 0μ Á³ ñ. 0³ ýáóú ç »Á» çýá-áñ í ³ ×³ ñ (susine) ýáñçó ú³ ý¹ íç,
 »Á» çýá-áñ 0»íÁ íáó½»ý³ 13 ³ ý»é...⁵⁷⁷: ē³ í³ 0ý 13 ³ íýñ³ 0i añ»ý
 ³ 0i á»ē áç: 0³ É³ çýá í »ñ³ μ»náóú ç íñíý³ íç i-çý, ³ á³ áóñ³ ñi ³ í³ ý
 í »üēí »náóú áóý»ýú ÁÓÓ³ í³ ýç ³ éýí ³ ½ý .. ē 0ç ú³ ýç ýú³ ý . ñáóÁú³ ý
 únçý³ íý»ñ, çýáá»ē gud III UDU ^dĤal-di-e [u]r-bu-ú-li-
 i-ni [KYKH 82₂₅₋₂₆], I UDU ^d[Ĥal-di-e] ur-bu-li-i-ni -
 [KYKH 242 AII₁₂] .. ³ 0Éý: ó í »ñí ñáñ¹ éáóúý ³ ñÓ³ ý³ . ñáóÁú³ ý 5-9-ñ¹
 í áó»ñç í »üēí Á ú»ñ³ í³ ýáñ»ý ýú³ ý Ó`ái íñíýíáóú ç ý³ .. ³ 0É
 í »0»ñáóú, çýáá»ē únçý³ í¹ 2 0³ ýçēç ³ ñÓ³ ý³ . ñáóÁúáóýáóú, áñí »0
 áóý»ýú ^dĤal-di-na-a KÁ bi-di[pé-çí] su-ú-i-ú-li-e
 ta-nu-li-ni (=dá-nu-li-i-né) i-na-na-ni É.URU₄ e-di-
 ni ši-du-li-ni me-i e-ši-me-ši el-mu-še ma-nu-ni a-
 še ta-nu-li-e (=dá-nu-li-e) MÁŠ.TUR ^dĤal-di-e ni-ip-
 si-du-li-ni... [Ay-susi II_{3,5} (Ayanis I)]⁵⁷⁸: ĀýÁá»ē í »éýáóú »ýú, »ñí áó
 ³ ñÓ³ ý³ . ñáóÁúáóýý»ñáóú ç í ³ éí³ ç ý³ É³ 13 éáóÁú³ ý ýú³ ý³ í ç á
 í³ éáóó³ í ú »(»Á» çýá-áñ 0»íÁ/μ³ ý) çýá-áñ BçýáóÁú³ ý íáó(ú)çó
 ú³ ý¹ (í)ç/1»ý ý»í (í)ç (v-u=le) ta-nu-li-(i)-né ... m̄i-i e-
 ši-me-ši el-mu-še ma-nu-né, »Á» ³ ñí ç çýá-áñ μ³ ý (v-u=le)
 ... Ááó/áçí ç ½áñ³ μ»ñí ç ³ 0ēçýá/³ 0ýçýá μ³ ýÁ ...! Áý¹ Ñ³ ýáóñ

⁵⁷⁶ í »ē ē. 2 0i ³ ý³ ý, 2003, çç 33-34: 0. Đ³ ñáóÁúáóý0³ ýÁ Á³ ñ. 0³ ýáóú ç »ñçúý»ē! [2001
 (KYKH), çç 33], çēí Ā. 0³ íáýáí Á »í³ í ³ ñ»ē! [AMI 24, 1991, çç 13 í³ ý. 4]: 2 ē³ í »ē úçá
 Ñ³ í³ ý³ í³ ý ç í »ñççýçē Ñ³ 0»ú³ í áóúÁ Ñ³ 0. í³ ý-»É »í ³ ý»ē, íñ»ē! μ³ 0ç Ñ»í , Á» .. ³ 0ý áóýç
 ý³ .. ³ í³ í ³ ñ»ē! çú³ ēí Á [Ú`ĐÉ, í, çç 843]:

⁵⁷⁷ И.Дьяконов, ДВ, 5, 1988, çç 156-167:

⁵⁷⁸ Đ»í ç únúçñ ç, áñ »ñíáó 1»áúáóú ç É áéí áóú ç BçýáóÁúáóýÁ Ñçúçó í³ éáó»éáó (i-na-
 na-né É.URU₄ e-di-né ši-du-li-né) í »ñ³ í³ ý. ý»éáó (šú-ĥe ba-aç-qi-du-lé
 TEMEN) 0³ éçý:

Ā³ n̄. Ū³ YáoĀŪ³ Ū³ μ: 2 ŪeāÇeáí³ í³ eí³ í³ áí³, áñ Ç¹ Ūe ta-nu-li-
 (i)-ni (dá-nu-li-i-né) μ³ ŪÇ í³ »ñáYBU³ É³ 3 n̄i³ 3 N̄³ Ūi áo-
 ĀŪáoYŷ»ñáoŪ . áñí³ áoY»YŪ³ ĀŌŌ³ í³ Y-ā³ n̄i³ 3 n̄³ í³ YÇ ÇŪ³ eí³ áí³
 . áñí³ í³ í³ áŌ μ³ Ū³ í³ Y Ō³ Ç N̄³ i: Āeí³ 3 n̄i³ 3 N̄³ Ūi áoĀŪáoYŷ³ Ū³ μ³ áŌ-
 çáoĀŪ³ Ū³ μ³ 3 é³ Yó¹ Áí³ 3 náoĀŪ³ Y, N̄Y³ n̄³ í³ áñ ĸ Ā³ n̄. Ū³ Y»É Š»Ā» ÇYá-áñ
 Ū»í³ Á/μ³ Y susi-ç⁵⁷⁹ í³ áŌ(Ū)Çó Ū³ Y¹ Ç/Ū³ Y¹ í³ Ç, Āáo¹ Y¹ Ç/í³ n̄í³ Ç....!
 (í³ 3 é³ óÇ Šaše gei s(u)-áoÇY (á)»i³ Ç Ē³ n̄Ē³ náo-le¹ Yáo-
 line!):

7-8-ñ¹ í³ áŌ»ñáoŪ áoY»YŪ mī-i e-ši-me-ši/e el-mu-še ma-
 nu-né 3 YN̄³ eí³ Y³ fç í³ Ō³ ā³ n̄³ ŪÇY 3 n̄i³ 3 N̄³ Ūi áoĀŪáoYÁ⁵⁸⁰, áñi³ »Ō
 í³ YáĀ »Y ŪÇ³ ŪY mi ŠŪÇ, áá! - N̄³ Ū. ŪÇ ŠŪÇ, áá!⁵⁸¹ β³ Ōí³ 3 āĀ .. man--
 [mæn-] ŠŪY³ É, ÉÇY»É! - N̄³ Ū. ŪY³ É ŠŪY³ É, ÉÇY»É! μ³ ŪÁ (í³ »ñçYÇÇē N̄³-
 Ū³ n̄i³ »ē í³ »ñĀ):

8-9-ñ¹ í³ áŌ»ñáoŪ í³ Ūí³ í³ ĸ a-še-e šú-ñe ba-aç-ge-tù-le
 TEMEN⁵⁸² 3 n̄i³ 3 N̄³ Ūi áoĀŪáoYÁ, áñi³ »Ō áoY»YŪ N̄³ i³ Ū³ É μ³ é»ñĀ.
 aše[ase] Š»ñμ(±)!. šuñe ŠYáñ!. baçge=ç=u=le Ší³ »ñ³-
 í³ Y. Y(í)Ç(±)⁵⁸³, 3 YÇñ³ í³ Y (eí³ áñ³ 13 é³ í³ Y) »Ō³ Y³ í³ Ç μ³ Ū baç-
 ge=ç=Çó. TEMEN(±) (· 3 Ō³ ÷ 3 n̄³ · Çñ) ŠNÇŪi: í³ »ñ³ ā³ NáoŪY»ñáí³
 3 n̄i³ 3 N̄³ Ūi áoĀŪáoYŷ³ Ū³ μ³ áŌçáoĀŪ³ Ū³ μ³ N̄Y³ n̄³ í³ áñ ĸ Ā³ n̄. Ū³ Y»É Š»ñμ
 YáñÇó í³ »ñ³ í³ Y. Yí³ Ç(±) N̄ÇŪiÇó(±)!

9-ñ¹ í³ áŌáoŪ í³ Ūí³ í³ I UDU³ ḏŠe-bi-tú-e TAG Š1 ááĒ³ n̄
 ḏŠebitu-ÇY Āáo ĸáN̄³ μ»ñ(í)Ç(±)! 3 n̄i³ 3 N̄³ Ūi áoĀŪ³ Y N̄³ Ū³ n̄i³ »ē í³ »ñĀ:

10-11-ñ¹ í³ áŌ»ñáoŪ í³ Ūí³ í³ Ru-sa-né ḏŠe-bi-tú-i^{LŪ} ERUM
 ḏŠe-bi-tú-ka-i a-ni-ia-ar-du-né 3 n̄i³ 3 N̄³ Ūi áoĀŪáoYáoŪ
 áoY»YŪ N̄³ i³ Ū³ É μ³ é»ñĀ. Ru=sa=ne, 3 YÓY³ YáoY ĸ¹ n̄í³ í³ áŌŌ³ í³ Y
 Náí³ í³ í³. ḏŠebitu=i[-o=y], 1Çó³ YáoY ĸ¹ n̄í³ í³ é»é³ í³ Y Náí³ í³ í³

⁵⁷⁹ Aeí³ »ñ³ áŌŪÇY, Šsu=usi=ne peṭi!-Ç í³ 3 í³ ā»i³ Ū ĸ¹ i³ »eY»É peṭi »i³ 3 náoĀŪ³ Ū³ μ³
 í³ 3 Ūí³ í³ μ³ 3 é³ í³ ā³ 3 í³ áŌáoŪáoY (í³ »ē IV.3 í³ i³ 2): ĐUŪi³ . ē-ni : bi-di-i(peṭi) [KYKH
 428:] YŪ³ Y³ í³ Ç ā³ μ³ 3 é³ í³ ā³ 3 í³ áŌáoĀŪ³ Y N̄³ i:

⁵⁸⁰ eáoŪY 3 n̄i³ 3 N̄³ Ūi áoĀŪ³ Y³ Ā. Ū³ í³ áYáí³ Ā³ n̄. Ū³ YáoĀŪáoYÁ [ДВ, 5, 1988, çç 157-159],
 3 YNáoē³ fç Ū³ i³ 3 ó³ í³ ÇY fçY»éáo ā³ i³ 3 éáí, Ū»YŪ³ 3 Ūeí³ »Ō ā»Y μ»ñáoŪ:

⁵⁸¹ í³ »ē 7.æ³ Náoí³ Ū³ Y, 1988, çç 139; e.2 Ūí³ 3 ŪŪ³ Y, 2003, çç 20 (í³ »ē Y³ .. 0):

⁵⁸² í³ »eí³ áŌŪ í³ Ūí³ í³ te Yβ³ YÁ 3 Ū³ í³ ā»e ĸ¹ í³ n̄í³ áŌŪ Ū.Đ³ náoĀŪáoŪ³ YÁ: Ø.e³ fç ÇYÇY ..
 Ā. Ū³ í³ áYáí³ í³ 3 fçē »Y 3 Ūe Ū»í³ Y³ μ³ YáoŪ: Ø³ Yñ³ Ū³ eY 3 Ūe Ū³ eÇY í³ »ē H.Аругтoнян,
 2001(KYKH), çç 311 í³ Y. 9:

⁵⁸³ oYĀ³ 1ñ³ í³ 3 Y Ā³ n̄. Ū³ YáoĀŪáoYÁ Ā. Ū³ í³ áYáí³ Ç [1963, çç 53, 88]:

(o Náfái áóU). ¹⁶ERUM (. ³Ō³ ÷ ³ñ³. Çñ = áóñ³ ñí. bura=ne⁵⁸⁴)
 §Í³é³, ëi náóí|. ^dŠebitu=kai[-o=kay] ŠŠebitu-Ç ³éç/Uái |,
 Í³½Úí³ Í³ ħ Šebitu ÍÇÓ³ÝáoÝÇÓ³ -kai[-kay] »i ÍÇnáí, áñÁ
 Ñ³Ú³á³í³ éÉ³ÝáoÚ ħ Ñ³Ū. -í³(U) μ³é³ñÚ³í ÇÝ (Ú³Ýñ³Ú³éÝ í »è
 IV.2) ŠUái, í »Ōí; Ýß³Ý³ÍáoÁÚ³Úμ. anĭardu=ne[an=y=ardu=n]
 ŠU»Ō³íáñ, ³Ý³ñ³í³ñ³!, ³Í³Í³Ý³ÝáoÝ⁵⁸⁵ (Ñ³Ū. *³Ý-Ū-³ñ³Íáo-Ý
 §³Ý³ñ³í³ñ³, ³ÝÇñ³í³!⁵⁸⁶): ²ñí ³Ñ³Ūí áóÁúáoÝÝ ³ÚμáoÇáoÁÚ³Úμ
 Á³ñ. Ú³ÝíáoÚ ħ Šèáoß³-Ý Šebitu-Ç (Šebit-áÚ) Í³é³Ý, Šebitu-Ç
³éç (Šebit-á-Í³Ū) Ú»Ō³íáñ (ħ)| (í³é³óÇ Šèáoß³-Ý è»ŌÁáÚ
 μáoé³Ý(±) è»Ō(Ç)Áá-Í³Ū ³ÝÚ³ñ³ÍáoÝ!):

11-12-ñ' í áŌ»ñáoU íÍ³Ūí³ Í³ ħ ^mRu-sa-a-né a-ni-i-a-ar-du
 NU-li-né ³ñí ³Ñ³Ūí áóÁúáoÝÁ, áñí »Ō áóÝ»Ýú Ñ»í Ū³É μ³é»ñÁ.
^mRusa=ne (í »è í»ñÁ). anĭardu[an=i=ardu] ŠU»Ō³íáñ, ³Ý³ñ-
¹³ñ³! (í »è í»ñÁ). NU-li-ne, Áëi Á. ³ÍáoÝáíÇ³ -(u)=li=ne
 í»ñÇ³íáñáoÁÚ³Úμ . ³Ō³ ÷ ³ñ³. Çñ μ³Ū ħ ŠáfÇÝÇ(±), Ááo áéfÇÝÇ(±)⁵⁸⁷
 Ýß³Ý³ÍáoÁÚ³Úμ: ²ñí ³Ñ³Ūí áóÁúáoÝÝ ³ÚμáoÇáoÁÚ³Úμ Á³ñ. Ú³ÝíáoÚ ħ
 Šèáoß³-Ý Ú»Ō³íáñ Ááo áéfÇÝÇ(±)|:

12-13-ñ' í áŌ»ñáoU áóÝ»Ýú ^mRu-sa-a-še ^{md}Sar₅-du-re-ñi-
 né-še a-le(^mRusa=še[-=s] ^{md}Sardure=ñi=ne=še[-=hi-
 =ne=s] ale[ale]) Šèáoß³-Ý Þ³ñ³ÍáoñÇ-Ū³Ý³ éáoÚ ħ! ³ñí ³Ñ³Ū-
 í áóÁúáoÝÁ (Ú»ÍÝáoÚÁ í »è í»ñÁ³ ñŌ. 2, í áŌ. 12-13):

13-14-ñ' í áŌ»ñáoU íÍ³Ūí³ Í³ ħ a-lu-še i-ni DUB-te tú-li-
 i-e Í³Ō³á³ñ³ŪÇÝ ³ñí ³Ñ³Ūí áóÁúáoÝÁ, áñí »Ō áóÝ»Ýú Ñ»í Ū³É
 μ³é»ñÁ. alu=še[aylo=s] Šáf áñ!, ¹ñ³ÝáoÝ (Ñ³Ū. ³ŪÉ ŠáoñÇBA,
³ŪÉÁ)⁵⁸⁸. ini, Ú»ñŌ³íáñ ³é³ñí³Ý»ñÇ ¹ñ³ÝáoÝ(Íáo¹) (ÑÇUY³Í³ÝáoÚ
 áóÝÇ Ý³É³Í³é. -ání³ÍáoÁúáoÝ. Í³ñáo ħ Ñ³Ýí»è. ³ÉÝ³ »i ³Í³é) -
 Ñ³Ū. -Ý, ³ñ³ ¹ÚúÇ Ú»ñŌ³íáñ ³é³ñí³Ý»ñÇ ¹ñ³Ýí³Ý³Í³Ý Íáo¹,
 áñáßŪ³É Íáo¹ (Ú³Ýñ³Ú³éÝ í »è II.3). DUB-te (. ³Ō³ ÷ ³ñ³. Çñ) §. Çñ,

⁵⁸⁴ ĐUŪí. Éáoé. b/pura-me §Í³é³ | [I.Diakonoff, 1971, ħÇ 62, 77] ... ³ŪÉY: ĐUŪí. Ý³ ...
 Ñ³Ū. μáoéÝ, -³Ý Šμáoé!, áñÇó áóÝ»Ýú μéÝ-³Ý-³É, μéÝ-³íáñ ... ³ŪÉY:

⁵⁸⁵ -u(=ne) ³Í³Í³Ý³Í»ñí / ¹ñ³μ³Ū³Í»ñí ³Í³ÝóÇ Ñ³Ūí »è I.3 Í»í 2:

⁵⁸⁶ Ō»ÍÝ³μ³ÝáoÁúáoÝÁ í »è **é.2Ūí³ñ³Ý**, 2003, ħÇ 26-27:

⁵⁸⁷ И.Дьяконов, ДВ, 5, 1988, ħÇ 160: Ō.é³Í³ÇÝÇÝÍ³ñ³áoÚ ħ a-ni-i-a-ar-du-nu-li-
 né, áñÁ úÇá Ñ³Í³Ý³Í³Ý ħ ħ Ñ³Ú³ñáoÚ. Đ³ñáoÁúáoÝŪ³ÝÁ [2001(КVKH), ħÇ 311 Í³Ý. 12]:

⁵⁸⁸ Ō»ÍÝ³μ³ÝáoÁúáoÝÁ í »è **é.2Ūí³ñ³Ý**, 2003, ħÇ 24-26: ²é³í»É úÇá Ñ³Í³Ý³Í³Ý ħ
 ÁíáoÚ í»ñÇÝÇé Ñ³Ū»Ū³íáoÚÁ Ñ³Ū. áñ, -áo ¹ñ³Ýí³Ý³Ñ»í :

· nái ÍáÁá0! tu=li=ie §(Í)ááYá³ óYÇ(±), (Í)íY³ èÇ(±)!, 3-ñ¹ 1»UuÇ
³YÇñ³Í³Y (èi añ³ 1³è³Í³Y) »0³Y³ÍÇ µ³Ù tu—Çó (Ñ³Ù. Áá0-»É
 §Í³íY»É, Ñ³ñ»É!⁵⁸⁹): 2ñi 3Ñ³Ùi áoÁÙáoYÝ³ Úmá0ÇáoÁÙ³ Úm Á³ñ· Ú³Y-
 íáoÙ Ç Şáí-áñ· Çñ-Y ááYá³ óYÇ!:

14-15-ñ¹ í á0»ñáoÙ áoY»Yù mî-i ar-ñe-e ú-ru-li-a-né
^dUTU-ni-ka-a-i ³YÑ³èí³Y³ÉÇ Í³0³á³ñ³ÚÇY³ 3ñi 3Ñ³Ùi áo-
 ÁÙáoYÁ, áñi »0 Ñ³Ùi YÇ »Y ÚÇ³ÚY mi ŞÙÇ, áá! - Ñ³Ù. ÚÇ ŞÙÇ, áá!
 ß³0Í³áÁ (í »è í»ñÁ) .. ^dUTU-ni=kai[^dUTU-ni=kay] §³ñ¹
 í »0/³ñ³Ç ÉáoÙè! - Ñ³Ù. 3ñ»óÍ³Ú Şáoñ 3ñ¹ Ç, úní³ ÉáoÙè Ú³éÁ!
 Ú³èY³ÍÇ· 30³÷³ñ³· Çñ µ³éÁ (Ú»ÍYáoÚÁ í »è IV.2): ÁYá í »ñ³µ»ñáoÙ
 Ç ú-ru-li-a-né µ³ÚÇY, 3á³ 3ÚY á»í ù Ç µ³0¹³ í »É ur(=)ul-
 =ia=ne 0¹áí -ia=ne-Ç í 3Í í »èY»Éáí µ³Ú³Í³Y í »ñç³ í áñáoÁÙáoY,
 áñáí Í³½Úí³Í µ³Ú»ñÁ áoñ³ñi 3Í³Y í »ùèi »ñáoÙ áñá»è Í³YáY,
 ÇYáá»è áñ 3Ùèi »0, Ñ³Y¹»è »Y· 3ÉÇè mi ŞÙÇ, áá! Í³Ú ui[oY] Şáá!
 µ³ó³è³Í³Y Ú³èYÇÍÇ Ñ³ñ³1ñáoÁÙ³Úm (í »è III.2.3 Í»í 2):
 ÁY¹Ñ³Yáoñ 3éÚ³Úm, 3ñi 3Ñ³Ùi áoÁÙáoYÝ³ Úmá0ÇáoÁÙ³Úm Úáí 3 í áñ³-
 á»è ÑY³ñ³í áñ Ç Á³ñ· Ú³Y»É ŞÁá0 arñe⁵⁹⁰-Á 3ñ¹ í »0/³ñ³Ç ÉáoÙè
 (µ³é³óÇ³ 3ñ»óÍ³Ú) áí »èYÇ(±)! Í³Ú ŞÁá0 arñe-Ç íñ³ (í ñ³Í³Y
 Náíáí) 3ñ³Ç ÉáoÙèÁ áí 3ñ³Í³ÍÇ(±) (»Á ur(=)ul=ia=ne µ³ÚÇ Ú»Ç
 í »èY»Yù ur Şi 3ñ³Í³Ú, í »0!⁵⁹¹ µ³é³ñÚ³í Á)!

- x+1 ...
2. *aže deržo=s estī=n der=u=w aše*
3. LUGÁL^{MEŠ}(-)i KASKAL z=at=u=le I GUD I UDU ^dŠebit-o=
y(æ) T[AG]
4. 3 UDU ^dartuwaras=a=ue(/-o= y(æ) (±))
5. I UDU ^dŠebit-o=y=na=ue KÁ kotoł=a=n
6. GIBIL-še I UDU ^dŠebit-o=y(æ) TAG aše gei s(u)=oci=n

⁵⁸⁹ ÚÚ³Y Ú»ÍYáoÁÙ³Y Ñ³Ú³ñi »è **e.20Í³µ³Y**, 2003, ÇÇ 38-39: 2Ùè Ñ»0ÇY³ÍY»ñ èñ³ Ú»Ç
 í »èYáoÙ »Y áoñ³ñi . túr- ŞÇ³ñ¹»É! µ³Ú³ñÚ³í Á¹ tu(r=u)li=ne > tuli=ne³YáoÚáí:

⁵⁹⁰ »Á»YÍ³í Ç áoY»Y³Yù, áñ 3Y»ÍÚÇ µ³Y³0¹»ñÇ¹YÚ³Y Ñ³í í 3ÍY»ñáoÙ, áñá»è Í³YáY,
 ÉáéíáoÙ Ç Şó»0Ç! (zelbe - Ñ³Ù. 0»0) .. Ş½³ñÚÇ! (armu=zi - Ñ³Ù. ½-³ñÚ, -áÚ) Ú³èÇY,
 3á³ µ³ó³éí³í áñ, áñ arñe-Ç í 3Í á»í ù Ç í »èY»É Ñ³Ù. 30É µ³éÁ Şè»ñáoY¹, ó00, ½³ñÚ!
 ÇÚ³èí áí:

⁵⁹¹ í »è **M.Salvini**, SMEA, 44/1, 2002, ÇÇ 129-130, 142-143: ĐÙÙi . Ñ³Ù. áoñ Şi »0! (Ú³Y-
 ñ³Ú³éY í »è VI):

7. *peři xarxar=u=le dæn=ul=i=ne mi*
8. *ešimeši/e elmu=s mæn=u=n aše*
9. *šuhe bať(=)qi=ť=u=le TEMEN I UDU^dŠebit-o= y(æ) TAG*
10. *^mRusa=n^dŠebit-o=y^{LÚ}ERUM^dŠebit-o=kay*
11. *an=y=ardu=n^mRusa=n*
12. *an=y=ardu NU-li-ne^mRusa=s*
13. *^{md}Sardure=hi=ne=s a ʒe aylo=s*
14. *ini DUB-te tu=li=je mi arhe (=a ʒx(±))*
15. *ur(=)ul=ia=ne^dUTU-ni=kay*

2) ...³ éáóÙ ʒ` 3) á³ i n³ ëi áóÁúáóÝ/Ń³ ëi³ i áóÁúáóÝ(±) ³ ðëi »Ō
 1ñ»óÇ, »ñμ(±) 3) ³ ñú³ Ý»ñÁ ×³ Ý³ á³ ñŃÁ ĪŃ³ i »Ý(±) 1 óáóĚ, 1 ááĚ³ ñ
^dŠebitu-ÇÝ ÁáŌ ½áŃ³ μ»ñ(í)Ç(±), 4) 3 ááĚ³ ñ^dartuwaras(a)-
 (Ý»ñ)ÇÝ(±), 5) 1 ááĚ³ ñ^dŠebitu-Ç 1éÝ»ñÇÝ: Ī áÁáŌÝ»ñÇó(±) 6) Ýañ, 1
 ááĚ³ ñ^dŠebitu-ÇÝ ÁáŌ ½áŃ³ μ»ñ(í)Ç: °ñμ ÇÝá-áñ μ³ Ý/Ú»ĪÁ(±) susi-
 Çó 7) ú³ Ý¹ í Ç/ú³ Ý¹ Ç, ÁáŌ 1ñí Ç/1ÝÇ: ØÇ 8) ...: °ñμ 9) ÝañÇó
 í »ñ³ í³ Ý. Ýí Ç(±) ŃÇÚúÇó(±) 1 ááĚ³ ñ^dŠebitu-ÇÝ ÁáŌ ½áŃ³ μ»ñ(í)Ç(±):
 10) èáóß³ Ý šebitu-Ç Í³ é³ Ý šebitu-Ç ³ éç`/Úáí 11) Ú»Ō³ í áñ (ʒ),
 èáóß³ Ý 12) Ú»Ō³ í áñ ÁáŌ áfÇÝÇ(±): èáóß³ Ý 12) ʒ³ ñ¹ áóñÇ-Ō³ Ý³ éáóÙ ʒ`
 áí-áñ 14) · Çñ-Ý ááÝá³ óÝÇ ÚÇ arhe 15) ... ³ ñ` i »Ō (μ³ é³ óÇ ³ñ»Ō³ Ō³ Ú):

ĀÇí 4.

Ī áíÇÝ³ ñ: î »ë` KYKH 389, YKH 266, HchI 118 ... ³ ŌÉÝ:

1. ^dĪal-di-ni-né uš-ma-ši-[né] EN-si-ni-né^mRu-sa-a-še
2. ^{md}Sar₅-du-re-ĥi-né-še i-e-še i-né-le^{KUR(1)}e-ba-né-le
3. šú-si-né-e uš-ti-ib-ti-né á[š]-gu-ú-le^{LÚ}bu-ra(-)áš-tu_x-ú-le
4. ^{KUR}A-da-ĥu-né^{KUR}Ú-e-le-ku-ĥe^{KUR}Lu-e-ru-ĥe-e
5. ^{KUR}Ar-qu-qi-i-né 4 LUGAL^{MEŠ}i-na-né ap-ti-né šu-i-ni-a-[né]
6. ^{KUR}Gur-qu-me-le(±)^{KUR}Šá-na-ťu-a-i-né^{KUR}Te-ri-ú-i-šá-i-né
7. ^{KUR}Ri-šú-a-i-né^{KUR}Tar-zu-a-i-né^{KUR}A-ri-a-i-né^{KUR}Za-ma-a-né
8. ^{KUR}Ir-qi-ma-i-né^{KUR}E-la-i-né^{KUR}E-ri-el-tú-a-i-né
9. ^{KUR}A-i-da-ma-ni-ú-né^{KUR}Gu-ri-a-i-né^{KUR}Al-zi-ra-né

10. ^{KUR}Pi-ru-a-i-né ^{KUR}Ši-la-a-i-né ^{KUR}Ú-i-du-a-i-né
11. ^{KUR}A-tè-za-a-i-né ^{KUR}E-ri-a-i-né ^{KUR}A-za-me-ru-ni-né
12. 19 LUGAL^{MEŠ} i-šá-né ap-ti-né šu-i-ni-a-né ^{ŠADU}ba-ba-ni-a
13. [k]u-ru-ni/e-e PAP 23 LUGAL^{MEŠ} šú-si-né MU TI^{MEŠ} áš-gu-bé
14. wa-še ^{SAL}lu-tú^{MEŠ} ^{KUR}Bi-a-i-na-di pa-ru-bé me-ši-né šá-a-le
15. [nu]-na-a-di ši-di-iš-ṭu_x-ú-le i-[né-le] É.GAL^{MEŠ}
16. [i]-nu-ke ^{KUR}e-ba-a-ni-ú-ke-e-di [a-bé-li-ṭ]ù-bé
17. [e]-we i-ni É.GAL pá-ṭù-si-e [ši-di]-iš-ṭu_x-bé [de₄-ru-bé ti]-né
18. ^dIM-i URU ^{KUR}B[i]-a-na-ú-[e uš-ma]-še ^{KUR}KÚR^{MEŠ} [na-pa-ḥi-a-i-di]
19. ^mRu-sa-a-še a-le-e a-[lu-še] i-ni [DU]B-te tú-li-[e]
20. [.....]

1-ÇY'í áóÁóÙ í'í Ç Úr Ç Í Ç ^dḥal-di-ni-né uš-ma-ši-[né] EN-si-ni-né Ç ñi Ç ÑÇ Úr áóÁóÁóYÁ, áñi »Ō áóY»Yú Ñ»i Ç ÇÉ Ç µÇ é»ñÁ. ^dḥaldi=i=ni=ne, 1ÇóÇ YáóY Ç, áñY Ç Úeiri »Ō ÑÇ Y1»è Ç . Ç ÉÇè ÑÇ i'í Ç -óáóÇÇÇ 1»ñáóÙ Áí áí Ç Ñáíáí áí ÑÇ ÚÇ ÓÇ ÚY»éáí Çñ ÑÇ i'í Ç óÙÇ ÉÇY (ušma=ši-ÇY). ušma=ši=ne ŠáóÁáí, ÑñáñáóÁóÇ Úµ|, µÇ óÇ éÇ íÇ Y-áñí Ç Ç íÇ Y Ñáíáí ušma=še í »ñÇ óÇ íÇ Y . áÙÇ íÇ YÇó, áñÁ íÇ ½Úr Ç í Ç ušma-⁵⁹² Ç ñÚÇ i'í Çó -še[-s] (ÑÇ Ú.-ù(±)) Ç í Ç Yóáí (i »è l.3 í»i 2): 2ñi Ç ÑÇ Úr áóÁóÇ Y í »ñçáóÙ í'í Ç Úr Ç í EN-si=ni=ne µÇ éÁ, ÇYáá»è áñ ^dḥaldi 1ÇóÇ YáóYÁ, YáóÚYá»è ÑÇ Y1»è Ç . Ç ÉÇè ÑÇ i'í Ç óáóÇÇÇ 1»ñáóÙ Áí áí Ç Ñáíáí áí ÑÇ ÚÇ ÓÇ ÚY»éáí ÚÇ YáóÚY ÑÇ i'í Ç óÙÇ ÉÇ ušma=še-Ç Ñ»i : ÁYá í »ñÇ µ»ñáóÙ Ç EN-si-ni-né-ÇY, Ç áÇ ÚÇ éYÇ . Ç i'í Ç Y . ñÇ íÇ YáóÁóÁóYáóÙ éñÇ i'í Ç éáí áñÇ µÇ ñ i'í »èYáóÙ »Y µÇ óÇ éÇ íÇ Y . áñí Ç Ç íÇ Yáí 1ñí Ç í Ç íÇ íÇ Y Ç YáóY íÇ ½Úr Ç í aluse Ši »ñ, íÇ éÇ íÇ ñÇá| . áÙÇ íÇ YÇó -i=ne Ç íÇ íÇ YÇ í»ñi Ç íÇ Yóáí : éÇ íÇ ÚY Ú»½ Ç éÇ í »é ÑÇ íÇ YÇ íÇ Y Ç Áí áóÙ aluse-Á ÁÇ ñ . ÚÇ Y»É Ši ÇñÇ íÇ Éáó-ÁóáóY(±), i ÇñÇ á»i áóÁóÁóY(±)|, Ši ÇñáóYÇ íÇ Y íÇ Úñ(±) . Ç Ñ(±)| (Ç Úe ÚÇ éÇY i'í »è l.3 í»i 2), áñY Ç Úeiri »Ō, Áeiri íÇ YáYÇ, ÑÇ ÚÇ ÓÇ ÚY»óÙÇ Y-n(e)- ßÇ ÓíÇ ááó ÚÇ éYÇíÇ ÚÇçáóáí ÑÇ ÚÇ ÓÇ ÚYáóÙ Ç µÇ óÇ éÇ íÇ Y . áñí Ç Ç íÇ Yáí Ñáíáí áí 1ñí Ç í Ç Çñ ÉñÇ óÙÇ ÉÇ (ušmaši=ne-Ç) Ñ»i : 2ñ-

⁵⁹² ¶.æÇ Ñáóí ÚÇ YÁ ÑYÇ ñÇ í áñ Ç ÑÇ ÚÇ ñáóÙ, áñ Ç ÚY áóYÇ ÑY»í ñááÇ íÇ Y íÇ . áóÙ *ug-mo-Çó íÇ Ú *ug-mÇ-Çó, áñÁ ÑÇ Ú»ñ»YáóÙ áÇí Ç i'í Ç ñ *uÇ-mo íÇ Ú *uÇ-man ŠáóÁ, ½áñáóÁóáóY; YB»éáí, áñ Ç Úe YáóÚY Ç ñÚÇ i'í Çó ÑÇ Ú»ñ»YáóÙ áóY»Yú áÚÁ ŠáóÁ; µÇ éÁ, áñÁ ÑÇ Ú»ñ»YÇY Ç Ç Yó»É ÇñÇ YÇ íÇ Y ÚÇçYáñ1áóÁóÇ Úµ [á »D, 2000, 1, ÇÇ 126]:

ĩ ³ Ñ³ Ůĩ áóĀŮáóŸŸ ³ ŮmáŌçáoĀŮ³ Ům Ā³ ñ. Ů³ Ÿĩ áóŮ ĺ ŠĚ³ f'1Ç-Ç EN-si-Ç
 (ĩ Çñ³ Ĩ³ ÉáoĀŮ³ Ÿĩ Çñ³ Ā»ĩ áóĀŮáóŸŸ. ³ ÑÇ (±)) Ñ½áñáoĀŮ³ Ům):

1-3-ñ' Ĩ' áŌ»ñáoŮ Ĩ' Ĩ' Ůĩ ³ Ĩ' ĺ ^mRu-sa-a-še ^{md}Sar₅-du-re-ñi-
 né-še i-e-še i-né-le ^{KUR(1)}e-ba-né-le šú-si-né-e uš-
 ti-ib-ti-né á[š]-gu-ú-le ³ ñĩ ³ Ñ³ Ůĩ áóĀŮáóŸŸ, áñŸ ěĩ ěĩ áóŮ ĺ
 ĺ ñ. Náfái áĩ ¹ñĩ ³ Ĩ' ³ ñũ³ ŮÇ ³ ŸáoŸ Ñ³ Ůñ³ ŸáoŸáĩ` ^mRusa=še ^{md}Sar-
 dure=ñi=ne=še ŠŌÇŸáo³-Ÿ Ɔ³ ñ' áóñÇ-Ů³ Ÿĩ: ² ŮŸáoŸ»ĩ .. áóŸŸŸŮ
 Ñ»ĩ .. Ů³ Ĩ' ĺ ³ ě»ñÁ. ieše[yes] Š»ě! (Ñ³ Ů. »ě Š»ě!), ³ ě³ ÇÇŸ ¹»ŮŮÇ
 ³ ŸŮŸ³ Ĩ' Ÿ ¹»ñ³ ŸáoŸ. ine=le[line=r], Ů»ñŮ³ íáñ ³ ě³ ñĩ³ ŸŸñÇ
 óáoó Ĩ' ĺ ³ Ÿ ¹»ñ³ ŸáoŸ/Ÿá¹ ¹ñĩ ³ Ĩ' Ná. Áfái, Ñ³ Ů³ Ā³ Ĩ' ³ ěĚ³ ŸáoŮ ĺ
 Ñ³ Ů»ñŸŸ Ů»ñŮ³ íáñ ³ ě³ ñĩ³ ŸŸñÇ 3-ñ' ¹»ŮŮÇ-Ÿ Ÿá¹ÇŸ (Ů³ Ÿñ³ Ů³ ěŸ
 Ĩ' »ě II.3 Ĩ' Ĩ' 3). ^{KUR}e-bane=le[ewane=r] Š»ñĩñŸñ! - Ñ³ Ů. -
 »Ů³Ÿ+»ñ Š»ñĩñŸñ! (Ů»ĩŸ³ ³ ŸáoĀŮáóŸŸ Ĩ' »ě í»ñÁ). šu=si=ne[so-
 =ci=n(±)] ŠŮĨ' (±)! Ĩ' Ů ŠéáoŮŸ(±)!, ÑŮŮĩ. Ñ³ Ů. ěá-ŮŸ Š³ Ůě, ěáoŮŸ!
 (ŸŮ³ Ÿ Ā³ ñ. Ů³ ŸáoĀŮ³ Ÿ ÑŸ³ ñ³ íáñáoĀŮ³ Ÿ .. Ñ³ Ů»ñŸŸ ÑŸ³ ñ³ íáñ
 ½áo. ³ Ñ»éÇ Ů³ ěÇŸ Ĩ' »ě II.3 Ĩ' Ĩ' 2), ³ ŮŸ Náfái áĩ Ñ³ Ů³ Ů³ ŮŸáoŮ ĺ ³ ³ ó³-
 ě³ Ĩ' ŸŸ. áñf'Ç³ Ĩ' Ÿáĩ ¹ñĩ ³ Ĩ' Ĩ' ñ³ ŮŮ³ ěÇ (ušŧ=ibti--Ç) Ñ»ĩ. ušŧ-
 =ibti=ne[osŧ=iwti=n] Š³ ñß³ íáĩ!, ³ ³ ó³ ě³ Ĩ' ŸŸ. áñf'Ç³ Ĩ' ŸŸ
 Náfái` ušŧ=ibte[osŧ=iwt] Š³ ñß³ í! í»ñ³ ó³ Ĩ' ŸŸ. áŮ³ Ĩ' ŸÇó, áñÁ
 Ĩ' ½Ůĩ ³ Ĩ' ĺ ušŧ-[osŧ-] Š³ ñß³ í»ě! (Ñ³ Ů. áěĩ -(Ÿ)-»Ě Šó³ Ĩ' Ĩ' ě, Ç
 ³ ³ ó Ñ»é³ Ÿ³ ě! ⁵⁹³) ³ ³ ŮÇó -ibte[-iwt] (Ñ³ Ů. -áŮĀ < -*ÇŮĀÇ <
 *eu-ti) ³ Ĩ' Ÿáoái (ĩ »ě I.3 Ĩ' Ĩ' 2). ašg=u=ule Šĩ Çñ»ŮÇ. ñ³ í»ŮÇ
 (Ÿñ³ Ÿó)!, ³ ŸáoĀŮ³ Ĩ' ŸŸ ³ ³ ŮŮ (1-ÇŸ ¹»ŮŮ, »½. ĀÇĩ, Ná. Áĩ Ç ŮmŮ»ĩ Ĩ')
 Ĩ' ³ Ñ³ Ůĩ áóĀŮáóŸŸ ³ ŮmáŌçáoĀŮ³ Ům Ā³ ñ. Ů³ Ÿĩ áóŮ ĺ Š»ě` ěáoß³ ě Ɔ³ ñ-
 ¹áoñÇ-Ů³ Ÿ (³ Ůě) »ñĩñŸŸñ-Ÿ Ů»ĩ (±)/éáoŮŸ(±) ³ ñß³ íáĩ. ñ³ í»ŮÇ!
 (ĩ ³ ě³ óÇ Š... (Ů)»ě ÇŸŸñ »Ů³ŸŸñ ěáoÇŸ áěĩ ÇŮĀÇ-Ÿ ašg-
 áŮ(Ů):

3-5-ñ' Ĩ' áŌ»ñáoŮ Ĩ' Ĩ' Ůĩ ³ Ĩ' ĺ ^{LŮ}bu-ra(-)áš-ŧu_x-ú-le ^{KUR}A-da-
 ħu-né ^{KUR}Ů-e-le-ku-ñe ^{KUR}Lu-e-ru-ñe-e ^{KUR}Ar-qu-qi-i-né
 ³ ñĩ ³ Ñ³ Ůĩ áóĀŮáóŸŸ, áñĩ »Ů ěĩ ½máoŮ áóŸŸŸŮ ^{LŮ}bura=šŧ=u=ule
 Šěĩ ñĩ³ óñÇ(Ÿñ³ Ÿó)! ³ ŸáoĀŮ³ Ĩ' ŸŸ ³ ³ ŮĀ (1-ÇŸ ¹»ŮŮ, »½. ĀÇĩ, Ná. Áĩ Ç
 ŮmŮ»ĩ Ĩ') Ĩ' ³ ½Ůĩ ³ Ĩ' ^{LŮ}bura Šěĩ ñáoĩ, Ĩ' ě³ Ĩ' ³ ñŮ³ Ĩ' Çó (Ů»ĩŸ³ ³ Ÿáo-
 ĀŮáóŸŸ Ĩ' »ě í»ñÁ ³ ñŮ. 3, Ĩ' áŮ. 10-11 .. Ĩ' ŸŸ. 584)`-šŧ-[-šŧ-] (Ñ³ Ů. -
 ěĩ) ³ ³ Ů³ Ĩ' Ÿáoái: Ů³ ěŸ³. Çĩ ³ Ĩ' ŸŸ. ñ³ Ĩ' ŸáoĀŮáóŸŸ ³ Ůě ³ ěÁ

⁵⁹³ Ĩ' »ě ¶.æ³ ÑáoĩŮ³ ŸŸ, á`Đ, 2001, 1, ĺÇ 127; e.²Ůĩ³ ½Ů³ ŸŸ, 2003, ĺÇ 46-47:

ánǎ»è í 3 YáY AYĀ»nóí áoŪ ĵ 3 Ýç3 i ˘ LŪbu-ra āš-tu_x-ú-le Šei náol
 13 nŌÇ! Ō ˘ áí: è 3 í 3 ŪY Ū½ 3 è 3 í »Ē Ō 3 í 3 Ý 3 í 3 Ý ĵ Áí áoŪ ŪÇ 3 èY 3 í 3 Y
 AYĀ»nóáoŪÁ: 2 nī 3 Ō 3 Ūi áoĀŪáoYáoŪ 3 ŪYáoŪ»i ˘ Áí 3 nī í áoŪ »Y 4 »nī nŪY»-
 nÇ 3 YáoYŷ»nÁ, ánáYó i »n»nÇY è áoß 3 Y èi nī 3 ón»Ē ĵ:

5-ñ' i áoáoŪ í í 3 Ūí 3 í ĵ 4 LUGAL^{MEŠ} i-na-né ap-ti-né ŷu-
 i-ni-a-[né] 3 nī 3 Ō 3 Ūi áoĀŪáoYÁ, áñi »Ō áoY»YŪ Ō»i ˘ ŪÉ ĵ 3 é»nÁ.
 LUGAL^{MEŠ} (3 Ō 3 ÷ 3 n 3 . Çñ) ŠĀ³ . 3 í áñY»nĵ . i=na=ne Š 3 ŪY! , 3-ñ'
 1»ŪŪÇ óáo 3 í 3 Ý 1»ñ 3 YáoY (Ō 3 Ū . 3 ŪY , Ý 3) . ap=ti(=)ne Š 3 ÷ ÇY ,
 í áoŪY! 594 (ŌŪŪi . Ō 3 Ū . 3 ÷ Š 3 ÷ , »ñĵ! (±) , è 3 í 3 ŪY 3 ÝŌ 3 è í 3 Ý 3 ĒÇ ĵ
 ŪYáoŪ Ō 3 í »ĒŪ 3 Ē -ti-Ç 3 è í 3 ŪáoĀŪáoYÁ) . ŷu=i=n=ia=ne , -ia=ne
 í »nÇ 3 í ánáoĀŪ 3 Ūµ ĵ 3 é 3 Ō ˘ ˘ ŷue Š í áí! (Ō 3 Ū . í áí) ĵ 3 é 3 nŪ 3 i ÇŌ:
 àñ 3 nī »ñ»YáoŪ -ia=(ne) í »nÇ 3 í ánáoĀŪ 3 Ūµ . áŪ 3 í 3 Yŷ»nÁ
 éáí áñ 3 µ 3 n . áñ 3 í í áoŪ »Y 1»ñ 3 Yí 3 Ý 3 í 3 Ý Ū 3 í µ 3 ŪY»nÇ (ešti- ,
 edi-) í 3 Ū »i 3 1 náoĀŪáoYŷ»nÇ (kurune , peṭi) Ō»i (Ū 3 Yñ 3 Ū 3 èY
 3 Ū 1 Ū 3 èÇY i »è II.3 í »i 4 ˘ IV.3 í »i 2) , ÇYáǎ»è áñ áoY»YŪ 12-13-ñ'
 i áŌ»náoŪ: Áei »ñ»áoŪĀÇY , 3 Ūei »Ō ŷu=i=n=ia=ne-Y YáoŪYǎ»è
 í 3 á 3 áóí 3 í ĵ 13-ñ' i áŌáoŪ í í 3 Ūí 3 í kuruni/e=e (i n 3 í 3 Y Ōáí
 kuruni/e-ÇŌ) »i 3 1 náoĀŪ 3 Y Ō»i (i »è èi áñ ˘):

6-11-ñ' i áŌ»náoŪ Áí 3 nī í áoŪ »Y 19 »nī nŪY»nÇ 3 YáoYŷ»nÁ:

12-13-ñ' i áŌ»ñY è í éí áoŪ »Y 19 LUGAL^{MEŠ} i-šá-né ap-ti-né
 ŷu-i-ni-a-né 3 nī 3 Ō 3 Ūi áoĀŪ 3 Ūµ , áñÁ í nī YáoŪ ĵ 5-ñ' i áŌáoŪ
 »Ō 3 í Á (i »è í »nÁ) ĵ 3 ó 3 é áoĀŪ 3 Ūµ i=na=ne[i=na=n] Š 3 ŪY!
 1»ñ 3 Yí 3 Ý , áñÇ ÷ áĒ 3 nŷ 3 Ūei »Ō áoY»YŪ i=ša=ne[i=sa=n] Š 3 Ūè!
 1»ñ 3 YáoYÁ: 2 ŪYáoŪ»i ˘ áoY»YŪ Š^{ADU}ba-ba-ni-a [klu-ru-né/i-e
 µ 3 é 3 í 3 á 3 í áoĀŪáoYÁ , áñi »Ō 3 è í 3 »Y Ō»i ˘ ŪÉ ĵ 3 é»nÁ.
 Š^{ADU}baban=ia (áoŌÇŌ Ō ˘ Y ĵ babani) ŠĒ»é , è 3 nĵ! - Ō 3 Ū . µ 3 µ 3 Ū
 ŠĒ»éáñ! 595 . kurune/i=e[koŷun(e)=e] 596 Š í áŌY , í áŌŪÁ! - Ō 3 Ū .
 í áŌY , -áoY-ù/è Š í áŌŪ , í áŌY! (i »è í »nÁ 3 nŌ . 2 , i áŌ . 8-10) , »i 3 -
 1 náoĀŪáoY ĵ ˘ 1 nī 3 í í n 3 í 3 Y Ōáí áí (i »è IV.3 í »i 2): 2 Ūei »Ō áñǎ»è
 »i 3 1 náoĀŪ 3 Y ĒY 3 Çñ 3 Y áoß i Ō 3 Y 1»è ĵ . 3 ĒÇ è Š^{ADU}babane-Y , áñÁ

594 ĐY 3 n 3 í áñ ĵ , áñ i=na=ne ap=ti(=)ne-Y nī 3 í ĵ ĵ µ 3 ó 3 é 3 í 3 Y Ōáí áí Š 3 ŪY(ÇŌ)
 3 ÷ ÇŌ!:
 595 ¶. æ 3 Náol Ū 3 Y . 1988 , ĵÇ 141; Н.Арутюнян, 2001(КУКН) , ĵÇ 440; е. 2Ūí 3 ŷŪ 3 Y , 2003 , ĵÇ
 18, 83, í 3 Y.12:
 596 ĐY 3 n 3 í áñ ĵ Y 3 ˘ [koŷuni=i(æ)] í »náol áŌŪÁ:

ěi³ YáoU ě -ia í»ñç³ íáñáoĀláoYÁ: °Ā» Yí³ i Ç áoY»Y³ Yú, án
 áoñ³ nī »ñ»YáoU, áñ»è ĩ³ YáY, . áU³ ĩ³ YÝ»ñĀ -ia=(ne) í»ñç³ íáñáo-
 ĀláoYÁ ěi³ YáoU »Y »i³ 1ñáoĀláoYÝ»ñÇ N»i 1ní »fÇè, 3 á³ aÇ μ³ ó³ é-
 íáoU, án 3 Ůei »Ō áñ»è YáoU »i³ 1ñáoĀU³ Y ĚY³ Çñ N³ Y³ »è ě . 3 fÇè
 Y³ .. Y³ Ě³ á»è »ñíáo 3 Y. 3 Ů í³ Ůí³ Í řu=i=n=ia=ne . áU³ ĩ³ YÁ
 (...i=na=ne ap=ti(=)ne řu=i=n=ia=ne ... i=ša=ne ap=ti-
 (=)ne řu=i=n=ia=ne baban=ia kurun(e)=e): 5-13-ñ¹ i áŌ»ñĀ
 3 ŮmáŌçáoĀU³ Ům Ā³ ñ. Ů³ Yí áoU »Y ř(Āí³ nī íáoU »Y 4 »ñíñY»ñÇ 3 YáoY-
 Y»ñĀ) 4 3 ñú³ Y»ñ 3 ŮY 3 ÷-ÇY/Çó ÍáíÇ (Āí³ nī íáoU »Y 19 »ñíñY»ñÇ
 3 YáoY»ñĀ) 19 3 ñú³ Y»ñ 3 Ůè 3 ÷-ÇY/Çó ÍáíÇ Ě»é³ Y (Ě»éY»ñÇ) ÍáŌ-
 Ůçó/ÍáŌuÇY; (i³ é³ óÇ ř... Ç-Y³ Y 3 ÷-t-ÇY(±) ÍáŌÇYÇ³ Y ... Ç-
 è³ Y 3 ÷-t-ÇY(±) ÍáŌÇYÇ³ Y μ³ μ³ YÇ³ ÍáŌáoY(»):

13-14-ñ¹ i áŌ»ñáoU í³ Ůí³ Í ě PAP 23 LUGAL^{MEŠ} řu-si-né MU
 TI^{MEŠ} ář-gu-bé wa-ře SAL lu-tu^{MEŠ} KUR Bi-a-i-na-di pa-ru-
 bé 3 ñi³ 3 N³ Ůi áoĀláoYÁ, áñi »Ō ěi ½máoU áoY»Yú PAP ř³ ŮmáŌç; ..
 LUGAL^{MEŠ} ř³ ñú³ Y»ñ; . 3 Ů³ ÷ 3 ñ³ . ñ»ñĀ: 2 ŮYáoN»i ... řu=si=ne
 [so=ci=n] MU (= áoñ³ nī . řale) řU»Í(±)/éáoUÝ(±)⁵⁹⁷ i³ ñáoU; μ³ é³ -
 ĩ³ á³ ÍáoĀláoYÁ (NŮŮi . i=řu=ka=ne řal(e)=e ř³ Ůè YáoUÝ i³ -
 ñáoU; . i »è 3 ñŌ. 2, i áŌ. 27-28), áñÇY N³ çáñ¹áoU ě TI^{MEŠ} ářg=u=be
 wa=ře SAL lutu^{MEŠ} KUR Biain=a=di par=u=be ĩ³ Ů³ á³ ñ³ ŮÇY 3 ñ-
 i³ 3 N³ Ůi áoĀláoYÁ, áñÇ Ā³ ñ. Ů³ YáoĀU³ Y .. Ů»ÍY³ μ³ YáoĀU³ Y N³ Ů³ ñ
 i »è í»ñĀ 3 ñŌ. 2, i áŌ. 46-47 .. 19-20: 2 ñi³ 3 N³ Ůi áoĀláoYÝ 3 ŮmáŌçáo-
 ĀU³ Ům Ā³ ñ. Ů³ Yí áoU ě ř³ ŮmáŌçáoĀU³ Ům 23 3 ñú³ Y»ñ Ů»Í(±)/éáoUÝ(±)
 i³ ñáoU Ů»óÇ, i Ů³ Ů³ ñ¹, ÍÇY i³ ñ³ 1»áÇ í³ ŮY(»ñ);

14-15-ñ¹ i áŌ»ñáoU í³ Ůí³ Í ě me-ři-né řá-a-le [nu]-na-
 a-di 3 ñi³ 3 N³ Ůi áoĀláoYÁ, áñi »Ō áoY»Yú N»i .. Ů³ é³ »ñĀ. me=ři-
 =né[mesi=n(e)=e(±)], áoñ³ nī . meře řN³ ñí, μ³ ÁÇY; (NŮŮi . N³ Ů.
 Ů³ éY, -ÇY řU³ è³)⁵⁹⁸ μ³ éY ě, áñY 3 Ůei »Ō, Āei »ñ¹áoUÁÇY, N³ Y³ »è ě
 . 3 fÇè ě»é³ ĩ³ Y Náfáíáí 1ní 3 Í ěñ³ óU³ Y (N³ i ĩ³ óáoŌÇÇ) 1»ñáoU³
 Náfáíáí .. Āíáí N³ Ů³ Ů³ ŮY»éáí i ñ³ ĩ³ Y Náfáíáí (Y»ñ. áU³ ĩ³ YÇ
 ÇŮ³ ěi áí) 1ní 3 Í Çñ N³ i ĩ³ óU³ ě (řal=e=Ç) N»i . řale=e ři³ ñÇ; ,
 N³ í³ Y³ μ³ ñ 1ní 3 Í ě i ñ³ ĩ³ Y Náfáíáí (Y»ñ. áU³ ĩ³ YÇ ÇŮ³ ěi áí).
 nun=a=di ř»Í³ ě, 3 Y³ YáoĀŮ³ ĩ³ Y μ³ Ů (3 YóU³ ě ĩ³ i 3 ñU³ ě, 1-ÇY

⁵⁹⁷ řu=si=ne-Ç YŮ³ Y Ů»ÍY³ μ³ YŮ³ Y N³ Ů³ ñi »è II.3 í»i 2:

⁵⁹⁸ i »è e. 2 Ůí 3 řU³ Y, 2003, ěÇ 43-44:

1»Uù, »½. ĀĀĀĀ): 2 nī 3 N̄3 ūi áóĀŪáoŸŸ 3 ŪpáŌĉáoĀŪ3 Ūp Ā3 n̄. Ū3 Ýí áóŪ ħ ŠN̄3 n̄Īĉ ĩ 3 n̄áoŪ »Ī3 ĩ:

15-16-ñ' ĩ áŌ»ñáoŪ ĩĪ3 Ūi 3 Í ħ ši-di-iš-ṭu_x-ú-le i-[-né-le] É.GAL^{MEŠ} [i]-nu-ke^{KUR}e-ba-a-ni-ú-ke-e-di [a-bé-li-ṭ]ù-bé 3 nī 3 N̄3 ūi áóĀŪáoŸŸÁ, áñi »Ō áóŸ»ŸŪ N̄i ĩ Ū3 [μ3 é»ñÁ. šidi=šṭ=u=u-le[-=sṭ=u=-] ŠĪ3 éááo»óĉ (1ñ3 ŸŪ)!, 3 ÝáoŌ3 Ī3 Ÿ μ3 Ū (3 ÝóŪ3 ĩ Ī3 ĩ 3 n̄Ū3 ĩ, 1-ĈŸ 1»Uù, »½. ĀĀĀĀ, N̄á. ĀĪĉ ūpŪ»Īi) (Ū»ĪŸ3-μ3 ÝáoĀŪáoŸŸÁ ĩ »ē ĩ»ñÁ` 3 nŌ. 1, ĩ áŌ. 2-4). É.GAL^{MEŠ} Š3 ŪnáóŸ»ñ; (. 3 Ō3 ÷ 3 n̄3. Ĉñ, N̄á. ĀĀĀĀ), . áŪ3 Ī3 Ÿ 3 ÝáoŸ . áñĪ3 Īi 3 Í N̄á. áóŌŌ3-Ī3 Ýái 1ñi 3 Í Ū»ñŌ3 íáñ 3 é3 n̄Ī3 Ÿ»ñĉ ine=le[ine=r] óáoŌ3 Ī3 Ÿ 1»ñ3 Ýi 3 Ý/N̄áĪĈ N̄i (ĩ »ē ĩ»ñÁ), áñÁ Āíái N̄3 Ū3 Ō3 ŸŸáoŪ ħ ĩ»ñĉŸĈē N̄i . i=nu=ke[i=no=k] ŠŸáoŸŸ, 3 Ū1/3 ŪŸ (ŸáoŸŸÁ)!, óáoŌ3 Ī3 Ÿ 1»ñ3 ÝáoŸ (i=)nu-[(i=no-)] 1»ñ3 Ýi 3 Ÿ3 Ī3 Ÿ N̄ĈŪŪĉó (N̄3 Ū. Ýá-ŪŸ Š3 ŪŸ, ÝáoŸŸ ĩ 3 ŪÉŸĪ. Ū3 Ÿn̄3 Ū3 éŸ Ū»ĪŸ3 μ3 ÝáoĀŪáoŸŸ»ñÁ ĩ »ē Ī.3 Īi 3): 2 ŪŸáoŸ»ñi ĩ áóŸ»ŸŪ^{KUR}e-bani=u=k(e)=edi abeli=ṭ=u=be- [^{KUR}ewani=w=k(e)=edi aweli=ṭ=u=w] Š»ñĪñĈē N̄3 í»Ī»óĈĪ μ3 é3 Ī3 á3 ĪáoĀŪáoŸŸÁ (Ū»ĪŸ3 μ3 ÝáoĀŪáoŸŸÁ ĩ »ē ĩ»ñÁ` 3 nŌ. 2, ĩ áŌ. 25-27): 2 nī 3 N̄3 ūi áóĀŪáoŸŸ 3 ŪpáŌĉáoĀŪ3 Ūp Ā3 n̄. Ū3 Ýí áóŪ ħ Š3 ŪnáóŸ»ñ Ī3 éááo»óĈ, 3 Ū1/3 ŪŸ (ŸáoŸŸÁ)⁵⁹⁹ »ñĪñĈē N̄3 í»Ī»óĈĪ:

17-18-ñ' ĩ áŌ»ñáoŪ ĩĪ3 Ūi 3 Í ħ [e]-we i-ni É.GAL pá-ṭù-si-e [ši-di]-iš-ṭu_x-bé [de₄-ru-bé ti]-né^dIM-i URU 3 nī 3 N̄3 ūi áóĀŪáoŸŸÁ, áñi »Ō ēĪ½páoŪ 3 éĪ3 ħ ewe[ew] ŠĪĪ - N̄3 Ū. »Ō ŠĪĪ (ĩ »ē ĩ»ñÁ) B3 ŌĪ3 áÁ, áñĈŸ N̄3 ĉáñ'áoŪ ħ ini É.GAL paṭ=usi=ie[paṭ=oci=ie] šidi=šṭ=u=be[-=sṭ=u=w] der=u=be[der=u=w] ti=ne[ti=n] Š3 Ūnáó-Ÿá á3 ñěá3 á3 ĩ /Bñĉ3 á3 - ĩ Ū3 ĩ Ī3 éááo»óĈ, 1ñ»óĈ 3 ÝáoŸÁ...! Ī3 Ō3 á3 n̄3 ŪĈŸ N̄3 ĩ ĩ 3 ÍÁ (Ū»ĪŸ3 μ3 ÝáoĀŪáoŸŸÁ ĩ »ē ĩ»ñÁ` 3 nŌ. 1, ĩ áŌ. 2-5): 2 ŪŸáoŸ»ñi ĩ áóŸ»ŸŪ N̄i ĩ Ū3 [μ3 é»ñÁ. ^dIM=i (= áóñ3 n̄i . ^dTeišeb[a=y]) Š^dTeišeba-ĈĪ, 1Ĉó3 ÝáoŸ ħ 1ñi 3 Í »½, è»é3 Ī3 Ýái. URU (. 3 Ō3 ÷ 3 n̄3. Ĉñ = áóñ3 n̄i . paṭ=are) ŠŪ3 Ō3 ŪĪ, 3 n̄Ū3 ĩ Á N̄3 Ī3 Ÿ3 μ3 ñ N̄3 Ū3 á3 ĩ 3 ē. É3 ÝáoŪ ħ N̄3 Ū. á3 ĩ Šá3 ĩ ĪĪ μ3 é3 n̄Ū3 ĩ ĈŸ⁶⁰⁰: 2 nī 3 N̄3 ūi áóĀŪáoŸŸ 3 ŪpáŌĉáoĀŪ3 Ūp Ā3 n̄. Ū3 Ýí áóŪ ħ ŠĪĪ 3 Ūnáó-Ÿá á3 ñěá3 á3 ĩ /Bñĉ3 á3 -

⁵⁹⁹ ŌĈ. ááo» 3 Ūēi »Ō i=nu=ke-Ÿ á»i Ū ħ Ā3 n̄. Ū3 Ÿ»Ī ŠŸáoŸŸá»ēĪĪ Ū3 Īμ3 Ū3 Ī3 Ÿ ĈŪ3 ē- ĩ áí:

⁶⁰⁰ ĩ »ē ē.2 Ūi 3 Ÿ3 Ÿ, 2003, ħĈ 50: ¶.Ō3 ÷ 3 ÝóŪ3 ŸÁ áóñ3 n̄i . pat-ari-Ÿ N̄3 Ū»Ū3 ĩ áóŪ ħ N̄3 Ū. ÷ 3 Á μ3 é3 n̄Ū3 ĩ Ĉ N̄i [1940, ħĈ 39]:

ī Ū³ Ē Ī³ éáóó»óÇ, ¹ñ»óÇ ³ YáóYÁ ^dTeišeba-Ç ū³ Ō³ ū! (ī ³ é³ óÇ Ş»ō ÇY(Ç) É.GAL (³ŪñáóÁ) á³ī áóÇ-Ū(») šidi-ēī áó(ō) ¹ñáó(ō) ĀÇY Ā/ī ĸē»ō³Ū á³ī (±)-ar):

18-ñ¹ ī áóáóŪ íĪ³ Ūí³ Ī ĸ ^{KUR}B[il]-a-na-ú-[e uš-ma]-še ^{KUR}KŪR^{MEŠ} [na-pa-ñi-a-i-di] Ī³ Ō³ á³ñ³ ŪÇY ³ñī ³ Ñ³ Ūī áóĀŪáó-YÁ, áñī »ō áóY»YŪ Ñī» Ī³ Ī µ³ é»ñÁ. ^{KUR}Bian=a=ue, ī »ō³ YáóY ĸ ¹ñī³ Ī Ná. ī ñ³ Ī³ Yáí. ušma=še ŞáóÁ, Ñ½áñáóĀŪáóY!, í»ñ³ ó³ Ī³ Y · áŪ³ Ī³ Y (Ū»ĪY³ µ³ YáóĀŪáóYÁ ī »è í»ñÁ). ^{KUR}KŪR^{MEŠ} (· ³ Ō³ ÷ ³ ñ³ · Çñ = áóñ³ ñī. ^{KUR}lulu=ini/e⁶⁰¹) ŞĀBY³ ŪÇ/Ūī ³ñ »ñīñY»ñ!, á»ī ū ĸ »YĀ³ ¹ñ»Ē, áñ ³ ŪY YáóŪYá»è ¹ñī³ Ī ĸ Ná. Y³ ĪÇ ī ñ³ Ī³ Yáí: í áóÇ í»ñ-çáóŪ íĪ³ Ūí³ Ī ĸ napañiaidi µ³ ÉÁ, áñÇY Ū³ èY³ · Çī ³ Ī³ Y · ñ³ Ī³ - YáóĀŪáóYáóŪ ī ñī áóŪ ĸ ŞŅY³ ½³ Y¹»óáóŪ(±)! Ī³ èĪ³ Ī»ĒÇ Ā³ ñ · Ū³ Yáó-ĀŪáóYÁ:

19-ñ¹ ī áóáóŪ íĪ³ Ūí³ Ī ^mRu-sa-a-še a-le-e a-[lu-še] i-ni [DU]B-te tú-li-[e] ŞèáóB³ Y ³ éáóŪ ĸ áí áñ · Çñ-Y ĪááYá³ ó-YÇ...! Ī³ Ō³ á³ñ³ ŪÇY ³ñī ³ Ñ³ Ūī áóĀŪ³ Y Ū»ĪY³ µ³ YáóĀŪáóYÁ ī »è í»ñÁ ³ ñŌ. 3, ī áó. 13-14:

20-ñ¹ ī áóÇó ³ ñŌ³ Y³ · ñáóĀŪáóYÝ ÁY¹ Ñ³ Ī í áóŪ ĸ:

1. ^dHaldi=ni=n ušma=si=n EN-ci=ni=n ^mRuša=s
2. ^{md}Sardure=hi=ne=s yes ine=r ^{KUR}ewane=r
3. so=ci=n oş=iwti=n ašg=u=ule ^{LŪ}bura(=a)şf=u= ule
- ...
5. ... 4 LUGAL^{MEŠ} i=na=n aæ=ti=n şu=in=ia=n
- ...
12. 19 LUGAL^{MEŠ} i=sa=n aæ=ti=n şu=in=ia=n ^{ŞADU}baban=ia
13. kołun(e)=e PAP 23 LUGAL^{MEŠ} so=ci=n MU TI^{MEŠ} ašg=u=w
14. wa(=)s ^{SAL}lutu^{MEŠ} ^{KUR}Bian=a=ydi pař=u=w mesi=n=e šal(e)=e
15. nun=a=di šidi=şf=u= ule in=er É.GAL^{MEŠ}
16. i=no=k ^{KUR}ewani=w=ke=edi aweli=ř=u=w
17. ew in(i) É.GAL pař=oci=y(a) šidi=şf=u=w der=u=w ti=n

⁶⁰¹ Đ³ ī áóĪ ³ YáóY ĸ, áñY áóñ³ ñī »ñ»YáóŪ èī ³ ó»Ē ĸ ŞĀBY³ ŪÇ, Ūī ³ ñ! ÇŪ³ èī Á:

18. ^dIM-(a)=y URU ^{KUR}Bian=a=ue ušma=s ^{KUR}KÚR^{MES} napaĥiaidi
 19. ^mRuša=s aše aylo=s in(i) DUB-te tu=li=je
 20. [.....]

Ê³É¹ÇÇ EN-si-Ç (i Çñ³Í³ÉáóĀŪ³Ý/i Çñ³Ā»i áóĀŪ³Ý/ ³ŇÇ(±)
 Ň½áñáóĀŪ³Ūµ, èáóß³-Ý 2) Þ³ñ¹áóñÇ-Ū³Ý »è »ñíñÝ»ñ-Ý 3) Ū»Í(±)
 /éáóŪÝ(±) ³ñß³íáí · ñ³í»óÇ, èi ñí³óñÇ(-Ýñ³Ýó) 4-5) (Āí³ñí³áóŪ ĸ 4
 »ñíñÝ»ñÇ ó³ÝÍÁ), 4 ³ñù³Ý»ñ ³ŪÝ ³÷-ÇÝ/Çó ÍáíÇ 6-11) (Āí³ñí³áóŪ ĸ
 19 »ñíñÝ»ñÇ ó³ÝÍÁ), 12) 19 ³ñù³Ý»ñ ³Ūè ³÷-ÇÝ/Çó ÍáíÇ Ê»é³Ý
 (Ê»éÝ»ñÇ) 13) ÍáóŪÇó: ²ŪµáŌÇáóĀŪ³Ūµ 23 ³ñù³Ý»ñ Ū»Í(±)/éáóŪÝ(±)
 i ³ñáóŪ ùß»óÇ, 14) i Ō³Ū³ñ¹, ÍÇÝ i ³ñ³ 1»ĀÇ ´Ç³ŪÝ(»ñ): Ð³ñíÇ
 (Ň³ñíÁ í»ñóÝ»Éáó) i ³ñáóŪ 15) »Í³ ³ŪñáóÝ»ñ Í³éáóó»óÇ, 16) ³Ū¹
 (ÝáóŪÝÁ) »ñíñÇè Ñ³í»É»óÇ, 17) .. ³Ūñáó-Ý Ā³ñèĀ³Ā³i /ßñÇ³Ā³i Ū³É
 Í³éáóó»óÇ, 1ñ»óÇ ³ÝáóÝÁ 18) ^dTeišeba-Ç ù³Ō³ù: ´Ç³Ý-(»ñ)-ÇÝ
 Ň½áñáóĀŪáóÝ, ĀßÝ³ŪÇ »ñíñÝ»ñÇÝ ŇÝ³½³Ý¹»óáóŪ(±): 19) èáóß³Ý ³éáóŪ ĸ
 áí áñ · Çñ-Ý ááÝá³óÝÇ ... (³Ūèi »Ō i »Ūèi ÝÁÝ¹Ň³i íáóŪ ĸ):

· 3 0 3 1 3 Y 0 ·	i »nc ³ í ánaoÁUáoY	
	»½ ³ ÍÇ	Ná· Y ³ ÍÇ
Í ³ ná0 ³ Í ³ Y· á ³ nī ³ 3 í áñ ³ Í ³ Y »0. (Debativo-Posibilitivo)	-â-b□ (1-ÇY ¹ »Uu)	
Yá ³ í ³ ÍÇ »0. (finalis)	-i-l-â-n□	-i-l-â-t□-n□
ó ³ YÍ ³ ÉÇáoÁU ³ Y·Uí ³ 3 1 náoÁU ³ Y »0. (desiderativo)	-ej□ -eja-n□ (»½. úμ.) -eja-l□ (Ná· úμ.)	
Aēī ¶.i ÇĒN»EUC		
Nñ ³ Ú ³ 0 3 1 3 Y »0., 3-ñ ¹ 1»Uu (jussive)	=in=i-n□	=it=in□ =(it>)ut=ine-n□ (±)
á ³ Ú ³ Y ³ Í ³ Y »0. (conditional)	=u=l=(e)y□	
AÓ ³ Í ³ Y »0. (optative)	=u=l=i-n□ (1-ÇY ¹ »Uu) =u=l=i-n□ (3-ñ ¹ 1»Uu) =u=l=□ (-“)	
ó ³ YÍ ³ ÉÇáoÁU ³ Y·Uí ³ 3 1 náoÁU ³ Y »0. (desiderativo)	=i=l=an□	

Ø»ÍY³ μ³ YáoÁUáoYÝ»ñ² ÓUáoē³ Í 13-ÇY:

3) 2 ÓUáoē³ ÍáoU í nī³ Í³ μ³ 0 3 1 3 Y 0 · »ñÁ NÇU³ Y³ Í³ YáoU í Í³ Ú³ 3 Í³ Y »ññáñ¹ 1»UúáoU: 2 Úē¹ »á»ñáoU 1»UúÁ í »ÓáoU Ybí áóU ç:

μ) ¶.Ø»ÉÇUÇBí ÇÉáo ÍáoUÇó³ é³ ç³ nÍ íáo í »nc³ í ánaoÁUáoYÝ»náoU áó0³ YÍ UáoY ÷³ Í³. Í »ñáoU í nī³ Í³ ç³ Yáo0³ Í³ YáoÁU³ Y u óáoÇáA, áñÁ, Áēī Yñ³, ē0í »É ç · · náoU áÇ »ñ¹ áoU:

·) E. U³ ÍáYáí Ç, Ø.É³ aÇí Ú³ YÇ · ¶.i ÇĒN»EUC ÍáoUÇó³ é³ ç³ nÍ íáo í »nc³ í ánaoÁUáoYÝ»ñÁ í nī³ Í³ »Y NÝáoY³ Í³ Y í³ é³ 1³ nÓáoÁU³ Uμ, ÇYáá»è áñ Y»ñí³ U³ óYáoU »Y N»ÓÇY³ ÍY»ñÁ:

1) 2 ÓUáoē³ ÍáoU Ybí³ Í³ μ³ 0 3 1 3 Y 0 · »ñáoU -1-Y Á. U³ ÍáYáí Á · Ø.É³ aÇ-Í Ú³ YÁ N³ Ú³ náoU »Y 3 YÇñ³ Í³ Y »0³ Y³ ÍÇ óáoÇá, ¶.i ÇĒN»EUA^a áá Nēī³ 3 í N³ ēí³ Y³ ÉÇ¹ »ñáí »0³ Y³ Í³ UÇY óáoÇá:

») ¶.i ÇĒN»EUA man=in□ μ³ 0 3 1 3 Y 0 · Ç ÚÇ N³ Y³ n³ í áñ ç N³ Ú³ náoU í »ēY»É³ Y³ Yáo0³ Í³ Y μ³ U»ñÇ UáoēÇí Ç í Í³ UáoÁUáoY:

½) ¶.i ÇĒN»EUA AÓ³ Í³ YÇ³ é³ çÇY¹ »UúÇ í Í³ UáoÁUáoY ç N³ Ú³ náoU gapq=ar=u=l=i=n□ μ³ 0 3 1 3 Y 0 · Á, áñÁ ÷³ ēī áñY 0 · áí áÇ í³ çñμ»ñí áoU YáoU »0³ Y³ ÍÇ »ññáñ¹ 1»UúÇ í Í³ UáoÁUáoYÝ»ñÇó: 2 ÚY í Í³ Ú³ 3 Í³ ç U»í 3 Y. 3 U, áá 3 ÚYú³ Y N³ ēí³ Y³ ÉÇ^{md} Sar₅-du-ri-še a-li iš-ti-di ul-ñu-di ^{URU}Me-li-tè-a-ni qa-ab-qa-ru-li-ni 3 nī³ 3-N³ Ú³ íáoÁUáoYáoU, áñí »0 qa-ab-qa-ru-li-ni-Y³ é³ çÇY¹ »UúÇ μ³ 0

Ń³ Û³ ñ»Éáõª ¶.ì ÇĚŃ»ÉÛÇ ħÝ¹áõÛÁ, Áëï »ñ¹áõÛÁÇÝ, ħ³ Û³ Ý³ í áñí³ í ĸ
ište-di µ³ éÇ Û»Ç ³ é³ çÇÝ ¹»ÛùÇ µ³ ó³ ñÓ³ í ŃáéáíÇ ³ ÝÓÝ³ í³ Ý
¹»ñ³ ÝáõÝ í »éÝ»Éáõ Ø.¶ĴÇñµ³ ĚÇ ³ é³ ç³ ñíáí, áñÝ ÁÝ¹áõÝáõÛ ĸ Ý³ ..
ÇÝùÁ: é³ í³ ÛÝ ³ Û¹ Ń³ ñóáõÛ Û³ ëÝ³. »í Ý»ñÇ ÛÇÇ³ ³ éí³ »Ý í ³ ñ³ Ó³ Û-
ÝáõÁÛáõÝÝ»ñ, Ń»í³ ³ µ³ ñ³ ³ ÛÝ áÇ í³ ñ»ĚÇ Ń³ Û³ ñ»É Ńáõë³ ĚÇ ŃÇÛù éáõÛÝ
µ³ Û³ Ó³Ç áñáßÛ³ Ý Ń³ ñóáõÛ:

ԹՁԹՁ ԵձԻ Զ ՊԾձձԱՍձձՍՍՍԾ

ՊԻ՛ն՛ս»՛՛ն՛Շ Ի՛՛ Ն՛՛Յ Կ՛՛1 »Ե՛՛Յ»՛՛՛ն՛Շ Զ Կ՛՛ձձ՛Յ՛՛»՛՛՛ն՛Շ

՝ Ծ	՝ Զ Կ՛՛մ»՛՛ն՛ Ծ ՛՛ն՛՛՛ Կ՛՛Շ Ն՛՛Յ Ս՛՛Յ ԲԵ՛՛Յ ՛՛ն՛՛՛ Կ՛՛Շ, Ծ ՛՛ն՛՛՛ Կ՛՛
ԷԹՊ	Է՛՛ն՛՛՛ մ»՛՛ն՛ Ն՛՛Յ Ե՛՛Յ ՛՛ն՛՛՛ Ի՛՛՛ Ի՛՛՛ Կ՛՛. ՇԻ՛՛ ձձ՛ԱՍձձ՛Յ՛՛»՛՛՛ն՛Շ, Ծ ՛՛ն՛՛՛ Կ՛՛
ԷԾԾ	Զ Խ՛՛Յ Է՛՛Թ՛՛ Կ՛՛ Ծ., Է՛՛Շ՛՛ Ի՛՛՛ Ի՛՛ Զ ՛՛ն՛՛ ս»՛՛ն՛՛ Ի՛՛ Կ՛՛ձ՛ԱՍձձ՛Յ՛՛ Ն՛՛Յ Ս՛՛ձձ՛ Է՛՛՛՛ Կ՛՛, 1-6, Ծ ՛՛ն՛՛՛ Կ՛՛, 1953-1984
ԹՁ	ԹՁ Կ՛՛1 »Ե՛՛ Զ ՍԵ՛՛Ս՛՛՛՛՛
ԹՁ՝	Զ Խ՛՛Յ Է՛՛Թ՛՛ Կ՛՛ Ծ., ԹՁ Ս»՛՛ն՛՛ Կ՛՛ ՛՛ն՛՛՛ Ի՛՛ Զ Ի՛՛՛ Կ՛՛ մ՛՛ Ե՛՛Յ ՛՛ն՛՛՛ Կ՛՛, I-IV, Ծ ՛՛ն՛՛՛ Կ՛՛, 1972-1979
ԹՊՁԻ	ԹԹ ՊՁ՛՛ Ի՛՛ »Օ՛՛ Ի՛՛. Շ՛՛ն՛՛ Ն՛՛Յ Ե՛՛Յ ՛՛ն՛՛՛ Ի՛՛՛ Ի՛՛՛ Կ՛՛. ՇԻ՛՛ ձձ՛ԱՍձձ՛Յ՛՛»՛՛՛ն՛Շ, Ծ ՛՛ն՛՛՛ Կ՛՛
Օ»՛՛՛՛.	Օ»՛՛՛՛ Ի՛՛ ձ՛՛ Ի՛՛ ՕՇՇՇՇ Կ՛՛ Զ ՛՛ն՛՛ »Բ՛՛՛ Ծ»՛՛՛ ՛՛ն՛՛՛ Կ՛՛. ԱձՕձԻ ձձ՛՛ Կ՛՛»՛՛, Ծ ՛՛ն՛՛՛ Կ՛՛
Ս՝ԾԷ	Սձ՛՛ մ՛՛ Ե՛՛. Շ՛՛ն՛՛ Ն՛՛Յ Ս՛՛՛ Ի՛՛ Զ Կ՛՛ Է՛՛՛ ձձ՛՛, Զ-՝, Ծ ՛՛ն՛՛՛ Կ՛՛, 1979-1981
ձ՛՛Ծ	ձ՛՛ Զ Ի՛՛ Ս՛՛-մ՛՛ Կ՛՛ Ե՛՛Շ՛՛ն՛՛ Ի՛՛ Կ՛՛ Ն՛՛Յ Կ՛՛1 »Ե՛՛, Ծ ՛՛ն՛՛՛ Կ՛՛

ВДИ *Вестник древней истории*, Москва
 ДА *Древняя Анатолия*, Москва, 1985
 ДВ *Древний Восток*, I, II, III, IV, V, Ереван
 ДВМК *Древний Восток и мировая культура*, Москва, 1981
 КБС *Кавказско-ближневосточный сборник*, Тбилиси
 КНВ *Культурное наследие Востока* (сборник), Ленинград, 1985
 КУКН **Арутюнян Н.**, *Корпус урартских клинообразных надписей*, Ереван, 2001
 ПС *Преднеазиатский сборник*, Москва
 УКН **Меликишвили Г.**, *Урартские клинообразные надписи*, Москва, 1960
 Կ՛՛ ՛՛ ВДИ 1971 №3 ст.229-255, №4 ст.267-293
 УПД **Дьяконов И.**, *Урартские письма и документы*, Москва-Ленинград, 1963
 ABZ **Rykle Borger**, *Assyrisch-babylonische Zeichenliste*, Neukirchen-Vluyn, 1978
 Ahw **Wolfram van Soden**, *Akkadisches Handwörterbuch*, I-III, Wiesbaden, 1965, 1972, 1981
 AnSt *Anatolian Studies*, London
 Aro *Archiv orientálin*
 Ayanis I **Çilingiroglu A., Salvini M.**, *Ten Year`s Excavations in Rusahinili Eidurukai*, Roma, 2001
 Bastam II **Kleiss W.- Salvini M.**, *Ausgrabungen in den urartäische Anlagen, Berlin*, 1977-1988

CICh **Lehman-Haupt**, CICh (Corpus Inscr. chald. ...), I-II, Berlin und Leipzig, 1928, 1935
HchI **König F.**, *Handbuch der chaldischen Inscripten*, I-II, Graz, 1955, 1957
HWb **Friedrich J.**, *Hethitisches Wörterbuch*, Heidelberg, 1952
Or *Orientalia*, Roma
OrAnt *Oriens Antiquus*, Budapest
RA *Revue d'assyriologie et d'archéologie orientale*, Paris
RHA *Revue Hittite et Asianique*, Paris
SMEA *Studi micenei ed Egeo – Anatolici*, Roma
ZA *Zeitschrift für Assyriologie und verwandte Gebiete*, Leipzig/Berlin
ZDMG *Zeitschrift der deutschen morgenländischen Gesellschaft*, Leipzig
ZU **Pecorella P.-Salvini M.**, *Tralo Zagros e l'Urmia*, Roma, 1984

È»½í ³ ÝáóÝÝ»ñÇ

³ è(áon). - ³ éáon»ñ»Ý	Éáóé. - Éáóé(Ç)»ñ»Ý, ÉáóéÇi »ñ»Ý
³ úú³ ¹. - ³ úú³ ¹»ñ»Ý	Ñ³ú. - Ñ³ú»ñ»Ý
· »ñú. - · »ñú³ Ý»ñ»Ý	Ñ.-». - ÑÝ¹»í náá³ í³ Ý
Çñ³ Ý. - Çñ³ Ý³ í³ Ý	Báóú»ñ. - Báóú»ñ»ñ»Ý
é³ í ÇÝ. - é³ í ÇÝ»ñ»Ý	è»ú. - è»ú³ í³ Ý
É»Á. - É»Á»ñ»Ý	áon(³ ni) . - áon³ ni »ñ»Ý, - ³ í³ Ý

²ÙÉ Ñ³ Ú³ éáí ³. náóÁúáóÝ»ñ

³ í. - ³ í³ í³ Ý	í³ í. - í³ í³ ³ nó³ é
³ Ó. - ³ Óúáóé³ í	íñ³ í. - íñ³ í áñ³ í³ Ý
³ Ýí. - ³ Ýí³ í³ ³ ñ	Ñ³úó. - Ñ³úó³ í³ Ý
³ Ýó. - ³ Ýóú³ é	Ñúúí. - Ñ³ú»ú³ í³ »é
³ BÉ. - ³ BÉ³ í áóÁúáóÝ	Ñá. (Ý). - Ñá. Ý³ íÇ
³ ñ. - ³ ñ³ í³ Ý	Ñáfáí. - Ñáfáí Ý»ñ
³ nÓ. - ³ nÓ³ Ý³ . náóÁúáóÝ	Ý»ñ. - Ý»ñ. áú³ í³ Ý
µ³ ó³ é. - µ³ ó³ é³ í³ Ý	Ý»ñ. - Ý»ñ. áñí³ í³ Ý
µ³ ó. - áñí. - µ³ ó³ é³ í³ Ý.. áñíÇ³ í³ Ý	á³ í³ x³ é. - á³ í³ x³ é³ í³ Ý
µñµé. - µñµ³ é³ úÇÝ	è»é. - è»é³ í³ Ý
· áñí. - · áñíÇ³ í³ Ý	í áó. - í áó»ñ
»½. - »½³ íÇ	í n(³ í). - í n³ í³ Ý
»Ó. - »Ó³ Ý³ í	áóÓ. - áóÓ. áñ³ í³ Ý
¿ñ. - ¿ñ. ³ í Çí	áóÓÓ. - áóÓÓ³ í³ Ý
Á³ ñ. Ú. - Á³ ñ. Ú³ ÝáóÁúáóÝ	÷ Éµ. - ÷ áÉ³ µ»ñ³ í³ Ý
Ç. - Ç. ³ í³ Ý	÷ áÉ. - ÷ áÉ³ Ý³ í, ÷ áÉ³ ñ»Ý
í³ Ý. - í³ ÝáÁ³ . náóÁúáóÝ	úµ. - úµú»íí
	úñ. - úñÇÝ³ í

¶ð²Ŧ² ÚaðÁÚaðÛ

1. 2 µñ³ Ñ³ Û³Ý 2., ¶ñ³ µ³ ñÇ Ó»éÝ³ ñŦ, °ñ³Ý, 1976
2. 2 1áŸó Û., Ð³ Û³ èŦ³ ³ ÝÇ á³ŦŦ ÚaðÁÚaðŸ, °ñ³Ý, 1972
3. 2 Õ³ Û³ Ý ¾., È»½Ŧ³ µ³ Ý³ Ŧ³ Ý Ñ»Ŧ³ ½áŦ áaðÁÚaðŸ»ñ, °ñ³Ý, 2003
4. 2 ×³ Æ³ Ý Ð., Ð³ Û»ñ»Ÿ³ ñÛ³Ŧ³ ³ Ŧ³ Ý µ³ é³ ñ³ Ý, I-IV, °ñ³Ý, 1972-1979
5. 2 ×³ Æ³ Ý Ð., Ð³ Û»ó È»½ŦÇ á³ŦŦ ÚaðÁÚaðŸ, I, °ñ³Ý, 1940
6. 2 ×³ Æ³ Ý Ð., ÈÇ³ Ŧ³Ŧ³ ³ ñ Û»ñ³ Ŧ³ Ý áðÁÚaðŸ Ñ³ Û»ó È»½ŦÇ, 1-6, °ñ³Ý, 1953-1984
7. 2 ÒŦ³ ¾³ Ý è., Ŧ³ ÝÇ Á³. ³ Ŧ áñáðÁÛ³ Ý è»á³. Çñ³ ñÓ³ Ý³. ñáðÁÚaðŸ»ñÁ, I, °ñ³Ý, 2003
8. 2 é³ Û»ñ³ Ý ˆ., æ³ ÑáðŦ³ Ý ¶., è³ ñ. è³ Ý ¶., áðñ³ ñŦ áð-Ð³ Û³ èŦ³ ³ Ý, °ñ³Ý, 1988
9. 2 é³ Û»ñ³ Ý Ŧ., ÐÇŸ. »ñáñŦ³ ¹³ ñÇ Ñ³ Û Á³ ñ. Û³ Ý³ Ŧ³ Ý . ñ³ Ŧ³ Ý áðÁÛ³ Ý È»½áðŸ ˆ ×Á, °ñ³Ý, 1984
10. 2 Ŧ»Ŧ³ Çè³ Ý Ð., Õ³ ½³ ñ³ Ý è., ¶ñ³ µ³ ñÇ Ó»éÝ³ ñŦ, °ñ³Ý, 1986
11. 2 ÈÈ³ Ý Û³ Ý è., ˆŸŦ³ Ñ³ Û»ñ»Ÿ³ µ³ é»ñÁ ˆ ÑŸ³. áðŸ ÷ áÈ³ éáðÁÚaðŸ»ñÁ, °ñ³Ý, 1989
12. 2 Ŧ³ ñ³. Ûá¾³ Ý Ð., Ð³ ÛŦ³ Ŧ³ Ý È»éÝ³ ÈÈ³ ññÁ è»á³. Çñ³ ÕµáðñŸ»ñáðÛ, Ñ. 1 §è»á³. ÇñŦ³ »Õ³ Ý áðŸ»ñŦ, °ñ³Ý, 1978
13. 2 Ŧ³ ñ³. Ûá¾³ Ý Ð., áðñ³ ñŦ³ Ŧ³ Ý ÕµáðñŸ»ñÁ Ð³ ÛŦ³ Ŧ³ Ý È»éÝ³ ÈÈ³ ññÇ ˆ Ñ³ ñ³ Ý á»Ŧ³ áðÁÚaðŸ»ñÇ Û³ èÇŸ, Ð³ Û ÁáÓáŦŦ³ á³ŦŦ ÚaðÁÛ³ Ý ùñ»èŦ³ áÛ³-Ŧ³ Ç³, ÇÇ 37-92 °ñ³Ý, 1981
14. 2 Û³ Û³ Ŧ³ Ý è., Ŧ³ ÝÇ Á³. ³ Ŧ áñáðÁÛ³ Ý á»Ŧ³ Ŧ³ Ý Ŧ³ Ý ñáŸÁ, °ñ³Ý, 1990
15. 2 Õ³ ñ³. Ûáð³ Ý Á., ÐÇŸ Ñ³ Û»ñ»ŸÇ ÈáŸ³ ññÛ³ Ý Ñ³ Û³ Ŧ³ ñ. Ç Ŧ³. áðÛÁ, °ñ³Ý, 1961
16. 2 Õ³ ÷³ Ý ò³ Ý ¶., Ð³ Û»ó È»½ŦÇ á³ŦŦ ÚaðÁÚaðŸ, °ñ³Ý 1961
17. 2 Õ³ ÷³ Ý ò³ Ý ¶., áðñ³ ñŦ³ áðÇ á³ŦŦ ÚaðÁÚaðŸ, °ñ³Ý, 1940
18. 2 ØáŦ è»è Èáñ»Ÿ³ óÇ, Ð³ Û»ó á³ŦŦ ÚaðÁÚaðŸ, °ñ³Ý, 1981
19. 2 ØáŦ è»è Õ³ Ý 2., Û³ È³ Û³ ÑŦ³ áðŸ³ Ý Ð³ Û³ èŦ³ ³ ÝÇ . ñ³ ÛÇŸ Ñ³ Û³ Ŧ³ ñ. »ñÁ, °ñ³Ý, 2003
20. 2 æ³ ÑáðŦ³ Ý ¶., Ð³ Û»ó È»½ŦÇ á³ŦŦ Û³ Ñ³ Û³ Ŧ³ Ŧ³ Ý Û»ñ³ Ŧ³ Ý áðÁÛ³ Ý ÑÇÛáðŸ»ñÁ, ÐŦ²Ŧ³ 1955, I
21. 2 æ³ ÑáðŦ³ Ý ¶., Ð³ Û»ó È»½ŦÇ á³ŦŦ ÚaðÁÚaðŸ, Ý³ È³. ñ³ ÛÇŸ Á³ Û³ Ý³. Ŧ³ ÑñÇ³ Ý, °ñ³Ý, 1987

22. Арутюнян Н., *Биаинли (Урарту)*, Ереван, 1970
23. Арутюнян Н., *Земледелие и скотоводство в Урарту*, Ереван, 1964
24. Арутюнян Н., *Корпус урартских клинообразных надписей*, Ереван, 2001
25. Арутюнян Н., *Новые урартские надписи Кармир-блур*, Ереван, 1966
26. Арутюнян Н., *Топономика Урарту*, Ереван, 1985
27. Гамкрелидзе Т., *К вопросу о склонении имен в урартском языке*, - Труды ИЯ АН Груз. ССР, Серия языков Передней Азии, т.1, 1954
28. Гамкрелидзе Т., Иванов В., *Индоевропейский язык и индоевропейцы*, I-II, Тбилиси, 1984
29. Джаукян Г., *Взаимоотношения индоевропейских, хуррито-урартских и кавказских языков*, Ереван, 1967
30. Джаукян Г., *Сравнительная грамматика армянского языка*, Ереван, 1982
31. Джаукян Г., *Урартский и индоевропейские языки*, Ереван, 1963
32. Дьяконов И., *Ассиро-вавилонские источники по истории Урарту*, ВДИ, 1951, 2-4
33. Дьяконов И., *Предистория армянского народа*, Ереван, 1968
34. Дьяконов И., *Урартские письма и документы*, Москва-Ленинград, 1963
35. Дьяконов И., *Языки Азии и Африки, III (хурритский и урартский языки)*, Москва, 1979
36. Капанцян Г., *Историко-лингвистическое значение топономики Древней Армении*, Ереван, 1940
37. Капанцян Г., *К происхождению армянского языка, Историко-лингвистические работы*, I-II, Ереван, 1956, 1975
38. Капанцян Г., *Общие элементы между урартским и хеттским языками*, Эривань, 1936
39. Капанцян Г., *Хайаса – колыбель армян*, Ереван, 1948
40. Липин Л., *Аккадский (вабилоно-ассирийский) язык*, I-II, Ленинград, 1957
41. Липин Л., *Аккадский язык*, Москва, 1964
42. Меликишвили Г., *Наири-Урарту*, Тбилиси, 1954
43. Меликишвили Г., *Урартские клинообразные надписи*, Москва, 1960, ВДИ 1971 №3 ст.229-255, ВДИ 1971 №4 ст.267-293
44. Меликишвили Г., *Урартский язык*, Москва, 1964
45. Мещанинов И., *Аннотированный словарь урартского (биаинского) языка*, Ленинград, 1978
46. Мещанинов И., *Грамматический строй урартского языка*, I, II, Москва-Ленинград, 1958, 1962
47. Мещанинов И., *Язык Ванской клинописи*, II, Ленинград, 1935
48. Пиотровский Б., *Ванское царство (Урарту)*, Москва, 1959
49. Пиотровский Б., *Кармир-Блур*, I, II, III, Ереван, 1950, 1952, 1955
50. Фридрих И., *Краткая грамматика хеттского языка*, Москва, 1952
51. Хачикян М., *Хурритский и урартский языки*, Ереван, 1985
52. Церетели Г., *Урартские памятники музея Грузии*, Тбилиси, 1939

53. **Benedict W.**, *Urartian Phonology and Morphology*, Ann Arbor, 1958
54. **Diakonoff I.**, *Hurisch und Urartäisch*, München, 1971
55. **Friedrich J.**, *Einführung ins Urartäische*, Leipzig, 1933
56. **Gelb I., Landsberger B., Oppenheim A., Reiner E.**, *Assyrian Dictionary*, Chicago, 1956-1968
57. **König F.**, *Handbuch der chaldischen Inscripten*, I-II, Graz, 1955, 1957
58. **Rykle Borger**, *Akkadisch Zeichenliste*, Neukirchen-Vluyn, 1971
59. **Rykle Borger**, *Assyrisch-babylonische Zeichenliste*, Neukirchen-Vluyn, 1978
60. **Salvini M.**, *Anhang darin G.Melikišvili, Die Urartäische Sprache*, Studia pohl, 7, Roma, 1971
61. **Salvini M.**, *The Inscriptions of Ayanis. Cuneiform and Hieroglyphie*, Ayanis I, Roma, 2001
62. **Sandalgian J.**, *Les inscriptions conéiferes urartiques*, Venise, 1900
63. **Van Loon M.**, *Urartian Art*, Istanbul, 1966
64. **Wilhelm G.**, *The Cambridge Encyclopedia of the World's Ancient Languages* (Hurian, chapter 4, Urartian, chapter 5), Cambridge, 2004
65. **Wolfram van Soden**, *Akkadisches Handwörterbuch*, I-III, Wiesbaden, 1965, 1972, 1981

III.2.5	àòñ³ ñí »ñ»ÝÇ ÈáÝ³ ñÑÛ³ Ý Ñ³ Û³ Ì³ ã ñ. Ç Ñ³ Û»Û³ Ì³ àóÁúáóÝÁ Ñ³ Û»ñ»ÝÇ Ñ»í	155
III.3	»ñµ³ Û	162
III.4	Ø³ Ì³ µ³ Û	176
IV.	Û² È³ ÆðÛ° ð/°í³ ÆðÛ° ð, Û² È²³ ðàóÁÚàóÛÛ° ð/°í²³ ðàóÁÚàóÛÛ° ð	179
IV.1	Û³ È¹ÇñÝ»ñ	179
IV.2	°í¹ÇñÝ»ñ	183
IV.3	°í³ Ì³ ñáóÁúáóÝÝ»ñ, Ý³ È³ Ì³ ñáóÁúáóÝÝ»ñ	187
V.	þ² Õ¹² à³ °í² ÛÈ Ø² èÛÆ¹ Û° ð	196
	°¼ð² Ì² ðàóÁÚàóÛ	198
VI.	Èð² ðàóØ	201
VI.1	Úáñ ½áó³ Ñ»é µ³ é»ñ	201
VI.2	àòñ³ ñí³ Ì³ Ý áñáß Ì³ »ùèí »ñÇ Á³ ñ. Û³ ÝáóÁúáóÝÝ»ñ Û»íÝ³ µ³ ÝáóÁúáóÝÝ»ñ	208
	ð² Ì³ °È¹² Ì	241
	ð² Ø² èàí² ¶ðàóÁÚàóÛÛ° ð	244
	¶ð² Ì² ðàóÁÚàóÛ	246

èi áñ³ · ñí³ Í ç ì á³ · ñáoÃÙ³ Ý 16.01.07 Ã.: á³ ÷ ëÀ` 60x84 1/16:
 ÃáoÕÃÁ` úýè»Ã: Ðñ³ ì . 13.2 Ù³ Úáoë, ì á³ · ñ. 15.75 Ù³ Úáoë=14.65 á³ ÒÙ.
 Ù³ Úáoëç: î á³ ù³ Ý³ ì` 100: á³ ì í »ñ` 93:

°ñ³ Ýç Ñ³ Ù³ Èë³ ñ³ Ýç Ññ³ ì ³ ñ³ ÌáoÕÙáoÝ, °ñ³ Ý 2É. Ø³ ÝáoíÙ³ Ý 1

°ñ³ Ýç Ñ³ Ù³ Èë³ ñ³ Ýç ì á³ ñ³ Ý, °ñ³ Ý, 2 μáfÙ³ Ý 52

ê ² ð ¶ Æ ² Úì ² ¼Ú² Ü

ì ² Ü Æ Â ² ¶ ² ì à ð à ô Â Ú² Ü

ê ° ä ² ¶ Æ ð

² ð Ò² Ü² ¶ ð à ô Â Ú à ô Ü Ü ° ð À

II

° ð ° ì ² Ü